

А К Т Ы,

ИЗДАВАЕМЫЕ

ВИЛЕНСКОЮ АРХЕОГРАФИЧЕСКОЮ КОММИССИЕЮ.

Томъ VII.

АКТЫ ГОРОДНЕНСКАГО ГРОДСКАГО СУДА.

В И Л Ъ Н А.

Въ Типографіи А. Г. Сыркина, на Большой улицѣ, домъ Родкевичевой.

1874.

ЛИЧНЫЙ СОСТАВЪ КОММИССИИ:

Предсѣдатель: *Яковъ Федоровичъ Головацкій.*

Члены: { *Никита Ивановичъ Горбачевскій.*
Семенъ Вуколовичъ Шолковичъ.
Иванъ Яковлевичъ Спрогисъ.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Издаваемый нынѣ VII томъ актовъ, заключающій въ себѣ акты Городненскаго гродскаго суда, составляетъ продолженіе прежнихъ, изданныхъ Коммиссіею актовъ, относящихся къ Брестскому воеводству и Городненскому повѣту, разборъ и изданіемъ которыхъ она занималась до сего времени. За исключеніемъ б. Виленскаго воеводства, въ которомъ находились высшія судилища, извѣстныя подъ именемъ Главнаго Литовскаго Трибунала, Скарбоваго Трибунала и Скарбовой Коммиссіи, Задворнаго Ассессорскаго суда, древнее Брестское воеводство и Городненскій повѣтъ оставили намъ самыя богатые матеріалы для разнородныхъ ученыхъ изслѣдованій не только въ своихъ судебныхъ актахъ, но и въ разнаго рода монографіяхъ, извѣстныхъ подъ именемъ подкоморско-ревизорскихъ или писцовыхъ книгъ. Нѣкоторыя изъ нихъ приготовлены уже Коммиссіею для печатанія.

Настоящій VII-й томъ актовъ Городненскаго гродскаго суда состоитъ изъ трехъ главныхъ отдѣловъ: I-й отдѣлъ заключаетъ въ себѣ акты, относящіеся къ исторіи западно-русской церкви, съ 1510 по 1775 годъ, всего 27 актовъ. II-й отдѣлъ заключаетъ въ себѣ акты, относящіеся къ администраціи Западнаго края, именно: а) королевскія привилегіи и рескрипты, данныя городу Городнѣ и другимъ мѣстностямъ; б) указы Императора Петра I, королевскіе универсалы, листы и распоряженія разныхъ правительственныхъ лицъ; в) постановленія дворянъ Городненскаго повѣта на частныхъ сеймахъ или сеймикахъ и одно постановленіе частнаго Волковыскаго сейма; г) инструкціи, которыми дворянство Городненскаго повѣта снабжало своихъ депутатовъ, называвшихся послами, отправляемыхъ на генеральныя сеймы, и актъ Гродненской конфедераціи 1764 года; наконецъ списки и реестры, вообще документы разнаго наименованія. III-й отдѣлъ, содержитъ въ себѣ акты юридическіе, именно: акты крѣпостные, судебныя опредѣленія и жалобы разныхъ лицъ по разнымъ дѣламъ.

Сдѣлаемъ теперь болѣе подробный обзоръ каждаго изъ упомянутыхъ трехъ отдѣловъ:

Мы сказали, что первый отдѣлъ заключаетъ въ себѣ только 27 актовъ относящихся къ исторіи церквей Западнаго края, которыя, какъ извѣстно, въ началѣ до 1596 года, были православными, но въ послѣдствіи почти всѣ были захвачены униєю. Само собою разумѣется, что этотъ матеріаль для исторіи Западной церкви былъ бы слишкомъ скуднымъ, если бы кто нибудь хотѣлъ разсматривать его отдѣльно, не обращая вниманія на 437 этого рода актовъ, помѣщенныхъ Коммиссією въ предшествующихъ томахъ; но въ совокупности 464 акта, относящіеся къ положенію и быту церквей въ разные періоды времени, могутъ служить даже богатымъ матеріаломъ для того, кто бы хотѣлъ писать исторію церкви Западнаго края Россіи. Возьмемъ для примѣра одинъ изъ самыхъ древнихъ монастырей въ Городненскомъ повѣтѣ — монастырь Супрасльскій. Въ первомъ актѣ этого тома на 3-ей страницѣ, мы находимъ, что начало этому монастырю положено было въ 1510 году игуменомъ Пафнугіемъ, которому король польскій Сигизмундъ I дозволилъ строить его въ пуцѣ Александра Ходкевича. Въ слѣдующемъ, второмъ актѣ мы находимъ, что Кіевскій митрополитъ Іосифъ въ 1516 году записалъ Супрасльскому монастырю смежный съ нимъ дворецъ свой, каковую запись подтверждаетъ тотъ же Сигизмундъ I. Въ четвертомъ актѣ на стр. 10 мы встрѣчаемъ подтвержденіе того же самаго короля дарственной записи маршалка, старосты Берестейскаго, Вилькійскаго и Остринскаго Александра Ивановича Ходкевича, которою онъ записалъ Супрасльскому монастырю села свои—Форостово и Пузичи. Это подтвержденіе короля послѣдовало въ 1529 году. Спустя четыре года, именно въ 1533 году вновь послѣдовало тоже самое подтвержденіе Сигизмунда I на ту же самую запись Александра Ивановича Ходкевича. Въ подтвержденіи этомъ подробно обозначены предѣлы вышеупомянутыхъ сель, право владѣнія ими и права на входы въ пуцу; опредѣлено даже отъ части внутреннее устройство монастыря предоставленіемъ права самимъ монахамъ избирать себѣ игумена (Том. I стр. 46—49). Съ этого времени благосостояніе Супрасльскаго монастыря постоянно возрастало, даже во время уни, къ которой онъ уже принадлежалъ, когда католики дѣлали ему разныя притѣсненія и убытки (актъ 11 стр. 483, актъ 16 стр. 488, актъ 51 стр. 561). Достояніе этого монастыря по тогдашнему времени было довольно значительно: въ 1725 году онъ даетъ взаемъ хоружію коронному Браницкому десять тысячъ тынфвъ, которыя равнялись нынѣшнимъ 2850 рублямъ (актъ 16 стр. 33), а въ 1732 году Браницкій долженъ былъ уже этому монастырю тридцать пять тысячъ тынфвъ или 9775 рублей (актъ 27 стр. 517, актъ 36 стр. 534). Даже въ іерархическомъ отношеніи Супрасльскій монастырь имѣлъ высшее значеніе, какъ это видно во первыхъ изъ того, что архимандритомъ этого мо-

настыря былъ Кіевскій митрополитъ Леонъ Кишка, во вторыхъ что къ монастырю этому присоединенъ былъ въ видѣ аффиліаціи другой ново-учрежденный базиліанскій монастырь въ мѣстности, называемой Кузницею или Войновцами (актъ 17 стр. 35, актъ 20 стр. 38, актъ 7 стр. 14).

Такимъ образомъ изъ приведенныхъ здѣсь нѣсколькихъ актовъ, заключающихся въ этомъ томѣ, мы имѣемъ уже, если не подробный, то по крайней мѣрѣ главный очеркъ для исторіи Супрасльскаго монастыря.

Что касается до прочихъ актовъ фундушевыхъ записей, то они показываютъ, что всѣ эти записи дѣланы были только на униатскія церкви, которыхъ впрочемъ благосостояніе, равно какъ благосостояніе самаго духовенства униатскаго было слишкомъ ограничено, или вѣрнѣе—бѣдственно. Для примѣра укажемъ на два акта, помѣщенные въ этомъ отдѣлѣ. Первый изъ нихъ на стр. 22-й изображаетъ намъ вполне ненависть католическихъ ксендзовъ къ греко-унитскому духовенству. Ксендзь Криштофъ Боровскій, собравъ свою челядь, дѣлаетъ наѣздъ на домъ греко-унитскаго священника Михаила Поплавскаго и производитъ разбой въ его домѣ. Когда шляхта начала представлять Боровскому, что онъ совершенно несправедливо обижаетъ священника Поплавскаго, Боровскій не только не обратилъ вниманія на ея представленія; но еще собралъ большую шайку и ночью напалъ на домъ его, выломалъ ворота и дверь въ комнату и, нашедши его на постели, избилъ его самымъ жестокимъ образомъ. Такой же участи подверглась и жена его. Избитаго и полураздѣтаго священника онъ посадилъ на лошадь, привязавъ къ ней его ноги и въ зимнее время потащилъ его къ себѣ въ плебанію. Что съ нимъ дѣлалъ онъ въ плебаніи, актъ умалчиваетъ. Объ этомъ варварскомъ поступкѣ свидѣтельствуется околичная шляхта. И это не единственный примѣръ; актовъ такого рода о насиліяхъ и изувѣрствѣхъ католическихъ ксендзовъ надъ православными и греко-унитскими священниками помѣщено въ изданіяхъ Коммиссіи весьма много. Въ другомъ актѣ на стр. 29 находится мировая сдѣлка Греко-унитскаго митрополита Кіевскаго Леона Кишки съ Краковскимъ воеводою, княземъ Янушемъ Вишневецкимъ, которая заключена была по слѣдующему поводу. Въ имѣніи князя Януша Вишневецкаго находилась церковь, построенная его предками, князьями Збаражскими, когда они были еще православными. Въ послѣдствіи церковь эта иміже передана базиліанамъ. Князь Вишневецкій, какъ сказано, для большаго распространенія *хвалы Божіей*, отдалъ эту церковь іезуитамъ вмѣстѣ съ принадлежавшею къ ней землею. Митрополитъ потребовалъ вознагражденія; князь Вишневецкій отдалъ ему чужую землю, искони, принадлежавшую шляхтѣ. Дѣло поступило на рѣшеніе Главнаго Литовскаго Трибунала, который осудилъ Вишневецкаго. Для прекращенія этого дѣла Вишневецкій прибѣгаетъ къ мировой сдѣлкѣ или пріятельскому суду и обязывается уплатить ми-

трополиту двѣ тысячи золотыхъ съ разсрочкою. Такимъ образомъ церковь и принадлежавшая къ ней земля достались іезуитамъ.

Таково главное содержаніе этого отдѣла. Что касается до *второго отдѣла* его, то выше показано было, что онъ подраздѣляется на четыре статьи, изъ которыхъ *первая*, заключаетъ въ себѣ королевскія привилегіи пожалованныя городу Городнѣ и другимъ мѣстностямъ и лицамъ, а также листы и рескрипты королей, данные большею частію по поводу нарушенія старостами этихъ привилегій, такъ что привилегіи эти и рескрипты вполнѣ обрисовываютъ политическій и экономическій бытъ мѣщанъ этого времени, которые составляли средній классъ между шляхтою и крестьянами. Первая привилегія, которая служила основаніемъ для всѣхъ позднѣйшихъ, дана была городу Городнѣ въ 1496 году великимъ княземъ Литовскимъ Александромъ. Сущность этой привилегіи заключается въ дарованіи мѣщанамъ города Городна магдебургскаго права, которое освобождало ихъ отъ судовъ гродскихъ и земскихъ или, какъ сказано въ самой привилегіи, отъ права Литовскаго или Русскаго и слѣдовательно отъ прямого вліянія на ихъ бытъ пановъ-шляхты. Вмѣстѣ съ этимъ онъ освободилъ ихъ отъ торговыхъ пошлинъ и издѣльной повинности, известной подъ именемъ *толоки*, уволилъ отъ доставки подводъ, замѣнивъ ее на чиншъ, разрѣшилъ имъ построить мельницу на рѣкѣ Нѣманѣ и пользоваться отъ нея доходами, также построить каменный домъ для вѣсовъ и воскобойни, съ которыхъ они могли бы пользоваться доходами, далъ имъ право безпошлиннаго провоза своихъ товаровъ въ Ковно по Нѣману и въ Пруссію по рѣкѣ Нетѣ, дозволилъ выстроить ратушу съ правомъ имѣть при ней мѣры для жидкихъ и для сыпучихъ тѣлъ и снарядъ для стрижки сукна; назначилъ имъ также для всякаго употребленія за городомъ лугъ (стр. 59). Въ 1502 году преемникъ Александра, Александръ II, сынъ Казимира, подтверждая привилегію своего предшественника, даетъ Городненскимъ горожанамъ право владѣнія фольварками, деревнями, пахатною землею и сѣножатями, которые они приобрѣли куплею при отцѣ его Казимирѣ (стр. 61). Обѣ эти привилегіи подтверждены были въ 1506 году королемъ Сигизмундомъ I и въ этомъ же 1506 году Александръ II, въ концѣ своего царствованія, далъ привилегію Городненскимъ мѣщанамъ на входы въ королевскую пуцу подъ Прутцами, именно, дозволилъ имъ пользоваться лѣсомъ на отопленіе и постройки (стр. 64). Привилегія эта подтверждена была въ 1516 году Сигизмундомъ I, въ слѣдствіе жалобы Гродненскаго войта и мѣщанъ на Городненскаго старосту, что онъ воспрещаетъ имъ пользоваться лѣсомъ изъ королевской пуцы и взымаетъ съ нихъ пошлины за провозъ товаровъ по рѣкѣ Нетѣ. Объ этомъ же предметѣ послѣдовала привилегія тогоже Сигизмунда въ 1540-мъ году. Въ слѣдующемъ 1541 году онъ даетъ Городненскимъ мѣщанамъ привилегію, которою дано имъ право курить и продавать вино, съ обязательствомъ уплачивать за это еже-

годно 50 копъ Литовскихъ грошей такъ называемой капщизны, т. е. десятью копами меньше прежней. А всѣмъ прочимъ, находящимся внѣ юрисдикци города, продажа вина запрещена была. Доходы съ виноторговли постановлено было обращать въ пользу городской ратуши. Въ этомъ же 1541 году королева Бона дала привилегію городу Городнѣ, касающуюся администраціи его. Привилегіею Сигизмунда Августа 1561 года Городненскіе мѣщане уволены были отъ толокъ и чиншу, а въ слѣдующемъ 1562 году тотъ же король привилегіею назначилъ Городненскимъ мѣщанамъ двѣ съ половиною уволокы сѣножати за Нѣманомъ (стр. 83). Въ 1576 году Стефанъ Баторій далъ право Городненскимъ горожанамъ открыть складъ соли въ Городнѣ для продажи ея въ прочія мѣста (стр. 89). Въ этомъ же году привилегіею своею онъ освободилъ Городненскихъ мѣщанъ отъ пошлинъ за солодовню и пивоваренные заводы (стр. 90). Наконецъ третьею своею привилегіею того же года онъ дозволилъ построить корчму въ Городнѣ, свободную отъ платы капщизны (стр. 92). Король Сигизмундъ III, подтвердивъ привилегіи своихъ предшественниковъ, данныя городу Городнѣ, далъ ему новыми своими привилегіями слѣдующія права: 1) въ 1588 году онъ уволилъ Городненскихъ мѣщанъ отъ взиманія мѣрки въ королевской мельницѣ, замѣнивъ ее платою по 12 пѣнязей отъ бочки (стр. 97); 2) въ 1589 году далъ право Городненской ратушѣ на собраніе капщизны и запретилъ заниматься продажею водки другимъ лицамъ, не принадлежащимъ къ юрисдиктѣ города Городны (стр. 100); 3) въ томъ же году онъ предоставилъ право Городненскому магистрату вести оптовую торговлю хлѣбомъ, солью и сельдями, исключивъ изъ этого права евреевъ (стр. 103); 4) въ 1627 году предписалъ для улучшенія города Городны устроить въ немъ мостовую и взимать съ прїѣзжающихъ нагруженныхъ возовъ по два шеляга для поддержанія ея на будущее время (стр. 109); 5) и въ этомъ же году онъ освободилъ Городненскихъ горожанъ отъ военныхъ постоевъ (стр. 110); 6) въ 1620 году Сигизмундъ III разрѣшилъ взимать мыто и торговое съ привозимыхъ въ городъ товаровъ въ пользу бургомистра, а по смерти его въ пользу города Городны. За исключеніемъ одной привилегіи, данной въ 1698 году цеху Городненскихъ рыбаковъ (стр. 116), Августъ II не давалъ больше никакихъ привилегій городу Городнѣ, только въ 1718 году онъ подтвердилъ всѣ прежнія данныя привилегіи и пожалованія, (стр. 125). Король Августъ III въ 1744 году также подтвердилъ только всѣ прежнія привилегіи г. Городнѣ, данныя его предшественниками.

Судя по этимъ привилегіямъ, можно предполагать, что благосостояніе жителей города Городны постоянно процвѣтало. Но не такъ было на самомъ дѣлѣ. Уже въ 1526 году Городненскіе мѣщане жаловались королю Сигизмунду I на Городненскаго старосту Николая Радивила о томъ, что онъ нарушаетъ ихъ права и дѣлаетъ имъ разныя притѣсненія; и потому король, въ слѣдствіе этой жалобы, рескриптомъ предписываетъ ему: не при-

зывать мѣщанъ въ замковый или градскій судъ, не вѣзять съ нихъ платы за производство надъ ними суда, не требовать отъ нихъ исполненія разныхъ повинностей, не брать съ нихъ подати, не возвращать въ деревни крестьянъ, перешедшихъ на жительство въ городъ и занимающихся торговлею, не привлекать мѣщанъ къ исполненію замковыхъ повинностей какъ-то: мастеровыхъ, кузнецовъ, скорняковъ и портныхъ. Изъ этого рескрипта видно, что даже первыя начала благоустройства мѣщанскаго быта были уже нарушены, магдебургское ихъ право было игнорировано (стр. 78). Въ слѣдъ за этимъ рескриптомъ въ томъ же году послѣдовалъ другой рескриптъ Сигизмунда I, на имя Юрія Николаевича Радивиля, изъ котораго рескрипта видно, что урядники Радивиля требовали отъ мѣщанъ явки своихъ документовъ на право владѣнія землями (разумѣется для уничтоженія этихъ документовъ), что староста вѣзаль съ нихъ въ увеличенномъ размѣрѣ, вопреки древнему обычаю, дань, извѣстную подъ именемъ волочебнаго и колады, привлекалъ ихъ къ своему суду по разнымъ наущеніямъ и клеветамъ и бралъ съ нихъ пересуды, или плату за судъ (стр. 70). Въ 1544 году послѣдовалъ рескриптъ того же Сигизмунда I на имя старосты Станислава Петровича, которому, вслѣдствіе жалобъ Городненскихъ мѣщанъ, онъ предписываетъ: не подчинять мѣщанъ юрисдикціи замка и не судить ихъ замковымъ судомъ, не подвергать ихъ тюремному заключенію, не брать на себя контроль пивныхъ и медовыхъ корчемъ, не отнимать водки, не отторгать городскихъ земель, не отнимать у мѣщанъ подлинныхъ привилегій, а въ случаѣ надобности требовать только копій съ оныхъ, и, въ случаѣ виновности ихъ, поискивать съ нихъ чрезъ посредство магистрата (стр. 78). Изъ рескрипта короля Стефана Баторія старостѣ Кокенгузенскому Степану Бѣлявскому видно, что онъ задерживалъ суда Городненскихъ мѣщанъ, которыя они нанимали въ Ковнѣ для провоза хлѣба въ Королевецъ (стр. 93). Рескрипты короля Сигизмунда III, послѣдовавшіе въ 1604 и 1609 годахъ, первый къ старостѣ Ѳедору Скумину, а второй къ подскарбію земскому Ярошу Воловичу, доказываютъ, что съ Городненскихъ мѣщанъ, вопреки королевскимъ привилегіямъ, брали пошлины отъ хлѣба, отправляемаго на мельницы частныхъ лицъ и отъ соли (стр. 105. 106).

И потому можно полагать, что Городненскіе мѣщане едва ли вполнѣ пользовались тѣми привилегіями, которыми надѣляли ихъ польскіе короли.

Что касается до прочихъ королевскихъ привилегій, помѣщенныхъ въ этомъ отдѣлѣ, то онѣ имѣютъ историческое значеніе въ связи съ другими привилегіями, помѣщенными въ предшествующихъ изданіяхъ Комиссіи, каковы напр. привилегіи, собранныя старостою Мстибоговскимъ Григоріемъ Богдановичемъ Воловичемъ; собраніе привилегій, данныхъ дворянству и духовенству Пинскаго повѣта, напечатанными въ 1867 году и имъ подобными, которыхъ значительная часть напечатана въ V томѣ изданныхъ комиссіею актовъ.

Вторая статья этого отдѣла, какъ выше было сказано, содержитъ въ себѣ листы и указы Императора Петра I, королевскіе универсалы, листы, заключающіе въ себѣ распоряженія разныхъ правительственныхъ лицъ. Что касается до листовъ и указовъ Петра Великаго, то послѣ ученыхъ изданій знаменитаго нашего Археографа Академика А. Ѳ. Бычкова подъ заглавіемъ: 1) Письма Петра Великаго и 2) Бумаги Императора Петра I, изъ которыхъ первое изданіе вышло въ свѣтъ въ 1872 году, а второе въ настоящемъ 1874 году, послѣ этихъ изданій, листы и указы Императора Петра I, помѣщенные въ этомъ томѣ составляютъ слишкомъ скудную лепту, которую приносить Коммиссія публикѣ. Но, какъ для каждаго русскаго должно быть драгоцѣнно каждое выраженіе, каждое слово Великаго преобразователя Россіи, то Коммиссія надѣется, что эта лепта благосклонно будетъ принята публикою. Четыре изъ упомянутыхъ листовъ и указовъ писаны въ 1707 году, передъ сраженіемъ русскихъ войскъ противу шведскихъ и польскихъ при Калишѣ, а два писаны въ 1717 году и переведены въ свое время на польскій языкъ. Въ первомъ листѣ Императоръ повелѣваетъ своимъ войскамъ, расположеннымъ въ предѣлахъ рѣчи посполитой, не дѣлать препятствій польскимъ сборщикамъ податей исполнять свою обязанность (стр. 148); во второмъ онъ повелѣваетъ своимъ войскамъ, расположеннымъ въ Городнѣ, не дѣлать обидъ и притѣсненій въ домѣ подскарбія Литовскаго Марцеллина (стр. 143); въ третьемъ повелѣваетъ не брать для войска фуража и провіанта изъ Заблудовскаго имѣнія княжны Нейбургской (стр. 150); четвертый указъ содержитъ въ себѣ повелѣніе Императора, данное комиссарамъ Городненскаго повѣта объ увольненіи имѣнія Заблудова отъ сбора провіанта и фуража (стр. 151). Два послѣдніе, переведены, какъ сказано выше, на польскій языкъ. Первый изъ нихъ послѣдовалъ по жалобѣ чиновъ рѣчи посполитой на бригадира Роппа, будто бы онъ вымогаетъ излишнее количество денегъ и провіанта. Императоръ повелѣваетъ разслѣдовать это дѣло князю Репнину и, въ случаѣ, если окажется злоупотребленіе, предать Роппа военному суду. Указъ этотъ писанъ въ С.-Петербургѣ, 3-го Декабря (стр. 157). Во второмъ указѣ Петръ Великій повелѣваетъ князю Репнину не оставаться на зиму въ Литвѣ, но продолжать путь свой далѣе. И этотъ также указъ писанъ 3 Декабря въ С.-Петербургѣ.

Что касается до королевскихъ универсаловъ, листовъ и распоряженій правительственныхъ лицъ, то они чрезвычайно разнообразны и касаются предметовъ совершенно разнородныхъ, проясняя разныя стороны администраціи бывшей рѣчи-посполитой. Такъ напр. король Августъ II, смѣнивъ въ 1706 году, по поводу злоупотребленій, прежнихъ администраторовъ королевскихъ столовыхъ имѣній, назначаетъ на три года новаго администратора съ тѣмъ, чтобы онъ потребовалъ отчета у прежнихъ и привлекъ ихъ къ отвѣтственности (стр. 143).

Въ 1708 году освобождаетъ крестьянъ Городненской экономіи села Дойлидожъ отъ всѣхъ податей и повинностей, по случаю обѣднѣнія ихъ отъ непріятельскаго нашествія (стр. 151). Въ 1713 году даетъ распоряженіе на имя гетмана великаго княжества Литовскаго не обременять города Городны военными постоями и повинностями (стр. 154). Въ этомъ же году онъ назначаетъ судъ надъ подскарбіемъ великаго княжества Литовскаго по поводу обвиненія его въ казнокрадствѣ (стр. 156). Въ 1721 году даетъ распоряженіе возвращать разбѣжавшихся изъ столовыхъ-экономическихъ имѣній крестьянъ на прежнія мѣста жительства. Крестьяне разбѣжались по причинѣ крайней нищеты; и потому король даетъ проектъ объ открытіи въ экономическихъ имѣніяхъ торговли (стр. 160). Въ 1736 году король Августъ III уминальнымъ листомъ предписываетъ войскому и городскому писарю Михаилу Келчевскому, чтобы онъ не дѣлалъ обидъ королевскимъ крестьянамъ имѣній Черекова и Вербѣжа подъ зарукою 10,000 копъ Литовскихъ грошей (стр. 162). Въ 1744 году онъ устанавливаетъ мостовую пошлину за проѣздъ чрезъ вновь построенный мостъ на Нѣманѣ, въ городѣ Городнѣ (стр. 164). Въ 1752 году онъ далъ охранный листъ базиліанамъ Волковыскаго повѣта въ защиту отъ посягательства на имѣніе ихъ отъ Оаддея Запольскаго Довнара (стр. 168). Король Станиславъ Августъ въ 1774 году даетъ такой же листъ въ защиту крестьянъ Яновскаго староства на имя старосты Брестъ-Литовскаго воеводы Горайна (стр. 169); а въ 1776 году заручный листъ королевскимъ крестьянамъ Клевской волости противъ арендатора Корказевича, (стр. 172), а въ слѣдующемъ 1777 году уминальный листъ крестьянамъ Велюнскаго староства по поводу ихъ непослушанія и неисполненія должныхъ повинностей.

Содержаніе листовъ и распоряженій правительственныхъ лицъ, помѣщенныхъ въ этомъ отдѣлѣ, слѣдующее: полковникъ Барановичъ, заступавшій мѣсто гетмана, пишетъ къ намѣстнику Пятигорской хоругви, что онъ неминуемо подвергнется самымъ строгимъ взысканіямъ гетмана за причиняемыя имъ обиды разнымъ лицамъ и въ особенности отцамъ базиліанамъ, если онъ не перестанетъ имъ дѣлать обиды и не удовлетворитъ обиженныхъ (стр. 145). Гетманъ великаго княжества Литовскаго князь Михаилъ Вишневецкій пишетъ къ городскимъ чинамъ Оршанскаго повѣта, чтобы они выдали задержанное содержаніе войску (стр. 163). Подскарбій и великій писарь великаго княжества Литовскаго графъ Флемингъ издалъ универсалъ, служащій въ защиту Бѣлорусскихъ купцовъ, подвергавшихся разнымъ притѣсненіямъ на пути въ Литвѣ и Польшѣ.

Третья статья этого отдѣла содержитъ въ себѣ постановленія частныхъ сеймовъ, называвшихся сеймиками, которые происходили въ Городненскомъ повѣтѣ.

Чтобы дать понятіе объ административномъ ихъ значеніи, представляемъ слѣдующій ихъ перечень:

На Волковыйскомъ сѣздѣ *), происходившемъ въ 1582 году Литовское дворянство (шляхта) постановило — просить короля о рассмотрѣніи и утвержденіи исправленнаго Литовскаго Статута (стр. 179). На сеймикѣ 1710 года назначаютъ 16-ти злотную подать. Въ слѣдующемъ году для удовлетворенія требованій русскихъ войскъ на сеймикѣ назначена подать—полтора злотаго съ дыму (стр. 187). На другомъ сеймикѣ, происходившемъ въ томъ же 1711 году назначаютъ администраторы пошлины, называемой—чоповое-шеляжное, избираютъ фискальныхъ судей и люстраторовъ корчемъ (стр. 191). Въ 1712 году, по поводу всеобщаго ополченія назначается полуталеровая подать съ королевскихъ экономическихъ имѣній и лѣсничествъ (стр. 193). Въ 1713 году избираютъ пословъ (депутатовъ) къ королю и къ гетману великаго княжества Литовскаго съ просьбою о назначеніи какого либо сейма вмѣсто прерваннаго и объ отсрочкѣ сбора податей (стр. 197). Въ 1714 году были два сеймика въ Городнѣ: на первомъ назначены были депутаты на Виленскій сѣздъ, которыхъ обязали не допускать никакихъ нововведеній, вредныхъ для свободы отечества (стр. 199); на второмъ—наложили на Городненскій кагалъ заруку въ 30 тысячъ злотыхъ, если онъ не уничтожитъ такъ называемаго *хазака* **), который приноситъ ему дохода въ годъ такое же количество злотыхъ (стр. 202). Въ 1715 году было также два сеймика: на первомъ назначена была подать на содержаніе союзнаго саксонскаго войска и положено было собрать 50709 тынфвъ; на второмъ—постановлено было собрать 1000 бочекъ (1539 русск. четвертей) муки для продовольствія союзныхъ русскихъ войскъ. На сеймикѣ 1721 года избраны депутаты въ Скарбовый трибуналъ, комиссары и люстраторы чоповаго-шеляжнаго и назначена подать для вспомошествованія пострадавшимъ отъ пожаровъ. Въ 1764 году, по случаю смерти короля Августа на сеймикѣ назначаютъ конфедерацию; избираютъ для нея маршалка, полковника и ротмистровъ (стр. 221). На сеймикѣ 1776 года избраны депутаты на Городненскую каденцію главнаго Литовскаго Трибунала и комиссары для разбирательства дѣлъ, относящихся къ продовольствію русскаго войска (стр. 225).

*) Волковыйскій сѣздъ былъ въ нѣкоторомъ смыслѣ частный экстраординарный сеймъ. Постановленіе этого сейма помѣщено здѣсь потому только, что оно составляетъ отдѣльный древній документъ, болѣе или менѣе относящійся къ территоріи Городненскаго повѣта.

***) Еврейское слово—хазакъ — означаетъ подтвержденіе, укрѣпленіе. Жидъ арендовавшій какое нибудь недвижимое имущество—корчму, домъ, садъ и проч. платилъ въ кагалъ известную сумму, и былъ свободенъ отъ всякаго соискательства со стороны своихъ собратьевъ. Вносъ этотъ назывался хазакомъ.

Здѣсь указано только главное содержаніе постановленій на частныхъ сеймахъ и не упомянуто объ избраніи депутатовъ на главные или *важные* сеймы, которое происходило также на частныхъ сеймахъ. Депутаты эти назывались послами. Ихъ снабжали инструкціями, при полученіи которыхъ они должны были совершать присягу по установленной формѣ. Инструкціи эти служили первымъ основаніямъ законодательства Польши и Литвы; онѣ выражали современныя желанія и требованія шляхты, которая составляла въ это время собственно народъ; и потому акты, содержащія въ себѣ эти инструкціи преимущественно могутъ назваться историческими. Они составляютъ *четвертую статью* втораго отдѣла этого тома.

Къ сожалѣнію эти инструкціи были вовсе не то, чѣмъ онѣ должны были быть. Вотъ что объ нихъ пишетъ извѣстный нашъ дѣписатель Н. И. Костомаровъ: „на сеймъ, послѣдній въ рѣчи-посполитой, послы выбирались не по сознательной волѣ гражданъ, а посредствомъ подкупа и подпоя шляхетской толпы, точно также какъ и на всѣ предшествовавшіе сеймы въ теченіи вѣковъ. Это одно затрудняло и даже дѣлало почти невозможнымъ истинное возрожденіе націи. Инструкціи, опредѣлявшія дѣйствія пословъ, писались по волѣ могучихъ пановъ, какъ и прежде дѣлалось. Они обсыпали золотомъ и опаивали виномъ шляхту, настраивая ее выбирать людей противнаго направленія“ *). Но какъ бы то ни было всегда полезно знать, какое было направленіе въ извѣстное время разныхъ партій, чего желали и чего домогались эти *могучіе паны*.

Въ этомъ томѣ помѣщено тридцать двѣ инструкціи шляхты Городненскаго повѣта, которая въ разное время она выдавала своимъ депутатамъ, отправляемымъ на главные сеймы, къ королю и гетману великаго княжества Литовскаго. Для примѣра мы представимъ краткое содержаніе только двухъ изъ нихъ: первой, данной въ 1712 году, въ царствованіе Августа II, и послѣдней, когда рѣчь-посполитая явственно клонилась уже къ своему упадку въ 1780 году, при Станиславѣ Августѣ.

Въ первой инструкціи даны были посламъ, отправляемымъ на Варшавскій сеймъ слѣдующіе пункты:

1) Ходатайствовать о прекращеніи турецко-русской войны и принятіи въ ней участія рѣчи-посполитой; въ случаѣ же сорванія сейма ходатайство это внести для постановленія сената.

2) Ходатайствовать о выведеніи русскихъ войскъ изъ Городненскаго повѣта.

3) Домогаться объ уменьшеніи въ войскѣ количества генераловъ, которые боль-

*) Послѣдніе годы рѣчи-посполитой,—соч. Н. И. Костомарова. Вѣстникъ Европы за мѣсяцъ Апрель 1869 года стр. 651.

ше требуютъ содержанія, нежели самое войско, о назначеніи поляковъ на мѣста официалистовъ въ татарскія хоругви, и объ уменьшеніи количества войска.

4) О назначеніи новой ревизіи дымовъ, подтвержденной присягою, иначе называемой абьюраты.

5) Не соглашаться на назначеніе новыхъ податей, въ случаѣ же крайней необходимости—дать знать Городненскому повѣту.

6) О замѣнѣ двойной гиберны гиберною *sumple*, назначенной скарбовымъ Трибуналомъ и о подтвержденіи новаго тарифа сеймовымъ постановленіемъ.

7) О взысканіи съ Городненскаго повѣта только 24 тысячъ злотыхъ вмѣсто чоповаго-шеляжнаго, которое не можетъ быть уплачено по причинѣ разоренія повѣта.

8) О подтвержденіи Люблинскаго сеймоваго постановленія относительно экзекуціонныхъ листовъ, предъявляемыхъ войсковыми людьми, которые дѣлаютъ разныя притѣсненія шляхтѣ, чтобы они признаваемы были врагами отечества.

9) О прекращеніи обидъ, причиняемыхъ войсками во время переходовъ и объ удовлетвореніи обиженныхъ лицъ изъ ординарныхъ податей.

10) О назначеніи будущаго сейма въ Городнѣ.

11) О назначеніи въ Городнѣ Скарбоваго Трибунала, отмѣннаго канцлеромъ великаго княжества Литовскаго вопреки Люблинской конституціи.

12) Объ освобожденіи Курляндскаго княжества отъ постоевъ русскихъ войскъ.

13) Послы должны соображаться съ прочими воеводствами относительно предложенія короля о монетномъ дѣлѣ.

14) Домогаться отмѣны распоряженій гетмановъ великаго княжества Литовскаго относительно войсковыхъ стоянокъ союзныхъ Саксонскихъ войскъ въ столовыхъ королевскихъ имѣніяхъ, находящихся въ пожизненномъ владѣніи заслуженныхъ лицъ.

15) Просить короля о назначеніи изъ мѣстныхъ должностныхъ лицъ комиссаровъ для разбирательства споровъ, возникшихъ между королевскими и земскими имѣніями.

16) Объ освобожденіи города Городны отъ гиберновой повинности, которая уничтожена скарбовымъ Трибуналомъ, но требуетъ еще сеймоваго подтвержденія.

Таковы главные пункты этой инструкціи, всѣ прочіе содержать въ себѣ или ходатайства въ пользу католическихъ монастырей, также о лицахъ духовныхъ и свѣтскихъ и о льготахъ для земскихъ имуществъ. Одинъ только изъ этого рода пунктовъ заслуживаетъ быть упомянутымъ, именно: Городненское дворянство вмѣняетъ посламъ своимъ съ обязанность ходатайствовать о возвращеніи Луцкому епископу Жабокрицкому епископіи, отнятой у него Московскими войсками и отданной Православному епископу Шумлянскому; также о возвращеніи изъ Смоленска въ Полоцкъ чудотворной иконы Божіей Матери, взятой Озеровымъ, и о вознагражденіи

за Полоцкую кафедральную церковь, въ которой хранились остатки Юсафата и которая занята подъ арсеналъ Русскаго войска.

Вторая, послѣдняя въ этой статьѣ, инструкція, данная дворянствомъ Городненскаго повѣта въ 1780 году посламъ, отправляемымъ на Варшавскій сеймъ, заключаетъ въ себѣ слѣдующіе главные пункты:

1) Послы обязываются домогаться уничтоженія единоличнаго управленія, но чтобы сеймовыя постановленія и Статутъ Литовскій имѣли полную свою силу.

2) Знатнѣйшая шляхта, присвоивъ себѣ разныя должности, обременяетъ мелкую шляхту; и потому послы должны ходатайствовать о возобновленіи конституціи 1590 года, въ которой сдѣлано распределеніе должностей для богатыхъ и бѣдныхъ.

3) Послы должны противиться назначенію какихъ бы-то ни было податей на обывателей и требовать уничтоженія процентной подати.

4) Ходатайствовать объ изысканіи способовъ на содержаніе шляхетскихъ училищъ и объ открытіи рыцарской школы въ Городнѣ.

5) Домогаться соблюденія закона касательно сеймовой очереди, по которому третій сеймъ долженъ быть въ Городнѣ, и чтобы Ассессорскій Литовскій судъ былъ въ Литвѣ.

6) Для поддержанія экономическаго быта городовъ, потерпѣвшихъ разореніе, а равно и города Городны—просить о продолженіи существованія комиссіи благочинія—*boni ordinis*, объ устройствѣ фабрикъ и привлеченіи мастеровъ.

7) Домогаться, чтобы на сеймѣ не были отмѣняемы опредѣленія трибуналовъ, такъ какъ въ слѣдствіе этой отмѣны происходятъ очень печальныя явленія.

8) Противиться какъ можно проекту Замойскаго, ведущему за собою измѣненія и извращенія Статута Литовскаго, который признанъ правомъ кардинальнымъ при соединеніи Литвы въ Польшю.

9) Хлопотать, чтобы архимандріи были отдаваемы базилианамъ, но отнюдь не русскому духовенству.

10) Ходатайствовать объ окончаніи разграниченія спорныхъ имѣній, шляхетскихъ и королевскихъ, объ оставленіи за дворянами имѣній, принадлежавшихъ имъ еще до уни и прекращенія захватовъ помѣщичьей земли королевскими комиссарами.

11) Ходатайствовать объ уничтоженіи торговыхъ пошлинь, взимаемыхъ отъ шляхты частными владѣльцами.

12) Ходатайствовать предъ королемъ объ отмѣнѣ подати двойной кварты, наложенной на пожизненныхъ владѣльцевъ въ ихъ экономическихъ имѣніяхъ.

Изъ сличенія этихъ двухъ инструкцій, изъ которыхъ послѣдняя писана спустя 62 года послѣ первой, оказывается: а) что шляхта всегда старалась высвободить свои имѣнія отъ податей и налоговъ и вообще отъ всѣхъ государственныхъ повин-

ностей, такъ какъ это подтверждаютъ и всѣ прочія инструкціи, въ которыхъ постоянно встрѣчаются этого рода домогательства; б) что инструкціи эти выражали потребности извѣстной территоріи и потребности времени, не смотря на то, что въ послѣдніе годы рѣчи посполитой онѣ писаны были, какъ утверждаетъ Н. И. Костомаровъ, „подъ вліяніемъ могучихъ пановъ“. Иначе и быть не могло: потому что эти паны или вельможи составляли интеллигенцію тогдашняго времени.

Пятая статья этого отдѣла заключаетъ въ себѣ документы разнаго наименованія—списки и реестры, таковы напр. списокъ вооруженной шляхтѣ и татарамъ Городненскаго повѣта. Въ Польшѣ и Литвѣ постановлено было закономъ, чтобы дворяне каждаго воеводства по истеченіи двухъ лѣтъ 30 Сентября собирались на мѣста, назначенныя частными сеймами въ полномъ вооруженіи, гдѣ они записываемы были въ особые реестры, съ означеніемъ рода ихъ оружія и масти лошадей. Такой списокъ составленъ былъ дворянству Городненскаго повѣта въ 1765 году и внесенъ въ акты. Списокъ этотъ опредѣляетъ численность дворянства этого времени и способъ вооруженія его. Списки людей умершихъ въ 1710 и 1711 годахъ отъ заразы показываютъ, въ какой степени свирѣпствовала она (стр. 431, 433, 435, 436, 437). Реестръ движимости, оставшейся по смерти Массальскихъ, Городненскихъ старость, даетъ понятіе объ экономическомъ бытѣ пановъ шляхты въ началѣ XVIII столѣтія (стр. 426). Реестръ убытковъ понесенныхъ шляхтою и крестьянами во время перехода войска изъ Курляндіи въ 1728 году даетъ понятіе о экономическомъ бытѣ тѣхъ и другихъ и тогдашней военной дисциплинѣ (стр. 440).

Третій отдѣлъ этого тома заключаетъ въ себѣ акты юридическіе. Они преимущественно состоятъ изъ жалобъ Греко-унитскаго духовенства на католическихъ ксендзовъ и вообще на католиковъ о разныхъ обидахъ, притѣсненіяхъ. Положимъ, что актъ, заключающій въ себѣ жалобу, не можетъ ничего ни доказывать, ни опровергать, потому что мы не можемъ опредѣлительно сказать, на сколько вѣрна и справедлива эта жалоба; но если подобнаго рода акты постоянно встрѣчаются, съ нѣкоторыми только видоизмѣненіями, если жалобы простираются къ однимъ и тѣмъ же лицамъ; мы невольно приходимъ къ заключенію, не только правдоподобному, но и аподиктически вѣрному, что подобныя дѣла совершились лицами, на которыхъ жаловались и что жалобы эти основательны. Мало того, что католическіе ксендзы глумились надъ Греко-унитскими и православными священниками, они глумились надъ своими католиками. Вигорскіе Камедулы, одинъ изъ строгихъ орденовъ (*strictioris observantiae*), не только дѣлали нападенія на королевскихъ крестьянъ, разоряли королевскія пущи; но ночью сдѣлали наѣздъ на подлочаго великаго княжества Литовскаго Прейча, присланнаго въ качествѣ королевскаго комиссара, стащили его съ кровати, подвергли разнымъ истязаніямъ; попривязывали къ лошадямъ стрѣлковъ и повыгоняли

ихъ изъ пуши (стр. 465). И это дѣлалось въ королевскомъ столовомъ имѣннн, послѣ того, когда король самъ надѣлилъ ихъ имуществомъ! По жалобамъ этого рода рѣдко встрѣчаются судебныя опредѣленія, и если встрѣчаются, то они большею частью ремиссійныя, т. е. назначающія отсрочку.

Н. Горбачевскій.

I.

АКТЫ, ОТНОСЯЩИЕСЯ КЪ ИСТОРИИ ЗАПАДНО-РУССКОЙ ЦЕРКВИ.

(ФУНДУШЕВЫЯ ЗАПИСИ ЦЕРКВАМЪ И ДУХОВЕНСТВУ).

1510 г.

Изъ Книги за 1779—1780 г., стр. 232.

1. Привилегія Сигизмунда I на постройку Супрасльскаго монастыря.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątego, miesiąca Oktobra wtórego dnia.

Przed aktami grodzkiemi powiatu Grodzieńskiego stanowszy osobiście w Bogu przewielebny i. x. Teodozy Wislocki ord. sancti Bas. Magni przywilej króla imci Zygmunta na monastyr Supraślski, na pargaminie, stary, podarty, russkim charakterem pisany, ad acta podał, którego tenor sequitur estque talis:

Самъ Жикгимонтъ Божию милостию король польскій и проч. Билъ намъ чоломъ игумень Супрасльскій Пафнудей о томъ, штожь онъ працою своею . . . будовати монастырь въ пуци пана Александра Ходкевича на рѣцѣ на Супраслѣ. . . *) ему дозволили цер-

ковъ и монастырь муровати. Ино мы зъ ласки нашею на его чолобитье дозволили есьмо ему церковъ и монастырь муровати въ той пуци пана Александра Ходкевича, гдѣ ся будетъ видѣти ему годно будовати. И на то казали есьмо ему дати сесь нашъ листъ зъ нашею печатью. Писанъ въ Краковѣ, лѣта Божого тысеца пятьсотъ десятого, мѣсеца Марца пятнадцатый день, индикта тринадцатого.

U tego przywileju przy wyciśnionej na massie czerwonej pieczęci konnotacya w te słowa po rusku wyrażona: Право. М. р. и секр. кашт. Витеб. и Брян. панъ Иванъ Сопига; писарь нашъ Довгинъ; панъ Богунъ Боговитиновичъ; Федько Святоша. Który to przywilej, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęty u wpisany.

*) Пропускъ этотъ находился въ самомъ подлинникѣ и въ такомъ видѣ внесенъ въ актовую книгу.

1516 г.

Изъ Книги за 1722 г., стр. 430—431.

2. Судный листъ, въ которомъ показано ограниченіе поземельной собственности Супрасльскаго монастыря.

Канцлеръ великаго кн. Литовскаго и Виленскій воевода Николай Николаевичъ, по жалобѣ королевскихъ крестьянъ Суражской волости на Кіевскаго митрополита въ томъ, что онъ будто захватилъ ихъ земли и принуждаетъ нѣкоторыхъ изъ нихъ къ работѣ, явился на спорное мѣсто и въ присутствіи самого митрополита и другихъ сановныхъ лицъ нашель: что земли съ крестьянами Суражской волости отданы ему королемъ Алек-

сандромъ и подтверждены королемъ Сигизмундомъ; что въ одной изъ деревень онъ выстроилъ владѣчній дворецъ и подарилъ его Супрасльскому монастырю. При этомъ онъ указалъ на границы, обозначенныя Глинскимъ. Воевода постановилъ, что границы правильны и права владѣнія законны; что касается одного крестьянина Витка съ братьями, то онъ долженъ работать митрополиту до тѣхъ поръ, пока будетъ жить на его землѣ.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Julii trzydziestego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Zygmuntem Bouffalem, podstolim Derbskim, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—łowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter w Bogu przewielebny imśc xiądz Innocenty Charkiewicz—namiesnik konwentu Supraślsiego dokument, po rusku pisany, po polsku przetłumaczony*), na rzecz w nim wyrażoną, konwentowi Supraślskiemu służący y należący, ad akta xiąg grodzkich Grodzieńskich podał, potrzebując, ażeby był przyjęty y do xiąg wpisany, który przyiowski a wpisując w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Я Миколай Миколаевичъ—воевода Виленскій, канцлеръ господаря короля его милости Зыгмунта, смотрѣли есьмо того дѣла.

Жаловали намъ люде господарскіи Сураское волости, на имя Волось съ братьею Гаевниковы дѣти и инніи люди, на митрополита Кіевскаго и всея Руси Юсифа, ижъ бы онъ отчизну ихъ и селищю и нивы отнялъ и тежъ человѣка Витка съ братьею его за себе завернулъ безъ данины господарское, и просили насъ тыи люде, абыхмо тамъ выѣхали и того дѣла досмотрѣли. И мы, хотячи ся того гораздъ довѣдати и съ отцомъ митрополитомъ его милостью есьмо змовили и тамъ выѣхали. И отецъ митрополитъ положилъ передъ нами привилей господара короля его милости Александровъ, штожъ его милость дали ему люди Сураское волости Топылецъ, а Батвилы, а Пещово вѣчно и съ ихъ землями у вобрубѣ у выписанныхъ границахъ, которыи жъ границы Глинскій съ росказанья господарского, будучи державцою въ Бѣльску, ему обрубилъ и положилъ зъ рѣки Нарвы, черезъ Уйголовку и черезъ мостокъ и Климову Быль. Ино што се дотычетъ тоя границы Климовы Быль, гдыжъ есть

*) Значить переписанный польскими буквами.

сѣножать обрубная людей моихъ и митропольихъ, ино мнѣ служатъ пять братьевъ, а отцу Митрополиту два браты, тогда бы мало быти нашимъ людямъ пять частей тое сѣножати, а митропольимъ людямъ двѣ части, нижли тые люди мають о томъ право мѣти и што съ права найдуть, по тому они мають тую сѣножати держати. А отъ тое Климовы Были посередь болота въ задній стокъ Пороговской границы, а съ заднего стока черезъ дорогу по бору, лощиною въ сосну, а въ дубъ у концу Мшары, мимо Перелайную гору въ Рогавку рѣчку, а Рогавкою у верхъ подлѣ пашни Форосчкое черезъ дорогу на сухо по бору подлѣ поль Форосчкихъ, мимо Глыбокую долину, подлѣ поль бывшего гаевника Несторовыхъ, черезъ дорогу въ сосну, по бору черезъ польце просто къ Шандыну стоку, гдѣ въ Неводницу упаль, а Шандынымъ стокомъ у верхъ, а отъ Шандына стока, што на простѣ къ Бирсчовицѣ рѣчицѣ, подлѣ ею Товтовичовъ граны у дубѣ и черезъ лѣсокъ, и черезъ польце, што Яцко проробиль, просто у Борсчовку, а Борсчовкою внизъ до Сураское дороги, што отъ Форосци идетъ, а тою дорогою Сураскою въ Добруводу рѣчку, а Добруводою внизъ въ Туросну рѣчку, а Туросною внизъ у Наровъ, а Нарвою внизъ до Выголовки вышей писаное рѣчки. На штожъ листъ Глинского обрубный отецъ митрополитъ передъ нами оказываль, на которой же земли онъ собѣ дворець збудоваль, именовъ назваль Владычій, и съ дозволеніемъ господара нашего великого короля Зыгмунта той дворець къ церкви Божой на монастырь Супрасльскій придасть вѣчно; штожъ господаръ нашъ, король его милость, Зыг-

мунтъ и привилеємъ своимъ той дворець Владычій къ тому монастырю Супрасльскому подтвердилъ въ вѣчность и тотъ привилей господарскій подтверженный митрополитъ его милость предъ нами указываль. И мы тыхъ привилеювъ господарскихъ выслушавши и тежъ листа обрубного Глинского отца митрополита при томъ есмы оставили по тымъ границамъ, которыи Глинскій положилъ, какже и мы сами казали есмы ихъ поновити. Нижли што ся тычетъ того чоловѣка Витка съ братьею, который седитъ межи тыми границами его на Топелиской землѣ, оно подъ тою мѣрою есмы казали: если будетъ той чоловѣкъ прихожій, а усхочетъ отцу митрополиту служити, онъ нехай служить; пакъ-ли бы не восхочетъ ему служити, тогда той чоловѣкъ Витко съ братьею маеть съ тое земли прочъ пойти и вжо черезъ то урядники нашии не мають се вступати у ни у што, нижли мають держати подлугъ того, какъ въ семъ листѣ нашомъ выписано. И на тое есмы отцу митрополиту его милости дали сесь нашъ листъ съ нашою печатью. При томъ были владыка Володимирскій отецъ Пахнотей, а панъ Александр Ивановичъ Хоткевича—маршалокъ господарскій, а панъ Рачко Пучицкій—ихъ судія Бѣльскій, а панъ Кривскій—секретаръ короля его милости, а войтъ Бѣльскій Русинъ. Писанъ въ Яневѣ двадцать второго дня, индикта четвертого.

U tego listu sądowego pieczęć przyciśniona iedna. Który to list dokument konwentowi Supraslkiemu służący, za podaniem onego do akt przez osobę wyżej wyrażoną, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęty u wpisany.

1526 г.

Изъ книги за 1768—1770 г., листъ 301—302.

3. Фундушова записъ г-дъ Гринковичей - Ходковичей на Бальскую церковь.

Гринковичи-Ходкевичи, по соглашенію между собой и съ своею матерью, во исполненіе завѣщанія покойнаго ихъ отца, надѣляютъ заселенными землями и данниками церковь Св. Спаса въ Балѣ съ придѣломъ св. Николая; назначаютъ еще вто-

раго священника и діакона и ихъ надѣляютъ землями; назначаютъ также время для отправленія церковныхъ службъ. Въ фундушѣ этомъ упоминаются еще и другія лица, сдѣлавшія разныя завѣщанія церкви Св. Спаса.

Roku tysiąc siedmset szesćdziesiąt dziewiętego, miesiąca Decembra szóstego dnia.

Na urządzie j. k. m. grodzkim Grodzieńskim przede mną Jakubem Rukiewiczem—podstarostą sądowym powiatu Grodzień. comparendo personaliter x. x. Jan Woszczyłowicz—prezbiter Boleński, fundusz na cerkiew Boleńską, od s. p. ichm. panów Hrynkowiczów - Chodkiewiczów sporządzony, ad acta xiąg grodzkich Grodzieńskich podał, któren ad verbum de verbo wpisując tenor sequitur estque talis:

По благодати дара Духа Святого, волю Божією и Пречистое Его Матери и всѣхъ святыхъ, въ честь Господу Богу и Спасу нашему, мы благовѣрные рабы Божіи братія, я Богданъ—конюшій Городенскій господара его милости короля Жигимонта, а Иванъ, а Лукашъ, а Марко Гринкевичи, а я Григорій, а Михайло, а Павелъ Гринкевичи, порадившеся есмо зъ маткою своею зъ паннею Гринковою Надеєю, мачехою ихъ, згодили есмо зъ паномъ Богданомъ и его братією, нашима старшими братіями всѣ между собою и помыслили есмо и учинили и установили ку церкви Божей и великому Спасу въ имѣнью нашему на Бали попа другого Матфея ку тому старому попу отцу

Михайлу и діакона Карпа. И тежъ паметуючи приказанье и на все его отца своего преставшегося благовѣрнаго раба Божіего а пана Григорія Ходкевича, изъ его милость отходечи зъ того света приказаль намъ, обыхмо тую церкву Божію все надали. Ино я Богданъ конюшій, зе всею братією своею, почовши одъ старшого и до меншого, Гринковича Ходкевича, зъ розказанья его милости отца нашего, полнимо и тежъ сами съ своей воли чинимо, якже то братія а сынове отца своего бачачи на вѣчную речь и хочечи теперъ и на далекій часъ завжды вышее богомолье и спѣванье мѣти у престола великого Спаса и въ тыхъ престолахъ, которыи въ той церкви Божой Бальской за господара великого короля Жигимонта и архіепископа Кіевского и всея Русіи Юсифа и за насъ и за жоны нашіе и за дѣти и за весь родъ нашъ и за вси православные христіаны, а преставшимся житія сего—отцу и матери нашой и роду нашему и всимъ преставшимся православнымъ христіаномъ вѣчная память была,—дали есмо на церковь Божію святого Спаса чотыры чоловѣки, на имя: Тадей Андреевичъ Яхимовича Плешивыхъ и зъ ихъ братією, братанича и дятковича и зъ ихъ дѣтми,

зъ ихъ землями пашными и бортными и
 зъ сѣножатями, и зъ дубровами, и зъ лѣсы,
 и зъ дяклы и зо всимъ зъ тымъ, якъ тые
 люди здавна отцови нашему и намъ слу-
 жили, а къ тому двѣ земли у Волысковичъ
 селѣ пусты. А я Богданъ конюшій на де-
 сетъ бочокъ поля на Бали даль, а десетину
 зъ Бали отъ жита, отъ пшеницы; а зъ Русо-
 ты изъ своего двора по два годы отъ жита
 десятину до Бали, а на третій годъ зъ Ру-
 соты десятину ку Пречистой ку Городну;
 а полъ бочки пшеницы проскурней Баль-
 ской на проскуры; а я Иванъ отъ пше-
 ницы зъ Бали десятину святому Спасу, а
 на проскуру полъ бочки пшеницы отъ жита
 ку Городну; а я Лукашъ зъ двора своего
 зъ Русоты до Бали отъ жита десятину, а
 полубочки пшеницы на проскуру; а я Марко
 землю свою Гумновщизну пустую на Бали
 на пасенъе быдла; тая земля моя Гумнов-
 щизна дякону, который будетъ для того,
 што дякону людѣй не дано. Ино попъ Баль-
 ный презъ письмо мое Марково то вписалъ
 дякону, ино я Марко предъ ся тую мою
 землю выслугу пишу на церковь дякону,
 который будетъ; пишу моею рукою самъ,
 якъ и первой было написано; а десятину зъ
 Липска отъ жита и отъ всего ярива деся-
 тину, кромъ пшеницы, до Бали, а пшеницы
 бочку на проскуры. А я Григорій зъ бра-
 тиею своею и зъ Михайломъ, и зъ Пав-
 ломъ помовивши есмы зъ маткою своею,
 маемъ зъ Липску отъ жита десятину да-
 вати, а бочку пшеницы на проскуры.
 Тые люди вышей писаные и земля въ
 Лысковичъ селѣ и тежъ што есмы своей
 земли дали на церковь Божую великого
 Спаса, мы вся братія дали есмы то вѣчно
 и непорушно. Мають попы Спаскіе Ми-
 хайло и Матфей тые люди и землю вѣчно
 дякону и по нихъ будучіе иншіе попы и
 дяконы, мы вси братія тыхъ людей и зе-

мель не маемъ отъ церкви Божей одыма-
 ти, ани жоны и дѣти нашіе, ани близкіе
 наши, а и по насъ будучіе, а десятину отъ
 жита и ярива, якъ вышейписано, и пше-
 ницу на проскуры, мы вси братія маемъ
 то на церковь Божую сполна попомъ и
 дякономъ давати въ каждый годъ и про-
 скурней, а и по насъ жоны наши и дѣти
 и сятки и наслѣдники нашія и по насъ
 будучіе (во вѣки) вѣкомъ съ тыхъ дворовъ,
 якъ вышей стоитъ, мають полнити и тые
 десятины сполна давати. И въ томъ есмы
 съ попы Спаскими и зъ Михайломъ и зъ
 Матфеемъ обмову удѣлали и они намъ за
 то сами же поднели въ кождый годъ и въ
 кождую недѣлю пять обѣденъ служити зъ
 молебны и зъ понахидами и акафистъ Пре-
 чистое по всѣ дни ажъ до живота своего;
 а по нихъ и иншіе попы такъ мають чи-
 нить въ пятницу за родители обѣдня, а въ
 вечеръ въ пятницу панахида, а въ субботу
 понахида и обѣдня за родители; а въ не-
 дѣлю молебень храму, обѣдня за здоровье,
 а въ понедѣлокъ обѣдня святу архистра-
 тію Михайлу за здоровье наше и всихъ
 христіанъ, то у великого Спаса у престо-
 ла; а въ середу предѣлы Пречистое Бого-
 матери молебень и обѣдня за здоровье на-
 ше; то все мають тые попы Михайло и
 Матфей, а потомъ будучіе и иншіе попы
 панихиды и молебены и обѣдни и по вся
 воскресенья акафистъ Пречистой Господи-
 ни сполнати въ кождой недѣли годъ до
 года ажъ на вѣки. А елибы который Ми-
 хайло альбо Матей и по нихъ будучіе по-
 пы того правила въ чемъ не полнили, на
 томъ святительская митропольная вина, а
 отъ церкви пречъ Божой. А што отецъ нашъ
 и мы послѣ отца дали седѣнье попу Ми-
 хайлу и огороды и на чомъ гумно стоитъ,
 на чомъ дяконъ сидитъ, што есмы ему да-
 ли поты въ церкви на Сонковщинѣ и ого-

роды. А я Григорій зъ братією своею далисьми Фортунатово мѣсто, гдѣ самъ Фортунатъ сидѣлъ, на церковь Божую св. Спаса, маеть попь тамъ сѣсти Матфей, а проскурня Фортунатова тамъ же маеть сѣдѣть и огороду на овощъ мѣти до своей смерти; а по ей смерти тое сѣдѣнье и то на церковь же, а по ней мають попы сорокоустъ одпѣти тые сѣдѣнья на церковь Божую вѣчно, потымъ и діакону и проскурню и въ оныхъ будучимъ попомъ и діакономъ зъ проскурнею; а проскурня завжды свѣчи сукати маеть и продавати, попь и діаконь продавати свѣчъ кромъ на тые света въ церкви на великого Спаса праздника, а на Успеніе Пречистое, а св. Миколы, а св. Юрія, а на св. Пятницы мають попь и діаконь свѣчи продавати, а по вси дни не мають попы и діаконь свѣчъ продавати, только проскурница. А што о празницѣ зъ ярмарку позвонного, пѣнези тые вси дали есьмо на церковь на кутію и на вино и на ладанъ. А на твердость всего (въ) святое евангеліе вписали есьмо. А еслибы хто зъ насъ и по насъ будучій зъ того не выступилъ и будемъ мы и по насъ будучіе то все пополняти мають, благодать, милость великого Бога и Спаса нашего и Пресвятое Его Матери и всихъ святыхъ на насъ и царство небесное во вѣки вѣковъ! А если бы хотѣлъ зъ насъ хто тое взрушивати, або и по насъ будучіе и того не полнити, што выписано во святомъ евангеліи семъ, да будетъ неблагословеніе отъ митрополиты; въ будущемъ вѣцѣ буде имъ добро хто полнить давати будетъ на вѣки десятины. Я Василій Воротынецъ, дворанимъ короля его милости Жикгимонта, даль есьми десятину зъ отчиста зъ двора своего изъ Свяцка; а мають тую десятину каждого году давати, а по моимъ животѣ и жона моя и дѣти мое мають давати,

и кому се останеть тое имѣнье и тотъ маеть давати во вѣки вѣковъ ку святому Спасу на Балию; а хто того не будетъ полнить и десятины не будетъ давати, тотъ да будетъ проклятъ. А за то попы мають за насъ Господа Бога просить и по нашомъ животѣ мають насъ помнеть. Я Хатіанъ Шенбель и обмовивши есьми зъ паномъ Богданомъ—конюшимъ Городенскимъ и зъ братією своею старшими и меньшими и ихъ призоленьемъ, дали есьми землю свою на имя Пашковчизна и десятину отъ жита и отъ всего своего паханья, отъ каждого ярива зъ того двора моего, што подлѣ Нѣмна. Предѣлъ святого Миколы, который предѣлъ подле церкви святого Спаса на Бали, язь постановилъ самъ зъ дозволеньемъ отца ихъ милости небожика пана Грицка, и на проскуры полъ бочки пшеницы и тую землю вышейписаную Пашковщизну и десятину зуполна на предѣлъ святого Миколы даю вѣчно; мають попы Бальскіе держати вѣчно и діаконь ку той церкви Божой святого Миколы, а я вжо въ тую землю не маюсе вступати, ани отнимати, ани моя жона, ани дѣти мое, ани близкіе мои, а десятину отъ жита и одъ ярива всякого и отъ пшеницы и гречихи и отъ овса и яривы и полу бочки пшеницы на проскуры. То все вышейписаное сполна давати въ каждый годъ, а по мнѣ жона моя и дѣти, зъчатки и наслѣдники мое во вѣки вѣковъ мають тую десятину сполна и полъ-бочки пшеницы на проскуры, або кому дворъ тотъ мой достанется послѣ моего живота, кому кольвекъ будетъ, и той маеть давати тую десятину вышейписаную зуполна; а тые священники Бальскіе мають за наше здоровье Господа Бога просить въ каждой недѣли годъ до году въ четвергъ обѣдно пѣти до святого Миколы; а еслибы я хотѣлъ, або по мнѣ жона моя, або дѣти на-

шии, альбо близкіе нашіе, хто кольвекъ буде хотѣли, тую землю Папковцизна однимати отъ церкви Божей и десятины зуполна и на проскуры пшеницы не дати, таковой отъ Бога проклять и отъ отца св. Миколы. А при томъ мѣстѣ Бали и тому добро свѣдомы вельможные панове: панъ Иванъ Семеновичъ Сапѣга—секретарь господара короля его милости Жигмунта; воевода Витебскій и Брацлавскій, панъ Мартинъ а панъ Федоръ Богдановичи Хрептовичи; а князь Андрей, а князь Семень Ивановичи Черскіе; а панъ Кондратъ Ивашковичъ—намѣстникъ Городенскій вельможного пана Станислава Петровича, а панъ Василій Воротынецъ, а Васько Новогородецъ, а Митко Андреевичъ—бурмистеръ мѣста Городенского. И я рабъ Божій Авдей Протасевичъ—пекаръ короля его милости Жигмунта и зъ жоною своею Соломонидою, зъ дѣтми своими Григоріемъ и Кузьмою и зъ Климомъ и Максимомъ и зъ Ярошемъ и Киреемъ дали есьми десятину отъ жита и отъ гречихи и отъ овса на церковь св. Спаса до Бали, а дали есьми тую десятину и зъ дѣтми своими вѣчно на церковь. А еслибы хто зъ моего роду, сыновъ моихъ, того не сполнилъ и справедливе тое десятины верхписаной не дастъ, да будетъ проклять въ сей вѣкъ и въ будущій; а мы священники маемъ за ихъ здоровье Бога просить, а родителей поминати. Якимъ Хрищукевичъ и зъ дѣтми своими сынъ его, а зъ Петромъ дали есьми десятину отъ жита и отъ гречихи на церковь св. Спаса до Бали во вѣки вѣковъ; еслибы хто зъ моего роду сыновъ моихъ то не сполняли и справедливо десятину не дастъ, да будетъ проклять въ сей вѣкъ и въ будущій; а мы свещеницы маемъ за здоровье ихъ Господа Бога просить и родители поминати. Я

Иванъ Непхай и зъ сыномъ своимъ Ивановомъ дали есьмо на церковь божую св. Спаса до Бали земли своей на двѣ бочки на вѣки вѣкомъ; а свещенники мають за души наши поминати попы Бальскіе. Я рабъ Божій Михайло Грицковичъ зъ дѣтми моими Хведоромъ и Борисомъ, Якимомъ, Алексѣемъ, што предокъ нашъ Василей Воротынецъ давалъ десятину зъ Свяцка по десяти копъ жита, ино мы помысливши межи собою Богу на хвалу а намъ на здоровье маемъ давати зъ того имѣнія Свяцка десятину житную зполна, сколько нажнутъ отъ того жита десятая копа, отъ каждого десятка копъ по копѣ. И зъ тыхъ земель, што есьмо прибавиль и прикупиль, маю дати суполна десятину и зъ дворца своего Виртилишокъ также маю давати каждого году десятину отъ жита суполна на вѣки вѣкомъ. А по насъ будучіе и близкіе отъ нашего и сятки наши и хто одно будетъ по насъ тые имѣнія держати и тые мають давати, такъ яко и мы давали на вѣки вѣкомъ отъ жита суполна. А если того хто не сполнитъ, а десятины зъ тыхъ дворовъ суполна не будетъ давати ку святому Спасу до Бали, тотъ да будетъ проклять въ сей вѣкъ и будущій, аминь. Тысяча пятьсотъ двадцать шостого, Августа осьмнадцатого дня.

U tego funduszu autentyczne podpisy przy pieczęci ww. j. pp. aktorów temi wyrażają się słowy: Bohdan Hryniewicz—koniusz, Jan Hrynkowicz, Łukasz Hrynkowicz, Marko Hrynkowicz, Michajło i Iwan Hrynkowiczy. Który to takowy fundusz z ruskiego przekopijowany, za podaniem onego przez wyż wyrażonego imci do akt, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęty u wpisany.

1529 г.

Изъ книги 1779—1780 г., стр. 233.

4. Привилегія короля Сигисмунда I, подтверждающая дарственную запись Александра Ивановича Ходковича на земли, дарованныя Супрасльскому монастырю.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dzień wiatęgo, miesiąca Oktobra wtórego dnia.

Przed aktami grodu powiatu Grodzieńskiego, stanowszy osobiście w Bogu przewielebny j. x. Teodozy Wislocki, ordinis. sancti Basilii Magni, przywiley od nayiaśnieyszego króla jmci Zygmunta, na pergaminie ruskim charakterem pisany, ad acta podał, którego tenor sequitur estque talis:

Жигимонтъ, Божию милостию король польскій, и проч. Чинимъ знаменито тымъ нашимъ листомъ, хто на него посмотритъ, або чтучи вслышитъ, нынѣшнимъ и на потомъ будущимъ, кому будетъ потреба того вѣдати. Поведилъ передъ нами маршалокъ нашъ, староста Берестейскій, Вилькійскій и Остринскій панъ Олександро Ивановичъ Ходковичъ, ижъ далъ къ монастырю своему церкви Благовѣщенія Пречистое, который справилъ на Супрасли, села свои, на имя Хвосты а Порослово а Клевино, а данники свои Форостово а Пузычи, со всемъ какъ ся въ собѣ маеть, ничего на себе не зоставуючи, на вѣчность, и билъ намъ чоломъ, абыхмо то къ той церкви Божей дозволили ему

записати и потвердили то нынѣшнимъ листомъ на вѣчность. Мы на чолобитіе его то вчинили, тые имѣнья вышєйписаныи потвержаемъ тымъ листомъ нашимъ къ той церкви Божей и монастырю Супрасльскому вѣчно и непорушно; маеть архимандритъ и старцы того монастыря тые имѣнія держати со всемъ, какъ ся въ себѣ мають, и ихъ вживати по тому, якъ имъ панъ Александро далъ и въ листѣ своимъ описалъ, а предъся въ моци и въ подаваньи его милости и потомкомъ его маеть быти. А на твердость того имъ дали сесь нашъ листъ съ печатію нашою. Писанъ у Вильны, подъ лѣто Божего Нароженья тысяча пятьсотъ двадцать девятого, мѣсеца Октебра двадцать третій день. Индикта третєго.

U tego przywileiu konfirmacynego z pieczęcią woskową na sznurze iedwabnym czerwonym zawieszoną podpis króla jmci takowy: Sigismundus rex. Który to przywiley, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego przyjęty u wpisany.

1635 г.

Изъ книги за 1723—1724 г., листы 203—205.

5. Фондушевая записъ Богуслава Радивиля на церковь св. Георгія въ Несвижѣ.

Князь Радивиль симъ листомъ признаетъ вновь назначеннаго митрополитомъ священника къ его Несвижской церкви св. Григорія; утверждаетъ за нимъ 2 ув. и 8 морговъ фондушевой земли прежняго надѣла и 1 уволку съ тремя кресть-

янскими семействами—новаго; кромѣ этого разрѣшаетъ священнику служить въ праздники пресвятой Богородицы обѣдни въ новоустроенной Несвижскими мѣщанами церкви.

Roku tysiąc siedmset dwudziestego trzeciego, miesiąca Marca piątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzien-skim przede mną Zygmuntem Boufałem—podstolim Derpskim, podstarościm sądowym powiatu Grodzińskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—łowczego w. w. x. Lit., starosty Grodzińskiego ustanowionym, personaliter w Bogu wielebny imci xiądz Jan Homolicki, prezbiter Nieswiski, fundusz od iasnie w. xiążęcia imci Albrichta Radziwiła, kasztelana Wilenskiego, cerkwi ruskiej w mieście Nieswiżu będącey, zdawna przez iasnie oświeconego xięcia imści oycy tegoż iasnie oświeconego xiążęcia imści założoney, uczynioney y wieczyscie służącey, ad acta podał potrzebuiąc, aby był przyięty y wpisany, który za przyięciem de verbo ad verbum wpisuiąc tali tenore sequitur:

Albricht Władysław Radziwił, xiąże na Ołyce y Nieswieżu, hrabia na Szydłowcu y Miru, kasztelan Wilenski, starosta Szereszowski, oznaymuiemy tym listem naszym, komu by o tym wiedzieć należało, iż mając my cerkiew ruską w mieście naszym Starym Nieswiżskim od bramy Wilenskiey po prawey ręce przeciwko oyców Bernardynów

z cmentarzem, iako się teraz sam w sobie ma, fundowaną z dawna od świętobliwey pamięci xiążęcia imci pana oycy naszego założenia świętego Jerzego, do której gruntu pasznego przynależą włok dwie, ma między nowomieyskimi włokami wedle świętego Michała y ogrody dwa na nowym mieście przy cerkwi starey świętey Przechystey, wedle gumien nowomieyskich z placem Parchimowskim, przeciwko teyże cerkwi starey y tych że ogrodów zaścianek starodawny cerkowny s kraiu gruntu folwarku naszego Nieswizkiego, na którym mieszczanie Nowomieyscy ciała zmarłych chowaią, łąka też sianożęci nazwana za Popową górą, zdawna do tey cerkwi przynależące, w Jacowym Huhle, z jedney strony od folwarka Trybuszkowskiego gruntu oromego, z drugiey strony od sianożęci tegoż folwarku, trzecią y czwartą stroną do błota dzikiego Sławkowskiego, której sianożęci czyni z poroślami chrostowemi morgów osim, których tych dobr y pożytkow wszystkich cerkiewnych dawniey nieboszczykowie swieszczeniczy Nieswiscy iako wzywali y ten też bywszy świeszczenicz ociec Eustachi Kamiński używał, na którego miejsce ociec Rucki, metropolita Kiiowski za zaleceniem

zesłał swieszcznika oycy Bazylego Maliszkiewicza, którego my do tej cerkwi przyiowski, te wszystkie grunta wyż pomienione dajemy y puszczaemy w dzierżenie y w spokoyne używanie aż do żywota iego, a po nim y sukcesorom onego. Aże ten świeszcznik donosił nam proźbę swą, iż na tym słusznego wychowania sobie y na sługi cerkiewne mieć nie może, iako nam niektórzy dali sprawę, tedy za przyczyną onych z dobrej woli y łaski naszej nadajemy ieszcze nadto włokę osiadłą w siele Kaczanawiczach, zaraz z kraju przyiazdu Nieświskiego, na której włóce chłopów iest trzech. mianowicie: Szczesnego i Żdana Dupłow na puł włoczku mieszkających, Thomasza Chałomowicza na pułwłoku siedzącego, których tych poddanych na tej włóce z ich żonami, dziećmi y wszystko majątnością onych temuż świeszczennikowi przy cerkwi świętego Jerzego mieszkającego dajemy y puszczaemy wiecznemi czasy, pozwalając onemuż w każdym roku po dwakroć skład miodowy po dziesięciu miednie sycić, a wosku od tego miodu na postaw na świecę ma dawać; tudzież y drew leżących y łuczywa na opał domu iego za kwitem namiesnika naszego Nieświskiego, tam gdzie na zamek około cegielni brać. A świeszcznik pomieniony y po nim sukcesorowie tego wszystkiego zażywaiąc, służbę Bożą cerkiewną według zakonu greckiego w niej będąc odprawować, za nas y za dom nasz Pana Boga prosić powinni będą, nie czyniąc inszey powinności służby do zamku,

podatków y nikomu. Do tego waruiemy tym listem naszym, iż co temi czasy cerkiew iest nowo zbudowana na nowym mieście od mieszczan naszych Nieświskich za ofierowanie czasu powietrza, tedy y tę w moc temuż swieszcznikowi wyż pomienionemu y sukcesorom onego dajemy y postępuiemy; a że ta cerkiew żadnego nadania o tych mieszczan nie ma, wolną to onemu w tej cerkwie kiedy chcieć nabożeństwo odprawować, zwłaszcza na święta wszystkie Panny Przenajświętszey. Y na to daliśmy ten list pomienionemu świeszcznikowi Bazylemu Mielieszkiewiczowi z przyłożeniem pieczęci y z podpisem ręki własney. Dat. w zamku naszym Mińskim, dnia dwudziestego siodmego Januarij, roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego.

U tego funduszu przy pieczęci iasnie oświeconego imci pana xiążęcia Radziwiła podpis ręki temi słowy z iedney strony pieczęci: Albricht Władysław Radziwił ręką własną; z drugiey zaś strony pieczęci subscriptia takowa: stwierdził Alexander Ludwik Radziwił. Na boku zaś tego funduszu coroboratii ręką własną iasnie oświeconego imci xiążęcia Radziwiła, podkanclerza w. x. Lit. takową: stwierdzam te prawo we wszystkim Karol Stanisław xiąże Radziwił, podkanclerzy w. x. Lit. Który to takowy fundusz, przez osobą wyż wyrażoną do akt podany, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieskiego ze wszystką w nym wyrażoną rzeczą przyjęty y wpisany.

1644 г.

Изъ книги за 1715 г., листъ 796.

6. Привилегія Городненскому архимандриту Евстафію Пѣшковскому, по которой церковь въ имѣніи Бакшта отдана ему въ пожизненное владѣніе и на всегда приписана Городненскому монастырю.

Король Владиславъ IV, по просьбѣ Городненскаго архимандрита Пѣшковскаго, присоединить къ Городненской архимандріи церковь въ им. Бакштахъ, пришедшую въ упадокъ отъ небрежности православнаго духовенства, принимая во вниманіе

какъ затраты архимандрита на ея возобновленіе, такъ и нравственное благо для пасомыхъ, соглашается на просьбу архимандрита; передаетъ ему церковь въ пожизненное вѣдѣніе и присоединяетъ къ Городненской архимандріи.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Decembra czternastego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Jerzym Grothuzem — podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imć pana Hrehorego Józefa Kotowicza — łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter wielmożny w Bogu przewielebny imć xiądz Wawrzyniec Drucki-Sokolinski — opat Grodzieński, audytor arcybiskupstwa Polockiego y całej Rusi Białej, przywiley na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną ad acta podał w te słowa:

Władysław czwarty, z Bożej łaski król Polski etc. Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy. Przełożono nam iest przez panów rady y urzędniki nasze, imieniem wielebneho Eustachiego Pieszkowskiego — archymandryty Grodzieńskiego, iż cerkiew uniacka we wsi naszej Baksztach rzeczoney, w powiecie Lidzkim będąca, która przeszłych czasów w dzierzeniu popów różnych będąc, przez niedozór ich znaczne

spustoszenie odniosła, a w zawiedowaniu dusz sobie powierzonych wielkie działo się niedbalstwo, nie dawnymi czasy przez pomienionego archymandrytę kosztem iego własnym niemalym nakładem, a to za zleceniem sobie listownym od wielebnych w Bodze mitropolitów Kijowskich y wszystkiey Rusi zbudowana iest y na ten czas w dzierzeniu iego zostawa, z wielkim chwały Bożej tamże pomnożeniem, y z wygodą parafianów tamecznych; y wniesiona iest za nim do nas gorąca proźba, abyśmy go przy dzierzeniu pomienioney cerkwie dożywotnie zachowawszy onę, do archymandrytstwa Grodzieńskiego przyłączyli; którą to proźbę my słuszną być uważywszy, zwłaszcza że ta cerkiew będąc pod władzą przełożonych, to co się przeszłych czasów wszystko zaniedbało, za pilnym dozorem naprawić, y powetować może: więc mając wiadomą dobrze pobożność y przykładne postępki tegoż wielebneho archymandryty, tudzież na koszty y nakłady iego miłościwie respektując, nie tylko iego samego tym listem naszym przy spokojnym dzierzeniu tey cerkwie y używaniu dwóch włók w pewnym ograniczeniu

zdawna do niey należących, do ostatniego kresu życia iego zachowujemy, ale też wiecznymi czasy do archymandryctwa Grodzieńskiego przyłączamy też cerkiew z dwiema włokami y wszelkiemi tey przynależnościami, zdawna tamże należącymi tak, iż następujący po nim successorowie archymandrytowie Grodzieńscy, oraz y tę cerkiew Bakszczańską, ze wszystkimi iey należnościami, bez wszelkiej przeszkody dzierżeć, y zawiadować mają, y wolni będą swieszczenika tamże w niey będącego dobrego, przykładowego y koło dusz ludzkich pilnego chować y powodować. Na co, dla lepszej wiary, list ten ręką naszą podpisawszy, pie-

częć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego miesiąca Nowembra, roku Pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego czwartego, panowania naszego polskiego dwunastego, szweckiego trzynastego roku.

U tego przywileiu, przy pieczęci podpis ręki temi słowy: Wladislaus rex. Drugi podpis z drugiej strony pieczęci iasnie wielmożnego imć pana referendarza w te słowa: Stanisław Naruszewicz — referendarz y pisarz. Który to ten przywilej, za podaniem onego przez osobę wyż mianowaną do akt jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisany.

1721 г.

Изъ книги за 1723—1724 г., листъ 1015.

7. Изъявление согласія Супрасльскаго монастыря на принятіе фондуша Кузницкой церкви отъ Сумилинскаго староста Мицуты.

Монахи Супрасльскаго монастыря симъ обязательствомъ свидѣтельствуютъ, что, съ разрѣшенія Кіевскаго митрополита, они согласились взять отъ Сумилинскаго старосты Мицуты и его жены фондушъ въ Троцкомъ повѣтѣ на Кузницкую церковь на слѣдующихъ условіяхъ: монахи должны каждую недѣлю служить двѣ обѣдни и читать лютю, одну обѣдню за предковъ дателей, а дру-

гую за нихъ самихъ; должны также жить въ Кузницахъ; датели должны передать монахамъ инвентарь фондуша и дарственную запись, или же въ замѣнъ оныхъ обязательство на *шесть тысячъ злотыхъ*. Въ случаѣ неисполненія условій съ той или другой стороны, сторона обиженная имѣетъ право доискиваться своего судомъ.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego czwartego, miesiąca Oktobra siódmego dnia.

Na roczkach sądowych, Oktobrowych grodzkich Grodzieńskich, porządkiem prawa popolitego statutu w. x. Lit. et coaequationis iurium roku, miesiąca y dnia wyż pisanego w Grodnie sądzących się, przed nami Zyg-

muntem Boufałem—podstarościm, Jakubem Chreptowiczem—miecznikiem y sędzią Dobrogoskim, Kazimierzem Boufałem—pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkiemi powiatu Grodzieńskiego, od iasnie oświeconego Michała na Klewaniu y Żukowie xiążęcia Czartoryskiego, kasztelana Wileńskiego,

starosty Grodzieńskiego ustanowionemi, stanowiący personalnie ww. imci xiądz Inocencyusz Charkiewicz, wikary opactwa Supraskiego, imieniem j. w. imci xiędza Leona Kiszki—metropolity całej Rusi, opata Supraskiego, iako y wszystkich ichmew xięży consultorów Supraskich acceptacją funduszu Kuznickiego na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną, iakoż y od osób w nim wyrażonych daną imści panom Micutom, starostom Sumiliskim, przyznali y do akt, aby była wpisana podali, de sequenti tenore:

Ja Józeph Żyłka, podnamiesniczy y konsultor opactwa Supraskiego, ia Felicyan Rzelkowski—kaznodzieia Supraski, ia Gerwazy Kiszyc, konsultor Supraski, ja Alexy Płoszkiewicz, konsultor Supraski, ja Joachim Pieszko, konsultor Supraski, na podpisach rąk naszych wyrażeni, iak ex consensu literali i. w. imści xiędza Leona Kiszki, arcybiskupa metropolity Halickiego, Kijowskiego y całej Rusi, episkopa Włodzimirskiego y Brzeskiego, archimandryty Kijowopeczerskiego y Supraskiego, iako y braci naszych zakonników opactwa Supraskiego, mutuo assensu akceptując piisimum opus wielmożnych ichmśew panów Kazimierza Micuty y Zofiey Godlewskiej Mucuciney, małżaków, starostów Sumiliskich, opisujemy się, iż za zapisanie majątności nazwaney Prepunty, w wojewodztwie Trockim w powiecie Grodzieńskim leżącej, do funduszu Kuznickiego akomodowanej mamy po odebraniu — w naszą possessyę pomienionych dóbr, co tydzień dwie mszy święte odprawować w tey że cerkwi Kuznickiey, iedną za dusze onych antecessorów ichmśew, to iest ichmśew panów Jerzego, Konstancyey, Zofij Micutów y dzieci onych zmarłych ofiarując, drugą poko ichmśé panowie Micutowie, starosty Sumiliskie, małżakowie, żyć będą ad intentionem onych pro remissione pec-

catorum, a po długim życiu ichmśew in perpetuum oraz dnia każdego litanię czytana do Najswiętszey Panny cerkwi za dusze zmarłe, żadnego ratunku nie mające, odprawować obowiązuujemy się; to iednak cavemus, ażeby przy podaniu Prepuntów ichmśé panowie starostowie Sumiliscey małżakowie inwentarz zpólnie z ograniczeniem y dawnym dzieleczym listem przy intromisyey nam odali, a ieżelibyśmy pomienioney obligacyi naszej ex qua causa, lubo quo fato zadość nie uczynili in omnibus punctis et paragraphis tey naszej acceptowanej fundacyey, przeto nullitatem et privationem tego funduszu uznawamy y wszystkie prawa, które kolwiek mamy sobie dane od wielmożnych ichmśew panów Micutów—starostów Sumiliskich, małżaków, ad manus ichmśew sine ulla disquisitione in qvo libet foro et iudicio oddać tenemur; a ponieważ in vim tey obligathey mamy sobie prawo zastawne, dane na sześć tysięcy złot. polskich currentis monetae na tey że majątności Prepuntach od wielmożnych ichmśew panów Kazimierza y Zofiey Micutów, starostów Sumiliskich, małżaków, przy zachowaniu wieczności na ichmśew pomienionych, tedy za oddaniem sześciu tysięcy złt. polskich currentis monetae funduszowi Kuznickiemu non in aliam apprehensionem obracać nie mamy, ieno lub na wieczność lub na zastawę majątność pomienioną summę dawszy, przytym że funduszu Kuznickiemu lokować mamy, iednak za oddaniem summy sześciu tysięcy złotych polskich currentis monetae przez wielmożnych ichmśew panów Kazimierza y Zofią Micutów, starostów Sumiliskich, małżaków, iak majątność Prepunty z wsią Butolecami, iako y prawa ichmśew panów Kazimierza y Zofiey Micutów, starostów Sumiliskich, dane y powrócić ichmśém panom Kazimierzowi y Zofiey Mi-

cutom, starostom Sumiliskim, małżąkom, tenemur, z tą iednak prekaucyą, iako y wprawie od ichm. panów Kazimierza y Zofiey Micutów nam dany warowana, cokolwiek zaś nad inwentarz iak w przysposobieniu poddaństwa, iako y zapomożeniu onych wydamy, to wszystko in termino zachowanego okupna ichmśc panowie starostowie Sumiliscy, małżąkowie, refundere nam powinni. A tak my omnes consultores klasztoru Supraskiego ex assensu literali i. w. imci xiędza arcybiskupa metropolity do tey acceptowaney fundacyey z uproszeniem wielmożnych ichmścw panów pieczętarzów rękoma naszemi z listem na przyznanie danym, przy pieczęci klasztorney podpisuiemy się. Pisan in fundo loci w Kuznicy, dnia dwudziestego ósmego miesiąca Marca, roku Panskiego tysiąc siedmset dwudziestego pierwszego.

U tey akceptacyey funduszu Kuznickiego podpisy rąk tak samych aktorów, iako ichmścw panów pieczętarzów przy pieczęci klasztorney takowemi sequuntur słowy: x. Jozafat Żyłka—podnamiesniczy konsultor opactwa

Supraskiego; x. Felicyan Rzelkowski—z ś. B. W. kaznodzieia Supraski; x. Gerwazius Kiżczyc ś. Bazyl. W. consultor Supraski, mp.; x. Alexy Płoszkiewicz—zakonu ś. Bazylego W. consultor Supraski mp.; x. Joachim Pieszko—zakonu s. Bazylego W. consultor Supraski. Ustnie proszony pieczętarz od w. ichmścw x. con. Supraskiego Bazyliańców consultorów, do tey akceptacyey funduszu Kuznickiego, danego w. ichmścem panom Micutom, małżąkom, podpisuię się. G. J. Kotowicz—I. w. x. Lit., star. Grodz., p. iego k. mci. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od w. ichmścw x. Bazyliańców consultorów Supraskich do tey akceptacyey funduszu podpisuię się: Jan Zygmunt Wal—chorąży powiatu Grodzieńskiego. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tey akceptacyey funduszu podpisuię się Józef Wal—chorąży powiatu Grodzieńskiego, starosta Franborski. Która to akceptacya funduszu Kuznickiego za podaniem oney przez wyż pisane osoby y przyznania onych do akt iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięta y wpisana.

1702 г.

Изъ книги за 1715 г., листъ 10.

8. Частное письмо Яна Оржеховскаго къ игуменни Городенскаго монастыря базилианокъ.

Янъ Орѣховичъ просить извиненія у игуменни базилианокъ, что онъ не можетъ по условію сейчасъ же возвратить ей занятыхъ у нея денегъ; причиною тому служатъ съ одной стороны современныя безпокойства, а съ другой—недоставка

товаровъ изъ Пруссіи. Орѣховичъ обѣщаетъ уплатить игуменни слѣдуюмую сумму тотчасъ по полученіи товаровъ. Въѣсть съ письмомъ посылаетъ еще 7 шукъ; больше обѣщаетъ прислать во время метанія икры.

Roku tysiąc siedmset pietnastego, miesiąca Januarii siódmego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grodz-

zkim Grodzieńskim, przede mną Janem Grothuzem — podstarościem sądownym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana

Hrehorego Józefa Kotowicza — łowczego w. xięstwa Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanowszy personaliter wielebny oyciec Michał Siemicz—komendarz katedralny cerkwi soborney, to iest, imieniem w Bogu wielebney ieymości panny Elżbiety Łasowny—reguły s. Bazylego starszey konwentu Grodzieńskiego, list prywatny, pisany od imci pana Jana Orzechowicza do w Bogu zeszcley z tego świata ieymości panny Ludgardy Kozłowickiey — starszey na ten czas będącey tegoż konwentu pomienionego, na rzecz w nim wyrażoną służący, ad acta grodu Grodzieńskiego podał, y aby był przyjęty y w xięgi zapisany affektował, który za przyjęciem od słowa do słowa do xiąg tak się w sobie ma:

W Bogu przewielebna, mnie wielce mościca panno starsza zakonu s. Bazylego W. konwentu Grodzieńskiego y dobrodzieyko! Nayniższym ukłonem moim veneruie wmość pannę dobrodzieykę, którey będąc dłużnikiem y pewnego ode mnie długu, że na terminie nie odwożę, pokornie wybaczyć upraszam, bo zaś tę sumnę w nadzieii łaski wmość panny w towary moje Pruskie włożyłem, z których kraiów za nayprędzszym powrótem da Bóg moim wmość pannie uiszcić się submittuie, dokąd w tych dniach wyieżdżać sobie życzę; a iużbym y ziezdził dotąd. gdyby mię niebezpieczeństwa te-

raznieysze nie zatrzymywały, w tym osobliwo dobrodzieykę moią wmość pannę ubezpieczam przy obligu mym tym listem, iako cerografem, na siebie danym, ubezpieczam, że za powrótem moim wmość panny wola czy pieniądżę brać, czy też kwotę od nas y od tey summy, tak bardzo małą y światobliwą przyiąc zechcesz, w tym mię y z nayniższymi usługami naszemi z małżanką moią w łaskę nieodmienną dobrodzieyki naszej miłościwey zaleciwszy, zostaie wmośc panny dobrodzieyki nayniższym sługą y podnożkiem.

Podpis u tego listu ręką własną pisany: Jan Orzechowicz.

Post scriptum. Małżonka moja wespół zemną niżuchno kłania wmość panie dobrodzieyce miłościwey. Data u tego listu: Żoruchowicz. Szóstego dnia Marca, roku tyśiąc siedmset wtórego. Ryb szczupaków siedm posyłamy, tylko teraz, a iak da Pan Bóg nastąpią nerosty, będziemy znali. U ślad nasz tytuł zaś na tym liście takowy: W Bogu przewielebney ieymci pannie Ludgardzie Kozłowickiey, reguły s. Bazylego W. konwentu Grodzieńskiego starszey, moiey dobrodzieyce miłościwey należy. Który to takowy list, za podaniem onego przez osobę w wierzchu mianowaną do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisany.

1704 г.

Изъ книги за 1713 г., листы 912—913.

9. Фондушова запись Супрасльскимъ базилианамъ въ пользу Кузницкой церкви.

Христофоръ Мицута, Гродненскій подкоморій, симъ листомъ завѣщаетъ Супрасльскимъ базилианамъ фондушъ находящейся въ его имѣннн Кузницкахъ церкви; но при этомъ онъ исключаетъ 4-хъ крестьянскихъ *подростковъ* вслѣдствіе ихъ воспитанія и понесенныхъ на нихъ издержекъ.

Подростковъ этихъ онъ даритъ своему сыну; а въ обезпеченіе неприкосновенности своей воли, полагаетъ заруку въ 2,000 тынфовъ противъ стороны нарушившей запись. Владѣніе фондушемъ должно перейти къ базилианамъ послѣ смерти фондатора.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Nowembra dwudziestego dnia.

Na urządzie ikmści grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józepha Kotowicza, łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanowszy personaliter imci pan Kazimierz Mieczkowski, sługa wielmożnego imci pana Micuty—podsędka Grodzieńskiego, zapis na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną ad acta xiąg grodu Grodzieńskiego podał, potrzebuiąc aby był przyjęty y w xięgi wpisany, który, za przyjęciem od słowa do słowa wpisuiąc, tak się w sobie ma:

Ja Krzysztoph Micuta, podkomorzy powiatu Grodzieńskiego, wiadomo czynię tym moim dobrowolnym excepcyjnym zapisem każdemu, komu by o tym tak terazniejszego, iako y na potym następuiącego wieku ludziom wiedzieć należało, iż co ja podkomorzy Grodzieński mając cerkiew w Kuznicy, w powiecie Grodzieńskim, na funduszu moim y ichmów panów Adama y Karola Micutów, synowców moich, dla pomnożenia chwały Bożej osobliwym moim zapisem, do

tegoż pomienionego funduszu Kuznickiego y cerkwi tameczney, majątność moią nazwaną Sterpeyki, w powiecie Grodzieńskim leżącą, z poddanemi y ze wszystkimi do niey należącemi przynależytościami, na wieczne czasy w Bogu przewielebnym ichm. xięży Bazylianom conventu Supraskiego, funduiąc onych przy tey cerkwi Kuznickiey, zapisałem, a iednak sobie dożywocie zachowałem, a zachowawszy dożywocie w possessią y dzierzenie do żywota moiego miłemu synowi mojemu imci panu Kazimierzowi Florryanowi Micucie, podkomorzycowi Grodzieńskiego, ustapiłem, który to pomieniony imci pan syn mój, mając mianowaną majątność Sterpeyki w possessyi swoiey, z poddanych tamecznych czterech wyrostków do posługi dworskiey wyćwiczył, których ćwicząc, że niemały kosztłożył y starania wielkiego dokładał, tedy pomienionych poddanych, czterech wyrostków, iednego Piotra Wołyńca, syna Jana Wołyńca, drugiego Stefana Wołyńca, syna Marcina Wołyńca, trzeciego Macieia y czwartego Stanisława Illutów, synow Wasila Illuty, od majątności Sterpeków y funduszu Kuznickiego wymuię, wyłączam y excypuię, a do majątności Ło-

sosna nazwaney na usługi syna mego wiecznemi czasy przyłączam, zapisuję y daruję. A iuż od daty tego mego excepcyjnego zapisu, ja sam podkomorzy do żywota mego żadney w dzierzeniu pomienionych czwórce wyrostków przeszkody czynić nie mam y po żywocie moim mianowani ichmśc xieża Bazyliani conventu Supraskiego, żadnego y najmniejszego przystępu do upomnienia się onych wyrostków nigdy mieć nie powinni będą, pod zaplaceniem zaręki dwóch tysięcy tynfów. O którą zarękę wszelkiego sądu prawa y urzędu ziemskiego grodzkiego, głównego trybunalnego, assessorskiego et in casu interregni y kapturowego, tak też żadnego nie excypuiąc, sam siebie y każdego turbatora ten mój zapis naruszającego pozwać lub zakazem zakazać pozwalam. Gdzie ja będąc zapozwany lub zakazem zakazany, nie wymawiając się żadnemi, by nayprawniejszemi przyczynami, stanąć, a stanowszy żadnych nie zażywaiąc, by nayprawniejszych dylacyi, zarazem usprawiedliwić się mam y od każdego turbatora bronić, zastępować, tak też mój zapis stwierdzić powinien będę, a za naruszenie onego mianowaną za

rękę wespół z szkodami y nakładami prawnemi, nie schodząc z sądu zapłacić powinien będę. Y na tém ja, dawszy ten mój dobrowolny excepcyjny zapis, ręką moją własną podpisałem, ichmśc panów pieczętarzów o podpisy rąk uprosilem. Pisan w Łososnie, roku tysiąc siedmsetnego czwartego, miesiąca Augusta ośmnastego dnia.

U tego scriptu podpisy rąk tak samego aktora, iako y ichmśc panów pieczętarzów temi słowy: Krzysztoph Micuta—podkomorzy powiatu Grodzieńskiego, ręką swoją. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imci pana podkomorzego Grodzieńskiego do tego zapisu podpisuję się: Stanisław Sopocko—łowczy Grodzieński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imci pana Krzysztopha Micuty—podkomorzego powiatu Grodzieńskiego podpisuję się do tego excepcyjnego zapisu: Matheusz Antoni Łotcz — namieśnik Kuznicki ręką swą. Który to ten zapis, za podaniem onego przez osobę wierzchu mianowaną do akt, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisany.

1707 г.

Изъ книги за 1730 г., стр. 751—752.

10. Подтверждение фондушовой записи администратора имѣнія Заблудова Михаловскаго на церковь въ селѣ Потокѣ.

Администраторъ Заблудовскихъ имѣній кн. Радивиловой сею записью подтверждаетъ фондушъ бывшей церкви Тополянской новопостроенной церкви въ селѣ Потокѣ. Церковь эта возникла слѣдующимъ образомъ: князь Радивилъ уступилъ свои Заблудовскія имѣнія *заставнымъ правомъ* Мѣринскому; послѣ этого они перешли къ Александровичу, который православную церковь въ селѣ Тополянахъ передѣлалъ въ уніятскую. Прихожа-

не, не желая переходить въ унію, построили себѣ новую церковь въ селѣ Потокѣ. Администраторъ Михаловскій согласился на открытіе этой церкви и далъ презенту Барановскому на право быть священникомъ при этой церкви. Затѣмъ онъ подтвердилъ этой новой церкви фондушъ, съ условіемъ, впрочемъ, окончательнаго утвержденія онаго княгиней Радивиловой, какъ владѣтельницей этихъ имѣній.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego, miesiąca Oktobra czternastego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościem sądownym powiatu Grodzieńskiego od wielmożnego imci pana Michała Józefa Masalskiego—pisarza w. x. Lit. Grodzieńskiego Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionym, stanowszy personaliter imść xiądz Tomasz Baranowski, prezbiter cerkwi Potockiej, dokument teyże cerkwi służący, na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną, ad acta grodu Grodzieńskiego podał de sequenti tenore: Z wyrazney woli nayiaśnieyszego xięcia imci Neyburskiego będąc zesłany do dziedzicznych dóbr nayiaśnieyszey xiężney ieymé dziedziczki, paniey moiey miłościwey, w wielkim xięstwie Lit. zostających, w powiecie Grodzieńskim leżących, to iest do majątności nazwanych Zabłudowia, ia niżej na podpisie wyrażony do dalszej approbaty tych że nayiaśnieyszich panów moich miłościwych, oznaymuię tym moim listem.

Iż od nayiaśnieyszego xięcia imci, pana mego, protunc mając w teyże samey majątności administracyą, pod którą w Bogu wielbni ichmość oo. Bazylianie monastyrу Zabłudowskiego, przede mną list fundationis cerkwi w Topolanach będącey, która była w kollacyey ś. p. iaśnie oświeconych xiążąt ichmościów Radziwiłów, pokładali y praesentowali, podaiąc te dokumenta, że iaśnie oświecony xiąże imci pan wojewoda Wileński te dobra Topolany, w których ta cerkiew fundowana była, zastawnym prawem puścił imć panu Mierzyńskiemu, do której cerkwi poddani nayiaśnieyszego xięcia imści ze wsiów Potoki, Hwozney, Zylwickiej Woli należąc, niemało kosztu za zbudowanie wyż rzeczoney cerkwi, na apparatus, xięgi, dzwony y inne splendory cerkiewne ważyli; po zeyściu znów z tego świata imć pana Mierzynskiego w. imć pan Alexandrowicz—marszałek Grodzieński, tym-że prawem zastawnym te dobra Topolańskie otrzymał, za którego imci dierzawą y tę cerkiew Topolańską, która była w kollacyey ab antiquo nayiaśnieyszey xiężney ieymci religiey staro-

żytney greckiey, zostawszy dzierzawcą na nią obrócił. Pomienione tedy wsi nayiaśniejszey xiężney ieymci, nie chcąc wiary starodawney graeckiey narażać, wszystkich kosztów swoich na cerkiew Topolańską spendowanych, supplikowali do iaśnie wielmożnego imé pana wojewody Wileńskiego—hetmana w. x. Lit., iako na ten czas tych dobr wyżmienionych opiekuna, którego widząc napis, że pozwolił we wsi nazwaney Potocce cerkiew dla ludu, tey wiary starożytney trzymającego się, zbudować y świeszcznika w tey że cerkwi dla odległości miejsca od miasta Zabłudowia swego mieć, która cerkiew ex zelo ludzi tego nabożeństwa zbudowana, praezbitera nieboszczyka oycy Hrehorego Andrzeiewicza za prezentami danemi miała, po zeyściu którego, za administraczey moiey za uproszeniem przez mężów y ludzi tey pomienionej parafiey Potockiey y zgodnym obraniem pana Tomasza Baranowskiego na kapłaństwo, aby iako zchodząc z tego świata ludzie bez sakramentów świętych, tak oraz y małe dziatki bez chrztu świętego nie były, ia, imieniem nayiaśniejszey xiężney ieymci, paniey moiey miłościwey y dziedziczki tych dóbr, wydałem pomienionemu panu Thomaszowi Baranowskiemu praezente na kapłaństwo, in vim tego, żeby przy oltarzu pana Boga tak za dobre zdrowie nayiaśniejszych xiążąt ichmość, iako y zadługoletne panowanie ustawicznie prosił, a potym po poświęceniu pomienionego oycy Baranowskiego na kapłaństwo do tey cerkwi na praezbiterowstwo u iw. imci xiędza mitropolity Kiiowskiego wyprawilem, zaleciłem y ustanowiłem. Potym sam swoią osobą ziechawszy y barzo miejsce szczuple na pomienioną cerkiew y cmentarz na iednym tylko półwłoczku zważywszy, a blisko tey że cerkwi pusty półwłok obok leżący, gdzie żaden poddany nie mieszkał, obaczywszy,

do tey półwłoki cerkiewney y ten półwłok pomienionemu oycowi przydałem z naddatkami, oraz do tey iuż całej włoki należącemi, a to na zamian drugiey półwłoki, która na końcu wsi Potoki na cerkwi była dana, dla tego że nie w iednym mieyscu był pomienionemu oycowi grunt naznaczony, pozwalając na restauracyą cerkwi y grodzienia cmentarza, iako y plebanii z puszczy nayiaśniejszey xiężney ieymci, temuż świeszcznikowi, drzewa ile potrzeba wywieść szergów drew cztery za wsią Potoką przy morgach Hwoznińskich po oycu Mikolaiu Bokiewiczu, bywszym świeszczniku Topolskim w gruntach nayiaśniejszey xiężney ieymci będących, a teraz pustych będących wakuujących y te temu świeszcznikowi oddaia, dwa morgi sianożętne pod wsią Hwozną, co Wasil Demianuk za żywota swego temuż świeszcznikowi legował y te przy nim zostawać maia; przed wsią znowu Kołpakami w Kośminie pustych zdawna zarosłych morgów trzy, te na sianożęc temuż świeszcznikowi wyrobić pozwoliłem, która wyż rzezona włoka z naddatkami y pomienione morgi w dzierzeniu oycy praezbitera wyż mianowanego będące od wszelkich in genere ciężarów maia byż wolne, dziesięcinę, iako przed tym do cerkwi Topolańskiej poddani oddawali, tak y teraz do Potockiey pomienione wsi, oraz y z Nowey Woli y s Toczką, iak lata woli za siedzenia Nowym Wolanom wyda, wraz z drugimi wsiami po szanku żyta dawać maia. Co wszytko do dalszey woli, łaski y approbaty nayiaśniejszey xiężney ieymci dziedziczki zachowawszy, ręką się moią przy pieczęci podpisuię. Dan w Zabłudowie, dnia dwódziesiątego czwartego Junii, anno tysiąc siedmset siódmego.

U tego dokumentu przy pieczęci na czarnym laku, sygnetem przyciśnionej, podpis takowy: Władysław Clemens z Michałowa.

Michałowski — administrator Zabłudowski. Approbata na drugiej stronie tegoż dokumentu takowa: Serenissimus sua serenitas dux Carolus Philipus princeps, electoralis palatinus rhenietensis et dominus noster clementissimus praesentes literas in omnibus punctis, paragraphis et clausulis usque ad ulteriorem suae serenitatis gratiam et voluntatem clementissime ratihabere et confirmare voluit, easdem quae in majorem rei huius fidem robur ad observantiam manu propria signatas consveto ducalis cancellariae suae minori sigillo communiri jussit. Dat. Oeniponti, die dwudziestego wtórego Maij, anno millesimo septingentesimo nono. U tey approbati przy pieczęci na czerwonym laku wyciśnionej podpis

takowy: Carolus - Filipus — comes palatinus Rheniensis. Według tego funduszu ma być oyciec świeszczennik ze wsi Potoki conserwowany. — Dat w Zabłudowiu, dnia wtórego Junii, tysiąc siedmset piętnastego dnia. Daniel Wyhowski — kasztelan Miński jako kommissarz iego królewskiej mości mp. F. J. Poltz — sekretarz, starszy komissarz iego królewskiej mości, mp. Jedewobozer konsiliarz y kommissarz iego królewskiej mości mp. Jan H. Leszyński — Kamieniecki kommissarz iego królewskiej mości. Który to dokument za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg urzędowych przyięty y wpisany.

1713 г.

Изъ книги за 1713 г., листы 193—194.

11. Свидѣтельство дворянъ, выданное священнику Михаилу Поплавскому.

Поименованные въ этомъ документѣ дворяне свидѣтельствуютъ, что Судиловскій ксендзь Боровскій безъ всякой причины дѣлалъ неоднократно наѣзды на священника Самогрудскаго Поплавскаго, сопровождавшіеся жестокими насиліями и изувѣрствами. Во время одного изъ этихъ на-

ѣздовъ, ксендзь захватилъ священника въ постели, избилъ его, потомъ посадилъ раздѣтаго верхомъ на лошадь, привязалъ его за ноги къ лошади и умчалъ въ свою плебанію. Такому же истязанію подверглась и его жена, оставленная въ покоѣ только потому, что ее считали убитой.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego trzy-nastego, miesiąca Februaryi dwudziestego ósmego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Grothuzem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imć pana Hrehorego Jozepha Kotowicza, łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanow-

szy personaliter imci xiądz Jan Popławski, prezbiter cerkwi Jurowlańskiej, list testimonialny od ichmci panów szlachty w Bogu wielebnemu imci xiędzu Michałowi Popławskiemu służący, ad acta xiąg grodzkich Grodzieńskich podał, potrzebując, aby był przyięty y w xięgi wpisany, który, za przyięciem od słowa do słowa wpisując, tak się w sobie ma:

My niżej na podpisie rąk naszych mianowani czyniemy wiadomo y zeznawamy tym naszym testimonialnym listem, iż co w Bogu wielebny imci xiądz Krzysztoph Borowski, komendarz Szudziałowski, naichał nienależycie w Bogu wielebnego oycy Michała Popławskiego, świeszczenika Samohrudzkiego, na plebanią gwałtownym sposobem mimo prawo pospolite, nie uważając na charakter kapłański, poczynając sobie in conducto, lekce sobie ważąc prawo pospolite, tak też y duchowne, pierwszego razu samo szóst z czeladzią niemilosiernie zbił, ztłukł, zmordował y wszystkich, którzy ieno w tey plebanii byli, mało nie pozabiali, gdybyśmy iako w blizkim sąsiedztwie przybiegszy, na ten hałas nie odratowali, pewnie by wyż mianowany xiądz był pozabiał; potym my tedy przyszedszy poczeli rozważać temuż zwysz mianowanemu xiędzu, że za co w. m. pan tego kapłana naieżdza ni w czym niewinnego sobie, a imé xiądz żadney ratii nam nie dawszy wyszedszy z izby zaraz wsiadł na konia y pojechał; potym w godzinę przysyła do świeszczenika tamecznego iako to Samohrudzkiego, że się z wami tarמושając pieniędzy mi zginęło złotych pięćset, świeszczenik tedy odpowiedział, że nie wiem iako żywo o żadnych pieniądzech, który świeszczenik z żoną swoją y z domową czeladzią powiedział, tak że ia gotowy poprzysiądz w Bogu; wielebny imci xiądz Szudziałowski, nie uważając na słowa kapłańskie y którzy przy tym byli, potym zawziowski zły y zapamiętały umysł naiechawszy gromadą wielką w samą północ rozbojniczym sposobem, ten że imé xiądz Borowski w roku terazniejszym tysiąc siedmnastym trzynastym, miesiąca Februarii dwudziestego pierwszego dnia wrota do plebanii wylomali, drzwi od izby odbili, samego świeszczenika nalazszy na

łóżku leżącego wzięli, iako iakiego złoczyńce, tamże bili, mordowali, nim na konia wsadzili, tedy kto to może o wszystkim opowiedzieć, iakie morderstwo czynili; samą świeszczenikową stłukszy, zhańbiwszy, za nieżywą porzucili; ieymé panią Jelską także słowy nieutściwemi z łaianiem, fukaniem, biciem srogim, a niemilosiernym zkonfundowali, których wszystkich z namowy zwysz mianowanego xiędza za nieżywych, a samego świeszczenika na konia wsadziwszy w iednych chustach nogi pod konia podwiązawszy poprowadzili. Do którego to my testimonium od nas danego podpisujemy rękoma naszemi, iako teraz w kaydanach siedzi iuż drugi tydzień ten kapłan, który ni w czym nie iest winnym y w Bogu wielebnego imci xiędza Rokickiego w Sokolce. Na co dla lepszey wiary daiemy te testimonium od nas szlachty z podpisami rąk naszych.

U tego listu testimonialnego podpisy rąk ichmcw panów szlachty tymi słowy: Do tego testimonium podpisuję się—Eustaphi Jelski mp. Do tego testimonium podpisuję się—Andrzej Ihnatowicz. Do tego testimonialnego listu, iako niesprawiedliwie tego kapłana wzięto, który ni w czym nie iest winien, w Bogu wielebnemu imci xiędzu Borowskiemu, komendarzowi Szudziałowskiemu—Adam Antoni Snarski mp. Do tego testimonialnego listu podpisuję się—Jan Kazimierz Snarski mp. Do tego testimonium podpisuję się—Woyciech Trochim Snarski mp. Do tego testimonium podpisuję się, iako na ten czas tam będący, że ten kapłan ni w czym niewinny—Adam Kazimierz Fieniewicz Szyszka mp. Do tego testimonium podpisuję się, iako xiądz Borowski nieraz na niego y na dom naieżdzał—Maciej Snarski; do tey testimoniey podpisuję się—Alexander z Hrabiney Woli—Roszkowski. Do tey testimo-

niey podpisuję się—Jan Snarski. Do tey testimoniey podpisuję się—Michał Snarski. Do tey testimoniey podpisuję się — Kazimierz Snarski. Do tego listu wyż mianowanego ręką moją podpisuję się—Franciszek Siemicz Stoc-ki mp. Do tey testimoniey podpisuję się—Maciey Snarski. Do tey testimoniey podpisuję się—Woyciech Tołoczko, Jan Kramkowski, Samuel Kazimierz Snarski, Stanisław Zabłocki. Do tey protestacyi podpisuję się—Jan Ihnatowicz, Michał Nowicki, sędzia powiatu

Grodzieńskiego, Maciey Snarski podpisuję się ręką swoją, Adam Ihnatowicz będąc przytomny podpisom różnych ichmć panów sąsiadów na ich podpisuję się—Kazimierz Goliata. Do tego listu testimonialnego ręką moją podpisuję się — Marcin Szczesnowicz mp. Michał Rusiłowicz, Bazyli Szczesnowicz. Które to testimonium, za podaniem onego przez osobę w wierzchu mianowaną, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisane.

1713 г.

Изъ книги за 1714 г., листы 830—831.

12. Фундушова запись Самуила Мостицкаго на Самогрудскую церковь.

Самуилъ Мостицкій, обозный Стародубовскій, завѣщаетъ Самогрудской униатской церкви, имъ же самимъ возобновленной, и находящейся въ его имѣнни, извѣстное количество пахатной и сѣнокосной земли съ обязательствомъ, чтобы священники молились за него и его родныхъ въ обла-

чени и пѣли молитву: „день оний, день гнѣва Божія“ не иначе, какъ по славянски. Кромѣ этого онъ принимаетъ на себя уплату всѣхъ повинностей, слѣдующихъ съ этой земли, исключая духовныхъ. Церковь эту онъ передаетъ въ вѣдѣніе Супрасльскаго монастыря—базилианамъ.

Roku tysiąc siedmsetnego czternastego, miesiąca Februaryi siódmego dnia.

Na roczkach sądowych grodzkich Februaryowych w roku wyż na dacie pisanym porządkiem prawa pospolitego statutu w. x. Lit. et coaequationis iurium przypadłych y sądownie w Grodnie odprawuiących się, przed nami Janem Grothuzem—podstarościm, Zygmuntem Boufałem — podstolim Derbskim, sędzią, Stanisławem Antonim Małyszczyniskim — pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkiemi powiatu Grodzieńskiego, od w. imé paņa Hrehorego Jozepħa Kotowicza—Jowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Gro-

dzieńskiego, ustanowionemi, stanąwszy personaliter imé pan Samuel Mościcki—obożny Starodubowski, prawo funduszowe na rzecz w nim wiżey wyrażoną na cerkiew Samo-grudzkaą dane y służące przyznał, które ustnym y oczewistym zeznaniem swym stwierdziwszy prosił, aby ze wszystką rzeczą w nim inserowaną było do xiąg wpisano, iakoż my urząd one przyjąwszy a wpisuiąc do xiąg sądowych grodzkich Grodzieńskich spraw wieczystych, tak się w sobie ma:

In nomine Domini, amen. Na cześć, na chwałę Bogu, w Tróycy świętey iedynemu, najswiętszey Pannie Marii, aniolom Bożym,

patryarchom, prorokom, apostołom, męczennikom, wyznawcom, Michałowi archaniołowi. Stań się wola Jego przeyawiająca. Ja Samuel Mościcki—obożny Starodubowski, zważając to sobie, iż w tym doczesnym padole świata niemasz nic gruntowniejszego y świątobliwszego nad pomnożenie wiary świętey katolickiey rzymskiey w ołtarzach Pańskich i świątyniach, która od początku świata aż do końca wieków mocna y trwająca iest y będzie, przeto nie z żadnego przymuszenia, pogotowiu chluby światowey, ale z dobrowolnego umysłu moiego cerkiew według uniey świętey rzymskiey katolickiey de nova radice w dobrach moich wieczystych, nazywających się Nieszkowicze, w powiecie Grodzieńskim będące, ufundować; iakoż niniejszym zapisem moim wieczystym funduszem, pod tytułem św. Piotra y Pawła apostołów y Wniebowzięcia Panny Maryey, podług religii graeckiey ruskiey w unii świętey y kościoła rzymskiego założoney y iuż erygowaney y ufundowaney na uroczyszczu Samohrudzie, od mąietności moiey Nieszkowicz odłączonym, z pewnemi gruntami niżej ograniczonymi, a do tey cerkwi wiecznością przyłączonymi, wiecznie a nieodzownie tak funduję y mieć chcę: Naprzód na zabudowanie cerkwi świętey, emętara y plebaniey grunta leżą w takowym ograniczeniu: bokiem iednym od granicy i. k. mości siola Suchinicz, a drugim bokiem od wygonu mego, po przekop idącego, końcem iednym od ich mość panów Nowickich, a drugim przez gościniec z zabudowaną plebanią, ob miedzę imć pana Marcina Szczęsnowicza—mierniczego powiatu Grodzieńskiego; tam że obok plebaniey nad gościńcem od granicy Suchinickiey, plac na zbudowanie austeryi, alias domu gościnnego, z którego intrata ma iść na dziaka y śpiewaków cerkiewnych. Tam że nad wygonem plac na szpital z

ogrodem wydziela się. Ogrodników dwóch zabudowanych z domami do tey plebaniey przynależące; którego to gruntu w sadzibie wymierzono morgów dziesięć z pastewnikiem y wypustami na wspólnym naszym wygonie szlacheckim. Poletek drugi gruntu moiego oromego, także morgów dziesięć, do tey że cerkwi przyłączam, wyłączwszy od obrębu dwornego, bokiem iednym od gościńca do puszczy ikmości idącemu, a drugim do miedzy gruntów dwornych do mąietności Nieszkowicz należących, końcem iednym do gościńca z Krynek idącego, a drugim do tych że gruntów dwornych, kopcem naznaczonym przeciw mogiłek. Poletek trzeci między temiż gruntami oyciec świeszczennik Samohrudzki miarkować ma. Do tey że cerkwi przyłączają się sianożęci nad Kamionką w imienniu Kobilanoha morgów cztery, na drugim mieyscu w puszczy i. k. mości nad rzeką Sokoldą w uściu rzeczki Woroniczey morgów trzynaście z wyrobkami dla zasiania zboża iarzynnego. Która to sianożęć z wyrobkami takowe ma ograniczenie: bokiem iednym do rzeki Sokoldy, a drugim do boru pod Rudą idącego, końcem do tey że rzeczki Woroniczey, idącey od Rudy, a drugim do miedzy i sianożęci ich mość panów Szczęsnowiczów. Do którego to funduszu moiego y cerkwi superintendentią y wieczność w Bogu prześwietnym iaśnie wielmożnym przewielebnym ichmość xięży Bazylianom monastyra Supraslskiego, tak teraz będącym, iako też y po nich następującym, w moc wiecznie zlecam y podaję; aby na tym mieyscu Samohrudzkie ufundowanym cerkiewnym, po długim czyli krótkim życiu moim nikomu innemu nie podając fundatorskiey sukcesyi, sami dozór y opatrzność mieć raczyli; oycie świeszczennika prezbitera podług woli swey na te mieysce obierali y onym tak teraz,

iako y na potym staranie mieć, w krzywdę nikomu nie dawać, iako swego własnego plebana w opiece swej mieć chcieli; który to oyciec świeszczennik prezbiter teyże cerkwi Samohrudzkiey, za życia moiego, iako y po życiu moim, tak za antecessorów moich, iako to: zeszyłych w Bogu nieboszczyka pana Theofila Mościckiego, Teresę Jelską—rodziców moich y mnie samego, braci y siostr moich powinien będzie, y tym obowiązuję y obliguję, aby msza święta czytana w requialnym kapłańskim ubiorze, corocznie w każdy tydzień co szroda o krzyżu świętym odprawowana y ofiarowana bydź ma, nie pochibnie mieć chce; tak też y sukcesorowie następujące, po nim na tę plebania, aby dość temu funduszowi według tego opisu czynili. Insze zaś msze święte w dni świąteczne dla dochodu cerkiewnego y zgromadzenia ludzi odprawowane bydź maia. Waruję też y to ichmość oycom prezbiterom Samohrudzkim, iż wszelkie podatki powiatowe, tak seymem, seymikiem, iako też y per laudum uchwalone, przy maiętności mey Nieszkowiczach y Chmielowszczyźnie, podług abiurat dawnych y terażniejszych, płacone bydź maia. Do czego ia sam y sukcesorowie moi pociagać nie maia y nie będą mogli, oprócz duchowney uchwały podług prawa duchownego, które sam oyciec prezbiter wyplacać ma. Innych zaś wszelkich excypuię y uwalniam, y od każdego turbatora przeszkodę czyniącego bronić zastępować obowiązuję się. Innych też krewnych braci moich, blizkich y dalekich, pogotowiu obcych od tey fundacyi moiey cerkiewney oddalam y nie przyłączam. A chociaź by iakie fundusze, raptularze, przed datą tego moiego generalnego funduszu napisane pokazać się gdziekolwiek y u kogolwiek mogli, których nigdy nie przyznawałem, ani na nie zezwalałem, za nic nie ważne y nie

mocne u każdego sądu y prawa poczytane bydź maia, y tym funduszem moim zapisowym wieczystym kassuię y wiecznie annihluie, zakładaiać na każdego turbatora czyniącego zaręki summy złotych polskich dwa tysiące y ważność samey rzeczy, o co daiać moc pozwać do wszelkiego sądu y prawa żadnego nie excypuiąc. Waruiać też y to sobie y tym obliguję y obowiązuję, działka lub śpiewaków teyże cerkwi Samohrudzkiey, aby przy ofierze Pańskiej mszy świętey requialney przez kapłana ofiarowaney, pieśń była śpiewana za dusze zmarłe, „dzień on, dzień gniewu Pańskiego“ słowieńskim ięzykiem. I na tom ia Samuel Mościcki—oboźny Starodubowski, dałem ten mój wieczysty nieodmienny funduszowy zapis prawnie sporządziwszy. Do którego za pieczętarzów uprosilem wielmożnych ichmość panów obywatelów tegoż powiatu Grodzieńskiego, którzy podpisać ręce swe raczyli. Pisan w Nieszkowiczach, roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Nowembra pierwszego dnia.

U tego listu dobrowolnego wieczystego funduszowego zapisu przy pieczęci podpis ręki samego aktora, także y podpisy rąk ich mość panów pieczętarzów temi słowy: Samuel Mościcki—oboźny powiatu Starodubowskiego. Ustnie proszony pieczętarz od imię pana Mościckiego—oboźnego Starodubowskiego, do tego podpisuię się prawa: Zygmunt Alexy Buchowiecki—pisarz ziemski Grodzieński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż mianowaney osoby ręką się własną do tego prawa podpisuię: Jan Jerzy Grothuz—podstarości sądowy powiatu Grodzieńskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imię pana Samuela Mościckiego—oboźnego powiatu Starodubowskiego do tego prawa podpisuię się—Stanisław Antoni Małyszczynski—pisarz

grodzki Grodzieński mp. Który to list dobrowolny wieczysty funduszowy zapis za ustnym y oczewistym przez osobę w wierzchu pomienioną zeznaniem, iest do xiąg sądowych grodzkich spraw wieczystych powiatu Grodzieńskiego wpisany.

1715 г.

Изъ книги за 1730 г., стр. 58—60.

13. Фундушова запись на Лабенскую церковь въ Лабенскомъ ключѣ.

Король Августъ II-й, вслѣдствіе донесенія Городненскаго эконома какъ о томъ, что крестьяне Лабенскаго ключа по причинѣ неудобнаго сообщенія съ Городномъ остаются безъ наставленія въ вѣрѣ, такъ и о томъ, что онъ снесся по сему дѣлу съ Киевскимъ митрополитомъ и получилъ

отъ него согласіе на устройство новой церкви, предписываетъ устроить новую церковь въ Лабенскомъ ключѣ и надѣляетъ ее *пятью* уволоками. Новооткрытая церковь долженствовала быть уніатскою.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego, miesiąca Februarii dwudziestego ósmego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od iaśnie wielmożnego imé pana Michała Józefa Massalskiego—pisarza wielkiego w. x. Lit., Grodzieńskiego, Radoszkowskiego etc. starosty, ustanowionym, stanowszy personaliter w Bogu wielebny imé xiądz Piotr Hubiński—pleban Łabenski, przywiley iego królewskiej mości na locacyą cerkwi Łabenskiej ad acta grodu Grodzieńskiego podał upraszając, aby on ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą przyjęty był y wpisany, którego wpisując de verbo ad verbum tali sequitur tenore:

August wtóry, z Bożey łaski król polski, etc. Oznaymujemy tym listem przywileiem naszym, komu by o tym wiedzieć należało. Ponieważ wszyscy monarchowie y państwa

chrześcijańskie na większy fundament twierdzą y szczęśliwość na utrzymanie, zachowanie y pomnożenie chwały Bożey zakładając, od naywyższego maiestatu Stwórey nieba y ziemie, dawcy wszego dobra, przez którego królowie króluia, hoynę zawsze odbierali y odbieraią dobrodzieystwa y szczęśliwe państw swych successa, przeto y my staraiąc się, aby za panowania naszego chwała Boża pomnażana y w poddanych naszych do niey żarliwość y ochota zachęcana y pobudzana była, gdy w ekonomiey naszej Grodzieńskiej kluczu Łabenskim od miasta Grodna odległym y przeprawą trudną rzeki Niemna oddzielonym poddaństwo wszystko będące ritus graeci, cerkwi poblizu y żadnych sakramentów administracyey niemaiące, bez sakramentów świętych z tego świata schodzące, z zgubą tak wielu dusz chrześcijańskich, dokąd kapłan od cerkwi sobornej Grodzieńskiej do swej parafii, ten klucz pretendując, dla tey że odległości y prze-

prawy niedoieżdża, ani też poddaństwo, dla tych że przyczyn do kapłanów cerkwi swey udaie się, tak iż ludzie bez wiadomości artykułów wiary świętey, spowiedzi y ledwo nie bez zności Boga zostają stwórcy swego. widząc urodzony Maciey Grabowski—ekonom nasz Grodzieński, zniósłszy się z wielebnym metropolitą całej Rusi za konsensem jegoż, cerkiew nową pode dworem Łabenskim, na ogrodach dwie pustych wsi ogrodników erigował, supplikując do nas, abyśmy na lokacyą y subsystencyą ustawicznego kapłana przy tej cerkwi grunta pewne nadali. Tedy my król, zważywszy rzecz słuszną z pomnożeniem chwały Bożej y pożytkiem dusz ludzkich, tak pomienioną erekcyą cerkwi approbuujemy, jako też dla subsystencyi ustawicznego ritus graeci kapłana uniackiego, też ogrody dwa puste, na których cerkiew zbudowana na osiadłość y klin, który przed tym żyd trzymywał, gruntu na ogrody wedle tych że ogrodów pusto leżących nadaiemy, z których gruntów dla targowiska na rynek dwór Łabenski, plac proportionalny zostawić ma; tak że włók trzy we wsi Nowosiołkach quondam do żywotnie Kodłubaiowskie teraz pusto wakujące do tej że cerkwi z sianożęciami y wszystkimi, ich należytościami przydaiemy. A że ten grunt bardzo nizeczemny, górami wyszły, nie może doskonale sufficiency do sustentacji kapłana przynieść, włók zaś dwie we wsi Koniuchach kapłani cerkwi Grodzieńskiej trzymając nullam curam animarum w tym kluczu administrują, przez co intentio nayiaśniejszych antecessorów naszych frustatur y sami tych włók niezarabiając dla odległości na czynsz tylko naymują, przeto y te włók dwie do tej że cerkwi Łabenskiej przyłączamy; a w nagrodę tych dwie włók

także włók dwie simili fertelitate glebae pod miastem Grodnem w gruncie juryzdyki zamkowej, z włók trzech po Sawickim, Łaskiewiczu y Bierzoczce pusto leżących y bez successora żadnego wakujących, z których kapłani w bliskości większe commodum y emolumentum mieć mogą do tej cerkwi, do której Koniuskie włoki należą, nadaiemy, incorporuemy, y urodzonemu ekonomowi naszemu Grodzieńskiemu podać zlecamy. Które to wszystkie grunta do obudwu cerkwi należące od wszelkich czynszów, podatków skarbowych, żołnierskich et quocunque titulo nazwanych uwalniamy et immunitati ecclesiasticae adiungimus, obligując zwierzchność duchowienstwa ritus graeci, aby do tej cerkwi kapłana ustawicznego, pobożnego, przykładnego, o chwałę Bożą starającego się zawsze aplikowali, żeby sine cura animarum y nabożeństwa nie wakowała. Które to nadanie nasze, aby tym większy walor miało ręką naszą podpisawszy pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia piętnastego miesiąca Kwietnia roku Pańskiego tysiąc siedmset piętnastego, panowania naszego osmnastego roku.

U tego listu jego królewskiey mości przywileiu, przy pieczęci w. x. Lit. tak podpis nayiaśniejszego króla jego mości, iako też y iaśnie wielmożnego imci pana podskarbiego nadwornego koronnego y innych ichmościów takowymi wyrażony słowy: Augustus rex; Maximilan Ossolinski, podskarbi nadworny koronny; Golltz, Justyn Grabowski, Hiacynthi Wilkiewicz, pieczęci pokoiowey jego królewskiey mości sekretarz mpr. Który to wyż pisany przywilej jego królewskiey mości, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany.

1718 г.

Изъ книги за 1718 г., стр. 717—718.

14. Мирова сдѣлка между митрополитомъ Леономъ Кишкою и княземъ Вишневецкимъ по дѣлу объ уступкѣ церкви іезуитамъ.

Краковскій воевода князь Вишневецкій, движимый ревностію къ распространенію *хвалы Божіей*, уступилъ іезуитамъ церковь, построенную его предками князьями Збаражскими. Но такъ какъ эта же церковь самими Збаражскими была отдана базилианамъ, то Владимірскій епископъ Залѣвскій, онъ же и митрополитъ Кіевскій, доискивался своего права на эту церковь. Князь Вишневецкій въ замѣнъ церкви отдалъ базилианамъ

урочище Лобачинъ, находящееся въ предмѣстьи Владиміра. Но здѣсь воспротивилась шляхта, владѣвшая этимъ урочищемъ на основаніи королевскихъ листовъ. Вслѣдствіе сихъ причинъ между княземъ Вишневецкимъ и Кіевскимъ митрополитомъ Кишкою и состоялась мирова сдѣлка, на основаніи которой князь уплатилъ митрополиту 2,000 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset ósmnastego, miesiąca Nowembra dziesiątego dnia.

Na urządzie ikm. grodzkim Grodzieńskim przede mną Łukaszem z Jałowa Baranowiczem, strażnikiem polnym w. x. Lit., podstarościm sądowym p-tu Grodzieńskiego, od w. im. pana Hrehorego Józefa Kotowicza, łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanowszy personaliter im. p. Jerzy Kołontay, list medyacyjny osób w nim wyrażonym służący, ad acta grodu Grodzieńskiego podał potrzebuiać, aby był przyjęty y w xięgi wpisany, który za przyjęciem od słowa wpisuiąc taki w sobie tenor ma:

Za medyacyą iaśnie wielm. ichm. pp. medyatorów ab utraque parte uproszonych przyiacioł, stanęła pewna ad invicem dana w niczym nieodmieniona między iaśnie wielm. im. xiędzem. Leonem Kiszka—metropolitą Kijowskim y całej Rusi, a teraz episcopem Włodzimierskim, z iedney, a z drugiey strony między iaśnie oświeconym xiążęcią mo-

ścią Januszem Wiszniowieckim, woiewoda Krakowskim, Krzemienieckim etc. starostą, a to w ten niżej opisany sposób komplasnacya:

Iż co iaśnie oświecony xże imśc—woiewoda Krakowski, ductus pietate, ku chwale Bożey ww. oo. iezuitów do pustey cerkwi czyli kaplicy antecessorów swoich, świętey pamięci xiążąt ichm Zbarażskich wymurowaney wprowadził, o co i. w. im. xdz. Leon Zaleski—metropolita Kijowski, iako episcop Włodzimierski, domawiał się allegandum, gdzie xiążęta ichmć ś. pamięci Zbarażcy tę cerkiew obrócili byli in fundationem oo. Bazylianów unitów y oney curam poruczyli wielm. im. xiędzu episcopowi Włodzimierskiemu, iako na ten czas ieszcze ichmć xża Łuccy episkopowie in disunione y oraz uroczysko Szuszkowe nazwane do tey cerkwi incorporowali, a zatym praetendebat pomieniony iw. im. xdz metropolita aequalem recompensam. In quo fundamento w roku tysiąc siedmsetnym wtorym, w Łobaccach mie-

dzy pomienionemi stronami hoc in passu scripta pewne pozachodziły, że i. oświecony książę imię wojewoda Krakowski włokę Wisznowiecką alias Łobaczyn, na przedmieściu Włodzimierskim leżącą, dziedziczne domu swego pro commutatione uroczyzcza w nim specyfikowanego pod Krzemieniem leżącego, haereditatis donationem uczynić obligował się, lecz kiedy do odebrania tego uroczyzcza pod Krzemieniem przychodziło, opposuerunt szlachta, tameczni possessores, ante omnia daney sobie od najsłabszego króla im. Augusta pierwszego iure pro hypothecario przywilej, a iako i. o. książę wojewoda Krakowski, przeciw tranzakcyi swoiey solenną uczynił manifestationem, więc z wynalazką nas przyiaciół obu stroną uproszonych i. o. książę wojewoda Krakowski uspakaiając praetensie y dissensye wszystkie złotych dwa tysiące dać iw. im. xdu metropolicie Kijowskiemu powinien, to iest ieden tysiąc złotych na dzień trzech królów w roku tysiąc siedmsetnym dziewiętnastym, na co assignacye realiter do Białego Kamienia na złotych pięćset, do Jampola pro totidem wydaie, drugi zaś tysiąc w Krzemieniu na dniu 8-go Jana Chrzciciela oddać submituie się w roku tym że tysiąc siedmsetnym dziewiętnastym, a i. w. im. xdz metropolita cum consensu, który ma sobie dany plenissime a toto capitulo wszystkie munimenta, któreby kolwiek mógł mieć do tey cerkwi cum pertinentis ichm. xży iezuitom plenarie wlewa, nie sobie nie zostawuiąc, oprócz tych dwóch tysięcy y to do osoby i. o. księcia im. wojewody Krakowskiego, reguluiących się, iesliby iaka zasła donatia włoki Wisznowieckiey alias Łobaczewki wiecznymi czasy kassuiąc, ponieważ ta donacia in fundamento commutationis za Suszkowe być miała y ta donacia iako od i. o. xcia imci woie-

wody Krakowskiego, tak od świętey pamięci i. o. xżney ieym. Dolskiey, marszałkowej w. x. Lit. matki xcia imści protestationibus irritata została; a iż w trybunale Mińskim condemnatę iw. imię xiędza metropolity na i. o. xcium imci wojewodzie Krakowskim otrzymana, o to iż miał ius o. książę imię wojewoda Krakowski assistere ludźmi swemi pp. Terleckim ultimarie processu iuris w trybunale w. x. Lit. convictis y dobróm podległym ostatniey exekucyi w powiecie Pińskim leżącym, armata manu contra motam nobilitatem opponował się, więc gdy i. o. książę imię wojewoda Krakowski verbo senatorio asserit, że ordynansu do ludzi swoich w Dombrowicy y Kolkach stojących nie dawał, tedy i. w. im. xiędz metropolita z kondemnat i. o. xięcia imści wojewody Krakowskiego kwituie, ile nie mającego żadney w w. x. Lit. possessyi, a do tamtych wsiów wyżey wyrażonych w powiecie Pińskim leżących cale się nie interessuiącego, tę tedy pomienioną complanacyę sub vadio dwóch tysięcy złotych ztrzymać sobie obiedwie strony deklaruią, forum Łuckiego albo Włodzimierskiego in casum niedotrzymania etiam absque omni dilatione et apellatione ab utrinque zachowuiąc. Na co dla lepszey wiary tę complanacyą podpisami rąk naszych y iw. w. ichm. panów przyiaciół ab utrinque uproszonych, stwierdzamy. Dat. w Grodnie, dnia dziewiętego Nowembra, roku tysiąc siedmsetnego ośmnastego. U tey complanacyi podpisy rąk tymi słowy: Leon Kiszka—metropolita caley Rusi, episcop Włodzimierski; Janusz Koributh książę Wisznowiecki—wojewoda Krakowski; Michał Potocki—pisarz koronny; iako przyiaciel uproszony, proszony ab utrinque przyiaciel podpisuię się: Stanisław Leduchowski—podkomorzy Krzemieniński; Tomasz Jan z Romanowa Romanowski—

podkomorzy generalny ziemi Chełmskiej; Hrehory Kotowicz—łowczy wielki w. x. Lit. mp. Który to dobrowolny complanacyjny zapis ab utrinque dany za doniesieniem onego

przez osobę w propozycyi specificowaną iest do xiąg grodzkich p-tu Grodzieńskiego przyięty y wpisany.

1721 г.

Изъ книги за 1733—1735 г., листъ 386.

15. Фундушова запись чашника Саноцкаго Мицуты на Кузницкій монастырь.

Саноцкій чашникъ Мицута и его жена завѣщаютъ въ своемъ имѣнии Кузницахъ нѣсколько

саженъ земли (гору около церкви) базилианамъ подъ постройку уніятскаго монастыря.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego trzeciego, miesiąca Junii pierwszego dnia.

Przed nami sędziami kapturowemi głównymi powiatu Grodzieńskiego na seymiku anteconvocationis liberis votis w roku terazniejszym tysiąc siedmset trzydziestym trzecim obranemi, stanowszy personaliter imci pan Karol Micuta—cześnik Sanocki, ten zapis ustnie przyznał y ku zapisaniu do akt podał de tenore sequenti:

Ja Karol Micuta — cześnik Sanocki y ia Dorota Suchodolska Karolowa Micucina—cześnikowa Sanocka, małżakowie, mając sobie podług prawa pospolitego wszelką wolność y moc zupełną, iako chcąc swemi ziemskiem i dziedzicznymi dobrami szafować, komu chcąc dać, darować, zamienić y zapisać, gdy chwala najwyższego Stwórcy przy acceptacyi funduszu Kuznickiego, w Grodzieńskim powiecie leżącego, przez najwyższych ichmścw xx. bazylianów—zakonników Supraskich, za wyrażoną wolą listowną i. w. imci x. Leona Kiszki—arcybiskupa metropolity Kiiowskiego, Halickiego y całej Rusi,

episkopa Włodzimierskiego y Brześckiego, opata Kijowo - Peczerskiego y Supraskiego et omnium totius communitatis Supraslensis consultorum assensum w cerkwi Kuznickiej otwiera et suum robur pomnożeniu chwały Pańskiej adhibere, przeto my wyżmianowane osoby, małżakowie, ieszcze ku większości rozszerzeniu sławy najwyższego Pana Boga y Stwórcy mając górę a latere tej że cerkwi Kuznickiej cum ex praetensione takowego ograniczenia góra przy samey cerkwi, iako iest sama w sobie, gdzie przed tym tylko dwory bywali, nigdy oney na rolę nie zażywano, bokiem iednym do cerkwi, drugim do goścince od Kuznicy do Kundzina idącego, o dwa sążnie przed puszczykiem, gdzie dwór był przed tym, trzecim bokiem od lasku górą będącego, a czwartym bokiem do pola zaraz o sążeń ieden przy tej że granice roboczego podnoynego gruntu, na ufundowanie klasztoru y na wygodzie w Bogu przewielebnych ichmścw xx. bazylianów zakonników Kuznickich puszczyamy, daiemy, daruiemy y wiecznemi cza-

sy nieodzownemi zapisuiemy. Wolni tedy y mocni będą w Bogu przewielebni ichmć xx. bazyliani przez intromissyą ieneralską, od nas pozwoloną, na tej górze klasztor stawić, co chcąc nie nadto gruntu moiego dwornego według ograniczenia inferius, opisanego, sobie nie przyimuiąc, budować, murować, sad zakładać y ku najlepszemu swojemu pożytkowi obracać, bez żadney przeszkody y odemnie, successorów y konsuccessorów po mnie pozostałych: a my Karol Micuta—cześnik Sanocki y ia Dorota Suchodolska Karolowa Micucina—cześnikowa Sanocka, oddając y zapisuiąc tę górę na chwałę Panu Naywyższemu, na ufundowanie na niey klasztoru wiecznemi y nie odzownemi czasy oney zrzekamy się, żadney salvy do niey nie zachowuiemy, co y successores et consuccessores nostri, po nas zostali, żadney przeszkody y odezwy do tej góry y mocy mieć nie powinni będą; na sąd straszny Boży connotando każdego turbatora obliguiemy. Y na toś my dali ten nasz zapis wolny, wieczysty, na wiekopamiętne czasy z listem na przyznanie w Bogu przewielebnym ichmć x. zakonnikom klasztoru Kuznickiego Supraskiego ufundowanym z uproszonemi do nas ichmć p. przy-

iacioł za pieczętarzów z podpisem rąk naszych. Dat. w Kuznicy, roku Pańskiego tysiąc siedmset dwudziestego pierwszego, miesiąca Marca dwudziestego ósmego dnia.

U tego zapisu podpisy samych aktorów y ichmćw panów pieczętarzów temi pisane słowy: Karol Micuta, ręką moją własną; Dorota Suchodolska Karolowa Micucina—cześnina własną ręką. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od ichmć panów Karola Micuty—cześnika Sanockiego y samey ieymści małżaków, do tego prawa zapisu danego w Bogu przewielebnym ichm xx. bazylianom klasztoru Kuznickiego na górę podpisuię się: Kazimierz Florian Micuta—podkomorzy powiatu Grodzieńskiego. Idąc in assensum wolą dobrodzieia moiego iako pieczętarz do tego prawa dla ufundowania klasztoru ręką moją podpisuię się: Albrycht Micuta. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż mianowaney osoby cum assensu imci pana syna imci pana Olbrychta Micuty, do tego prawa podpisuię się: Michał Rykaczewski — miecznik Trocki. Który to zapis, za ustnym y oczewistym przez supra pisanego przyznaniem y do akt podaniem, jest przyięty y wpisany.

1725 г.

Изъ книги за 1725 г., листы 473—474.

16. Заемная запись графа Браницкаго на десять тысяч тынфовъ, данная базилианамъ Супрасльскаго монастыря.

Графъ Браницкій беретъ у монастыря 10,000 тынфовъ подъ залогъ имѣнія и съ обязательствомъ исправно уплачивать по 7 злот. со ста % и на-

конецъ капиталъ, не защищаясь никакими измѣненіями и уклоненіями отъ своего обязательства.

Roku tysiąc siedmset dwudziestego piątego, miesiąca Junii dwadziestego wtórego dnia.

Na urządzie ikmości grodzkim Grodzieńskim przede mną Zygmuntem Boufałem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od iasnie oświeconego Michała na Klewaniu y Żukowie xiążęcia Czartoryskiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanąwszy personaliter w Bogu wielebny imé xiądz Konstanty Goleczko, ordinis sancti Basillii Magni conventu Supraslskiego, zapis temuż konwentowi służący na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną od acta grodu Grodzieńskiego podał, którego tenor sequitur talis:

Actum in castro Lublinensi feria sexta in crastino festi conversionis s. Pauli apostoli anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quinto.

Comparentes personaliter coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Lublinensi illustres et magnifici Joannes Clemens in Ruszcza, Tyczyn et Tykocin Branice Branicki, vexilifer regni Branscensis, Mielniscensis et cetera capitaneus, et Catharina Radziwiłówna, coniuges legitimi, sani mentibus et corporibus existentes, foro compe-

tenti omisso et iurisdictione propria post habita, praesenti vero pro se et posteris ac bona sua omnia quo ad actum hunc benevole assumpta, publice libereque recognoverunt et quilibet illorum suo pro interesse, praesertim vero illustris et magnifica consors cum eiusdem illustris et magnifici mariti sui, uti tutoris conjungalis, autoritate et assistentia, recognovit, quia ipsi levata de manibus superioris monasterii Supraslensis summa decem millium tynfonum eadem summa decem millium tynfonum memorata superiori monasterii Supraslensis nunc et per tempore existenti et ipsius succedaneis certi, veri, iusti, liquidique debiti sive mutuatae pecuniae tenentur dedebant, quam summam suprascriptam idem recognoscentes in et super bonis Choroszce in ducatu magni ducatus Litvaniae districtu vero Grodnensis sitis et iacentibus eidem superiori monasterii Supraslensis et ipsius succedaneis hinc pro die et festo circumcisionis Christi Domini, in anno, Deo dante, venturo millesimo septingentesimo vigesimo septimo dare, solvere et circa officium actaque castrensia Grodnensia realiter atque in effectu parata pecunia reponere et relinquere, repositamque et relictam etiam in absentia praefati cre-

ditoris sui aut ipsius succedaneorum rursus non efficit, libere nec modo quovis tam per se suosque successores, quam per alias quasvis submissas et subordinatas personas arrestari seu remorari eamque quidem summam decem millium tynforum provisionem annuam per septem florenos Polonicales a quolibet centum quotannis computandam, incipiendo eiusmodi solutionem provisionis a festo circumcisionis Christi Domini anno praesenti proximo praeterito pro quolibet festo eiusdem circumcisionis Christi Domini ad manus et quietationem memorati superioris monasterii Supraslensis nunc et pro tempore existentis et ipsius succedaneorum manualementem, quae pro authentica censi debetur quotannis dare, solvere et per suum proprium nuntium transmittere inscribuntur seu submittuntur et obligantur idque sub vadio summae supra scriptae simili aliorum videlicet decem millium tynforum per se nunc recognoscentes successoresque pronominato superiori monasterii Supraslensis, creditori suo et ipsius succedaneis, in casu non solutionis summae supra scriptae originale debitum et provisionem ab eadem summa pro venientem pro tempore et loco supra expressis ad solvendum seorsim et specialiter toties quoties fuerit opus succumbendo pro et quodam vadio, taliter ad solvendum subcubito ac pro summa ipsa principali et provisione ab eadem summa pro venienti non persoluta nihilominus pro

solvenda memorati recognoscentes sui cum succesoribus iure non convicti pro competententi renuntiando coram castrensi Grodnensi officio seu quovis iudicio et officio regni, quibus se cum succesoribus ac bonis suis generaliter omnibus hac in parte subiciunt ad primam instantiam pro nominatis superioris monasterii Supraslensis, creditoris sui aut ipsius succedaneorum peremptorie respondere suis cum posteris tenebuntur, terminum primum peremptorium uti et alios omnes exinde subsequentes dilationibus generaliter omnibus, tum evasionibus, proscriptioibus, fatalibus, suspensionibus, impedimentis legalibus et quibusvis exceptionibus, motionibus ac earum prosecutionibus, republicae negotiis interregno et in genere universis veris mediis et deffensis non effugiendo, nec evadendo inscriptioni praesenti debitoreae omnibusque illius contentis soluto vadio, toties quoties opus fuerit, satis facere se et suam posteritatem bonaque sua omnia obligando et onerando, nulla terrestri praescriptione in praemissis omnibus obstante. U tego zapisu przy pieczęci grodzkiej Lubelskiej podpis regenta Lubelskiego w te słowa pisany: correxit Sobański mp. Który to ten zapis, za podaniem onego do akt przez wyż wyrażoną osobę, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięty i ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą wpisany.

1727 г.

Изъ книги за 1737 г., листъ 328.

17. Вводный актъ на имѣніе Войновцы или Кузницу, служащій Кузницкому базилианскому монастырю.

Возный Брестскаго воеводства симъ листомъ свидѣтельствуеть, что онъ присутствовалъ при совершении ввода во владѣніе базилианъ имѣніемъ

Войновцами или Кузницей, завѣщаннымъ Мицутами Супрасльскому монастырю.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego siódmego, miesiąca Apryla dwudziestego siódmego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim stanowszy personaliter u akt ienerała ikm. niżej pisany kwit swóy relacyiny intromisyiny ustnie zeznał y ku zapisaniu do akt podał de tenore tali:

Ja ienerała ikmści powiatu Grodzieńskiego niżej pisany kwitem swym relacyjnym intromissyinyim zapisem zeznawam, iż w roku teraznieyszynm tysiąc siedmset trzydziestym siódmym, miesiąca Apryla dwudziestego czwartego dnia, z stroną szlachty pp. Janem y Symonem Eysymontami, byłem użyty y wezwany od w. imć p. Kazimierza Ludwika z Wahanowa Micuty—starosty Sumiliskiego y samey ieymci dla podania maiętności nazwaney Woynowce alias Kuznica, w powiecie Grodzieńskim leżącej, za funduszem wieczystym od ichmśc danych w Bogu wielebnemu imci xiędzu Konstantemu Tołoczкови, na ten czas superiorowi y całemu klasztorowi Kuznickiemu zakonu ś. Bazylego w., z którą tą namienioną szlachtą do maiętności Woynowców alias Kuznicy przybywszy, poddanych namienionej maiętności do dworu zgromadziwszy, самы

dwór ze wszelkiem budowaniem mieszkalnym y gumienym, z krescencyą żytną y iarzynną, z ogrodami owoszczowemi (sic), chmielowemi y iarzynnemi, z gruntami oromemi y nieoromemi, pognoiami y polnemi, z zasiewem żytnym na nich będącym, z łąkami murożnemi y błotnemi wypustami, zaroślami, lasami, borami, z barciami, pszczołami w nich będącymi, stawami, rzekami, rzeczkami, potokami, sadzawkami, z poddanyimi, wieczystemi ciałhemi y na iuryzdyce mieszkaiącemi, z ich żonami, dziećmi, końmi, bydłem, ruchomością, powinnościami, owo zgoła, ze wszystkiemi przynależnościami, pomienioną maiętność Woynowce alias Kuznica, w summie szesnastu tysięcy będącą w Bogu wielebnemu imć xiędzu Tołoczкови superyorowi na ten czas y całemu klasztorowi Kuznickiemu podałem y intromitowałem. Na dowód czego ten mój intromissyiny kwit podpisuię. Pisan w Woynowcach alias Kuznicy, ut supra. Jan Łuckiewicz, ienerała ikm. powiatu Grodzieńskiego.

Który to relacyiny intromissyiny kwit, za ustnym onego przez wyż wyrażonego ienerała zeznaniem y do akt podaniem, iest do xiąg urzędowych przyjęty y wpisany.

1727 г.

Изъ книги за 1723—1724 г., листъ 201.

18. Фундушова записъ кн. Альбрехта Радвила на Несвижскую церковь.

Князь Альбрехтъ Радвила, вслѣдствіе заявленія Несвижскаго священника, что отъ мѣстной церкви отняли фундушъ къ княжескому фольварку,

завѣщанный церкви его отцемъ, симъ листомъ отдаетъ церкви новый участокъ земли изъ 8 морговъ.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego trzeciego, miesiąca Marca piątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Zygmuntem Boufałem—podstolim Derpskim, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józepha Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanowszy personaliter w Bogu wielebny imci xiądz Jan Hotolicki, prezbiter Nieświżski, prawo renowacyine alias przydatek do funduszu cerkwi Nieświżskiej quondam za doniesieniem w Bogu wielebnego Kamieńskiego, świeszczennika na ten czas cerkwi tameczney przez iaśnie oświeconego xiążęcia imści Albrychta Radziwiła, kasztelana Trockiego, per modum przywileiu authentyce dane y służące, ad acta podał, w te słowa pisane:

Albrycht Władysław Radziwił, xiąże na Nieswieżu, hrabia na Szydłowcu y Mirze, kasztelan Trocki, starosta Szereszowski, oznaymuiemy tym moim listem, iż Eustachi Kamiński, świeszczennik cerkwi naszej Nieświżskiej, położywszy przed nami list świętobliwey pamięci xięcia imści pana oycy y dobrodzieia naszego, dany na pewny grunt cerkwi Nieświżskiej, dał taką sprawę, iż ten grunt wzięty iest do folwarku Albińskiego, niedawszy za to nagrody żadney, zaczym

y cerkwi tey uyma się dzieie w gruncie y ten świeszczennik mieszkaiąc przy niey, słusznego wychowania mieć nie może, a to nie mnieysza aby danina y fundacja imści pana oycy naszego nieśmiertelney pamięci godnego wcale y nienarusznie trwała y zachowana była, a iż tego gruntu już dla uymy paszni folwarkowey znowu do cerkwi przywrócić nie możemy, w nagrodę tego obrębiку w liście xięcia imści, pana oycy naszego, pomienionego, daiemy mu łąkę tak nazwaną (za Popową górą) zdawna do cerkwi kiedyś Nieświeżkiej przynależąca, uroczyszczem w Jacowym Uhle, iedną stroną do folwarku Trzybuchowskiego gruntu oromego, drugą od sianożęci tegoż folwarku, trzecią y czwartą stroną do błota dzikiego Sławkowskiego, którey sianożęci czyni s poroślami y chrostami morgów ośm. Ma tę łąkę ten Eustachi Kamiński, tak y po nim będący świeszczennicy, spokojnie dzierzeć y zażywać, pana Boga za duszę fundatora, dobrodzieia swego, a za zdrowie y szczęśliwe powodzenie nasze przy ofercie świętey prosić. Y na to daliśmy ten list nasz z podpisem ręki naszej y pod pieczęcią naszą. Pisan na zamku Nieświszkim, dnia dwudziestego piątego Septembra, roku tysiąc sześćset dwudziestego siódmego.

U tego prawa reformacynego podpis ręki iaśnie oświeconego xięcia imści temi słowy:

Albrycht Władysław Radziwił, książę. Któ-
re to te prawa reformacyjne, za podaniem
oniego przez osobę wyż wyrażoną ze wszyst-
ką w nim wyrażoną rzeczą, iest do xiąg
urzędowych grodzkich Grodzieńskich przy-
jęte y wpisane.

1737 г.

Изъ книги за 1737 г., листъ 939.

19. Универсалъ короля Августа третьяго о правѣ патронатства, относительно греко-
унитскихъ церквей въ королевскихъ имѣніяхъ.

Король Августъ III симъ универсаломъ пред-
писываетъ своимъ администраторамъ и экономамъ,
чтобы они не смѣли назначать священниковъ греко-
унитскаго исповѣданія на мѣста безъ его коро-

левскаго вѣдома и утвержденья, таѣ какъ не
соблюденіе сего правила нарушаетъ права патро-
натства.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego siód-
mego, miesiąca Nowembra ósmnastego dnia.

Na urządzie ikm. grodzkim Grodzieńskim
przede mną Antonim z Wahanowa Micu-
tą—podstolim y podstarościm sądowym p-tu
Grodzieńskiego od iw. im. p. Michała Jó-
zefa Massalskiego—woiewody Mścislawskie-
go, Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berz-
nickiego etc. starosty, ustanowionym, stanąw-
szy personaliter im. p. Andrzej Szcetow-
ski—instigator ekonomii ikm. Grodzieńskiej
uniwersał ikm. na rzecz w nim y tu niżej
wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego po-
dał, de tenore tali:

August trzeci, z Bożey łaski król polski,
etc. Wszem wobec y każdemu zosobna,
komu o tym wiedzieć należy, osobliwie uro-
dzonym administratorom, ekonomom, dzier-
żawcom ekonomii naszych w. x. Lit. będą-
cych, przy offiarowaniu łaski naszej kró-
lewskiej do wiadomości podaiemy: iż iako
prawa wszelkie rzeczy-pospolitey podług obo-
wiązku naszego manu tenere chcemy, tak

też wzajemnie tego potrzebuujemy, aby iura
nostra maiestatica in toto zachowane były.
A ponieważ in praeiudicium iuris patrona-
tus nostri regii iurysdykeyi duchowne ritus
graeci w dobrach naszych ekonomicznych
świeszczenictwa alias popowstwa wakujące
pro libitu suo dysponują y rozdaiają, zaczym,
aby to in futurum nie działo, niniejszym
uniwersalem deklaruiemy, iż takowe bene-
ficia, ktore ab hinc wakować będą, sami
conferować będziemy, sposobne zaś do nich
y przykładne ad regimen cerkiew subiecta
pomienieni urodzeni administratorowie, eko-
nomowie y dzierżawcy nasi komissyi naszej
ekonomiczney skarbowey, in ordine do pod-
pisania do nas present proponować powinni,
a ynaczey instituowanych świeszczenników
akceptować y przyjmować wazyć się nie ma-
ią, dla łaski naszej królewskiej, co serio
praecavemus y ten uniwersał dla lepszey
wiary y wagi ręką własną podpisawszy, dla
wiadomości zwierzchności duchownych po
cerkwiach ekonomicznych publikować zleca-

my. Dan w Lipsku, dnia szesnatego miesiąca Oktobra, roku Pańskiego tysiąc siedmset trzydziestego siódmego, panowania naszego czwartego roku.

U tego uniwersału przy pieczęci mniejszej podpis nayiaśniejszego króla im. temi

słowy: August rex.; Karol Odrowąż, hrabia Sędnicki, podskarbi nadworny koronny Miech. st. Który to uniwersał, za podaniem onego do akt, jest do xiąg urzędowych przyjęty y wpisany.

1743 г.

Изъ книги за 1744 г., листы 436—439.

20. Фундушова запись старосты Сумилинскаго Мицуты на Кузницкій базилианскій монастырь.

Актъ этотъ есть болѣе подробный вариантъ помѣщенного подъ № 17. Подробности эти относятся къ семейному раздѣлу имѣнія дателей и

волѣ завѣщателей—когда и за какихъ лицъ священники должны служить церковныя службы.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego czwartego, miesiąca Maja piątego dnia.

Na urządzie jkmści grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od jaśnie wielmoż. jm. pana Michała Józefa kniazia Massalskiego—kasztelana Trockiego, Grodzieńskiego sądowego, Radoszkowskiego, Borznickiego etc. starosty, ustanowionemi, stanowszy personaliter w Bogu przewielebny jm. xiądz Mikołay Rodkiewicz—wikary konwentu Supraslskiego zakonu świętego Bazylego W., ekstrakt w sposób przenosu od acta grodu Grodzieńskiego podał, potrzebuiąc aby był do xiąg przyjęty y wpisany, którego za przyjęciem tenor sequitur talis.

Actum in castro Mielnicensi feria sexta in vigilia festi omnium sanctorum, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo tertio. Coram officio capitaneali actisque praesentibus castrensibus Mielnicensibus per-

sonaliter comparentes magnifici Casimirus Ludovicus bini nominis de Vahanow Micuta—capitaneus Sumiliscensis, colonellus sacrae regiae maiestatis palatinatus Brestensis magni ducatus L-tniae et Ludovika de Umanowski Micucina — consors ejusdem, alias invicem coniuges, sani mentibus et corporibus existentes, foro suo proprio et competenti omisso jurisdictioneque sua quavis propria posthabita, praesenti vero foro et jurisdictioni castrensi capitaneali Mielnicensi, quoad infra scripta recognoscenda attinet, se totaliter cum bonis et successoribus suis incorporando et subiciendo, palam, publice libereque recognoverunt et quilibet illorum suo pro interesse, praesertim magnifica consors, in assistentia magnifici mariti sui, uti tutoris coniugalis, recognovit: quia ipsa ad maiorem cultum et gloriam Dei foundationem certam infra scriptam in Łozdwica, die vigesima Octobris, anno ad praesens currenti millesimo septingentesimo quadragesimo tertio con-

scriptam manibus propriis suis recognoscentium et certorum magnificorum amicorum, pieczętarze dictorum, subscriptam ac sigillis gentilitiis cera rubra communitam in rem ecclesiae Kuznicensis regulae divi Basilii Magni serviens de tenore tali:

W imie najwyższej y nierozdzielnej Trojcy Ojca y Syna y Duchy S. we trzech osobach Boga iedynego, ad perpetuam rei memoriam: Ja Kazimierz Ludwik z Wahanowa Micuta—starosta Sumiliski, pułkownik jk. mści woiewodstwa Brzeskiego, y ia Ludwika z Chrzanowskich Micucina—staroscina Sumiliska, pułkownikowa woiewodstwa Brzeskiego, zdrowi na ciele y umysle będąc, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym skryptem funduszowym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by o tym terazniejszego wieku ludziom y na potym będącym wiedzieć należało, iż ia wyżej pomieniony tego funduszu aktor starszy małżeństwem za spólną iedności wolą najmilszej moiej wyżej de nomine et domo wyrażonej małżonki nie przymuszoną y niewymuszoną quo intuitu fato ani pretextem respektu żadnego lub próżnej iaktancji priwatae, ale iedyne motivo, quo maximum augmentum chwały Pana Boga pro primo, secundo et pro finali termino dusz naszych zbawienie a dawną in votis intencją naszą uczynioną, wraz z w Bogu zesłym jm. panem Kazimierzem z Wahanowa Micutą—podkomorzym Grodzieńskim, stryiem moim, chcąc do skutku przyprowadzić, to iest, za wyrażną wolą, y konsensem jw. jm. xiędza Leona—Kiszki, metropolity całej Rusi, opata Supraslskiego y akceptacją z podpisami rąk teyże prześwietnej laury przewielebnych ichmościów xży wikarego y konsultorów ex una z assekuracją od nas fundatorów konwentowi Supraslskiemu daną, podpisami rąk naszych stwierdzone, że in spatio trzech

lat, cum clausula wolnej rezygnacyi, dział wolnej fundusz Kuznicki affilowany za akceptacją opactwu Supraslskiemu sub data anni millesimo septingentesimi duodecimi primi, mensis Martii die vigesima octava suum robur mieć dokończenia zupełnej in toto esse fundacyi, ex altera parte, a że obstacula czasów penarii nie było subsecutum, więc stosując się do konstitucyi anni millesimi septingentesimi vigesimi sexti folio trigesimo położoney, która de nova radice fundować pozwala y kończyć non adimpleta nie przepisuje, ani waruje, iako też mutationes dobr fundi nie zabrania, klasztor ww. oo. Bazyljanow w Kuznicy na tym miejscu, gdzie przed tym plebania ritus graeci uniti parochialna cum suo pastore była, fundować et profitia do opatstwa Supraslskiego, iako ad corporis caput przyłączyć y ziednoczyć umysłiliśmy, że tedy praecesserunt fata jm. p. podkomorzego Grodzieńskiego, stryia mego, a suis intentionibus ortis ac promissis Bogu zupełnego nie powzięli skutku, za czym my małżonkowie wyżej wyrażeni ex parte naszej fortuny actuando, takową intencją naszą dla pomnożenia chwały Pana maiętność naszą własną dziedziczną Woynowce, alias Kuznicę, w powiecie Grodzieńskim sytuowane, z iuryzdyką w miasteczku jk. mści Kuznicy ziemską, ut edocent et obloquuntur dawne ograniczenie, z karczmami, tudzież z stawiskiem y miejscem młyna pustym, przed tym należącym do części jm. pana Karola z Wahanowa Micuty—czesnika Sanockiego a potym jm. panu Janowi z Wahanowa Micucie—oboznemu Grodzieńskiemu przedanym y wieczystym prawem przyznany, teraz zaś przez w. jm. pana Jana Micuty—oboznego Grodzieńskiego, iako dziedzica części, jm. pana Karola Micuty, współ z maiętnością Woynowcami, części iednej pierwszy wyższą datą prawem wieczystym kupioney y zapła-

coney, a potym teraz poyznieyszą y drugiey takowymże wieczystym prawem od nas że samych kupioney y zapłaconey, roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego trzeciego, miesiąca Marca dwudziestego dnia, in una situatione tych że Woynowców alias Kuznicy, części współ obie też części w imieniu tak sytuowania poddanych, iedna wioska osadą gruntem iako y de origine jedney Woynowców, alias Kuznicy, fortuny daiem, daruiem y wiecznemi czasy tym naszym funduszem leguiem na chwałę Bożką, która ma florere przez zakonników cum omnibus atinentiis et pertinentiis klasztorowi Kuznickiemu zapisuiemy. Na tych że dobrach Woynowcach alias Kuznicy obuch częściach od nas zapłaconych wieczystym prawem kupionych od aktora, oba dwuch tych części jm. pana Jana z Wahanowa Micuty—oboznego Grodzieńskiego primo na praepunktach inscriptione przy zaczęciu fundusza, że też prepunkty w znaczney od klasztoru Kuznickiego zostaią miejsca dylatacyi, przez to przez commutacyą, którey żadne non impugnant praescripcye, warunki statutów, praw, konstytucyi, zważywszy to secunda inscriptione de nova radice funduiemy klasztor Kuznicki y to drugą wyżej specyfikowaną część późniejszą datą kupioną Woynowców alias Kuznice, wieczystym prawem temuż klasztorowi Kuznickiemu daiem, daruiem y zapisuiem, vigore opisania mego konwentowi ad complementum zabudowania funduszu zupełnego, a tego opisu funduszu de nova radice danego y w grodzie Brzeskim przyrzczonego, która to majątność Woynowce alias Kuznica przed tym we dwuch częściach, a teraz ziednoczone iako za własne pieniądze nasze in specie summy wieczystym prawem za obiedwie części specyfikowaney od imé pana Jana z Wahanowa Micuty—oboznego Grodzieńskiego iest ku-

piona, tak raz na zawsze oddawszy one na chwałę Panu Bogu, żadney nam—mnie y miłej małżące moiey za spólną zgodą, ani krewnym moim, nie tylko dalekim, ale y naybliższym do wyż wyrażoney majątności obudwuch części Woynowców nie zostawuiemy salwy, wszystkie media, diffugia in iuris oddalając y o to post sera fata nasz tak z bliska iako y z daleka nexus sanguine krewnych moich de linea imienia moiego y miłej małżonki moiey, a bardziey a parte quo praetextu invidiae, a potym fortuny niesprawiedliwego rozszerzenia intruzorów causantes consilii, auxilio, fomento directi vel indirecti, czy to przez prawny proceder, czyli zelującą złością na podeyscie y zruynowanie funduszu naszego, każdego takowego przy dobrej summienia kompunkeyi żywą wiarą powoływamy y na straszny sąd Pana Boga zapozywamy cum indignatione na takowegoż tegoż Pana Boga, oraz takowych każdego podaiemy według świętych kanonów koncylliów, których ostatnie Trydentyńskie twierdzą, anathemie, iako spoliatorów dobr kościelnych, ale tak iak prawo wieczyste na obie części na iedną pierwszą część wyższą datą, na drugą część niższą datą od jmé pana oboznego Grodzieńskiego nam dane y przyznane roku tysiąc siedmset czterdziestego trzeciego, miesiąca Maia wtórego dnia sonat, tak y my ze wszystkimi w tych prawach wyrażonemi klauzulami, paragraffami, punktami, nic sinistre albo equivoce nie interpretuiąc y error, iezeli by iaki był, kassuiąc z inwentarzami y obiema intromissyami nam służącemi pomienionemu klasztorowi Kuznickiemu wiecznemi y nieodzownemi czasy zapisuiemy, intromissyi nieodwłóczney dopuszczamy y ze wszystkim inwentarzem w possessyą wieczną oddaiemy, to iednak waruiąc, aby ten nasz fundusz klasztoru Kuznickiego był wiecz-

nemi czasy do klasztoru Supraslskiego pro filia incorporowany. Takowey naszey intencyi zadosyć czyniac, ad effectum ten fundusz przyprowadzamy; zachowuiac go ad exemptionem secundum iura opactwa Supraslskiewy tak od koronney iako y Litewskiewy prowincyi y ad mentem nas fundatorów takowe naznaczamy kondyccye, aby tam zawsze mieszkało zakonników pięciu, takową im wkładaiac obligacya, aby dwie msze święte w tydzień wiecznymi czasy odprawowane byli, to iest, w piątek msza czytana iedna za duszę Jerzego, Konstancyi, Zofii y innych krewnych zmarłych, stosuiac się ad intentiones fundatorów, w sobotę zaś msza śpiewana iedna za nas żyjących idque Kazimierza y Ludowikę, post sera vero fata nostri te mszy obiedwie w tydzień wiecznymi czasy za dusze moie Kazimierza y żony moiey Ludowiki, iako też y zeszy w Bogu primi voti żony moiey Zofii y innych krewnych naszych maią być odprawowane, osobliwie zaś anniversarze dwa corocznie odprawowane bydź powinny—ieden w tygodniu zadusznym za dusze pomienionych wyżey Jerzego, Konstancyi, Zofii y innych krewnych zmarłych, secundum intentiones fundatorów, drugi zaś anniversarz pro animabus suffragio carentibus, post fata zaś nostra y te dwa anniversarze za dusze nasze Kazimierza, Ludowiki y Zofii tempore perpetuo odprawować się maią y litanie o najszyt-szey Panie, co wieczor; oraz nasze ciała moie—Kazimierza y Ludowiki Micutów—po zeyściu z tego świata według niedościgłych wyroków Bozkich y successorów naszych nie gdzie indziej złożone być maią, tylko w cerkwi Kuznickiewy, gdzie in memento w kaźdey mszy za nas fundatorów teraz w żywych, a potym umarłych, aby perpetue było obliguiemy ichm. xięży tam mieszkaiących ichmściów wszystkie iure naturali suk-

cessorów y kollegatów naszych. Powtore iako z wysz sądem pana Boga obowiazuiemy osobliwie in contiguitate granic mieszkaiących około Woynowców alias Kuznicy, klasztorowi Kuznickiemu zapisaney, aby nie tylko sami nullo iure praetextuoso przez niesłuszne wdzieranie się pomienionego klasztoru ni w czym nie krzywdzili, ale owszem od in simili praetensione będących zastępowali y bronili. Który to nasz fundusz podpisem rąk naszych własnych y podpisem rąk ichmć pp. pieczętarzów ustnie y oczewisto proszonych... Pisan roku tysiąc siedmset czterdziestego trzeciego, miesiaca Oktobra dnia dwudziestego, w Lososney. Kazimierz Ludwik z Wahanowa Micuta—starosta Sumiliszski, pułkownik woiewodztwa Brzeskiego; Ludwika z Chrzanowskich Micucina—staroscina Sumiliszka, pułkownikowa woiewodztwa Brzeskiego, manu propria. Locus sigillorum genilitionum. Jako proszony pieczętarz od wielm. ichmć panstwa Kazimierza Ludwika z Wahanowa y Ludowiki z Chrzanowskich Micutów—starostów Sumiliskich, pułkowników woiewodztwa Brzeskiego, małżonków, do tego dobrowolnego skriptu funduszowego na dobrach Kuznicy nazwanych lege permitte errogowanego wielm. ichm. xięży Bazylanom danego podług prawa podpisuię się: Stefan Tarkowski—kasztelan woiewodztwa Brzeskiego manu propria. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego funduszu przez wielm. ich. pp. Kazimierza y Ludowiki Micutów—starostów Sumiliskich errogowanego podług prawa podpisuię się: Ignacy Oziembłowski—skarbnik Brzeski, manu propria. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyżey wyrażonych do tego funduszu podpisuię się: Mikołay Wereszczyński—kapitan jkmści. In omnibus eiusdem foundationis conditionibus, punctis, clausulis, articulis, nexibus et ligamentis apro-

bant, confirmat, roborant, corroborantque et ratificant ac recognoscunt promittentes et inscribentes se eidem supra scripti recognoscentes eandem fundationem tam in toto quam in quavis minima parte firmiter tenere et inviolabiter observare conditionesque omnes in eadem fundatione adimplere et explere idque sub damnis terrestribus in casu contraventionis praesenti recognitione mediante ad id accedente exaratas. U tego extractu przy pieczęci podpisy takowymi wyrażone słowy: Ex actis castrensibus capi-

tanealibus Mielnicensibus rescriptum, cor-rexit Nowosielski, lectum per Bernacki. Na złożeniu tego extractu expressya takowa: Roboratio fundi ecclesiae Cusnicensis regulae magni Basyli serviens, una cum ingrossatione millesimo septingentesimo quadragésimo tertio anno in castra Mielnicensia. Który to extract, za podaniem onego w sposób przenosu z akt Mielnieckich, iest do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1743 г.

Изъ книги за 1753 г., стр. 74—75.

21. Фундушова запись княгини Анны Радвильовой на церковь Рождества Пресв. Богородицы въ с. Новой-Волѣ.

Княгиня Радвильова симъ листомъ предлагаетъ и утверждаетъ въ должности священника своего кандидата въ новопостроенной церкви въ ея имѣнии Новой Волѣ, надѣляетъ его 1 уволокой и 7 м. земли съ тѣмъ, чтобы онъ отъ себя содержалъ причетника и заботился о цѣлости церковной утвари; обязываетъ его служить каждую недѣлю

двѣ читаныхъ обѣдни — одну за здравіе, другую за упокой; предоставляетъ священнику право варить пиво дважды въ годъ, но только съ уплатой установленнаго акциза; освобождаетъ его отъ всѣхъ повинностей двору и разрѣшаетъ пользоваться ссыпкой зерна и другими платежами за церковныя требы, но только безъ вымогательствъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, miesiąca Marca wtórego dnia.

Na urządzie ikm. grodzkim Grodzieńskim przede mną Samuelem Antonim Skirmuntem—lowczym y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, compareńco personaliter w Bogu przewielebny imć xiądz Klemens Narbut — ordinis Basilii magni superior Kuznicki, ten fundusz ad akta grodu Grodzieńskiego podał, potrzebując aby był do xiąg przyięty y wpisany, którego za

przyięciem w xięgi wpisuiąc tenor sequitur estque talis:

Na większą chwałę maiestatu Boskiego y na wiekopomną przyszłym czasom pamiątkę, amen. Anna na Białym Kowlu y Smolanach, z xiążąt Lubartów, Sanguszkowna Radziwilowa, xieżna na Olyce, Nieświeżu, Birżach, Dubinkach, Słucku, Kopylu y Klecku, hrabina na Mirze, Szydłowieu, Koydanowie, Kopysi, Zabłudowiu, Kieydanach, Bielicy, Krożach y Białey, pani na Newlu,

Siebiezu y Sławatyczach, kanclerzyna wielka w. x. Lit. Przemyslka, Człuchowska, Krzyczewska, Kamieniecka etc. starościna. Czynie wiadomo tym moim wieczystym fundacyinym listem, komu by o tym wiedzieć należało terazniejszego y przyszłego wieku ludziom, iż na większą chwałę Boga w Trócy świętey Jedyney, Nayświętszey Boga Rodzicy Panny Maryi y wszystkich świętych Bożych uwielbienie, cerkiew świętą uniacką w dobrach moich, hrabstwie Zabłudowskim, w powiecie Grodzieńskim leżących, we wsi Nowa-Wola nazwaney, pod tytułem Narodzenia Nayświętszey Panny Maryi erygować rozkazałem. Ażeby za tym w tey cerkwi przenayświętsza Pana Boga chwała, pomnożenie, y ludzkie dusze krwią Jezusową odkupione z nauki zbawienney, instrukcyi parochów y administrowania nayświętszych sakramentów in cura animarum, duchowny odbierały pożytek, funduję teraz godnie urodzonego Jana Hereminowicza, ieszcze w świeckim stanie zostaiącego, do teyże cerkwi za parocha, któremu samemu (osobliwym go do poświęcenia na kapłaństwo rekomenduiąc listem), a potom sukcesorom iego, tey cerkwie prezbiterom za prezentą naszą instytuowanym, włokę iedną gruntu w polach przerzeczoney wsi Nowey-Woli, ob miedze Kondrata Tymoszuka z iedney, a Wawryna Monaczuka z drugiey strony leżącego, z odsypem zwyczajnym w ziarnie od poddanych w tey wsi mieszkaiących dwanaście szanków żyta corocznie, wiecznymi czasy nadaię y funduję, ze wszystkimi do tey włoki przynależytościami; z którey żadnych podatków y powinności terazniejszy prezbiter y sukcesorowie iego od nas prezentowani do skarbu naszego y sukcesorów moich płacić y pełnić nie będą, excepto tylko podatku rzeczy pospolitey, zarównno z drugimi one odbywaiąc; z tey

zaś fundacji terazniejszy prezbiter a potom sukcesorowie jego, dziaka przy tey cerkwi konserwować maia dla lepszego porządku y pilnowania srebra, kielichów, monstrancii, krzyżów, aparatów, zwonów etc. Obowiazuie przy tym boiaźnią Bożą parocha terazniejszego y następców iego, aby msze ś. czytane dwie co tygodnia, iedna w niedzielę za żyjących, druga w piątek za zmarłych fundatorów swoich, lub w inne dni podług sposobności czasu, żeby tylko intencji y dyspozycii naszej zadość uczyniono, odprawowane były. Piwa kanonowe dwa razy do roku poddanym teyże wsi—raz w dzień y święto siewney, to iest Przczystey Niep. P., drugi raz w święto ś. Michała Archaniola warzyć pozwalam, z tym iednak dokładem, aby na kotle arendarze teyże wsi warzone y należytość od kotła podług instruktarza zapłacona była, które piwo nad trzy dni u żadnego poddanego konserwowane być niema y sam paroch wódki y piwa na szynk przysposabiać y żadnym tego czynić niema y nie powinien będzie sposobem, oprócz swoiey potrzeby. Waruię nakoniec, aby ciż parochowie Nowo-Wolscy z sukcesorami swemi żadnych pol, sianozęci, placów y odsypu teraz y na potom sobie nie przywłaszczali. Nad to co dopiero tym fundacyinym y osobliwym podawczym listem, który przez imści pana Józefa Eysmonta — strażnika Upitskiego, komisarza mego generalnego, sporządzony będzie pod cerkiew, cmentarz y plebania udzieliwszy gruntu y ograniczywszy nadaię, ani też od kosztów, zapowiedzi, szlubów y pogrzebów nad zwyczaj y postanowienie w innych dobrach moich usurpowali, ani od poddanych moich wyciągali. Ten tedy fundusz we wszystkim ratyfikuiąc dla lepszey wagi y waloru ręką mą stwierdziwszy pieczęć przycisnąć rozkazałem. Działo się w zamku

Bialskim, roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego trzeciego, miesiąca Nowembra piętnastego dnia.

U tego funduszu przy pieczęci podpis samey j. o. fundatorki tymi słowy: Anna xiężna Radziwiłowa. Pod pieczęcią zaś wielką, confirmacja tenore tali; ten wieczysty fundacyiny list we wszystkich punktach confirmując insuper terazniejszemu parochowi y po nim następcóm prezbiteróm wiecznymi czasy dodaie się gruntu częścią zarosłego w uroczyszczu Kamiennego Brodu na morgów siedm, który czyli na pole, czyli też sianożęć, gdzie do czego sposobne będzie mieysce, wyrobiwszy, wolny y mocny będzie

prezbiter przy wolności wszelkiej takiej, iaka na włokę gruntu wyż wyrażoną opisaną używać. Dat. w Zabłudowiu, dnia ósmnastego Februarii, tysiąc siedmsetnego czterdziestego piątego roku. U tey confirmacyi przy pieczęci na czerwonym laku wyciśnionej podpis j. o. xiążęcia imci his exprimitur verbis: j. k. Radziwił p. w. w. x. Lit. Który to fundusz, za podaniem onego przez wyż wyrażonego w Bogu przewielebnego imci xiędza Klemensa Narbuta — ordinis Basilii Magni, superiora Kuznickiego do akt, iest do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1745 г.

Изъ книги за 1745 г., листы 1005—1006.

22. **Фундушова запись Оршанской стольниковой Турчиновой на церковь Преображения Господня въ селѣ Балѣ.**

Супруга Оршанскаго стольника — Турчинова учреждаетъ въ своемъ имѣнии Балѣ фундушъ униатской церкви Преображения Господня, надѣляя эту церковь землею; кромѣ этого выдаетъ священнику единовременно 30 копѣ ржи, пару воловъ, лошадь и другіе предметы; позволяетъ варить пиво и курить вино безъ всякаго акциза, но только на собственные потребности, а также молоть хлѣбъ

въ дворовой мельницѣ безъ пошлины. Для церкви отмежевываетъ особенную часть земли и для стражи назначаетъ особиыхъ лицъ. За это обязываетъ священника и его преемниковъ, чтобы они служили въ недѣлю двѣ обѣдни и наставляли народъ въ правилахъ Римско-католическо-униатской вѣры.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego piątego, miesiąca Nowembra dwunastego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą — podstolim y podstarościm sądownym powiatu Grodzieńskiego, od iasnie wielmożnego imé pana Miahala Jó-

zefa Massalskiego — kasztelana Wileńskiego, hetmana polnego w. x. Lit., Grodzieńskiego sądownego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionym, stanowszy personaliter w Bogu wielebny imé xiadz Andrzej Klimowicz — praezbiter cerkwi Balańskiej, ten fundusz ad acta podał, potrze-

buiąc, aby był przyjęty y wpisany, którego, za przyjęciem de verbo ab verbo wpisując w księgi, tenor sequitur talis:

Na większą chwałę maiestatu Boskiego y na wiekopomną przyszłym czasom pamiętkę, amen. Ja Eleonora z Sobotowskich Turczynowa, stolnikowa Orzańska czynię wiadomo tym moim wieczystym fundacyjnym listem zapisem, komu by o tym wiedzieć należało, terazniejszego y przyszłego wieku, ludziom, iż na większą chwałę Boga w Trójcy świętej iedynego, najświętszej Bogarodziicy panny Maryi y wszystkich świętych Bożych uwielbienie w dobrach moich Bali nazwaney, w powiecie Grodzieńskim sytuowaney, cerkiew świętą uniacką pod tytułem Przemienienia Pańskiego, z zeszlým świętej pamięci wielmożnym imię panem Janem Turczyńm—stolnikiem Orszańskim, dobrodzieiem mężem moim, własnym naszym sumptem y staraniem wystawię y dla ustawicznego praezbitera rezydencyą wybudować kazaliśmy; a za tym ażeby w tey cerkwi przenajświętsza Pana Boga pomnożenie y ludzkie dusze krwią Jezusową odkupione z nauki zbawiennej instrukcyi parochów y administrowania najświętszych sakramentów w staraniu o duszach ludzkich, duchowny odbierały pożytek, ufundowaliśmy wielebnego imię xiędza Andrzeia Klimowicza do tey cerkwi za parocha do tey cerkwi praezbiterom za praezentą naszą instytuowanym, pułwłok gruntu w ograniczeniu końcami, zaczowszy od cmentarza aż do rowu, a pułwłoka arendarza Baleńskiego, z drugiey strony od pułwłoka Eliaszowskiego; przytym gruntu przydanym, aż do rzeki, do tego pułwłoku Eliaszowski, w którym pierwszy pułwłok graniczy, y szufladę gruntu za gumnem arendarskim mającą w sobie morg ieden pretów ośmnaście, przecik ieden y lawek sześć, szerokości w

iednym koncu sznur ieden maiący, przydałiśmy. Installowawszy imię xiędza Klimowicza za praezbitera, iemu samemu trzydzieście kop żyta na zasiew, przy tym na gospodarstwo wołów parę, krowę, konia etc. y do cerkwi kielich z patyną, krzyż, tabliczki srebrne, do oltarzów praeparamenta, do celebrowania mszy świętej ornamenta y drugie potrzebne rzeczy, do cerkwi należące w Bogu wielebny imię pan Jan Turczyn—stolnik Orszański, dobrodziey mąż, sporządził y do dyspozycyi imci xiędza Klimowicza pod rejestrem oddał. Ja też dla przyczynienia większey chwały Boskiej dzwon za tynfów trzysta y puszkę srebrną za tynfów sto sprawić y do teyże cerkwi dać deklaruję. Zważaiąc też, iż pułwłok gruntu arendarski, obok samych budynków w. x. praezbiterą leżący, wielką iest przeszkodą, a co większa arendarz w tym pułwłoku od praezbitera, a praezbiter względem bliskości w przydanym gruncie za gumnem arendarskim y w pułwłoku Eliaszowskim wzajemne ponoszą szkody, chcąc uspokoić między arendarzem, a imię xiędzem praezbiterem, przez to y następujące niesnaski y collizye, pomieniony grunt szufladę za gumnem arendarskim y pułwłok Eliaszowski do dworney dyspozycyi odebrawszy w imię xiędzu Klimowiczowi y przyszłym następującym praezbiterom przez commutacyą pułwłok arendarski obok plebanii leżący, zaczowszy od rzeczki aż do granicy, a za szufladą od granic tegoż pułwłoka szmat gruntu wszierz równą z tym że pułwłokiem, a wzdłuż aż do rowu w zamian przedawszy do funduszu przyłączam y wiecznemi czasy daia, daruję y zapisuję. Do tey że fundacyi pod folwarkiem Ostafiojowem do czasu była wydzielona do funduszu łaka, z łaski pana dobrodzieia męża mego, w którey że xiądz praezbiter coroczną ponosił szkodę y w tym

czyniąc commutacją łąkę nazwaną Baczewszczyzna, z iedney strony bokiem od południowego pola, także bokiem od rzeki ze stawów z pode dworu do stawu y młynu pod wsią Bałą stojącego idącey, końcami od błot wielkich y rzeczki z sadzawki wychodzącey y w rzekę wchodzącey, drugim końcem do sianozęci folwarku Ostafiojowskiego y założonych kopców, którą łąkę ze trzech stron kazawszy ograniczyć, a z czwartey strony sama rzeka graniczy. Tak łąkę jako też wyrażoną włokę sadzibną z przydanemi dwuma poletkami, w roku tysiąc siedmset czterdziestym pierwszym przez mierzniczego powiatu Grodzieńskiego wymierzonymi w imię xiedzu Klimowiczowi w dożywotną, a do cerkwi Przemienienia Pańskiego przysłym praezbyterom w wieczystą possessyą podaię. Przy tym wolne mlewo we młynie moim Balenskim bez żadney zapłaty y dawania miarki y wolne robienie piwa y pędzenie gorzałki, nic nie daiąc do dworu, ani przykładaiąc się do czopowego szeleżnego teraznieyszemu y przysłym praezbyterom, gdy będą mieli swój browar, szczególnie na swoią plebańską potrzebę y dla przyjęcia gości pozwalam, iednak ażeby pod praetextem swoiey wygody, cudzych zboż we młynie nie mleli, piw, gorzałek szynkować, do włóci naszych dawać arendarzom, żadnym terminem szkody czynić nie ważyli się pod straceniem zboża y liquorów waruię. Y takowy fundusz cerkwi pod tytułem Przemienienia Pańskiego uczyniwszy y na wieczne czasy postanowiwszy od wszelkich extorsii uwalniam, a z dobr moich Bali, tak teraznieyszego ustallowanego praezbitera, iako też następców iego zastępować obowiązuię się y sukcesorowie, possessorowie maiętności Bali, pod winami prawem duchownym y świeckim opisanemi powinni będą, w nagrodę zas lożonego kosztu

y funduszu moiego, tak teraznieyszego praezbitera, iako też przysłych następujących obowiązuię sumnieniem, ażeby wieczystą obligacyą przyjęli y na wiekopomne czasy w każdym tygodniu po dwie mszy święte, iedną we wtorek, drugą we czwartek, lub gdy zaydą iakie zabawy, czyli też trudności, w insze dni powszedne y święte, byle by nie w niedzielę, którego dnia dla parafian powinna bydź aplikowana, mszy święte odprawowane były za duszy dobrodzieiów rodziców, bliskich y dalszych krewnych moich, także za duszę meża moiego y moią upraszam y obliguię. Temuż imci xiedzu teraznieyszemu praezbyterowi y przysłym następującym oferty y wszelkie obediencye kościelne odbierać pozwalam, z tym tylko dokładem, ażeby z włóci Baleńskiej od chrztów, zapowiedzi, szlubów, pogrzebów nad zwyczaj y prawa duchowne ordynacye cerkiewne, a tym bardziey nad substancją ubogich ludzi nie wymagali, gruntów od tych że poddanych, w legacyach nie przyjmowali, na wieczność, czy to na zastaw nie dawali y żadnym sposobem nad ten mój fundusz gruntów y łąk od maiętności Bali do siebie nie przywłaszczali, przestrzegaiąc dusz y sumnienia poddanych Baleńskich nauką swoią do wiary rzymskiej katolickiey uniackiey aplikowali y do nabożeństwa zachęcali. Dla dozoru tey cerkwi y oczyszczenia oney, dzwonów doyrzenia y dzwonenia, naprzeciwno cerkwi na szpital y rezydencyą ubogich ludzi, przy chwale Boskiey residuiących, budynek mieszkalny y na jarzynę onym ogród przydaię, drogami y miedzami ograniczony. Takowy tedy fundusz ratyfikuiąc dla większey wagi y waloru ręką własną podpisuię. Pisan w Bali, roku tysiąc siedmset czterdziestego piątego, miesiąca Maja piętnastego dnia.

U tego funduszu podpisy rąk tak samey

aktorki, jako też ichmość pp. pieczętarzów temi wyrażone słowy: Eleonora Turczynowa—stolnikowa Orszańska; ustnie proszony pieczętarz od wielmożney ieymość pani Eleonory Turczynowej—stolnikowej Orszańskiej, do tego funduszu, do cerkwi Balańskiej uczynionego, podpisuję się: Jan Franciszek Olizarowicz—namiestnik y regent Grodzieński; ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożney imci pani Eleonory Turczynowej—stolnikowej Orszańskiej pod-

pisuję się ręką swą: Mikołaj Turczyn—czesznik Orszański; ustnie proszony pieczętarz od wielmożney imć pani Eleonory Turczynowej—stolnikowej Orszańskiej, do tego funduszu do cerkwi Balańskiej uczynionego, podpisuję się: Kazimierz Stanisław Chrzęstowski mp. Który to takowy fundusz, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1752 г.

Изъ книги за 1752 г., листъ 413.

23. Вводный актъ въ имѣніе Козаковцы, записанное воеводою Подляшскимъ Михаиломъ Сапѣгой Черлянскимъ базилианамъ.

Возный Гродненскаго воеводства симъ листомъ свидѣтельствуеть, что онъ совершилъ вводъ во владѣніе базилианъ имѣніемъ Козаковцами, завѣ-

щаннымъ подляшскимъ воеводою Михаиломъ Сапѣгой, съ пятью крестьянами и всею движимостію на вѣчныя времена.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiątego wtórego, m-ca Maja dwudziestego szóstego dnia.

Na urządzie jego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Samuelem Antonim Skirmontem—łowczym y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od jaśnie wielmożnego imć pana Michała Massalskiego—kasztelana Wileńskiego, hetmana polnego w. x. Litew., sądowego Grodzieńskiego starosty destynowanym, ; comparendo personaliter jenerał infra wyrażony Antoni Rzepecki ten kwit intromissyjny podania swojego zeznał, w te słowa pisany:

Ja jenerał jego królewskiej mości powiatu Grodzieńskiego zeznamam tym moim relacyjnym intromissyjnym kwitem, iż w roku terazniejszym tysiącnym siedmsetnym pię-

dziesiątym wtórym, miesiąca Maja dwudziestego czwartego dnia, byłem użyty y wezwany od jaśnie wielmożnego imci pana Michała hrabi Sapięhy—woiewody Podlaskiego, z stroną szlachty ichmość pp. Piotrem y Antonim Wasilewskimi do wsi Kozakowców, w powiecie Grodzieńskim leżącey, gdzie jaśnie wielmożny imć pan Michał Sapięha—woiewoda Podlaski przez wielmożnego imci pana Józefa Feliciana Bouffała—mierniczego w. x. Lit., powiatu Grodzieńskiego pisarza, podług listu zapisów funduszu wieczystego y podług inwentarza, od siebie danego ww. oo. zakonu s. Bazylego wielkiego, wieś Kozakowcy z zabudowaniem wszelkim w niey będącym, z ogrodami y gruntami, także y poddanych pięciu w tey

że wsi z imiony ich opisanemi w inwentarzu, ze wszelką majątkością y powinnością ww. oo. pomienionym, do wieczystego y spokojnego dzierżenia podał y zawiodł; gdzie ja jenerał z stroną wyż wyrażoną przybywszy pomienioną wieś Kozakowce z ogrodami, z gruntami wszelkiemi oromemi y nie oromemi, z łąkami, lasami, z borami, z wypustami, z rzekami, z poddanemi do tey wsi należącemi, ze wszelką powinnością ich, z ograniczeniem, z kopcami w liście funduszu wieczystego y w inwentarzu opisanemi, owo zgola ze wszystkiemi na wszystko, tę wieś Kozakowcy do klasztoru

Czerłońskiego należnościami, pomienionym ww. oo. zakonu ś. Bazylego wielkiego na wieczne potomne czasy do possessyi wieczystey podalem y intromitowałem. Na dowód ten mój relacyjny intromissyjny kwit z podpisem ręki mey wydałem. Pisan ut supra.

U tego kwitu y intromissyji podpis ręki jenerała tymi słowy: Antoni Rzepecki—jenerał jego królewskiej mości powiatu Grodzieńskiego. Który że ten kwit intromissyjnego podania, za oczewistym zeznaniem osoby wyż mianowaney, do xiąg grodzkich Grodzieńskich iest przyjęty y wpisany.

1757 г.

Изъ книги за 1768—1770 г., листъ 466.

24. Ограничение фундуша церкви Стародворецкой.

Въ актѣ этомъ подробно излагаются границы трехъ уволокъ земли Стародворецкой церкви, въ им. помѣщика Яблоновскаго, въ Новогородскомъ

повѣтѣ; при этомъ священнику разрѣшается пользоваться дворовымъ выгономъ, ключами и прудами для водоюя скота.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiątego, miesiąca Marca trzydziestego dnia.

Na urzędzie ikm. grodzkim Grodzieńskim przede mną Jakubem Rukiewiczem—czesznikiem y podstarościm sądowym p-tu Grodzieńskiego comparendo personaliter imé xiądz Samuel Janowski ograniczenie gruntu do cerkwi Starodworzeckiej, vigore funduszu sporządzone, ad acta xiąg grodzkich Grodzieńskich podał de tenore sequenti:

Józef Piotrowicz—mostowniczy woiewodstwa Nowogrod., Jan Siestrzencewicz—strażnik p-tu Starodubowskiego, komissarze, czy-

niemy wiadomo, komu by o tym teraz y w przyszły czas wiedzieć należało tym naszym ograniczeniem nowego funduszu cerkwi Starodworzeckiej, przez j. o. xcia im. Józefa Alexandra z Prussów na Jabłonowie y Lachowcach, hrabi na Lisiance y Zawalowie, liber barona na Podhorcach, na Jabłonowie Litewskim y Starym-Dworcu dziedzica z Wicholtza Jabłonowskiego—woiewody generalnego Nowogrodzkiego, kawalera y komendora orderów ś. Ducha, ś. Michała y ś. Huberta, Korsunskiego, Wolpińskiego, Onixtyńskiego, Zagośckiego etc.

starosty, Rakanciskiego, Ławaryskiego dzierzawcy, rotmistrza wojsk koronnych, ex pia devotione w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym pięćdziesiątym siódmym, miesiąca Pazdziernika ósmego dnia, in forma iuris uczynionego, in virtute którego funduszu, oraz osobliwego instrumentu do wydzielenia y ograniczenia gruntów, sianożęci wydanego, my kommissarze ad fundum dobr wieczystych Starego-Dworca, w powiecie Wołkowyskim leżących, ziechawszy, gruntu włok ziemskich trzy z ogrodem wypustem, z sianożęciami, z zarosłami, z gruntów dwornych Starodworzeckich in praesentia w Bogu wielebnych ichmć xięży Stanisława Wesełniego Bielkiewicza—surrogata y dziekana Grodzieńskiego y Jana Osuchowskiego—dziekana Wołkowyskiego przez mierniczego wydzieliliśmy y ograniczyli, których włok ograniczenie takowe, mianowicie: pierwsza włoka, na której cerkiew y plebania stoi, zaczyna się y leży iednym końcem od gościnea Brzostowickiego, drugim końcem od gruntów wsi Trumpowskiej po dróżkę, która idzie koło gruntów chłopskich do gruntów Machowskich, bokiem iednym leży od ściany do wsi Trumpów idącej, a drugim bokiem ob miedze gruntu dwornego, miedza idzie prostym trybem do drogi, którą iężdżą ze dworu Starodworzeckiego do Repli, tą drogą mimo dwór przeszedłszy prosto ścianką idąc w doł aż do gościńca Brostowickiego y do wygonu wzdłuż wynosi tego gruntu z iedney strony sznurów dwadzieście siedm, z drugiey strony aż do wygonu sznurów dwadzieścia dziewięć; wprzek sznurów półtrzecia, obok tey włoki na drugiey stronie ścianki po lewey ręce za gunnem dwornym, pominawszy doł, gdzie glinę kopano, dodaliśmy gruntu na ogród przy nizinie nad wygonem, wzdłuż od tego dołu sznurów półtrzecia, w przek sznur ieden, na-

przeciw tego gruntu naznaczyliśmy wygonu morg ieden, obok ulicy wysadzoney do pałacu idącej, leżącego do tey włoki wydzieliliśmy sianożęć za dworem na tamtey stronie rzeki leżącą y zaczynającą się iednym końcem od grobli starey, aż od krzyża nowego, z iedney strony od gruntu dwornego, a z drugiey strony od rzeki wzdłuż sznurów dziewięć po granicę w końcu tey sianożęci, noviter przez nas komissarzów założoną, wprzek sznurów dwa, czyni morgów sześć. Na drugiey zmianie włoka gruntu z sianożęcią na wozów pięć, końcem iednym zaczynające się od gruntów szlacheckich Kuznickich, a drugim końcem od gruntów chłopskich, bokiem iednym leży przy ścianie nazwaney Horodnicka, która idzie do Kuznicz, drugim bokiem do gruntu Woronowskiego. Na trzeciey zmianie włoka gruntu z sianożęcią na wozów cztery, iednym końcem zaczyna się od granicy Woroneckiey, a drugim końcem do gruntów Kalenickich, bokiem iednym leży przy ścianie y drodze z Kalenik do Woronów idącej, a drugim bokiem ob miedze gruntu Woroneckiego chłopu Dmitruka Groma. A że w tych dwóch zmianach nie dostaie morgów trzynastu, a w pierwszey zmianie includendo sianożęć przechodzi morg ieden, zaczym ad complementum zupełnych trzech włok ziemskich dodaliśmy morgów dwańście y kazali wymierzyć na włoce morgowey, która leży obok trzeciey zmiany na drugiey stronie ściany leżącej, koncem do wsi Kalenik y granicy Kalenickiey, a bokiem od gruntu Bobłowskiej. Pro reliquo wielebnemu prezbiterowi cerkwi Starodworckiey y następcom onego wolną paszę y przepąd bydła wszelkiego, kędy y folwarczane bydło na wygony y pastwiska przepędzają, także w krynicach y sadzawkach dwornych wolne wód czerpanie pozwalamy.

Które to takowe ograniczenie in fundo po-
mienionych dobr Starego Dworca uczyniwszy
et specifice granice wszystkie opisawszy,
pro meliori robore et valore rękoma naszymi
podpisuiemy się. Pisan w Starym Dworcu,
roku tysiącznego siedmsetnego pięćdziesiątego
siódmego, miesiąca Oktobra piętnastego dnia.

U tego ograniczenia podpisy rąk i. pp.

komissarsów temi słowy: Józef Piotrowicz—
mostowniczy wiewod. Nowogrodzkiego y ko-
missarz; Jan Siestrzencewicz—strażnik Sta-
rodubowski y komissarz. Które to takowe
ograniczenie, za podaniem onego przez wyż
wyrażonego xiędza do akt, iest do xiąg grodz-
kich Grodzieńskich przyjęte y wpisane.

1757 г.

Изъ книги за 1768—1770 г., листъ 467.

25. Фундушова запись князя Яблоновскаго на Стародворецкую церковь.

Князь Яблоновскій, принимая во вниманіе, что
8 деревень его Новогородскаго имѣнія неимѣютъ
церкви, самъ выстроилъ церковь, снабдилъ ее
утварью и предлагаетъ своего священника на
утвержденіе Полоцкаго епископа. Священника на-
дѣляетъ 3 увологами земли, даровымъ отопленіемъ
и освѣщеніемъ, позволяетъ также бесплатно поль-

зоваться дворовой мельницей. Въ свою очередь
онъ обязываетъ священника служить каждую не-
дѣлю 2 обѣдни, одну за здоровье дателя и его
родныхъ, а другую за упокой, наставлять прихо-
жанъ въ правилахъ св. вѣры уніатской и не вы-
могать отъ крестьянъ платы за церковныя требы,
а пользоваться ихъ добровольными приношеніями.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiątego,
miesiąca Marca trzydziestego dnia.

Na urządzie ikm. grodzkim Grodzieńskim
comparendo personaliter imé xiądz Samuel
Jankowski, ekstrakt funduszu z akt metro-
politańskich na cerkiew Starodworzecką od
i. o. xięcia Jabłonowskiego—woiewody No-
wogr. nadanego, ad acta xiąg grodzkich
Grodzieńskich podał de tenore sequenti:

Józef Alexander z Prusów na Jabłonowie
y Lachowcach, hrabia na Lisiance y Zawa-
łowie, liber baron na Podhorcach, na Jab-
łonowie Lit. y Starym Dworcu, dziedzic z
Wicholtza Jabłonowski; woiewoda generalny
Nowogr., kawaler y komendor orderów ś.
Ducha, ś. Michała y ś. Huberta, Korsuński,

Wolpiński, Onixtyiski, Zagoścki etc. sta-
rosta, Rakanciski, Ławaryszki dzierzawca,
rotn. woysk koron. Dla większey chwały
P. Boga pamięci sukcesorów moich y ludz-
kiej wszem wobce y każdemu zosobna,
komu wiedzieć o tém przydzie, do wiado-
mości publicznie podaiemy, mianowicie te-
raznieyszemu i. w. i. x. Floryanowi Hreb-
nickiemu—arcybiskupowi Połockiemu, met-
ropolicie całej Russyi y następcom iego.

Iż my zelo propagandae religionis umysli-
liśmy dla odległości cerkiew, nawet y po
cudzych parafiach y dobrach w majątności
naszey dziedzicney y ziemskiej Starym Dwor-
cu, kędy własnych należących znajduie się
wsi osim, cerkiew wystawić, tudzież pleba-

na osadzić, onemuż rezydencyą wybudować, którą to cerkiew y rezydencyą actu już wybudowaną przy prezencie naszej i. w. arcybiskupowi Połockiemu y metropolicie całej Russyi prezentujemy imieniem i. p. Samuela Jankowskiego, a pro existensia onego wina i światła z pałacu naszego Starodworzeckiego perpetue naznaczamy, tudzież y irremissibiliter pod karą urzędnikom w zawodzie jakim nakazujemy, do czego pomienionemu kapłanowi pole we trzy ręce po włoce jedney, to iest trzy we trzy ręce y łąkę na wozów nie więcej jak czterdzieście, a to z moich gruntów własnych, a tu za stancyą iego, tamże na dole sianożęć, która jest nayprzylegleysza wyznaczyć y wykołkować rozkazaliśmy, a to dla niewdziernia się w lany pańskie; pozwolamy przy tym wolne mliwo w młynach na własną kapłana potrzebę tylko, tudzież osobliwym reystem cerkiew wszystkiemi necessarymi opatrzyliśmy, jako to: kielichem z patyną, apparatus etc. z tą kondycyją ażeby się światobliwie y pilnie zachowywał, mszę ś. w niedziele pro posse śpiewał, y katechizm powiedział, tudzież codzienną krom choroby prawdziwey miewał mszą ś., w szrodę zaś za moje fundatora zdrowie, życie, błogosławieństwo y pomysłność miewał w memento Józefa Alexandra, tudzież Karoliny z książąt Radziwiłów Strzeżysławę y Dowgniewę, żonę y córki ażeby wspomniał, a drugą podobnie w sobotę; post sera zaś volente Deo fata za dusze ani terazniejszy ani nasłednicy iego przepominać pod rygorem biskupim nie powinni, y we wszystkim się, jak skromność kapłańska każe y wyciąga, ażeby się sprawował, w niwco nie wdawał y nie wtrącał zalecamy, mianowicie od pogrzebu y chrztu ażeby nie zdzierał, ni nawet szlubbów, ale tylko ile możność ludzka pozwoli brał. Co wszystko tak zwierchności paster-

skiey i. w. metropolity y iego następcom poruczając, jako też exekucyi urzędników mieysca tuteyszego polecając, własną przy zwykłej pieczęci podpisuję ręką. Działo się w Starym Dworcu, dnia ósmego Pazdziernika roku Pańskiego tysięcznego siedmsetnego pięćdziesiąt siódmego.

U tego ekstraktu przy literach na mieyscu pieczęci podpis iasnie oświeconego fundatora takowy: i. p. z Prusów Jabłonowski w. g. p. k. t. k. o. p. l. m. y przypisanie zaś u ekstraktu his verbis: Arędarzu Starodworzecki! Raz na zawsze wypłacay do cerkwi na światło y wina, co miesiąc po złotych polskich punktualnie złotych ósm, dico № 8, co w rachunkach przyjęto będzie. Dat. dnia ósmego Oktobra, tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmego, w Staro-Dworcu. Podpis i. o. fundatora w te słowa: i. p. z Pr. Jabłonowski, w-da Gr. p. Po tym przypisaniu decyzyia punktami opisana temi słowy: Decyzyia o kapłanie Ruskim. *Primo* ten z Brzostowicy Mały w. i. p. mostowniczy i pan strażnik Starodubow. i. p. ekonom osadza popa. *Secundo*. Wyznaczą pola we trzy ręce zasianych moich włók trzy, to jest po włoce w jedną rękę. *Tertio*. Łąkę kazałem skosić, ażeby tenże miał fur czterdzieści w rok proszę wyznaczyć łąkę tej wielkości. *Quarto*. Po złotych trzy wyday arędarzu strawnych (tą kondycyją, ażeby codzien bywała msza ś.) ad primum Augusti punktualnie. *Quinto*. Jp. mostowniczy y dla przysługi Pana Boga y moiey nie wyiedzie ztąd, poki temu wszystkiemu zadłość uczyni. *Sexto*. Ciż ichm. wymierzą miesiącami światło y wina, na co assygnacyię łączę, semel pro semper do tuteyszey arędy. *Septimo*. Im. pan ekonom przeczyta punkt wieźnie ieym., że pop jest potrzebny apparatusu y alby, co przysłać potrzeba. U tych punktów decyzyinych podpis i. o. fundatora temi słowy: J. z Prussów Jabłonow-

ski w. G. p. Opisanie zaś ichm. pp. kommissarzów his exprimitur verbis: Niżey podpisami rąk naszych wyrażeni, czyniemy wiadomo tym naszym dokumentem danym w Bogu wielbnemu i. x. prezbiterowi cerkwi Starodworzeckiey na to: iż co my kommissarze wydzieliwszy włok trzy podług funduszu i. o. xcia im. Jabłonowskiego—w dy Nowogr., do cerkwi Starodworzeckiey, naznaczyliśmy zasiewu żytnego na nadwornym poletku tylko do zdiecia onego morgów trzydzieści, ex quo na wydzielonych trzech włokach zasiew żytny nie nayduje się, czego i. p. ekonom doyrzeć obligatur; na dowod czego rękoma naszymi podpisujemy się. Dat. w Starym Dworcu, roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmego, miesiąca Oktobra dwudziestego dziewiątego dnia. U tego opisania

podpisy rąk ichm. pp. kommissarzów w te słowa: Józef Piotrowicz—m. w. n. kommissarz mp.; Jan Siestrzencewicz—strażnik Starod. kommissarz mp. Konnotata zaś his verbis: że te kopie cum suis originalibus, które in archivo diaecesano conservantur, są we wszystkim zgodne, in fidem przy zwykley pieczęci podpisem ręki moiey stwierdzam: w Struniu, dnia piętnastego Febr., tysiąc siedmset pięćdziesiąt osmego. Pod tą konnotatą podpis i. w. metropolity przy pieczęci na kustodii wycisnionej takowy: Floryan Hrebnicki—metropolita całej Russey, arcybiskup Połocki mp. Który to takowy ekstrakt funduszu ex actis metropolitanskich wydany za podaniem przez wyż wyrażonego i. x. do akt, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1764 г.

Изъ книги за 1765 г., листы 50—51.

26. Духовное завѣщаніе Цыдииковъ, въ которомъ они записали свое имѣніе Котранской церкви.

Супруги Цыдииковы въ этомъ завѣщеніи предписываютъ тѣла ихъ похоронить въ церкви св. Юрія и отписываютъ этой церкви два имѣнія: Котру и Нестеровичи, съ обязательствомъ; чтобы

за души ихъ Котранскіе и Скидельскіе священники служили каждую недѣлю читаную обѣдню и въ теченіи года 4 обѣдни поемь.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Junii wtórego dnia.

Coram actis grodu Grodzieńskiego comparendo personaliter imci pan Daniel Pohorski Lenkiewicz, ten testament ad acta grodu Grodzieńskiego podał de tenore sequenti:

W imie Boga Oycy y Syna y Ducha świętego, amen. Mądrość przedwieczna, Bóg w Trójcy Jedyny, który niebem y ziemią kieruje, także y człowieka na wyobrazenie swoje stworzył y dal życie ludzkie y do pewnego kresu przyznaczył, gdy każdy człowiek po dokończeniu życia powinien uwa-

żyć, iż dług śmiertelności wypłacić musi, więc ja Stanisław y ia Krystyna z Braniczkich Cydzikowie, małżakowie, y ia Maryanna Branicka, będąc nawiedzeni chorobą od najwyższego Pana przy starości lat swoich, z którey choroby wyniść nie poczuwamy się, a będąc zdrowi na rozumie y przy wszelkiej przytomności, tak rozporządzamy: duszę naszą, którą w ciało naszą Zbawiciel Pan natchnął, temuż Zbawicielowi oddajemy w ręce przez anioła y przewodnika naszego, a ciało nasze grzeszne, iako z ziemi ulepione, ziemi powracamy y przy cerkwi świętego Jerzego w Kotrze przez ręce imci xiędza Stanisława Bielkiewicza—plebana Skidelskiego y Kotrzańskiego przy dozorze wszystkich przyjaciół naszych ma być pogrzebione. Maiąc oraz bacność, iż żadnego my po sobie Cidzikowie małżonkowie, nie zostawujemy potomstwa, ja zaś Maryanna Branicka, poszlubiwszy Bogu dziewictwo, a będąc w podeszłym wieku biegi życia naszego kończemy, aby fortuna nasza Kotra, Nieścierowicze y Cidziki, tudzież cała substancya bez rozporządzenia w cudze ręce dostawszy się marnie nie ginęła, duszę zaś naszą, tudzież dziadów, pradziadów y całej familii naszej ratunku potrzebujące zbawienną mieli ochłodę, pomienioną fortunę naszą Kotrę, Nieścierowicze w summie złotych dwa tysiące sześćset do cerkwi Kotrzańskiej świętego Jerzego Skidelskiej, protekcyi Panny Maryi leguiemy, dajemy, dajemy, darujemy, wiecznemi y nigdy nieodzownemi czasy zapisujemy, tym naszym ostatniej woli y dyspozycyi testamentu y aby także wiecznemi czasy za duszę naszą tudzież dziadów, pradziadów y wszystkich przyjaciół naszych w każdym tygodniu mszę świętą czytana iedną, a cztery kwartalowe do roku śpiewane, to jest iednego tygodnia w Skidlu w dzień wtorkowy w cerkwi pro-

tekcyi Panny Maryi, a drugiego tygodnia w Kotrze w cerkwi świętego Jerzego, tak śpiewane iako y czytane na przemiany, iuż to imci xiędz Bielkiewicz—pleban Skidelski y Kotrzański, iuż to y następca onego cerkwiów Kotrzańskiej y Skidelskiej każdy pleban odprawował sumieniem onych obowiązujemy, tak też dobra dziedziczne drugie nazwane Cidziki, nad rzeką Pyrą leżące, ze wszelkiemi przynależnościami za sumę złotych polskich czterysta sprzedać za dyspozycyą ciał naszych w cerkwi Kotrzańskiej, tudzież mszy święte, które zgromadzeni na tenczas xięża odprawować będą, oraz y apparencyą pogrzebową złotych polskich dwieście imci xiędzu Bielkiewiczowi—plebanowi Skidelskiemu y Kotrzańskiemu wypłacić, a imci xiędz Bielkiewicz przytomnym na ten czas ich mościom xięży za mszę świętą y ich fatygę ma nadgrodzić, z tych pieniędzy imci xiędzu Bylczyńskiemu—plebanowi Jezierskiemu na dzwonięcie, mszą świętą y assystęcyą wyprowadzenie ciał naszych, także z tey fortuny Cidziki nazwanej złotych polskich sto oddać, tudzież imci panu Stefanowi Obuchowskiemu złotych polskich sto, tak przeze mnie Stanisława Cidzika, iako też przez miłą małżonkę moją y ieyność pannę szwagierkę moją wziętych, powrócić y wypłacić, na ostatek tedy to naszą ostatniej woli testamentowej dyspozycyą tak prawa dawniejsze, jako y pośledniejsze, komu by kolwiek od nas były dane, już przez następne podeyscie, umowy y oświadczenie się, lub przyznane, a to przez nieuwagę naszą nie pamiętając na duszy nasze y antecessorów y imienia naszego, a mianowicie wielmożnemu imci panu Łukaszowi na Jałowym Baranowiczowi—stolnikowi powiatu Grodzieńskiego przyznane, którą imci pan Baranowicz—stolnik Grodzieński assekurowawszy się, że nam

miał poka w życiu zostawać będziemy, wszelkiedy dodawać żywności, poddanego z wołami, bydlęm y koniem dać przydeklarował y na tym fundamencie wymogłszy prawo wieczyste swoiey assekuracyi zadość nie uczynił, poślednieyszą oraz assekuracyą czyli prawo nie przyznane imci panu Stefanowi Obuchowskiemu dane. A że imci pan Stefan Obuchowski, ieszcze nie wszedłszy w ieneralną possessyą, iuż nam aktorom zasiewać y gruntów zarabiać nie dopuszcza, pogotowiu, bowiem, gdy nas Pan Bóg z tego świata zbierze, żadney nie będzie czynił za duszę naszą pamiątki, więc tak wielmożnego imci pana Łukasza na Jałowym Baranowicza—stolnika powiatu Grodzieńskiego, za niedosyć czynienie swoiey assekuracyi y niedotrzymanie danego słowa y niewypłacenie w prawie wyrażoney summy, a bardziey przyczynioney wiolencyi, jako też y imci pana Stefana Obuchowskiego za gwałtowne wydzieranie się y niedopuszczenie nam gruntów zasiewać wiecznemi a nigdy nieodzownemi czasy oddalamy, prawa onych przyznane y nieprzyznane kasuiemy, anihiluiemy y za nieważne poczytamy, tudzież koligacyą naszą tak bliskich y dalekich oddalamy y oddziedziczamy, ani quantum by według prawa pospolitego chciał któż-kolwiek te fortunę naszą Kotrę y Nieścierowicze oraz y Cidziki nazwane, okupić, tedy imé xiądz Bielkiewicz—Skidelski y Kotrzański pleban, lub też po nim następcy onego cerkwi Kotrzańskiej świętego Jerzego y Skidelskiej protekcyi Panny Maryi pleban, odebrawszy summę złotych polskich dwa tysiące sześćset za Kotrę, Nieścierowicze, aby nasza legacya wieczna nie upadała, dusze zaś nasze ochłodę mieli, powinien y powinni będą takowę summę na gruncie ziemskim lub kahale lokować y przed coroczne odbierając sufragia wykonywać, ażeby oraz

takowe sufragie wieczne legacyi naszey nieustaley, tak też summa nasza nie upadła, w opiekę y protekcyą iaśnie wielmożnemu imci xiędzu Wołodkiewiczowi—mitropolicie caley Rusi y następców onego oddaiemy, tudzież świeckich panów iaśnie wielmożnego imci pana Antoniego Tyzenhauza—pisarza wielkiego xięstwa Litewskiego y wielmożnego imci pana Michała Eysymata—chorążego powiatu Grodzieńskiego upraszamy y aby tak teraznieyszego imci xiędza Bielkiewicza—plebana Skidelskiego y Kotrzańskiego, iako y następców onego cerkwi Kotrzańskiej y Skidelskiej plebanów, przy takowey legacyi ostatniey woli naszey testamentowey iaśnie wielmożni y wielmożni imci panowie wyrażeni opiekunowie utrzymali, na sąd Boski straszny zapozywamy. Kończąc tedy naszey ostatniey, a nigdy nie naruszoney woli testamentową dyspozycyą, żegnamy wszystkich krewnych naszych, bliskich y dalekich koligatów, sąsiadów naszych, oraz y przyiaciół naszych niech się z nami wola Boża stanie, amen. Na co, dla lepszey wiary dania y utwierdzenia tego testamentu, przy uproszonych przez nas samych ichmościów panów pieczętarzów, rękoma naszymi własnemi, iako nieumieiętni piśma, krzyżyki kładniemy, podpisuiąc się. Pisan w Kotrze, Nieścierowiczach, roku tysiąc siedmsetnego sześćdziesiątego czwartego, miesiąca Maia dwudziestego szóstego dnia.

U tego testamentu podpisy rąk tak samych aktorów, iako y ichmościów panów pieczętarzów temi słowy: Stanisław Cidzik †††; Krystyna Cidzikowa †††; Marjanna Branicka †††; ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci panów Stanisława y Krystyny z Branickich Cidzików, małżaków y iey mości panny Maryanny Branickiej, iako piśma nieumieiętnych, przy położonych krzyżykach, do tego testamentu ostatniey

woli swej dyspozycyi podług prawa podpisuję się—Michał Urbański; ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego testamentu podług prawa podpisuję się—Jan Sawicki mp.; ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż

wyrażonych do tego testamentu podług prawa podpisuję się—Jan Władysław Poprocki mp. Który to takowy testament, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany.

1775 г.

Изъ книги за 1783 г., листъ 171.

27. Замянная запись отъ Городненской экономіи Кринской церкви.

Королевскіе комиссары симъ постановленіемъ свидѣтельствуютъ, что заявленіе священника Кринской церкви объ отнятіи церковной земли совершенно справедливо. Вслѣдствіе этого комиссары

обозначаютъ границы этой земли и передаютъ въ пользованіе младшаго священника Кринской церкви.

Roku tysiąc siedmset ósmdziesiąt trzeciego, miesiąca Maia siódmego dnia.

Na roczkach maiowych w mieście i. k. mci Grodnie, porządkiem prawa pospolitego sądzących się przed nami Ludwikiem Kazimierzem Korybutem Daszkiewiczem—podstarostą, Alexandrem Michałem Eysymątem—stolnikiem, Michałem Jadłuckim—sędziami, Franciskiem Suchodolcem—podstolim y pisarzem, urzędnikami grodzkemi p-tu Grodzieńskiego, stanąwszy osobiście u sądu patron imé pan Józef Siedzieniewski—rotmistrz y komornik powiatu Grodzieńskiego, dokument konwencyiny od ekonomii i. k. mci Grodzieńskiej, cerkwi Kryńskiej wydany, opowiadał, prezentował y ku zapisaniu ad acta podał, którego brzmienie w następnyma się sposób:

Roku tysiąc siedmset siedmndziesiąt piątego, miesiąca Oktobra dwudziestego pią-

tego dnia. Z wyrazney dyspozycyi w. i. p. Dzierżyńskiego — administratora i. k. mci ekonomij Grodzieńskiej, abym ziechawszy z dworu i. k. mci Kryńskiego do miasta Krynek, w nadgrode y zamian morgów dziewięciu pod wsią Pirozskami, przywileiem nadanych nayiaśnieyszego monarchi Władysława czwartego cerkwi iuris patronatus królów polskich Kryńskiej, odeszłych od funduszu, a podpadłych pod pola skarbowe klucza i. k. mci Kryńskiego, kiedy krescyalnie zakładali poletki, ogród pusty bezplatny przy wygonie pod cerkwią y ementarzem Kryńskim leżący, i. x. Janowi Oschowskiemu—plebanowi Kryńskiemu y iego wszystkim następcom w spokojną possessyą y dzierżeniu podał.—Na dniu wyrażonym pełniąc wolą y rozkaz administracyi ziechawszy do miasta Krynek wspomniony ogród podałem y w moc spokojne dzierżenie wła-

dzami rozkazującą poleciłem y intromittowa-
łem. A za przelożeniem teyże administra-
cyi, że po kilkokrotnym pogorzeniu miasta
y plebanii nie miał się gdzie wspomniony
i. x. Osuchowski budować, gdyż te miejsce
z planty nowej ma podpaść pod nowy ry-
nek, zabudowanie temuż y iego sukcesso-
rom administracya na tymże ogrodzie mieć
pozwoliła y kazała. Ten ogród tak się ma
w sobie: końcem iednym do ogrodów mieys-
kich ulicy Swisłockiey, drugim końcem do
wygonu mieyskiego ku olszynie pod drogę
idącą od Geniusz do miasta, bokiem ied-
nym od mieszczanina nazwanego Eliaszo-
wicza abo Kotka, drugim bokiem do zaułku
idącego z ulicy Swisłockiey do cerkwi y
wygonu, oraz y wapienni nowej.—Wolen te-
dy będzie z woli administratorskiej niniey-

szy xiądz Osuchowski y iego successorowie
ku własnemu pożytkowi mieć, używać y za-
siewać y na nim się budować bez żadney
turbacyi od officyalistów skarbowych. Co
aby wiarę, walor y moc miało przy poda-
niu własną ręką podpisuię.—Dat. w Kryn-
kach, dnia y roku wyż położonego.

U tego dokumentu konwencyinego przy
wyciśnionej pieczęci podpisy rąk takowe:
Krzysztof Fabrycyusz—ekonom klucza i. k.
mci Kryńskiego. Takową konwencyą z wy-
razney woli administracyi uczynioną podpi-
suię.—Datum ut supra. J. Rozyrkowski—
deputat i. k. mci Kryński g. b. t. mp. (l.
s.). Który to dokument konwencyiny, za po-
daniem onego przez wyż wyrażoną osobę
do akt, iest do xiąg grodzkich powiatu Gro-
dzieńskiego przyięty y zapisany.

II.

А К Т Ы А Д М И Н И С Т Р А Т И В Н Ы Е.

А

(КОРОЛЕВСКИЕ ПРИВИЛЕГИИ И РЕСКРИПТЫ ГОРОДУ ГОРОДАМ И ДРУГИМЪ МѢСТНОСТЯМЪ И ЛИЦАМЪ).

1496 г.

Изъ книги, содержащей въ себѣ собраніе привилегій и рескриптовъ, данныхъ городу
Городнѣ, съ 1496 по 1717 г., стран. 1.

1. Привилегія вел. князя Литовскаго Александра, данная городу Городнѣ на магдебургское и другія права.

Въ этой привилегіи в. князь Литовскій Александръ даетъ городу Городнѣ магдебургское право и учреждаетъ войтовство; освобождаетъ мѣщанъ отъ торговыхъ пошлинъ и издѣльной повинности, извѣстной подъ именемъ толоки; разрѣшаетъ городу построить мельницу на р. Нѣманѣ съ правомъ пользоваться отъ нея доходами; разрѣшаетъ также построить себѣ *каменному* для устройства въ ней вѣсовъ и воскобойни; освобождаетъ отъ подсудности земскимъ судамъ и другимъ судебнымъ

учрежденіямъ въ великомъ княжествѣ Литовскомъ; разрѣшаетъ также три ежегодныхъ ярмарки; въ свою очередь обязываетъ мѣщанъ давать подводы лицамъ, имѣющимъ листы припечатанные его княжеской печатью, давать подводы и освѣщать дорогу во время охоты; разрѣшаетъ построить для себя ратушу и баню и пользоваться сборами *помѣрного и важчаго*; даетъ имъ также лугъ для хозяйственныхъ надобностей.

W imie Pańskie, amen.

Trawi wszelką rzecz starożytność, jeżeli sprawy ludzkie y to, co ze poky rodzenia swego koniec ma, listem umocnione y naznaczeniem świadków do potomnych czasów wieczności w pamięci podano nie będzie. Dla wieczney tedy naszej pamiętki my Alexander, z łaski Bożej wielkie książę Litewskie, Ruskie, Żmoydzkie etc. pan y dziedzie, oznajmujemy słowy ninieyszemi komu należy, wszelkim wobec przytomnym y na potym będącym, którzy o tym wiadomość mieć będą: Iż my pomnożenia rzeczy

pospolitey ustawnie pragnąc y chcąc, aby kondycya miasta naszego Grodna była lepsza y żeby ludzie w nim mieszkający porządkiem dobrym y słusznym w swych dobrach stali się bogatszemi, one z prawa Litewskiego albo Ruskiego, y którego-kolwiek pierwey trzymanego, na prawo niemieckie, magdeburskim przezwane, przemaszamy, które wiecznemi czasy ma trwać według swego zupełnego y całego kształtu, oddalając ztamtąd wszelkie prawo pierwey trzymane, y sposoby y zwyczaje wszelkie wobec, któreby to iste prawo Theutońskie

magdeburskie miały mieszać; na które w prawdzie prawo magdeburskie w przerzeczonym mieście woytowstwo z nowego postanowiamy y ninieyszemi ubogacamy, odkładając nami trzy karczmy od wszelkiego podatku naszego wolno, y też młyn na rzece Niemnie wolnie pozwalamy budować, y tam z potrzeby każdemu bez przénagabania żadnego jakie-kolwiek zboże mleć y z niego czysze y pożytki wszelkie wobec y każde zosobna ponosić z trzecim groszem przychodzącym od wszelkich czyszów, prowentów, darowizne sądów, win prawnych y przychodów których-kolwiek, iako też w Wilnie przez antecessory nasze jest ufundowane y postanowione y po innych miastach tym prawem ubogaconych. Chcemy tedy, aby wszyscy wobec y każdy zosobna miasta przerzeczonego Grodzieńskiego obywatele, gdziekolwiek, leżące prawem mianowanym magdeburskim szczylicili się y uweselili y iemu we wszystkim posłuszni byli, to iest tak ludzie za Niemnem mieszkające, iako też i insi z drugiey strony posadzeni, których Podolanami zowią, y insi którzy-kolwiek we dworach panów mieszkają albo kędykolwiek w okolicy przebywają (iako chmy przerzekli) chcemy, aby temuż prawu magdeburskiemu we wszystkich artykułach y punktach byli posłusznymi. Wyimujemy też obywatele wszystkie przed miastem od podwod naszych wobec wszelkich, które zwykli byli obowiązuć ich miasto tych podwod do czyszu kop pięciudziesiąt na każdy rok bez odpuszczenia zapłacenia wyiawszy wielką potrzebę naszą ziemską, gdzie podwody dać będą powinni, obaczywszy jednak podwody potrzebującego list signetem naszym zapieczętowany. Mianowane też przerzeczonego miasta obywatele Podolany uwalniamy od dróg, które zwykli byli czynić w listach y innych rzeczy, które dla potrzeby zamkowej zwyczajne byli przynoszenia, od inszey służby, któremi się przy bytności naszej ciż Podolanie służyli, nie uwalniając, to iest: że mają pochodniami gdybychmy na łow szli, albo się wracali świecić y konie wałaszone y przymysliwe dla łowu wieść y osobę naszą wszędy w nocy strzegąc czuć, to też po nich y napotym mieć chcący. Czynieśmy nawet wszelkich obywatelów przerzeczonego miasta od służby naszej roczney, którą tłokmi zowią, gruntownie uwolnionych. Pozwalamy nadto miastu temu trzykroć przez rok każdy jarmarki mieć, według pożytku ich y według zwyczaju odprawować: Pierwszy na dzień święta Znalezienia krzyża ś., drugi na święto stey Małgorzaty, trzeci zaś na święto świętego Jędrzeja, a każdy z nich ma trwać przez tydzień; oprócz których jarmarków żaden z kupców przychodnych y innych bez tychże mieszczan starszych Grodzieńskich konsensu przedawać y kupować niema. Tam jednak może kupezyć mający moc od Wilnian y Troczan, gdyż to im od antecessorów naszych osobliwie pozwolono. Daiąc też im y pozwalając kamiennicę zbudować albo ważnicę na pożytek swego wóyta obrócić; tamże drugą komorę wosku spuszczenia mogą wystawić y wosk rozpuszczony znakiem ich naznaczyć y z niego pożytki zyski zbierać. Chcemy nadto, ażeby żaden z przychodniów, albo obcych kupców, albo z przekupniów iakichkolwiek mniej trzech kamieni wosku w iednym podaniu sprawować nie mógł. Daiemy nadto starszym miastu tego wszelkie y szczególne miejsca prózne w mieście, gdziekolwiek na osadzenie ludzi y pomnożenie obywatelów, to iest, miejsca puste żydowskie y iezeli potrzeba będzie, za rzeką Niemnem. Tychże też obywatelów pozwalamy w czyniszu stanowić według starszych raditych albo burmistrzów, albo wóyta do woli y upodobania. A sami

przerzeczeni obywatele Grodzieńscy ku Kownowi przez Niemen idący żadnemu z nich płacić myta, ani na rzece Necie ku Prusam idąc, przerzeczone myto y cło płacić nie będą powinni. Daiemy też wszystkim obywatelom miasta przerzeczonego część łąki od miasta aż do miejsca, gdzie złoczyńców karzą, inaczej do szybienicy y z iedney części aż do placu naszego, inaczej gumna, z drugiey zaś aż do Niemna, na którey dobytek ich y bydło że wszelką będą mogli paść wolnością. Będą też mogli dla pożytku wóytowskiego spólną wystawić łąznią, gdzie się nadarzy miejsce sposobniejsze, wystawią nawet ratusz na miejscu godniejszym, pod którym iakie mieszkanie albo komorę dla postrzygania sukna wygotować y mieć im nie bronimy. Będą też mieć na ratuszu miarę zboż, to iest: beczkę ratuszną y miarę miodu, to iest, miednicę. Wyimuiemy też y wyzwalamy y na wieki uwalniamy tenore niniejszego wszelkich obywatelów miasta przerzeczonego od sądów, juryzdykeyi y mocy wszelkich wojewodów, kasztelanów, starostów, sędziów, podsędków y ich namiestników y drugich urzędników księstwa naszego, także przed niemi, albo ich którym w sprawach

tak wielkich iako małych zapozwani, albo wezwani bynajmniey nie będą odpowiadać, lecz wóyt albo radce, iesli komu w czym mniey się będą zdali sprawiedliwi przed nami zapozwani, mają się stanowić, których iednak tymże prawem magdeburskim sędzić będziemy powinni, większe iednak prawa nad prawa mianowane nam zostawuiąc. Na czego wszystkiego oświadczenia y wiadomszą twierdżę pieczęć nasza przy niniejszym iest przywieszona. Działo się y dalichmy w Bertsach, w poniedziałek w sam dzień ś. Benedykta, roku od narodzenia Pańskiego 1496, przy bytności tamże wielebnych wielmożnych, urodzonych y szlachetnych pań Woyciecha w Chrystusie xiedza biskupa Wileńskiego, Mikołaiia Radziwilowicza—woiewody Wileńskiego y w. x. kanclerza, Mikołaiia—starosty Bielskiego y w. x. strukczaszego, Mikołaiia Illnicza — margrabi, przez ręce mistrza Erazma, na ten czas pisarza naszego, który niniejsze rzeczy miał w poruczeniu. U którego to przywileju zawieszona iest pieczęć mnieysza w. x. Lit. w wosku żółtym otoczona sznurem jedwabnym czarnym, a przywilej iest na membranie lacińskimi literami.

1502 г.

Изъ той же книги, стр. 5.

2. Привилегія короля Александра, которою онъ подтверждаетъ всѣ купли земель, сдѣланныя Городненскими мѣщанами при жизни отца его Казимира.

Въ этой привилегіи король Александръ подтверждаетъ привилегіи своего отца Гродненскимъ горожанамъ на право владѣнія фольварками, де-

ревнями, землей, сѣнокосами, приобрѣтенными при отцѣ его Казимірѣ. Привилегія выдана въ Новомъ Городѣ (Новогрудѣ).

My Alexander, z łaski Bożey król Polski, etc.

Czyniemy wiadomo tym naszym listem, którzy nań patrzyć, czuć (sic), albo słyszeć

będą niniejszym y potym będącym, komu wiedzieć będzie potrzeba. Bili nam czołem wóyt y inni mieszczanie Grodzieńskiego miasta, którzy wsi, ziemie, niwy, sianozęci pokupili u ludzi naszych Grodzieńskiego powiatu za oycy naszego szczęsney pamięci króla Kazimierza y też ich mościów dzierżawców Grodzieńskich, to iest, pana Olech-
na y pana Stanka Sudewoiewicza, y za pana Kuczuka, za pana Nacuty, więc y przy nas za naszego państwa przy dzierżawcy naszym panu Wileńskim — staroście Grodzieńskim Alexandrze Jurewiczu, abychmy im te wsi, ziemie, niwy, sianozęcie potwierdzili naszym listem: że którzy wsi, ziemie, sianozęci pokupili za oycy naszego króla imci mieszczane Grodzieńscy, przy tych wyżey pisanych dzierżawach, na wiecz-

ność y przy kniaziu Jurewiczu po niniejszy czas, te im wsi, sioła, ziemie y sianozęci potwierdzamy im y ich dzieciom na wieczne czasy tym naszym listem. Wolno im te wsi, ziemie y sianozęci oddać, przedać, zamienić y ku swemu pożytkowi obrócić, ale od tychczas bez naszego dozwolenia nie mają u naszych ludzi sioł y ziemi kupować. Też który mieszczanin Grodzieński przy tych wyżey pisanych dzierżawach był nie na wieczność u naszych ludzi ziemie pokupił, będą-li mu ci ludzie nasi, albo ich następcy pieniądze oddawać, oni im te ziemie mają ustąpić. A na twierdżę tego y pieczęć naszą, kazalichmy przywiesić ku temu naszemu listu. Pisan w Nowym Gródku, w lecie 7010 (1502), miesiąca Lipca 16 dnia, indykta 5.

1506 г.

Изъ той же книги, стр. 7.

3. Привилегія короля Сигизмунда I, подтверждающая привилегіи короля и вел. князя Александра.

Ръ этой привилегіи король Сигизмундъ I подтверждаетъ Гродненскимъ мѣщанамъ привилегіи своего предшественника князя Александра на

право владѣнія землей и фольваркомъ, купленными у королевскихъ крестьянъ при королѣ Казимірѣ.

W imie świętey Tróyce w nierozdzielney iedności.

Żeby błędem zapamiętania w czasie będące uczynki w szkodę nie popadły, dowcipna to wynalazła potrzeba, aby pismem listownym się zachowały y świadków wiary godnych świadectwem potwierdzone były. Na wieczną tedy pamięć my Zygmont, z

łaski Bożey wielkie xiąże Litewskie, Ruskie Żmóydzkie etc. pan y dziedzic, oznaymuujemy mocą niniejszego, komu potrzeba wszem wobec przytomnym y na potym będącym, którzy wiadomość tego mieć będą, jako postanowiwszy się oblicznie przed nami y poradnikami naszymi, mieszczanie Grodzieńscy, wóyt, burmistrz y radce swoim

y wszystkiego pospólstwa Grodzieńskiego imieniem pewne przywileja pod tytułem y pieczęcią najjaśniejszego xiążęcia y pana Alexandra, z łaski Bożey króla polskiego, wielkiego xięcia Litewskiego etc. pana y dziedzica, prawa, wolności y insze swobody, w sobie zamykaiące, miastu dane y pozwolone, proszacy, abyśmy przerweczone przywileja im potwierdzić, zmocnić, approbować y za ważne mieć raczyli, których przywilejów tenor w te z ruskiego na łaciński ięzyk przełożony słowa brzmi: Alexander, z łaski Bożey król Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Żmoydzkie etc. Oznamyemy tenorem nineyszego, którzy o tym mieć wiadomość będą przytomnym y na potym będącym, komu będzie potrzeba: Jako wóyt ze wszystkiemi miasta Grodzieńskiego mieszczanami prosili nas ci, którzy wsi, folwarki, ziemie, pola y sianożęci pokupili od naszych poddanych powiatu Grodzieńskiego ludzi za żywota ś. p. króla Polskiego Kazimierza, rodzica naszego, y też za żywota dzierżawców, albo urzędników naszych, to iest, pana Olechna, p. Stanisława Sudywoiewicza, pana Kuczuka y pana Naszuty, y od tego też czasu, iako my iesteśmy wysadzeni na te państwo y za dzierżawcy naszego kasztelana Wileńskiego y starosty Grodzieńskiego Alexandra Jurgewicza, abychmy przerweczone wsi, folwarki, ziemie, pole y sianożęci naszymi utwierdzili listy, y te wszystkie, które przemienieni mieszczanie Grodzieńscy dobra mianowane za ś. p. Kazimierza króla polskiego, a rodziciela naszego żywota, pokupili y przerweczonych dzierżawców naszych y mianowanego Alexandra Jurgewicza, do tego aż czasu przerweczone wszystkie wsi, folwarki, ziemie, pola, sianożęci potwierdzamy, umacniamy y ich potomkom na potym będącym mocą tego nineyszego naszego teraz y na wieki, aby

wolne mieli tych wszystkich wsi, folwarki, pól, sianożęci oddalenia, przedania, odmienienia do swych pożytków obrócenia y na lepsze sprowadzenie moc, a od tego na potym czasu nie będą mieli żadney od ludzi naszych wsi y ziem bez dozwoleń naszego kupować mocy. Którzy też mieszczanie Grodzieńscy za żywota przerweczonych dzierżawców naszych od przerweczonych ludzi ziemie nie na wieki trzymali (okupili) y trzymaia, iezeli kiedy przerweczeni ludzie nasi przerweczonym mieszczanom Grodzieńskim albo własnym ich potomkom pieniądze oddadzą, maia na ten czas przerweczeni mieszczanie z dóbr tych im ustąpić. Na którey rzeczy świadectwo y utwierdzenie pieczęć naszą pod ninieysze zawiesilichmy. Działo się y dalichmy w Nowogródku, w roku Pańskim 1502, Lipca 16, indykta 5, przy bytności starosty xięcia Alexandra Jurgewicza, Piotra, Stanisława Janowicza—kasztelana Trockiego y starosty Żmoydzkiego, pisarza naszego, Iwana Sapiehy—dzierżawcy Brasławskiego. Alexander, z łaski Bożey król polski, wielkie xiąże Litewskie, ruskie, pruskie, żmoydzkie etc. pan y dziedzic wielkiego xięstwa Litewskiego. Marszałkowi naszemu panu Janowi z Zabrzezia y innym starostom naszym y też urzędnikom wszelkim wobec y teraz będącym y na potym potomnym, którzy od nas Grodno miasto imieniem naszym trzymać będą: prosili nas nasi mieszczanie Grodzieńscy, aby las nasz Grodzieński albo puszcza dla ich domów y dworów budowania y dla ich pomocy y ratunku dalichmy, którą puszcza przed tymechny tobie przyrzeczoną mieszczanom ograniczyć, albo zawiesić nakazalichmy, y tyś przed nami twierdził, żeś przerweczony las nasz im ograniczył, począwszy od Micucinego pola, kapliczyszcze przechoząc Oskoią drugą, ku Prutcom jadąc, a

od Prutców aż do Pondziewa pola, od Pondziewa zaś pola aż do Długiego borku, a od Długiego borku ku Wiercieliszkom jadąc, aż do granic Wiercieliskich, albo do rubieżu Wiercieliskiego, iako xiaże Alexander Jurgiewicz, starosta Grodzieński ograniczył siołanom z Wiercieliszek do Długiej góry. Prosilili tedy nas, abychmy na to list nasz dali, którym niniejszy im dalichmy list nasz y utwierdzili listem naszym niniejszym na wieki umacniając, aby oni przereczoną puszcą dla miasta użytki trzymali według opisanych im granic jakoś ty im ograniczył. Dla którey rzeczy świadectwo y iaśniejszego utwierdzenia kazalichmy pieczęć naszą przyłożyć. Działo się y dalichmy w Wilnie, w roku Pańskim 1506, indyktu 9. Relacya w. x. Lit. marszałka y starosty Grodzieńskiego pana Jana z Zabrzezia. My tedy proźbę przyrzeczonych mieszczan y poddanych obywatelów naszych Grodzieńskich we wszelkich ich punktach, zamknięciach, artykułach łaskawie się przychyliliśmy im przereczone przywileia y prawa, wolności y swobody w przereczonych przywileiach zamknięte, chcielibmy stwierdzić, umocnić, ugruntować y za ważne mieć, iako

niniejszemi znacniamy, utwierdzamy y za ważne mamy, rozkazując, aby one moc wieczney trwałości miały, szrodkiem niniejszego listu szrodkującym na wieki. Działo się y dalichmy w Grodnie, dnia piątkowego w sam dzień święta ś. Barbary, roku od Narodzenia Pańskiego 1506, przy bytności tamże będąc wielebnych w Chrystusie oycy y pana Woyciecha biskupa Wileńskiego y wielmożnych a urodzonych xiażęcia Alexandra Jurgiewicza z Olszany—kasztelana Wileńskiego, Mikołajia Mikołajewicza Radziwiłowicza—woiewody Trockiego, Jana z Zabrzezia—nawwyższego w. x. Lit. marszałka y starosty Grodzieńskiego, Stanisława Janowicza—kasztelana Trockiego y starosty Żmudzkiego y Jana Sapięhy—marszałka y sekretarza naszego nawwyższego, starosty Brasławskiego, Żymorskiego przez ręce Piotra Opalińskiego, który ninie iste rzeczy miał w poruczeniu. Do którego to przywileiu pargaminowego dawnemi literami łacińskimi napisanego przywieszona jest pieczęć wielka w. x. Lit. na sznurze iedwabnym czerwonym splecionym y woskiem złotym otoczona.

1506 г.

Изъ той же книги, стр. 6.

4. Привилегія короля Александра, данная Городненскимъ мѣщанамъ на входы въ королевскую пуцу подъ Прутцами.

Въ этой привилегіи король Александръ разрѣшаетъ Городненскимъ горожанамъ пользоваться | лѣсомъ на отопление и постройки изъ королевской пуцы подъ Прутцами.

Alexander, z Bożey miłości król polski, | ki, Żmoydzki y innych. Marszałkowi ziemskiej kniaź Litewski, Ruski, xiaże Pruskiemu, staroście Grodzieńskiemu Panu Ja-

nowi Jurewiczu y innym starostom naszym, którzy na potym będą od nas Grodno dzierżać. Bili nam czołem wszyscy mieszczanie Grodzieńscy, co daliśmy im puszczy naszej Grodzieńskiej dla budowania domów ich y drew dla ich wspomżenia y pierwszym nakazalichmy tobie tę puszcę naszą im zawieść, a ty przed nami powiedział, iż tę puszcę im zawiodł, począwszy od Micucinego pola mimo kapliciszcze Oskoią drogą ku Prutcom, a od Prutców po Pundewią pole, a od Pundewia pola ku Dolhemu borku, a od Dolhego borku Wiercieliską drogą y ku Wiercieliskiemu rubieżu, póki kniaz Alexander zawiodł Wiercieliszanom

lasu po Wysoką górę. Y bili nam czołem żebychmy im dali na to nasz list, jakośmy im dali ten nasz list y to im potwierdzamy tym naszym listem wieczno. Niechay oni ten las, to iest, puszcę miasto dzierży podług tych granic wyżey opisanych, po którychś ty im zawiodł. A na twierdżę tego y pieczęć naszą kazalichmy im przyłożyć ku temu naszemu listu. Pisan w Wilnie, roku 7014 (to iest 1405), miesiąca Maia dnia 11, indykty 9. Marszałek ziemski starosta Grodzieński p. Jan Jurgiewicz wyprawił.—U tego przywileiu, który iest ruskiemi literami napisany, iest przyciśniona pieczęć mnieysza w. x. Lit., a sam iest przywilej pargaminowy.

1506 г.

Изъ той же книги, стр. 11.

5. Привилегія Сигисмунда I, подтверждающая привилегію данную въ 1496 году.

Wъ этой привилегіи заключается буквальное повторение привилегіи в. кн. Литовскаго Александра, находящейся подъ № 1 настоящаго собранія при-

вилегій; поэтому самая привилегія здѣсь опускается.

W imie Pańskie, amen.

Aby бłąd zapamiętania rzeczom sprawionym pod czasem się toczącym nie przyniosł szkody, dowcipna wynalazła potrzeba, aby literami wyrażona wspomniana bywała y świadków wiary godnych świadectwy potwierdzona była; dla wieczney tedy nas pamiętki my Zygmunt, z łaski Bożey wielkie xięże Litowskie, Ruskie y Żmoydzkie, pan y dziedzic, oznaymuujemy opiewaniem ninieyszego, komu należy wszem wobec przytomnym y potym będącym, którzy tego wiadomość mieć będą,

iż stanowiwszy się oblicznie przed nami y radą naszą mieszczanie Grodzieńscy—wóyt, burmistrz, rayce swym y wszystkiego pospólstwa Grodzieńskiego imionami, pewny przywilej pod tytułem y pieczęcią oświeconego xiążęcia y pana, pana Alexandra, z łaski Bożey wielkiego xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Żmoydzkiego etc. pana y dziedzica, prawo wolności y insze wyzwolenia, w sobie zamykaiący, miastu dany y pozwolony, proszący abychmy przerzeczony przywilej im potwierdzić, stwierdzić, zmoc-

nić y za chwalny mieć raczyli, którego przywileju opiewanie w te słowa brzmi:

(Слѣдуетъ привилегія, напечатанная выше, № 1,

My tedy proźbom przerzeczonych mieszczan y poddanych naszych, obywatelów Grodzieńskich, we wszystkich ich punktach, zamknieniach, członkach y kondycjach dobrowolnie się przychylając, im przerzeczony przywilej y prawa, wolności y uwolnienia, w przerzeczonym przywileju zamknione, uradziliśmy potwierdzić, ugruntować, za chwalne mieć, iakoż niniejszym potwierdzamy, gruntujemy, za chwalne mamy y pochwalamy, nakazując, aby one moc ustawicznej twierdzy trzymały opiewaniem niniejszego świadkującym na wieki. Na której rzeczy świadectwa y wiadomszą twierdzą pieczęć nasza do niniejszego iest przywieszona. Działo się y dalichmy w Grodnie, w poniedziałek w wigilią poczęcia panny Maryi, roku

od Narodzenia Pańskiego 1506; przy obecności tamże jaśnie wielebnego w Chrystusie oycy y pana Woyciecha biskupa Wileńskiego y wielmożnych a urodzonych xięcia Alexandra Jurgiewicza z Olszan—kasztelana Wileńskiego, Mikołaja Mikołajewicza Radziwiłowicza—wojewody Trockiego, Jana z Zabrzezia—nawwyższego w. x. marszałka y starosty Grodzieńskiego, Stanisława Janowicza—kasztelana Trockiego y starosty Żmoydzkiego y Jana Sapiehy—margrabi y sekretarza naszego nawwyższego, starosty Brasławskiego y Żyźmorskiego, przez ręce Piotra Opalińskiego—pisarza naszego, który niniejsze rzeczy miał w poruczeniu.

U tego to przywileju pergaminowego, po łacinie napisanego, zawieszono pieczęć mniejszą w. x. Lit. czerwoną w żółtym wosku otoczoną, wiszącą na sznurze jedwabnym skręconym czerwonym.

1516 г.

Изъ той же книги, стр. 16.

6. Подтвердительная привилегія короля Сигизмунда I на входы въ Городненскую пуцу.

Вслѣдствие жалобы Городненскаго войта и мѣщанъ на старосту Городненскаго, что онъ воспрещаетъ имъ пользоваться лѣсомъ изъ королевской Городненской пуцы и взываетъ съ нихъ пошлины на р. Нетъ, король Сигизмундъ опять подтверж-

даетъ Городненскимъ мѣщанамъ ихъ право на входы въ пуцы и свободу отъ торговыхъ пошлинъ, которыя были дарованы его предшественникомъ и подтверждены уже разъ имъ самимъ.

Żygmunt, z Bożej łaski król polski, etc. Baczyliśmy to z pany radnemi naszymi, gdy żalowali nam wóyt miasta Grodzieńskiego y burmistrzowie y raycy y wszyscy

mieszczanie na podczaszego naszego, starostę Grodzieńskiego pana Jurego Mikołajewicza Radziwiłowicza o to: iż co pierwsze brat nasz Alexander król imci dał im ku

miastu puszcę w Grodzieńskim powiecie y przywileiem to iego mość im potwierdził na wieczność y to im zawiodł y ograniczył, z rozkazania brata naszego króla imci marszałek ziemski starosta Grodzieński, nieboszczyk pan Jan Jurgiewicz Zabrzeziński, a potym my tę puszcę naszym przywilejem potwierdzili też na wieczność, mimo co teraz pan starosta Grodzieński tę puszcę od nich odiał, y pan starosta przed nami mówił: iż inni drzewa na budowanie y na drwa w puszczy naszej biorą tam, gdzie łowom y ostępom naszym szkoda się wielka dzieie. Przy tym żałował nam wóyt y mieszczanie Grodzieńscy, iż służebnicy pana starościni biorą od nich myto na rzece Necie do Prus idący, a tego im z dawna nigdy nie dawali myta y w przywileiu brata naszego inaczey napisano, iż oni na rzece Necie myta nie mają dawać, a pan starosta przed nami powiedział: iż za przodków iego pierwszych, starostów Grodzieńskich, tam na nich myto bierano. I wóyt y mieszczanie te przywileia brata naszego y nasze na puszcę y na te myto przed nami ukazywali. My z pany radnemi naszymi o tym między się włożywszy y tych przywileiów brata naszego Alexandra, króla imci y naszych wysłuchawszy, wyrozumieśliśmy to, iż brat nasz król imci tę puszcę im dał, granicę, które zawiodł nieboszczyk pan Jan Jurgiewicz Zabrzeziński, przywileiem swoim potwierdził, w tych że przywileiach stoi, iż na Necie myta nie mają dawać. My przy tym ich zostawili y tę pu-

szcę kazalichmy im zawieść y ich potomstwu, iako w tych przywileiach napisano, y rozkazaliśmy panu staroście, aby on w tę puszcę nie wstępował y tego myta z nich na rzece Necie brać nie kazał; mają mieszczanie Grodzieńscy tą drogą do Pruss dobrowolnie iezdzić bez wszelakiego hamowania według daniny y przywileiu brata naszego y naszego. Także bili nam czołem wóyt y mieszczanie Grodzieńscy, abychmy przy tych wszystkich członkach, które w przywileiach brata naszego y naszym do miasta nadane są, ich zostawili, iakośmy na ich czołobitnią to uczynili y potwierdzamy to im naszym listem: ma to im być dzierzano według daniny y tych przywileiów brata naszego Alexandra, króla imci, y naszego. A na stwierdzenie y pieczęć naszą kazaliśmy przyłożyć ku temu naszemu ciotu. Przy tym byli wojewoda Trocki y marszałek dworny pan Hrehory Stanisławowicz Ostickowicz; marszałek y sekretarz, dzierzawca Szawleński, pan Mikołay Michnowicz Raskowicz; koniuszy dworny y Trocki, namiestnik Wolkiński y Leypuński, leśniczy Horodeński pan Jakub Kuncewicz; a podskarbi dworny y namiestnik Wileński pan Iwan Andrejewicz. Pisan w Wilnie, lata Bożego 1516, miesiąca Lutego 25 dnia, indykta 4. Kopet (sic) Waskiewicz.

U tego przywileju, po rusku pisanego, pieczęć przycisniona mniejsza w. x. Lit. na pargaminie a podpis ręki imci pana pisarza temi słowy: Kopet Waskiewicz.

1526 г.

Изъ той же книги, стр. 18.

7. Рескриптъ короля Сигизмунда I Городенскому старостѣ Юрью Николаевичу Радивилу, чтобы онъ не лишалъ Городненскихъ мѣщанъ правъ, предоставленныхъ имъ магдебургіей.

По жалобѣ Городненскихъ мѣщанъ на Городненскаго старосту Николая Радивила, что онъ нарушаетъ ихъ право и дѣлаетъ притѣсненія, король Сигизмундъ I ѣ предписываетъ старостѣ во всемъ поступать съ мѣщанами на основаніи дарованныхъ имъ привилегій и запрещаетъ ему: позывать мѣщанъ въ замковый судъ и взимать съ нихъ за пересудъ; требовать отъ нихъ исполненія разныхъ повинностей; брать съ нихъ свои по-

дати; отсылать въ деревни крестьянъ, перешедшихъ на жительство въ городъ и занимающихся торговлей; привлекать къ исполненію повинностей замку мастеровыхъ — кузнецовъ, скорняковъ и портныхъ, какъ причисленныхъ къ горожанамъ. Въ это же время король Сигизмундъ I подтверждаетъ Городненскимъ мѣщанамъ и прежнія привилегіи.

Żygmont, król Polski, z Bożey łaski *) wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, xiąże Pruskie, Żmoydzkie y innych.

Podczaszeimu naszemu starościu Grodzieńskiemu, panu Jerzemu Mikołaiewiczu Radziwiłowiczu y innym starostom Grodzieńskim, którzy potym będą od nas Grodno dzierzeli. Із oczewisto żałowali przed nami na twoię miłość wóyt miasta Grodzieńskiego y burmistrze y rayce y wszyscy mieszczanie, iż niektórzy kowale y kusznierze y krawcy y inni wszelcy rzemieślnicy, w przywileiu brata naszego Alexandra króla imci y naszym, którzyeśmy im wszystkiemu miastu dali na prawo magdeburskie wypisany do miasta, a twoia miłość tych wszystkich rzemieślników przewierzgnał ku zamku naszemu, a oni powiedzieli przed nami, iż są osobliwe rzemieślnicy, którzy zam-

kowi służą. Też żałowali nam, iż płatwerz twey miłości y innych wiele służebnych ludzi y mieszczanie domy swoje w mieście mają y targiem się obchodzą, a z niemi płotów mieyskich dawać nie chcą. Nad to żałowali nam na twoię miłość, iż oni pokupili ziemie do miasta włóści Grodzieńskiey, y brat nasz król imci Alexander to im przywileiem swym potwierdził do miasta, do tego my na ostatek iuż, za naszego panowania niektórym mieszczanom podali ziemie w powiecie Grodzieńskim, a inni pokupili z dozwoleciem y potwierdzeniem naszym, a twoia miłość każesz im służby z tych włóści służyć y powinność dawać. Nad to żałowali nam wóyt y mieszczanie, iż twoia miłość podatki swoje na nich daiesz y przed sobą ich w sprawie stanowią każesz, a tego przed tym nie bywało. K temu żałowali nam, iż kiedy twoia miłość albo urzędnicy twoie wyjeżdżają na kopy sądzić mieszczanina z boiarynem, albo włócznym czlekiem y kiedy mieszczanin będzie praw, to twoia mi-

*) Если это не ошибка писца, то замѣчательно что выраженіе „z Bożey łaski“ отнесено къ вел. князю Литовскому, а не къ королю польскому.

łość sam y urzędnicy twoi za to na nich przesady biorą, a oni zaś z dawna przodkom twoim y urzędnikom ich przesądów nigdy nie dawali. Jeszcze żalowali nam, iż którzy ludzie z włości Grodzieńskiej weszli w miasto Grodzieńskie y miasta zażywają y targiem się obchodzą, a ziemi, oyczyn swych, nie dzierżą y nie paszą, to twoja miłość każesz za się tych ludzi z miasta na włość wywodzić. Potym żalowali nam, iż twoja miłość y urzędnicy twoi zaręki im na zamek nasz zarzucasz, a o tym nigdzie w prawie magdeburskim nie jest y w tych wszystkich wyżej opisanych punktach, a to się na twoją miłość uskarżali y żalowali w przywilejach brata naszego y naszym im ku miastu danych wypisanych, które przywileia oni na to przed nami pokładali; y my twej miłości o tym ozewisto rozkazali y temi razy, aby twoja miłość tych kowalów y kusznierników y krawców y innych wszelkich rzemieślników, którzy w przywilejach brata naszego y naszym do zamku nie przyjmowali, iako do miasta wpisane, niechay ci rzemieślnicy do miasta należą, podług przywilejów y dawnego zwyczaju, a nie ci rzemieślnicy, którzy zamkowi służą, których aby twoja miłość do zamku dzierżał, tak iako y pierwey bywało, aby też ci rzemieślnicy ku zamku służyli, my im ozewisto rozkazali. A który płatwerz twojej miłości y inni służyli ludzie y mieszczanie domy swoje w mieście mają y targiem się obchodzą, tym by twoja miłość nakazał, aby wspólnie z nimi platy mieyskie płacili, iako y wszyscy mieszczanie Grodzieńscy. A co oni pokupili do miasta ziemi, włości Grodzieńskie, a to im brat nasz imci przywileiem swym potwierdził, wszystkiemu miastu, y też posiedź tego komu będziemy my za naszego panowania ziemie podawać, albo kto

będzie kupował z dozwoleństwem y potwierdzeniem naszym, a my ich będziemy od służby y podatków, które z tych ziem bywali, w liściech naszych wyzwolali, tym by twoja miłość nie kazał służb z tych włości służyć y darek dawać, chyba których bychmy od służb y darek z tych ziem w liściech naszych nie wyzwolili, tym by twoja miłość przykazał, aby pospólnie z miłością z tych ziem służby służyli y darki dawali, tak iako y przed tym z tych ziem bywało. Nadto żeby twoja miłość podatków swych za nich nie dawał y przed sobą w prawie stanowić się nie kazał. Komu kolwiek do którego mieszczanina będzie w czym krzywda, ten niechay przed wóytem y burmistrzami y radą tego na tym mieszczaninie prawem szuka. Także kiedy twoja miłość albo urzędnik twój na kopy wyiedzie mieszczanina sędzić y będzie li mieszczanin praw, aby twoja miłość, y urzędnicy twoi nie kazał za to na nich przesąd brać, tak iako y przed tym bywało. A którzy ludzie z włości Grodzieńskiej wyszli do miasta y targiem się obchodzą, a ziemi oyczystych twoich nie paszą, tych by twoja miłość ludzi z miasta wywodzić nie kazał. A co się dotycze zaruk, co twoja miłość y urzędnicy twoi im zarzucają, czego nigdy w prawie magdeburskim nie masz, aby twoja miłość sam y urzędnikom swoim nie kazał żadnych zaruk im na zamek nasz zarzucać, y w tych wszystkich mianowanych członkach raczył ich twoja miłość zachować wedle prawa ich magdeburskiego, daniny y przywilejów brata naszego Alexandra króla imci y naszego. Pisan w Wilnie, Lutego 26 dnia, indychta 4.

U tego przywileju, na papierze pisanego po rusku, pieczęć mała wielkiego księstwa Litewskiego przyciśniona y podpis ręki temi słowy: Kopet Waskowicz.

1526 г.

Изъ той же книги, стр. 21.

8. Рескриптъ короля Сигисмунда I Городненскому старостѣ Юрью Николаевичу Радивилу, чтобы онъ не притѣснялъ Городненскихъ мѣщанъ и жидовъ.

По жалобѣ Городненскихъ мѣщанъ на старостинскаго урядника Костушку, что онъ дѣлаетъ имъ разныя притѣсненія и обиды, король предписываетъ Городненскому старостѣ Радивилу, чтобы запретилъ своему уряднику требовать отъ мѣщанъ явки своихъ документовъ на право владѣнія зем-

лей, взывать съ нихъ *волочебное и коляду* не въ томъ размѣрѣ, въ какомъ они взымались по древнему обычаю, а въ увеличенномъ, позывать къ себѣ на судъ мѣщанъ по клявзническимъ дѣламъ и взывать съ нихъ пошрины за пересудъ.

Zygmont, z Bożey łaski król polski, etc. Panu Trockiemu, staroście Grodzieńskiemu, panu Jerzemu Mikołajewiczowi Radziwiłowiczowi. Żalowali nam wóyt, burmistrze y rayce y wszyscy mieszczanie y żydowie y wszelkie pospólstwo miasta Grodzieńskiego o tym, iż którzy ziemię pasznie za daniną naszą mają y insi, co za dozwoleńiem naszym wsi pokupili, tedy namiestnik twoiey miłości Grodzieński Kostusko na to stwierdzenie y przywileiów daniny naszej każe im przed sobą pokładać, a który by nie chciał przed nim stwierdzenia y daniny naszej pokładać, tedy od nich chce ziemię ich odeymować y przywłaszczać ku zamkowi naszemu Grodzieńskiemu, a oni powiadali nam, że wszegdy każdy z nich twierdze swoje y przywileia daniny naszej, na co kto ma, wszyscy przed w. m. pokładali sami y w. m. namiestnikowi swemu przykazał, aby on przed sobą na to stwierdzenia y przywileiów danin naszych żadnych kłaść nie kazał, y co oni sprawiedliwie z dawna w pokoiu dzierzeli, aby on im tego nie odeymował, y we wszystkim im dał pokóy. Także żalowali nam na tego urzędnika w. m. Grodzieńskiego y

na inszych urzędników y sług w. m., że oni im uciski y krzywdy wielkie czyniąc sprawiedliwości im żadney czynić nie chcą y biorą z nich kolendę y włóczebne wielkie, nie po ich dobrej woli; a kto by im kolendy, albo włóczebnego dać nie chciał, tedy oni takowych grabią y biją, iako tenże urzędnik w. m. u nich za włóczebne wziół konia u wóyta y zieżdził go, a zapłacić do tych czasów nie chce, w czym iż im od urzędników y sług w. m. krzywda y szkoda się wielka dzieie. A przeto, aby w. m. urzędnikowi y sługom swoim przykazał, aby na nich wielkiey kolendy y włóczebnego nie brali y za to ich nie grabili, chybaby kto dał z swej dobrej woli co włóczebnego, albo kolendy, komu dać według możności swoiey, iako niesie obyczay, a koniecznie aby w. m. w nich niczego brać nie kazał. A tego konia, co namiestnik w. m. u tego wóyta pograbiał, aby w. m. kazał iemu zapłacić. W inszych krzywdach, które ten namiestnik w. m., także szkodach, które insi urzędnicy w. m. y słudzy im podzielali, sprawiedliwość im czynił. Nadto żalowali nam na tegoż urzędnika w. m. Kostuska o to: iż kiedy który z

nich spotwarzy kogo niesprawiedliwie, a kto się od potwarstwa wywiedzie, to na takowych potwarych od potwarych rzeczy przesady urzędnicy w. m. na nich biorą, a w. m. sam wiesz, żeśmy to w państwie naszym w. x. Litewskim pospołu z w. m. y z pany radami naszymi pozwolili, iż od żadnych potwarych rzeczy przesądów urzędnikom na nich brać nie kazaliśmy. A przeto, aby wasza miłość urzędnikom swoim, od takowych niesprawiedliwych rzeczy przesądów na nich brać nie kazał y we wszystkim aby

twoia miłość kazał im dać pokóy, ażeby zachował ie w. m. tych poddanych naszych mieszczan miasta Grodzieńskiego, iako chrześcianów, tak żydów we wszystkim, dawszy im pokóy według praw ich y przywilejów naszych, któreśmy im na to podali. Pisan w Gdańsku, roku od narodzenia Pańskiego 1526, miesiąca Maia 12 dnia, indykta 14, Bohusz Zezdar.

Ten przywiley pisan po rusku na papierze, w którego pieczęć mnieysza w. x. Lit. przyciśniona z podpisem—Zezdar.

1540 г.

Изъ той же книги, стр. 23.

9. Подтвердительная привилегія короля Сигизмунда I о невзиманіи пошлинъ съ мѣщанъ города Городна, плавающихъ по рѣкамъ Нѣману и Нетѣ.

По ходатайству своей жены королевы Бонь, Сигизмундъ I разрѣшаетъ Городненскимъ мѣща-

намъ право безошлиннаго провоза своихъ товаровъ по Нѣману въ Ковну и по Нети въ Пруссію.

Zygmont, z łaski Bożey król Polski, etc. pan y dziedzic.

Wiadomo czyniemy opiewaniem niniejszego, komu należy, wszem wobec, iż podała nam nayiaśnieysza xieżna pani Bona, królowa Polska, wielka xieżna Litewska, małżonka nasza naymilsza, za stroną sławetnych wóyta, burmistrzów y radziec y wszelkiego pospółstwa miasta naszego Grodzieńskiego, że chociaż mieszczanom samym przywiley przez nayiaśnieyszego xiążęcia pana Alexandra króla, brata naszego naymilszego, szczodrobliwie pozwolony y przez nas potwierdzony iest, w którym wyraznie podstrzegają, iż mieszczanie wszyscy Grodzień-

scy na rzece Niemnie, z rzeczami y towarami swemi ku Kownie żegluiący y na Niecie do Prus pływaiący, żadnego zgoła cla płacić nie mają, iednakże od niektórych przełożonych nagabywani bywaią y zatrzymywani y do zapłacenia cla przyniewolani, przeciw przywileiu istocie takowego y na bezprawie y ukrzywdzenie ich nie małe. Czołem nam bili nizko, abychmy ich od takowych wyciągań y wydarcia wyzwolić raczyli. My obaczywszy y pilnie wysłuchawszy przywileiu im pozwolonego y przez nas potwierdzonego ich według iego opiewania, mocy y kształtu zachować rozumieliśmy y opiewaniem niniejszego zachowuiemy, y

wam starostom, podstarościom, margrabiom, faktorom, mieysce trzymającym, y celnikom w Grodnie, Mereczu, Puniach, Dorsuniszkach, Rumszyszkach y Necie przytomnym y na teraz będącym opiewaniem ninieyszego nakazuiemy surowo rozkazuiąc, abyście mieszczan Grodzieńskich w używaniu y dzierżawie przywileiu przerzeczonego zachowali y zachować czynili, na rzece Niemnie y Necie do Kowna y do Prus żeglujących y spływających, od samych rzeczy y towarów

cią żadnego nie wyciągali, ani ich trudnili żadnym sposobem pod ciężkim gniewem naszym y win podług woli naszej wyciągnięciu, tego świadectwem listu, któremu pieczęć nasza iest przyciśniona. Dan w Wilnie, dnia 25 miesiąca Lipca, roku Pańskiego 1540.

U tego przywileiu pargaminowego łacińskimi literami napisanego, przyciśniona iest pieczęć mnieysza w. x. Lit.

1540 г.

Изъ той же книги, стр. 29.

10. Привилегія королевы Боны Городенскимъ мѣщанамъ, подтверждающая прежнія привилегіи и увольняющая ихъ отъ ярмарочныхъ пошлинъ и пр.

По жалобѣ Городненскихъ мѣщанъ на разныя обиды, причиняемыя имъ разными лицами, королева Бона постановляетъ: 1) въ Городнѣ должны отбываться три ярмарки съ соблюденіемъ должнаго порядка и правилъ установленныхъ для сей цѣли въ привилегіяхъ; для поддержанія порядка предписывается ставить *въжи* (башни); торговля во время ярмарокъ должна отбываться безошлинно. 2) Домовладѣльцы должны подлежать городской юрисдикціи и уплачивать городскія повинности, не исключая и шляхтичей не имѣющихъ

на свои дома привилегій. 3) Молоть имъ разрѣшается во всякихъ мельницахъ королевскихъ и частныхъ лицъ; мостовое должно взиматься съ товаровъ, соотвѣтственно вѣсу привозимыхъ товаровъ, по старинѣ. 4) Разрѣшается также горожанамъ пользоваться входами въ королев. пущи. 5) Жидамъ вмѣняется въ обязанность принимать участіе въ городскихъ повинностяхъ. 6) Разрѣшается также мѣщанамъ, разъ заплативши пошлины съ соли, торговать ею по мѣстечкамъ безошлинно. 7) Войту и магистрату дается печать.

Bona, z łaski Bożej królowa polska, wielka księżna Litewska, Ruska, Pruska, Żmozdzka, Mazowska etc. pani.

Onaymujemy istotą ninieyszego, komu potrzeba, wszem wobec, iż gdy mieszczanie nasi Grodzieńscy przed nami przelożyli krzywdy, ciężę, szkody y niepożytki iawne miasta, to iest niżej opisane: Naprzód, że dla wielkiego wyciągania ceł od kupców y prze-

kupniów, na iarmarki przybywających, już dawno iarmarki upadły y iako by zapadły w mieście Grodzieńskim, tak że dla bojaźni tego wyciągu niechęą na jarmarki przybywać; do tego, że wiele ich iest w mieście Grodzieńskim, którzy trzymają domy mieyskie, tak plebana, iako y szlachty, tak rzemieślnicy, iako insze ludzie, a nie są posłuszni urzędowi mieyskiemu y owszem się

od niego wymuią, częścią do zamku, częścią do panów swoich, z kąd y nasze y mieszczan pożytki się unnieyszą y rząd mieyski się miesza: do tego że na rzece Necie ku Prusom celnicy nasi od nich wyciągają po trzech groszach od każdego woza, częścią że od starosty zakazywają mleć w obcych młynach, gdyż młyn ieden nie może im wystarczyć, częścią że niesłusznie wyciągają mostowe cło przez starostę Grodzieńskiego od wozu prostego po iednemu groszu. Do tego że rządca na jeziorach zakazuje im weyścia y rąbania drew w części lasu przez maiestat królewski im dekretem tegoż maiestatu królewskiego między temiż mieszczany Grodzieńskimi y Jerzym Radziwilem—teraznieyszym kasztelanem Wileńskim, wydanej przysądzoney. Nadto że żydowie Grodzieńscy niechcą z mieszczanmi ciężarów tych ponosić, które z dawna ponosili y podwód pomagać y usilnie nas prosili, abychmy im pomocą sprawiedliwości potrzebną zabezpieć raczyli. My obaczywszy ich przywileie y słusznie zrozumiawszy y uważywszy na tym tak dekretować mniemalichmy y dekretowalichmy: Nayprzód iarmaroczne czasy według tychże mieszczan przywileiu mieyskiego przez rok trzykroć mają być obchodzone, y obwołane, y obwieszzone, że wszelkim wolno iest na czasy iarmarków, które się mają obchodzić według czasów naznaczonych, z rzeczmi y towarami swemi przyisć y póki trwać będą iarmarki, żaden niema nic dać cła y inszego kolwiek podatku; wolno przedawać, kupować y nie nie płacąc, póki trwać będą iarmarki, mogą odiechać, chybaży kto po czasie iarmarków został y póki trwają iarmarki żaden nic cła niema płacić, a który stanie po nich, ten też do zapłaty cła według zwyczaju będzie obowiązany po iednym groszu od kopy, iezeli przeda rzecz, to iest według zwyczaju w mieście

Lubelskim koło tego zachowanego. A ludzie, domy w mieście mający, prawu y urzędowi mieyskiemu na potym wszędy podlegli będą y zarówno ciężary ponosić, a kto nie zechce temu prawu podlegać, wolnym czyniemy do schodu iednego roku dom swój sprzedać y w mieście nie mieszkać, a kto go kupi, cło posłuszeństwa iurysdykcyi mieyskiej y ponoszenia ciężarów mieyskich y innych podatków mieyskich, iako y inni mieszczanie, chybaży który szlachcie miał dom przywilejem wyięty od takowych podatków nie płacenia y ciężarów ponoszenia. A rzemieślnicy, tak plebańscy, iako y szlacheccy, którzy urzędowi mieyskiemu nie chcą podlegać, mają się na miejsce zamkowe przenieść za rzekę Niemen. Nadto nie powinni będą więcey mieszczanie nasi przerweczeni na rzece Necie ku Prusom cła płacić dla tego, że pokazali, zechmy ich dekretem naszym uwolnili. W młynach naszych niech mieszczanie mielą, wolno im jednak niech będzie zostawwszy w naszym młynie miarkę do obcego młynu isć; od wozu wyciąganie y cło płacić mostowe mają według wagi y wielkości y według dawnego zwyczaju. Tego lasu, który im przysądzony iest dekretem królewskiego maiestatu między niemi y teraznieyszym kasztelanem Wileńskim uczynionym, niech wolnie zażywają, bez żadnego sprzeciwienia y faktora w sezionach. Żydzi Grodzieńscy mają y powinni będą w pomocy podwód y ponoszeniu ciężarów według przywileiu y zwyczaju tych że mieszczan y według dekretu między mieszczany y temiż żydami wydanego. Nadto od soli zapłaciwszy ogólne cło, nie mają być winni, do miasteczek szlacheckich z tą solą wychodząc, insze cło płacić, a że dokąd maiestat królewski iarmarki y targi w miasteczkach nie zniesie, nie skazi. Pieczęć pozwalamy woytowi z ławnikami mieć osobliwą, według

zwyczajui w mieście Lubelskim, niniejszym dekretem naszym szrodkującym tego świadectwem listu, któremu pieczęć nasza iest przyciśniona. Dalichmy w Wilnie, we wtorek blizki przed świętem ś. Maryi Magdaleny, roku Pańskiego 1540. Bona królowa.

U którego przywileiu, z podpisem teyże Bony królowey takim: Bona regina, przyciśniona iest pieczęć teyże nayiaśnieyszey Bony królowey, a przywilej iest na pargaminie, łacińskimi literami czytelnemi, napisany.

1541 г.

Изъ той же книги, стр. 27.

11. Привилегія короля Сигизмунда I, которою предоставляется право Городненскому магистрату на продажу водки съ улатою капщизны—пятидесяти копъ грошей.

Въ этой привилегіи король Сигизмундъ I даетъ мѣщанамъ Городненскимъ право курить и продавать вино съ обязательствомъ улачивать за это ежегодную капщизну по 50 копъ литовскихъ грошей. Прежде эта капщизна взималась въ размѣрѣ 60 копъ, по ходатайству королевы Боны ко-

роль уменьшилъ ее на 10 копъ. Людямъ, не находящимся подъ юрисдикціей города, курить и продавать вино воспрещается, развѣ только съ вѣдома и разрѣшенія юрисдикціи. Доходы съ виноторговли должны быть обращаемы на пользу городской ратуши.

Zygmunt, Bożą miłością król Polski, etc.
Czyniemy iawnno tym naszym listem, kto na niego spatrzy, albo o nim uslyszy, niniejszym y na potym będącym, komu będzie potrzeba to wiedzieć: iż które pieniądze kapszczyzny od wina gorzalczanego miasta naszego Grodzieńskiego, zawždy na każdy rok po sześćdziesiąt kop groszy do skarbu naszego były dawane, to potym dla tak wielkiej summy nikt z poddanych naszych mieszczan tamecznych nie chciał, ani się podiał nikt tego wina gorzalczanego dzierżać, y tey summy sześćdziesiąt kop groszy do skarbu naszego dawać, a w tym siła ludzi kniazkich y pańskich onę gorzałkę szynkowali y przez niemały czas to próżnowało. iż żadnego pożytku z onego wina gorzalczanego do skarbu naszego nie było; a potym za sprawą y życzliwością królowey

naszey iey mości, - wielkiej kniehini Bony, iż iey mość nie chciała pożytek nasz opuścić, one wino gorzalczane kazała w swoją moc wziąć, a tym wszystkim ludziom kniazkim y pańskim, duchownym y świeckim, szynku onego wina gorzalczanego zabronić kazała y żadała iey mość od nas, abyśmy tę kapszczyznę od wina gorzalczanego miastu na ratusz przywłaszczyli, a tę summę pierwszą sześćdziesiąt kop groszy umniejszyli, a po pięćdziesiąt kop groszy ustanowili y tych pieniędzy pewniey od wóyta, burmistrzów y radziec patrzyli. Jakoż my nie chcący pożytków naszych zarzucić, na przyczynę królowey naszey ieymości to uczynili: Tę kapszczyznę od wina gorzalczanego na ratusz, woytowi, burmistrzom y raycom miasta Grodzieńskiego na oprawę mieyską daemy y przywłaszczamy pod tym sposobem, iż

maią oni te wino gorzałczane w swej mocy dzierżeć y zawiedywać w mieście Grodzieńskim, jako y pierwey mieszczanie Grodzieńsci to dzierżeli, a nam maią do skarbu naszego w każdy rok po pięćdziesiąt kop groszy dawać, a maią oni winem gorzałczanym zawiedywać od terazniejszego przysłego święta Panny Maryi Gromnic y zasie w tenże rok na Gromnice, które święto w indyktę piętnastą będzie, maią począć za te wino gorzałczane po pięćdziesiąt kop groszy do skarbu naszego dawać y zawsze rok od roku na ten czas w zwyż mianowaną Gromnicę one pięćdziesiąt kop groszy do skarbu naszego maią przynosić, a kapszczyzni y bierni, którzy oną gorzałką zawiedowali nie maią się już niczym w to wstępować, ani żadney przekazy wóytowi, burmistrzom y raycom w tym czynić. A z poddanych kniaz-

kich, pańskich, ziemiańskich, duchownych y świeckich nikt tak w mieście, iako na przedmieściu niema onego wina gorzałczanego bez woli ich szynkować, iedno z ich wola y dopuszczeniem, którym oni dopuszczą ten szynk wina horyłego maią mieć. A którzy by to swowolnie bez woli ich chcieli uczynić y szynkować, tych oni maią wola mocną zabierać. Y na to dalieśmy im ten nasz list, do którego pieczęć naszą przyłożyć kazali.—Pisan w Wilnie, pod latem Bożego narodzenia 1541, miesiąca Stycznia 13 dnia, indykta 14. Iwan Hornostay — podskarbi ziemski, marszałek y pisarz.

Ten przywiley na pergaminie pisany po rusku, pieczęć wielką wielkiego xięstwa Litewskiego ma na snurze zawieszoną z podpisem ręki temi słowy: Iwan Hornostay—podskarbi ziemski, marszałek y pisarz.

1541 г.

Изъ той же книги, стр. 32.

12. Привилегія королевы Боны городу Городиѣ относительно городского благоустройства.

Королева Бона, желая поставить городъ Городну въ лучшее экономическое положеніе а равно устроить въ немъ и лучший административный порядокъ, предписываетъ: 1) бурминстрамъ и радцамъ ежегодно давать отчеты въ израсходованіи денежныхъ суммъ по книгамъ; 2) не признавать духовныхъ завѣщаній, не явленныхъ; 3) всѣ дѣла рѣшать въ присутствіи бургомистра и радцевъ; 4) войту не вмѣшиваться въ дѣла бургомистра и радцевъ и наоборотъ; 5) на рынкѣ и улицахъ мостить мостовыи; 6) содержать дома въ исправности и производить по этому дѣлу ежегодныя ре-

визіи; 7) устроить водоемъ и водопроводы, чтобы была чистая вода; 8) пользоваться доходами съ пострпгальни и перекупней; 9) радцы должны избираться мѣщанами и совершать присягу; 10) содержать въ исправности войтовскій домъ; содержать также часовыхъ дѣлъ мастера; 11) шляхтичамъ, не имѣющимъ привилегій, подчиняться юрисдикціи города; 12) взимать повинности съ домовъ въ пользу города; 13) не продавать земли безъ вѣдома и разрѣшенія управленія; 14) всѣмъ въ равной мѣрѣ отбывать дорожную повинность.

Bona, z łaski Bożey królowa polska, wielka xiężna Litewska, Ruska y wszystkich Pruss, Mazowiecka etc. pani.

Sławetnym woytowi, burmistrzóm, raycóm y wszelkiemu pospólstwu miasta naszego Grodzieńskiego będącym y na potym przy-

tomnym wiernym miłym, łaskę naszą. Sławetni, wierni mili! Pewnemi y nader jasnymi dowodami wiadomo mamy, że miasta nasze Grodzieńskie raczey za waszym niedbalstwem y o rzeczy pospolitey niestaniem, a staraniem rzeczy domowey, niżeli inszą iaką rzeczą barzicy a barzicy niszczeie, maiętności wasze y pospolite od was samych się umniejszaia, rozrywaia, domy upadaia, obywatele wychodzą, we wsi mieszkaią, same miasto w inszą zgola a gorszą się obraca kondycya. Co my upatruiać chcieliśmy niektóre od was opuszczone y zaniedbane rzeczy do dawnego stanu wprowadzić dla waszego pospolitego pożytku. A naprzód za skargą często pospółstwo przeciw burmistrzów, którą się o szafunek dochodów y przychodów mieyskich nic zgola nie wiedzieć uskarżali, iakie by pożytki obrócone były acz do nich z prawa przynależy, pospółstwo albowiem iest członkiem miasta, nakazuiemy chcąc, aby tak koniecznie było: aby burmistrze na każdy rok przy swym odmienieniu powinni byli czynić liczbę przed namiestnikiem naszym, wóytem, burmistrzami nowemi, rayce y ławniki przyłączywszy y ośm mężów cnotliwych, roztropanych y wiary godnych z pospółstwa, gdzie dochody pilno wybrane y sprawiedliwie a porządnie na pożytek y potrzebę miasta wyłożone pokazać maią, y wywieść, że gdzieby dłużnicy, zostali, do oddania długów byli przypędzeni. A o pieczęci mieyskiej chowaniu, którą przed tym niedbale chowano y wiele obrażenia na szkodę ubogich mieszczan się stawały, chcemy, aby była na ratuszu w mocy burmistrza Litewskiego, a klucze ieden mieć wóyt, drugi burmistrz ruski, trzeci rayca Litewski, którą pilno chować według dekretu naszego przed tym wydanego. Także y xięgę spraw mieyskich chować, aby fałsze y błędy ku szkodzie mieszczan się niestawały. A iż w

zwyczaj weszło było przeciw prawa magdeburskiego kształtu, iż niektórzy mieszczanie testamenta albo woli ostatnie bez przyzwania wóyta y ławników pokątnie w domach czynić zwykli byli, y od ludzi letkich napisane y pieczętowane bywały, y do tego iuż przychodziło, że za zmarciem mieszczan żony dobra mężów y dziełek swoich do drugiego szluby małżeńskiego wstępuiać rozprasjali, tak że nędzni synowie pierwszych małżonków do ostatniego niedostatku przychodziowali; My tedy złemu drogę zamknąć chcący nakazalichmy y niniejszym nakazuiemy, aby żaden pokątnie testamentu sprawować, pisać, albo pieczętować nie śmiał, ale żeby testamenta same przed wóytem y ławnikami sprawowane bywały y do xiąg mieyskich spraw pilnie y wiernie spisywane, a rzeczy testament czyniących wszelkie przez wóyta y rayce maią być opatrzone, aby na niepodściwe użytki nad wolą testament czyniących niebyły rozszarpane. A sprawy wszelkie y kontrowersye od burmistrzów Litewskiego y Ruskiego, oraz nie indziey tylko na ratuszu z wóytem odprawowane bydź maią według prawa pospolitego zwyczaiu. Nadto burmistrze, ławnicy w sądy woytowi należące wtrącać się nie maią, także wóyt w ich iurydykę albo sądy wmieszywać się niema, aby poddani nasi wielkością win y innych wyciągań sądowych nie byli ciężeni. A wszelki rynek y ulice wszelkie przerzeczeni mieszczanie Grodzieńscy kamieniami brukować maią każdy przed domem swoim podług prawa y zwyczaiu kształtu. Nadto chcemy y rozkazuiemy, aby na każdy rok obierano raycę y kilku ławników, mężów dobrych, którzy na każdy rok domy w mieyscach naszych będą przewiadywać y przepatrować, y gdzieby potrzeba rynw, gatów y tym podobnych naprawić albo nowego budynku nakazywali, żeby się to wszystko stawało dla

ozdoby miasta ich dawnego, względ iednak miawszy na moc każdego bogactwa. Aby też każdy mieszczanin miał po rozkazie iawnym wodę przed domem swym dla ognia niech nakazują. A iżechmy słyszeli, że iest w mieście Grodzieńskim nieiako studnia, którą głupi mieszczanie gnoiem y innemi plugastwy napelnili, rzecz miastu, zwłaszcza wody niemającemu, bardzo potrzebną, chcemy y nakazujemy, aby konieczne wychędożona była y żeby woda, można li rzecz, z niey do rynku sprowadzona była. Maią też upatrować wóyt y rada, aby kominy w każdym domu pobudowano, oprawiono, wychędożono, wymieciono y dobrze opatrzone, aby od ognia byli bezpieczni. Maią też upatrować rayce, aby niesłusznych wag y niesłusznych miarek y lokci w mieście nie było, a kto by w używaniu ich był znaleziony, aby był winą karany taką, jaką prawo pokazuje. Będą się też starać burmistrze, aby czynsz z kramnicy postrzygackiey y od przekupiających, to iest, z przekupniów przymnożyli, to iest, ryb, soli, obuwia, krup, siana, y innych rzeczy, iednak że bez mieszczan ciemżezenia, iednak że wóyt y wszystka rada pilno upatrować maią y sprawiedliwie uważać, aby wszyscy mieszczanie podwody zarówno, iako mówią dawali y którzy koni nie maią, konie najmowali najmem, a wybieraiący podwody niech będzie mieszczanin osiadły, który na każdy rok ma przysiądz, iż wierne będzie wyciągał, y że ani na boiazń; ani na miłość względu mieć (nie) będzie. A burmistrze, rayce na każdy rok podług prawa y zwyczaju kształtu godni, obecni, nie indziej mieszkaiący maią być wybierani, aby iakie niedbalstwo w porządku miasta y sprawiedliwości czynieniu się nie stało, co surowo nakazujemy; a niech będą wybierani nie dla datków y podatków, którzy by potym nędzne mieszczany darli odbie-

raiąc z lichwą, co dali, ale dla cnoty, biegłości y rzecz dobrze czynienia doświadczeni, którzy by mieszczanom sprawiedliwości bez braku czynili. Nad to słyszemy, że dom wóyta Grodzieńskiego częścią starością, częścią niedbalstwem waszym upadły y dęby, które pokupione byli, przez was są rozszarpane, chcemy, aby dęby, które byli gotowe, nazad się wrócili, albo takież byli odłożone, żeby był dom zbudowany, w którym by mógł wóyt spokojnie mieszkać. Komorę, w której by woski topić, niech zbudują z pospolitych piniędzy, żeby się czynszu przymnożyło. Mistrza też niech dostaną, który by zegar rządzić y odnowić umiał, aby się nie zepsował. Nawet nakazujemy, aby kto kolwiek role albo domy w mieście trzymał Grodzieńskim, albo praw y praerogatyw mieyskich chciał zażywać, do miasta się przeniósł, domy budował y tam mieszkał, pod zgubę domów, dóbr, praw praerogatyw mieyskich, a folwarki swe niech trzymają. Który rozkaz nasz iawnie na rynku przed wielkością ludu niech obwołają y opowiedzą, aby się niewiadomością bronić nie mogli. Nakazujemy nadto, aby xiążęta, baronowie, y szlachta w mieście naszym Grodzieńskim domy, role y place maiący, którzy by osobliwym listem nayiaśnieyszych xiążąt, królów y wielkich xiążąt Litewskich wyięci nie byli, podatki mieyskie płacili, a ciężary zarówno z mieszczaniny naszymi ponosili, a mieskańcy ich, choćby też samych ich panów wyięto od datków y ciężarów placenia, maią iednak przecie iuryzdykeyi mieyskiej być posłuszni y powinni według dekretu naszego, przed tym wydanego. A na potym zakazujemy wszem wobec y szczególnym, aby żaden domu, roli y placu mieyskiego xiążęcui, baronowi, albo szlacheicowi przedawać pokątnie, y żeby żaden z xiążąt, baronów, y szlachty kupować nie śmiał

pod zgubą dóbr takowych. Co także chcemy, aby iawnie obwołano było, y zapisów kupna, albo przedaży takowych, żeby nie były nie dopuszczając, za nie y nie za ważne uznawając, ieśli by co przeciwnego pomienionym rzeczom się stało. Które to wszystkie wobec rzeczy szczególne wam wóytowi, burmistrzom y raycam y wszelkiemu pospólstwu miasta naszego Grodzieńskiego namieniamy, natracamy y oznajmujemy, y chcemy koniecznie, abyście opisane wzwyż wszelkie wobec y szczególne rzeczy przez nas postanowione mocno y nie naruszone

przez się trzymali, dla łaski naszej pod odpadnieniem winy według woli naszej, nie odpustnie świadectwem tego listu, któremu pieczęć nasza iest przycisniona. Dan w Wilnie, dnia 25 miesiąca Lipca, roku Pańskiego 1541; Bona królowa.

U którego to przywileju pargaminowego, literami starymi łacińskimi czytelnymi napisanego, podpisem takowym: Bona regina. Przycisniona iest pieczęć nayiaśnieyszey królowey Bony, a niżej taki podpis: Mathias a Macoliu canonicus s. c. in arce Crakoviensi plebanus Sochaczowiensis, notarius.

1544 г.

Изъ той же книги, стр. 24.

13. Рескриптъ короля Сигизмунда I Городенскому старостѣ Станиславу Петровичу, чтобы онъ не притѣснялъ Городенскихъ мѣщанъ.

Вслѣдствие жалобы Городенскихъ мѣщанъ на старосту, что онъ позволяетъ себѣ дѣлать разныя злоупотребленія и притѣсненія мѣщанамъ, король предписываетъ ему: мѣщанъ не подчинять юрисдикци замка, не судить ихъ замковымъ судомъ и не подвергать тюремному заключенію; не подвергать контролю пивныхъ и медовыхъ корчемъ;

не брать вина, не отнимать городскихъ земель; при этомъ разрѣшается мѣщанамъ предъявлять замку не привилегіи, а копии съ нихъ; замку вмѣняется въ обязанность возвращать горожанамъ королевскіе листы и искать справедливости у магистрата безъ угрозъ, впредь до королевскаго приѣзда.

My Zygmunt, Bożą miłością król Polski, etc.

Marszałkowi ziemskiemu, staroście Grodzieńskiemu, panu Stanisławowi Petrowiczowi. Żalowali nam wóyt y burmistrzowie y raycy y wszyscy mieszczanie miasta Grodzieńskiego o tym, że wasza miłość krzywdy y uciski wielkie im działasz y mieszczan y wszelakich rzemieślników, jak po iedney stronie, tak y po drugiej Niemna odiołeś

od prawa y posłuszeństwa y od wszelkich płatów mieyskich y od podwód y przewierżgnąłeś ich ku zamku naszemu, mało nie połowicę miasta; a oni pokładali przed nami przywiley nasz, który daliśmy im według przywileju brata naszego, szczęsney pamięci króla imci, na prawo im magdeburskie, w którym przywileju stoi napisano, iżeśmy wszelkie ludzie, którzy kolwiek w mieście Grodzieńskim mieszkają, przywierżgneli y

дали ich w moc prawa magdeburskiego, a ty każesz ich koniecznie przed sobą stawić, y sądzisz y rządysz, y przesady na nich bierzesz y sromocisz, y w kaznią pod most wsadzasz, y sądy ich przesądzisz. A w tym że przywileju wypisano iest: iż starostowie Grodzieńscy nie mają ich w niczym sądzić, chyba kiedy który z nich zezwał się przed nas hospodara, my sami sądzić ich mamy ich że prawem magdeburskim. A przy tym żalowali nam, iż wasza miłość każesz ich namiestnikowi swemu myto brać na rzece Necie, jadącym do Prus, a to też iest w przywileju naszym wypisano, iż oni tam myta nie mają dawać. Także też ustanowiłeś służebnika twego, karczmy miodowe y piwne pomierzać po wszystkim mieście, który to służebnik twój pomiernego z każdej karczmy po dwa grosze, a w innych niektórych po grzywnie groszy, a w kilku niektórych po kilka beczek miodu brał. Także że im każesz domy kopać y saletry dostawać, a ku temu iż każesz im na Niemnie most robić, czego oni nigdy przedtym z dawna nie robili. Także iż pasznie y sianożęci u nich odeymiesz, które to oni ziemie pokupili u ludzi naszych Grodzieńskich ieszcze za pierwszych starostów Grodzieńskich, za pana Stańka Sudeiowicza, y też za dzierżenia kniazia Alexandra Jurgiewicza, które ziemie iż brat nasz Alexander y my też potwierdzali im przywilejami naszymi na wieczność. Także żalowali nam, iż też słudzy twoiey miłości zbytki wielkie w mieście czynią y też sromocą y biją y mieszczankę na śmierć zabili, a insze zaś mieszczanki gwałcą, y niektórzy też listy nasze, co z nich o potrzebach mieskich do waszey miłości przynoszą, wasza miłość te listy im odeymiesz, y inne, że się wielkie y nie wymowne krzywdy y uciski od waszey miłości samego im stawiają, zkaąd oni sobie

wielce ciążą, iż się im w takich rzeczach wielkie ciężkości dzieją. Y nawet że wiadomo waszey miłości, iak wasza miłość do tych czasów był u nas w Piotrkowie, ani też u nas w ten że czas byli y nieraz nam żalowali, abychmy im w tym y w innych wyżej opisanych rzeczach sprawiedliwość uczynili, iednak dla wielkich innych spraw naszych waszą miłość z niemi w tych rzeczach wysłuchać nie mogliśmy, a przetoż iezeli będzie tak, iako oni nam żalowali, przykazuiemy waszey miłości, abys według tych przywileiów brata naszego y naszych mieszczan y wszelkich rzemieślników u nich z praw ich y mocy ich nie odeymował y ku zamku naszemu nie przywracał, a któreś pierwey do zamku przywrócił, tych aby oddał w moc y przesąd ich prawa magdeburskiego, y ich abyś przed sobą w sprawach na sąd stanować nie kazał y przesądów z nich nie brał y sądów ich nie przyśadzał y ich abyś nie bił y nie sromocił, y do kazni nie sadzał y myta u nich na rzece Necie namiestnikowi swemu brać nie kazał podług przywileiu naszego, y karczem miodowych, piwnych, pomierzać, win za to na nich brać, zakazał, a co który u nich za to pomierne służebnik twój wziął, to abyś im zasie kazał oddać, y żebyś domów ich dla saletry kopać nie kazał, y mostu na Niemnie robić nie kazał według dawnego zwyczaiu, y ziem kupnych tych, co oni pokupili, począwszy od pana Stańka Sudeiowicza y kniazia Alexandra Jurgiewicza, podług przywileiu brata naszego y też naszego, u nich też nie odeymował. A który by też z nich listy nasze do ciebie w mieyskich potrzebach przynosił, te listy nasze abyś im zasię oddawał. A dla tych wszystkich wyżej opisanych krzywd y ciężkości ich kazalichmy im z tych przywileiów kopie podłożyć przed waszą miłość, y

żeby też ich wasza miłość zachował według przywileju brata naszego, y naszego, y żeby sługom swym ich w. m. sromocić y niektóre zbytki czynić zakazał y od tego aby w. m. sług swoich powściągnął. A w czym by w. m. do nich było prawo, abo im do waszey miłości gdy tam, dali Bóg, będiem w wielkim xięstwie Litewskim naszym, my w. m. z nich, y też im z w. m. we wszystkim sprawiedliwość uczynim. Jeszcze żalowali nam, iż też w. m. pochwalasz się ich bić y wieszać, co ieśliby tak było, w

tym też przykazujemy w. m. pod łaską naszą, abyś w. m. biciem y wieszaniem na nich się nie pochwalał, y żadnych szkodliwości zdrowiu ich czynić nie kazał, a żebyś ich chował we czci do naszego tam przyjazdu, tak iako na ich poddanych naszych służy, koniecznie żeby inaczej nad to w. m. nie czynił. Pisan w Pabijanicy, Grudnia 21 dnia, indykta 1. Bohus.

Ten przywilej po rusku pisany na papierze, u niego pieczęć mnieysza w. x. Lit. przyciśniona, podpis ręki: Bohus.

1560 г.

Изъ книги за 1722 г., листы 237—238.

14. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда Августа Переволицкимъ крестьянамъ.

Король Сигизмундъ Августъ подтверждаетъ привилегію своего предшественника в. кн. Литовскаго Александра, выданную Переволицкимъ крестьянамъ, по которой оны увольняются отъ всякихъ повинностей и работъ на основаніи еще прежняго обычая, начавшагося со временъ в. кн.

Литовскаго Витовта, нѣсколько разъ останавливавшася у нихъ въ избѣ и пользовавшася стаціей; в. кн. Александръ, полагая, что и ему придется когда либо остановиться у нихъ въ избѣ, сохраняетъ ихъ привилегію, дарованную Витомтъ и перешедшую въ обычай.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Maia dziewiątego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Żygmuntem Boufałem—podstolim Derpskim, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—łowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter w Bogu wielebny imść xiądz Jan Skiron, praezbiter Łaszenski, protopopa Grodzieński, przywilej nayiaśnieyszego króla iego mości Żygmunta Augusta,

na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną, po rusku pisany, ad akta grodu Grodzieńskiego podał, który tłumaczac na polskie słowa *), a wpisuiac w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Зигмунтъ Августъ, король польскій, великій князь Литовскій, русскій, прусскій, жмуйдскій, мазовецкій и инныхъ. Маршалку нашому старостѣ Слонимскому пану Грегорови Воловичу, а ревизору нашому Андрею Ильковскому. Приѣзджали до насъ

*) Т. е. переписывая польскими буквами.

подданные наши Слонимцы Переволоцкіе, Марко Дорофіевичъ, Тимоѳеѣ Нестеровичъ, а Опонасъ Нестеровичъ самъ отъ себе и отъ братіи своей, о томъ, што дей Ильковскій, будучи на помѣрѣ волокъ тамъ у Слонимѣ, земли ихъ самыхъ и братыи ихъ шестдесятъ волокъ вымѣрить и велѣлъ есъ имъ съ тыхъ земель службу такую служить, ино де естъ шляхта. И покладали передъ нами листъ дяди нашего Александра короля его милости, въ которымъ пишетъ, ижъ великій князь Витовтъ, дѣду ихъ Близяѣю подводъ и ни корму и ни которыхъ подачокъ давати, никакое службы служить не велѣлъ, который же слово отъ слова въ сесь нашъ листъ въписати есъмо казали и такъ се въ собѣ маеть:

Александръ, Божею милостью великій князь Литовскій, русскій, жомойдскій и иныхъ, Маршалкови нашему а намѣстнику Слонимскому пану Литавору Хребтовичу. Били намъ чоломъ нашии люди Слонимцы Переволоцкіе — Тиня Костюковичъ съ братіею своею, а Семень Даниловичъ съ братіею, а Пронъ Даниловичъ съ братіею, а Тедоръ Василевичъ Сквиря съ братіею и покладали передъ нами листъ великого князя Витовта и отца нашего короля его милости, о тожъ дей великій князь Витовтъ допустилъ дѣду ихъ Сквирю ближнего подводъ, ни корму, ни которыхъ подачокъ давати, для тогожъ то домъ ихъ на дорогѣ, коли великій князь Витовтъ, по дворамъ ѣздывалъ и въ дому ихъ стоивалъ, а потомъ отецъ нашъ король, ихъ милость отцомъ ихъ листъ свой по томужъ и въ дому ихъ стоивалъ, а они подынимаючи станціи его, ино и намъ се пригодитъ коли въ дому ихъ стоивати, дали есъмо его милости нашъ

листъ подлугъ листовъ нашего великого князя Витовта и отца нашего короля его милости: подводъ имъ не надобъ давати, ани корму, ани ту тое подачки и никакой службы имъ не служить, нехай будетъ такъ, якъ было за великого князя Витовта и Зыгмунта и за отца нашего короля его милости, бо мы старины не рухуемъ, а новины не уводимъ. Писанъ у Вильни, іюля второго, индыкта дванацатого *).

Приказъ маршалку нашему намѣстнику Слонимскому пану Литавору Хребтовичу. Ижъ били намъ чоломъ, абыхъ мы и теперь въ службу ниякую приворочати не казали, ино мы съ паны радными нашими ихъ милостию намовившисе, ижъ тотъ на шляхецтво имъ служить и у службу ниякою, абы не были проворочани, тотъ есъмо листъ короля его милости Александра примоцы zostавили и приказуемъ вамъ, абы те ихъ и братіи ихъ ниякой ку службѣ не примунали и ни которее трудности для того имъ не чинили, але осады былисте бы ихъ и братьевъ ихъ не платить, яко вольныхъ людей, заховуючи се въ томъ подлугъ уставы волончѣ, а водлѣ его роказанья и листу нашего. Писанъ въ Вильнѣ, лѣта отъ нароженья тысяча пятьсотъ шестдесятого, мѣсеца Іюля шестого дня.

U którego to przywileju podpis ręki naj-iaśniejszego króla iego mości u imści pana marszałka wielkiego w. x. Lit. tymi słowy: Sigismundus August, rex. mp.; Eustaffi marszałek pisarz. Który to przywiley za podaniem onego przez osobę wyż mianowaną ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą, jest do xiąg urzędowych przyjęty u wpisany.

*) Года 1494.

1561 г.

Изъ книги, содержащей въ себѣ собраніе привилегій и рескриптовъ, данныхъ городу
Городнѣ, съ 1496 по 1717 г., стран. 36.

**15. Привилегія короля Сигизмунда Августа, Городненскимъ мѣщанамъ, увольняющая
ихъ отъ толокъ и чиншу.**

Въ этой привилегіи король Сигизмундъ Августъ, вслѣдствіе новаго размежеванія земель въ в. кн. Литовскомъ, предписываетъ Городненскимъ мѣщанамъ: вмѣсто толокъ вносить плату по 12 грошей съ уволоки и платить чиншу; починять мостъ

на Нѣманѣ. Что касается повинностей такъ называемыхъ прutowыхъ, то отъ таковыхъ король освобождаетъ мѣщанъ на основаніи привилегій своихъ предшественниковъ.

Zygmunt August, Bożą miłością król polski, etc.

Ознаймуиemy tym listem naszym, komu to będzie potrzeba wiedzieć, albo czuć, słyszeć, iż co z nowey pomiaru, która się z woli naszej w włościach y dworach y miastach naszych wielkiego xięstwa Litewskiego stała, udzielaliśmy ustawę na miasta nasze, aby mieszczanie czynsz z włok mieyskich pewny, ku temu za tłoki roczne z tych że włok po dwanaście groszy y od placów albo ogrodów swych mieyskich prętowe też do skarbu naszego dawali każdego roku, to tak, iż tego czasu ziemię miasta Grodzieńskiego na włoki rozdzielone, a place też mieyskie, gdzie domami swemi mieszczanie siedzą y k temu ogrody, które przy domach swych w mieście Grodzieńskim mają, z rozkazania też naszego prętowane według ustawy naszej, sprawca pożytków w zamkach, dworach naszych wielkiego xięstwa Litewskiego, dzierżawca Kniszyński y Zabielski pan Piotr Falczewski, iako płat za tłoki z każdej włoki po dwanaście groszy na rok przy czynszu y innym naszym włocznym, także też y płat z prętów na

nich stanowić chciał. O czym przyjeżdżali do nas burmistrz Symon Granda, Stefan Mitkiewicz — rayca, Andrzej Stanisławowicz — pisarz mieyski, Jan Janikowski, Mikołaj Kwenicki, Hermołas Dobrowicz, sami od siebie y od inszych wszystkich mieszczan Grodzieńskich, y pokładali przed nami przywiley ś. p. króla Zygmunta oycy naszego, którym iego mość przywiley brata swego króla Aleksandra, stryia naszego, potwierdzić raczył, czym ufundowane iest prawo niemieckie temu miastu, y w tym przywileiu iawnno opisano iest, iż mieszczanie Grodzieńscy od tłok są uwolnieni, y bili nam czołem, abychmy ich według onego przywileiu w zwysz mienionego zachowali, a od płacenia z każdej włoki po dwanaście groszy za tłoki ich wyzwolili, a k temu od placów swych y ogrodów, które przy domach swoich mają, iż bychmy żadnego płatu prętowego na nich brać nie kazali, ale postarému, iako do tego czasu bywało, w tym zostawili. Przeto my, on przywiley oycy naszego oglądawszy, bacząc taką wolność od tłok mianowicie temu miastu y prawo niemieckie nadaną, w tym czyniąc łaskę na-

szą za ich czolobiciem, od placenia tłok w tym według ustawy naszej nowej z każdej włoki po dwanaście groszy w rok przy czynszu za tłoki włóczne dawać do skarbu naszego płacić mieli, iżeśmy wyzwolili tym naszym listem, wyzwalamy y wolnemi czyniemy na wieczne czasy; także też y do tego czasu od placów, ogrodów swych, które przy domach swoich mają w mieście Grodzieńskim, a płatu z tego nie dawali, tedy y teraz ich też od takiego płatu, który prętowym nazywają, wolnemi ich działamy, y nie będą oni za tłoki tak od placów swych miejskich, gdzie domami swemi siedzą, iako y od ogrodów w mieście przy domach swych żadnego płatu y czynszu do skarbu naszego dawać na wieczne

czasy; chyba około mostu Grodzieńskiego, który iest na rzece Niemnie dawne powinności działać y spełnić mają y będą powinni, co do tego czasu pełniwali. Y na tochmy im, poddanym naszym mieszczanom Grodzieńskim, dać kazali ten list nasz z naszą pieczęcią. Pisan w Wilnie, lata Bożego narodzenia 1561, miesiąca Marca 28 dnia.—Sigismundus Augustus rex.

U tego przywileiu na pergaminie pisane-go podpis ręki jego królewskiej mości po łacinie: Sigismundus Augustus rex. Pieczęć wielka wielkiego xięstwa Litewskiego na sznurze zawieszona z podpisem ręki takim: Eustaphiey marszałek y pisarz. Przywilej ruski.

1562 г.

Изъ той же книги, стр. 38.

16. Привилегія короля Сигизмунда Августа на отведеніе городу Городиѣ земли за Нѣманомъ и двухъ съ половиною уволокъ сѣнокати.

Въ этой привилегіи король Сигизмундъ Августъ вслѣдствіе просьбы Городненскихъ мѣщанъ отдаеть имъ въ пользованіе двѣ съ половиною уволки сѣнокоса и присоединяеть къ городу за-нѣманскую часть съ моргами и селитьбами. Повинности за это

постановляеть слѣдующія: чиншу 40 гр. съ уволки; подводной повинности по 3 гр.; колядной на ксендза по 1/2 гроша и бирчей на войта по 1/2 гроша.

Zygmunt August, Bożą miłością, król polski, etc.

Oznajmiujemy tym listem naszym, iż co za rozkazaniem naszym z nowej pomiaru y postanowienia w starostwie Grodzieńskim, niedaleko miasta za rzeką Niemnem postanowiwszy y wymierzywszy nowe sielidby na ogrody, ten grunt ku miastu Grodzieńskie-

mu mieszczanom tamecznym przydano, a osobliwie przez sprawcę pomiaru tameczney naznaczono y zawiedziono. Ku temu też miastu Grodzieńskiemu dla paszni koni podwodnych pól trzeciej włoki sianożęci, leżących pod miastem Grodzieńskim między polmi naszej paszni wyżej rzeki Horodnicy, których siedlib, morgów y sianożęci gra-

nice dostatecznie w regestrach sprawców tameczney pomiary opisane są. Y nadto co postanowiono z kaźdey włoki mieyskiej według ustawy na kaźdy rok do skarbu naszego płacić czynszu po czterdziestu groszy, a na podwody po trzy grosze, a plebanowi kolendnego po pół groszku a wóytowi przy oddawaniu płatów biernego także po pół grosza. Y że wóyt, burmistrze, rada bili nam czołem, abychmy im dali na to nasz list y potwierdzili to im listem naszym; a tak my, z łaski naszej hospodarskiej, na czołobicie ich czyniąc, na to dajemy im ten nasz list y to im potwierdzamy wszystko naszym listem na wieczność. Maią mieszczanie Grodzieńscy one siedliby y morgi za rzeką Niemnem ku miastu Grodzieńskiemu dzierżeć, używać, domami swymi, kto z nich zechce, tam się sadzić y budować y one pół trzeciej włoki sianozęci na wypust mieyski y dla paszni koni podwodnych ku tamecznemu miastu na płacie w ustawie opisanym dzierżeć, a z gruntu mieyskiego według ustawy naszej nie bolsz, ani mniej, tylko po czterdziestu groszy na kaźdy rok, a podwodnych tylko po trzy grosze płacić, a plebanowi tamecznemu po pół groszku kolendnego, a wóytowi tamecznemu przy wybieraniu płatów także po pół grosz-

ku dawać oni maią; a nadto z włok ich mieyskich więcey płatu podwyższać nie maią y postanawiać y włok ich mieyskich y po polach naszych mieyskich w powiecie Grodzieńskim znowu przez to pomierzać y ich samych z tych pol y gruntów, na których teraz domami, siołmi pobudowali się, ruszać y przenosić y trudności żadnych im kazać dla tego czynić nie mamy, ale owszem w tym iako wszystko w liście tym naszym pomieniono y opisano, oni maią być zachowani wiecznie y nieporuszonie. A co się tycze strycharzów, mielników, mularzów, te w przysądzie zamkowym być maią do inszego postanowienia y nauki naszej. Jakoż na twierdzą tego y pieczęć naszą kazalichmy przywiesić do tego naszego listu. Pisan w Wilnie, lata Bożego narodzenia 1562, miesiąca Marca 3 dnia. Sigismundus Augustus rex. Ostaphey Wołowicz — marszałek dworny, podskarbi ziemski.

U tego przywileju, na pergaminie pisanego po rusku, podpis ręki ikmci temi słowy: Sigismundus Augustus rex, y pieczęć w. x. Lit. iest zawieszona mnieysza, a niżej podpis ręki imci pana Wołowicza temi słowy: Ostaphey Wołowicz — marszałek dworny, podskarbi ziemski.

1576 г.

Изъ той же книги, стр. 40.

17. Привилегія короля Стефана Баторія, подтверждающая пожалованія двухъ его предшественниковъ городу Городнѣ.

Въ этой привилегіи король Стефанъ Баторій подтверждаетъ городу Городну привилегіи своихъ предшественниковъ Александра и Сигизмунда I. Они напечатаны подъ № 1 и № 3. Подтвержденіе сдѣлано въ Торуни въ присутствіи сенато-

ровъ—Ходкевича, Воловича, Дорогостайскаго, Горносталя, Войны и писарей в. кн. Литовскаго Яновича и Ясенскаго. Привилегія эта написана на пергаменѣ.

W imie Pańskie, amen.

Na wieczną rzeczy pamiątkę! Królów y xiążąt cnota na wieczne czasy objaśnia się y pozalecona bardziey a bardziey się stawia, gdy swym poddanym pożytków radzą y upatruią iak najlepiey y gdy ich w sprawiedliwości rządzą, pokóy im nie tylko zewnątrz, ale y wewnątrz y uspokojenie sprawują y w prawach ich bronią ich y zachowują y ręką zatrzymują. A żeby takowych królów y xiążąt chwala y cnota po potomnym zostawała oświadczone, zwykli to rzeczy, które poddanym swoim dla ich dobrych zasług podściwości y pożytki, albo przywileie y uwolnienia, iakowe pozwalają xiąg pisaniem im y potomkom ich pamięci zalecać, gdyż albowiem w rzeczach ludzkich niemasz nic stałego y wiecznego, ale wszystkie rzeczy śliskie y przemijające, mądrą radą wynaleziono, aby te trzeci do xiąg wpisywano, które do długiey potomności pamięci iść mają. Aby błąd zapamiętania sprawnym rzeczom pod czasem będącym zapamiętania nie przyniosł y szkody, dla tegośmy Stephan — z łaski Bożey król polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, pruskie,

Mazowieckie, Żmoydzkie, Inflandskie etc. y też xiąże Siedmigrodzkie, oznajmuujemy opiewaniem niniejszego wszem wobec y szszególnym przytomnym y napotytm będącym, którzy wiadomość tego mieć będą: iż pokazano przed nami, przez osoby obecnie będące, sławetnych wóyta burmistrzów y radziec samych y wszelkiego pospólstwa miasta naszego Grodzieńskiego imionmi, list potwierdzenia pargaminowy albo przywilej pod tytułem oświeconego xiążenia Żygmunta I—z łaski Bożey w. x. Lit., Ruskiego y Żmóydzkiego pana y dziedzica, szszodrobliwie y darmo pozwolone w sobie zamykający, we wszystkim zdrowy, cały, nie naruszony y nie zepsowany y nie mający żadney noty podeyrzenia, y proszono nas od nich, abyśmy ten że list autentyczny przed nami pokazany y wyłożony, z osobliwey łaski naszej, wiadomości y powagi królewskiej stwierdzić, umocnić y za chwalny mieć raczyli, którego to listu opiewanie od słowa do słowa następuje y iest takowe:

W imie Pańskie, amen.

Abь бляд запаміятаня речом справіо-

nym, pod czasem się toczącym, nie przyniosł szkody, dowcipna wynalazła potrzeba, aby literami wyrażona, wspomniana bywała y świadków wiary godnych świadectwem potwierdzona była; dla wieczney tedy pamiętki nas My Zygmunt, z łaski Bożey wielkie xiąże Litewskie, Ruskie y Żmoydzkie, pan y dziedzic, oznaymujemy opiewaniem ninieyszego, komu należy wszem wobec przytomnym y potym będącym, którzy tego wiadomość mieć będą: Iż stawiwszy się oblicznie przed nami y radą naszą mieszczanie Grodzieńscy, wóyt, burmistrz y rayce, swym y wszystkiego pospólstwa Grodzieńskiego imionami, pewny przywiley pod tytułem y pieczęcią oświeconego xiążęcia y pana Alexandra—z łaski Bożey wielkiego xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Żmoydzkiego etc. pana y dziedzica, prawa, wolności y insze wyzwolenia w sobie zamykający, miastu dany y pozwolony, proszący, abychmy przerzeczony przywiley im potwierdzić, stwierdzić, zmocnić y za chwalny mieć raczyli, którego przywileiu opiewanie w te słowa brzmi:

W imie Pańskie, amen. Trawi wszelką rzecz starożytność, iesli sprawy ludzkie y to co z przyrodzenia swego koniec ma, listem uwiecznione y naznaczeniem świadków do potomnych czasów wieczności w pamięć podano nie będzie; dla wieczney tedy naszej pamiętki My Alexander—z łaski Bożey wielkie xiąże Litewskie, Ruskie y Żmudzkie etc. pan y dziedzic, oznaymujemy słowy ninieyszemi, komu należy wszelkim wobec przytomnym y na potym będącym, którzy o tym wiadomość mieć będą: Iż my pomnożenia rzeczy pospolitey ustawnie pragnąc, y chcąc, aby kondycya miasta naszego Grodzieńskiego była lepsza, y żeby ludzie w nim mieszkający, porządkiem dobrym y słusznym w swych dobrach stawali

się bogatszemi, one z prawa ruskiego albo Litewskiego y któregokolwiek pierwey tryznanego, na prawo niemieckie, magdeburskim przezwane, przenaszamy, które wiecznemi czasy ma trwać według swego zupełnego y całego kształtu, oddalając ztamtąd wszelkie prawa pierwey trzymane, sposoby y zwyczaje wszelkie wobec, któreby te iste prawo theutońskie, magdeburskie, mieli mieszać. Na które w prawdzie prawo magdeburskie w przerzeczonym mieście wóytowstwo z nowego postanawiamy y ninieyszym ubogacymy, odkładając na nie trzy karczmy od wszelkiego podatku naszego wolne y też młyn na rzece Niemnie wolnie pozwalamy budować, y tam, z potrzeby każdemu, bez przenagabania żadnego, iakiekolwiek zboże mleć y z niego czynsze y pożytki wszelkie wobec y każde ponosić, z trzecim groszem przychodzącym ze wszelkich czynszów, prowentów, daro wizn, sądów, win prawnych, przychodów, których kolwiek iako też w Wilnie przez antecessory nasze iest ufundowane y postanowione, y po innych miastach tym prawem ubogaconych. Chcemy tedy, aby wszyscy wobec y każdy zosobna miasta przerzeczonego Grodzieńskiego obywatele gdziekolwiek leżący prawem mianowanym magdeburskim szczylicli się y weselili y iemu we wszystkim posłuszni byli, to iest, tak ludzie za Niemnem mieszkający, iako też y insi z drugiey strony posadzeni, których Podolanami zowią, y insi, którzykolwiek we dworach panów mieszkają, albo kędykolwiek w okolicy przebywają (iako chmy przyrzekli) chcemy, aby temuż prawu magdeburskiemu we wszystkich artykułach y punktach byli posłusznymi. Wymuiemy też obywatele wszystkie przed miastem od podwód naszych wobec wszelkich, które zwykli byli, obowiązuąc ich na każdy (miasto tych podwód) rok do czynszu pięćdzie-

siąt kop na każdy rok bez odpuszczenia płacenia, wyiawszy wszelkie naszą potrzebę ziemską, gdzie podwody dać będą powinni, obaczywszy iednak w podwody potrzebującego list sygnetem naszym zapieczętowany. Mianowano też przerzeczonego miasta obywatele Podolany uwalniamy od dróg, które zwykli czynić w listach y innych rzeczach, które dla potrzeby zamkowej zwyczajne były przenoszenia od inszey służby, któremy się iuż przy bytności naszey Padolanie służyli, ich nie uwolniając, to iest: że mają pochodniami, gdy bychmy na łów szli, albo się wracali służyć, y konie wałaszone y psy myśliwie dla łów wieść y osobę naszą wszegdy w nocy strzegąc czuć, to dziś po nich y na potym mieć chcemy. Czyniemy nawet wszelkich obywatelów przerzeczonego miasta od służby naszey roczney, którą tlokmami zowią, gruntownie uwolnionych, pozwalamy nadto nawet miastu temu trzykroć przez rok każdy iarmarki mieć, według pożytku ich y według zwyczaju, odprawować: pierwszy na dzień święta Znalezienia Krzyża ś., drugi na święto ś. Jędrzeia, a każdy z nich ma trwać przez tydzień, oprócz których iarmarków żaden z kupców przychodnich y innych bez tych że starszych mieszczan Grodzieńskich konsensu przedawać y kupować nie może. Troczan iednak y Wilnian od tego wyimuiąc, gdyż to im od antecessorów naszych osobliwie pozwolono. Daiemy im też y pozwalamy zbudować kamienicę, albo waźnicę y na pożytek swego wóyta obrócić, tamże komorę, drugą dla wosku rozpuszczania wystawić y wosk rozpuszczony znakiem ich naznaczyć y z niego pożytki y zyski zbierać. Chcemy nadto, ażeby żaden z przychodniów albo obcych kupców, albo przekupniów iakich kolwiek mniej trzech kamieni wosku w iednym podaniu sprawować nie mógł. Daiemy nadto starszym mia-

sta tego wszelkie y szczególne mieysca próżne w mieście gdzie kolwiek na osadzenie ludzi y pomnożenie obywatelów, to iest: mieysca puste, żydowskie y, iezeli potrzeba będzie, za rzeką Niemnem tych że też obywatelów pozwalamy w czynsu stanowić według starych radnych, albo burmistrzom albo wóyta woli y upodobania. A sami przerzeczeni obywatele Grodzieńscy ku Kownowi przez Niemen idący żadnemu z nich płacić myta, ani na Necie rzece, ku Prusom idąc, przerzeczone myto y cło płacić nie będą powinni. Daiemy też wszystkim obywatelom miasta przerzeczonego część łaki od miasta aż do mieysca, gdzie złoczyńców karzą, to iest: do szybienicy y z iedney części aż do placu naszego, to iest, gumna, na której dobytek swój y bydło ze wszelką będą mogli paść wolnością. Będą też mogli dla pożytku wóytowskiego spólną wystawić łaźnię, gdzie się nadarzy mieysce sposobnieysze. Wystawią nawet ratusz na mieyscu godnieyszym, pod którym iatki iakie albo komorę do postrzygania sukna wygotować y mieć im nie bronimy. Będą też mieć na ratuszu miarę zboża, to iest: beczkę ratuszną y miarę miodu, to iest: miednicę. Wyimuiemy ie też wyzwalamy y na wieki uwalniamy tenorem ninieyszego wszelkich obywatelów miasta przerzeczonego od sądów jurysdykeyi y mocy wszelkich woiewodów, kasztelanów, starostów, sędziów, podśędków y ich namiestników y drugich urzędników xięstwa naszego, także przed nimi albo ich którym w sprawach tak wielkich, iako małych zapozwany albo wezwany bynajmniej nie będą odpowiadać, lecz wóyt albo rayce, iesli w czyn komu mniej się będą zdać sprawiedliwi, przed nami zapozwani mają się stanowić, których iednak tymże prawem magdeburskim sądzić będziemy powinni, większe iednak prawo nad

prawa mianowane nam zostawując. Na czego wszystkiego oświadczenie y wiadomszą twierdzą pieczęć nasza przy niniejszym jest przywieszona. Działo się y dalichmy w Biersztach w poniedziałek, w sam dzień ś. Benedykta, roku Pańskiego 1496, przy bytności tamże wielebnych pana Woyciecha—w Chrystusie xiędza biskupa Wileńskiego, Mikołaja Radziwiłowica—woiewody Wileńskiego y w xięstwa kanclerza, Mikołaja—starosty Bielskiego y wielkiego xięstwa strukczaszego, Mikołaja Illnicza—margrabi, przez ręce mistrza Erasma, na ten czas pisarza naszego, który niniejsze rzeczy miał w poruczeniu. My tedy prozbom przerzeczonych mieszczan y poddanych naszych y obywatelów Grodzieńskich, we wszystkich ich punktach zamknieniach, członkach y kondycyach, dobrowolnie się przychylając im przerzeczony przywilej y prawa wolności y uwolnienia, w przerzeczonym przywileju zamknione, uradziłichmy potwierdzić, ugruntować, za chwalne mieć, iakoż niniejszym potwierdzamy, gruntuujemy, za chwalne mamy y pochwalamy nakazując, aby one moc ustawney twierdzy trzymały, opiewaniem niniejszego srodzkuiącym na wieki, na który rzeczy świadectwo y wiadomszą twierdzą pieczęć nasza do niniejszego jest przyciśniona. Działo się y dalichmy w Grodnie, w poniedziałek, w wigilią poczęcia Panny Maryi, roku od narodzenia Pańskiego 1506, przy obecności tamże iasnie wielebnego w Chrystusie oycy y Pana Woyciecha—biskupa Wileńskiego y wielmożnych a urodzonych xiążęcia Alexandra Jurgiewicza z Olszan—kastelana Wileńskiego, Mikołaja Mikołajewicza Radziwiłowicza—woiewody Trockiego, Jana z Zabrzezia—naywyższego wielkiego xięstwa marszałka y starosty Grodzieńskiego, Stanisława Janowicza—kasztelana Trockiego y starosty Żmoydzkiego, y Jana Sapięhy—margrabi y

sekretarza naszego naywyższego, starosty Brasławskiego y Żymorskiego, przez ręce Piotra Opalińskiego—pisarza naszego; który niniejsze rzeczy miał w poruczeniu.

My tedy Stephan król, przerzeczonym prozbom mianowanych mieszczan y poddanych naszych przerzeczonego miasta naszego Grodzieńskiego dobrowolnie się przychylając y łaskę naszą królewską im pokazać chcąc, list wzwyż pomieniony y wszelkie w nim zamknione rzeczy, wszelkie wobec powagą naszą królewską we wszystkich tego punktach, listu zamknieniach, kondycyach, członkach prawa magdeburskiego zwyczaju y zachowaniu, przelożeństwach, uwolnieniach, daniach, rozumiałichmy go schwalić, stwierdzić, za wdzięczny mieć y zmocnić, iakoż niniejszym zchwalamy, stwierdzamy, za wdzięczny mamy zmocniamy, iakiego zwyczaju są y trzymania niniejszego opiewaniem srodzkuiącym nakazując, aby y sam y wszelkie wobec y szczególne rzeczy w nim zamknione y ich zwyczaj moc y twierdzą poważnego y wiecznego umocnienia trzymały, istotą niniejszego srodzkuiącą, iednakże zachowując prawo nasze królewskie wszędy wcale. Na której rzeczy świadectwo y wiadomszą twierdzą pieczęć naszą pod niniejszym jest zawieszona. Działo się y dalichmy w Toruniu, na seymie koronnym walnym, dnia 5 Listopada, roku od Chrystusa narodzonego 1576, przy bytności iasnie wielebnych, oświeconych, wielmożnych, y urodzonych tak duchownych, iako y świeckich królestwa polskiego y wielkiego xięstwa Litewskiego senatorów, a mianowicie w. x. Lit. wielmożnych rad: Jana Chodkiewicza—kasztelana Wileńskiego, starosty Żmoydzkiego x. marszałka naywyższego, rządcy y hetmana ziemi Inflandzkiej, starosty Kowieńskiego, dzierżawcy Telszewskiego; Eustache-go Wołowicza—Kasztelana Trockiego, w.

x. Lit. podkanclerzego, starosty Brzeskiego y Kobryńskiego; Mikołaja Dorogostayskiego—woiewody Połockiego, starosty Wolkowyskiego, dzierzawcy Szereszewskiego y Wileńskiego, ciwuna Serdyńskiego y Beysagolskiego; Gabryela Hornostaia — woiewody Brzeskiego, starosty Mińskiego, dzierzawcy Kamienieckiego; Jana Hlebowicza—kasztełana Mińskiego, dzierzawcy Onixiceńskiego y Radoszkowskiego; Wawrzyńca Woyny—podskarbiego ziemskiego y pisarza w. x. Lit. starosty Pińskiego, dzierzawcy Olitskiego y Kwastowskiego; y pisarzów w wielkim

xięstwie Litewskim: Jędrzeia Janowicza y Mikołaja Jasińskiego y dzierzawcy Lubasnowskiego, y inszych sekretarzów y pisarzów wiele. Stephan król; Maciey Sawicki—kasztełan Podlaski w. x. Lit. pisarz.

U którego to przywileiu pargaminowego, dawnemi literami łacińskimi pisanego, iest podpis królewski z prawey strony w te słowa: Stephanus rex; y relacya z lewey strony w te słowa: Mathias Sawicki — castellanus Podlachiae. Pieczęć mnieysza w. x. Lit. w wosku żółtym na snurze iedwabnym czerwonym.

1576 г.

Изъ той же книги, стр. 46.

18. Привилегія короля Стефана на право открыть складъ соли въ городъ Городиѣ.

Въ этой привилегіи король Стефанъ Баторій разрѣшаетъ г. Городиѣ открыть у себя соляной складъ для *крупяной соли*, привозимой изъ Гдан-

ска и Королевца Нѣманомъ и сухопутьемъ и оплаченной пошлинами въ Ковиѣ; изъ Городны продавать по другимъ мѣстамъ.

Stephan, z łaski Bożey król polski, etc.

Oznaymuemy tym listem naszym. Powie dzieli przed nami wóyt, burmistrze y wszyscy mieszczanie miasta naszego Grodzieńskiego, iż z dawnych czasów ieszcze za panowania królów ich mościów y wielkich xiążąt Litewskich, przodków naszych, zachowało się to: iż sol krupiasta, która rzeką Niemnem wodą y suchym łądem przez kupców, targowców naszych hospodarskich, xiążęcych, pańskich—duchownych y świeckich, ze Gdańska, z Królewca, na komorze Kowieńskiej odmycona y z Kowna wicinami rzeką Niemnem y suchym łądem, nie skła-

dając oney w inszych miastach, tylko do Grodna prowadzona y każdemu wolna przedawana bywała, y iuż daley Grodna ku górze rzeką Niemnem y suchym łądem ku Podlasiu nigdy prowadzona nie bywała; y bili nam czołem, abychmy z łaski naszej hospodarskiey przy takowym porządnym składowaniu solnym, który z dawnych czasów w mieście Grodzieńskim bywał, ich zostawili y listem naszym hospodarskim to im zmocnić rozkazali. A tak my hospodar na czolobicie tych poddanych naszych, mieszczan Grodzieńskich, łaskę naszą hospodarską czyniący, a k temu postrzegając tego, aby za

nieporządny soli prowadzeniem y składaniem iey, poddani nasi, mieszczanie Grodzieńscy, ku ubóstwu y zniszczeniu nie przyszli, ten skład solny, który zdawna zwykły w mieście Grodzieńskim bywał zachowywany, listem naszym temu miastu naszemu Grodzieńskiemu y poddanym naszym, tamiecznym mieszczanom Grodzieńskim, potwierdzamy, tak, iż gdy którzy kupcy nasi gospodarscy y mieszczanie onego miasta Grodzieńskiego, sól z Królewca z Kowna na wicinach rzeką Niemnem, albo suchym łądem do Grodna powiozą, tedy oną w Grod-

nie składać, odtąd takową każdemu przedawać mają, zachowując się po temu, iako się około soli takowej do tych czasów w onym mieście zachowywało. Y na to daliśmy poddanym naszym, mieszczanom Grodzieńskim, ten nasz list z naszą pieczęcią. Pisan w Toruniu, roku Bożego narodzenia 1576, miesiąca Nowembra 30 dnia. Stephanus rex.

U którego przywileju ruskiego, na papierze napisanego, przyciśniona pieczęć mniejsza w. x. Lit.

1576 г.

Изъ той же книги, стр. 48.

19. Привилегія короля Стефана, освобождающая Городненскимъ мѣщанамъ отъ пошлинъ за солодовню и пивоваренные заводы.

Въ этой привилегіи король Стефанъ Баторіи освобождаетъ Городненскія солодовни и пивоваренные заводы отъ пошлинъ, назначенныхъ коро-

лемъ Сигизмундомъ Августомъ по случаю бывшей въ его время Московской войны.

Stephan, Bożą łaską król polski, etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym. Powiadali przed nami wóyt, burmistrze y wszyscy mieszczanie miasta naszego Grodzieńskiego, iż pierwey za ś. p. Zygmunt August, przodek nasz, wiodąc wojnę z kniazem wielkim Moskiewskim, dla poratowania skarbu w. x. Lit. postanowił był rozkazać raczył w mieście Grodzieńskim nad prawo y wolność, od przodków naszych onemu miastu nadanych, słodownie y browary ustanowić, z których pewna summa na każdy rok w skarb nasz ziemski w. x. Lit. z wielkim

obciążeniem tych poddanych naszych, mieszczan Grodzieńskich, dawana bywała, dla czego oni ku wielkiemu ubóstwu y zniszczeniu przyszli; takoz po zeysciu z tego świata ś. p. króla imci Zygmunta Augusta, ieszcze do szczęśliwego panowania naszego, ci mieszczanie Grodzieńscy, dla ubóstwa y zniszczenia swego, ichmościów panów rad naszych w. x. Lit. prosili, aby ichmę względniejszy w prawa ich, od królów ich mościów, ś. p. przodków naszych im nadane, one słodownie y browary nowo w tym mieście postanowione złożyli, gdzie ichmość pa-

nowie radni nasi y podskarbi ziemski w. x. Lit., dzierżawca Markowski, Madelski, Uspolski y Pieniański, pan Mikołaj Naruszewicz, z płacenia słodowień y browarów ich wyzwolili, odkładając to do szczęśliwego przyjazdu naszego gospodarskiego. A tak mieszczanie Grodzieńscy przywilej ś. p. Żygmunta, przodka naszego, ze wszystkimi wolnościami y pożytkami, tak iako y inszym miastom uprzywileiowanym iest nadano, przed nami pokładali, biiąc nam czołem, abychmy te obciążliwości, które były nowo w onym mieście Grodzieńskim nad wolność ich włożone, z nich złożyli y wolnemi ich od tego udziałali, iżby oni w onym mieście Grodzieńskim sami słody robili y browary wolne mieli, przykładem inszych miast uprzywileiowanych używali. Z którego przywileiu iego mość gospodar wyrozumiawszy wszelkie wolności y pożytki wspolek z prawem magdeburskim ku temu miastu Grodzieńskiemu, iż są nadane, przy tych że wolnościach ich zachowuiemy y od płacenia słodowień y browarów wolnemi ich czyniemy. Maią poddani nasi, mieszczanie Gro-

dzieńscy, przykładem innych miast naszych gospodarskich, prawa magdeburskiego uprzywileiowanych wolności używanych, zażywać, słodownie, browary w domach swóich mieć y na pożytek swóy obracać. Jakoż podskarbiemu ziemskiemu w. x. Lit. y pisarzu naszemu, staroście Pińskiemu, dzierżawcy Olitskiemu y Kwasowskiemu, panu Łaurynowi Woynie y na potym będącym podskarbib ziemskim w. x. Lit. przykazuiemy, ażebyście płaty z słodowień y browarów z mieszczan Grodzieńskich nie pragneli y o tym im żadney trudności nie zadawali, sprawuiąc się według praw temu miastu nadanych. Na co daliśmy poddanym naszym, mieszczanom Grodzieńskim, ten nasz list z podpisem własney ręki naszej gospodariskiey, do którego y pieczęć naszą przyłożyć rozkazaliśmy. Pisan w Toruniu, roku Bożego narodzenia 1576, miesiąca Listopada 30 dnia.

Ten przywilej pisan po rusku na papierze y pieczęć mała w. x. Lit. przyciśniona, a podpis ręki króla iego mości: Stephanus rex.

1579 г.

Изъ той же книги, стр. 49.

20. Привилегія короля Стефана, подтверждающа право Городенскихъ мѣщанъ имѣть мельницу на рѣкѣ Нѣманѣ.

Вслѣдствіе ходатайства Городенскихъ мѣщанъ о разрѣшеніи имъ воспользоваться правомъ устройства мельницы на рѣкѣ Нѣманѣ, которое право даровано было имъ его предшественниками, король Стефанъ Баторій позволяетъ имъ постро-

ить оную и пользоваться отъ нея всѣми выгодами и доходами, съ условіемъ впрочемъ, чтобы эта мельница не причиняла убытковъ мельницамъ королевскимъ.

Stephan, Bożą łaską król polski, etc.
Sprawcy starostwa dworów Grodzieńskich,

dzierżawcy Bolnickiemu, Stephanu Bielawskiemu y na potym będącym starostom y

dzierżawcom Grodzieńskim. Powiadali przed nami poddani nasi, burmistrze, raycy y wszystkie pospólstwo miasta Grodzieńskiego, iż co zdawna iest nadano od przodków naszych, sławney y świętey pamięci Alexandra y Żygmunta—królów ich mościów polskich, wielkich xiażąt Litewskich, iż onym mieszczanom miasta Grodzieńskiego wolny młyn na rzece Niemnie pozwolony iest zbudować y ku pożytku swemu mieć, w którym wolno im wszelakie zboże mleć, y na pożytek swój mieyski obracać, iako to szerzey na tym liście przywileiu iego królewskiej mości opisano y dołożono iest. Który przywilej oni przed nami pokładali y bili nam czołem, abychmy ich według nadania przodków naszych zachowawszy onego młyna na rzece Niemnie zbudować im y zboże wszelakie w onym młynie mleć y ku pożytku ich mieyskiemu pozwolili. Co iż w przywileiach przodków naszych to im iest nadano, iż im, mieszczanom miasta Grodzieńskiego, wolno iest na rzece Niemnie młyn swój mieć y w nim na potrzeby swe zboże mleć, tedy my im, ubliżenia w prawie

ich nie życząc, ten młyn na rzece Niemnie, według przywileia miastu nadanego, mieć nie zabraniamy y chcemy mieć, iż by ty, panie Bielawski, y na potym będące starostowie y dzierżawcy dworów Grodzieńskich przykazuiemy, iżby się tym poddanym naszym, mieszczanom Grodzieńskim, na rzece Niemnie młyna zbudować y w nim wszelakie zboże mleć nie zabraniali, żadnego im w tym zatrudnienia y przekazy nie czyniąc, ale się we wszystkim według nadania przodków naszych y według tego listu y z rozkazania naszego zachować. A wszakże oni tego przestrzegać mają, żeby się tym młynem ich inszym młynom naszym żadna przekaza w mływie nie stawała. Pisan w Wilnie, lata od narodzenia Syna Bożego 1579, miesiąca Maia 26 dnia.

U którego przywileiu na papierze, ruskiemi literami pisanego, pieczęć mnieysza w. x. Lit. przyciśniona, a podpis ręki iego królewskiej miłości temi słowy: Stephanus rex; pana pisarza temi słowy: Wenclaw Agrippa—pisarz.

1579 г.

Изъ той же книги, стр. 51.

21. Привилегія короля Стефана на постройку корчмы въ городѣ Городнѣ, свободной отъ платы канцизны.

Въ этой привилегіи король Стефанъ Баторій разрѣшаетъ городу Городнѣ построить на рынкѣ гостинную корчму, продавать въ ней вино безъ

уплаты канцизны и пользоваться доходами отъ этого на пользу всего города.

Stephan, z łaski Bożey król polski, etc. Oznaymuiemy tym listem naszym. Bili

nam czołem gospodarowi poddani nasi, burmistrze, raycy y wszystkie pospólstwo mia-

sta naszego Grodzieńskiego, abychmy na potrzebę miasta naszego Grodzieńskiego im na placu ich starodawnym mieyskim w mieście naszym Grodzieńskim, w rynku leżącym, dla lepszego porządku y dla snadniejszego wczasu gościom przyjezdny, dom gościnny, który im z dawna nadany iest, wolność zbudować pozwolili, dla poprawy miasta y dla innych potrzeb mieyskich karczmę piwną, miodową y gorzalczaną od płatów naszych y kapszczyzny wolną dali. A tak my, gospodar, w onym mieście Grodzieńskim naszym takowych domów gościnnych, których tam po ten czas mało iest, porządek mieć chcący, na czołobicie tych poddanych naszych, mieszczan Grodzieńskich, czyniąc im tym nieiaki pożytek na potrzebę mieyską, z łaski naszej hospodarskiej dali, y pozwoliliśmy y tym listem dozwalamy tym poddanym naszym, mieszczanom miasta Grodzieńskiego, mieć w mieście tamecznym Grodzieńskim na placu w rynku karczmę wolną piwną, miodową y gorzalczaną także y wszelakiego innego

napoiu, od wszelakich płatów, do skarbu naszego należących, wolną maią; y wolni będą ciż poddani nasi miasta mieszczanie Grodzieńskiego w tym domu ich wyżej mienionym karczemnym mieyskim karczmę wolną piwną, miodową y gorzalczaną, także y wszelkie insze napoie mieć, y z tey karczmy wszystkie pożytki, iakim kolwiek sposobem nazwane, na siebie dzierżać, y to na potrzebę miasta naszego tamecznego obracać, y z tego wszystkiego nam gospodarowi do skarbu naszego płatu y kapszczyzny płacić nie maią y nie powinni będą. Y na to daliśmy tym mieszczanom Grodzieńskim ten nasz list, ręką naszą podpisany y pieczęmi naszymi zapieczętowany. Pisan w Wilnie, lata od narodzenia Syna Bożego 1579, miesiąca Maia 26 dnia.

Ten przywiley, pisany po rusku na papierze, ma pieczęć małą wielkiego xięstwa Litewskiego, z podpisem ręki iego królewskiej mości temi słowy: Stephanus rex., a pisarskiej: Wenclaw Agrippa.

1582 г.

Изъ той же книги, стр. 52.

22. Рескриптъ короля Стефана старостѣ Кокенгузенскому и Крусвицкому Степану Бѣлявскому, чтобы онъ не задерживалъ судовъ, которыя нанимають Городненскіе мѣщане въ Ковиѣ для провоза хлѣба въ Королевецъ.

Sprawcy dworów naszych Grodzieńskich, staroście Kokenhauskiemu y Kruświckiemu dzierżawcy Bałtyckiemu, panu Stephanowi Bielawskiemu. Żalowali nam wóyt, burmistrze, rayce y pospółstwo miasta naszego

Grodzieńskiego o to, iż gdy w mieście naszym Kowieńskim wiciny na spust wszelakiego zboża do Królewca za swoje własne groszy naymuia, y gdy te one wiciny przyproawdzone bywaią, tedy ie ty sam, a w

niebytności twojej urzędnicy y słudzy twoi, one wicin u nich hamują, dając przyczynę, iakoby na spuszczenie zboża naszego tych wicin potrzebowali, a w tym oni krzywdę y szkodę nie małą w spuszczeniu y w prowadzeniu zboża swego podeymują. Y bili nam czołem, gospodarowi, abychmy te hamowanie wicin tych, które oni dla spuszczenia zboża w Kownie naimują, pozawciagneli, iż by przez zatrudnienie tego spustu, z którego oni większe swoje zapomożenie mają, targów nie zaniechali y sami do szkody, a miasto te nasze Grodno do spustoszenia nie przyszło. Przeto za czołobiciem tych poddanych naszych y upatrując to, aby się lepiej budowali mieszcianie w tym mieście naszym, za większym zapomożeniem takeśmy z panem Mińskim podskarbiem ziemskim y pisarzem naszym wielkiego xięstwa Litewskiego, panem Janem Hlebowiczem na Dąbrowice, postanowili, przy czym y samiśmy byli: iż pan podskarbi na potrzebę spuszczenia zboża naszego do Królewca wicin z Kowna kazawszy ma-

jąc do Grodna odprowadzić, iednak przed tym czasem nim potrzeba tych wicin okazywać będzie, masz dawać znać panu podskarbiemu ziemskiemu za cztery niedziele, a pan podskarbi iako się tego podiał, że iak wiele wicin y kilka razy potrzeba będzie, za oznaymieniem od ciebie y pieniędzy na zadatek posłaniem, za czasu, iako wyżej določono, tych wicin z Kowna odsyłać chce y do Grodna przyprowadzić każe. A tak ty odtąd ani sam, ani słudzy twoi u mieszczan Grodzieńskich wicin nie odeymował, pod nagrodą wszystkich szkod, któreby oni tym hamowaniem wicin od ciebie samego y od sług twoich w targach swoich podeymowali koniecznie. Pisan w Krynkach, lata Bożego narodzenia 1582, Julii 27 dnia.

U tego przywileiu ruskiego, na papierze pisanego, przy pieczęci przyciśnionej mniejszej w. x. Lit. podpis ręki jego królewskiej mości temi słowy: Stephanus rex., pana pisarza temi słowy: Wenclaw Agrippa, pisarz.

1588 г.

Изъ той же книги, стр. 9 второй помераци.

23. Привилегія короля Сигизмунда III касательно имѣній, принадлежащихъ королевскому столу.

Въ этой привилегіи король Сигизмундъ III назначаетъ Городненское староство съ Олитской державой, Берестейское староство съ Кобринской и Каменецкой державой и державу Шавельскую сто-

ловыми королевскими имѣніями и оставляетъ ихъ во владѣніе державецъ, получившихъ на это права или за службу или за деньги, съ тѣмъ, чтобы эти имѣнія на всегда пребывали имѣніями столовыми.

August III, z Bożey łaski król polski, etc. Oznamujemy tym listem, ekstraktem na-

szym, komu to wiedzieć należy: iż w xięgach metryki kancelaryi naszej mniejszej

w. x. Lit. znayduie się przywiley na dobra, которые мають быти до столу господарского за najiaśnieyszego praedecessora naszego króla imci polskiego y wielkiego xiążęcia Litewskiego Zygmunta trzeciego w roku 1589, miesiąca Januaryi 28 dnia, y suplikowano nam iest przez panów rad y urzędników, przy boku naszym rezydujących, abyśmy ten przywiley z tych że xiąg metryki kancelaryi naszej mnieyszey w. x. Lit. per extractum authentice wydać raczyli pozwolić, który, słowo do słowa z ruskiego wypisuiąc tak się w sobie ma:

Жиггимонтъ третій, Божию милостью король польскій, великій князь Литовскій и пр. Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ всемъ посполите и кождому зъособна нынешнимъ и на потомъ будучимъ, кому бы того потреба была вѣдати, ихъ послове одъ всехъ становъ великого князства Литовского такъ зъ рады, яко и зъ рыцарства оповѣдили то и межи иными артыкулами намъ подали, же ихъ милость панове рады и вси станы великого князства Литовского на зъѣздехъ своихъ обмыслиючи о всехъ справахъ и потребахъ речи-посполитое, не мней того потребу быти бачили, абы столь господарскій, также и скарбъ земскій у великомъ князствѣ Литовскомъ певными доходы быль опатронъ, которыхъ бы не только подскарбій земскій, але ани мы господарь и по насъ будучіе ихъ милость короли польскіе и великіе князи Литовскіе тыхъ доходовъ никому отдавати и ни на што инного ихъ оброчати, и ими шафовати не могли, только на подымованье насъ и столу нашего господарского; про тожъ ихъ милость староства и державы нижей помененые на то назначили, а меновите: староство Городеньское и держава Олитская съ фольварками къ нимъ принадлежащими, а меновите: Городница, Новый

Дворъ, Лабно, Крынки, Одельско, Красникъ, Квасовка, Кузница, Котра, Скидель, Вертилипки, Озера, Салаты, Мильковщина, Мосты и иншіе фольварки, мѣстечка, села, волости и лѣсництва староства Городеньского и державы Олитское;—староство Берестейское и держава Кобрынская и Каменецкая зъ фольварками: Рѣчица, Воишь, Милейчицы, Ломазы, Коденець, Кіевецъ, Пружона, Клещеле, Везки, Дивинокъ зо всіми волостями и пр. и пр.; а въ земли Жомойтской держава Шавленская зо всіми тежъ волостями, селы и прилеглостями. Тые вси староства и державы, выжейпомененые, зо всіми ихъ пожитки, доходы, прылеглостями и широкостями, такъ яко се теперъ сами въ собѣ зъ ихъ фольварками, мѣстечками, волостями, лѣсництвы, пожитками въ обиходехъ и широкостяхъ своихъ мають и то што ку нимъ зъ давна належало, ихъ милость панове рады и вси станы великого князства Литовского до столу и скарбу нашего господарского помѣнивши, такъ постановили: Заховавши теперешнихъ державецъ водлугъ привилею предковъ нашихъ при правахъ ихъ; которые альбо права доживотные, альбо сумы пѣнезные на державахъ вышей помененыхъ одъ предковъ нашихъ мають, и съ тыхъ староствъ и державъ, такъ замковъ, мѣстечекъ, фольварковъ, волостей и селъ до нихъ належачихъ, такъ огуломъ, яко по частяхъ николи бы тежъ въ наибольшей потребѣ и припадку нашимъ и речи-посполитое, не только въ суммахъ пѣнезей заставовати и хотъ на выдержованье заводити, альбо правомъ якимъ вѣчнымъ, леннымъ и замбною давати, але ани доживотнымъ правомъ, а звлаща пожитковъ и доходовъ скарбу нашему господарскому зъ постановенья ре-визорского належачихъ отдавати и ни въ

чомъ ихъ змнейшати не маемъ и не можемъ, мы и потомки наши вѣчными часы, але вси пожитки, доходы скарбу нашому назначонные, и которые на потомъ въ тыхъ старостахъ, державахъ слушне и пристойне вынайнены, примножаны и прибавлены быти могутъ, на опатренье наше и столу нашего господарского въ великомъ князствѣ Литовскомъ оборочаны и выдаваны и лѣсництва до нихъ належачіе въ держанье, заведенье абы были даваны людемъ народу Литовского у великомъ князствѣ Литовскомъ добре оселымъ. Которое постановенье ихъ милостей пановъ радъ и становъ великого князства Литовского, мы господарь бачечи быти слушное, пристойное и ку доброму речи-посполитое учиненое, во всемъ принявши, утвержаемъ и симъ привилеемъ нашимъ змоцняемъ, хотечи то мѣти за вѣчное право и непорушное, подъ которое маемъ и повинни будемъ мы сами и по насъ будучіе, ихъ милость короли польскіе и великіе князи Литовскіе, подлегати и вѣчне а не порушне держати, а держати мають и повинны будутъ. А гдѣ быхмо мы або потомки наши сему постановенью обѣтницы, записови и привилееви нашому противни быти, альбо въ чимъ нарушити хотѣли, и староство альбо державу которую зъ вышейпомененыхъ всю огуломъ, альбо што кольвекъ зъ фольварковъ, лѣсництвъ, мѣстечекъ, сель, дани медовое, грошовое, житное, и иныхъ всякихъ пожитковъ и доходовъ, зъ нихъ до скарбу нашего належачихъ и приходячихъ, коли якого кольвекъ стану човѣку дати, даровати, замѣнити, заставити и якимъ кольвекъ правомъ ку змнейшенью приходовъ скарбу нашего оддати, тогда таковые листы, записы, данины и привилеи наши и потомковъ нашихъ, яко ку шкодѣ речи-посполитое даные, ни якого права и моцы

противъ сему привилею нашому мѣти не мають и не могутъ, але вездѣ и у каждого права касованы и у ни во што оборочаны быти мають и такого каждого, ктобы што противъ сему праву и привилею нашому упросилъ и въ держанье чого приполъ, не только мы господарь, але и панове наши безъ всякого поступку правного и суду, але яко квалтовника, противника и неприятеля зъ ихъ спольного держанья выгнати, отняти и одъ него оддалити могутъ и мають, а надто и самого такого, яко нарушителя права посполитого карати маемъ и повинни будемъ. Вѣдьже ижъ королевая ее милость Ганна на нѣкоторыхъ державахъ, а меновите на державѣ Кюбринской, Олитской и на фольваркахъ староства Городеньского Скидлю, Виртилишкахъ, Озерахъ, Салатахъ оправу отъ речи-посполитое за привилеемъ короля его милости Стефана—малжонка своего, мѣти рачить, тогда тѣ державы и добра, оправа ее королевское милости, подлежные до столу нашего приворочоны быти не мають, ажъ кгда по долгомъ, дасть панъ Богъ, животъ ее королевское милости тѣ добра освобожены будутъ. Также держава Шавленская и Могилевская подъ тое право подлегати не будетъ, ажъ кгда тежъ сумма пѣнзей за державу Могилевскую, которое одъ продка нашего короля его милости Стефана есть внесена, зъ скарбу нашего одложона и заплачона будетъ, а на державу Шавельскую право доживотное устанеть, тожъ тѣ державы, яко и тѣ староства и державы подъ тое право подлегати мають. А инные вси староства и державы и добра, вышейпомененные, которые одъ предковъ нашихъ не суть въ суммахъ пѣнзей завезены, або правомъ доживотнимъ одданы, хотъ бы тежъ хто зъ нихъ што до воли и ласки господарское держалъ, тѣ таковые заразь подъ сіе право

подлегати мають и того никому доживотнимъ правомъ отдавати и въ суммахъ пѣнязей заводити не маемъ и не будемъ, заховаячисе во всѣмъ водлугъ сего привилею нашего. Што все для лепшой вѣры и твердости рукою нашою подписали есмы и печать нашу великого князства Литовского до сего привилею станомъ великого князства даного привѣсити есмы велѣли. Писанъ въ Краковѣ, на соймѣ коронаціи наше, лѣта отъ нароженя Сына Божого тысяча пять сотъ осьмдесятъ осьмого, мѣсеца

Генваря двадцать осьмого дня. Подпись руки господарское. Крабрель.

My tedy król do pomienioney supliki łaskawie się skłoniwszy, zwyż wyrażony przywilej z xiąg przereczonych metryki kancelaryi naszej mnieyszey wielkiego xięstwa Litewskiego ekstraktu stronie potrzebującej wydać y dla więksey wagi pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w kancelaryi naszej wielkiego xięstwa Litewskiego.

1588 г.

Изъ той же книги, стр. 54.

24. Привилегія короля Сигизмунда III, которою уволены Городненскіе мѣщане отъ мѣрки въ королевской мельницѣ, съ уплатою двѣнадцати пѣнязей съ бочки.

Въ этой привилегіи король Сигизмундъ III, вслѣдствіе жалобъ мѣщанъ на злоупотребленія администраторовъ, постановляетъ на будущее время взимать съ бочки, отправляемой въ королевскія

мельницы, по 12 пѣнязей и не брать никакихъ мѣрокъ; разрѣшаетъ также мѣщанамъ молоть хлѣбъ и въ частныхъ мельницахъ, если королевскія будутъ заняты.

Żygmunt trzeci, z łaski Bożej król polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmudzkie, Mazowieckie, Inflantskie, y таż Bożą łaską naznaczony król Szwedzki, Gotski, Wandalski, y innych.

Oznaymuujemy tym naszym listem każdemu, кому бы о tym potrzeba była wiedzieć ninieyszym y на potym będącym. Bili nam, gospodarowi, czołem wóyt, burmistrze, rayce y wszyscy mieszczanie y żyдо-вие miasta naszego Grodzieńskiego y powiedzieli przed nami: iż за panowania przodka naszego, sławney pamięci króla

iego mości Stephana, sprawca dworów starostwa Grodzieńskiego, urodzony Stephan Bielawski wniosł y włożył był на nich miarki od słodów y od każdego zboża, które kolwiek bądź do młynów naszych, albo też до czyich inszych dla mliwa wozili, niedopuszczając im w żarnach mleć przeciw prawu y zwykłey powinności, ku wielkiemu zniszczeniu ich, а potym po zeyściu z tego świata przodka naszego ichmość panowie radni wielkiego xięstwa Litewskiego, duchowni y świeccy на zieżdzie Wołkowyskim przed szczęśliwą elekcyą naszą

za czolobitniem ich y względniem w prawo wolności y przywileia ich, od przodków naszych ś. p. królów ichmościów y wielkich xiażąt Litewskich miastu Grodzieńskiemu nadanych, tak iako y innym miastom uprzywileiowanym, od tego ciężaru, który na nich pomieniony Stefan Bielawski był włożył, to iest, od dawania miarek, wolnemi ich uczynili, tak iż który by z nich do młyna naszego słód albo zboże wiozł, tedy iuż nie miarkę, ale po dwanaście pieniędzy, od słodu albo zboża płacić ma, iako o tym szerzey w liście panów rad naszych, na to im danym, opisano iest, który oni z podpisami rak y pieczęćmi ich mościów przed nami pokładając prosili nas, hospodara, abychmy, ich przy prawie y wolnościach zachowaiąc od dawania tych miarek według listu ich mościów panów rad naszych, wolnemi uczynili, y to im listem naszym warowali. A tak my, hospodar, widząc w tym czołembiciu prozbę mieszczan Grodzieńskich słuszną, a względnowszy w list ich mościów panów rad naszych, na to im dany, y według onego ich zachowuiąc, z łaski naszej, hospodarskiey, ten ciężar z mieszczan y z żydów Grodzieńskich, przeciw prawu y wolności ich od sprawcy dworu starostwa Grodzieńskiego

na nie włożony, znosimy, y od dawania tych miarek na wszelkie potomne czasy wyzwalamy, y tym listem naszym wolnymi czynimy; y iuż od tego czasu, gdy który z nich od młyna naszego hospodarskiego słód albo zboże powiezie, tedy nie miarkę, ale po dwanaście pieniędzy od beczki słodu albo zboża płacić ma. Więc że przecie do młynów naszych hospodarskich słusniey, a niżeli do cudzych dla mliwa wszelkie zboże wozić maią, iako o tym iest ustawa rewizorska, po wszystkim wielkim xięstwie Litewskim ustawiona, oprócz gdzieby młyny nasze nie były naprawione y melcia z potrzebą tego miasta nie pośpieli, tedy albo w ten czas mieszczanom y żydom miasta Grodzieńskiego wszelkie zboże do cudzych młynów, gdy zechcą, na mlewo wolno wozić będzie. Y na to daliśmy mieszczanom Grodzieńskim ten nasz list z podpisem ręki naszej hospodarskiey y z naszą pieczęcią przywieszoną. Pisan w Krakowie, lata od narodzenia Syna Bożego 1588, miesiąca Marca 22 dnia. Sigismundus król. Gabryel Woyna—pisarz.

Przywilej po rusku pisany, z pieczęcią mnieyszą wielkiego xięstwa Litewskiego.

1589 г.

Изъ той же книги, стр. 56.

25. Привилегія короля Сигисмунда III, которою онъ утверждаетъ всѣ прежнія привилегіи и пожалованія своихъ предшественниковъ городу Городиѣ.

Zygmunt trzeci, z Bożej łaski król polski, etc.

Oznaymuiemy ninieyszym listem naszym, komu należy, wszem wobec y w osobności,

iż pokazywali przed nami wóyt y burmistrze miasta naszego Grodzieńskiego swym y całego pospólstwa imieniem, list przywileiów y wolności, od nayiaśniezych przodków naszych, królów polskich y w. x. Litewskich ś. p., to iest od Alexandra króla, miastu Grodzieńskiemu y obywatelom iego danych y pozwolonych, a potym od Zygmunta pierwszego, dziada naszego nayiaśnieyszego, y Stephana, ostatecznie stwierdzony y społem na iednym pargaminie napisany y zamknięty y pieczęcią w. x. Lit. zawieszoną obwarowany, zdrowy, nienaruszony y cały, w niczym nie podeyrzany y nie występny, ręką nayiaśnieyszego Stephana króla podpisany, y prosili nas, abychmy im też y my mocą naszą królewską prawa ich, wolności, przywileie, uwolnienia y ten że sam list przed nas pokładany stwierdzić, umocnić y potwierdzić raczyli. Któremu ich czolobitium, jako słusznemu, dobrowolnie się przychylając, ponieważ wszelkie prawa, przywileia y uwolnienia, tak pospolite, iako y prywatne, iakiechmy berło koronne przyieli, chować y trzymać, bronić, świątobliwie y sprawiedliwie przyobiecali, tak też y innym naszym osobliwym listem, żeby potwierdzony y uczynilichmy też miastu Grodzieńskiemu y iego obywatelom toż czynić nakazując. Dla tegoż tak list y wszelkie prawa, przywileia, wolności w nich mianowicie wpisane y miano-

wane, od nayiaśnieyszego przodka naszego ś. p. Alexandra króla polskiego y w. x. Lit. naprzód pozwolony, potym od Zygmunta pierwszego y Stephana na ostatek stwierdzony, iako y zwyczajie onego miasta własne y prawu pospolitemu nie przeciwnie iako w ich zwyczajiu byli, których wszystkich opiewanie w takiej wadze mieć chcemy, iako by w tym naszym liście od słowa do słowa wpisane były, we wszystkich ich punktach, członkach, paragrafach, zamknięciach, kondycyach mamy za stwierdzone y wdzięczne, y ie ninieyszym listem naszym stwierdzamy, umacniamy, ugruntowujemy, nakazując, aby to wszystko, co przez przodki nasze mianowanym listem miastu Grodzieńskiemu y obywatelóm iego dano y pozwolono, mocnego, wiecznego y nie wątpliwego, ani nie naruszonego umocnienia twierdze miało opiewaniem ninieyszego śródkującym. Dla czego wiary y gruntownieyszego świadectwa ninieyszy ręką naszą podpisany pieczęcią w. x. Lit. obwarować staralichmy się. Dan w Grodzie, dnia wtórego miesiąca Lutego, roku Pańskiego 1589, a królestwa naszego 2: Zygmunt król. Gabryel Woyna, w w. x. Lit. pisarz.

Który to przywilej, na pargaminie po łacinie napisany, pieczęcią mnieyszą w x. Lit. zawieszoną stwierdzamy.

1589 г.

Изъ той же книги, стр. 57.

26. Привилегія короля Сигизмунда III, данная Городненской ратушѣ на собираніе капщизны отъ водки и воспрещающая продавать водку другимъ лицамъ, кромѣ мѣщанъ.

Въ этой привилегіи король Сигизмундъ III, сниходя просьбѣ Городненскихъ мѣщанъ, постановляетъ на будущее время взимать со всего города 50 копъ капщизны, которыя торговцы должны вносить отъ себя въ ратушу, а ратуша должна

вносить ихъ въ королевскій скарбъ. Внесши эти деньги, мѣщане получаютъ право на виноторговлю; лицамъ постороннимъ торговать виномъ воспрещается безъ вѣдома и разрѣшенія города.

Zygmunt trzeci, Bożą miłością król polski, etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, wszem wobec y kaźdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało, ninieyszym y na potym będącym. Bili nam czołem wóyt, burmistrze, ławnicy, y wszyscy mieszczanie miasta naszego Grodzieńskiego, y pokładali przed nami przywiley przodka naszego s. p. króla iego mości Zygmunta, na pargaminie pisany, z pieczęcią przywieszoną y z podpisem ręki nieboszczyka pana Iwana Hornostaia — podskarbiego ziemskiego, marszałka y pisarza wielkiego xięstwa Litewskiego, pod datą roku 1541, miesiąca Stycznia 13 dnia, i yndykta 14, w którym opisano iest: iż co przed tym pieniędzy kapszczyzny od wina gorzałczanego z miasta naszego Grodzieńskiego zawždy w každy rok po sześciudziesiąt kop groszy do skarbu naszego hospodarskiego było dawano, a potym dla wielkiej summy nikt z mieszczan Grodzieńskich niechciał, ani się podiał tego wina gorzałczanego dzierżec, y tę summę sześciudziesiąt kop groszy do skarbu dawać,

y przez nie mały czas to pożytku żadnego skarbowi hospodarskiemu nie czyniło, a iż potym królowa ieymość y wielka xiężna Bona nie upuszczaiąc w tym pożytku skarbowego, one wino gorzałczane kazala w swą moc wziąć, y wszystkim ludziom kniazkim, pańskim, duchownym y świeckim, w mieście Grodzieńskim mieszkaiącym, szynkownia gorzałki zabroniła, żądaiąc w tym króla iego mości Zygmunta, aby tę kapszczyznę wina gorzałczanego miastu Grodzieńskiemu na ratusz nadać y tę summę pierwszę sześciudziesiąt kop groszy, umnieyszywszy na pięćdziesiąt kop groszy, ustanowić raczył. A iż król iego mość Zygmunt, obaczywszy w tym pożytek skarbu swemu hospodarskiemu y na przyczynę królowey ieymości, czyniąc tę kapszczyznę od wina gorzałczanego na ratusz, wóytowi, burmistrzom y raycom miasta Grodzieńskiego na prawo mieyskie nadać y przywłaszczyć raczył, pod tym sposobem: iż oni te wino gorzałczane w swey mocy dzierżec maia, z tego na každy rok do skarbu hospodarskiego po pięćdziesiąt kop groszy dawać maia, na czas pewny na

Gromnie święto wroczyście. Za tym już poborcy y ci, którzy kapszczyzną zawiadowali, ustąpić y nic do tej kapszczyzny gorzałczaney moc mieć nie mają; także poddani kniaźcy, pańscy, ziemiańscy, duchownych y świeckich bez woli y wiadomości wóyt, burmistrzów y radziec miasta Grodzieńskiego gorzałki w mieście y na przedmieściu szynkować nie mają. A którzy by to swowolnie uczynić ważyli się, tych im zabierać mocno pozwolono iest, iako o tym szerzey w przywileiu tym przodka naszego opisano. Y prosili nas wzwyż pomienieni wóyt, burmistrze y rayce miasta naszego Grodzieńskiego, abychmy im kapszczyzną według nadania przodka naszego króla iego mości Zygmunta zostawiwszy, listem naszym to im na wieczność stwierdzili. A tak my, z łaski naszej hospodarskiej, czyniąc to na czolobicie ich, a względniejszy w ten przywiley przodka naszego, widząc go słuszny y ni w czym być nie naruszony we wszystkim go przy mocy zostawuujemy y tym listem naszym na wieczność go potwierdzamy; według którego przywileiu przodka naszego króla iego mości Zygmunta y tego potwierdzenia naszego, mają wóyt, burmistrze y rayce miasta Grodzieńskiego kapszczyzną gorzałczaną w mieście Grodzieńskim, tak iako y do tego czasu w mocy swey mieli, dzierżeć y pożytki od

tąd na ratusz przychodzące do rąk swych brać y na opatrzność y potrzeby wspólne tego wszystkiego do skarbu naszego w każdy rok na gromnice po pięciudziesiąt kop. groszy oddawać powinni będą. A my im to tym listem naszym waruujemy y sami za siebie y za potomki nasze królów ich mościów przyrzekamy, że już od tego czasu ni iakich listów przeciw temu przywileiu naszemu ku zniszczeniu tej kapszczyzny gorzałczaney wydawać y nikomu wolności oddawania tej kapszczyzny gorzałczaney używać nie mamy y nie będziemy mogli; a chociaż by też iakie przeciwne temu przywileiu z kancelaryi naszej listy wydane były, tedy takie listy ni iakiey mocy mieć nie będą, ale ta kapszczyzna gorzałczana, według nadania przodka naszego, na ratusz Grodzieński wiecznie dzierzana y wybierana być ma. Y na to daliśmy wóytowi, burmistrzom y raycom miasta naszego Grodzieńskiego ten nasz list z podpisem ręki naszej hospodarskiej y z pieczęcią naszą przywieszoną. Pisan w Grodnie, lata Bożego narodzenia 1589, miesiąca Lutego 14 dnia. Zygmunt król. Gabryel Woyna—pisarz.

U tego przywileiu pergaminowego, po rusku pisanego, pieczęć mniejsza wielkiego księstwa Litewskiego przywieszona.

1596 г.

Изъ той же книги, стр. 60.

27. Подтвердительная привилегія короля Сигизмунда III на складъ соли въ Городнѣ.

Въ этой привилегіи король Сигизмундъ III подтверждаетъ городу Городнѣ привилегію своего предшественника короля Стефана Баторія, выданную городу вслѣдствіе ходатайства войта и мѣ-

щанъ на право открытія солянаго склада для той соли, которая будетъ доставляема сюда сухимъ путемъ или Нѣманомъ и которой пошлина будетъ оплачиваема въ Ковнѣ.

Zygmunt trzeci, Bożą miłością król polski, etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszystkim wobec y kaźdemu zosobna, komu to wiedzieć należy. Dali nam sprawę mieszczanie nasi Grodzieńscy—Woyciech Pęski y Stefan Plkiewicz, imionami wóyта, burmistrzów, radziec y wszystkich mieszczanów naszych Grodzieńskich: Iż przed nami s. p. król iego mość Stephan, za proźbą wóyта y mieszczan tego miasta naszego, potwierdzić raczył skład soli krupiaстей, która idzie rzeką Niemnem, wodą y suchym путем, przez kupców y targowców naszych, także kniazkich, pańskich, duchownych y świeckich ze Gdańska, Królewca na komorze Kowieńskiej odmycowana, a w Kownie wicinami rzeką Niemnem, albo suchym путем, nieskładawszy iey w inszych mieściech, tylko do Grodna prowadzona y iuź daley Grodna na górę rzeką Niemnem y путем suchym ku Podlasiu nigdy prowadzona nie bywała, iako szerzey w tym liście króla iego mości opisano. Który kiedy list przed nami pokładany był, bili nam, gospodaru czołem pomienieni mieszczanie imionami wóyта y wszystkich mieszczan, abyśmy ten list we wszystkim przy mocy zostawiwszy, skład po-

mieniony solny im też osobliwym listem naszym potwierdzili; który list my, gospodar, obaczywszy, dla wszelkiej pewności kazaliśmy go w ten list nasz wpisać w słowo od słowa tak się w sobie maiący: Stephan Bożą miłością król polski, etc. Oznaymuiemy tym listem naszym: powiadali nam wóyt, burmistrze y wszyscy mieszczanie miasta naszego Grodzieńskiego, z dawnych czasów ieszcze za panowania królów ichmościów y wielkich xiążąt Litewskich, przodków naszych, zachowywało się to, iż sól krupiaста, która rzeką Niemnem wodą y suchym ładem przez kupców y targowców naszych hospodarskich, xiążących, pańskich, duchownych y świeckich ze Gdańska, z Królewca na komorze Kowieńskiej odmycona y z Kowna wicinami rzeką Niemnem, albo suchym ładem, nie składaiąc oney w inszych miastach, tylko do Grodna prowadzona y kaźdemu wolno przedawana bywała y iuź daley Grodna na górę rzeką Niemnem y suchym ładem ku Podlasiu nigdy prowadzona nie bywała, y bili nam czołem, abyśmy, z łaski naszej hospodarskiej, przy takowym porządным składaniu soli, który z dawnych czasów w mieście Grodzieńskim bywał, ich zostawili y listem naszym ho-

spodarskim to im zmoćnić rozkazali. A tak my, gospodar, na czołobicie tych poddanych naszych, łaskę naszą gospodarką czyniąc, a k temu postrzegając tego, aby za nieporządny solí prowadzeniem y składaniem iey poddani nasi, mieszczanie Grodzieńscy, ku ubóstwu y zniszczeniu nie przyszli, ten skład solí, który zdawna zwykle w mieście Grodzieńskim bywał, zachowujemy, y listem naszym temu miastu naszemu Grodzieńskiemu y poddanym naszym, mieszczanom tamecznym Grodzieńskim, potwierdzamy tak, iż kiedy którzy kupcy nasi gospodarscy y mieszczanie onego miasta Grodzieńskiego sól z Królewca z Kowna na wicinach rzeką Niemnem, albo suchym ładem do Grodna powiozą, tedy one w Grodnie składać i od tąd takową sól każdemu przedawać mają, zachowując się po temu, iako się koło solí takowej y do tych czasów w mieście onym zachowywało. Y na to dalichmy poddanym naszym, mieszczanom Grodzieńskim, ten nasz list z pieczęcią naszą. Pisan w To-

runiu, roku Bożego narodzenia 1576, dnia miesiąca Listopada 30. Stephanus rex. A pieczęć w. x. Lit. mnieysza.—Który to list przodka naszego ś. p. króla imci Stephana w ten nasz list wpisany we wszystkim tym naszym listem potwierdzamy. Według którego listu y tego przywileju naszego mieszczanie nasi Grodzieńscy tego składu w Grodnie soli krupiaстей według spisania w liście iego mości Stephana spokojnie porządkiem zwykłym używać mają. Y na to dalichmy poddanym naszym mieszczanom Grodzieńskim ten nasz list z podpisem ręki naszej gospodarskiej, do którego y pieczęć naszą w. x. Lit. przywiesić rozkazali. Pisan w Krakowie, lata narodzenia Bożego 1596, miesiąca Lutego 5 dnia. Sigismundus rex.

Ten przywilej, po rusku na pergaminie pisany, z podpisem ręki króla iego mości, ma pieczęć zawieszoną w. x. Lit. na sznurze iedwabnym.

1601 г.

Изъ той же книги, стр. 62.

28. Привилегія короля Сигизмунда III городу Городиѣ и Городненскому магистрату на право вести оптовую торговлю хлѣбомъ, солью и сельдьми, съ исключеніемъ изъ этого права евреевъ.

Вслѣдствіе развитія ненормальной жидовской торговли, приводящей городъ и Городненскій повітъ къ крайнему обнищанію, король Сигизмундъ III, снисходя просьбѣ горожанъ, разрѣшаетъ жи-

дамъ заниматься только шинкарствомъ и торговлей галантерейными товарами, прочіе же виды торговли—хлѣбной, соляной и сельдьми воспрещаетъ подѣ страхомъ конфискаціи товаровъ.

Zygmunt trzeci, Bożą miłością król polski, etc.

Oznaymujemy tym listem naszym, wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to

wiedzieć należało: iż doniesiona iest do nas proźba wóyty, burmistrzów, radziec y wszystkiego pospólstwa miasta naszego Grodzieńskiego w tym: iż oni ciężkości wielkie w różnych sprawach na sobie ponoszą, a żydowie tameczni nad prawa, przywileia, y wolności chrześcijańskie, żyta y zboże wszelakie na targu w Grodnie y w miasteczkach przyległych y po siolach skupują y wicinami do Kowna y do Królewca na dół spuszczaia, a z tamtąd sól y śledzie na górę prowadzą y tym mieszczanom tamecznym, ludziom narodu chrześcijańskiego, wszelki handel, żywność y sposób zapomżenia się odeymuia, y częstokroć miasto te nasze y kray wszystek Grodzieński, wykupiać zboża gości przyjezdnych do drożyny a tubylców do głodu przywodzą. Zaczym mieszczanie tameczni nie tylko powinnościom, co do skarbu naszego y co miastu tamecznemu powinni byli, dosyć czynić, ale nawet sobie pożywienia mieć nie mogą, y bili nam czołem, abyśmy łaskę naszą hospodarską w tym im pokazali y tym żydom takowych kupiectw niezwykłych y nie należytych zabronili. My hospodar, bacząc potrzebę ich być słuszną, a przychylając się do praw y zwyczajów dobrych inszych miast naszych w wielkim xięstwie Litewskim, gdzie żydom skupowania zboża y spuszczenia rzekami portowemi, towarów y wszelakich handlów zabroniono, tylko małemi drobnymi kramnemi rzeczami y szynkami żywić się im pozwolono, widząc też to być z wielkim zubożeniem y zniszczeniem nie tylko miasta naszego, ale czasem wszystkiego powiatu, kraiu Grodzieńskiego, warunki y ustanawiamy tym listem naszym: iż od tego czasu nigdy na potym żydowie Grodzieńscy ni iakim sposobem iawnie y po-

taimnie zboż wszelakich skupować y wodą spuszczać, ani nazad soli y śledzi prowadzić y przedawać, zbożem, solą y śledźmi handlować, iawnie y potaiemnie, ani na znowie z nikim nie mają pod utraceniem takowych zboż wszelakich, soli y śledzi, y innych towarów lepszych, czego im wszystkiego mocą tego listu naszego wiecznemi czasy zabraniamy. A gdzieby który żyd po obwieszczeniu y publikowaniu tego listu, naszego przywileiu, ważył się zboże wszelakie skupować y do miast przerzeczonych spuszczać, albo sól, śledzie nazad prowadzić y przedawać, takowy towar pomieniony wszelaki ma tracić, którego połowica nam hospodar, a druga połowica mieszczanom Grodzieńskim, do tego winy do skarbu naszego tysiąc czerwonych złotych żyd zapłacić powinien będzie; czego wszystkiego postrzegać daiemy moc y władzę wóytowi, burmistrzom miasta Grodzieńskiego, aby we wszystkim tego pilnie postrzegali y swowolnym bronili. A staroście naszemu Grodzieńskiemu, teraz y na potym będącym, przykazuiemy, aby urzędowi mieyskiemu Grodzieńskiemu pomocy wszelakiej dodawali y we wszystkim mieszczan naszych według tego przywileiu naszego zachowali. Y na to daliśmy miastu Grodzieńskiemu, wszystkim narodu chrześcijańskiego, wiary katolickiej y greckiej, ten nasz przywilej z podpisem ręki naszej, do którego y pieczęć naszą wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć eśmy kazali. Pisan w Wilnie, lata od narodzenia Bożego Syna 1601, miesiąca Sierpnia 14 dnia. Zygmont król.

Ten przywilej, na pergaminie po rusku pisany, pieczęcią wielką wielkiego xięstwa Litewskiego wiszącą stwierdzony.

1604 г.

Изъ той же книги, стр. 64.

29. Рескриптъ короля Сигизмунда III къ старостѣ Федору Скумину, чтобы онъ не бралъ пошлыны съ зерна, которое возятъ Городненскіе мѣщане на приватныя мельницы.

Zygmunt trzeci, z Bożey łaski, król polski, etc.

Wielmożnemu Teodorowi Skuminowi—woiewodzie Nowogrodzkiemu, Grodzieńskiemu, Olitskiemu, Jurborskiemu y Nowowolskiemu etc. naszemu staroście, uprzejmie nam miłemu, łaskę naszą królewską. Wielmożny, uprzejmie nam miły! Oznamyujemy uprzejmości waszey. Doniesiona nam skarga od mieszczan naszych Grodzieńskich, iż słudzy uprzejmości waszey, którzy to w poruczeniu swoim mają, mieli by na nich wyciągać młynowe, gdy przez most iada, a oni we młynach naszych mleć nie mogą dla tej przyczyny, iż nie są naprawione y nie miałą, za czym rozumiejąc być sobie od sług uprzejmości waszey krzywdę, prosili

nas, abyś my list nasz do uprzejmości waszey o tym pisać rozkazali. Przeto iesli by tak było, chcemy mieć, abyś uprzejmość wasza w tym podług dawnego zwyczaju, krom krzywdy pomienionych mieszczan, zachować się rozkazał, nic nowego w tym punkcie zażywać nie dopuszczając, inaczey abyś uprzejmość wasza nie czynił. Dan w Krakowie, dnia 18 Augusta, roku 1604, panowania królestw naszych polskiego 17, a szwedzkiego 11 roku.

U którego przywileiu, po polsku na papierze pisanego, pieczęć mnieysza w. x. Lit. iest przyciśniona, z podpisem ręki króla iego mości temi słowy: Sigismundus rex; a piarskiej: Jarosz Wołowicz — podskarbi nadworny y pisarz.

1609 г.

Изъ той же книги, стр. 65.

30. Рескриптъ короля Сигизмунда III подскарбію земскому Ярошу Воловичу, чтобы онъ наблюдалъ, чтобы съ Городненскихъ мѣщанъ не брали пошлинъ съ зерна, соли и пр.

Вслѣдствіе жалобы Городненскихъ мѣщанъ на разныя злоупотребленія королевскаго скарбовога управленія, король Сигизмундъ III симъ рескриптомъ предписываетъ подскарбію Воловичу сдѣлать распоряженіе, чтобы администраторы не взи­мали

пошлинъ съ хлѣба, отправляемаго на мельницы лицъ частныхъ, не взи­мали пошлины съ соли по 7 пѣнязей, чтобы не воспрещали по берегамъ Нѣмна тащить судовъ, не вымогали лишней тор­говой пошлины и не обижали арендаторовъ.

Zygmunt trzeci, z Bożej łaski król polski, etc.

Wielmożnemu Jaroszowi Wołowiczowi—podskarbiemu ziemskiemu y pisarzowi wielkiego xięstwa Litewskiego, ciwunowi Pojurskiemu y Rudnickiemu dzierżawcy naszemu, uprzejmie nam miłemu, łaskę naszą królewską. Wielmożny uprzejmie nam miły! Doniesiona iest nam skarga imieniem poddanych naszych, mieszczan Grodzieńskich, w różnych krzywdach, które ponoszą od arendarzów tamecznych w wyciąganiu młynowego na moście Grodzieńskim, od nich, iadących do cudzych młynów podczas pustowania naszych, tak też w wyciąganiu cehowego od soli po siedmiu pieniędzy nad ustawę, w zabronieniu brzegu na występ wicinom kupieckim pod miastem od tych, którzy domy y place swe nad Niemnem

maią. Inszych też nie mało krzywd przekładano przed nami z strony targowego y ceł niezwykłych na też arendarze, zacych targi niszczeią y szkoda skarbowi naszemu się dzieie. Przeto mieć chcemy, aby uprzejmość wasza o krzywdy pomienionych y o inszych, które by od mieszczan naszych Grodzieńskich przełożone były, pilne wywiadywanie uczynił y tego postrzegal, iako by żadne bezprawie poddanym naszym y szkoda się skarbowi naszemu nie działa, a krzywdy, ieśli by iakie były, aby na potym ustały. Uczynisz to uprzejmość wasza dla łaski naszej y z powinności urzędu swego. Pisan w Warszawie, dnia 3 miesiąca Marca, roku Pańskiego 1609, panowania królestw naszych—polskiego 22, a szwedzkiego 15. Sigismundus rex; Eustachy Wołowicz—pisarz y refendarz w. x. Lit.

1846
1619 г.

Изъ книги за 1745 г., листы 541—542.

31. Привилегія короля Сигизмунда Августа III, выданная Витебскому каштеляну Вольскому на мостовое мыто въ имѣннн Головачахъ на рѣкѣ Котрѣ.

Король Сигизмундъ III, вслѣдствіе представленія его комиссаровъ о затратахъ, сдѣланныхъ Витебскимъ каштеляномъ Вольскимъ на постройку моста въ имѣннн послѣдняго—Головачахъ на р. Котрѣ, разрѣшаетъ ему брать мостовое мыто

въ слѣдующихъ размѣрахъ: съ воза купеческаго по $\frac{1}{2}$ гроша, съ остальныхъ по 2 бѣлыхъ пѣнязя. За это Вольскій обязывается содержать мостъ въ исправности.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego piątego, miesiąca Augusta szesnastego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim, przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od iasnie Wielmożnego imć pana Michała Józefa Massalskiego—kasztelana Wileńskiego, hetmana polnego w x. Lit., Grodzieńskiego sądowego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty ustanowionym, stanowszy personaliter imć pan Franciszek Siemaszko, sługa wielmożnego imci pana Stefana Rukiewicza—stolnika Rzeczyckiego, przywiley na mostowe na rzece Kotrze w dobrach Hołowacze nazwanych służący, na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną, ad acta grodu Grodzieńskiego podał, który, za przyjęciem, a wpisując w księgi z ruskiego na polskie piśmo *) słowo w słowo tak się w sobie ma:

Владиславъ четвертый. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ, кому то вѣдати належитъ, ижъ были есѣмо прошоны о выданье зъ книгъ канцелярїи нашей большое великого кня-

ства Литовского экстрактомъ sprawy выжей выраженое, которая се знашла у книгахъ светобливое намети короля его милости Зигмунта третего, пана отца нашого, тыми смовы писаная: Зигмунтъ третій. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ, кому бы то вѣдати належало, ижъ што урожоные Янь Юндиль на Зельвѣ—маршалокъ повѣту Волковыйского, Якубъ Кунцевичъ—хоружій Городенскій и Павелъ Винскій—коммисары наши, за листомъ одъ насъ до нихъ писанымъ, а за росказаньемъ дня двадцать второго мѣсяца Априля въ року теперешнемъ тысеца шестьсотъ деветьнацпатовъ зѣхавшисе до имѣнья вельможного Миколая Вольского на Кремяницы—каштеляна Витепского, названого Головачовъ, въ повѣтѣ Городенскомъ лежачого, а пригледѣвшисе переѣзду трудного на рѣцѣ Котрѣ подъ мѣстечкомъ Головачами и уваживши кошты, которые вельможный каштелянъ Витебскій въ збудованью моста на той рѣцѣ поднять и на потомъ въ часто - кротномъ направованью оногo подымовати муситъ, мыто мостовое брати постановили, то есть: одъ людей купецкихъ одъ возу, товаромъ якимъ-кольвекъ нало-

*) Этотъ актъ вписанъ въ книгу польскимъ шрифтомъ.

жоного, по грошу одному польскому, а одъ иншихъ людей, которые тежъ переѣзды беспечные на томъ мостѣ мѣти будутъ, по шелегу одному, и въ томъ намъ черезъ листъ свой ознакомили, въ которомъ ширей описано есть, и просилъ насъ вельможный каштелянъ Витепскій, абы есмы тое мыто водлугъ постановенья комиссарского оному надали и потвердили. Мы господарь, яко просьбу вельможного каштеляна Витепского уважаючи, такъ тежъ немного погледаючи и на то, абы браньемъ великого мыта люди купецкіе обтяжены не были, поправуючи въ той мѣрѣ узнанье комиссаровъ нашихъ, мыто мостовое въ томъ имѣнью Головачахъ на рѣцѣ Котрѣ подъ мѣстечкомъ Головачами такъ постановляемъ и надаемъ: одъ людей купецкихъ одъ возу, товаромъ наложеного, по полгрошку польскому, а одъ людей переѣздныхъ—по два пѣнези бѣлыхъ, вынявши однакъ станъ шляхецкій и подводы ихъ одъ даванья того мыта отъ того, вольнымъ чинимъ вѣчными часы. Маеть вельможный Миколай Вольскій на Кремяницы, каштелянъ Витепскій, самъ и потомкове его за симъ листомъ, привилеемъ нашимъ, въ томъ имѣнью своемъ Головачахъ мыто мостовое, ведлугъ уваженья у постановенья нашего, одъ людей купецкихъ брати и оное на пожитокъ свой оборочати вѣчными часы; то однакъ варуемъ, ижъ мостъ добрый и варовный на рѣцѣ для переѣзду безпечного людей переѣздныхъ мѣти повинны будутъ. Што до вѣдомости всимъ вовець и каждому зособна,

а меновите людямъ купецкимъ приводечи хочемъ мѣти и розказуемъ, абысте въ томъ имѣнью Головачахъ мыто мостовое водлугъ наданья и постановенья нашего безъ жадного задрудненья отдавали конечно. И на то есмы дали вельможному каштеляну Витепскому и потомкомъ его сесь нашъ листъ зъ подписомъ руки наше и зъ нашою печатью. Писанъ въ Варшавѣ, лѣта Божого Нароженья тысяча шестьсотъ девятьнадцатого, мѣсеца Ноябра двадцать второго дня. Подпись руки господарское. Мы король, на прозьбу стороны потребуемое ласкаве призволивши, тую справу въ сесь нашъ листъ уписаную, экстрактомъ, подъ печатью великого князства Литовского, выдать розсказали есмы. Писанъ въ Варшавѣ, дня осьмого мѣсеца Марца, року тысяча шестьсотъ сорокъ шостого, панованья нашего польского и шведского чотырнадцатого року.

U tego przywileiu przy pieczęci wielkiey w. x. Lit. podpisu takowe: Альбрехтъ Станиславъ Радивиль—канцлеръ великого князства Литовского. За справою освещеного Альбрехта Станислава Радивила—кнежати на Олыпѣ и Несвѣжу—канцлера вел. кн. Литовского, Пинского, Гневтуского (?), Ковенского старосты. Янъ Довквяло Завиша—секретарь его королевское милости. Скороговаль Кондратовичъ. Który to przywiley, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich przyjęty u wpi-sany.

1627 г.

Изъ книги, содержащей въ себѣ собраніе привилегій и рескриптовъ, данныхъ городу
Городнѣ, съ 1496 по 1717 г., стран. 67.

32. Привилегія короля Сигизмунда III на взиманіе мыта съ мостовой въ городѣ
Городнѣ.

Въ этой привилегіи король Сигизмундъ III для
улучшенія города Городна предписываетъ устро-
ить для него мостовую и взимать съ нагружен-

ныхъ возовъ по 2 шеляга и на эти деньги всег-
да поддерживать ее на будущее время.

Zygmunt trzeci, z Bożej łaski król pol-
ski, etc.

Oznaymujemy tym listem naszym, komu
by o tym wiedzieć należało. Donieśli to nam
przez niektóre pp. radne y urzędniki nasze
dworne, przy boku naszym będące, miesz-
czanie nasi Grodzieńscy, iż w tym mieście
ludzie przejeżdżający wielką trudność dla zle-
go y błotnego przejazdu, że nie iest tak,
iак insze miasta dostatecznie wybrukowane,
ponoszą, a chcąc ie doskonale wybrukować
prosili nas, abyśmy przykładem inszych miast
wielkiego xięstwa Litewskiego my to bru-
kowe od ludzi kupieckich, za któreby pie-
niądze tak w rynku, iako y po ulicach bruk
porządny wystawić mogli, brać postanowili,
y osobliwym przywilejem naszym to stwierdzi-
li. My tedy, bacząc prozbę ich być słusz-
ną, łaskawie się do tego przychyliwszy, my-
ta brukowego od każdego wozu towarem

nałożonego po dwa szelagi, wyjąwszy stan
szlachecki, duchowny y podwoły ich, brać
pozwoliliśmy, y tym listem naszym po-
zwalamy y nadaiemy. Maią mieszczanie
tameczni pomienione myto od kupców wy-
bierać y na wybrukowanie miasta obracać
wiecznemi czasy. Co do wiadomości wszy-
stkim wobec y każdemu zosobna przywo-
dząc, chcemy mieć y rozkazujemy, aby na
potomne czasy mieszczanie Grodzieńscy przy
tey wolności brania myta brukowego za-
chowani byli. I na to daiemy ten nasz list
z podpisem ręki naszej z pieczęcią wielkie-
go xięstwa Litewskiego. Pisan w Warsza-
wie, dnia 20 miesiąca Pazdziernika, roku
Pańskiego 1627, panowania naszego polskie-
go 41, a szwedzkiego 35. Sigismundus
rex. Marcyan Tryzna—pisarz Wielkiego
xięstwa Litewskiego manu propria.

1627 г.

Изъ той же книги, стр. 66.

**33. Привилегія короля Сигизмунда III, освобождающая Городненскихъ горожанъ
отъ военныхъ постоевъ.**

Zygmunt trzeci, z Bożey łaski król polski, etc.

Oznamujemy tym listem naszym, iż suplikowano nam imieniem magistratu y wszystkiego miasta naszego Grodna, abyśmy onych od stanowisk żołnierskich y też dla których to miasto barzo iest spustoszone y prawie ad interitum nachylone z łaski naszej królewskiej uwolnili. My nie chcąc widzieć zguby tego miasta naszego, ale owszem życząc ozdoby y wszelkiego pomnożenia, zażywszy politowania, nakłoniliśmy chęć naszą do tego, abyśmy to miasto od stanowisk y leż żołnierskich uwolnili, iakoż tym listem naszym uwalniamy, chcąc to mieć, aby żaden rotmistrz bądź hussarski, raitarski, kozacki y piechotny, albo też inszy wszelki cudzoziemski, na potrzebę naszą y rzeczy pospolitey zaciagniony żołnierz, w pomienionym mieście naszym Grodnie z chorągwią y kompanią swą stawać y leże w nim odprawować nie ważył się. A ieśli by kto z rycerstwa naszego, mimo tę wolę naszą, do

przerzeczonego miasta Grodna przyiechać y stanowisko swoje z chorągwią mieć chciał, tedy się takowym odeymować y wszelakim sposobem weyścia do miasta bronić obywatelom miasta Grodzieńskiego mocą tego listu naszego pozwolamy. Co do wiadomości wszystkich donosząc staroście mieysca tamiecznego teraznieyszemu y na potym będącemu, aby tego doyrzał, a wielmożnym hetmanom naszym wielkiego xięstwa Litewskiego rozkazujemy, aby to pomienione miasto nasze stanowiskami żołnierskimi y ukazaniem leż nie obciążał, inaczey nie czyniąc dla łaski naszej y dla powinności urzędu sweego. Na co, dla lepszey wiary, daliśmy ten list z podpisem ręki naszej, do którego y pieczęć naszą wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Pisan w Warszawie, dnia 31 miesiąca Grudnia, roku Pańskiego 1627, panowania królestw naszych polskiego 41, a szwedzkiego 36 roku. Sigismundus rex.

1629 г.

Изъ той же книги, стр. 68.

34. Пригилегія короля Сигизмунда III о взиманіи мыта и торговаго съ прїѣзжихъ купцовъ въ пользу города Городна.

Въ этой привилегіи король Сигизмундъ III, принимал во вниманіе издержки бургомистра города Городна Фандеберга по устройству рынка, разрѣшаетъ этому бургомистру до конца его жизни пользоваться торговой пошлиной, въ раз-

мѣрѣ точно опредѣленномъ въ этой привилегіи со всякихъ товаровъ, привозимыхъ въ городъ и продаваемыхъ на рынкѣ, и по смерти его право это передается городу.

Zygmunt trzeci, z Bożej łaski król polski, etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy. Wniesiona iest do nas prosba przez niektóre pany rady y urzędniki nasze dworne, imieniem miasta naszego Grodzieńskiego, abyśmy prawo ich onym od przodków naszych zdawna przywileiem nadane, na wolne targowe, rynkowego wybieranie od towarów różnych każdego z osobna ludzi kupieckich, w mieście naszym Grodzieńskim towary swoje przedaiących, we wszystkim listem naszym stwierdziwszy, przy nim zachowali y one pomienionemu miastu naszemu wiecznie inkorporowali. A iż sławetny Hanus Fandeberek—burmistrz na ten czas miasta Grodzieńskiego, którego nami iest pilność w podeymowaniu pracy kosztu od dawnego czasu około porządku mieyskiego zalecona, wodą rurami do rynku na pożytek pospolity tak mieszczan, iako y żydów tamże mieszkaiących wszytkich, y na ozdobe miasta z niemalym swoim na to nakładem teraz nowy przyprowadził, tedy my na te sumpty iego maiąc miłościwe baczenie, w nagrodę onych, z łaski naszej królewskiej, daiemy mu tym listem naszym

w administracyą pomienione targowe rynkowe, aby sobie wybierał od towarów wszelakich, którekolwiek ludzie kupieccy w mieście przedawać będą, według zwyczaiu, więcey nie wyciągaiąc, ubogich ludzi nie ciemiężąc, aż do żywota swojego,—mianowicie: zelazo, gdy do miasta który furman albo kupiec przywiezie, ma wprzód myta według dawnego zwyczaiu zapłacić po dwie szynie dać zelaza od wozu, a iесли by w mieście przedawał, tedy dać powinien targowego rynkowego od wozu grosz polski; od wozu szklenic, także zosobna od wozu garncy, iесли by kto z niemi do miasta przyiechał, ma wprzód myto zwyczajne zapłacić, a iесли by w mieście przedawał, tedy targowego rynkowego ma dać od wozu groszy dwa polskie; ryby suche y słone iесли by kto do miasta przywiozł, ma wprzód myto zwyczajne zapłacić, a iесли by w mieście przedawał, tedy targowego rynkowego powinien dać od beczki grosz polski; od wozu ryb świeżych targowego grosz polski; zboże różne kto by skupował na handel, na zysk y na wodę oprócz co na potrzebę tegoż miasta własną kto przywiozłszy przedawać, albo też kupować będzie, powinien wprzód myto zwyczajne

zapłacić, a potym targowego rynkowego od beczki zboża grosz polski; sól ktokolwiek do miasta przywiezie, albo też onę tam pokupiwszy z miasta wywiezie, powinien dać wprzód cechowe według zwyczajui, a targowego od beczki soli po groszu polskim; gorzałkę gdy kto do miasta przywiezie, powinien wprzód myto zwyczajne zapłacić, a jeśli by ją tu w mieście przedawał, tedy ma dać targowego rynkowego od beczki grosz polski; skóry ktokolwiek wozem do miasta przywiezie, albo też one z miasta pokupiwszy wywiezie, także łóy, ma wprzód myto zwyczajne zapłacić, a targowego rynkowego od skóry szeląg, od wozu łoiu grosz polski; od wozu tarcic, od wozu węglów, od wozu dranic, od kól, od łubia—targowego rynkowego po groszu polskim; воск ktokolwiek z miasta pokupiwszy wywiezie, ma wprzód myto zwyczajne zapłacić, targowego zaś od sztuki wosku groszy polskich trzy. Woły, konie y inne bydło, kto by na handel skupował, albo też przez miasto pędził, bądź też do miasta na sprzedaż przyprowadził, ma wprzód myto zwyczajne zapłacić, a jeśli by w mieście przedawał—targowego rynkowego od konia groszy dwa polskie; od bydła rogatego większego po groszu polskim, a od mniejszego bydłęcia po dwa pieniądze; chmiel, kto do miasta przywiezie,

ma naprzód myto zwyczajne zapłacić, a jeśli w mieście będzie przedawał, tedy targowego od wozu chmielu grosz polski, od pół wozu pół grosza; miód przaśny kto do miasta przywiezie, ma wprzód myto zwyczajne zapłacić, a jeśli w mieście będzie przedawał, tedy targowego od beczki słodu iednego targowego groszy dwa polskie; od wozu słodu iednego targowego groszy dwa polskie; sukno samodział, także płótno kto wozem przywiezie, wprzód ma myto zwyczajne zapłacić, targowego zaś, jeśli by w mieście przedawał, od wozu grosz polski,—waruiąc to iednak, aby pisarze nasi celni myta starego do wybierania pomienionego targowego rynkowego, iako przed tym więc zwykli nie należeli. A po śmierci przerweczonego pana Hanusa Fandebereka miastu naszemu daiemy y inkorporuiemy, tak ażeby na potym nie na swoją prywatną potrzebę, ale na pospolity pożytek na poprawę wszelaką y na ozdobę miasta z tego targowego rynkowego zbierane pieniądze obracane były wiecznemi czasy. Na co daiemy ten list z podpisem ręki naszej y z pieczęcią wielkiego xięstwa Litewskiego. Dan w Warszawie, roku Pańskiego 1629, panowania naszego—polskiego 42, a szwedzkiego 36. Sigismundus rex; Marcyan Tryzna — pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego.

1679 г.

Изъ книги за 1723—1724 г., листы 114—115.

35. Возобновленіе привилегіи Владислава IV королемъ Яномъ III, служащей крестьянамъ села Хромовичъ.

Въ этой привилегіи говорится, что вслѣдствіе пожара бывшаго въ деревнѣ Хромовичахъ сгорѣлъ домъ одного лавника, въ которомъ хранились всѣ документы, въ томъ числѣ и привилегіи крестьянамъ этой деревни короля Владислава. Пользуясь этимъ несчастіемъ администраторы стали обременять крестьянъ разными незаконными поборами и работами. Крестьяне обратились съ

просьбой къ королю Яну III подтвердить имъ ихъ прежнюю привилегію короля Владислава, въ которой обозначены были ихъ повинности въ слѣдующихъ размѣрахъ: съ уволокъ по 6 злот.; съ сѣнокоснаго морга по 1 грошу, а съ пахатнаго по $\frac{1}{2}$ гроша. Король Янъ III подтверждаетъ имъ эту привилегію.

Roku tysiąc siedmset dwudziestego trzeciego, miesiąca Januarii siedmnastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim powiatu Grodzieńskiego przede mną Zygmuntem Boufałem—podstolim Derpskim, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci Hrehorego Józepha Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter Michał Suchorebiski, przywilej najyjaśniejszego króla ikmci Jana trzeciego renowacyiny prawa zgorzałego poddanym wsi Chromicze nazwaney, włosci Mostowskiey, w powiecie Grodzieńskim leżącey, służący, ad acta grodu Grodzieńskiego podał sequenti tenore.

Jan trzeci, z Bożey łaski król polski etc.

Oznaymuiemy ninieyszym listem przywileiem naszym, komu to wiedzieć należy, iż wniesiona nam iest przez panów rad y urzędników, przy boku naszym na ten czas będących, pokorna suplika za pracowitymi poddanymi naszymi wsi Chromowicze nazwaney, włosci Mostowskiey, w powiecie Gro-

dzieńskim leżącey, że in casu fortuito z dopuszczenia Boskiego w roku MDCLXX, miesiąca Lutego XXVIII dnia, dom ieden w noce ze wszystkim zgorzał ławnikowi na imie Ławrynowi Pleskaczowi, u którego w scho-waniu y dispozyciey wzwyż rzeczoney wsi Chromowicz były sprawy różne przedaźne, kupne y kwity od kaźdego roku płacenia czynszów, a co naywiększa tam że przywilej wszytkiey wsi służący, od nayyjaśniejszego króla imści pana naszego miłościwego Władysława IV, praedcessora naszego, nadany były, zgorzał y że onych teraz przerzeczonego prawa zgorzałego nie maiących dzierzawcy y ich urzędnicy niezwykłymi aggrawuują podatkami y powinnościami, a za tym zniszczeni przez nieprzyiacielskie woyska poddani co raz do większey ruiny przychodzą. Tedy my chcąc, żeby za szczęśliwego panowania naszego wszystkie prawa, przywileia, ordinacye, dispozicie wszystkim wszelkiey kondiciey ludziom od nayyjaśniejszych praedcessorów naszych nadane y przez commissiae postanowione in suo robore zostawały, do przerzeczoney

suppliki, któraśmy się skłonili y przywilej ten onym zgorzały reasummować y odnowić umyśliśmy, iakoż stosując się do manifestacy u akt grodzkich Grodzieńskich roku MDCLXXIII, miesiąca Maia czternastego dnia przez tychże poddanych uczynioney reasumuiemy y odnawiamy terazniejszym listem naszym, w którym to przywileiu iakoż pomienioney manifestacyi to się pokazuje, że świętey pamięci król śmś Władysław czwarty, antecessor nasz, uzałowawszy się nad przodkami tey że wsi y za dowodami urodzonych rewizorów, iż w rozmiarach z tych między błotami y lasami położenie tey wsi, osadził tę wieś Chromicze na czynszu gołym, aby z kaźdey włoki tak osiadłey, iako y pustey, lub złey, lub z dobrej, których iest osimnaście, z kaźdey zarówno płacili po złotych sześciu y z morgów sianożętnych, których się także znayduie osimnaście, po groszu iednemu, a z oromych sześciu—groszy trzy z kaźdey inney; krom tego dworowi nie pełniąc powinności podług ustawy. Y my tychże poddanych naszych z wyrażoney woli naszej zachowuiemy, podając do wiadomości wielmożnego dzierżawcy przerzeczoney włosci Mostowskiej terazniejszego y na potym będących y ich urzędników, aby też wszelkich excepcyey żadnymi się nie zasłaniając prywatnemi re-

wizyjami, rescriptami, więcey nad te specyfikowane czynsze żadnych na przerzeczonych poddanych Chromowskich nie wyciągając powinności, robocizny, dla łaski naszej królewskiej. Na co, dla lepszey wiary, ręką się naszą podpisawszy, pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dat w Grodnie, VII miesiąca Februarii, roku Pańskiego MDCLXXIX, panowania naszego VI roku.

U tego przywileiu przy pieczęci wielkiej wiszącey, podpis ręki nayiasniejszego króla imści temi słowy: Jan król. Przy tym connotacya kancelarii takowymi wyrażona słowy: Renovatio prawa zgorzałego podanym wsi Chromowicze nazwaney, włosci Mostowskiej, w powiecie Grodzieńskim leżącey, służącego: Michał Drucki-Sokoliński—pisarz w. x. Lit. Który przywilej, za podaniem onego przez wyż pisaną osobę do akt wespół z konotacyą na tymże przywileiu napisaną takowymi słowy sequitur: Productum et connotatum na commissii ieneralney w Grodnie, dnia osimnastego Septembra, roku tysiąc siedmsetnego. Stanisław Godlewski—regent koronny, starosta ziemi Pruskiej, comisarz ikmści, Ciprian Kronska—chorąży Wielunski ikmci, Józeph Ryliński—dworzanin pokoiowy y comisarz ikmści. Jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1681 г.

Изъ книги за 1729 г., листы 50—51.

36. Привилегія короля Яна III на ярмарки въ имѣніи Ходоровкѣ.

Король Янъ III, желая поднять экономическое благосостояніе своихъ подданныхъ, разоренныхъ недавними войнами, по просьбѣ супруги подкоморія короннаго Бутлера, разрѣшаетъ въ королевскомъ имѣніи Ходоровкѣ, Городненскаго повѣта, еженедѣльные торги и 4 ярмарки: въ дни—св. Стани-

слава мученика, Петра и Павла, Архангела Михаила и Благовѣщенія Пресвятой Богородицы. Торговля должна производиться безошлинно въ теченіи 6-ти лѣтъ, но такъ, чтобы отъ нея не было помѣхи для торговыхъ мѣстностей прилежащихъ.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego dziewiątego, miesiąca Februarii ośmnastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym p-tu Grodzieńskiego, od iaśnie wielmożnego imć pana Michała Massalskiego—pisarza w. w. x. Lit. Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego starosty ustanowionym, stanąwszy personaliter imć pan Jerzy Roszkowski—instygator ekonomiey ikmości Grodzieńskiey, list przywiley ś. p. króla imć Jana trzeciego na targi y iarmarki kluczowi Chodorowskiemu nadane, służący, do akt grodu Grodzieńskiego podał tenoris sequentis:

Jan trzeci, z Bożey łaski król polski etc.

Oznaymuujemy tym listem przywileiem naszym, komu o tym wiedzieć należy, wszem wobec y każdemu zosobna, iż iako pomyslnych chwytamy się okazji, które do pomnożenia y ozdob państw naszych zgodne bydź mogą, tak za wniesioną do nas imieniem wielmożney Konstancyey Butlerowey—podkomorzyney koronney proźbą, chcąc spuszczone nieprzyiacielskimi incursyami kraie do pierwszej przywieść perfekcyey, umysli-

liśmy w dobrach naszych, Chodorówka nazwanych, w dzierzawie teyże wielmożney podkomorzyney koron: zostaiących, w powiecie zaś Grodzieńskim leżących, iarmarki nadać y targi postanowić, z których pierwszy w dzień ś. Stanisława biskupa y męczennika; drugi w dzień śś. Piotra y Pawła apostołów; trzeci w dzień ś. Michała archanioła; czwarty w dzień Oczyszczenia Matki Bożey odprawować się będą. Targi zaś w każdą niedzielę bez płacenia do lat pięciu targowey akcyzy y czopowego bywać mają. Co niniejszym listem naszym nadaiemy y postanawiamy, wolność daiąc tak obywatelom Chodorowskim teraz y na potym będącym, iako też y różnego stanu y kondycyey ludziom na te iarmarki y targi przyjeżdżaiącym, kupować y przedawać towary przywiezione, zbożem różnym handlować, towary za towary zamieniać y inne sprawy y negocyacye swoje wolno y poczciwie czynić y odprawować, bez płacenia z wyżpomienionych akcyz y targowego do czasu naznaczonego, praecavendo aby to nadanie iarmarków y targów okolicznym miasteczkom y dzierzawom, w których się dawniey takoweż handle odprawuia, przeszkodą nie były. Co do wiadomości wszyst-

kich, komu o tym wiedzieć należy, osobliwie iednak urodzonych exactorów, sukollektorów y ich substytutów, do wybierania akcyzy y czopowego naznaczonych, przywodząc mieć chcemy y rozkazuiemy, aby wzwysz mianowane dobra nasze przy tym nadaniu iarmarków y targów spokojnie zachowane były, a ten przywilej nasz według zwyczaju był publikowany okolicznym miasteczkom y dzierżawom naszym. Na co dla lepszej wiary ręką się własną podpisałwszy, pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozkazalismy. Dan w Warszawie, dnia czternastego miesiąca Janu-

ary, roku Pańskiego tysiąc sześćset ósmdziesiąt pierwszego, panowania naszego roku siódmego.

U tego listu przywileju przy pieczęci mniejszey w. x. Lit. podpis ręki ikmości temi słowy: Jan król. Notacya zaś a latere temi słowy: Nadanie iarmarków y targów w dobrach naszych, Chodorówka nazwanych, a inszym atramentem akkomodowanym charakterem przypisano alias poświętne. Który list przywilej, iako się w sobie ma, tak do xiąg grodzkich Grodzieńskich iest przyjęty y wpisany.

1698 г.

Изъ книги за 1720 г., стр. 537—540.

37. Привилегія Августа II, данная цеху Городненскихъ рыбаковъ.

Августъ II разрѣшаетъ Городненскимъ рыбакамъ устроить свой рыбацкій цехъ на слѣдующихъ условіяхъ: каждый рыбакъ, при вступленіи въ цехъ, долженъ былъ заплатить до 60 золотыхъ взноса; цехъ разбираетъ свои дѣла подъ предсѣдательствомъ старшины, избраннаго рыбаками; этотъ старшина не имѣетъ права отказываться отъ своего мѣста раньше срока. Рыбаки имѣютъ право устроить свой рынокъ въ извѣстномъ мѣстѣ;

другимъ лицамъ торговать рыбой разрѣшается только съ вѣдома и согласія цеха. Каждый рыбакъ долженъ съ челна заплатить 1 золотый въ королевскую казну. Въ случаѣ поимки контрабанды, контрабандисты подвергаются конфискаціи ихъ товара и уплатѣ штрафа въ 100 гривенъ, изъ которыхъ половина должна идти на цехъ, а другая въ королевскій скарбъ.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego, miesiąca Nowembra dziewiątego dnia.

Na urządzie j. k. mści grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Kazimierzem Tymińskim—skarbnikiem y podstarościm sądownym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego jm. pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—łowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy

personaliter w Bogu wielebny jm. xiądz Kalixt Krzywoszanski—wikary klasztoru Grodzieńskiego na Kołozy będącego, zakonu świętego Bazylego wielkiego, przywilej od nayiaśniejszego króla jmści Augusta wtórego, teraz szczęśliwie panującego, cechowi rybakom Grodzieńskiemu nadany, ad acta po dał, w te słowa pisany:

August wtóry, z Bożey łaski król polski,

etc. Oznaymujemy tym przywileiem naszym na potomne wieki cechowi rybackiemu Grodzieńskiemu nadanym, iż początki szczęśliwego panowania naszego nie na innym fundamencie założyć umysłiliśmy, tylko na rozmnożeniu chwały Bożkiej, rozszerzeniu oyczystych granic państwa, nam od P. Boga do rządów naszych poruczonych, y na wstawienie dobrego rządu w tych że państwach, nad którymi nas Bóg z łaski y nieogarnionej dobroci najwyższą głową przełożył raczył, przeto tedy umysłiliśmy dla wygody nas samych y najiaśniejszych sukcesorów naszych y wszystkich stanów obojga narodów Korony polskiej y w. x. Lit. tey zacney rzeczy - pospolitey w mieście naszym Grodzieńskim seymowym, ustanowić cech rybacki, którego dotąd w tym mieście nie było, cośmy uczynili na proźbę panów rad y urzędników naszych obójga narodów Korony polskiej y w. x. Lit., na tenczas przy boku naszym reziduiących, który ten nasz przywilej na potomne czasy cechowi rybackiemu Grodzieńskiemu nadany, w niżej opisany sposób objaśniamy y zachować przy nim na wieczne czasy za nas y za najasniejszych sukcesorów naszych ten cech rybacki obiecujemy tym sposobem: Naprzód według porządku pospolitego, który się w innych miastach zachowuje, aby lokacie swoje w rynku mieli. Przejeżdżający zaś z inszych miast naszych, wsiów, dworów szlacheckich rybacy, kupcy y przekupniowie, z rozmaitemi rybami żywymi, wędłami, słonemi, opiekanemi, śledziami y wszelakim nazwiskiem nazywającymi się rybami aby się nie wazyli w mieście naszym Grodzieńskim przedawać, bez opowiedzi y pozwolenia starszych cechu tego rybackiego, pod zabranie towaru do cechu, a przekupniowie y przekupki Grodzieńscy aby nie tylko w rynku publicznie, ale y pokątnie po ulicach prywatnych, domach szla-

checkich, dworach y klasztorach żadnemi rybami nie wazyli się handlować, bez pozwolenia tegoż cechu rybaków naszych Grodzieńskich, pod zaplaceniem grzywień dziesięciu winy na ten że rybacki cech. Rybacy zaś z ekonomii naszej Grodzieńskiej ci, którzy w jeziorach mieszkają do tegoż cechu rybaków naszych Grodzieńskich należeć mają y wszelkie powinności według ustawy y porządku tegoż cechu rybaków naszych Grodzieńskich pełnić mają y powinni będą, excepto pod czas residency naszej na wygodę nas samych y dworowi naszemu. Czołnowe zaś na rzece naszej Niemnie według dawnego zwyczaju po złotemu od czołna na rok do zamku naszego Grodzieńskiego płacone być powinno, a innym żadnym powinnościom, pogotowiu prywatnemu zdzierstwu, na żadną osobę podlegać cech ten rybacki nie powinien, także y zamek nasz Grodzieński, odebrawszy zwyczajną pensyą za czołnowe naszych Grodzieńskich pod protekcyą czyją będącą, takowy każdy nagradzać cechowi temu rybackiemu za wszelkie szkody powinien będzie, którego każdego takowego wziąć, sądzić grzywnami, zaraz do więzienia wsadzić, według decyzji y zdania starszych cechu tego rybackiego wolno będzie. A przyjeżdżający z różnych miast y wsiów naszych królewskich, szlacheckich y duchownych, także y w samym mieście naszym Grodzieńskim mieszkające żydzi aby się nie wazyli śledziami y wszelkiego rodzaju nazwanymi rybami żywymi, wędłymi, słonemi, suchemi, opiekanemi w mieście naszym Grodzieńskim publicznie, a pogotowiu pokątnie handlować, pod zabranie wszystkich ryb y zaplaceniem sta grzywień do skarbu naszego, w każdą grzywnę po groszy czterdzieściu rachuiąc, które to summy połowica na urząd nasz mieski Grodzieński, a druga połowica na cech rybaków naszych Gro-

dzieńskich należeć powinny. Starsi zaś cechu naszego rybackiego każdego roku na nowe lato obierani być powinni, zwyczajem pospolicym drugich cechów w miastach naszych będących. Ci zaś, którzy wstępują do cechu, powinni naprzód wszelkim powinnościom magistrów dosięc uczynić y wszelkie dochody, to jest wstępne do skrzynki cechowey oddać złotych dziesięć, dawnego złotych dwadzieścia, kolacyjnego zaś złotych trzydzieście, od umycia łokci, a dyskrecya starszych cechowych według możności, która być powinna, to porządek cechowi temu rybackiemu Grodzieńskiemu postanowiamy y na potomne czasy nadaemy. Także towarzysze tego z cechu naszego rybackiego, jeżeli z nich który obowiąże się maistrowi swemu na jakąkolwiek usługę, tedy powinien będzie do terminu sobie naznaczonego cnotliwie y wiernie dosłużyć, a potym uwolnić się, a który by swawolnie y nie uwolniwszy się od majstra swego śmiał odejść, tedy każdy takowy pod sąd y decyzją starszych cechu tego rybackiego podpadać powinien będzie. Chłopców wpisanie y wyzwolenie według zwyczajem y porządku drugich cechów naszych postanowiamy. Który ten nasz przywilej na

potomne czasy cechowi rybaków pomienionych Grodzieńskich nadaemy, według którego oni sami y po nich następujące sukcesorowie sprawować się powinni będą, a fundatorowie cechu tego rybacy nasi nadworni sławetni Michał Opanowicz y Woyciech Cwikła, przy dożywotnim starszyźnie w tym cechu zachowani być powinni. Do którego to od nas na potomne czasy cechowi rybackiemu nadanego przywileju ręką się naszą królewską podpisujemy, dla większej wagi, pieczęć naszą w. x. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Pisan w Grodnie, w kancelarii naszej wielkiego księstwa Litewskiego, dnia trzydziestego miesiąca Grudnia, roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmego, panowania naszego (?).

U tego przywileju, przy pieczęci wielkiej w. x. Lit. zawieszistej, podpis z connotacją takowy: Augustus rex. Przywilej cechowi rybackiemu Grodzieńskiemu na wolne szynkowanie ryb confertur. Który to ten przywilej, przez osobę wyż namienioną do akt podany, jest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą przyjęty y wpisany.

1710 г.

Изъ книги за 1736 г., листы 151—153.

38. Подтвердительная привилегія короля Августа II данная Супрасльскому монастырю на входы въ Сокольскую пушу.

Король Августъ II-й подтверждаетъ привилегію своего предшественника короля Михаила, данную Супрасльскому монастырю на входы въ Сокольскую пушу. Входы эти должны были относиться къ рыбной ловлѣ и сѣнокосамъ. Ходатайство-

валь о нихъ Леонъ Кишка въ видахъ облегченія монахамъ поста. Права на эти входы король Михаилъ обѣщаль предложить на утверждение рѣчи-посполитой.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego szóstego, miesiąca Apryla wtórego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od iaśnie wielmożnego ip. Michała Józefa Massalskiego—pisarza w. x. Lit. Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty ustanowionym, stanawszy personaliter imć xiądz Mitrofan Stankiewicz—zakonnik ś. Bazylego wielkiego prokurator Supraslski, ten przywiley kofirmacyjny, konwentowi Supraslskiemu służący, na rzecz w nim y tu wyżey wyrażoną, od najsławniejszego króla Augusta wtórego dany, ad acta grodu Grodzieńskiego podał, potrzebując, aby był przyjęty y w xięgi wpisany, który za przyjęciem wpisując w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

August wtóry, z Bożey łaski król polski etc. Oznamujemy tym listem przywileiem naszym, komu o tem wiedzieć będzie należało, iż przelożona nam iest przy boku naszym rezydujących nomine wielebnego Leona Kiszki—zakonu ś. Bazylego wielkiego protoarchymandryty, archimandryty Supraslskiego, y wszystkich wielebnych oyców kla-

sztoru tegoż reguły ś. Bazylego wielkiego religiey greckiey, w iedności z kościołem rzymskim będących, proźba, abyśmy władzą y powagą maiestatu naszego, przywiley sławney pamięci najiaśniejszego antecessora naszego króla imci Michała przerzeczonemu monasterowi Supraslskiemu na wstęp do rzeczek leśnictwa Sokolskiego, tudzież na pewne łąki z wstępem do puszczy dany, niniejszym przywileiem naszym approbowali; do którey instancyey panów rad naszych oraz pokorney tak wielebnego archimandryty Supraslskiego y całego konwentu prośby łaskawie skłoniwszy, ten przywiley w niniejszą approbatę naszą wpisać rozkazaliśmy, którego taki iest tenor:

Michał z Bożey łaski, król polski etc. Oznamujemy tym listem naszym, komu o tym wiedzieć należy. Doniesiona nam iest przez panów rad y urzędników naszych przy boku naszym na ten czas będących imieniem wielebnego Gabryela Kolendy—metropolity Kiiowskiego, archimandryty Supraslskiego y wszystkich oo. klasztoru Supraslskiego, proźba, abyśmy, mając w respekcie religiosam onych observancyam, ex quo nieiadając mięsa, wstęp do rzeczek od

ekonomiey naszej Sokolskiej, tudzież widząc necessitatem przyłączenia błót pewnych ex opposito monasteru Supraslskiego będących, które ob distantiam nulli usum oekonomii y skarbowi naszemu przez onych odeyście żadna szkoda dziać się nie może, dla wygody domowey siana y paszy pomienionym zakonnikom nadali y do monasteru Supraslskiego wiecznie przyłączyli; nakoniec wstęp do puszczy leśnictwa naszego Sokolskiego tak na opał, iako też na budynki pozwolili. Jakoż do tey proźby, iako słuszney, łaskawie się skłoniwszy, chętnie to im iako błota, które przez urodzonego Cypryana Pawła Brzostowskiego—referendarza w. x. Lit., ekonomia naszego Sokolskiego, wydzielone będą, konferujemy, tak wstęp do puszczy leśnictwa Sokolskiego y do rzeczek Sokolskich dla łowienia ryb pozwalamy y do klasztoru Supraslskiego przyłączamy. Ma y wolen będzie wielebny Gabryel Kolenda — metropolita Kijowski, archymandryta Supraslski y po nim następujący successorowie, także y wszyscy oycowie Bazylianie uniey ś. klasztoru Supraslskiego będący, błota kosić, trzymać, używać, wstęp do puszczy leśnictwa Sokolskiego mieć, w rzeczkach ryby łowić y iako swoją własnością bez żadney od nikogo przeszkody dysponować wiecznemi czasami; a dla approbaty tego przywileju od nas conferowanego do całej rzeczy - popolitey na przyszły seym remittimus. Y natośmy dali ten nasz przywilej, do którego pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego pierwszego miesiąca Apryla, roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzeciego, panowania naszego pierwszego roku. U tego przywileju

naiśniejszego antecessora naszego przy pieczęci wielkiej w. x. Lit. podpis temi słowy: Michał król.

Który to przywilej in omnibus eorum punctis et paragrafis we wszystkim nie naruszenie przy mocy zachowujemy y utwierdzamy y przy wolności koszenia błót, wstępu do pomienionych rzeczek y wstępu do puszczy leśnictwa Sokolskiego iako też przy spokoyney, bez żadney ni od kogo, osobliwie od ekonomów y kommissarzów naszych przeszkody in perpetuum klasztor Supraslski conferujemy, mocą niniejszego approbationis przywileiu naszego, do którego dla większey wagi ręką się naszą podpisawszy, pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego szóstego miesiąca Lutego, roku Pańskiego tysiąc siedmset dziesiątego, panowania naszego trzynastego roku.

U tego przywileiu przy pieczęci wielkiej w. x. Lit. ikmci podpis najszybszego ś. p. króla iego mości temi słowy: Augustus rex. Connotata takowe na drugiej stronie przywileju: Cancellariata celssisimi Caroli Stanisłai Radziwił, ducis in Ołyka, Nieświż, Birże, Dubinki, Słuck, Kopyl et Kleck s. r. j. principis, comitis, in Mir, Szydłowiec, Kroże et Biala, supremi magni ducatus Litwaniae cancelarii, Braslaviensis, Premisliensis, Człuchovien, Camenecens., Krzyczowienie, Ovrucen., Rzeczien., Ostrene., Wizenen. capitanei. Est in aktis. Casimirus de Zlotki Zlotkowski — pincerna l. s. m. m. ducatus Litwaniae. Który to przywilej, za podaniem onego przez wyż mianowaną osobę, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany.

1710 г.

Изъ книги за 1709—1710 г., листъ 556.

39. Отвѣтъ короля Августа II на инструкцію дворянъ Городненскаго повѣта, данную депутатамъ.

Король Августъ II благодарить дворянъ Городненскаго повѣта за ихъ вѣрноподданическія чувства и общаетъ вмѣстѣ съ гетманомъ в. кн. Ли-

товскаго позаботиться объ экономическихъ имѣніяхъ, а равно и объ интересахъ донатариушей.

Roku tysiąc siedmsetnego dziesiątego, miesiąca Junii dwódziesiątego siódmego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim, podstarościm sądownym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imć pana Hrehorego Kotowicza, starosty Grodzieńskiego będącym, stanowszy personaliter imć pan Jan Białobłocki respons królewskiej iego mości Augusta wtórego niżej wyrażony ad acta grodu Grodzieńskiego podał, potrzebując aby był przyjęty y zapisany, który za przyjęciem de verbo ad verbum wpisując tak się w sobie ma:

Respons iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, na instructiã p-tu Grodzieńskiego urodzonymu Kazimierzowi Ogińskiemu, staroście Radoszkowskiemu, Macieiwowi Grabowskiemu—metrykantowi skarbowemu koronnemu, Zygmuntowi Wallowi, posłom tegoż powiatu dany w kancellaryey wielkiej w. x. Lit. dnia trzydziestego miesiąca Marca, roku Pańskiego tysiąc siedmset dziesiątego.

Podoba się iego królewskiej mości, panu naszemu miłosiwemu, życzliwych serc civium powiatu Grodzieńskiego, nie tylko od początku panowania swego concepta, a do tąd servata fides, ale też pilna y podobna owym oczekiwającym na powrót pana swe-

go, ut cum venerit et pulsaverit confestim odzywająca się czuyność, którą nie inaczej, tylko obiecane takiey przyjmuie łaskami, quos sic invenit beandos w respektach swoich deklarując.

Podoba się y żarliwość tegoż powiatu za dobrami swoimi stolowemi, która od wypadłych assignacyi promovet ochronę.

Nie omieszka iego królewska mość y sam z urodzonym hetmanem w. x. Lit. agere, aby serca humanitatem legibus praescriptam od wszelkich agravacyi żołnierskich nienaruszenie były zachowane. Avulsa od tych że dobr illegitime, osobliwie stante temporum turbidine, aby tam się powróciły, zład są oderwane, iego królewska mość, pan nasz miłosiwy, memor obowiązków praw przyłoży starania, ut redeat ad dominum, quod fuit ante suum. Instancją za urodzonymi dożywochnikami tych że dobr, które przyjmuie, taką łatwością, iako dobrocią, ku wszystkim pragnie, w tym zachować słuszności temperamentum. Aby y proventa obcięte żadney nie uczuły diminucyey, y urodzonych donataryuszów desideria, ile prawa pozwola, non sine solutione zostały.

Conferowanie dobr tychże personis exoticis nie mieli być skuteczne do ich apprehensyey, ponieważ u iego królewskiej mo-

ści, aby co komu miał deferre, nie iest w pamięci, iezeli by iednak znaydować się miało, to chyba z osobliwych y słusznych racyi, takim osobom impertitum. A wszakże taka discernentia, iako do samego króla iego mości należy, tak nec quod detrimenti adferat, zalecić indagationem non intermittet suo loco et tempore, a teraz urodzonych posłów condigno munere functos ad clementiam favores omni respectu odsyłać raczy.

U którego responsu pieczęci wielkiej w. x. Lit. subscriptia y podpis ręki tymi słowy: Na własne iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, rozkazanie: Kazimierz z Złotków Złotkowski, czesznik Siradzki ś. k. ww. x. Lit. Który to respons, za doniesieniem onego przez osobę wyż pisaną, ad akta grodu Grodzieńskiego iest przyięty y zapisany.

1714 г.

Изъ книги за 1714 г., листы 812—813.

40. ОТВѢТЪ КОРОЛЯ НА ИНСТРУКЦІЮ ДВОРЯНЪ ГОРОДНЕНСКАГО ПОВѢТА.

Король Августъ II-й благодарить дворянъ Городненскаго повѣта за ихъ вѣрноподданичeskія чувства, выражаетъ свои опасения о возможности войны съ турками; надѣется, что съ этими неприятелями не трудно будетъ бороться, если толь-

ко между подданными его сохранится доброе согласие; полагаетъ, что въ виду такой опасности слѣдуетъ позаботиться о войскѣхъ, въ особенности Городненскому повѣту, какъ ближайшему къ неприятелямъ.

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego, miesiąca Januaryi dwunastego dnia.

Na urządzie ikmości grodzkim Grodzieńskim przede mną Hrehorym Józefem Kotowiczem—łowczym w. x. Lit., starostą Grodzieńskim, personaliter stanąwszy i. p. Andrey Dowiat respons ikmości, pana naszego miłościwego, Augusta wtórego na instrukcyę, od ichmé panów obywatelów powiatu Grodzieńskiego, ichmość panom Zygmuntowi Walowi—staroście Framborskiemu y Janowi Grothuzowi—podstaroście, posłom tegoż powiatu, wydany, na rzecz w nim niżej wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, w te słowa pisany:

Respons ikmości, pana naszego miłości-

wego, na instrukcyę wielmożnych urodzonych senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego, urodzonym Zygmuntowi Walowi—staroście Framborskiemu, Janowi Grothuzowi—podstaroście, powiatu tegoż, posłom dany z kancelarii mniejszey w. x. Lit., w Decembrze, roku Pańskiego 1713.

Wyrażone in characteribus zacnego powiatu Grodzieńskiego contestationes łaskawe u ikmości pana naszego miłościwego znaydują ucho, gdy zacny powiat Grodzieński chwalebny staropolskiej cnoty postępującym, winne ikmości, panu naszemu miłościwemu, homagium nieodmienną poprzy-

sieżoney panu wiary wyraża perseverancją, oraz żywą synowskiey za oycowskie pieczołowania wdzięczności czyni expressją;—ma to sobie ikmość, pan nasz miłościwy, za nie-małe w trudach y wstawicznych, które pro bono publico ponosi, pracach, solatium, gdy debitam pro paterna sollicitudine in cordibus zacnego powiatu Grodzieńskiego widzi y uznaje gratitudinem;—co iako pełnym oycowskiey wdzięczności przyjmuie sercem, tak tym większe z tąd bierze incitamenta, aby regem patremque gerat et consulat cunctis.

A ponieważ wiszczą nad karkami naszymi Ottomańska potentia y ostatnią oyczynie grożąca ruiną przez zapamiętałych y na zgubę matki własney zawziętych niewdzięcznych synów sfomentowana iuż nie tak consilia, iako prompta ad salvadam patriam przed się brać każe auxilia, żeby owa na nas cadat censura, dum Romae consulitur Saguntum capitur, ikmości pan nasz miłościwy, iako oyciec synów, pan poddanych, nie chcąc in hoc periculoso rzeczy-pospolitey statu congressa widzieć destitutos ope, uchylwszy swoje y państwo swoich tantisper na stronę commoda, własne swoje wprowadził woyska nie inszą (iako male votorum twierdzi opinia) intencją, tylko aby nimi następujące y iuż wiszzące odwrócił niebezpieczeństwa, a odwróciwszy rzecz-pospolitą ad optatum pristinae felicitatis przyprowadził statum. Jakoż kto-kolwiek purissimas ikmci pana naszego miłościwego intentiones w sprawiedliwą weźmie refleksją, ktokolwiek im się nie zaproszonym malevolorum przypatrzy okiem, ten zaprawdę bez wątpienia przyznać musi, że nie do inszego zmierzaią celu, tylko ad publicae tranquillitatis scopum, aby rzecz-pospolitą tam od extra quam ab intra iak nayprędzey widział uspokoioną; są tego dosyć iawnym dowodem prima szczęśliwego ikmości, pana naszego miłościwego,

panowania initia, gdy iak pierwszym swoim do tronu polskiego wstępem ikmość, pan nasz miłościwy, bellorum ab oriente tempestates in pacatam pożądanego pokoju transmūtavit malaciam, uśmierzył turbas impune vagantes y hardego nieprzyziaciela bez rozlania krwi sola armorum ostentatione przymusił do pokoju.

I zapewne gdyby iednostayna y zgodna wszystkich harmonia, nierozzerwana poprzy-sieżoney panu wiary obserwacya, szczéra synów do oycy confidencia optimas ikmości, pana naszego miłościwego, pro bono publico intentiones unanimis była wspierała consensus, nie chibnie by rzecz-pospolita sub suavi ikmości, pana naszego miłościwego, regimine in suo flore prawa y wolności, in suo vigore zastawały, które nie kto inszy, tylko malevolorum civium eius cardinibus wzruszyła impietas, co gdy zacny powiat Grodzieński w sprawiedliwą y obszerniejszą przed się weźmie refleksją, nie wątpi ikmość, pan nasz miłościwy że oycowskie iego pro bono publico staranie filiali uzna gratitudine y wszelkie opacznie malevolorum odrzuciwszy interpretationes zechce reciproca adesse cooperatione, potrafiając na to, aby auxiliarne ikmości, pana naszego miłościwego, woysko alimenta vitae, zasłużone zaś rzeczy-pospolitey rycerstwo emeritam odebrało mercedem; o co ikmość, pan nasz miłościwy, do zacnego woiewodstwa Trockiego gorąco instat commisariatowi, oraz swemu iak naydiskretniejszą zalecił z urodzonymi posłami combinacją.

A lubo nie wątpi ikmość, pan nasz miłościwy, że in praesenti rerum statu z uprzykrzeniem to być musi, gdy iednak zacny powiat Grodzieński opatrzną przezornością gorsze daleko ab oriente rozważy consequencye, bez wątpienia uzna, że levioribus incommodis graviora sanari mogą.

In reliquo iako wszystkich in genere, tak specialiter urodzonych posłów ikmość, pan nasz miłościwy, łaską y partykularnym respektem swoim upewniać raczy.

U tego responsu przy pieczęci podpis ręki w te słowa: Na własne ikmości, pana naszego miłościwego, rozkazanie: Michał

Konstanty Rogala Niwicki — czesznik p-tu Starodubowskiego, ikmości pieczęci mniejszej w. x. Lit. sekretarz. Który to respons za ustnym y oczewistym przez osobę w wierzchu pomienioną do akt podaniem, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany.

1716 г.

Изъ книги за 1716 г., листъ 262.

41. Привилегія короля Августа II на землю въ Лосошнѣ и Демидковѣ Осипу Кублицкому.

Король Августъ II-й въ вознаграждение военныхъ заслугъ татарскаго ротмистра Кублицкаго

дасть ему въ потомственное владѣние земли въ им. Лосошнѣ и Демидковѣ очищенные татарами.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego szesnastego, miesiąca Maja czternastego dnia.

Na urządzie ikm. grodzkim Grodzieńskim przede mną Lukaszem z Jałowa Baranowiczem — strażnikiem polnym w. x. Lit., podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmoż. imci pana Hrehorego Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzień., ustanowionym stanowszy personaliter im. pan Józef Kublicki — rotmistrz ikm. przywilej najaśniejszego króla imci Augusta II, szczęśliwie nam panującego, po wyszłych Tatarach na place y grunta we wsiach Łosośnie y Dziemtkowie, w powiecie Grodzieńskim leżących, na rzecz w nim wyrażoną sobie służący do akt grodu Grodzieńskiego podał, potrzebując aby był przyjęty y w xięgi wpisany, który de verbo ad verbum wpisując tak się w sobie ma:

August wtóry, z Bożej łaski król polski,

etc. Oznamujemy tym listem, przywileiem naszym, wszem wobec y każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, teraz y na potym będącego wieku ludziom, iż iakośmy za cel panowania naszego założyli, iakobyśmy bene meritos w tey oyczyznie cives y każdego stanu ludzi podług zasług condigna mogli praemiare mercede, tak mając przez panów y rad naszych, przy boku naszym na ten czas zostających, zaleconą wierność y zasługi ku nam y rzeczy-pospolitey y doznane przeciwko wszelkiemu nieprzyjacielowi cum dispendio zdrowia y fortun odwagi Józefa Kublickiego—rotmistrza naszego tatarskiego, umyśliłszy onemu dać y konferować place tatarskie dziedziczne we wsi Łosośnie, Dziemtkowe y w xięstwie Litewskim, w powiecie Grodzieńskim leżące, po wyszłych za granicę Litewską Tatarach, iakoż y niniejszym listem przywileiem na-

szym daiemy y conferuiemy pomienionemu Józefowi Kublickiemu y Talmie Bazarewiczównie Kublickiey, małżonkom, y successorom onych wyżey wyrażone place we wsi Łosośney y Dziemitkowie ze wszelkimi na nich będącemi budynkami, gruntami oromemi y nieoromemi, obłogami, sianożęciami, gajami, lasami, zarosłami, łąkami, rzeczkami, ieziorami, et quocunque titulo nazwanemi przynależnościami dziedzicznym prawem; które to place wolen iest Józef Kublicki y żona iego, także successorowie ich zarabiać, domy osadzać, budować y wszelkich wynaydować sposobów, komu chcąc dziedzicznie przedać, dać y darować, kasuiąc wszelkie przywileie y prawa, lub od nas, lub antecessorów naszych przeszłym possessorom, (którzy nie kontentuiąc się protekcyą naszą y rzeczy-pospolitey do Porty Othomanskiey wyciągneli), dane y one annihiłuiąc y nikogo innego praetextem iakim-kolwiek te dobra trzymaiącego, albo do nich

interessuiącego się, tylko Józefa Kublickiego y żonę iego, także successorów ich za dziedzicznych własnych possessorów mieć chcemy y przy tych gruntach y wszelkich przynależnościach we wsiach Łosośney y Dziemitkowie dziedzicznym prawem zachowuiemy. Na co dwa lepszey wagi ręką naszą podpisawszy, pieczęć w. x. Lit. przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Warszawie, roku tysiąc siedmset szesnastego, miesiąca Februarii dnia trzynastego, panowania naszego dziewiętnastego roku.

U tego przywileiu przy pieczęci wielkiey w. x. Lit. podpis ręki naiśnieyszego króla imci temi słowy: Augustus rex. Po drugiey zaś stronie pieczęci connotacia temi słowy: Przywilej Józefowi Kublickiemu y żonie iego y successorom onych na place y grunta po wyszłych Tatarach we wsiach. Który to przywilej za doniesieniem przez osobę, wyż specyfikowaną, iest ad acta grodu Grodzieńskiego przyięty y wpisany.

1718 г.

Отдѣльная книга.

42. Подлинная подтвердительная привилегія короля Августа II городу Городнѣ, содержащая въ себѣ всѣ прежнія привилегіи и пожалованія его предшественниковъ.

Въ этой привилегіи король Августъ II-й подтверждаетъ городу Городнѣ всѣ привилегіи его

предшественниковъ, и здѣсь приведенныя in extenso.

August II, z Bożey łaski król polski etc. Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu wiedzieć należy. Iż produkowane były przed nami listy przywileie, tudzież różne

dekreta assessorskie, trybunalskie, kommissarskie, listy upominalne y reskrypty, na pargaminie y papierze, iedne po łacinie, a drugie po polsku y po rusku pisane, in emolumentum et conservationem publicam

miastu naszemu Grodnowi, od nayiaśniejszych antecessorów naszych, królów polskich, począwszy od nayiaśniejszego króla iego mości Alexandra, aż do nayiaśniejszego króla iego mości Jana III, praedecessora naszego, successive nadane, z których to listów y przywilejów lubo niektóre propter vetustatem et injuriam temporum pozacierane na mieyscach niektórych, iednak że żadney suspicyey nie podlegaiące uznaliśmy. Oraz, nam przez niektórych panów rad y konsyliarzów, przy boku naszym rezydujących, suplikowano imieniem szlachetnego magistratu, iako to Jana Meystera y Michała Kolendy—burmistrzów, Jana Rozumowicza, Michała Oponowicza, Zygmunta Szulca, Jana Markiewicza y Tomasza Markiewicza—rayców, y wszystkiego pospólstwa miasta naszego Grodna, abyśmy te wszystkie listy, przywileie y reskrypty powagą naszą królewską zmocnić y approbować raczyli, z których to listów y przywilejów contenta te są, które następuią: W naypierwszym przywileiu na pergaminie, po łacinie pisanym, MCCCCXCVI, w Bersztach, uwalnia król iego mość Alexander miasto nasze Grodno od ziemskiego prawa, a nadaie mu prawo magdeburskie, excipuiąc od wszelakich praw, króreby prawu temu magdeburskiemu przeciwne bydź miały; wóytowstwo w tymże mieście funduie y trzy karczmy pozwala w mieście, od wszelkich podatków naszych one uwalniaiąc; także młyn na rzece Niemnie budować y w nim mleć zboże bez żadnego przenagabania y przeszkody od zwierzchności dwornej na ich własną potrzebę pozwala; ludzi za Niemnem y Podolany, tudziesz we dworach pańskich in circumferentia y w domach szlacheckich mieszkaiących pod iurysdykcyą magdeburską we wszystkich punctach y artykułach podaie; od podwód także to miasto uwal-

nia, za oddaniem czynszu na każdy rok kop Litewskich pięćdziesiąt, iednak że od podwód na potrzebę ziemską nie uwalnia; od tłok także wszelakich to miasto uwalnia, ale podwód na potrzebę ziemską iednak dawać nie każe, aż potrzebuiący będzie miał list sygnetem królewskim zapieczętowany; Podolany uwalnia od dróg z listami y rzeczy wożenia na ziemską potrzebę, które przed tym bywały, ale pod czaz bytności naszej nie uwalnia; iarmarków trzy tygodniowych w rynku odprawiać pozwala: 1) na dzień Znalezienia ś. krzyża, 2) na ś. Małgorzatę, a 3) na święto ś. Jędrzeia, oprócz których iarmarków żaden z obcych ludzi bez woli starszych miasta Grodna nie powinien przedawać, oprócz Wilnian y Troczan; ważnicę y woskoboynią budować pozwala y brać od tego pożytki; puste mieysca żydowskie starszym do osadzania w moc podaie y za rzeką Niemnem na czynsze budować; tegoż Grodna mieszczanom ku Kownu przez Niemen y na rzece Necie ku Prusom od płacenia myta uwalnia. Także tym obywatelom pozwala części łąki od miasta aż po szubienicę z iedney, a z drugiey strony od placu gumna naszego do Niemna dla wolney paszy bydła; łąznie wystawić pozwala dla spólnego pożytku z wóytem; postrzygalnią także zbudować pozwala y na ratuszu mieć beczkę do mierzenia zboża y miodową miednicę. W tym że przywileiu wyzwała wszystkich obywatelów Grodzieńskich od sądów wszelkich iurysdykcyi y potencyi woiewodów, kasztelanów, sędziów y wszystkich in genere urzędników w. x. Lit., ale we wszystkich sprawach u wóyta według prawa magdeburskiego sędzić się powinni. W drugim przywileiu toż samo in omnibus punctis, clavsulis et articulis król imci Zygmunt I anno MDVI, w Grodnie dany aprobuie. Także y król iego mość Stefan anno MDLXXVI confirmat, y

król iegomość Zygmunt III w Grodnie anno MDLXXXIX. Itidem przywilej drugi od króla iego mości Alexandra, anno MDII, w Nowogródku, po rusku, dany temuż miastu Grodnowi, sonat, że ten że król iego mość wsi, niwy, ziemie y sianożęci z powiatowych Grodzieńskich od mieszczan za dzierżawy kniazia Alexandra Jurewicza, kasztelana Wileńskiego wiecznym prawem tymże mieszczanom z wolną onych dyspozycją oddaie. Ten że król iego mość w Wilnie, anno MDVI, przywileiem pozwala miastu Grodnowi puszczy, począwszy od Micucinego pola mimo Kapliciszcze, Oską drogą ku Prutom, a od Prutów do Pondowa pola, ku Dolhemu borku y ku Wierciliszkom po Wysoką górę. Aprobuie także król iego mość Zygmunt I przywileiem swoim, w Grodnie, anno MDVI danym, ten przywilej króla iego mości Alexandra na pokupione od szlachty niwy, ziemie y wsi y zażywanie puszczy Grodzieńskiej według opisanych granic. Ten że król iego mość approbuie także dekret w Wilnie, anno MDXVI, ferowany, w którym za skargą mieszczan Grodzieńskich na starostę o zabranianie puszczy pomienioney y o branie myta na rzece Necie do Prus idąc, aby się do tych puszczy nie interesował y myta tego od nich brać nie ważył się, według tegosz przywileiu króla iego mości Alexandra. Ten że król iego mość Zygmunt I dał przywilej miastu temu w Wilnie, anno MDXI, w którym, za prozbą królowey iey mości Bony, według przywileiu króla iego mości Alexandra, zakazuie starostom, podstarościm y wszystkim officialistom, także y celnikom w Grodnie, Mereczu, Puniach, Dorszuniszkach, Rumszyszkach y w Neci, aby od mieszczan Grodzieńskich na rzece Niemie y Necie, do Kowna y Prus płynących, cła od towarów nie wyciągali, ani ich turbowali, pod surowymi winami. Ten że król iego mość wzwyż

pomienionego roku w Wilnie, danym, zakazuie staroście Grodzieńskiemu, aby wszystkich in genere rzemieślników, w Grodnie mieszkających, na swoją potrzebę nie zabierał. Uwalnia także wszystkich mieszczanów od służby z włók y ziem, za króla iego mości Alexandra od szlachty pokupionych y podatków od nich brać nie każe. Zakazuie także staroście temu posyłać sług na mieszczany y przed się ich pozywać, owszem nakazuie temuż staroście, aby się z mieszczanami we wszystkim według prawa magdeburgskiego zachował. Ten że król iego mość w przywileiu w Pobijamcach, w tymże pomienionym roku danym, zakazuie staroście aby przed sąd swój mieszczan y rzemieślników Grodzieńskich nie pozywał, przesądów brać, sądów miejskich przesądzać, mieszczan bić, sromocić, więzić, myta na Necie wybierać, karczem miodowych y piwnych pomierzać, winy za to brać, za króla imci Alexandra ziem kupionych odbierać, tudziesz żeby starostowie Grodzieńscy z sług swoich sprawiedliwość, gdy dadzą mieszczanom, czynili y wszelkich wiolecyi onym czynić zakazowali. Przed któremi to starostami kopie tylko przywileiów, a nie same przywileie, miastu Grodnowi nadane, prezentowane bydź mają. Tam że według tego króla iegomości przywileiu, w Wilnie, anno MDXLI, nadanego, iako kop Litewskich pięćdziesiąt do skarbu naszego na Gromnicę każdego roku oddadzą, gorzałką, miastu temu inkorporowaną bydź ma, którey aby się żaden z poddanych pańskich, xiążęcych, szlacheckich y duchownych, tak w mieście, iako y na przedmieściach, bez woli radnych miasta tego palić y szynkować pod zabronieniem gorzałki nie ważył. Przywilej także króla iego mości Zygmunta w Grodnie anno MDLXXXIX dany, pomieniony przywilej approbuie, ratione tey gorzałki, z tą melioracją, żeby y

poborcy do tego nie należeli za oddaniem rocznym do skarbu naszego kop Litewskich pięćdziesiąt, gdzie kassuie wszystkie listy, któreby in contrarium z kancelaryi naszej wydane bydź miały, samemu tylko ratuszu szynkowanie gorzałki pozwalając. W przywileiu, także anno MDXXVI, w Grodnie danym, zakazuje król iego mość Zygmunt staroście Grodzieńskiemu y sługom iego pokazowania mieszczanom y żydom Grodzieńskim danin naszych konferowanych na puszcę y ziemie, także krzywd czynić, y włóczębnego poniewolnego urzędnicy brać, ani grabieży y bicia, ale ich we wszystkim według przywileiów magdeburgu zachować. Królowa także ieymość Bona dała miastu temu w Wilnie, anno MDXL przywilej, którym iarmarki od płacenia cła każdego podatku obcych ludzi, approbując przywilej króla iego mości Alexandra, uwalnia pod czas tych iarmarków, a ktoby się po iarmarku pozostał y przedawał, powinien od kopy po groszu płacić. Nakazuje także, aby wszyscy w tym mieście domy mający równe ciężary z mieszczanami ponosili, a ktoby nie chciał, żeby po roku domostwo sprzedał. Rzemieślnicy, w szlachtskich y duchownych domach mieszkający, którzy by miastu nie podlegali, aby się za Niemen na miejsce zamkowe przenieśli, a którzy by się nie przenieśli, powinni wszystkie ciężary do miasta odbywać; także y żydzi, w Grodnie mieszkający, do tychże ciężarów mieyskich należeć mają. Według teyże królowey iey mci przywileiów, w Wilnie, anno MDXLI, danych, przy porządkach mieyskich, pod czas odmieniania burmistrzów starszi przed nowymi przy wóycie, radzie, ławnikach y ośmiu z pospółstwa rachunek z dochodów mieyskich czynić powinni, a co przy nich zostanie oddawać mają. Pieczęć mieyska przy burmitsrzu Litewskim powinna bydź w skrzyni na ratuszu chowana za trzema

kluczami, to iest: wóyta, burmistrza litewskiego y burmistrza ruskiego. Także y księgi spraw mieyskich. Testamenta też aby pokątne nie bywały, ale przy wóycie y ławnikach do xiąg podawane, a rzeczy po zmarłym aby wóyt z raycami rozporządzał. Jurydyka wóytowska z radziecką niema się mieszać. Radca przysięgać powinien y żaden na urzędy mieyskie obierany bydź nie powinien, tylko w mieście osiadły y mieszkający. A kto chce być mieszczaninem y prawa magdeburgskiego zażywać, lubo ma rolę y folwarkę na wsi, żeby się z tym wszystkim w mieście budował, pod utraceniem prawa y prerogatyw mieyskich. Xiążęta y szlachta, w mieście Grodnie domy, role y placzy mający, lubo by sami przywilejami najiaśniejszych wielkich xiążąt Litewskich libertowani byli, mieszkający iednak w nich, iurysdyccie mieyskiey podlegać powinni, podatki płacić mają y wszelkie onera zarówno z drugimi płacić, które seymem uchwalone będą. Zabiegając także aby in futurum żaden z szlachty y duchowieństwa domów y placów nie kupował w Grodnie, ani ich żaden z mieszczan nie przedawał, pod utratą kupna y przedaży, za nieważne wszystkie takie zapisy mieć chcemy. Co król imśe Zygmunt August anno MDXLIII, w Krakowie przywileiem danym, aprobuąc szlachtę w tem mieście, domy y place mającą, ciężary mieyskie podanie pisany listem do starosty Grodzieńskiego, aby z takowey szlachty exekucyą czynił, którzy mają domy y place w mieście, iurysdykcyi mieyskiey podlegać nie chcą y czynszu do skarbu naszego oddawać. Ten że król iego mość przy konfirmacyey przywileiów oycy y stryia swojego uwalnia mieszczan Grodzieńskich tak od tłok, iako y za tłoki płacenia, tudziesz y od płacenia prętowego z ogrodów, przy domach w Grodnie będących. Ten że król iego mość, anno MDLXII, w Wilnie da-

nym, przywileiem według nowego pomiarkowania w starostwie Grodzieńskim y zamierzenia pomierczego daie półtrzeciej włoki sianożęci pod Grodnem, wyżey Horodnicy, między polami paszny, mają płacić z włoki po groszy czterdziestu. Także król imć Stefan przywileiem, w Toruniu, anno MDLXXVI danym, według przywileiu króla iego mości Zygmunta I y kapturowego, uwalnia Grodno od płacenia z słodowei y browarów, zakazując, aby tego od nich nie wyciągali podskarbiowie ziemscy w. x. Lit. Ten że król iego mość anno MDLXXIX pozwała młyn na Niemnie budować mieszczanom, z wolnym mléwem zboż wszelakich, bez przeszkody horodniczych. Ten że król iego mość dozwała mieć karcznię wolną z napoiem piwnym, miodowym y gorzalczanym, bez płacenia do skarbu naszego. Król iego mość także Zygmunt III w Krakowie anno MDLXXXVIII uwalnia tak mieszczan, iako y żydów Grodzieńskich, od dawania miarek w młynach naszych za daniem pieniędzy od beczki wszelkiego zboża y słodów, dozwalając mléwa w cudzych młynach, gdy nasze wakować będą. Żydzi Grodzieńscy zbożem wszelakim kupczyć y wodą onych spuszczać nie powinni, ani soli, śledzi y towarów nad drobne kramne rzeczy, o czym iest na nich dekret tegosz króla imci anni MDCXI, w Warszawie, żeby żydzi zboża wszelkiego Niemnem nie spuszczały, ani ładem prowadzili, ale go u mieszczan Grodzieńskich, tak że sól y śledzie kupowali, y onych ani sami, ani przez kogo inszego nie prowadzili, pod utraceniem towaru. Ten że król imci anno MDCXXVIII dla wybudowania rynku y ulic w Grodnie, pozwała myto brukowe od wozu, iakimkolwiek towarem ładowanego, po dwa szelągi, wyiąwszy stan duchowny y szlachecki y podwód. Targowe rynkowe temuż miastu należą, do którego celnicy interessować się nie

mają. Ten że król imć anno MDCXXVII, mając politowanie nad ruiną miasta tego, uwalnia go od wszelkiej żołnierskiej leży, przechodów y stanowisk, z zakazaniem hetmańskim w. x. Lit. król iego mość Zygmunt III anno MDXC daie sianożęci z puszczy Jezierskiej. Król iego mość Władysław IV anno MDCXXXIII postanowił, aby starostwie Grodzieńscy, na zawsze będący, mieszczan Grodzieńskich czeladzią swoją y piechotą nie narzucali, ani do karmienia ich przymuszali; w Pruteczach puszczy według dawnych przywileiów aby wolne barci mieli. Domy zaś, włoki y place, które szlachta trzyma, ponieważ do iurysdyki miasta tego należą, aby podatki, na seymie uchwalone, do miasta tego, a czynsze do skarbu naszego oddawali. O dobra także, pod iuryzdykcyą mieyską będące, aby się żaden szlachcic zapisu tak na wieczność, iako y na zastawę w ziemstwie, w grodzie y w trybunale czynić nie ważył, sub nullitate zapisu, ale w sądzie mieyskim Grodzieńskim. A że żydzi w tym mieście zagęścili się y siła przeszkody we wszystkim chrześcianom czynią, dla tego nie mają więcej domów skupować, ani się szerzyć; także heretycy y schyzmatycy aby na urzędach mieyskich nie bywali, cavetur. Król iego mość Jan III przywileie wszystkie anno MDCLXXIX w Grodnie nayiaśnieyszych praedecessorów swoich approbując, to pro rato utwierdził, aby ciężary wszelkie seymem uchwalone, ze wszystkich domów, placów y gruntów do miasta Grodna należących, szlachta wyplacali, non obstantibus quibusvis privilegiis ad sinistram informationem ex cancellariis nostris emanatis, sub paena confiscationis bonorum ex relatione magistratus Grodnensis. Puszcza, Prutec nazwana, na restauracyą domów y potrzebę domową pozwolona; także sianożęci Prutec w swoich ograniczeniach należeć mają do mieszczan, bez

żadney praepedycyey starostów y ekonomów naszych: aby z puszczy Striewskiej, Berzstanskiej y Liszczyckiej, wodą y łądem wyprowadzać drzewo bez żadney praepedycyey dla budynków mogli. Kommissya urodzonych Morztyna y Ossowskiego względem posłuszeństwa miastu y podatek od cechu rzeźniczego należący do magistratu quotannis iść powinien; także foralia, od siana, drew y inszych rzeczy na ochędożenie rynku totaliter należy. Kupcy na iarmark y pod czas seymów, kommissyi y trybunałów skarbowych z kądkolwiek przyjeżdżający, bud sobie, chyba za konsensem magistratu, budować nie mają, a którzy by się zostawać chcieli iakąkolwiek protekcyą, zakładamy na nich paenam confiscationis y forum o to w sądach assessorskich naznaczamy ex delatione magistratus ejusdem. Od wszystkich także przepkupniów, tak chrześcian, iako y żydów, iuxta laudum grodu tuteyszego od każdego wozu y mieysca po groszy trzy na tydzień należęć powinno, ale ten prowent na ochędożenie rynku obracać się ma. Kupcy Królewicy, Kowieńscy, Ruscy, y z inszych miast dla skupowania zboż, do miastu przyjeżdżający, z żydami Grodzieńskimi o to kontraktować nie mają, ani tymże żydom śledzi, soli y inszych towarów kupcy przedawać nie powinni, bez wiadomości magistratu Grodzieńskiego, sub paena mille florenorum poloncialium, których w tym żadną jurysdykcyą y potencyą pańską bronić nie mają, owszem pomocą bydź mieszczanom Grodzieńskim powinna. Według wolności, ieszcze ante unionem nadanych, od płacenia myta starego to miasto in perpetuum wolne. Także od płacenia kop Litewskich pięćdziesiąt, które do skarbu naszego quotannis kommissarze wydawać byli postanowili, gdyż chcąc to miasto aequiparari inszym główniejszym miastom w. x. Litewskiego, od tego obywatelów iego od te-

go wiecznemi czasy uwalniamy; według także przywileiów nayiaśnieyszych autecessorów naszych czynsz gorzałczany alias kapszczyznę na restawracyą ratusza kondonuiemy y po urodzonych administratorach oeconomiey naszej Grodzieńskiej mieć chcemy, aby tak pomienionych pieniędzy, iako y gorzałczanego od tego miasta nie wybierali. A że różni ludzie, na targi y iarmarki do tego miasta przyjeżdżający, przez poborców powiatowych y onych sukkollektorów w wybieraniu naczynia różnego, drzew, siana, dranic, kadzi y inszych rzeczy, ad victualia należących, wielkie ponoszą depaktacye, przez co y targi ustawać muszą, tedy to wszystko tym przywileiem naszym kassuiemy. Refragarii tey woli naszej ex delatione magistratus ad instantiam, instigatoris w sądach assessorskich, odpowiadać mają. Żydki że czynią wielkie impedimenta miastu przeciwko dawany przywileiom tak w handlach, iako y rozszerzaniu się na placach mieyskich; tedy w tym dekreta między miastem a żydami in toto zachowuiemy; przeciwko którym dekretom, iezeli by iakie reskrypty wyszły, wszystkie kassuiemy y za nieważne mieć chcemy, zakładając hoc in passu na żydów winy tyśiąć złotych polskich, z których iedna część fisco nostro, a druga na reperacyą miasta obracać się ma. Artykułów cechowych formować nie powinny cechy wszystkie bez konsensu magistratu sub paena sessionis publicae. Też cechy, iezeli by cechmistrzów bez wyzwolonych listów y urodzaynych obierali, winę według uznania magistratu płacić powinni. Tych że mieszczan naszych Grodzieńskich od sądów marszałkowskich pod czas rezydencyey naszej excepujemy, y to po wielmożnych marszałkach w. x. Lit. mieć chcemy, aby sędziowie ich od mieszczan Grodzieńskich żadnych exakcyi seymowego wynalazku nie pretendowali, ani

wybierali. My tedy August II, król polski, do pomienioney supliki za tym miastem naszym Grodnem przez pp. rad y urzędników naszych imieniem wyżey specyfikowanych szlachetnych burmistrzów y rayców, do nas wniesioney, miłościwie się nakłoniwszy, nie tylko dawne prawa, przywileie, reskripty y dekreta od nayiaśniejszych antecessorów naszych temu miastu nadane, we wszystkich punktach, kondycjach, artykułach y ligamentach, iako by w tym przywileiu naszym de verbo ad verbum wpisane były, approbuiemy y za ważne mieć chcemy; ale też, uważając że maturescente aetate moderno saeculo tak juvenescunt vitia, że nie tylko przywileiów od nayiaśniejszych antecessorów naszych, temu miastu Grodnowi nadanych, różne subiecta nie obserwuią, ale y owszem na ostatnią zgubę y dezolację tegosz miasta, przez co podatki rzeczy-pospolitey upadają et per consequens zginać by musiały, we wszystkim sprzeciwiając co daley, tym barzies przez nowe wynalazki ad oppressionem et ultimam desolationem populi w tym mieście degentis, tak urodzony starosta nasz terazniejszy Grodzieński, przez różne oppressye, iako y administratorowie oekonomiemy naszej tuteyszey przez aggrawacye nad słuszną y prawa sobie pozwalając, onych opprymują. A nade wszystko szlachta y duchowieństwo przez nienależyte y prawem zakazane iurysdykcyje swoje tosz miasto ruinują. Co żeby się nad wolą nayiaśniejszych antecessorów naszych, y naszą terazniejszą nie działo, in futurum mieć chcemy, aby wszystkie tak szlacheckie, iako y duchowne iurysdykcyje, które nie są lege publica libertowane, ad omnia onera, które seymem uchwalone będą, z tych domów, gruntów y placów należyty podatek za równo z inszymi oddawali do miasta y od stawania ex officio tak pod czas seymów, iako y inszych zjazdów pub-

licznych non excipiuntur. Te zaś grunta mieyskie, które per potentiam et indebitam usurpationem pozabierali niektórzy szlachta, aby znowu in possessionem miastu temu przywrócone były serio injungimus, in renitentes forum w sądach naszych assessorskich cum rigore indelatae usurpationis naznacząc. A że in antecessum różni urzędnicy y szlachta przywileie sobie na wóytowstwo Grodzieńskie wyprawowali y terazniejszy urodzony starosta nasz impracticato exemplo supra compatibilitatem z starostwem wyprawił na osobę swoią, tedy ten przywilej iego, nad prawo otrzymany, praesentibus kassuiemy, mieć chcąc y przykazując, aby in posterum żaden się tego nie ważył; ale według prawa magdeburskiego ad instar miasta naszego Wilna y inszych miast w. x. Lit., prawem się magdeburskim rządzących, od tego czasu na ten urząd wóytowski sadzić się nie ważył, tylko ten, którego to miasto lubo z szlachty, kogo się będzie podobało, lubo też e medio suo obrawszy, byle człowieka godnego y prawo magdeburskie rozumiejącego, nam prezentować dla przywileiu będą. A że urodzony starosta nasz terazniejszy Grodzieński nieznośne czyni gravamina miastu, temu nasyłając tak towarzystwo z pod swoich chorągwi, iako y różnych ludzi dla wybierania na siebie nienależytych extorsyi, których ubodzy ludzie z ostatnią swoią ruiną przez niemały czas sustentować muszą, tak z końmi jako y ich czeladzią, żeby tego in futurum nie było przykazuiemy; a o poczynione przez wszystkie czasy szkody, krzywdy, bicia, więzienia, sromocenia y insze grawamina w sądach naszych assessorskich rozprawić się z nim pozwolamy. Tłok zaś żadnych, żniwa, kośby, wożenia drzewa zkađ kolwiek, y innych quocunque titulo et vocabulo nazywających się ciężarów y extorsyi, do któ-

rych przez te wszystkie czasy te miasto pomieniony urodzony starosta pociągał y gwałtem przymuszał, wiecznemi czasy zabraniamy, mieć chcąc y przykazując, aby iako terazniejszy, tako y na potym będący starostowie nasi Grodzieńscy, we wszystkim się według praw y przywilejów nayiaśniejszych antecessorów naszych, y teraz onym od nas miłościwie nadanych, spokojnie się zachowali perpetuo et in aevum. Od hyberty simplequarty, konsistencyi żołnierskich, noclegów, popasów, brania podwód, y inszych iakimkolwiek sposobem nazywających się exakcyi y extorsyi żołnierskich według deklaracyey naszej, anno MDCCXII, w Wilnie daney, z zakazaniem wielmożnych hetmanów w. x. Lit. y według przywileju nayiaśniejszego króla iego mości Żygmunta III, anno MDCXXVII, w Krakowie danego, tosz miasto nasze Grodno in perpetuum uwolniamy. Do repartycey urodzonych administratorów aekonomiey naszej Grodzieńskiej to miasto cum inquilinis civitatensibus za oddaniem czynsza, do skarbu naszego należącego, podlegać nie powinno. Targowe od wszelkich rzeczy na sprzedaż, z jakkolwiek przywiezionych do miasta, należeć ma y obracać się na reperacyą bruków miejskich y chędożenie rynku. Do którego targowego starosta nasz Grodzieński, podstarości, namiestnik, regent y inni officialistowie, według dawnych przywilejów, interessować się nie powinni, gdy się to inmundiciem miasta ma obracać. Cum renitentibus forum competens naznacza się cum rigore paenarum. Arenda promów na Niemnie według przywilejów nayiaśniejszych antecessorów naszych do miasta Grodna ma należeć, z której intraty burmistrze każdego roku przed urodzonymi administratorami naszymi, według dekretów commissarskich anno MDCCLXX, przy roczney expiracyey

rachunek czynić powinni wnosząc każdego roku do skarbu naszego siedmset pięćdziesiąt y ośm złotych polskich. A jeżeli by co nad to zostało ma się obracać na reperacyą ratusza y ozdobę miasta, ale żydzi do tey arendy implikować się nie mają; a jeżeli by się który chciał implikować o to forum w grodzie tutejszym cum extorsione paenae pięćuset grzywien naznaczamy. Jeżeli by zaś pomienioney summy z tey arendy burmistrzowie Grodzieńscy do skarbu naszego wnieść nie mogli należycie, tedy prawie juramento nie powinni ich w tym aggrawować urodzeni administratorowie nasi. Miary wszystkie, korce, beczki, ćwiertki, miednice, garce y cena wszystkich zboż y trunków przy ordynacyey magistratu zostawać ma, od czego intrata na bruki y reperacyą ratusza obracać się powinna. Do której intraty wóytowie interesować się nie powinni. Od dawania także czynszów, do skarbu naszego należących, y od kapszczyzny od trunków na lat dziesięć to miasto uwalniamy, tak według przywilejów nayiaśniejszych antecessorów naszych, iako też ratione pod czas bytności naszej per hostilitatem Sueticam funditus zdezolowania. Co na reperacyą ratusza y ozdobę miastu isć powinno. A że post hanc hostilitatem Sueticam, kiedy ubodzy ludzie, wniwecz zdezolowani będąc, place y domy swoje iedni poporzucali, a drudzy ob inopiam za lada co pozbywali tak szlachcie, iako y duchowieństwu, na których sobie tak szlachta, iako y duchowieństwo iurydykcy swoje poczyniwszy, wielką miastu temu czynią w podatkowaniu depactacyą, gdyż miasto z tey racyey w taką poszło dezolacyą, że z tak wielkiey quondam mieszczan osady, teraz dla iurydykcyi szlacheckich y duchownych ledwie się kilku mieszczan osiadłych znaleźć ad sustinenda omnia onera znaleźć może: za czym za-

biegając talibus inconvenientiis mieć chcemy, aby wszystkie takowe iurydykcyje y dwory, które nie są ab antiquo libertowane, podatki z tych domów y placów według dawnych zwyczajów do miasta oddawali, y do stawienia posłów pod czas seymów y kommissyi ex officio też domy należały; a osobliwie te, które żydzi arendownym sposobem trzymają, uwolnione bydź od stawiania ex officio nie mogą. Ponieważ wszystkie magistratus, propter administrandam et conservandam iustitiam y inszych interesów, wolnego mieysca potrzebuia, zaczym cały magistrat szlachetny rayców z burmistrzami od stawiania ex officio wszelkiej kondycyey y naszych nadwornych ludzi pod czas seymów y kaźdey rezydencyey naszej, także ziazdów wszelakich y commissyi wolnymi in perpetuum czynimy. Chcąc też depressam miasta tego in melius erigere christianitatem, cokolwiek żydzi placów y kramów do miasta należących, po przywileiu króla igo mości Władysława IV, ab anno MDCXXXIII niesłusznym prawem, według wykretów swoich zwyczajnych y omówienia żydowskiego otrzymowali, mieszczan te wszystkie kupna y zapisy, iako in ruinam chrześcian y miasta desolationem poczynione, totaliter kasuiemy y wszystkie te place y kramy do zupełney iurydykcyey mieyskiej incorporujemy y przywracamy et pro lege in cassanda in perpetuum mieć chcemy. Wszystkie takie umowy y kontrakty żydowskie z burmistrzami Grodzieńskimi, extra mentem publicam całego miasta kiedykolwiek postawione, które prawu popolitemu y przywileiom antecessorów naszych derogant, totaliter abrogamus et in futurum cavemus, aby burmistrzowie Grodzieńscy żadnych z żydami popólstwu szkodzących kontraktów, bez konsensu mieyskiego, sub confiscatione bonorum et privatione officiorum suorum, nie czy-

nili: y żydzi od tego czasu domów y placów skupować, ani pieniędzy na zastaw na nie dawać, ani arendować, sub nullitate contractus nie ważyli się. Także, aby ciż żydzi Grodzieńscy chrześciańskich ludzi utriusque sexus contra praescriptiones legum na usługę swoją nie trzymali, pod winą sta grzywien, z których półowa fisco nostro, a półowa na reperacyą ratusza należeć ma, czego urodzeni administratorowie nasi Grodzieńscy cum adminiculo grodu tuteyszego y magistratu pro conscientia przestrzegać powinni, bez najmniejszey czyiey kolwiek przeskody. Ciż żydzi według praw y konstytucyi żywności pokatnie pod winami aby nie kupowali y dla kupowania onych za miasto nie wychodzili, pod winami y utraceniem tego, coby kupili takim sposobem, ale aż po godzinie dziewiątey przed południem, iak sobie pokupią chrześcianie. Gdziekolwiek się także znaydować będą u żydów miary, beczi, ćwierci, ośminy do mierzenia zboża, także miednice, garncy y kwarty falszywe do szynkowania trunków, zlecamy y przykazujemy magistratowi tuteyszemu, aby tego doglądali; a w którego by się żyda to pokazało, powinien trunki tracić wszystkie, y podpadać winy kop Litewskich pięćdziesiąt. O co forum w grodzie tuteyszym naznaczymy. To tedy do wiadomości każdemu, komu wiedzieć należy, osobliwie iednak urodzonym starostom y administratorom oekonomiey naszej Grodzieńskiej y teraz y na potym będącym mieć chcemy y przykazujemy, aby się we wszystkim z miastem naszym Grodnem według dawnych przywileiów nayiaśniejszych antecessorów naszych y terazniejszego przywileiu naszego wcale y nienaruszenie zachowali y obywatelów onego do żadnych ciężarów nad opisanie prawem nie pociągali, ani w najmniejszym punkcie nad tę wolą naszą nie aggrawowali dla łaski naszej. Na

co, dla lepszej wiary, ręką się naszą podpisa-
wszy, pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozka-
zaliśmy. Dan w Grodnie, podczas wolnego
sejmu, dnia XXVI miesiąca Nowembra, ro-

ku Pańskiego MDCCXVIII, panowania na-
szego XX roku. Augustus rex.

Confirmacya praw y przywilejów miasta
Grodna.

1724 г.

Изъ книги за 1723—1724 г., листъ 1133.

43. Рескриптъ короля Августа II, которымъ онъ назначаетъ двѣ пзбы и погребѣ въ своемъ замкѣ въ Городиѣ подѣ архивѣ для хранения въ немъ актовыхъ книгъ
Городненскаго гродскаго суда.

Roku tysiąc siedmsetnego dwódziesiątego
czwartego, mca Nowembra trzeciego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim powiatu Grodzieńskiego, przede mną Zygmuntem Boufałem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego od i. o. xiążęcia imci Michała na Klewaniu y Żukowie Czartoryskiego—kasztelana Wileńskiego personaliter imci pan Franciszek Wysocki—pokoiowy w. imci pana Boufała—pisarza grodzkiego Grodzieńskiego reskrypt najaśniejszego króla imci Augusta wtórego na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, którego tenor talis:

August wtóry z Bożey łaski król polski, etc. Wielmożnemu Michałowi xiążęciu Czartoryskiemu—kasztelanowi Wileńskiemu, staroście naszemu Grodzieńskiemu, uprzeymie nam miłemu, łaskę naszą królewską. Wielmożny uprzeymie nam miły! Ponieważ xięgi, protokoły y akta wszelkie grodu tamecznego Grodzieńskiego, fortun szlacheckich deposi-

toria bezpiecznego nie mając złożenia (iako mamy informacyą), po prywatnych tylko delitescunt domach, non sine periculo zguby przez ogień, uprzeymości waszey chętnie nznaczymy pro archivo izby dwie górne nad bramą y sklep przy nich w zamku naszym Grodzieńskim, zabiegając, aby in futurum publica acta in securiori mogli być deponowane loco, które izby dwie y sklep burgrabia nasz tameczny exdywidować uprzeymości waszey lub subdelegatowi iego vigore niniejszego reskryptu naszego powinien będzie. Dan w Warszawie, dnia siódmego Października, roku Pańskiego tysiąc siedmset dwódziesiątego czwartego, panowania naszego dwódziesiątego ósmego roku. U tego reskryptu przy pieczęci mniejszey w. x. Lit. podpis ręki najaśniejszego króla imci takowy: Augustus rex. Który to reskrypt, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę ad akta, iest do xiąg grodu Grodzieńskiego wpisany.

1744 г.

Отдѣльная книга.

44. Привилегія короля Августа III городу Городнѣ, подтверждающая всѣ прежнія привилегіи и рескрипты.

Привилегія эта заключаетъ въ себѣ буквальное повтореніе привилегіи Августа II, поэтому здѣсь текстъ ея опущенъ для избѣжанія повтореній.

August III, z Bożey łaski król polski, etc.

Oznajmujemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y kaźdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, iż pokładane były przed nami listy, przywileia, tudzież różne dekreta assessorskie, trybunalskie, kommissarskie, listy upominalne y papierze, iedne po łacinie, a drugie po polsku y rusku pisane, in emolumentum et conservationem publicam miastu naszemu Grodnowi, ad nayiaśnieyszych antecessorów naszych, królów polskich, począwszy od nayiaśnieyszego króla imci Alexandra, aż do nayiaśnieyszego króla imci Augusta II, praedecessora świętey pamięci oycy naszego, successive nadane:

(и пр. см. предшествующую привилегію, № 42, стр. 125).

My tedy August III, król polski, do pomienioney supliki za tym miastem naszym Grodнем przez panów rad y urzędników naszych imieniem szlachetnego magistratu Grodzieńskiego, burmistrzów, radców, do nas wniesioney, miłosciwie się nakłoniwszy, wszystkie dawne prawa, przywileie, reskrypty, od nayiaśnieyszych antecessorów naszych temu miastu nadane y dekreta ferowane, we wszystkich punktach, kondycyach, artyku-

łach y ligamentach, iako by w tym przywileiu de verbo ad verbum wpisane były, approbujemy, y za ważne mieć chcemy, oraz handel wszelki mieszczanom naszym Grodzieńskim eo modo, iako mieszczanie nasi Wileńscy w przywileiach, ad antecessorów naszych sobie nadanych, mają po wszystkich miastach, w xięstwie naszym Litewskim będących, bez żadney ni od kogo prepedycyi, extorsyi y żadnego grawamina pozwalamy mieć chcemy. A ponieważ czyniąc in praedudicium przywileiów nayiaśnieyszych antecessorów naszych w punktach w nich wyrażonych mieszkające po pałacach, dworach, iako też po różnych iurydykach tak chrześciance, iako y żydzi, munditiem miasta nigdy nie obserwowali, owszem proprio sumptu przez tenże magistrat nasz Grodzieński bruki częstokroć poprawowane et noviter erigowane stercoribus zarzucali y przątnąć nigdy nie chcieli, za czym ab hinc postanawiać urodzonym starostom y wóytom naszym Grodzieńskim, ażeby tak chrześciance, iako y żydki bruki przed domami swemi corocznie chędożyli, przeciwnych zaś takowych za doniesieniem magistratu naszego Grodzieńskiego, rigorosissime sądzili w animadwercyą podaiemy y pilno zalecamy. I to postanawiamy dla ostróżności miasta, ażeby tak chrześcia-

nie po placach, dworach, juryzdykach, iako y żydzi w mieście naszym Grodnie mieszkające, podczas wielkich upałów dla ognia, strzeż Boże, continuo kruki dla rozrywania budynków y wody dla zalewania ogniów zawsze in paratis dla siebie mieli, mieć chcemy y przykazujemy, wodowoznicy na potrzebę miasta naszego Grodna za pokazaniem się gdziekolwiek w tym mieście naszym ognia pogotowiu być powinni, będąc każdego czasu na te miejsce z wodą sub paena centum marcarum. A że z miasta naszego Grodna ciż wodowoznicy, tudzież słodownicy, piwowarowie y naiemnicy różni usum et fructum mają, do kassy tegoż miasta żadnego dotąd nie czynili prowentu, przeto ażeby odtąd z zarobków swoich, w mieście naszym Grodnie mających, nie zasłaniając się żadnemi protekeyami, duchownemi y świeckimi, po tyńfów dwa z osoby swey każdy seorsive płacił naznaczamy. Żydóm zaś w mieście naszym Grodnie, tak po juryzdykach, iako y domach własnych przy ulicach publicznych mieszkającym, ażeby wszyscy przed domami y mieszkaniem swemi bruki nowe dawali, stare corocznie reperowali y one chędożyli, itidem sub pena centum marcarum serio injungimus. A inquiliny do tegoż miasta naszego należące, którzy czasu potrzeby gdy dla wygody naszej do brukowania w tymże mieście naszym rynku y ulice kamienie wozić będą, od subjeccyey promowego każde-

go czasu wożenia wolnym być mają. To tedy do wiadomość każdemu, komu wiedzieć należy, osobliwie iednak urodzonym starostom y administratorom oekonomiey naszej Grodzieńskiej, teraz y na potym będącym, podawszy mieć chcemy y przykazujemy, aby się we wszystkim z miastem naszym Grodnem, według dawnych przywileiów nayiaśniejszych antecessorów naszych y terazniejszego przywileiu naszego, wcale y nienaruszenie zachowali y obywatelów onego do żadnych ciężarów nad opisane prawem nie pociągali, ani w naymniejszym punkcie nad tę wolą naszą nie agrawowali dla łaski naszej. Na co, dla lepszej wiary, ręką się naszą podpisawszy pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Grodnie, dnia XXII miesiąca Listopada, roku Pańskiego MDCCXLIV, panowania naszego X roku. Augustus rex. Felix Owsiany—czesnik powiatu Wołkowyskiego i. k. meci y pieczęci wielkiej w. x. Lit. sekretarz m. p.

Confirmacya praw przywileiów miasta Grodna.

(Ha oboporť):

Cancellariatu illustrissimi et excellentissimi donimi, donimi Joannis Friderici, comitis in Kodeń, Czernobyl, Dorohostie, Kopyły, Wierzchowice, Kopyś et Sapieżyn, Sapieha, supremi M. D. Litwaniae cancellarii Brestensis, Gorzdoviensis, Propoyscensis etc. capitanei. Sigillatum. Est in actis.

1752 г.

Изъ книги за 1752 г., листы 854—857.

45. Подтвердительная привилегія короля Августа III селу Острову.

Въ этой привилегіи заключается цѣлый рядъ подтвержденій разными королями, начиная отъ Яна Казимира до Августа III. особыхъ правъ королевскимъ крестьянамъ села Острова, изложен-

ныхъ въ комиссарскомъ постановленіи. Въ чемъ заключались эти права изъ привилегіи не видно, а комиссарскаго постановленія нѣтъ.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt wtórego, miesiąca Decembra dwudziestego wtórego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Samulem Antonim Skirmuntem—łowczym y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego comparentes personaliter coram actis, pracowici Łukasz, Lew, Mikołaj Pilipowicz y Stanisław Szpak, mężowie wsi Ostrowia, leśnictwa Sokolskiego, przywiley nayiaśnieyszego króla iego mości Augusta trzeciego, na rzecz w nim wyrażoną ad acta podali, potrzebując, ażeby pomieniony przywiley, ze wszelką w nim exprimowaną rzeczą, był do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany, którego za przyjęciem, de verbo ad verbum wpisując w xięgi, tenor sequitur estque talis:

Augustus tertius, dei gratia rex Poloniae, etc. Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis et singulis. Productas coram nobis fuisse literas pergameneas, manu serenissimi antecessoris nostri Augusti secundi, parentis carissimi, subscriptas, sigillo magni ducatus Litvaniae cancellariae maioris munitas, sanas, et illaesas, continentes in se confirmationem

iurium subditorum villae Ostrowa, silvaturae Socoliensis servientes, supplicatumque nobis est, ut easdem literas, autoritate nostra regia approbare, innovare et confirmare dignaremur, quarum literarum sequitur tenor, estque talis:

Augustus secundus, Dei gratia rex Poloniae, etc. Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis et singulis, reproductas coram nobis fuisse literas papireas, manu serenissimi olim Michailis, antecessoris nostri, subscriptas, et sigillo m. d. Litvaniae cancellariae minoris communitas, sanas, salvas et illaesas, omnique suspicionis nota carentes, continentes in se confirmationem, iuris subditis villae Ostrowa, sylvaturae Socoliensis servientem. Supplicatumque nobis est, nomine et pro parte eorundem subditorum, ut easdem literas nos quoque autoritate nostra regia approbare, innovare et confirmare dignaremur. Earum vero literarum tenor sequitur estque talis:

Michał, z Bożej łaski król polski, etc. Oznaymuujemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy, iż pokładany był przed nami przywiley nayiaśnieyszego króla iego mości, Kazimierza antecessora naszego, pod-

danym naszym siola Ostrowa, leśnictwa Sokolskiego, na utwierdzenie powinności ich, według rewizorskiej ustawy służący, pod datą w Nowodworze, dnia XXVII miesiąca Kwietnia, roku pańskiego MDCLXXIII; za któremi byliśmy przez panów rad y urzędników naszych proszeni, abyśmy onym ten przywilej we wszystkich punktach y klawzulach stwierdzili, który, wpisując słowa do słowa, tak się w sobie ma:

Jan Kazimierz z Bożej łaski król polski, etc. Oznajmujemy tym niniejszym listem naszym, wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, iż suplikowali nam poddani nasi siola Ostrowa, dobr naszych do dzierżawy Sokolskiej należących, abyśmy ich przy powinnościach w ostatniej rewizyi opisanych, y dekrecie nayiaśniejszego s. p. króla iego mości Zygmunta trzeciego, pana oycy naszego, wyrażonych, z miłościwey łaski naszej zachowali, iakoż niniejszym listem naszym zachowujemy, deklarując to y mieć chcąc, iż pomienieni poddani nasi siola Ostrowa, do żadnych inszych ciężarów odprawowania y powinności oddawania, nie będą powinni, nad te, które są w posledniejszey rewizyi opisane, y w pomienionym dekrecie wyrażone. Co do wiadomości wszystkim, na ten czas urodzonego Pawła Cypryana Brzostowskiego—referendarza y pisarza w. x. Lit. dzierżawcę, y inszych na potym będących, mieć chcemy y żądamy, aby przereczeni poddani nasi przy niniejszym przywileju naszym wecale zachowani byli. Co aby większą powagę swą miało, ręką się naszą podpisawszy pieczęcią pokojową naszą zapieczętować rozkazaliśmy. Dan w Nowodworze, dnia dwudziestego siódmego mca Kwietnia, roku Pańskiego MDCLXVIII, panowania naszego polskiego dwudziestego, a szwedzkiego dwudziestego pierwszego roku. U tego przywileju przy pieczęci pokojo-

wey podpisy rąk w te stowa: Jan Kazimierz król, Mikołaj Leżenie Leżenicki—proboszcz Łenczycki kk. pisarz pokoiowy iego królewskiej mości.

Którey suppliki łaskawie się my król, skłoniwszy pomienioney przywilej podanym naszym siola Ostrowa, we wszystkich punktach, paragraphach stwierdzamy y przypomnioney wolności zostawujemy wiecznemi czasy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Krakowie, na seynie walnym szczęśliwey koronacyi naszej; dnia miesiąca (?), roku Pańskiego MDCLXIX, panowania naszego pierwszego roku. Michał król.

Nos itaque Augustus rex supplicationi praefatae benigne annuentes, praesentes literas approbandas, confirmandas et innovandas, prout (in quantum iuris et usus earum habetur) approbamus, confirmamus et innovamus decernentes eadem vim et robur perpetuae firmitatis, obtinere debere. In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo m. d. Litvaniae communiri iussimus. Datum Warsaviae, die XVIII mensis Novembris, anno Domini MDCCXXIV, regni veró nostri anno XXVII. Augustus rex. Stanislaus Michael Brodowski—ensifer Wolkowiscensis, iudex castrensis Cremenecensis, sigilli maioris m. d. Litvaniae secretarius mpr. Confirmatio iuris subditis villae Ostrowa sylvaturae Socolscensis servientis, cuius supplicationi uti justae benigne annuentes.

Nos Augustus rex praememoratam confirmationem approbandam, confirmandam, in quantum iuris est, et usus eius habetur, approbamus, confirmamus et innovamus, decernentes eadem vim et robur, perpetuae firmitatis obtinere debere. In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo magni ducatus Litvaniae communiri iussi-

mus. Datum Varsaviae, die IV mensis Decembris, anno MDCCLII regni vero nostri vigesimo anno.

U tego przywileiu przy pieczęci wielkiej w. x. Lit. wiszącej, na wosku czerwonym wyciśnionej, podpis najjaśniejszego króla imci takowy: Augustus rex. Po drugiej stronie pieczęci te są słowa: Confirmatio ju-

ris subditis villae Ostrowa, sylvaturae Socolcensis serviens. Josephus Dulemba s. r. maiestatis sigilli magni m. d. Litvaniae secretarius mp. Który to przywilej, za podaniem onego przez wyż wyrażonych osob do akt, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1759 г.

Изъ книги за 1760—1763 г., листъ 48.

46. Привилегія короля Августа III на двѣ ярмарки и еженедѣльные торги въ мѣстечкѣ Стоклишкахъ.

Король Августъ III, принимая во вниманіе, что вслѣдствіе отсутствія торговли въ староствѣ Стоклишскомъ обѣднѣли крестьяне, по просьбѣ Сток-

лишкаго старосты назначаетъ въ Стоклишкахъ еженедѣльные торги и двѣ ярмарки въ году, за уплатою торговыхъ пошлинъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, miesiąca Junii siedmnastego dnia.

Na urządzie ikmości grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim Tyzenhauzem—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od i. w. imci pana Józefa kniazia Massalskiego—podskarbiego nadwornego w. x. Lit., starosty sądowego Grodzieńskiego, instalowanym, comparendo personaliter, imć pan Jędrzey Koc przywilej starostwu Stokliszkiemu na rzecz w nim wyrażoną służący, ad acta podał in eum tenorem:

August trzeci, z Bożej łaski król polski etc. Oznamuiemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy, iż za wniesieniem proźby przez panów rad y urzędni-

ków przy boku naszym rezydujących, imieniem urodzonego Józefa Boufała—mierniczego w. x. Lit., starosty Stokliszkiego, abyśmy w tymże starostwie Stokliskim targi tygodniowe y dwa iarmarki w roku założyli y ustanowili; a mając to dostatecznie przełożono przed nami, iż poddani pomienionego starostwa przez zaniechanie targów y iarmarków do znacznego ubóstwa przyszli, chcąc zatym aby to miasteczko iako y inne do zupełniejszey przychodzili perfekcyi, umysłiliśmy niniejszym listem przywileiem naszym nadać y naznaczyć targi tygodniowe y dwa iarmarki w rok, to jest pierwszy na Narodzenie Najświętszey Panny, a drugi na Gromnice; na których to targach y iarmarkach obywatele przerzeczonego starostwa y innych wszelkich poblížszych y postronnych

ludzi, wszelkiego rodzaju kupce wpsomnione dni targować, kupować, handlować, przedawać, towary mieniać, przyimować y wszelkie inne zwykłe, które mogą być po inszych mieyscach, komercyą odprawować, należyte dworowi targowe według ustawy oddaiąc, wolni y mocni będą perpetuis temporibus bez żadney od nas y successorów naszych tym bardziew blizkich albo od kogokolwiek postronnych przeszkody. Na co dla lepszey wiary y waloru ręką się naszą podpisawszy, pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia trzynastego miesiąca Lutego, roku Pańskiego tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiątego, panowania naszego dwudziestego czwartego roku.

U tego przywileiu podpis niaśniejszego

króla imci pana naszego miłościwego przy pieczęci wyciśnionej, tymi słowy: Augustus rex. Poniżey: targi tygodniowe y dwa iarmarki w rok starostwu Stokliskiemu w miasteczku Stokliskach nadane, y takż podpis hac expressione: Adam Chmara—podczaszy woiewodstwa Mińskiego, ikmci pieczęci w. x. Lit. sekretarz. Który to przywiley, za podaniem przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich spraw wieczystych przyięty y wpisany. A na złożeniu tego przywileu te słowa: Pro cancelariatu illustrisimi, excellentissimi domini Michaelis—comitis in Bychow, Zaslaw, Dombrowna et Sapieżyn Sapieha procancelarii m. d. Lit. Tucholcensis, Wolkowiesensis, Kalwariensis etc. capitanei, sigillatum; est in actis.

В.

УКАЗЫ ИМПЕРАТОРА ПЕТРА I, КОРОЛЕВСКИЕ УНИВЕРСАЛЫ И ЛИСТЫ И РАСПОРЯЖЕНИЯ РАЗНЫХЪ ПРАВИТЕЛЬСТВЕННЫХЪ ЛИЦЪ.

1706 г.

Изъ книги за 1713 г., листы 823—824.

1. Универсалъ короля Августа II главному сборщику таможенной пошлины старой и старо-русской въ в. кн. Литовскомъ.

Король Августъ II симъ универсаломъ доводитъ до всеобщаго свѣдѣнія, что вслѣдствіе злоупотребленій администраторовъ столовыхъ королевскихъ пошлинъ—старой и старорусской, онъ назначилъ на три года новаго администратора Цедровскаго. При этомъ король предписываетъ

ему потребовать отчета у прежнихъ администраторовъ скарбія и подскарбія великаго княжества Литовскаго и привлечь ихъ къ отвѣтственности, а равно подвергать взносу этой пошлины и горожанъ, имѣющихъ привилегію.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Oktobra czwartego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od w. imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza, łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanowszy personaliter imci pan Maciey Kibowski, uniwersał nayaśnieyszego króla imci na rzecz w nim y tu niżej mianowaną ad acta xiąg grodu Grodzieńskiego podał, potrzebuiąc aby był przyjęty y w xięgi wpisany, który za przyjęciem do słowa wpisuiąc, tak się w sobie ma:

August wtóry, z Bożey łaski król polski,

etc. Wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, osobliwie iednak wielmożnym, urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim y grodzkim, tudzież miastom, miasteczkom dobr naszych ekonomicznych, duchownych, ziemskich y innych, także pisarzom na komorach cła naszego starego y staro-ruskiego zostaiącym, a partykularnie ludziom wszelkiego stanu commercia swoje w wielkim xięstwie Litewskim odprawuiącym do wiadomości donaszamy: iż my chcąc dobra nasze stolowe, mianowicie cła, stare y staro-ruskie w. x. Lit., do prowentów stołu naszego należące, w należytey nastawały administracyi y iuxta praescriptum instruktarza celnego w. x. Lit.,

bez depaktacyi ludzi handlujących wybierane, mając sobie dobrze zalecone qualitates, capacitem ac probitatem urodzonego Stefana Cedrowskiego, ad hoc munus maxime requisitas, umyśliłszy mu administrayę pomienionych cel naszych starych y staroruskich w. x. Lit. zlecić, iakoż praesentibus puszczamy, zlecamy y conferuiemy na lat trzy, zaczynaiących się od dnia dwudziestego miesiąca Kwietnia w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym trzynastym, a kończących się dnia dwudziestego miesiąca Kwietnia w roku przyszłym tysiąc siedmsetnym szesnastym, dając temuż urodzonemu Stefanowi Cedrowskiemu zupełną moc y władzę wszystkie komory y przykomórki w. x. Lit. cła naszego starego y staroruskiego w swoią obiąć administrayę, y na tych wszystkich komorach y przykomorkach pisarzów, ludzi pewnych y skarbowi naszemu wiernych z ramienia swego postanowić, a przez niego po całym wielkim księstwie Litewskim cło stare y staroruskie do skarbu naszego należące, kazać wybierać bez żadney ni od kogo przeszkody, przez wszystek z wyż wyrażony czas administracyi swoiey. A ponieważ wielmożny Kociół, podskarbie w. x. Lit. a tempore expiracyi urodzonego Jana Szretera, skarbnego w. x. Lit., to iest: a die dwudziestego Apryla anni currentis, przeciwko prawu y dawnym constytucyom praetensa administratione tychże cel illegitime, bo nie bywszy nigdy in possessione iuris sui praetensi, ważył się mimo wolą naszą królewską violenti modo też cła nasze królewskie w swoię zabrać administrayę, tedy daiemy zupełną moc pomienionemu urodzonemu Stefanowi Cedrowskiemu, administratorowi naszemu, w porachowaniu się odbierania y do chodzenia tak wielmożnym Kotle, podskarbnym w. x. Lit., iako y urodzonym Szreterze, skarbnym w. x. Lit. y wszystkich

tych, którzy kolwiek od wyżey wyrażoney daty, to iest: dnia dwudziestego Aprila anni currentis, naszych tykali się cel, wszelkich zabranych, a skarbowi naszemu należących prowentów, poty poki zupeł na skarbowi naszemu nie stanie się satysfakcyą. A lubośmy dawniey też administrayę cel naszych starych y staroruskich zlecieli byli urodzonemu Janowi Szreterowi, skarbnemu w. x. Lit., z pewnych iednak naszych racyi pomienionego urodzonego Szretera, skarbnego w. x. Lit., administrayę rewokuiemy, a praesentibus przerzeczonego urodzonego Stefana Cedrowskiego postanawiamy y za prawdziwego cel naszych starych y staroruskich w. x. Lit. administratora mieć chcemy y deklaruiemy, kasuiąc y anihiluiąc instrument nasz dany urodzonemu Janowi Szreterowi, skarbnemu w. x. Lit.; pieniądze z tych że cel wybrane urodzony Stefan Cedrowski, iako administrator, do skarbu naszego wnosić powinien. Paszportów żadnych na uymę tegoż prowentu naszego od kogo kolwiek, choćby z kancelarii naszej ad male narrata wydane byli, urodzony Cedrowski, iako administrator, acceptować nie będzie y żadnych za paszportami nie każe przepuszczać towarów. Pisarzom zaś celnym, iako terazniejszy zwyczaj niesie, consolacya dochodzić ma. A że niektóre miasta w. x. Lit. odzywaią się z dawnymi swoimi libertacyami, chcąc być wolnymi od płacenia cła starego y staroruskiego, tedy iako te libertacye iuż są zniesione y wszyscy kupcy od niemałego płacili czasu, tak aby urodzony Cedrowski administrator żadnych takowych na uymę prowentów naszych stołowych nie acceptował libertacyi, wola nasza iest sub solutione de proprio. Tegoż urodzonego Stefana Cedrowskiego, iako administratora wszystkich pisarzów y ludzi skarbowych wymuiemy od wszelkich sądów, iurydykcii w sprawach

skarbowych, którzy tylko przed pomienionym urodzonym administratorem naszym, a ztamtąd mota apellatione przed naszym (sądem) tylko respondere tenebuntur. Który to uniwersał nasz aby do wiadomości wszystkich doszedł, pro more solito publikować go przykazyemy, a dla lepszej wagi y wiary podpisem ręki naszej y pieczęcią stwierdzami. Dany w Warszawie, dnia dwudziestego pierwszego miesiąca Września, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego szóstego, panowania naszego siedemnastego roku.

U tego uniwersału przy pieczęci mniej-

zey w. x. Lit. podpis ręki nayiaśniejszego króla Imci tymi słowy: Augustus rex. Inskrypcya zaś na zatyłku takowa: Procancelariatu celsissimi ac illustrissimi principis Casimiri, ducis in Klewań et Żukow Czartoryski procancelarii magni ducatus Lithuaniae, Vielicensis, Uswiatensis etc. capitanei sigillatum. Michał Constantinus Rogala Niwicki, pincerna Starodubowiensis s. r. m. sig: m. d. L. s. Który to ten uniwersał, za podaniem onego przez wierzchu mianowaną osobę, do xiąg grodzkich Grodzieńskich iest wpisany.

1707 g.

Изъ книги за 1707—1708 г., листъ 294.

2. Частное письмо полковника Барановича намѣстнику Пятигорской хоругви.

Полковникъ Барановичъ, заступающій мѣсто гетмана, увѣдомляетъ намѣстника Пятигорской хоругви, что «шея его не снесетъ тѣхъ наказаній, которымъ онъ подвергнется отъ гетмана за при-

чиняемья имъ обиды разнымъ лицамъ», въ особенности ксендзамъ базилианамъ, если онъ только не воздержится отъ нихъ и не удовлетворить обиженныхъ.

Roku tysiąc siedmsetnego siódmego, miesiąca Marca dziewiątego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józepha Kotowicza—starosty Grodzieńskiego będącym, stanowszy personaliter w Bogu wielebny imć xiądz Anzel Harasimowicz, starszy conventu Czerlenskiego, list ad acta grodu Grodzieńskiego prywatny, w te słowa pisany, podał:

Moście panie namiestniku, mnie wielce mości panie! Nie zniesie szyia w. mość pana

paen, iakie na cię dochodzą xięcia imci hetmana querimonie, a w niebytności iego, mnie władzę woyska zleconą maiącego, z którey extendował bym rygorem prawa woyskowego na w. mość pana, gdy by mi nie chodziło o łaskę imci pana pułkownika w. mość panów, iednak w tę w. mość pan nie przez nadzieie y nie czyni insolencii, a oppressorów y ukrzywdzonych od w. mość pana, gdy donoszę uspakay, iako y teraz ich mościów xięży bazylianów Czerlonskich, bo będą cię winnego exorbitanta sądził y karał y nie będą się o to wstydzil, wiedz o to w. mość pana upewniam. Z Grodna, dnia 9 Martii, an. 1707.

U tego listu prywatnego podpis ręki imci pana regimentarza tymi słowy: uprzejmy brat y sługa Baranowicz, pólkownik y regimentarz; a intytulacya tego listu tymi słowy: Imci panu namiestnikowi chorągwie Petyhorskiej iaśnie wielmożnego imci pana podskarbiego wielkiego w. x. Lit. mnie wielce mościwemu panu y bratu. Co iest do xiąg grodu Grodzieńskiego zapisano.

1707 г.

Изъ книги за 1707—1708 г., листъ 308.

3. Упоминальный листъ князя Корибута Вишневецкаго ротмистрамъ козацкой хоругви, Томашевскому и Буркѣ.

Князь Корибуть Вишневецкій пишетъ ротмистру козацкой хоругви Томашевскому, что его хоругвь, не смотря на суровыя предписанія закона, понадѣлала много обидъ и наслій шляхтичамъ и шляхтянкамъ, за что полагается смертная казнь. Посему князь требуетъ прекратить такія безчинства на будущее время, возвратить пограбленное добро подъ страхомъ суровой казни.

Anno 1707, dnia 24 miesiąca Marca.

Na urządzie i. k. m. etc. Imci pan Michał Hryniewicki, obywatel woiewodztwa Podlaskiego, ziemie Bielskiej monitoriales od w. xcia imci wydane imć pp. Tomaszewskiemu y Burce, rotmistrzom ikmci, na rzecz niżej wyrażoną ad acta praesentia ku zapisaniu podał w te słowa pisane:

Michał Serwacy Korybut etc. Ichm pp. Tomaszewskiemu y Burce, rotmistrzom ikmci chorągwi kozackich i. w. im. p. starosty Żmudzkiego, hetmana polnego w. x. Lit., w niebytności commendę mającym, po zalenieniu chęci mych. Doniesono mi iest querrimonia od i. p. Woyciecha Polkowskiego, towarzysza chorągwi pancernernej w. imć p. starosty Grodzieńskiego y innych ichmć pp. obywatelów woiewodztwa Podlaskiego dobr ziemskich Ancuty nazwanych, iż wmsć, mi-

mo ordynanse moje ochronne, ważyliście się swawolnie na pomienione dobra czeladź swą nasylać, gdzie dwory szlacheckie funditus zrabowane, zamki poodbijano, szlachtę y szlachcianki pobito y pomordowano; o co surowy sąd wmość zachowawszy, mieć chęć y serio wmościom intymuię, abyście żadnych od tąd pomienionym dobrom nie czyniąc violencii, co kolwiek gwałtownie iest zabranego ex nunc wrócili, z wykrocnych czeladzi sprawiedliwość uczynili, pod gardłem intymuię in casu renitentiae, ex nunc po waszmosciach uniwersał wydać roskazalem.—Dat. w Grodzie, die 23 Martii, 1707. Z tego listu przy pieczęci woyskowej podpis ręki xcia imci temi słowy: Michał xże Korybut. Który to list upominalny, iako w sobie brzmi, tak iest do xiąg Grodzieńskich zapisany.

1707 г.

Изъ книги за 1707—1708 г., стр. 329.

4. Частное письмо Линдемана намѣстнику Городненскаго повѣта.

Помянутый Линдеманъ увѣдомляетъ намѣстника Городненскаго повѣта, что во время провоза соболей чрезъ Верболовскую таможеню. таможеннымъ писаремъ былъ не жидъ Лемель Кольфовичъ, а панъ Пильвецкій; этотъ и взялъ 12½ паръ соболей.

Другіе 12½ достались разными путями Богушу, который увезъ ихъ въ Пруссію, а ему Линдеману прислалъ подеуреннаго соболя, который оказался негоднымъ даже на шапку.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego siódmego, miesiąca Apryla szóstego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości actualnym grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem, podstarościm sądownym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza, starosty Grodzieńskiego, będącym, stanowszy personaliter Lemel Wolfowicz, pisarz cła w. x. Lit., list prywatny ad acta grodu Grodzieńskiego w te słowa pisany podał:

Mości panie namiestniku p-tu Grodzieńskiego, mój wielce mości panie y bracie! Na listowną w. mość pana kompellatią, krótkim respondeo w doniesionym interesie, stilem: inprimario, że pan Lemel Wolfowicz, żyd Grodzieński, na ówczas, kiedy sobole przemycano, nie był pisarzem na żadnym cle komory tuteyszey Wierzbołowskiej, ale imć pan Pilwiecki miał stare cło iego królewskiej mości, któremu pultrznasty pary dostało się tych soboli, a nowego cła rzeczywospolitey administratorem był imci pan Przedziecki, chorąży Mozyrski, od którego był zesłany dworzanim imć pan Łosowski, przy którym żyd Hirsz Włodawski ziechał

był na pisarstwo, temu się druga półowa pultrznasty pary tych że dostało soboli.

Interim zieżdża imć pan Bohusz z uniwersalem na wszystkie xięstwa Litewskiego komory, mając superintendencją generalną, najpierw był obiał komorę Jurborską, Wierzbołowską, na którą serio zaraz nastąpił grożąc wiązaniem pisarza, żeby mu te sobole oddano, przy inszych importaciynych regestrach, iakoż to wszystko odebrawszy do siebie, w Prusy ziechał, bo zaraz represalia nastąpiły, tam tedy w Prusiach dokąd się sobole te obrócili, wiedzieć nie mogę, dał mnie, a raczey przysłał mi z Prus imć pan Bohusz nie sobola, ale sobolika podkurzonego, którego u czapki nie mógł nosić, mam go y teraz na wyłogi pokraianego. To wyraziwszy zostaię w. mości z Czerwonego dworu, dnia czwartego Aprila, anno millesimo septingentesimo septimo.

U tego listu prywatnego podpis ręki tymi słowy: w. mość pana życliwym bratem y służą nizkim Heronim Kazimierz Lindeman c. p. b. iego królewskiej mości władny. Co iest do xiąg grodu Grodzieńskiego zapisano.

1707 г.

Изъ книги за 1707—1708 г., листъ 416.

5. Листъ его царскаго величества Петра Алексѣевича войску.

Императоръ Петръ Алексѣевичъ симъ универсаломъ предписываетъ своимъ войскамъ, расположеннымъ въ предѣлахъ рѣчи-посполитой, не дѣ-

лать препятствій польскимъ сборщикамъ податей и пошлинъ.

Roku tysiąc siedmsetnego siódmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem, podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielm. imć p. Hrehorego Józefa Kotowicza, starosty Grodzieńskiego będącym, stanawszy personaliter Mowsza Szmojłowicz, żyd y strażnik cel w. x. Lit. komor Grodzieńskich, uniwersał najjaśniejszego Cara imć Moskiewskiego na rzecz w nim niżej specificie wyrażoną przy pieczęci iego carskiego wieliczenstwa, ruskim językiem pisany, ad acta grodu Grodzieńskiego ku zapisaniu podał, w te słowa pisany:

Божією поспѣшествующею милостію, Мы пресвѣтлѣйшій и державнѣйшій великій государь, царь и великій князь Петръ Алексіевичъ, самодержецъ всероссійскій и прочая и прочая.

Объявляемъ черезъ сіе войскамъ нашимъ генералу фельдмаршалу и генераламъ, и прот-

чимъ командующимъ, малороссійскихъ нашихъ войскъ гетману и наказнымъ у него рейментарамъ, такожъ вышнимъ и нижнимъ офицерамъ и казацкихъ и калмыцкихъ нашихъ войскъ управителемъ атаманамъ, и рядовымъ, дабы посланыи наяснѣйшей рѣчи-посполитой польской для зебрания денежной казны нигдѣ обидѣ зъ озлобленья, такожъ и въ собираніи съ купцовъ и съ подданныхъ ихъ належацихъ доходовъ препятія не чинили, и пропускать ихъ черезъ тыи мѣста Гродни войска наши пребывать свободно. Чего ради сей листъ нашъ царскаго величества печатію утвержденія привелейный. Въ мѣсточку Якубовичахъ, 1707 году, Мая 27 дня.

U tego uniwersału przy pieczęci iego cesarskiego wieliczenstwa przyciśnionej, podpis ręki sekretarza i. k. w. temi słowy: Яко секретарь Петръ Шафировъ. Który to uniwersał etc.

1707 г.

Изъ книги за 1707—1708 г., листъ 417.

6. Листъ его величества царя Петра Алексѣевича войску.

Въ этомъ универсалѣ Петръ Великій приказываетъ своимъ войскамъ, расположеннымъ въ Голландіи, не дѣлать обидъ и насилій Марцелину подѣ страхомъ строгихъ взысканій.

Roku tysiąc siedmsetnego siódmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielm. imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza, starosty Grodzieńskiego będącym, stanawszy personaliter Mowsza Szmojłowicz, żyd y strażnik ceł w. x. Lit. komor Grodzieńskich, uniwersał najjaśniejszego cara imci Moskiewskiego, ruskim ięzykiem pisany, na rzecz w nim niżej specificie wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego ku wpisaniu podał, żądając aby z wszystką rzeczą w nim wyrażoną był do xiąg wpisany, który tak się w sobie ma:

Божією поспѣшествующею милостію, мы пресвѣтлѣйшій и державнѣйшій государь царь и великій князь Петръ Алексѣевичъ, самодержецъ всероссійскій и прочая и прочая.

Объявляемъ черезъ сіе войскамъ нашихъ генералу фельдмаршалу и генераламъ и прочимъ командующимъ, малороссійскихъ нашихъ войскамъ гетману, и наказнымъ оного regimentаромъ, такожъ высокимъ и низкимъ офицеромъ, и казацкихъ, и калмыцкихъ нашихъ войскамъ управителемъ, атаманомъ и рядовымъ, дабы въ дому казенномъ въ Гродни господина Марцелина подскарбего Литовского обидъ и утѣгненія (sic) не чинили, и у становищъ и у постоевъ свободно имѣли, подѣ опасеніемъ за стоешество (sic), офицеромъ войскового суда, а рядовымъ наказанія, чего ради сей листъ нашъ царского величества печатію утвержденный привилейный. Въ мѣстечку Якубовичахъ, 1707, Мая 27 дня.

U tego uniwersału przy pieczęci jego carskiego wieliczeństwa podpis ręki sekretarskiej temi słowy: Яко секретарь Петръ Шафировъ. Który to uniwersał etc.

1707 г.

Изъ книги за 1707—1708 г., листъ 486.

7. Указъ его величества царя Петра Алексѣевича высшимъ чинамъ лейбъ-гвардіи Преображенскаго полка.

Въ этомъ универсалѣ императоръ Петръ Великій увольняетъ отъ войсковыхъ повинностей За- | блудовскія имѣнія княжны Нейбургской.

Roku tysiąc siedmsetnego siódmego, miesiąca Septembra trzydziestego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem, podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielm. imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza, starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter imé pan Bartłomiey Kalinowski, list ochronny alias uwolnienie od wszystkich podatków dobr Zabłudowskich od najiaśniejszego cara iego mości wydane, ad acta grodu Grodzieńskiego ku zapisaniu podał de verbo ad verbum:

Року 1707, месяца Сентября въ девятый-надесять день по именному царского пресвѣтнаго указу лейбъ-гвардіи Преображенскаго полку, также и отъ всехъ полковъ его царского величества вышнимъ офицеромъ, и унтеръ-офицеромъ, солдатамъ и всякаго чина людіомъ зъ Городенскаго по-

вѣту зъ маетности княжны Нейбургской пана администратора Яна Речинскаго зъ мѣстѣчка Заблудова и зъ другихъ его деревень зъ Заставниками и Дойлидами до тыхъ добръ належачими, провіанту и конского фуражу и никакихъ поборовъ одъ нихъ не имать, понеже его царское пресвѣтлѣйшее величество во всехъ его маетностяхъ помянованныхъ тамъ во всехъ уволилъ.

U tego listu uwolnionego przy pieczęci najiaśniejszego cara iego mości podpis ręki temi słowy: Marcus von Kierbek, oberszter de garde leyb, y ten podpis ręki w te słowa: Connotuie Eysmont commisarz powiatu. Który to list uwolniony iego carskiego wieliczenstwa za ustnym y oczewistym przez osobę z wierzchu pomienioną ad acta poddaniem iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany.

1707 г.

Изъ книги за 1707—1708 г., листъ 492.

8. Указъ его величества царя Петра Алексѣевича комиссарамъ Городненскаго повѣта объ увольненіи имѣнія Заблудова отъ сбора провіанта и фуража.

Roku tysiąc siedmsetnego siódmego, miesiąca Oktobra ósmego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Grothuzem, podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielm. imci p. Hrehorego Józefa Kotowicza, starosty Grodzieńskiego ustanowionym, personaliter stanowszy imé pan Bartłomiej Kalinowski list alias ukaz od imci p. podpułkownika Fon - Kirkiena najśniejszego cara iego mci, do ichmość pp. komissarzów powiatu Grodzieńskiego, ruskim ięzykiem pisany, na rzecz w nim niżej wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego ku zapisaniu podał, który de verbo ad verbum wpisując w xiegi tak się w sobie ma:

Господинамъ комиссаромъ Городенскаго повѣту. По именному великаго государя указу зъ маетности княжны Нейбурской

пана администратора Яна Рѣчинского зъ мѣстечка Заблудова и зъ другихъ деревень зъ Заставниками и Дойлидами, и къ нимъ съ належацими деревнями провіанту и конскаго фуражу и никакихъ поборовъ брати не велѣно.

U tego listu alias ukazu podpis ręki temi słowy: подполковникъ Фонъ-Киркенъ; po którym podpisie data takowa: Сентября двадцать сегомо дня.

Item podpis w te słowa: connotuję Eysmont w. g. commissarz, тысяча семсотъ сегомо году, podług ruskiego kalendarza; item vidimus wydany w roku 1708, dnia 7 Junii, temuż im. panu Rzeczyńskiemu. Który to list, za ustnym y oczewistym onego przez osobę w wierzchu pomienioną ad acta podaniem, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1708 г.

Изъ книги за 1707—1708 г., листы 871—872.

9. Листъ короля Станислава I, освобождающій крестьянъ села Дойлидокъ отъ всѣхъ податей.

Король Станиславъ I симъ листомъ освобождаетъ своихъ крестьянъ села Дайлидокъ (Городненской экономіи) отъ всѣхъ податей и повинно-

стей, по случаю обѣднѣнія ихъ отъ непріятельскаго нашествія.

Roku tysiąc siedmsetnego ósmego, miesiąca Februarii dwudziestego siódmego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem, pod-

starościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego—Józepha Kotowicza, starosty Grodzieńskiego ustanowionym, personaliter stanowszy poddani wsi Doyledek, klucza Kamińskiego, list libertacyiny najaśniejszego króla imci Stanisława pierwszego, w tey wsi Doyledkom wydany, ad acta grodu Grodzieńskiego ku zapisaniu podali, prosząc aby ze wszystką rzeczą w nim wyrażoną, byli do xiąg wpisany, który od słowa wpisując tak się w sobie ma:

Stanisław pierwszy, z Bożey łaski król polski etc. Oznaymujemy niniejszym listem naszym, wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tém wiedziec należy, osobliwie urodzonemu Umieńskiemu, podskarbiemu nadwornemu w. x. Lit., tudzież administratorowi, pisarzom y ich namiesnikom oekonomiey Grodzieńskiej naszey, tudzież urodzonym sędziom fiskalnym powiatu Grodzieńskiego wiernie nam miłym. Doniesiona nam iest pokorna supplika przez panów rad y urzędników naszych, na ten czas przy boku naszym rezydujących, imieniem poddanych naszych z Doyledek, klucza Kamińskiego oekonomiey Grodzieńskiej, iż będąc funditus zruynowani przez incursią nieprzyjaciela, tudzież y przechodami woysk różnych, nie mogą tak, iak za dobrych y spokojnych czasów uchwalone podatki, czynsze y inne należytości wypłacać, a przeto aby byli od wszelkich podatków uwolnieni, supplikowali. Tedy my do pomienioney suppliki skłoniwszy się, a oraz stosując się do prawa pospolitego y constituciey seymowych y samey słuszności, pomienionych poddanych naszych od wszelkich in genere podatków cuiuscunq̃ue tituli nazwanych, iako to: od podymnego, pogłównego,

czopowego, szeleżnego, hibernowego, pocztowego y laudum powiatowego y wszelkich podatków skarbowych usque ad pacatiora tempora uwolnić umysłiliśmy, iakoż ninieyszą naszą libertacyą uwalniamy y libertujemy chcąc mieć, aby nikt się nie ważył od pomienionych poddanych naszych cuiuscunq̃ue generis et tituli podatków upominać y wybierać, pod łaską naszą królewską. Co dla lepszey wagi y pewności pieczęcią pokoiową, przez konfederacyą generalną Warszawską authoryzowaną, stwierdzić roskazaliśmy, ręką naszą podpisujemy. Dan w Strzelcach, dnia ośmnastego mca Lutego, roku Pańskiego tysiącsiedmsetnego ósmego, panowania naszego roku czwartego.

U tego listu ikmci libertacyinego przy pieczęci pokoiowey podpis ręki w te słowa: Stanisław król. Item na drugiey stronie pieczęci podpis takowy: Adam Radoński, regent koronny, Inowłód Kiełczygłowski—starosta sekretarz y pisarz pokoiowy ikmci. A na drugiey stronie teyże libertacyi dwie inskrypcye z podpisami rąk w te słowa: pisane roku 1708, mca Maia dnia 8, poddani ze wsi Doyledek libertacyę ikmci y confirmacyą imci pana ekonoma przede mną podstarościm Kamińskim praezentowali. Dat. w Kuznicy, roku, mca y dnia ut supra. Karol Micuta. Druga zaś inscripcia takowa: Anno 1708, die 27 Apr. poddani wsi Doyledek tę libertacyę imci p. n. mił. przede mną administratorem praezentowali, według którego przy nadanych wolnościach conserwuię tych poddanych: Samuel Pakosławski p. w. Który to list imci libertacyiny, przez osob wyżey wyrażonych ad acta podany, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisany.

1713 г.

Изъ книги за 1713 г., листы 623—624.

10. Упоминальный и заручный листъ короля Августа II старостѣ Городненскому.

По жалобѣ Городненскаго городничаго Ковалевскаго на старосту Котовича въ томъ, что этотъ послѣдній не позволяетъ ему пользоваться установленными пошлинами, не исполняетъ приговора гродскаго суда, обвиняющаго его по сему дѣлу, а главное—угрожаетъ здоровью и жизни

просителя, король Августъ II издаетъ настоящій заручный и упоминальный листъ, которымъ предписываетъ старостѣ воздержаться отъ насилій, въ противномъ же случаѣ онъ подвергнется штрафу въ 10,000 кошь гр., изъ коихъ половина пойдетъ королю, а другая—обиженному.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Junii dziesiątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzem Grothuzem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, stanowszy oczewisto pan Kazimierz Stephanowicz ten list zaręczny y upominalny năiaśnieyszego króla imści na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną, ad acta xiąg grodu Grodzieńskiego podał, potrzebiąc, aby był przyjęty y w xięgi wpisany, który za przyjęciem od słowa do słowa wpisuiąc tak się w sobie ma:

August wtóry, z Bożey łaski król polski, etc. Urodzonemu Hrehoremu, Jozephowi Kotowiczowi, łowczemu wielkiemu w. x. Lit. staroście naszemu Grodzieńskiemu, wiernie nam miłemu, łaskę naszą królewską. Urodzony wiernie nam miły! Doniesiono iest nam przez panów rad y urzędników naszych przy boku naszym residuiących ymieniem urodzonego Kazimierza Kowalewskiego, horodniczego naszego zamkowego Grodzieńskiego, żalósna supplika, iż wierność twoia zawziowski yakowąś waśń przeciwko pomienionemu supplikantowi, violando przywileia năiaśnieyszich antecessorów naszych y na-

sze, urodzonym horodniczym Grodzieńskim nadawane y nadane ab antiquo zwyczaie, nie tylko targowego urodzonym horodniczym zamkowym od warzywa y naczynia szklanego y glinianego, przynosnego y przywoźnego należącego, wybierać sam urodzonemu Kowalewskiemu zabraniając y wybierania zabraniać ludziom swoim rozkazuiąc do sądu fiskalnego powiatu Grodzieńskiego, do którego ta sprawa nie należała evocatione intentowawszy actią tam, gdy in competentiam fori uznano y do należytego sądu sprawę odesłano, targowego zaś wybierać nie zabroniono, tylko aby depactatae w wybieraniu pomienionego targowego nie było intymatum, nie tylko prosecutiei prawney ad competentes tey sprawie forum nie uczyniłeś y nie czynisz, lecz owszem in maiorem convulsionem przywileiów naszych, barziej wybierania targowego wyż wyrażonego do zamku urodzonemu horodniczemu zamkowemu y iego substitutom zabroniłeś y bronić ludziom swym zakazałeś; a co większa na zdrowie życie pomienionego supplicanta urodzonego Kowalewskiego pochwalki, machinacye ustawiczne czynisz, brać, bić, zabiać samego y ludzi iego rozkazuiesz y na for-

tunie wszelkimi sposobami szkodzić usiłujesz; supplikowano nam oraz przez tych że panów rad y urzędników naszych, abyśmy, mu list upominalny, a oraz zaręczny według prawa przeciwko wierności twojej wydali. My tedy król, do pomienionej suppliki łaskawie się skłoniwszy, nie tylko przywileia najjaśniejszych antecessorów naszych, y nasze, y dawne do tego zwyczaje chcąc in suo zachować esse, lecz tym barziej prospiciendo bezpieczeństwa, zdrowia y fortuny urodzonego Kowalewskiego, tym listem naszym upominalnym, a oraz zaręcznym wierności twojej intymujemy, abys wierność twoja przywilejów naszych nie naruszając, praepeditiej w wybieraniu targowego urodzonemu Kowalewskiemu oraz na zdrowie y życie iego y ludzi iego żadnych machinacyi nie czynił y czynić nie kazał, lecz jeżeli iakie wierność twoja masz praetensye y praetext in foro competenti rozprawił się, pod zaręką dzieięciu tysięcy kop groszy Litewskich, którey

to połowa fisco nostro regio, a połowa stronie naruszonej in causa convulsiej tego listu naszego upominalnego y zaręcznego należeć będzie. Który to list nasz upominalny y zaręczny ręką naszą podpisawszy, pieczęcią w. x. Lit. utwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia siódmego miesiąca Marca, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego trzynastego, panowania naszego szesnastego roku.

U tego listu upominalnego alias zaręcznego, przy pieczęci pokojowej podpis ręki najjaśniejszego króla imci temi słowy: Augustus rex. Pod pieczęcią zaś connotacia ręki wielmożnego imści pana sekretarza takowa: Stanisław Stephan Skarzyński przy pieczęci pokojowej iego królewskiej mości sekretarz. Który to ten list zaręczny alias upominalny, za podaniem onego przez osobę w wierzchu mianowaną, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisany.

1713 г.

Изъ книги за 1713 г., листъ 740.

11. Распоряженіе короля Августа II на имя гетмана в. кн. Литовскаго объ освобожденіи города Городны отъ налоговъ и военной повинности.

Король Августъ II предписываетъ гетману великаго княжества Литовскаго не обременять города Городны войсковыми постоями и повинностями, такъ какъ городъ этотъ крайне обнищаль

и находится въ самомъ бѣдственномъ состояніи; въ случаѣ же надобности сноситься во всемъ съ Городненскимъ старостою Котовичемъ.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Augusta dwudziestego trzeciego dnia.

Na urządzie ikmei grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem, podstarościem sądownym powiatu Grodzieńskiego,

od wielmożnego imci pana Hrehorego Józepha Kotowicza, łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowiący oczewisto imci pan Jan Franciszek Karczewski, sługa wielmożnego imci pana starosty Grodzieńskiego, instrument od najjaśniejszego króla imci Augusta wtórego względem uwolnienia miasta ikmci stołecznego od wszelkich exekucyi wydany, ad acta grodu Grodzieńskiego podał, którego słowo do słowa wpisując tak się w sobie ma.

August wtóry, z Bożey łaski król polski etc. Wielmożny, uprzejmie nam miły! Miasto Grodno praw tamecznych y seymów domicilium, tak wszelkiemi uprzywileiowane wolnościami y ośmią konstytucyami libertowane, do tey przyszło niewoli y utrapienia, że same tylko już extant rudera y żalosney abominacyą dezolacji, a ieszcze do tey niezszczęśliwości accessit non postremum malum, kiedy mimo praw y przywileie swoje toż miasto przyciśnione dwuletnią reymentów y chorągwi locacją z wielką ubogich ludzi ruiną; więc succurendo temu miastu stołecznemu et in levamen oraz opresyi tego uwalniamy, in fundamento praw dawnych, ab onere stanowisk y exakcii woyskowych dając mu

zaszczyt y protekcyą, a oraz żądając usilnie, aby uprzejmość wasza od tąd już więcej chorągwi y regimentów w tym mieście nie stawiał y iurydykcii urodzonego Hrehorego Kotowicza, starosty naszego Grodzieńskiego, łowczego w. x. Lit., quocunque praetextu nie przeszkadzał, ani vim inferre raczył, na dowod zaś aktualaney tak miasta, iako y starosty protekcii ludzi naszych per modum załogi posyłamy y ordynans temu, pod którego zostawać będą comenda, wydać rozkazaliśmy, abyś cie znosił z urodzonym Kotowiczem, tamquam cum brachio nostro, we wszystkim, osobliwie z komportacyi, iak wiele ich być może, ex quo zruinowane miasto. Co ex vi justitiae wyrażywszy y nie wątpiąc, że woli terazniejszey naszej uprzejmość waszą nie sprzeciwisz się, dobrego uprzejmości waszey życzymy od pana Boga zdrowia. Dan Warszawie, dnia szesnastego Augusta, roku tysiąc siedmsetnego trzynastego.

U tego instrumentu przy pieczęci mniejszey w. x. Lit. podpis ręki najjaśniejszego króla imci temi słowy: Augustus rex. Który to ten instrument, za podaniem onego przez wierzchu mianowaną osobę, iest do xiąg grodzkich wpisany.

1713 г.

Изъ книги за 1713 г., стр. 825.

22. Мандатъ короля Августа II, которымъ призывается къ суду подскарбій Михаилъ Котель.

Король Августъ II предписываетъ великому подскарбію в. вн. Литовскаго Котлу явиться въ королевскій ассесорскій судъ по поводу его казно-крадства королевскихъ доходовъ и представить къ тому времени надлежащія объясненія по управленію скарбомъ.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Oktobra, czwartego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Jerzem Grothuzem, podstarościem sądowym p-tu Grodzieńskiemu, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza, łowczego w. x. Lit. starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter imci pan Maciey Kibowski, mandat od nayiaśniejszego króla imci po iaśnie wielmożnego imści pana podskarbiego w. x. Lit. ad acta grodu Grodzieńskiego podał, potrzebując aby był przyjęty y w xięgi wpisany, który za przyjęciem od słowa do słowa wpisując tak się w sobie ma:

August wtóry, z Bożey łaski król polski etc. Wielmożnemu Michałowi Kotłowi, podskarbiemu wielkiemu w. x. Lit., z osoby sprawy y dobr ogułem wszystkich rozkazuujemy, aby przed nami y sądem naszym assesorskim w Warszawie, albo tam, gdzie z dworem naszym szczęśliwie postanowieni będziemy, od położenia y podania niniejszego mandatu naszego za niedziel sześć stawał, na instancją urodzonych instygatorów koronnego y w. x. Lit. promunere officii sui, zabiegając szkodzie skarbu, intrat stołu naszego czyniących powodów, któremi

by w iednem iako w sprawie skarbowey mandatum y rokiem zawitym pozywają uprzejmość wasza o to, iż uprzejmość wasza mimo prawa y constytucye o dobrach oekonomicznych, cłach y innych prowentach stołu naszego w koronie y w. w. x. Lit. będących uchwalone, ku nie małej szkodzie skarbu y nie wygodzie stołu naszego, prowent, ze cła w. x. Lit. do stołu naszego należący, sobie po większey części po komorach osadzonych od nas administratorów, pisarzów wyganiając y onych w possessii turbując, przywłaszczać usiłujesz y w administracii tego prowentu naszego tym, którym zleciliśmy, przeszkadzasz y napominania naszego listownego, ani prawa w tey mierze skarbowi naszemu służącego nie słuchasz y ten że prowent ku swojemu, a nie naszemu pożytkowi obrócić chcesz y obracasz, officialistów naszych vocatione do różnych sądów o te prowenta pociągasz; iako to szerzey na przyszłym terminie proponowano y dowiedziono będzie, przez co pod winy w prawie opisane popadłeś, do których wskazania, tudziesz z tego prowentu odebranego rachunku albo kalkulacii oddania y onego powrócenia, szkod wszystkich nadgrodenia y wolney prowentu stołu naszego dyspozycii nam

zostawienia administratorów y officialistów skarbowych naszych od wszelkich sądów w sprawach o prowenta nasze uwolnienia, a naszej zadworney iurzydkcii, podług praw y konstytucii, incorporowania y tego co prawo ku zachowaniu całości prowentu stołu naszego potrzebować będzie postanowienia, pozywają; stawić się tedy uprzejmość wasza na terminie iako roku zawitym y prawnie usprawiedliwysz. Dan w Warszawie, w piątek nazajutrz po święcie świętego Matheusza Apostoła Ewangelisty naybliższy. Roku Pańskiego tysięcznego siedmsetnego trzynastego. Który to ten mandat, za podaniem onego przez wierzchu mianowaną osobę, do xiąg grodzkich Grodzieńskich iest wpisany.

1717 г.

Изъ книги за 1718 г., стр. 28.

13. Копія указа Петра Великаго о производствѣ слѣдствія надъ бригадиромъ Роппомъ.

Вслѣдствіе жалобы чиновъ рѣчи-посполитой на бригадира Роппа, что онъ взыскиваетъ съ жителей лишнее количество денегъ и провіанта, императоръ Петръ предписываетъ кн. Репнину слѣ-

лать по этому дѣлу разслѣдованіе, и, въ случаѣ обнаруженія злоупотребленій Роппа, предать его военному суду; провіанта, оставленнаго въ Вильнѣ и захваченнаго шведами, не взыскивать.

Roku тисяч siedmsetnego ośmnastego, miesiąca Ianuarii dwunastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Łukaszem z Jałowa Baranowiczem—strażnikiem polnym w. x. Lit., podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielm. imci pana Hrehorego Jozefa Kotowicza łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter imci pan Jan Turczyn—koniuszy nadworny iaśnie wielm. imci p. Ogińskiego, wojewody Trockiego, kopią ukazu nayiaśniejszego cara imci, z russkiego na polski przetłumaczoną, na rzecz w niey y tu niżej wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, potrzebując aby była przyjęta y do xiąg wpisana; która taki w sobie tenor ma:

Ukaz iego carskiego wieliczeństwa do generała xiążęcia Repnina o brygadierowi Roppie, dany z St.-Peterburga, trzeciego Decembris, tysięcz siedmset siedmnastego roku. Przyślany do nas posłem od stanów rzeczypospolitey w. x. Lit. imci pan Ogiński, wojewoda Trocki, przekładał nam załobę na brygadiera Roppa, że on do magazynu Grodzieńskiego y Kowieńskiego wielką część zbiera prowiantów y furazu, o czym y ukazu nie było, z którego iego donoszenia posyłam do was kopią, oraz iakoby brygadier Ropp praetendował zapłaty za prowiant Wileński, który po ustąpieniu woysk naszych Szwedzi zabrali, także y o drugich krzywdach, dla czego by po otrzymaniu tego macie o wszystkim inquisicją y świadectwo uczy-

nić, co brygadir Ropp z zwierzch danego sobie uczynił ukazu y według inquizicyi, ieżeli może być dokazano, że iest uczyniona komu krzywda y zwierzch ukazu co wzięto, ma być powrócono, a gdy brygadier Ropp po uczynioney inquizycyi winnym będzie, sądzić onego woyskowym prawem. A za pierwszy Wileński prowiant żadney nie praetendować płaty, ieżeliby za ony brigadier Ropp od kogo wzioł, co wziowszy od

niego nazad powracać. W tym wszystkim pokładamy się na was, ażebyście to z dobrą bacnością do porządku przywiedli, in reliquis abyście pokazali stanom rzeczy - pospolitey w skargach ich ukontentowanie y sprawiedliwość. U tey kopii podpis takowy: Piotr. Która copii, za podaniem oney przez osobę wyż pisaną, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego zapisana.

1717 г.

Изъ книги за 1745 г., листъ 651.

14. Листъ короля Августа II къ помѣщикамъ Городненскаго повѣта о возвращеніи Камедуламъ разбѣжавшихся крестьянъ съ ихъ имуществомъ.

Король Августъ II предписываетъ обывателямъ Городненскаго повѣта, чтобы они возвратили ксендзамъ Камедуламъ подаренныхъ имъ крестьянъ со всѣми ихъ пожитками, такъ какъ эти крестья-

не надѣлавши много бунтовъ и непристойностей своимъ владѣльцамъ, оставили свои жилища и разбѣжались по имѣніямъ помѣщиковъ и Городненской экономіи.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego piątego, miesiąca Septembra dwudziestego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, comparens personaliter w Bogu przewielebny imé xiądz Albryk—procurator, consar konwentu Wygierskiego list ad acta grodu Grodzieńskiego podał de tenore sequenti:

August wtóry, z Bożey łaski król polski, etc. Wielmożnym urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom y obywatelom powiatu Grodzieńskiego, tudzież urodzonemu Rehemberkowi — podłowczemu w. x. Lit.,

ekonomowi naszemu Grodzieńskiemu uprzeymie y wiernie nam miłym łaskę naszą królewską. Wielmożni, urodzeni uprzeymie y wiernie nam mili! Doniesiono nam iest przez pp. rad urzędników naszych, przy nas na ten czas rezydujących, iż poddani oyców kamendulów Wigierskich—ze wsiów Żydomli y Zawadzicz, funduszem od nas wieczyście nadani, sprzeciwiwszy się w tym woli naszej, podnieśli bunty przeciwko panom swoim y wielu kryminałów, excessów popełniwszy, illicito ausu sami ze wsiów do dobr różnych dziedzicznych y do ekonomii naszej Grodzieńscy powychodzili; widząc więc znaczne w tym detrimentum oyców kame-

dułów, które ponoszą od swych poddanych, łaskawie się skłoniwszy na ich pokorną supplicę, naznaczyliśmy kommissarzów naszych ad composcendas tantas seditones, przez co uprzemościom y wiernościom waszym intymujemy, ażebyście za odebraniem tey woli naszej wszystkich wyszłych poddanych pozyskiwać dopuścili y ze wszystkiemi onych dobytками, sprzętem domowym y ruchomości wszelkie wydali, stosując się do konstytucyi w roku teraznieyszym tysiąc siedmset siedmnastym, w Warszawie, die prima Februarii, na seymie destynowaney, tudzież y zasiewy onych, które by kolwiek naydo-

wać się miały, na punktach ekonomicznych naszych oddali oycom kamedułow, z których czynsz do skarbu naszego należący oycowie kameduli według inwentarza zapłacić tenebuntur. Uczynicie ta ww. dla łaski naszej królewskiej. Dan w Warszawie, dnia XIV miesiąca Februarii, roku Pańskiego MDCCXVII, panowania naszego dwudziestego roku.

U tego listu podpis takowy: Augustus rex. Który to list, za ustnym onego zeznaniem y do akt podaniem, iest do xiąg urzędowych przyjęty y wpisany.

1717 г.

Изъ книги за 1718 г., стр. 28.

15. Копія указа его императорскаго величества Петра I о выводѣ россійскихъ войскъ изъ предѣловъ Литвы.

Въ этомъ указѣ императоръ Петръ Великій предписываетъ кн. Рѣпинну, чтобы онъ не останавливался на зиму въ Литвѣ, а продолжалъ бы свой путь дальше.

Roku tysiąc siedmsetnego ósmnastego, miesiąca Januarii dwunastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim etc. ut superius stanowszy personaliter taż osoba imé pan Turczyn copia ukazu nayiasnieyszego cara imci, z ruskiego na polski przetlumaczoną, na rzecz w niey wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, w te słowa pisana:

Ukaz iego carskiego wieliczeństwa o wysięciu woysk do generała xięcia Repnina y generała Weyda, pisany z St.-Petersburga, 3 Decembra, anno 1717. Doszedł nas list twoy

z Łauczyna pisany, z którego uwidzieliśmy, że wy chcecie Boże Narodzenie y Nowy rok wziąć tam y lubo rozkazaliśmy byli, żebyście nie spieszny marsz odprawowali, no dopiero po otrzymaniu tego nie bawiac w swojej drodze podźcie zwyczajnym marszem, trudności ludziom nie czyniac y nie bawiac się, okrom zwyczajnych rasztów. U tey kopii ukazu podpis takowy: Piotr. Która to copia ukazu, za podaniem oney przez osobę wyż pisana, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego zapisana.

1721 г.

Изъ книги за 1722 г., листы 67—68.

16. Универсалъ короля Августа II о столовыхъ имѣніяхъ экономій Литовскихъ и о возвратѣ разошедшихся крестьянъ.

Король Августъ II съ сожалѣніемъ указываетъ на королевскія столовныя имѣнія, до крайности обнищавшія, и съ радостію на помѣщичьи, разбогатѣвшія; предписываетъ своимъ администраторамъ взыскивать повинности съ имѣній, находящихся во владѣніи татаръ и пожизненныхъ вла-

дѣльцевъ; заставить крестьянъ, разбѣжавшихся по разнымъ имѣніямъ, возвратиться на свои прежнія мѣста и наконецъ выражаетъ свое желаніе, чтобы въ королевскихъ имѣніяхъ была поднята торговля.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego wtórego, miesiąca Februarii dwudziestego siódmego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Hrehorym Józefem Kotowiczem—łowczym wielkim w. x. Lit., starostą Grodzieńskim personaliter stanowszy imé pan Kazimierz Kowalewski uniwersał od nayiaśnieyszego króla imści do wielmożnych ichmościów panów possessorów dobr ziemskich, iako też iego królewskiey mości stołowych, po różnych woiewodztwach, ziemiach y powiatach w Koronie y w. x. Lit. będących, wydany, ad akta po dał, w te słowa pisany:

August wtóry, z Bożey łaski król polski, etc. Wszem wobec y każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, mianowicie iednak wielmożnym urodzonym possessorom tak dobr ziemskich, iako y naszych stołowych, po różnych woiewodztwach, powiatach y ziemiach w Koronie y wielkim xięstwie Lit. będących, po zaleceniu łaski naszej królewskiey oznaymuiemy. Z bolałym zapatrywaliśmy się sercem, że dla publicznego niepokoju y nasze stołowe dobra w

gorszych niż własnych synów na różnych mieyscach zagrzebione były ruinach, tak z niewyrażonym slyszemy ukontentowaniem, że na sąsiedzkich polach y fortunach hojne y buyne przez prace starania y pieczołowanie gospodarskie splywają kłosy, iedne tylko dobra ekonomiczne, patrimonium rzeczy-pospolitey, bez porównia się z innemi ze znaczną skarbu naszego diminucyą y stratą zostają. Intuitu tego doświadczoney w każdych circumstancyach wierności, życzliwości et in rebus agendis moderacji urodzonego hrabi Osolińskiego — podskarbiego naszego nadwornego koronnego, Sandomirskiego, Chmielnickiego starosty, powierzyliśmy wszystkie nasze ekonomie Litewskie y niektóre koronne z leśnictwami, aby przez utrzymanie w porządnym gospodarstwie nieochlibnie y niezawiedzone skarbowi naszemu pokazać mógł in futurum, z tych ekonomii wszystkich prowenta y intraty, te zaś nie mogą być asekurowane nigdy, ieżeli odprawione przed tym wszystkie prywatne y generalne commissiie ad annum millesimum septingentesimum ipsum, bez regularnych zostawać będą exekucyi y satisfakeyi y ieżeli iuryzdyka skar-

bowa swego vigoru w sądach swoich tak między urodzonymi dożywotnikami, nie mniej Tatarami, iako też poddanymi wszystkiemi nemine excepto mieć nie będzie cursu. Zabięgaiać tedy abusibus, przez nieszczęśliwość publicznego niepokoju inveteratis, urodzonemu naszemu generalnemu administratorowi ekonomiy Litewskich z leśnictwami y niektórych koronnych y iego pełnomocnym subalternom singularissime zlecamy, aby czynsze y wszystkie cuiuscunque generis podatowania od urodzonych dożywotników y od wszystkich poddanych według dawnych inwentarzów, a do ostatniego commissyą tysiąc siedmsetnego odprawioną sformowanych, approbowanych y ex archivo ad executionem wydanych, wybierali y do skarbu naszego importowali. Stosuiąc się do wyraźnych constytucii, którzy by zwierzchności skarbowey sądowey legitime wykowaniu, albo za pozwami parierować ex vi regii fundi nie chcieli y przeczyli, salva appellatione tylko in criminalibus do nas, to się y o Tatarach rozumieć ma. Nie mniejsza diminucia skarbowi naszemu y ztąd pochodzi, że poddani nasi opuściwszy ob calamitatem grunta swoje własne, iure colonorum possidentes, poszli in dispersionem y pod różnymi różnych dobr possessorami inni pro skandali, inni pokomornym tułaiąc się, inni na nowe colonnie do różnych osób przenieśli się, a swoje osiadłości, z których dymy do podatowania publicznego zaprzysiężone są, deseruerunt, inni zaś w bliskości pod różnymi siedząc possessorami własne grunta za-

rabiaia, a za postronnych liczą się, gdy zaś przydzie podatek dymowy albo alii generis, sami tylko pozostali w chałupach, z ostatnim swym wyniszczeniem wypłacać muszą. Przeto maiąc pro exempto konstytucyą seymu blisko przeszłego o zyskiwaniu różnych poddanych naszych, zlecamy wiernościom, od nas y od skarbu naszego we wszystkich ekonomiach y leśnictwach postanowionym, aby rozeszłych y tułaiących się poddanych, kędykolwiek znajdujących się, de nomine et cognomine spisowali, wydanie onych rekwirowali y skutecznie windykowali, in casu zaś renitentiae na delatę execucie żołnierskie podawali. Comercia wszelkie, iężeli są państw wszystkich nayskuteczniejszym utrzymaniem, tak zagubienie w ekonomiach targów y iarmarków koniecznie musi być naywiększa wina; żeby tedy y te na miejscach zwyczajnych odprawowane były, tym że zwierzchnościom zlecamy, nie pociągając ad solvenda thelonea nad dawne zwyczaje. Który to universal po wszystkich ekonomiach publikować y ony dla lepszey wiary y pewności ręką własną podpisawszy, pieczęcią naszą stwierdzić roskazaliśmy. Dan w Dreźnie, dnia szesnastego miesiąca Grudnia, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego dwudziestego pierwszego, panowania naszego dwudziestego piątego roku. U tego universalu podpis ręki przy pieczęci iego królewskiej mości pokojowey takowy: August rex.

Który to ten universal, do akt podany, iest de verbo ad verbum wpisany.

1736 г.

Изъ книги за 1736 г., листы 566—567.

17. Упоминальный листъ короля Августа III Рѣчицкому войскову Муханлу Келчевскому о томъ, чтобы онъ не обижалъ обывателей мѣстечка Черекова и деревни Вербежа.

Король Августъ III, вслѣдствіе жалобы обитателей столовыхъ королевскихъ имѣній—Черекова и Вербежа на Рѣчицкаго гродскаго писаря Келчевскаго, что онъ захватываетъ королевскія земли

и дѣлаетъ жителямъ разныя обиды,—симъ листомъ предписываетъ ему, подъ зарукой 10,000 копъ литовскихъ грошей, воздержаться на будущее время отъ такихъ своеволій.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego szóstego, miesiąca Julii trzydziestego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego od i. w. imci pana Michała Józefa Massalskiego—pisarza w. x. Lit., Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionym, stanąwszy personaliter imé pan Andrzej Miastkowski—administrator klucza Wiercielskiego, list ikmci zaręczny alias upominalny na rzecz w nim wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, potrzebuiać, ażeby był przyjęty y do akt wpisany, który wpisuiąc de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

August trzeci, z Bożej łaski król polski etc. Urodzonemu Michałowi Kielczewskiemu—woyskiemu y pisarzowi grodzkiemu Rzeczyckiemu. Oznamuiemy wasz mość panu, iż doniesiona nam iest querymonia przez panów rad y urzędników, przy boku naszym rezyduiających, imieniem całego magistratu y pospółstwa miasta naszego Czerekowa, w ekonomiey Mohylewskiej leżącego, że wasz mość pan usadziwszy się na zruynowanie tego miasteczka y wsi Wierzbieża, dobr na-

szych stołowych, mimo starodawne granice nie tylko nie mało ważyłeś się, pozabierać gruntów, ale też na querulantów życie pochwałki czynić nie przestaiesz, zaczym pomienione miasteczko nasze Czereków y wieś Wierzbierz, chcąc być bezpieczni possessyi własności gruntów, zdawna siebie przynależących, tudzież obviando securitati suae, uciekli się do nas z supliką, ażebyśmy one w protekeyą naszą wzięwszy, listem zaręcznym wasz mość panu napomnieli; iakoż my król, do pokorney supliki poddanych naszych z miasteczka Czerekowa y wsi Wierzbierza łaskawie skłoniwszy się, widząc rzecz słuszną y z prawem pospółtym zgadzaiącą się, przerzeczone miasteczko Czerekow y wieś Wierzbierz, dobra nasze stołowe, z ich obywatelami y gruntem (o który spór idzie), tudzież zdrowie y substancję pomienionych poddanych naszych w protekeyą naszą królewską bierzemy y tym listem naszym zaręcznym w twoią, urodzony Kielczewski—woyski y pisarzu grodzki Rzeczycki, obwieszczamy y upominamy, a żeby wierność twoia sam przez się, ani przez subordynowane osoby, żadnych pochwał na zdrowie kwerulantów nie czynił, gwaltów, nayścia, najazdów, boiów, lasów pu-

stoszenia, pól wyrabiania, a osobliwie do gruntów ekonomicznych interesowania się działać nie ważył się, pod zakładem dziesięciu tysięcy kop groszy Litewskich, którey summy za naruszenie przerwanych punktów y listu naszego zaręcznego złamanie połowa do skarbu naszego, a połowa stronie ukrzywdzoney należeć ma; lecz iezeliby do querulantów interessa, ażeby wierność twoja prawnie się o to rozprawił y upomniał. Pisan w kancelaryey naszej wielkiej w. x. Lit. Roku Pań-

skiego tysiąc siedmsetnego trzydziestego szóstego, dnia czternastego miesiąca Julii, panowania naszego trzeciego roku.

U tego listu zaręcznego na mieyscu ikmci przy pieczęci wielkiej Litewskiej podpis takowy: Jan Sapięha—kanclerz wielki w. x. Lit. Który to zaręczny alias upominalny list ikmci, za podaniem onego przez osobę w wierzchu mianowaną do akt, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego przyięty y wpisany.

1738 г.

Изъ книги за 1738 г., стр. 541—542.

18. Листъ гетмана в. кн. Литовскаго Михаила кн. Вишневецкаго къ чинамъ городскимъ Оршанскаго повѣта, чтобы они не смѣли удерживать платы, слѣдующей полку.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego ósmego, miesiąca Junii czwartego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą, podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego od i. w. imci pana Michała Józefa Massalskiego, woiewody Mściślawskiego, Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionym, stanąwszy personaliter imé pan Jan Kochtycki—chorąży gwardyi ikmci Litewskiej regimentu pieszego takowy list od i. xiążęcia imci hetmana w. w. x. Lit. pisany do w. ichmew pp. urzędników grodzkich powiatu Orszańskiego na rzecz w nim wyrażoną ad acta podał, który de verbo ad verbum wpisuiąc, tak się w sobie ma:

Wielmożni moi wielcé mci panowie y bracia! Dochodzi tu mi wiadomość a oraz

summa quaerela ód regimentu gwardyi ikmci, że wmc panowie za pierwszym kontumacyinym dekretem przez ichmci panów Hurka y Chłopickiego w trybunale skarbowym otrzymanym non cognito negotio, przyieliście areoszt na summę pro stipendiis temuż regimentowi z powiatu Orszańskiego należąca, w takowey okoliczności muszę, iako hetman interessować się y uczynić do wmc panów, salva omni dignitatis et praerogativae observantia, odezwę cum remonstracione, że nie masz tego, y być nie powinien, zwyczajui, nawet y same prawa vetant, aby bez odvodu obwiniony miał zaraz być wskazany in poenas, a takie które się zyciu równią, bo gdy żołnierz przez zatrzymane lenungi chleba mieć nie będzie, pewnie albo służbę porzuci, albo iey tak, iak mu należy odprawować nie zdoła, przez co nikomu innemu, tylko całej

rzeczy-pospolitey stanie się uyma y szkoda, przy tym ta sprawa cale do regimentu nie należy, ale iest causa fisci, do skarbu ikmci należąca, y powinna mieć exceptionem fori vigore zaszley konstytucyi, w czym imé pan ienerał y pułkownik tegoż regimentu iuż satisfecit legi, wyniosszy mandaty ad iudicium regale, dla tego y przez to samo zanesiony areszt mocy mieć nie może, a za tym y regiment do skarbu ikmci nie należący, ani do tey sprawy referuiący się, tudzież zasługi officerskie, detrymentum ponosić nie powinny. Więc przelożywszy wściom moim wielce mściwym panom essentiam rei, proszę ich wielce, abyście zasługi zwyż pomienione regimentowe gwardyi ikmci z pod aresztu uwolnić raczyli, y daley w podobnych cyrkumstanciach nie chcieli takowych akceptować aresztów, które dobru po-

spolitemu są przeciwne, bo gdy by weszły w zwyczaj, nigdy by żołnierz ad obsequia militaria nie był zdolny, o co ia zawsze ex vi ministerii wymować się obowiązany, nie przestanę y daley sollicytować w. mśc panów, abyście ten interes satisfactione ułatwić raczyli y iako nie słuszny areszt uchylili, o to iterum proszę y iestem w. mśc panów życzliwym bratem y sługą uniżonym.

U którego listu podpis ręki i. o. xiążenia imci hetmana w. w. x. Litewskiego takowy: Michał xiąże Wiśniowiecki—woiewoda Wileński, hetman wielki w. x. Litewskiego. W Grodnie, quarta Junii tysiącznego siedmsetnego trzydziestego ósmego roku. Który to list, za podaniem onego przez wyż wyrażonego imci pana chorążego do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1744 г.

Изъ книги за 1744 г., листъ 811.

19. Универсалъ короля Августа III относительно взиманія мостоваго на рѣкѣ Нѣманѣ въ Городнѣ.

Король Августъ III доводитъ до всеобщаго свѣдѣнiя, что, приказавши построить на р. Нѣманѣ мостъ въ г. Городнѣ, какъ для общественныхъ нуждъ, такъ и государственныхъ, онъ поставилъ для охраненiя его нѣсколько человекъ гвардей-

цевъ в. кн. Литовскаго, которые обязаны взимать съ проѣзжающихъ пошлыны; поэтому король и предписываетъ всѣмъ вносить за проѣздъ установленныхъ пошлыны.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego czwartego, miesiąca Septembra siedmnastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim stanowszy personaliter coram actis imé pan Jan Wolkowyski—pisarz skarbowy ikmci

uniwersał nayiaśnieyszego króla imci Augusta trzeciego na wstawienie mostu na rzece Niemnie y placenie mostowego ad akta podał, którego talis sequitur tenor:

August trzeci, z Bożey łaski król polski,

etc. Wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć będzie należało, osobliwie nayprzewielebniejszym, przewielebnym, wielebnym w Bogu i. ww. urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom y wszystkiemu rycerstwu, szlachcie y obywatelom korony polskiej y w. x. Lit. uprzeymie y wiernie nam miłym, przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej wiadomo czyniemy, iżeśmy dla wygody publiczney stanów rzeczypospolitey na seym blisko następujący most na Niemnie pod Grodnem wystawić podejmując co mu się tego wystawienia contigens od przejeżdżających y przechodzących tenże most iuxta usum et prolim za nayiaśniejszego s. p. króla imść oycy praedecessora naszego wybierać pozwolili, a oraz pro securitate iego wartę ustawiczną gwardyiey naszej pieszey w. x. Lit. ordynować zlecili, przeto po uprzeymościach y wiernościach

waszych żądamy y mieć chcemy, ażeby każdy cuiuscunque sit status et conditionis a solutione mostowego nie unikał y z wszelką bez żadnych zatargów y hałasów z ludźmi nad tym mostem attendencyę mającemi obchodził, dla łaski naszej królewskiej. Co iako serio praecavemus, tak na to się dla lepszey wiary y wagi ręką własną podpisawszy pieczęć naszą przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia iedynastego miesiąca Września, roku Pańskiego tysiąc siedmset czterdziestego czwartego, panowania naszego iedynastego roku.

U tego uniwersału przy pieczęci pokoiowey podpis nayiaśniejszego króla imści temi wyrażony słowy: Augustus rex. Który to uniwersał, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg urzędowych przyjęty y wpisany.

1744 г.

Изъ книги за 1745 г., листы 83—84.

20. Универсалъ подскарбія в. кн. Литовскаго Сологуба о томъ, что онъ передаетъ въ арендное содержаніе таможни генералу артиллеріи Флемингу.

Подскарбій в. кн. Литовскаго Сологубъ, доводя до всеобщаго свѣдѣнія о передачѣ въ арендное содержаніе таможенъ генералу артиллеріи Флемин-

гу на 3 года, въ то же время предписываетъ подлежащимъ властямъ во всемъ обращаться къ Флемингу и подчиняться его приказаніямъ.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego piątego, miesiąca Januarii dwudziestego wtórego dnia.

Na roczkach Januarowych w Grodnie in loco solito porządkiem prawapospolitego sądzących się, przed nami Antonim z Waha-

nowa Micutą — podstolim y podstarościm, Marcinem Janem Nepomucenem Olizarowiczem — krayczym y sędzią, Stanisławem Kottowiczem — skarbnikiem Owruckim, protunc pisarzem, urzędnikami grodzkiemi Grodzieńskimi, do sądzienia spraw ustanowionemi,

compendo personaliter u sądu patron imć pan Ludwik Skokowski, uniwersał z rzeczą w nim wyrażoną od iaśnie wielmożnego imć pana Solłohuba—pisarza ziemskiego y podskarbiego wielkiego w. x. Lit. wydany, iaśnie wielmożnemu imć panu Jerzemu hrabi Flemmingowi—generałowi artylleryi w. x. Lit. służący, ad acta podał y prosił u nas urzędu, ażeby ze wszystką w nim inseruatą rzeczą był do xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Grodzieńskiego przyięty y wpisany, który przyiowski od słowa do słowa wpisując, tak się w sobie ma:

Jan z Dowoyna Solłohub—podskarbi wielki y pisarz ziemski w. x. Lit. wszem wobec y każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, mianowicie iaśnie oświeconym, iaśnie wielmożnym ich mość panom senatorom, ministrom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, szlachcie, obywatelom w. x. Lit. y Inflantskiego, po zaleceniu usług moich, tudzież sławetnym mieszczanom, żydom, kupcom cuiuscunque status et conditionis ludziom handlującym, tam intra, quam extra provincias w. x. Lit. y Inflantskiego sądami y portami. Podaię do wiadomości, iż administracją moją procentów skarbowych, cel splannych y sądowych generaliter wszystkich, ab inductis et evecis mercibus należących od rzeczy - pospolitey puszczoną per constitutionem anni millesimi septingentesimi decimi septimi, postąpiłem y puściłem osobliwym kontraktem iaśnie wielmożnemu imci panu Jerzemu hrabi Flemmingowi—generałowi artylleryi w. x. Lit., Szadowskiemu, Szereszewskiemu etc. staroście na lat trzy idque od roku następującego tyśiąc siedmsetnego czterdziestego piątego, od dnia pierwszego miesiąca Marca podług kalendarza rzymskiego, do roku da Bóg przyszełego tyśiąc siedmsetnego czterdziestego ósmego bez żadney excepcyi in-

tuitu takowego kontraktu i konwencyi od dnia y terminu wyżej opisanego ad praefixionem czasu wyięcia tenuty y dzierżenia swego iaśnie wielmożny imć pan generał artylleryi w. x. Lit. ma ich mościom panom woyskowym, mającym raz na zawsze assygnowane stipendia y różne pensye z tych procentów skarbowych należytemi rathami unicuique suum contingens wypłacać, vigore wydanej odemnie klarygacyi, a ichmość panowie woyskowi według zwyczaju praktykowanego za moiey dyspozycyi, aby assistentiam militarem na komory, przykomorki y straże, dla bezpieczeństwa y exakcyi należących proweniencyi dodawali dopraszam się; kontrakty wszelkie y paszporty, które by się ode mnie wydane naydować miały, po terminie Marca pierwszego dnia, tyśiąc siedmset czterdziestego piątego roku cassari y annihilari mają, przytym aby handlujący cuiuscunque status et conditionis kupcy niesłusznych depaktacyi nie mieli, oraz gdyby złoty za tyńfa nie był brany warowalem, przy takowej iednak kondycyi y kaucyi, ażeby e converso wszyscy ingenere handle swe prowadzący tam intra, quam extra limites w. x. Lit. Inflantskiego żadnego defalkowania w expedyowaniu na cłach towarów swoich vigore cyrkumskrypeyi prawa pospolitego y instruktarzów, nie pretendowali. Tudzież pod protekcyami pańskimi, szlacheckimi y duchownemi, kupcy handlujący swoich towarów nie wyprowadzali y zagranicznych nie wprowadzali, takoz drog zwyczajnych swowolnie alias przemyślnie idąc nie mijali. In casu dedukcyi takowej defraudacyi skarbu, ad obloquentiam prawa pospolitego, takowe towary za pierwszym razem irremissibiliter confiscationi podlegać mają. Który to uniwersał podpisem ręki moiey przy pieczęci skarbowey stwierdzam. Dat. w Grodnie, dnia dwudziestego miesiąca Nowembra,

tysiąc siedmsetnego czterdziestego czwartego roku. U tego to uniwersału podpis przy pieczęci skarbowey takowy: Jan Solłohub—podskarbi wielki w. x. Lit., imci pana regenta temi słowy: Connotatum w kancellaryi skar-

bowey w. x. Lit., Alexy Wieszczycki—regent skarbu Litewskiego mp. Który to takowy uniwersał, za podaniem onego do akt przez wyż wyrażonego patrona, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1747 г.

Изъ книги за 1747 г., листы 20—21.

21. Универсалъ подскарбія в. кн. Литовскаго Флеминга, которымъ онъ обезпечиваетъ бѣлорусскихъ купцовъ отъ дѣлаемыхъ имъ притѣсненій.

Подскарбій в. кн. Литовскаго Флемингъ симъ универсаломъ извѣщаеть, что вслѣдствіе слуховъ дошедшихъ до него о боязни бѣлорусскихъ купцовъ везти свои товары за границу, такъ какъ

имъ дѣлаются разныя притѣсненія на пути,—онъ принялъ мѣры къ прекращенію прежнихъ злоупотребленій.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego siódmego, miesiąca Januarii dwudziestego dnia.

Na urządzie ikmości grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, stanąwszy personaliter niewierny żyd Szaia Izakowicz, ten uniwersał ad acta podał, potrzebując aby był do xiąg urzędowych przyięty y wpisany, którego, za przyięciem de verbo ad verbum wpisując w xięgi, tenor sequitur talis:

Jerzy Denhof na Barklawie, Włodawie y Rożance hrabia Fleming—podskarbi wielki y pisarz wielki w. x. Lit., Szadowski, Szerzewski etc. starosta, wszem wobec y każdemu zosóbna komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie wszystkim zagranicznym domowym intra limites w. x. Lit. handlującym, tudzież miasta Szklowa, Mohilewa y innych miast pogranicznych białoruskich kupcom

wiadomo czynię, iż posłyszawszy iakoweś wieści, że pomieniony kupcy handłów swoich dla niektórych przeszkod, prywatnych towarów aresztów, onych zatrzymywania, zatrudnienia, prowadzić obawiaią się, przez co aby tak dla rzeczy-pospolitey in proventibus, iako też kupcom et cuiuscunque status conditionisque ludziom in commertiis nie było uszczerbku y krzywdy, przeto ex munere ministeryi mei, tak znaczney a publiczney zabiegaiąc szkodzie, wzwyż wyrażonych kupców ninieyszym uniwersałem moim upewnionych mieć chcę, że żadnego turbowania, aggrawowania, aresztowania na drogach, traktach mieć nie będą; owszem ich na każdym mieyscu ab omnibus impetitionibus, gravaminibus bronić, zastępować, iure in quovis officio et subsellio ewinkować będę y przyrzekam y dla lepszey wiary y wagi ręką własną przy przyciśnieniu pieczęci

skarbowey podpisuję się.—Datum w Szere-
szewie, septima Januarii, tysiąc siedmset
czterdziestego siódmego anno.

U tego unwersału przy pieczęci skarbo-
wey podpisy rąk temi wyrażone słowy: Hr.

Fleming p. w. w. x. Lit., Józef Woyciech z
Bystrech Bystry—regent skarbu w. x. Lit.
mp. Który to unwersał, za podaniem one-
go przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest
do xiąg urzędowych przyjęty y wpisany.

1752 g.

Изъ книги за 1753 г., стр. 521.

22. Охранный листъ короля Августа III, служащій базилианамъ.

Король Августъ III, вслѣдствіе жалобы Бази-
лианъ на Запольскаго-Довнара, выхлопотавшаго не-
законный декретъ во вредъ базилианамъ и лишив-
шаго ихъ правъ на имѣніе, принадлежащее цер-

кви въ Волковѣйскомъ повѣтѣ, выдастъ имъ на-
стоящій охранный листъ (глейтъ), и на основаніи
оного предоставляетъ имъ право не только поль-
зоваться имѣніемъ, но и возобновить дѣло.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt trzecie-
go, miesiąca Septembra piątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzień-
skim przede mną Samuelem Antonim Skir-
mątem—łowczym y podstarościm sądowym
p-tu Grodzieńskiego; comparendo personali-
ter imé pan Jan Niewiadomski. . . gleyt ikmci
podkanclerski ad iure agendum et compo-
nendum ad acta podał im eum tenorem:

August trzeci, z Bożej łaski król polski,
etc. Oznamujemy wszem wobec y każde-
mu zosobna, komu o tem wiedzieć należy,
mianowicie wielmożnym senatorom, urodzo-
nym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim,
grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom
w. x. Lit., iż doniesiono nam iest przez pa-
nów rad y urzędników przy boku naszym rezy-
dujących, querimonia imieniem urodzonych
wielebnych xięży Jana Łukianowicza—pro-
wincyała, oycy Chryzostoma Oleszkiewicza—
starszego y wszystkich urodzonych wieleb-

nych xięży Bazylianów w dobrach Jaturęs-
ku, w powiecie Wolkowyskim leżących, przy
cerkwi prezbiteriskiej mieszkających, iż ob-
żałowany urodz. Jakub Tadeusz Zapolski
Downar, urościwszy nieiakową pretensją
do wielebnych querulantów w roku imme-
diate przeszłym tysiąc siedmsetnym pięćdzie-
siątym wtórym, miesiąca Septembra ósmego
dnia w sądach naszych zadwornych asse-
sorskich w. x. Lit z banicyami doczesną
y wieczną oraz z dalszym lukrami y ucią-
żliwym wskazem summy dekret in contu-
matiam, bez podania mandatu na tych że
żałujących querulantów, clandestine otrzy-
mał; przez co dobra, honor y substancye,
oraz zdrowie przerzeczonych urodzonych
querulantów aggrawuie y aggrawować usi-
luie. Uciekli się tedy do nas króla, prosząc
o miłosierdzie, abyśmy onym czasu ku ros-
prawie prawney używszy, gleyt nasz ni-
nieyszy ad iure agendum et componendum

do sześciu miesięcy non interrupte po sobie idących, od aktykacyi y publikacyi trwający wydawszy, zdrowie item y substancye przereczonym urodzonym querulantom, iako od nas ugleytowanym, obwarowali y ubezpieczyli locum standi in omni foro ac subselio, na kondemnaty supra pomienione mieć pozwolili; za czym my król naszej nad upadłymi ludźmi zażywszy klemencyi, a przychylając się do wniesionej przez panów rad y urzędników przy boku naszym rezydujących supliki, gleyt nasz niniejszy ad iure agendum et componendum do sześciu miesięcy, non interrupte po sobie idących, od aktykacyi y publikacyi trwający y wydawszy, zdrowie, honor y substancją pomienionym urodzonym querulantom waruiemy y ubezpieczamy, locum standi in omni foro ac subselio

mieć pozwalamy. A za tym mieć chcemy, aby każdy o tym wiedząc niiakiego przegabania, przymówek, odpowiedzi y ekukucyi czynić nie ważył się, y owszem aby ten list gleyt nasz, za podaniem onego do akt, przyjmowan, aktykowan y obwołan był koniecznie. Dan w kancelaryi naszej w. x. Lit., miesiąca Listopada dnia dwudziestego szóstego, roku Pańskiego tysiąc siedmset pięćdziesiąt wtórego, panowania naszego dzieńtnastego roku.

U tego gleytu podpis ręki przy wyciśnionej pieczęci takowy: Michał Sapięha—podkan. w. x. Lit.; poniżej subskrypcya takowa: Gleyt ad iure agendum et componendum. Który to takowy gleyt, za podaniem onego do akt iest do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany.

1774 г.

Изъ книги за 1773—1774 г., листъ 613.

23. Охранный листъ короля Станислава Августа, служащій крестьянамъ Яловскаго староства.

Король Станиславъ Августъ напоминаетъ Брестъ-Литовскому воеводѣ Горанну, что онъ въ качествѣ Яловскаго старосты позволяетъ себѣ не только не признавать королевскихъ льготъ, дарованныхъ крестьянамъ Яловскаго староства, но и обременяетъ ихъ чрезмѣрными налогами и рабо-

тами исключительно въ свою пользу; вслѣдствіе этого король предписываетъ ему воздержаться отъ подобныхъ преступленій подѣ страхомъ подвергнуться участи возмутителей общественнаго спокойствія.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra siódmego dnia.

Przed aktami grodu powiatu Grodzieńskiego, stanowszy osobiście imć p. Jerzy Odlanicki Poczobut—towarzysz od przedniey straży buławy w. x. Lit., list zaręczny upomi-

nalny od ikmci starostwu Jałowskiemu dany, służący y należący, opowiadał, prezentował y do akt podał, którego tenor de verbo ad verbum sequitur est que talis:

Stanisław August, z Bożey łaski król polski etc. Wielmożnemu Janowi Horainowi—woie-

wodzie Brzeskiemu-Litewskiemu, staroście Jałowskiemu, qua panu, tudzież urodzonym ekonomom, namiesnikom starostwa Jałowskiego, oznaymuiemy tym naszym zaręcznym upominalnym listem: Doniesiono nam iest przez panów rad, przy boku naszym przytomnych, przy podaney od mieszczan y poddanych starostwa Jałowskiego suplice, iż wierność wasza w dzierzeniu starostwa Jałowskiego szukając ustawicznie powiększenia prywatnych pożytków z krzywdą uciemieniem poddaństwa, w tych dobrach mieszkającego, nie zważając na żadne przywileia y nadania antecessorów naszych, im służące, wszystkie dawne ustawy do upodobania swojego przemieniwszy, nie tylko płacenie czynszów y wszelkich różnym tytułem wybieranych pieniężnych dochodów wymagane, ale też przymnażając co raz pańszczyzny, podróżczyzny, straży dwornej y rozmaitej powinności wynalazki, nad zwyczaj y inwentarze dawne mieszczan y poddanych starostwa Jałowskiego, do ostatniej przywiedzionych nędzy y ubóstwa, aggrawuiecie, a gdy ciż poddani starostwa Jałowskiego, szukając ochrony y protekcyi naszey przeciwko uciążliwościom dworu swojego y nielitościwemu dyspozytorów obchodzeniu się do nas udać się zamyslali, na ówczas urodzony Butkiewicz—komisarz niektóre osoby, mając w tey mierze za występne, w prywatne wziowszy więzienie nie miłosiernie różgami ćwiczyć ważył się y dotąd więzionych niewinnie karze, a innych ludzi y mieszczan łapać, więzić y bić odkazuie się. Co iezeli tak iest, my król, zwykley naszey nad ludźmi nędziami zażywszy klemencyi, tym listem zaręcznym wierność waszą upominamy, którym bezpie-

czeństwo zdrowia y życia ludziom mieszczanom y poddanym starostwa Jałowskiego od wszelkich impetycyi, bojów, kapytwacyi, detencyi y gwałtów, tak wielmożnego Horaina—woiewody Brzeskiego, iako też urodzonego Butkiewicza—kommissarza, y innych sług administratorów y namiesników warujemy y ubezpieczamy, oraz ażebyście wm. tychże ludzi poddanych y mieszczan starostwa Jałowskiego uciemiezać, bić, więzić y aggrawować nie ważyli się, seryo zalecamy pod penami na gwałcicielów listów naszych, wprawie pospolitym opisanemi. Dan w kancellaryi naszey w. x. Lit. dnia dwudziestego piątego miesiąca Października, roku Pańskiego tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartego, panowania naszego iedynastego r.

U tego listu zaręcznego upominalnego przy pieczęci w. x. Lit., na massie czerwonej wyciśnionej, podpis i. w. podkanclerzego y konnotacya, tudzież poniżej pieczęci podpis w. sekretarza pieczęci z konnotacyą w te słowa: Joachim Chreptowicz—podkanclerzy w. x. Lit. (L. S.). Na własne ikmci roskazanie: Jerzy Białopiotrowicz—łowczy powiatu Lidzkiego, ikmci pieczęci w. x. Lit. sekretarz. List zaręczny upominalny z obwarowaniem bezpieczeństwa zdrowia y życia poddanym starostwa Jałowskiego przeciwko impetyciom wielmożnego i. p. Horaina—woiewody Brzeskiego, starosty Jałowskiego, komisarzów y ekonomów onego. Który to list zaręczny upominalny ikmci, za podaniem onego do akt przez wyż wyrażoną osobę, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany.

1765 г.

Изъ книги за 1765 г., листъ 326.

**24. Универсалъ хоружаго Михаила Ейсимонта, предписывающій собраться дворянамъ
Городненскаго повѣта на смотръ.**

Городенскій хоружій симъ универсаломъ оповѣщаетъ всѣхъ обывателей Городненскаго повѣта, подлежащихъ по конституціи 1764 года военной

службѣ, явиться къ извѣстному сроку на посполитое ружье въ полномъ вооруженіи и съ удовольствіемъ на 4 дня.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątego, miesiąca Julii ósmego dnia.

Coram actis grodu Grodzieńskiego comparendo personaliter imé pan Jan Kulikowski, dworzanin w. i. pana Eysymonta, chorążego powiatu Grodzieńskiego, uniwersał na popis całemu prześwietemu od tegoż w. i. pana chorążego wydany, ad acta grodu Grodzieńskiego podał de tenore sequenti:

Michał Józef Eysymont—chorąży ziemski powiatu Grodzieńskiego, ioo. iww. ichmé panom senatorom, dygnitarzom w. x. Lit., urzędnikom ziemskim, grodzkim, starostom, dzierzawcom, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Grodzieńskiego, tudzież wszystkiemu duchowieństwu, tak świeckim iako zakonnikom, dobra swoje w powiecie Grodzieńskim mającym. Po zaleceniu usług moich do wiadomości podaie, iż constytucya seymu convocationis w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym vigore dawnych praw in volumine legum titulo *okazywanie* y w statucie w. x. Lit. w rozdziale wtórym nakazała popisy co lat dwie we wszystkich wojewodztwach y powiatach, sub paenis legis cirum scriptis. In virtute takowey konstytucyi, zadość czyniąc urzędowi memu chorążkiemu ziemskiemu, wydałem terazniejszy

uniwersał do kancelaryi grodzkiej Grodzieńskiej, aby do wszystkich parafii był rozesłany y do drzwi kościołów parafialnych dla wiadomości wszystkim obywatelom powiatu Grodzieńskiego był przybity y ogłoszony, któremu popisowi pierwszemu w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątym dzień na zaiutrz po świętym Michale, to iest trzydziestego miesiąca Septembra przez też konstytucyą iest naznaczony. Na który dzień tym moim uniwersałem obwieszczam y oznajmuję wszystkim ioo. iww. mciom pp. braci, abyście ziechali na mieysce pod Pososne, pod Grodnem będącą, temu popisowi zgodne y aby każdy nemine excepto, mając swoją possessię ty osiadłości w powiecie Grodzieńskim stawiali na koniach dobrych z porządkiem y rynsztunkiem woennym, iako do pospolitego ruszenia należącym parafiami, y aby każda parafia w swoiey gromadzie y porządku tak dla spisania rejestru, iako y popisu stawała osobno na mieyscu naznaczonym. Do którego popisu należą imść xięża duchowni ze wszystkich dóbr, z których służba ziemska bywała, a iako się wszystkie dobra duchowne nie excypują od pospolitego ruszenia, tak też y popisów, ut constat, ieżeli każdy według powinności

swey iest gotów, na służbę rzeczy-posp. do obrony oyczyzny swey maia stawić do przypisów poczty y przy nich za osobę swoją szlacheica człowieka dobrego, woynie zgodnego, konstytucyą anno tysiąc pięćset czterdziestego piątego vol. primo, folio pięćset osmdziesiąt pięć. titulo *lustratio*, anno tysiąc pięćset szesćdziesiąt wtórego vol: secundo folio okazowanie, y tak siła późniejszych konstytucyi in volumine legum o popisach opisanych y w statucie w. x. Lit, rozdziale wtórym artykule dziewiątym. Należą także do popisów wszyszey zastawnicy, arendarze y wdowy, iezeli niedorosłych synów maia, za nich stawić maia poczty. Na który popis ażeby iadący y nazad powracaiący spokojnie, z moderacyą y trzeźwo iechali, żadney szkody, hałasu, gwałtu y krzywdy tak w drodze, iako y między sobą nikomu nie czynili, zalecam y rekomonduję, pod sądem

y paenami, legibus w prawach y konstytucyach w. x. Lit. circumscriptis, a żeby wszyscy mieli z sobą żywności potrzebney na dni cztery, który czas a nie dłuższy prawo naznaczyło popisom, dla tego wczesnie takowym obwieszczam uniwersalem, ażeby przez ten czas sposobili się w konie dobre y ryszturnek rycerski woienny, y na tom wydał takowy uniwersał z pieczęcią y podpisem ręki mey. Dat. w Hanusowszczyźnie, anno tysiąc siedmset szesćdziesiąt piątego, miesiąca Julii piątego dnia.

U tego uniwersału podpis ręki samego wielmożn. imci pana chorążego przy pieczęci na laku wyciśniętey temi wyraża się słowy: Michał Józef Eyszymont—chorąży ziemski powiatu Grodzieńskiego. Który to takowy uniwersał, za podaniem onego przez wyż wyrażonego imci do act, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany.

1776 г.

Изъ книги за 1775—1776 г., листы 552—553.

25. Заручный листъ короля Станислава Августа, служащій крестьянамъ Клевской волости.

Король Станиславъ Августъ вслѣдствіе жалобы крестьянъ на арендатора Коркозевича, что онъ дѣлаетъ имъ жестокия обиды и притѣсненія, из-

даетъ свой заручный на него листъ, и предписываетъ ему не дѣлать обидъ подѣ страхомъ взыскапія 100 копѣ грошей.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Septembra szesnastego dnia.

Przed aktami grodu powiatu Grodzieńskiego stanowszy osobiście pracowity Jhnat Ziaziulka—plenipotent włości Kłowskiej, list zaręczny od nayiaśnieyszego króla iegomości

tey że włości Kłowskiej wydany, opowiadał, prezentował y do akt podał, w te słowa wpisany:

Stanisław August, z Bożej łaski król polski, etc. Urodzonemu Jerzemu Korkozewiczowi—possessorowi dzierżawy naszej Kłow-

skiej, w powiecie Orszańskim leżącej. Oznaymujemy tym naszym zaręcznym upominalnym listem: Doniesione nam są powtórnie imieniem całej włości Kłowskiej żałośne querimonia, iż wierność twoja poddanych tęg że przerwczoney dzierzawy nad prawo, słusznosc, inwentarze y lustracye etiam będąc iuz o takowe bezprawia listem zaręcznym w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Listopada trzeciego dnia z kancelaryi mniejszey w. x. Lit. wydanym, upomniony, mimo powagę iego tych że poddanych uciemiezać, depaktować, biciem, więzieniem prześladować nie przestajesz, nad to udaiących się w tych swoich pokrzywdzeniach do maiestatu naszego, y sądów naszych zadwornych assessorskich, tym bardziej uciskaiąc, ścigać, łapać każesz y dalsze im czynisz oppressye. Co iezeli tak iest, przeto my król, przychilaiąc się do próżb przez panów rady, przy boku naszym będącey, przy suplice włościian Kłowskich wniesionych, ninieyszym powtórny zaręcznym upominalnym listem wierność twoją, dzierzawco Kłowski, quam strictissime upominaiąc, mieć chcemy y przykazuiemy, maiąc się referibilater do pierwszego wyżey specyfikowanego zaręcznego upominalnego listu, ażeby wierność twoja poważaiąc powinnie dodaiącą się od nas króla tym że włościianom Kłowskim protekcią, manutenendo oraz dawne inwentarze y lustracye dzierzawy Kłowskiej, ani sam przez siebie, przez swoich ludzi, ani też iakim kolwiem sposobem subordynowane osoby daley krzywdzić, uciskać, depaktować, więzić, bić, łapać, biegu prawa y rozpoczętego w sądach naszych zadwornych assessorskich procederu, ullo modo bronić, tamować poddanych do nas króla

suplikuiących et singulariter Jhnata Ziuziulkę—iako plenipotenta włości Kłowskiej, ich własnych osób, ani ich domowstw prześladować, infestować y dalszych zemst rościągac pod żadnym pretextem nieważyl się, zalecaiac nad to, ażeby wierność twoja wziętego bezprawnie y w kaydany okutego dzierzawy Kłowskiej nazwiskiem Illusza nieodwłócznie uwolnił y do dalszych wszystkich aggrawacyi, tak przez takt procederu, iako też y na potym wstrzymał się y zachował. My król injungimus sub vadio iterato dzieściu tysięcy kop groszy Litewskich y pod dalszym rygorem przeciw transgressorów listów naszych zaręcznych w prawach opisanym. Na co dla większey wiary y wagi ręką naszą podpisawszy się, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, roku Pańskiego tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Września dziewiątego dnia, panowania naszego trzynastego roku.

U tego listu zaręcznego podpis ręki nayiaśnieyszego króla iego mości przy wyciśniętey wielkiego xięstwa Litewskiego pieczęci oraz podpis sekretarza tęg że pieczęci temi się wyraża słowy: Stanisław August król; Augustyn Midledton—iego królewskiej mości y pieczęci wielkiej wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz; ad hoc adskrypcya w tyle na pieczęci w te słowa: cancellariatu celsissimi principis Alexandri Sapieha, comitis in Bychów, Dombrowna, Druia, Szkudy, Dereczyn, etc.—Supremi magni ducatus Litvaniae cancellarii. Sigillatum est in actis. Który zaręczny upominalny list, podany do akt, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego przyjęty y wpisany.

1777 г.

Изъ книги за 1777—1778 г., листы 60—61.

26. Упоминальный листъ короля Станислава Августа крестьянамъ Веленскаго староства.

Въ этомъ листѣ король Станиславъ Августъ представляетъ крестьянамъ на видъ ихъ непослушаніе управленію и неисполненіе повинностей, установ-

ленныхъ люстраторами, и предписываетъ подѣ страхомъ наказанія не производить бунтовъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Marca dwudziestego dnia.

Przed aktami grodu powiatu Grodzieńskiego stanowszy osobiście ięgomość pan Franciszek Fabrycyusz, list zaręczny upominalny przeciwko włościanom starostwa Wielońskiego y woytowstwa Beysagolskiego wydany ad acta podał, który od słowa do słowa wpisuiąc tak się w sobie ma:

Stanisław August, z Bożey łaski król polski, etc. Woytom, ławnikom, dziesiętnikom y wszystkim ogulnie włościanom starostwa Wielońskiego, woytowstwa Beysagolskiego y dalszych tegoż starostwa Wielońskiego atynencyi, oznaymuiemy tym naszym zaręcznym upominalnym listem. Doniesiono nam iest przez panów rady, przy boku naszym nieustaiącey, przypodanym w roku teraznieyszym tysiącnym siódmym przez urodzonego Juliana Sylwestrowicza — dzierzawcę starostwa Wielońskiego, nam y tey że radzie, przy boku naszym nieustaiącey, memoryale, iż wy niektórzy włościanie starostwa Wielońskiego, a osobliwie wy, w wóytowstwie Beysagolskim mieszkaiący, doradzeniem ducha spokoyności przeciwnego, y w samych tylko intrygach korzystnych dla siebie obłowów szukaiącego złudzeni, przywileie od przeciążenia was nad inwentarze, którym

ulegać powinniście, zasłaniaiące za dowody włascicielstwa obszernych gruntów, które posiadacie, z niedoskonałego y nieprzezonego doradzeń waszych tłumaczenia przywłaszczywszy, bunt istotny przeciwko zwierzchności dworu własnego, bo przeciwko rozrządzeniom rzeczy-pospolitey, kiedy z iey ustawy zaszłym lustratorskim inwentarzem zadłość nie czynicie, podnosić wazycie się; y nie tylko sami takową zuchwałość popelniacie, ale nad to tych, którzy do powinności przyzwoitey znaiąc się zwierzchney dispozycyi są poszlusznemi, do podobnych buntów przynaglacie; nie idących zaś za waszym uporem, lecz ulegaiących przepisom inwentarzów lustratorskich łapacie, ćwiczycie y różnemi sposobami uciążacie; co większa na dyspozytorów, dozór ekonomiczny w tym to starostwie Wielońskim utrzymuiących, czyniacie y zasadzki różne czynicie, na dwory nawet tego starostwa tumultem na znak widocznego buntu y czyhania nachodzicie, którey rozwiężłości skutek okazuiąc szlachcica iednego, około osad waszych przeieżdżaiącego, rozumieiac go bydź dworu Wielońskiego subalternem, tyrańsko zbiliście, oraz że listu naszego zaręcznego szczegulnie bezpieczeństwa osób waszych, które bydź obarczonemi udawaliście, udzielonego na wyło-

mywanie się z powinności inwentarskiej, y należytego dworowi posłuszeństwa, oraz na zasilenie niekarności waszey y pobudzenie innych do buntu niegodziwie zażywacie. Co ieśli tak iest, My król za zdaniem rady, przy boku naszym nieustaiącey, zapobiegając, ażeby skarb publiczny w dochodach swoich z kwarty sobie należącey nie ponosił uszczerbku, przez niedopełnienie powinności włościanów tegoż zwyż wzmienionego starostwa Wielońskiego, inwentarzami opisaney, y chcąc ażeby w powinney spokojności y subordynacyi przerweczeni włościanie utrzymanemi zostali, tym naszym zaręcznym y upominalnym listem, was włościan Wielońskich y Beysagolskich zgromić y upomnieć postanowiliśmy. Jakoż pod ostrością kar, z prawa y sprawedliwości ściągających się, upominamy, abyście w zupełney spokojności y posłuszeństwie zachowując się, obowiązki, inwentarzami lustratorskimi opisane, aż do ostatecznego rozsądzenia w

sądzie sobie właściwym dopełniali, oraz ażeby to wszystko, w czym was upominamy, podług rozkazu naszego wraz za nastąpiącego listu publikatą, czyli za podaniem wam onego ściśle było dopełnionym mieć chcemy. I natośmy ten nasz list zaręczny pod pieczęcią wielkiego xięstwa Lit. wydać rozkazali. Dan w kancelarii naszey wielkiej w. x. Lit., dnia ósmego miesiąca Marca, roku Pańskiego tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, panowania naszego trzynastego roku.

U tego listu zaręcznego upominalnego przy wyciśnionej na czerwoney massie pieczęci w. x. Lit. podpisy takowe: xiaże Sapiaha—kanclerz wielki w. x. Lit.; Augustin Niddleton—ikmci y pieczęci wielkiej w. x. Lit. sekretarz. Który to list zaręczny, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego przyięty y wpisany.

В.

СЕМЬКОСНА ИСТАНОВЛЕНИЯ ДБОРЯНЪ ГОГОДНЕНСКАГО ПОВЪТА И ОДНО ПОСТАНОВЛЕНИЕ ВОЛКОВЫСКАГО СЕММА.

1582 г.

Отдѣльный документъ.

1. Постановленія дворянъ в. кн. Литовскаго на главномъ сеймикѣ Волковыскомъ.

Мы рады духовные и свѣтскіе и послове, зъ воеводствъ и повѣтовъ обраные, также урядники и рыцарство, которые есмо се за розказаньемъ и злеценьемъ его королевской милости зѣхали на сеймикъ головный до Волковыска, ознаймуемъ, ижъ зобравшисе на тотъ сеймикъ головный а взявши передъ себе всказанье его королевское милости, нашого милостивого пана, принесенное черезъ посла и маршалка его королевское милости конюшого Виленского, подконюшого земскаго пана Яна Волчка, абы есмы водле первшого всказанья его королевское милости въ воеводства и въ повѣты на сеймики послано, о тыхъ справахъ речи-посполитое намовляли, штобы было зъ лѣпшимъ и позиточнѣйшимъ речи-посполитой, въ чомъ бачечи его королевское милости, нашого милостивого пана, всказанье быть потребное и позиточное речи-посполитой ужиченью его королевской милости, нашому милостивому пану, за то дякуемъ, же такъ ласкаве и працовите обмышлевати рачить о добрымъ и спокойнымъ речи-посполитой и

насъ вѣрныхъ слугъ и подданныхъ своихъ; за таковую ласку при звыклой вѣрѣ, упреймые хути нашіе оферуючи, къ службамъ его королевское милости, нашому милостивому пану. А ижъ зъ добротливости и ласки его королевской милости бачимъ такъ светобливе обмышлеванье помазанца Божого о потребахъ и справахъ речи-посполитой, для чого и здорвье свое кролевское выносить рачи противъ непріятелю речи-посполитой, прото певни есмы таковой же ласки и добродѣйства его королевское милости, ижъ то што рачиль дать за прозьбою всихъ становъ, яко трибуналъ судомъ належачій упевнени есмо въ тымъ ласкавомъ его королевской милости утверженіемъ, же тотъ дойдетъ на часы означоны водле постановенья его королевской милости; тымъ же способомъ певни есмы ласки его королевской милости, нашого милостивого пана, около выданья статуту поправленного черезъ депутаты въ повѣтехъ обраные и гдыжъ яко того певную вѣдомость на тымъ създѣ взяли есмы, ижъ панове депутаты на-

ши тое поправки докончивши, писали и ознакомили о тымъ его королевское милости, нашому милостивому пану, за которымъ ознайменьемъ оподъвали есьмо се, ижъ бы его королевская милость, нашъ милостивый панъ, водле конституціи прошлого сойму на тотъ съѣздъ головный Волковыскій часъ ку ревидованью черезъ вси станы намъ зложить рачиль, въ чомъ жадное взменки отъ его королевской милости черезъ пана посла намъ не учинено, але мы певни будучи ласки его королевской милости, нашего милостивого пана, и маючи то въ рукахъ нашихъ съ постановенья соймового о то его королевской милости пильне просими, абы та поправа статуту, которая се черезъ депутатовъ нашихъ вжо доконала, въ занедбанье не привожона, але ижбы ихъ милость панове рады рачили межи собою певные особы теперь за разомъ обратъ и при его королевской милости, нашимъ милостивымъ пане, той поправки ревидовать; и кгдажъ были повинни, ихъ милость водле конституціи у чотырехъ недѣляхъ по Великодни въ року прошломъ тысеча пятьсотъ осмьдесятъ першомъ депутаты свои до той же, . . . поправки статуту дать, а ижъ того ихъ милости на ончасъ учинить не рачили, абы се то тымъ направило и то, што се на тотъ часъ у Волковыску не стало, ижъ бы за ознайменьемъ часу отъ его королевской милости до всихъ становъ въ повѣту безъ мѣшканья, а надалей у двухъ або у трехъ недѣляхъ, вступивши въ постъ въ тымъ теперешнимъ року, тое ревидованье статуту дошло. А особливе его королевское милости, нашего милостивого пана, унижене просимъ, абы насъ и того зъ ласки его королевское милости дошло, ижъ то што былъ королевская милость, милостивый панъ, правовать на соймѣ того статуту отъ насъ принесенного вы-

слухать, ижъ короткій часъ есть справамъ соймовымъ назначенъ, для отправки речи-посполитой попиранья войны скорочонъ былъ; прото бачечи, же поправки статуту нашого слухать его королевская милость на соймѣ часу мѣтъ не можетъ, унижене просимъ, ижъ бы его королевская милость рачиль обратъ собѣ дни и часы ку выслуханью зъ ихъ милости паны радами тотъ статутъ, жебы безъ всякой вонтиливости статутъ поправленный до конфирмаціи его королевское милости водлугъ констытуціи соймовое на сеймѣ напервши принесенъ и намъ выданъ былъ.

Просимъ тежъ его королевское милости, абы тяженье людское и шкоды, которыи се стали отъ пановъ жолнеровъ, были справедливостью и досытбучыненьемъ нагорожены, а на потомъ абы лежи на маетностяхъ нашихъ не мѣли и въ тягненью жебы водле права и статуту нашого ся заховали. А што его королевская милость рачиль подать на соймики въ повѣты таковую потребу попиранья войны противу неприятелю, мы надто добре бачимъ, ижъ на то сполного соймого зволенья потреба. Вѣдже мы рады зъ мѣсць нашихъ, а мы послове отъ братьи наше будучи съ тымъ отправены, абысмо на соймѣ вальномъ або у Волковыску на томъ зѣздѣ становили, штобы было ку лѣпшому речи-посполитое; прото бачечи, ижъ на сеймѣ отводить его королевская милость отъ справъ военныхъ не есть пожитокъ доброго посполитого, такъ есьмо намовили, взявши вѣдомость, ижъ въ некоторыхъ повѣтехъ панове поляцы, братья наши, змовляються, абы его королевску милость на соймѣ не отводили отъ войны, але се попираючи посилкомъ податку на служебные подпомогали: мы тежъ згодне, яко въ речи-посполитой одное позволяемъ на тотъ одинъ часъ, ровно съ паны поляки

таковъ же податокъ ку потребомъ речи-посполитое, яко въ Польши намовленъ будетъ, на попиранье войны дати. О чомъ если на сеймикахъ головныхъ въ Колѣ и въ Корчинѣ, не отзываютисе до сойму вального постановлено и скончено будетъ, водле тогожь и станы великого князства Литовского заховати се мають. А о томъ абы вѣдомость всехъ дошла, есьмо на сеймъ посломъ ѣхать, або тежь на такомъ постановенью, которое будетъ учинено на тыхъ менованыхъ соймикахъ головныхъ перестать и такий посилокъ войнѣ чинить, листы его королевское милости до всехъ воеводствовъ и повѣтовъ ознаймено быть маеть, въ которыхъ въ тыхъ листехъ его королевской милости маеть достаточное быть доложено, около часу и способу выбиранья того податку згодливе яко панове поляцы у себе постановять. А ижъ тежь его королевская милость, нашъ милостивый панъ, на инструкціяхъ въ воеводствахъ и въ повѣты посланныхъ, напоминать рачить, абысьмо пильно угленути въ справу поборовую, абы се то показало зъ стороны выданья, яко се хто противко речи-посполитой заховуетъ, мы безъ сойму того учинить не можемъ; а если бы сеймъ не дошолъ, а податокъ, который постановлено, мѣлъ быть выбранъ, абы порядокъ лѣпшій былъ, просимъ абы его королевская милость позволить того рачиль, жебы въ повѣтехъ за ознайменьемъ его королевской милости, яко се выше поменило, вольно намъ было до того поборцовъ, которые бы есьмо розумѣли, въ воеводствахъ въ земляхъ и въ повѣтахъ обрати; о што тежь ихъ милости панове духовные просятъ его королевское милости, абы водле правъ своихъ до своихъ поборцовъ поборъ выдавали, мы о то его королевской милости просимъ, абы ихъ милость водле правъ своихъ въ той речи заховани были, не у-

ближаючи ничего констытуціи соймовое, яко звыклость есть въ Короне польской. А гдѣ бы хто поборовъ не выдавши постановеню се речи-посполитое противиль, абы его королевская милость противко такому водле права посполитого и констытуціи заховати се розказать рачиль. А о дальшомъ поступку около ровного и справедливого выданья податку обою народу, то есть речь соймовая, на которомъ о томъ зо всеми станы намовлять потреба и гдыжь и сами бачимы въ томъ великое уближенье речи-посполитое, звлаца есьмо такъ малая сума съ поборовъ тыхъ есть выдана, яко намъ отъ его королевской милости есть ознаймено.

Къ тому тежь его королевская милость преложить рачиль земскіе роки о трехъ кроляхъ припалые по выволанью сойму, яко бы ся на онъ часъ постановило, а про то если бы соймъ не дошолъ на день назначонный девятого Марца, просими его королевское милости, абы се справедливости отволока не дѣяла, а ижбы въ тыхъ же листехъ, когорые о поборъ въ повѣты писаны будутъ, рачиль намъ его королевская милость день певный ознаймить отъ суженья тыхъ справъ за тымижь повѣты, которые на оны роки припадали, то есть о сородопостное недѣли.

А о инныхъ прозбахъ и потребахъ, которые панове послове мають въ инструкціяхъ своихъ отъ брата своей зледоное на сеймъ вальный послане, такіе потребности часу оногъ, кгда сеймъ будетъ, мають до его королевской милости и всехъ становъ приносить. А тые намовы и постановенья нашіе змоцнивши тымъ зѣханьемъ нашимъ на сеймикъ головный Волковыскій отсылаемъ до его королевское милости, пана нашего милостивого, такъ тежь въ воеводствахъ и въ повѣты паномъ брата нашое

послали есмо, абы вжо ожидали писанья отъ его королевское милости на тые вси справы, што се тутъ намовляю и становило, водле которое постановенья абы се вси станы заховали, прото печати наши

приложили есмо къ тому становенью нашому ажъ до змоцненья отъ его королевское милости. Писанъ въ Волковыску року Божого нароженя 1582, мѣсяца Генваря 21 дня.

1710 г.

Изъ книги за 1709—1710 г., листы 552—553.

2. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на Срътенскомъ сеймикѣ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись на Срътенскій сеймикъ въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, по избраніи предсѣдателя сеймика, постановили:

- 1) избрать пословъ на вальный Варшавскій сеймъ;
- 2) назначить *шестнадцатизлотную* подать и опредѣлить для нея извѣстные сроки, съ тѣмъ, чтобы сборщики представляли взимаемая деньги поименованнымъ въ актѣ комиссарамъ;
- 3) деньги, собранныя съ пожизненныхъ владѣльцевъ, сборщики должны оставить у себя впредь до дальнѣйшаго распоряженія;
- 4) въ виду трудностей въ сборѣ чоповаго и шеляжнаго назначать люстраторовъ;
- 5) привести въ извѣстность количество дымовъ,

подлежащихъ податнымъ сборамъ, отдѣливши отъ оныхъ дымъ пожизненныхъ владѣльцовъ и сенаторовъ;

- 6) снарядить пословъ къ гетману в. кн. Литовскаго и бригадиру русскихъ войскъ, чтобы они постарались облегчить участь повѣта, на основаніи прежнихъ инструкцій;
- 7) освободить отъ подсудности Павла Стригинскаго и на будущее время считать его вольнымъ;
- 8) сборщиковъ чоповаго-шеляжнаго, какъ сдавшихъ въ немъ счетъ, считать исполнившими свое дѣло;
- 9) срокъ сеймика реляційнаго назначить по возвращеніи пословъ изъ Варшавы;
- 10) удовлетворить требованіямъ извѣстныхъ лицъ, поименованныхъ въ этомъ документѣ.

Roku tysiąc siedmsetnego dziesiątego, miesiąca Junii dnia dwódziesiątego szóstego.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozefa Kotowicza, łowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy oczewisto imć pan Rafał Woynilowicz, laudum powiatu Grodzieńskie-

go ad acta grodu Grodzieńskiego w te słowa pisane podał:

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu Grodzieńskiego, na seymik relacyiny po walney radzie Warszawskiej, za innotescencyami wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza, starosty Grodzieńskiego, in locum solitum seymikowania na dniu dwódziesiątym piątym Junii, roku

terazniejszego tysiąc siedmsetnego dziesiątego zgromadzeni do Grodna, vacante sede imé pana marszałka przysięgłego w powiecie naszym, po zagaieniu seymików przez wielmożnego imci p. Micutę, podkomorzego Grodzieńskiego, za dyrektora imci pana Józefa Suchodolskiego, podczaszego Liwskiego, zgodnemi głosami obraliśmy. Pocieszney spodziewaiąc się relacyi imé panów posłów i. w. m. panów od nas na walną radę Warszawską uproszonych in gementi rei publicae statu, a osobliwie powiatu naszego, życząc sobie ea gaudere proficua sorte, co e cura et solitudine ichmość pp. posłów wwm. panów, a mianowicie wielmożnego imci pana Hrehorego Kotowicza, starosty, imci pana Jana Grothuza, podstarościę sądowego Grodzieńskich, in fundamento confederacyi Sandomirskiej primis votis obranych, a tandem za uniwersalami iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego Augusta wtórego, szczęśliwie nam panującego, i. w. imci pana Mikołaiia Ogińskiego, podskarbiego nadwornego w. x. Lit. wielmożnego imci pana Jerzego Ogińskiego, starosty Radoszkowskiego, Zigmunta Walla, starosty Framborskiego, Zygmunta Bokieja, starosty Miecianańskiego, solacyi emanere miało by, których ich mościów nie tylko nam wiadomy pro publico zelus, ale niemniej publici orbis poloni scientia sonora fruitur activitate.

Że saś dla nie doszley expedyeyi autentycznej actorum rady walney Warszawskiej doskonaley omnibus in punctis informacyey mieć nie możemy, iednak co kolwiek ore imé panów posłów naszych na dzisiejszym zgromadzeniu ad pacandas internas necessitates delatum, providendo futurae indemnitati powiatu naszego, acceptamus, actum zaś ipsum relacyinego seymiku do przyścia autentycznej drukowaney expedycey z pomienioney rady Warszawskiej odkładamy.

Podatek szesnasto złotowy na tey że radzie walney Warszawskiej mente totius rei publicae na zapłatę woysku w. x. Lit. postanowiony, a nam ore imé pp. posłów naszych ad publicatam famam doniesiony, lubo iuż exhaustis summam przynosi mollem, widząc iednak necessitatem publicam internaem quam externaem securitatis, ażeby rycerstwo quacunque propria gaudeat mercede secundum conclusum tey że rady, które nas na przyszłym seymiku informabit doskonaley, non derogando assensui totius rei publicae, lecz z innemi woiewodstwy y powiaty zgadzaiąc się, czterma ratami, iako nas ichmość pp. posłowie informarunt, z dymu każdego po złotych cztery assensimus, to iest: pierwsza rata primis diebus septembris, do której imé pp. Michała Chrebtowicza y Kazimierza Połubińskiego; druga rata primis diebus Decembris anni praesentis, do której ichmość pp. Karola Micutę y Dominika Sopockę; trzecia rata primis diebus Marii anni sequentis tysiąc siedmsetnego iedyndziesiątego, do której ichmość pp. Kazimierza Godaczewskiego, czesznikowicza Grodzieńskiego, y Wawrzyńca Eysmonta, komornika Brzeskiego; czwarta rata primis diebus Junii, do której ich mość pp. Konstantego Rukiewicza s. p. y Adama Micutę za poborców naznaczamy. Te zaś raty in terminis praefixis do tych że imé panów poborców importowane być powinny, a ichmość pp. poborcowie przed terminami pomienionemi, luboby wypadła assygnacya, delat wydawać y sami exekwować ullo modo nie powinni, lecz na terminach wybrawszy pieniądze do imé panów kommisarzów od nas uproszonych, to iest, do imci pana Alexandra Lewaldta Jezierskiego, podstolego Grodzieńskiego, y imci pana Zygmunta Walla, starosty Framborskiego, salva quietatione impostabunt, imci p. komisarze zaś za assygnacyami iaśnie

wielm. imci pana Pocięja, hetmana w. x. Lit., wypłacać tenebuntur.

A ponieważ ich mość pp. posłowie singulariter od imć panów dożywotników uproszeni, iako to: wielm. imć p. Jerzy Ogiński, starosta Radoszkowski, Maciey Grabowski, metrykant koronny, Zygmunt (Wall) starosta Framborski *activitate sua laborarunt*, że iasnie wielmożny imć p. hetman w. x. Lit. osobliwym reskryptem y z każdą w krzywdzie swey będzie *satisfacią* uczynił *tutos et securos*, lubo był wydał *assygnacyą* do dobr imć pp. dożywotników chorągwi Petyhorskiej iasnie wielmożnego imci pana kasztelana Krakowskiego, hetmana w. koronnego, na dwadzieście tysięcy złotych, też samą summę w podatku w szesnasto-złotowym iuż *pro persoluto* przyiąć postanowił; tedy imć pp. poborcowie nasi do tego podatku postanowienia z dobr imć pp. dożywotników, ani sami przez się *exekwować*, ani też za wypadłemi *assygnacyami* *delatę* okazować nie maia, *obligamus*; owszem co by *ad complementum summy* dwódziesiątu tysięcy złotych z dobr imć pp. dożywotników nie dostarczało imć pp. komisarze nasi, odebrawszy do imć panów poborców summę y *zmiarkowawszy* imć pp. dożywotników dymy y z nich *quantitatem* podatku przy sobie *ad ulteriorem dispositionem* zatrzymać maia.

Gdy zaś nas *informarunt* ciż imć pp. posłowie nasi, iż trybunał skarbowy w. x. Lit. seymem Lubelskim postanowiony *et actu* *zaczęty*, ma być *reassumowany*, na który imć panowie komisarze powiatu naszego iuż byli *electi*, z których że *ieden* z imć p. *satis cessit*, na ten czas *pro socio laboris* z imć p. Zygmontem Buchowieckim, pisarzem ziemskim Grodzieńskim, imci p. Kazimierza Piątkowskiego, *podczaszego* Grodzieńskiego, *uprosiliśmy*.

A że na różnych miejscach pokazuią się

impossibilitates wypłacenia podatku czopowego szeleżnego, częścią dla spustoszenia dobr, częścią dla *grassuiącego* powietrza, przez co nie tylko *funktią* ale y *podług* dawney *taryffy* *vix* ten podatek *vindicari* może, przeto potrzebną rzecz być *widziemy*, aby *karczmy* y *szynki* całego powiatu *zlustrowane* byli, a po *zlustrowaniu* aby imć pp. *lustratorowie* trybunał skarbowy *informowali*; do którey *funkciey* ich mość pp. Dobrogosta Boufała, *podstolica* Derpskiego, Feliciana Wygierskiego, Macieia Franciszka Faniewskiego *uprosiliśmy*.

Taryfa dymów, iż nie *iest* *ab antiquo debito ordine* *parafiami* *zporządzona*, w której dymy imć panów dożywotników między dobrami ziemskimi są *położone*, dla czego niektórzy ichmość *patiuntur detrimentum*, także dobra senatorskie nie są *parafianom* swoim *adjuncta*, tedy do *zkonfrontowania* wszystkich dymów przy imć pp. *urzędnikach* grodzkich, imci pana Jana Suchodolskiego, *podczaszego* Liwskiego y Sebestyana Wołkowyskiego, *horodniczego* powiatu Grodzieńskiego, *naznaczamy*, którzy ich mość *non moranter opus suum exequi* maia, *et propter casum* na *mnieyszą* *quantitatem* dymów *reducent*.

Bacząc zaś *ingruentem confluxum* woysk, tak *rzeczy-pospolitey* w. x. Lit., iako y *auxiliarnych* *nayiasnieyszego* *cara* iego mości powiat nasz, z tą dalszey *ruiny* *zważaiąc* *sequellam* *in desiderio* powiatu naszego iakich że *kolwiek* *szukaiąc* do *poratowania* się *sposobów*, *uprosiliśmy* *e medio nostri* za *posłów* do iasnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. ich mość pp. Samuela Łozowego, *sędziego* Grodzieńskiego, y Konstantego Kalenkiewicza, do iasnie oświeconego *xięcia* imści Mażyka imć pp. Alexandra Jeziorskiego, *podstolego*, Jana Grotuza, *podstarościęgo* *sądowego* powiatu

Grodzieńskiego y Jana Ptaka, podczaszego Starodubowskiego, do imci p. Alexego Czern-cowa, brygadiera woysk nayiaśnieyszego Cara iego mości, imé pp. Zygmonta Buchowiec-kiego, pisarza ziemskiego y Kazimierza Piąt-kowskiego, podczaszego Grodzieńskich, którzy imé munus suum podług danych sobie in-strukcii exequantur.

A lubo niektórych ich mościów odia ma-iających imé p. Paweł Stryginski, woyski po-wiatu Grodzieńskiego, passionibus factus był sinistre w affectach braterskich położony et laudis na seymiku gromnicznym w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym dziewiątym, a tandem die 19 Decembris ejusdem anni in absentia sui był circumscriptus, lecz że na teraznieyszym congressie in causa tey circumscripciey nie chcąc mieć tak na oso-bie swoiey maculam, iako y posteritati do-mu swego nie zostawić honoris pressuram, wywiódł innocentiam suam, owszem życziwą usługę całemu powiatowi non sine dispendio zdrowia, własney fortuny do różnych obligo-wany legacyi y funkcii (co nam wszystkim evi-denter tot vicibus patuit) explicavit. Przeto za zgodnemi y iednostaynemi wszystkich imców na dzisieyszym seymikowaniu głosami po-mienione lauda, cobykolwiek w nich prze-ciwko osobie imci p. Strygińskiego, woy-skiego Grodzieńskiego, wyrażono było, dzi-sieyszym postanowieniem kasuiemy y in omnibus punctis et clausulis, które afficiunt osobę iego mości, annihiluiemy y żadney pretensyi nie zachowuiemy, które to lauda przeszłe tak samemu imci p. woyskiemu, iako y successoribus eius nocere imści nie mają.

A ponieważ laudo patet, iż wielm. imé p. Hrehory Kotowicz, na on czas chorą-ży, teraz zaś starosta Grodzieński, z ad-ministracyej swoiey podatku czopowego, sze-

lężnego w roku 1701 y 1702, także imé p. Kazimierz Micuta, podsędek Grodzieński, p. Alexander Lawaldt Jezierski, podstoli Grodzieński, z tey że kurrentiey podatków administracyi swoiey w roku tysiąc siedm-setnym piątym y roku tysiąc siedmsetnym szóstym w sądach fiskalnych powiatu na-szego calculacją uczynili, iako kwitami de-duxerunt: przeto ich mciów pro majori evi-dentia et securitate hoc laudo praesenti kwituiemy.

O limitacyi seymiku relationis za przy-ściem da Bóg authentici conclusi z walney rady Warszawskiey ultimis diebus Augusti imé pp. posłowie obwieścić mają, podług którego conclusum y opisania imé pp. po-borcowie pretendować powinni salarium.

Pracę y fatygi ich mość pp. Stanisława Czeszeyki, koniuszego Grodzieńskiego y kon-stantego Kalenkiewicza na usłudze powia-towey w funkcyey komisarskiey, ponieważ nie bez osobliwego, iako nam patet, musiały być kosztu, a żadnego stąd nie mieli emo-lumentum, haerent memoriae nostrae y za podaniem się okazyey akomodować ich mców omni gratitudine deklaryiemy, a że dyffe-rentie zachodzą między imé panem Eysmon-tem y imé p. Michałem z gwałtem ratione przywileiów na czesznikowstwo powiatu na-szego, z których imściów lubo każdy me-retur locum, iednak obuch imściów ad ma-iestatis odsyłamy decisionem lub pieczętarzów, z tą iednak kondycją, aby tym czasem oba imé nie zasiadali.

Wielebni xięża Bernardyni y Karmelici Grodzieńscy, że sub hoc calamitosum tem-pus summam patiuntur egestatem ex opere charitativo elemosinario naznaczamy przy podatku wyżey wyrażonym, aby imé pp. po-borcowie wtóry raty przy exakcyey swej na imé xięży Bernardynów po groszy trzy

z domu każdego wybrali, a wybrawszy oddać tenebuntur.

Że zaś nayduie się nie mało ich mościów injuriatorum w powiecie naszym od imściów panów woyskowych, cavemus sobie, ażeby imć pp. kommisarze nasi powiatowi, gdy będą przychodzili do imć hetmanskie asygnacie, nie wprzód wyplacali summy, aż wielmożny imć p. starosta nasz Grodzieński, iako reymentarz zupełną do sądów mającą władzę, konotować będzie.

Intervenit zatym postulacya imci p. Stanisława Sopoeki, łowczego Grodzieńskiego, że będąc w legacyey powiatowey nie małą poniosł stratę, więc w nagrodę y straty iego mościńey y ciężkiego pogorzenia pozwalamy, aby imć pp. poborcowie pierwszey raty pogroszy dwa z dymu wybrawszy imci p. łowczemu oddali, seymik zaś przyszył ex limitatione, pod tąż dyrekcją zagaiony ma być.

Działo się w Grodnie ut supra. U tego laudum podpisy . . . pp. dygnitarzów, urzędników ziemskich grodzkich, rycerstwa, szlachty y obywatelów powiatu Grodzieńskiego tymi słowy: Jan Suchodolski, podczaszy Liwski, dyrektor koła rycerskiego, Hrehory Ko-

towicz—łowczy w. x. Lit., starosta Grodzieński, pułkownik iego królewskiej mości, Krzysztof Micuta — podkomorzy Grodzieński, Krzysztof Wiktoryn Jundził—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Jan Grothuz—podstarości sądowy powiatu Grodzieńskiego, Kazimierz Połubiński, Konstanty Kalenkiewicz, Wawrzyniec Michał Eysimont, Jan Zygmunt Wall — starosta Framborski, Fr. Dominik Niekupski, Jan Kazimierz Eysimont — czesznik powiatu Grodzieńskiego, Jan Ptak p. s., Józef Antoni Odlanisaj Poczobut—kom. powiatu Grodzieńskiego, Jan Wawrzyniec Kaszyc—koniuszy Trocki, Symon Staniewicz, Stanisław Małyszczyński—pisarz Grodzieński, Sebestyan Wołkowycki—horodniczy powiatu Grodzieńskiego, Stanisław Ben. Sopoeko — łowczy Grodzieński, Władysław Antoni Tołoczko, Antoni Dominik Smakowski, Wawrzyniec Micuta, Andrzej Glanda y innych ichmców w oryginalnym laudum podpisy rąk imionami y nazwiskami wyrażone. Które to laudum za podaniem onego przez osobę wyż mianowaną do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisane.

1711 г.

Изъ книги за 1711 г., листъ 50.

3. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта о сборѣ податей.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись на реляційный сеймикъ въ Демидковѣ, постановили:

1) для облегченія участи повѣта отъ военныхъ постоевъ войска царя Петра, снарядить къ Шереметеву и Аларту пословъ, а равно и къ гетману великаго княжества Литовскаго для разъясненія того обстоятельства, что, при стоянкѣ войскъ гетмана въ повѣтѣ, не должны квартировать въ немъ царскія войска;

2) для удовлетворенія требованій царскихъ

войскъ назначить подать по 1 зл. и 15 гр. и собрать оную сборщикамъ 16-и злотной подати;

3) Собрать также и подать полталеровую; въ случаѣ невозможности сборщики обязываются немедленно выслать изъ собственного кармана назначенное разнымъ лицамъ вознагражденіе, а потомъ покрыть эти издержки сборами;

4) снарядить комиссаровъ для разбирательства обидъ, причиненныхъ обывателямъ пятигорской хоругвию.

Roku tysiąc siedmsetnego iedynastego miesiāca Januarii dnia piętnastego.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza, łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanąwszy oczewisto pan Michał Sorosiek, laudum powiatu Grodzieńskiego do akt xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego podał, w te słowa pisane:

My dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywalele powiatu Grodzieńskiego, z limitatiew seymiku za obwieszczeniem wielmożnego imci pana Krzysztofa Micuty, podkomorzego Grodzieńskiego, względem doszłych na wydawanie prowiantów iaśnie wielmożnego imci pana Borysa Szeremeta, feltmarszałka y wielmożnego imci pana Alarta, generała woysk nayiaśnieyszego Cara iego mości, uniwersalów, dnia dwudziestego wtórego Decembra, roku

tysiąc siedmsetnego dziesiątego odprawionego, iako w sobie postanowienie obrad naszych około poratowania się w tak ciężkich powiatu naszego variis gravaminibus dotykających praessurach sonat, ex urgenti necessitate nie doczekawszy się ikmci panów posłów naszych hac in causa do iaśnie wielmożnego imci pana hetmana w. x. Lit. expediowanych, dla niewydania taryffy postanowienia Lubelskiego od imci pana Wasila Karpowicza Kozłowa, porucznika prowiantowego woysk nayiaśnieyszego Cara iego mości mimo umówione, do dalszey rezoluciei postanowienie ciężką exekucyą y domaganiem się taryffy, a tandem wydawania prowiantów w uniwersalach wyrażonych w różnych dobrach oppraesii będąc, pro consilio na dzień dwunasty Jahuari, roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, za obwieszczeniem tegoż imci pana podkomorzego do Dziemidkowa zgromadzeni, bacząc się być undique tam ab intra od woysk rzeczy-pospolitey w. x. Lit., quam ab extra od woysk nayiaśnieyszego

Cara imci oppressos, lubośmy byli assekrowani deklaracją przez osobliwy reskrypt iasnie wielmożnego imci pana hetmana w. x. Lit., gdy nas lokacja woyska władze swojej afficere umyślił, że żadna praetensya od wóysk nayiasniejszego Cara imci o prowianty y lokacją zimową attingere nas nie miała; przecież gdy grunt gravamina, nec est qui consuletur nobis, na zabiezenie większym y do wystarczenia niepodobnym, iako nas ogłoszenie universalów afficit, ciężarom, ichmościów panów posłów naszych, to iest imci pana Pawła Strygińskiego, woyskiego, imci pana Jana Tymińskiego, skarbnika Grodzieńskich, do iasnie wielmożnego imci pana Szeremeta y wielmożnego imci pana generała Alarta, na przeszłym seymiku naszym uproszonych y na ten czas, ut nobis succurant iisdem precibus compulsos utwierdziliśmy, plenariam dając tractandi pro bono powiatu naszego potestatem, którzy ichmość za powrotem y uczynioną relacją przez ichmość panów posłów naszych od iasnie wielmożnego imci pana hetmana w. x. Lit. albo rzetelną od ichmościów wiadomością suum assumment iter. Że zaś tak tu na mieyscu pro placandis ab extera pretensoris fulminibus, ut minora caveant maiora, a tym bardziey tam skąd ingruens procedit gravamine sine muneribus y osobliwych expens obeyść się nie może, ultimis spirantes mediis contributią a raczey podatek z dymu abiuratowego po złotemu y groszy piętnaście umyśliśmy, iakoż niniejszym zgromadzeniem naszym postanawiamy, który to podatek ichmość panowie Wawrzyniec Eysimont, komornik Brzeski, Kazimierz Godaczewski, poborcowie, podatku szesnasto-złotowego doraty trzeciey postanowieni przy swojej exakcyey z dymów temu ciężarowi podległych windykować etiam per fortem executionem tenebuntur, a ten podatek, lubo ie-

szcze termin exakcyey podymnego nie przyszedł, iednak ob urgentem necessitatem terazniejszey postanowionej contributiei non moranter, tak rathe trzecią podatku szesnasto-złotowego, iako y terazniejszą contributią po zakończonym seymiku dzisiejszym naydaley tygodnia ichmość panowie obywatele powiatu naszego ob urgentem necessitatem, bez żadney odwłoki, aby importowali zgodnie postanowiliśmy, z którego podatku półtalerowego pro principali ichmość panowie poborcowie ichmość panom posłom na expensa powiatowe w kancelaryach ministrów nayiasniejszego Cara iegomości talarów bitych pięćset, także imci panu Stanisławowi Sopockowi, łowczemu Wołkowyskiemu, złotych tysiąc sto pięćdziesiąt zaciągnionego długu na gwałtowną potrzebę całego powiatu irremissibiliter wypłacić mają obliguemy. Którym to ichmość panom poborcóm za fatygę od złotego po groszu iednym przy wypłaceniu tegoż podatku, okrom solarium od podatku szesnasto-złotowego osobliwie zgodnie pozwoliliśmy.

Że zaś exigit potrzeba prędszego wyiażdzu ichmość panów posłów, niżli się ten podatek importować może, obliguemy fraterno amore ichmościów panów poborców naszych, aby nim pieniądze wybiorą, swoich lub na kredit salva provisione u kogokolwiek zaciągnąwszy, tak do ichmość panów posłów potrzebie powiatowej y terazniejszemu postanowieniu naszemu ugadzając, iako y imci panu Stanisławowi Sopockowi, łowczemu Wołkowyskiemu, satisfaciant, na które pieniądze osobliwe assygnacye do ichmość od nas całego powiatu są wydane. Cokolwiek zaś tego podatku półtalerowego residuitatis zostanie, to do dalszey ordynacyey powiatowej przy ichmościach panach poborcach zostawać będzie, z czego ichmość rachunek uczynić w powiecie tenebuntur.

A jeżeli by ex coniuncturis rerum occurreret, żeby ichmościom panom posłom naszym do iasniewielmożnego imci pana Szeremeta y generała Alarta iechać nie trzeba było, tedy naznaczona na expense summa ordynacyey powiatowey subiacere powinna, lubo by od ichmościów panów poborców, ichmość panom posłom już oddana była.

Dla zachodzącej quærele ichmościów panów braci powiatu naszego od diwiziei wojska w. x. Lit. w powiecie naszym pod komendą imci pana Żabki, podczaszego Słomskiego, porucznika chorągwie Petyhorskiej iasniewielmożnego imci pana kasztelana Witebskiego lokowanej, gdy provocatus tenże imé pan porucznik iako regimentarz omnem facilitatem w uczynieniu sprawiedliwości praestare deklaruie y commissyą osobliwą na zwerifikowanie krzywd naznacza, przeto dla tym snadniejszego skomputowania praetensii, krzywd y przeborów, e medio nostri uprosiliśmy za kommissarzów ichmościów panów Floryana Machwica, łowczego Grodzieńskiego, Stanisława Sopocka—łowczego Wołkowyskiego, Jana Wińskiego — miecznika Grodzieńskiego, którzy ichmość spólnie z wysadzonemi ichmość panami kommissarzami wojskowemi na dzień dwudziesty Januaryi anni praesentis tysiąc siedmsetny dziesiąty do Indury ziachawszy, krzywdy y przebory spisać maia, obwieściwszy naprzód po parafiach ichmość panów obywatelów, quocunque titulo krzywdy po-

noszących, kiedy zaś occuret potrzeba zgromadzenia ichmościów panów obywatelów powiatu naszego, wielmożny imé pan podkomorzy Grodzieński przez kancelaryą grodzką Grodzieńską obwieścić tenebitur iako dyrektor. Działo się w Dziemtkowie, dnia dwunastego Januaryi, roku tysiąc siedmsetnego iedynastego.

U tego laudum podpisy rąk wielmożnych ichmość panów dygnitarzów, urzędników, obywatelów, szlachty temi słowy: Krzysztof Micuta — podkomorzy y dyrektor seymiku powiatu Grodzieńskiego, Ludwik Karol Ogiński — kanonik Wileński P. B., Paweł na Stryiney Stryieński — woyski powiatu Grodzieńskiego, Zygmunt Boufał — podstoli Derbski, sędzia grodzki powiatu Grodzieńskiego, Stanisław Małyszczyński — pisarz grodzki Grodzieński, Wawrzyniec Michał Eysimont — komornik ziemski wojewodstwa Brzeskiego, Floryan Władysław Machwic — łowczy Grodzieński, Jan Suchodolski — podczaszy Liwski, Jan Ptak — podczaszy Starodubowski, Stanisław Sopocko — łowczy powiatu Wołkowyskiego, Kazimierz Trzebiński mp., Jan Stryieński mp., Krzysztof Micuta, Paweł Chełchowski y innych wiele podpisów rąk ichmościów w oryginalnym laudum podpisanych. Które to laudum, za podaniem onego przez osobę w wierzehu mianowaną do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisane.

1711 г.

Изъ книги за 1711 г., листы 113—114.

4. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на Срѣтенскомъ сеймицѣ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись на сеймицѣ въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, по избраніи сеймоваго маршалка, назначили администраторовъ чоповаго шеляжнаго, фискальныхъ судей, депутатовъ на гйберны, люстраторовъ для освидѣтельствования корчемъ, шенковъ, деревень, мѣстечекъ и составленія тарифа; комиссаровъ для исправленія мѣръ и вѣсовъ. Далѣе дворяне постановляютъ назначить команду-

щаго войскомъ для защиты своихъ границъ отъ вторженія коронныхъ властей, полковника и хоружаго для составленія ополченія на случай вторженія оттоманской порты. Въ заключеніе дворяне постановляютъ снарядить пословъ къ гетману в. кн. Литовскаго для исходатайствованія послабленія въ войсковыхъ податяхъ мѣстностямъ, пострадавшимъ отъ мороваго повѣтрія.

Roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Februaryi trzynastego dnia.

Na urządzie ikmości etc. my senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, ryccerstwo, szlachta y wszyscy obywatele powiatu Grodzieńskiego, ziachwawszy się na seymik pogromniczny w roku niniejszym 1711 na miejsce obradom naszym należyte, to iest do Grodna, (które a pestilenti aura z łaski Naywyższego uwolnione) pro principali obiecto wzieliśmy sobie ichmość panów deputatów na trybunał główny w. x. Lit. amplectendo sprawiedliwość świętą, bez której stare pavent titubantque regna, obrać, iako z iednostaynym głosem wielmożnego imci pana Zygmunta Buchowieckiego—pisarza ziemskiego powiatu naszego, za dyrektora obrad naszych uprosiwszy, sub fausto onego regimine w. imci pana Kazimierza Floryana Micutę—podsędka powiatu naszego y imci pana Stanisława Sopocekę, łowczego Wolkowyskiego, za sędziów na trybunał w. x. Lit. obraliśmy, pod którego samą dyrekcją tegoż imci pana pisarza po-

wiatu naszego, gdy ad materias concernentes fiscum nazaiutrz przystąpiliśmy, za zgodnie pozwoloną limitatią, nie wchodząc w materie consultacyom naszym przypadłe, lecz tramite zwyczaiu idąc, aby administracya czopowego szeleżnego ufundowaną była, za administratorów podatku tego imci pana Zygmunta Walla, starostę Framborskiego, y imci pana Konstantego Kalenkiewicza postanowiliśmy. Exequendo zaś legem publicam, które sędziów fiskalnych sześciu przy ziemstwie y grodzie mieć każe, za sędziów fiskalnych w. imci pana Micutę—podkomorzego, imci pana Tymińskiego—skarbnika, imci pana Wolkowyskiego—horodniczego, imci pana Michała Żywalta, czesznika, urzędników powiatu naszego, imci pana Jana Eysmonta, imci pana Kazimierza Trzebińskiego, podstolego Wieluńskiego, nznaczamy. Do hiberny in virtute coequacye za deputatów imci pana Usewicza Michała Czeszeykę, constituimus. Gdy zaś w nie-szczęśliwych czasu terazniejszego coniuncturach tak moles calamitatum nas obarczy-

ła, że po większej części dwory szlacheckie, tym bardziej zruynowane przez powietrze wioski stały ruiny szczycąc się chwastem, tę mieć mogą przynajmniej consolacya, że in virtute dekretu trybunału skarbowego w. x. Lit. świeżo w Pińsku limitowanego z lustracyi powiatowey in futurum levamen mieć mogą, więc samą sequendo słusność za lustratorów imci pana Jana Tymińskiego—skarbnika powiatu naszego, imci pana Jana Chreptowicza, imci pana Stanisława Czeszeykę—koniuszego powiatu naszego, imci pana Michała Sopockę naznaczamy, którzy ichmość według dekretu trybunału skarbowego exequentur munus. Podatek młynowy, aby był in executione imci panowi Tymińskiemu—skarbnikowi Grodzieńskiemu za kolegę, imci pana Stanisława Czeszeykę—koniuszego tego powiatu, przydajemy, ex quo imć pan Rukiewicz—podczaszy y sędzia nasz grodzki, in ea functione factis cessit, a ponieważ imć pan Felicyan Węgierski, imć pan Maciej Zaniewski, lustratorowie do czopowego szeleżnego ieszcze na seymiku relationis z rady Warszawskiey od nas obrani, do tych czas względem różnych mieysc zarażonych powietrzem dość swoiey funkcey nie uczynili, obliguiemy ichmościów, aby iako nayprzedzey lustracyą wszystkich miast, miasteczek, karczmi pokątnych y szynków szlacheckich uczyniwszy, taryffę na przyszlą kadencyę sądów fiskalnych sporządziwszy podali, a potym na termin dekretem skarbowym w. x. Lit. naznaczonym, imci pana skarbowego w. x. Lit. informowali. Dla czego na takich mieyscach nie mając ichmość panowie administratorowie czopowego szeleżnego od nas obrani extendere podatek, które przez powietrze cesserunt ruinę. Miary że się po miastach, miasteczkach osobliwie w Grodnie pokazują być niesłuszne, tedy w tym lauda dawać reas-

sumuiemy y miary przez wysadzonych ichmościów panów kommissarzów powiatu naszego postanowione utwierdzamy. A że zachodzą querulacye braci naszey, że ustawicznie sub pondere podatków gemunt, a drudzy ichmość panowie obywatele powiatu naszego, in potioritate dóbr y dymów będący, przez różne sposoby excypuią się, przez co gravatur powiat, tedy y w tym statuimus iednostayną zgodą, iż kto by kolwiek z obywatelów naszych iakim kolwiek sposobem, czyli to sub praetextu kwitu, czyli sub titulo assygnacyey excypował się, nie wnosząc do poborców lub legitime obranych exactorów, za doysciem tego niesłusznego postępku etiam na dobrach onych swoiey windykować krzywdy fraterne postanawiamy, co w przyszłych okurencyach ma być in executione wielmożnego imci xiędza Ludwika Ogińskiego—kanonika Wileńskiego, proboszcza Bobruyskiego, tak wielką całemu powiatowi świadczoną łaskę, kiedy za uniwersalem iaśnie wielmożnego pana Alarta—generała woysk auxyliarnych nayiaśnieyszego Cara iego mości, iuz pro executione przysłany w kilkaset koni imć pan pólkownik tegoż imci pana generała, abyśmy prowianty prowadzili do Kowna, na swoich własnych dobrach proprio sumptu wstrzymał exekucyą, należało by wszelką instantanee wdzięczności nieść rekompensę, iednak gdy ex zelo in commune bonum nie pretenduie iegomość w sercach naszych perennem zapisuiemy recompensam, wszelką profitendo u facylitowaniu życzliwości naszey in futurum usługą.

Granice tak Korony Polskiey, iako w. x. Lit., że są publicae legis obwarowane securitate, a tu imć pan Preycz, podłowczy w. x. Lit., mając cło sobie puszczone od imci pana podskarbiego koronnego, impracticabili exemplo, założywszy w dobrach po-

wiatu naszego, to iest w Szczebrze y Jastrzębney komory, nieznośne czyni depaktacye, podwody agrawuie szlacheckie, do Królewca czy nazad idąc, braniem niesłusznego y nigdy nie bywałego myta, tedy occurendo malis imci pana Micute, podsędka ziemskiego powiatu naszego, za reymentarza obieramy, który przez uniwersał swóy ruszywszy trakt poblizszy tanquam violatores legum tam będących na cle ludzi et invasores granic z powiatu naszego ma moc rugować; in quantum by zaś przeciwić się mieli, etiam captivos do grodu naszego prowadzić pozwalamy; dla czego aby w powiecie naszym dalsze nie działy się inconvenientie, tudzież kiedy świeżą mamy wiadomość od iaśnie wielmożnego imci pana hetmana w. x. Lit., że porta ottomańska minatur malum, sequendo praxim innych woiewodztw y powiatów, obraliśmy za pólkownika powiatu naszego w. imci pana Kotowicza, łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, za chorążego protunc w. imci pana Zygmunta Buchowieckiego, pisarza ziemskiego, za rotmistrzów pomienionego w. imci pana Micute, podsędka, imci pana Jezierskiego, podstolego, urzędników powiatu naszego, w. imci pana Wala, starostę Framborskiego, imci pana Ptaka, podczaszego Starodubowskiego, imci pana Żywulta, czesznika powiatu naszego, imci pana Jana Eysimonta, imci pana Kazimierza Siemaszkę, który ichmość za uniwersalem imci pana pólkownika od nas obranego, gdzie by urgens necessitas pokazywała poblizsze sobie ruszą trakty. Interes imci pana Kazimierza Boryczewskiego, pólkownika ikmości, gdy iusta petit, ponieważ wóytowstwo Szadziuńskie y wieś Smorluny w woiewodztwie Trockim leżące z abiuraty powiatu naszego gravatur executio, tedy ten do sądów fiskalnych odsyłamy, gdzie należyta w ukontentowaniu odebrać może

satisfakcyą, do iaśnie wielmożnego imci pana hetmana w. x. Lit. Że słuszny być zwazemy per delegatos odzew, aby przy rescriptach nam danych, tudzież dekrecie skarbowym świeżo w Pinsku ferowanym, chciał tueri upadłe y zniszczałe przez klęskę plagi Bozkiey grasującego powietrza, dobra nie dopuszczając wypadłe assygnacye, ad executionem uprosiliśmy e medio nostri imci pana Michała Żywulta, czesznika Grodzieńskiego, y imci pana Wawrzyńca Eysimonta, komornika Brzeskiego, którym ichmościom in desiderio powiatu imé pan marszałek seymiku naszego dać ma instrukcyą, potestatem, non praetermittendo punktu tego, aby nim lustracya czopowego szelężnego należyta stanie, o strzymanie się w wydaniu assygnacyey do potatku tego, iaśnie wielmożnego imci pana hetmana upraszali, tudzież aby dobra presse zruinowane przez powietrze mogły być in executione, y obligamus ichmościów panów poborców, aby stosując się ad mentem dekretu trybunału skarbowego w. x. Lit. y wydanych do chorągwi od i. w. imci pana hetmana uniwersałów, in materia nieexekwowania na tych miejscach, których manus domini tetigit, podatków na execucyą ichmość panów od chorągwi deputowanym nie wydawali, wymarłych funditus mieysc delat. Który to seymik pod tąż dyrekcyą wielmożnego imci pana pisarza ziemskiego powiatu naszego limitowawszy, daiemy ichmość moc convocandi nas przez swoje innotescencye, kiedy tego potrzeba będzie. Dat. w Grodnie, die 17 Februarij, 1711 roku. U tego laudum podpisy rąk wielmożn. ichmościów panów urzędników, dygnitarzów ziemskich, grodzkich, szlachty, obywatelów tymi słowy: Zygmunt Alexy Buchowiecki — pisarz ziemski Grodzieński y dyrektor seymiku gromnicznego, Hrehory Kotowicz — łowczy w. x. Lit., Ludwik

Ogiński—komornik Wileński P. B. Praevia constructione laudi o pólalera uczynione w Dziemidkowie w podatku podpisuię się: Kazimierz Floryan Micuta—podsędek powiatu Grodzieńskiego, Zygmunt Boufał—sędzia

grodzki etc. y innych in laudo szyrzey imściemi opisanych. Które to laudum za doniesieniem przez osobę wyż pisaną ad acta grodu Grodzieńskiego iest przyjęte i wpisane.

1712 г.

Изъ книги за 1712 г., стр. 690—691.

5. Сеймиковое постановление дворянъ Городненскаго повѣта.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись на сеймикъ 1-го сентября въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, постановили:

1) срокъ составленія абьюраты отложить, по примѣру другихъ воеводствъ и повѣтовъ, до 14 ноября;

2) для выполнения ассигнаціи, данной гетманомъ его посламъ по поводу всеобщаго ополченія, обязать сборщиковъ взискать полталеровую подать съ имѣній экономическихъ съ лѣсничествами;

3) потребовать отчета и денегъ у Гизберга, который съ ассигнаціей гетмана в. кн. Литовскаго собиралъ деньги съ каждой уволокѣ по 2 талера и съ жидовскаго кагала и деньги эти обратилъ въ свою пользу;

4) по поводу назначенія сборовъ чоповаго-шелажнаго въ размѣрѣ 40 тысячъ злотыхъ, уменьшенныхъ до 24 тысячъ трибуналомъ, назначить пословъ къ гетману великаго княжества Литовскаго.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego dwunastego, miesiąca Septembra wtórego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Jerzym Grothuzem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanowszy personaliter imé pan Andrzej Maliewski laudum powiatu Grodzieńskiego dnia pierwszego Septembra odprawowanego, na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną do xiąg grodzkich Grodzieńskich podał, potrzebuiać, aby było przyjęte y w xięgi wpisane, które de verbo ad verbum wpisuiąc, tenor talis sequitur:

My dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodcy, szlachta, obywatele powiatu Grodzieńskiego, ex limitatione seymiku dnia piątego Julii, tysiąc siedmsetnego dwunastego roku, ab autoritate relationis seymiku z seymu Warszawskiego extraordinarynego, dwuniedzielnego limitowanego, do dnia dzisiejszego in limitationibus ciągnącego się, na dzień dzisiejszy, to iest, pro prima Septembris anni praesentis zgromadzeni. Jest u nas pro principali animadversione quaequae sancita stanów rzeczy-pospolitey, quam consumatissime ad efficacem przywieść eventum y lubośmy na terminie dzisiejszym naznaczyli byli laudo praeterito in fundamento constitucyey wyrażonego wyżey seymu ex-

plere dymów abiuraty, lecz że summae interveniunt nam considerationes, ażeby quam maturissimo iudicio exequi quaequae, ponieważ ieszcze y inne wojewodztwa y powiaty takoweż dymów abiuraty mają w protekcyey, y my chcąc in moderno rerum statu tym doskonaley od górnieszych informować się wojewodztw y powiatów, abiuraty dymów do dnia czternastego Nowembra następującego miesiąca, sub autoritate ejusdem directionis odkładamy.

Względem zaś pospolitego ruszenia do przeszłego laudum referuemy się, dawszy plenariam potestatem obwieszczenia imci panu Zygmunтови Buchowieckiemu, pisarzowi ziemskiemu Grodzieńskiemu, chorążemu protunc od nas obranemu, jeżeli by tego immineret potrzeba, assignacyę ich mość panom Franciszkowi Wiechowiczowi—podeczasemu Trockiemu, y Antoniemu Polubińskiemu; posłom od iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. do powiatu naszego, do ichmość pp. Wawrzynca Eysymonta—komornika Brzeskiego y Kazimierza Godaczewskiego poborców naszych od nas dana, ponieważ dotąd totaliter nie wypłacona, jeżeliby ichmość panowie poborcowie gotowych na wypłacenie nie mieli ad complementum naznaczoney summy pieniędzy z podatku pułtalarowego, tedy delate conformując ad praeteritum laudum uchwalenia tego podatku, nemine excepto cuiuscunque tituli, dobr osobliwie oekonomicznych, dobr z leśnictwami, w których jeżeliby nalazła się reninentia, tedy my evinkować ich mość pp. poborców mamy, z których by ten podatek niedoszedł pro residuitate niedopłaconey summy, wydać indelate tenebuntur, unanimi assensu postanawiamy.

Maiąc zaś doskonałą wiadomość, iż assignacyą iaśnie oświeconego xięcia iego mości Wiszniowieckiego, przed tym imć pan Mi-

chał Gisbert, inter limites powiatu naszego mieszczać się, nie mało od ich mość pp. dożywoćników, tak w oekonomiey, iako y w leśnictwach na regiment na on czas imć pana Sinickiego generała artileriey woysk w. x. Lit. z kaźdey włoki, nemine excepto, wybrał po dwa talery bite, co nie małą uczyni summę, którą casu infortunitatis wzięcia na stolicę imć pana Sinickiego za odmianę czasu, in proprium obrócił usum y cale z niey, in commodum rzeczy-pospolitey nic nie oddał; także y od żydów kahału Grodzieńskiego, pod ten że czas maiąc assignacyą do pogłównego żydowskiego, oblig na summę na swoię osobę wymógł; tedy in fundamento novellae constitutionis seymu przeszłego imć pana instigatora sądów fiskalnych obliguemy, ażeby adcitet imć pana Gisberta, który z wybraney summy respondere y rachunek uczynić tenebitur; tym czasem arrest-na summę w kahale Grodzieńskim wymożoną na siebie przez imć pana Gisberta położyć postanawiamy, czego adtendentią imć panu Michałowi Chreptowiczowi, y imć panu Stanisławowi Cieszeykowi committimus.

Gdy zaś interveniunt casus zabiezenia incommoditatum powiatu naszego, osobliwie że z kancelaryey woyskowej wypadły assignacie do ichmość pp. administratorów czopowego, szeleżnego na czterdzieście tysięcy złotych z powiatu naszego, byliśmy zaś upewnieni relacyą ichmość panów commissarzów trybunału skarbowego, że respektem znaczney desolacyey summa czopowego szeleżnego na złotych dwadzieście cztery tysiące iest redukowana, przeto tak dla uproszenia retraktacyey wydanych nad summę dwadzieście cztery tysiące assignacyey, iako y dla zachodzących innych occurencyi, a osobliwie względem wypadley na dobra ichmość pp. dożywoćników assignacyey potrzebne bydź wiedziemy legacyą do iaśnie wielmoż-

nego imci pana hetmana w. x. Lit., do której functey e medio nostri uprosiliśmy wielmożnego imci pana Zygmunta Bokieia—ciwuna Trockiego y imci pana Jana Suchodolskiego, podczaszego Trockiego, którym ichmościom za pracę także y na inne expensa z włok dożywotnych, consentientibus omnibus possessoribus, złotych dwa tysiące onych postanowiliśmy, z których tysiąc złotych zupełnie ichmość pp. posłom wyżej wyrażonym złotych tysiąc wyliczyć deklarowaliśmy y deklaruiemy, a dla tym przedszego wybrania ichmość pp. Chreptowicza Michała y Stanisława Czeszeykę—koniuszego Grodzieńskiego, etiam adhibita executione, destinuiemy. Działo się w Grodnie ut supra die et anno.

U tego laudum podpisy rąk takowe: Jan Zygmunt Wal—starosta Framborski, dyrektor seymiku powiatu Grodzieńskiego, Hrehory Kotowicz — łowczy wielki w. x. Lit.,

Krzysztof Viktorian Jundził—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Lewald Jezierski—podsędek Grodzieński, Stanisław Antoni Małyszczynski — pisarz grodzki Grodzieński, Wawrzyniec Eysymont—komornik Brzeski, salva protestatione o tysiąc złotych, drugi z dobr dożywotnich, mp. Sebastian Wólkowycy—horodniczy powiatu Grodzieńskiego, przeciwko paragrafowi podatku, półtalerowego, na dobra stołowe iego królewskiej mości, któremu dawnieysza zaszła protestacya mp. Jakub Rymkiewicz, Kazimierz Florian Sielawa mp., Hrehory Sieniewski, Andrzej Klinda, Jan Piotrowski, Franciszek Karczewski, Franciszek Pawłowicz, Alexander Roszkowski, Józef Kazimierz Ponikwicki, Matheusz Franciszek Sienkiewicz, Matheusz Antoni Poloz, Jan Balmromiey Eysymont, Andrzej Kniewiński, mp. Które to laudum, za podaniem onego iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisane.

1713 г.

ИЗЪ КЛЕМКИ ЗА 1713 г., ЛИСТЫ 385—386.

6. Листъ дворянъ Городненскаго повѣта къ подканцлеру в. к. Литовскаго.

Дворяне Городненскаго повѣта просятъ подканцлера в. кн. Литовскаго ходатайствовать предъ королемъ о снятіи запрещенія, наложеннаго на суммы Городненскаго кагала Виленскимъ каште-

лянномъ, вслѣдствіе чего дворяне испытываютъ чрезвычайныя неудобства, такъ какъ между этими суммами находится много дворянскихъ капиталовъ.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiāca Maia czwartego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem—podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego,

od wielmożnego imci pana Hrehorego Józepha Kotowicza—łowczego w. w. x. Lit. starosty Grodzieńskiego ustanowionym, personaliter stanowszy imé pan Jan Franciszek Olizarowicz, list od ichmość panów obywatelów

powiatu Grodzieńskiego na seymik relacyjny zgromadzonych do iasnie oświeconego xiążęcia imści podkanclerzego w. x. Lit. ad acta xiąg grodu Grodzieńskiego podał, który tak się w sobie ma.

Jaśnie oświecony mści xiąże podkanclerze w. x. Lit. nasz wielce mściwy panie y bracie! Gdy za pewnymi assekuracyami zapisami różni ichmśc panowie obywatele nie tylko powiatu naszego Grodzieńskiego, ale y z innych wojewodztw y powiatów, niemniej y różne conventa summy w mieście Grodnie na kahale żydowskim Grodzieńskim mający dla przeskody commendy w tymże mieście będącey, na własney fortunie upadać, a za tym y chwała Boska ustawać musi, kiedy nescitur quo fato, ex odio iasnie wielmożnego imci pana Kasztelana Wileńskiego, hetmana w. x. Lit. przeciwko wielmożnemu imci panu łowczemu w. x. Lit. staroście Grodzieńskiemu non iure victum, czyli też alio respectu wydał ordinans do imci pana Felkierzana, maiora ikmci w Grodnie z ludźmi rzeczy-pospolitey stojącego, ażeby nikomu nie dopuszczał swoiey należytości według opisów żydowskich upominać się, onych bronil y do sądu starościńskiego, de iure należącego, stawać y rozprawować się nie pozwala, w czym mając tak wielką krzywdę

wnosili tę swoią querimonia pod czas seymiku relationis, w tym tedy niesiemy nasze proźbę do w. xiążęciy meci naszego wielce mściwego pana, iako custodem legum, abyś interpozycią swoią u maiestatu ikmci pana, naszego miłościwego wyiednać raczył, przez list upominalny do iasnie wielmożnego imci pana kasztelana Wileńskiego wydany, ut iura non convellantur y każdy krzywdę mający in foro competenti per administrationem sprawiedliwości in desideris suis mógł otrzymać satisfakeyą. Co gdy w. xiążęcia mość nasz wielce miłościwy pan, de iustitia świadczyć raczysz, powiat nasz do zastawienia perennem w sercu miec będzie obligationem, w którey omni veneratione et cultu piszemy się waszey xiążęciy mści, naszego wielce miłościwego pana, życzliwi bracia y uniżoni słudzy. Zygmunt Wal, starosta Framborski, dyrektor seymiku relacyjnego. Na tym że liście data takowa. Dat w Grodnie, na seymiku relacyjnym 1713 r., 2 Maia. Tytuł na tym liście takowy: Jaśnie oświeconemu xięciu imci Czartoryskiemu — podkanclerzemu w. x. Lit., naszemu wielce miłościwemu panu y bratu. Który to ten list za podaniem onego przez w wierzchu mianowaną osobę do xiąg grodzkich Grodzieńskich powiatu Grodzieńskiego iest wpisany.

1713 г.

Изъ книги за 1713 г., листы 378—379.

7. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, постановили; 1) послать пословъ къ королю объ открытіи какого либо сейма вмѣсто сорваннаго по при-

чинѣ назначенія чрезмѣрныхъ податей; 2) послать другихъ пословъ къ гетману в. кн. Литовскаго, чтобы онъ повременилъ сборами податей впредъ до будущаго сеймоваго постановленія.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Maia czwartego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego od w. imci pana Hrehorego Józepha Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanowiący personaliter imć pan Jan Franciszek Olizarowicz, laudum seymiku relacyinego na rzecz w nim niżej wyrażoną, ad acta grodu Grodzieńskiego podał, które tak się w sobie ma:

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodscy, szlachta, obywatele powiatu Grodzieńskiego, in virtute uniwersalów ikmci, pana naszego miłościwego, post determinatum diem seymikowania za innotescencyami wielmożnych ichmć panów Hrehorego Kotowicza—łowczego w. x. Lit. y Kazimierza Piątkowskiego—podczaszego Grodzieńskiego na dzień wtóry Maia tysiąc siedmsetnego trzynastego roku in solitum locum seymikowania do Grodna zgromadzeni, z kąd požądanego po przeciągłym oczekiwaniu spodziewamy się solatium, tym bardziey zerwanego seymu fatum fecit nos varios tremere casus, kiedy gdzie statuum ordines in prae-

sentia maiestatis in unum congressi, obstante simultaneitate, nie mogli perfectum finire opus singularitatem nam mimo ordynaryiny curs dawnych praw i swobod proponitur podatkovania nie iestesmy extra obedientiam filii patri suo ichmć panu naszemu miłościwemu, co kolwiek cum iuribus et libertate iest connexum y żeby tym dostateczney succurramus patriae y ostatnia fortuna dość calamitate publica wycięzona, ażeby non sterilem przynosila eventum chcemy ią dać in tributum non ad privatas, sed ad duplices ex publica mente upadley oczyzny na zapłatę woysku necessitàes, bo co kolwiek dotąd extra publicam mentem stimulis subsidiorum commoti wydaliśmy, nie wchodzilo in compendium rzeczy-pospolitey recept, a za tym quae nota, na rzecz zerwany seym, expensorum bierzemy, tedy przed się ninieyszym postanowieniem naszym supplicować maiestatowi ikmci, pana naszego miłościwego, ażeby co nam przez zerwanie seymu invida internae pacis abstulit similtas e paterna clementia sua złożeniem seymu ordynaryinego lub koronnego reintegrare raczył, dla czego uprosiliśmy e medio nostri ikmci, pana naszego miłościwego, wielmożnych ichmć panów Hrehorego Ko-

towicza—łowczego w. x. Lit., starostę, y Pawła Stryńskiego—wojskiego Grodzieńskich za posłów, którzy o iako nayprędszą determinacyą seymu ikmci, pana naszego miłościwego, upraszać będą. Expozycya iaśnie wielmożnego imci pana hetmana w. x. Lit. iest u nas summi ponderis y nie słusniejszego, iako omni studio vigilantiae powinna w nas ku osobie ikmci wielce miłościwego pana manere wdzięczność, ile że, gdy iuż wycięzono nec sufficientem do pociągnięcia się na zapłatę liczniejszemu woysku uznawszy oyczyzny sposobność, in minore reducit quantitate, z wżaleniem się, że y te suam sortitur mercedem i którey non contravenimus, byle ordinario suo cursu pretendowana była; przeto e medio nostri uprosiliśmy do imci naszego wielce miłościwego pana ichmć panów Kazimierza Piątkowskiego, podczaszego Grodzieńskiego, y Jana Suchodolskiego, podczaszego Liwskiego, za posłów, który ichmć referent, iż osobiwych do ikmci, pana naszego miłościwego, wyprawiliśmy posłów cum supplici libello, iak nayprędszego złożenia seymu, ne fiat iuribus et libertati z przyszłych bez seymu podatkowania przykładów detrimentum, upraszać oraz będą iaśnie w. imci pana hetmana w. x. Lit., naszego wielce miłościwego pana, ażeby

cierpliwym być raczył et in fidei rezezy popolitey nagłą praetensyą zapłaty, która nie zginie do przyszłego da Bóg seymu auctoritate sua strzywać raczył i że wycięzoney oyczyzny zważywszy possibilitatem woyska in minore quantitate reducit, winne refferent podziękowanie, ażeby zaś sine consiliis nie zostawał powiat, daiemy władzę assensu nostro wielmożnemu imci panu Hrehoremu Kotowiczowi, łowczemu ww. x. Lit., staroście Grodzieńkiemu, ażeby pro exigentia temporis et necessitatis swoiemi obwieścił powiatu innotescantiam. Działo się w Grodzie ut supra. U tego laudum podpisy rąk temi słowy: Jan Zygmunt Wal—starosta Framberski, director relacyinego, Hrehory Kotowicz—łowczy w. w. x. Lit., starosta Grodzieński, Krzysztoph, Wiktoryan Jundził—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Zygmunt Buchowiecki pisarz ziemski Grodzieński, Floryan Władysław Machwic—łowczy Grodzieński, Stanisław Antoni Małyszczynski—pisarz grodzki Grodzieński, Kazimierz Piątkowski—podczaszy Grodzieński y innych ichmć podpisy w laudum wyrażone. Które to laudum za ustnym y oczewistym przez osobę w wierzchu pomienioną do akt podaniem iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich powiatu Grodzieńskiego wpisane.

1714 г.

Изъ книги за 1714 г., листы 321—322.

8. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на срътенскомъ сеймикѣ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись на сеймикъ въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, постановили:

1) назначить депутатовъ на Виленскій съѣздъ, долженствующій быть предъ открытіемъ трибунала и обязать ихъ не допускать никакихъ нововведеній, вредныхъ для свободы отечества.

2) назначить постоянного депутата въ гетманскій судъ, снабдить его реестромъ обидъ, причиненныхъ жителямъ войсковымъ, и потребовать удовлетворенія обиженнымъ;

3) за исправленіе обязанностей назначить депутатамъ вознагражденіе;

4) провозгласить *свободными* отъ всякаго даль-

нѣйшаго отчета администраторовъ чоповаго шляжнаго 1707, 1708 и 1710 годовъ;

5) потребовать отчета у сборщиковъ разныхъ податей;

6) ходатайствовать объ облегченіи участи лицъ, подвергшихся разнымъ несчастіямъ;

7) въ виду всеобщей опасности обязать ловчаго великаго княжества Литовскаго и ротмистровъ, чтобы они были въ полной готовности, по призыву другихъ повѣтовъ и воеводствъ;

8) потребовать отчета у сборщиковъ полталеровой подати; и

9) ходатайствовать объ облегченіи участи Вигерскихъ камедуловъ.

Roku tysiąc siedmsetnego czternastego, miesiąca Maia trzydziestego dnia.

Na urządzie ikmości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego od w. imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—łowczego w. x. Lit.; starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, personaliter imé pan Alexander Roszkowski, laudum seymiku terażniejszego na rzecz w nim niżej y tu wyrażoną ad akta grodu Grodzieńskiego podał, które słowo od słowa wpisując tak się w sobie ma:

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemsci, grodzczy, rycerstwo, szlachta, obywatel powiatu Grodzieńskiego, in locum solitum seymikowania ex limitatione z seymiku przeszłego gromnicznego na wysłuchanie relacyi ichmościów pp. posłów na-

szych do iaśnie wielmożnego imci pana hetmana w. x. Lit. ordynowanych na dzień dwudziesty wtóry Marca zebrani, po wysłuchaney ichmościów panów relacyi y przeczytanym reskrypcie będąc genuina informati relatione o namówioney od ichmościów pp. senatorów, tudzież y woewodztw y powiat w. w. x. Lit. y złożoney w Wilnie na początku trybunału w. x. Lit. radzie, ażebyśmy z szczerą naszą ad bene sentiendum pokazali ochotę y aplikacyą, na ten pomieniony zjazd do Wilna obraliśmy zgodnemi głosami e medio nostro ichmościów Kazimierza Micutę, podśedka powiatu naszego, y Jana Zygmonta Wala, starostę Framborskiego, za posłów, obligando ichmościów fide, honore et conscientia, ażeby na tey radzie probata dexteritate ad salubrium consiliorum congeriem swoje złączyli sentimenta.

Cokolwiek by zaś na teyże radzie experta nieraz tam in publicis quam in privatis consiliis virtute postrzegli być nocivum prawom y swobodom oyczystym, aby na to ullatenus nie pozwalając contra puncta iuribus nostris contraria protestowali się, obstringimus.

A że częste nasze do iaśnie wielmożnego imci pana hetmana w. x. Lit. quaerulationes na exorbitancye y opressyie przez przechody ichmościów panów woyskowych w powiecie naszym poczynione, żadnego dotąd satisfactionis nie odebrały skutku, odebrawszy w rescipie od iaśnie wielmożnego imć pana hetmana w. x. Lit. wyraźną szczyrey do uczynienia iniuriatis sprawedliwości ochoty sincerisacyą za słusznemi dowodami na sądach swoich hetmańskich w Wilnie złożonych, że distantia loci tychże sądów nie iednego ukrzywdzonego ob egestatem na kosszta prawne od dochodzenia averteret, uprosiliśmy imć pana Michała Wołowicza, skarbnika Pińskiego, obligando imci, ażeby podane sobie ab iniuriatis poczynionych szkód, exorbitancyi y cryminalów registra nie tylko na tych sądach w Wilnie, ale y potym przez rok cały od daty seymikowania tego naszego w sądach hetmańskich promowował y aby ukrzywdzonym satisfiat omni et solitudine starał się.

Wiedząc zaś, że każda funkcyja bez kossztu y straty obeysć się nie może, abyśmy uproszonych z zgromadzenia pomienionych ichmców na poselstwo y do dochodzenia szkod przez ichmców woyskowych poczynionych obstricte w funkcyach sobie zleconych zaostrzyli, largitatem ichmość panom Kazimierzowi Micucie, podsędkowi powiatu naszego y Janowi Zygmóntowi Wahlowi—staroście Framborskiemu, posłom na radę Wileńską po tysiącu złotych na osobę imć pana Michała Wołowicza—skarbnika Pińskie-

go, do dochodzenia w sądach hetmańskich poczynionych szkód przez ichmościów panów woyskowych obranego złotych polskich tyśiąc, imć panu Michałowi Wołowiczowi—posłowi do iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. z seymiku przeszłego gromnicznego obranemu, złotych pięćset, z remanencyi podatku na woysko ikmości Saskie uchwalonego, deklarując ichmościów pana Jana Grothuza—podstarościego powiatu naszego y Jana Zygmonta Wahla—starostę Framborskiego, commissarzów, od nas do tego podatku saxońskiego obrarych, aby po uczynioney calculacyi przed wysadzonemi od nas praetenti mođo ichmość z remanencyi wyżey specyfikowaną summę de plano wypłacili, ichmościów obliguiemy moderno laudo.

Ichmość panowie Zygmont Bouffał—sędzia grodzki Grodzieński y imć pan Karol Micuta—administratorowie czoponego y szeleżnego powiatu naszego, pro anno 1707 obrani, tenże imć pan Karol Micuta ziego mością panem Jakubem Politalskim—horodniczym powiatu naszego, administratorowie czopowego szeleżnego in anno 1708, tenże imć pan Karol Micuta z imcią panem Dominikiem Sopoćką—poborcowie raty wtórey podatku szesnasto-złotowego na radzie walney warszawskiej, in anno 1710 uchwalonego, ponieważ expressis funkcyi swoich y exaccyi documentis et quietationibus tak per decreta sądów skarbowych powiatu naszego z administracyi dwuletniey czopowego y szeleżnego, iako z poborstwa podatku szesnasto-złotowego na trybunale skarbowym w. x. Lit. uczynioną, że nie u ichmościów z tey funkcyi y exactii nie zostało, probarunt, moderno laudo ichmościów wyżey wyrażonych y successorów ichmościów sine ulla exceptione liberos pronuntiamus.

Ażeśmy na dzisiejszym zgromadzeniu naszym słyszeli quaerelam ichmościów pp. Karola Micuty y Dominika Sopocka — poborców powiatu Grodzieńskiego podatku szesnasto-złotowego raty wtórey na ichmców panów Stanisława Czeszeyka — koniuszego powiatu naszego y Jozepha Stankowskiego, uproszonych do dochodzenia dziesięciu tysięcy złotych ichmościom panom donatariuszom od i. w. imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. za wymożoną niesłusznie przez chorągiew Petyhorską iaśnie wielmożnego imci pana kasztelana Krakowskiego od nich summę, assygnowanych z podatku szesnasto-złotowego, iż ichmość wyżey wyrażonych ichmościów panów poborców raty wtórey pociągnąwszy do sądów skarbowych powiatu naszego do iuramentu supra ignorantiam o tey assygnacyi przywiedli y inszych ichmościów panów poborców, iako to: raty pierwszej y trzeciej y czwartey, którym ta assygnacya w kalkulacyi pro soluto przyięta ma być, nie pociągając do sądów nie wiedzieć qua ratione, do tych czas tę sprawę supresserunt, obstringimus ichmościów panów Stanisława Czeszeyka y Jozepha Stankowskiego, aby na przyszłych sądach skarbowych powiatu naszego z pomienionemi ichmościami poborcami powiatu naszego raty pierwszej, trzeciej y czwartey podatku szesnasto-złotowego prosequantur, a iezeliby y tey naszej obligacyi ichmość dość uczynić nie chcieli, tedy samych że ichmościów zapozwać do sądów skarbowych o niedosyć uczynienie zleconey sobie od powiatu funkcyi imci panu Karolowi Micucie y Dominikowi Sopockowi zlecamy.

Imé pan Dobrogost Kazimierz Boufał z imé panem Antonim Sopockiem, poborcowie powiatu in anno 1712 na seymiku antecomicialnym do podatku na ichmościów panów posłów y inne expensa powiatowe ode-

brania obrani, ponieważ na dzisiejszym zgromadzeniu naszym czynili calculacyą y quity z exolucyą perceptami produkowali, moderno laudo wiecznie sami y successores onych acquietantur. A że imci panu Kazimierzowi Piątkowskiemu—podczasemu powiatu naszego naznaczona, nie zupełnie doszła summa, tenentur wyżey pomienieni ichmość panowie, poborcowie delatę prawdziwą niewybraney przez ichmościów summy z powiatu złożyć z podpisem rąk swoich w kancelaryi grodzkiej powiatu naszego, podług którey ichmość panowie retentores imci panowi Piątkowskiemu, podczasemu powiatu naszego, aby nieodwłóczną uczynili exolucyą iniungimus, ichmościów panów poborców zaś od tey funkcyi liberos pronuntiamus.

Querelantur ichmość panowie obywatele powiatu naszego za dobrami swemi suplicem wnosząc libellum tak abiurata onerowanemi, iako przez incursie różne y powietrze z desolowanemi, mianowicie ichmość panowie Benedykt Alexandrowicz—pisarzewicz ziemski powiatu naszego, za Dorguniem y Hubinką, Jakób Chreptowicz—miecznik grodzki za dobrami, Hornica nazwanemi, Jan Białozor—podstoli Upitski za dobrami nazwanemi Kleywy, Jan Snarski, nad któreimi słuszną mając compassyą, obliguemy ichmościów panów commissarzów powiatu naszego, ażeby ad postremam calculationem ichmościów wyżey wyrażonych na delatę y exekucyą żadną woysku Saskiemu nie podawali, a lubośmy antecedenter ichmościów panów commissarzów obligowali, do exolucyi ichmościom panom posłom naznaczoney summy post calculationem, iednak widząc słuszną potrzebę prętkiego ichmościów pośpiechu, aby te dwa tysiące złotych ex nunc ichmościom pp. posłom wyplacili, obstringimus.

Widząc zaś iawne nie tylko powiatu naszego, ale y całej oyczyzny exilium y coraz

szkodliwsze malorum consequentiae ichmościów panów rotmistrzów naszych powiatowych, generaliter wszystkich, amore boni publici obligamus, aby we wszelkiej byli gotowości. Ażebyśmy zaś w tak nieszczęśliwym czasie nie byli destituti consiliis, limitując ten nasz terazniejszy seymik, dajemy moc i obligujemy w. imci pana łowczego w. x. Lit. starostę powiatu naszego, aby in casum ingruentis necessitatis uniwersalami swemi po parafiach nas convokował.

Podatek półtalarowy na expensa powiatowe w Dziemtkowie uchwalony, gdzie się obrócił, że dotąd do ichmościów panów poborców raty trzeciej podatku szesnasto-złotowego nie iesteśmy informati, aby ciż ich-

mość panowie poborcowie na przeszłych sądach skarbowych porządną uczynili calculacyą, sub confiscatione bonorum irremissibili nakazujemy. Które to laudum aby in omnibus clausulis et punctis in executione było mieć cheemy y podpisami rąk naszych corroborujemy. Dat. 12 Marca, 1714 roku.

Ichmość xięża Kameduli Wigiersey u słuszney quaerimonii kilko razem obciążeni ciężarami merentur compassionem, aby ichmość panowie commissarze powiatowi do powrótu od wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. y resolucyi na list od powiatu naszego delaty nie wydali do dobr Wygierskich obligujemy. Dat. ut supra.

1714 г.

Изъ книги за 1714 г., листы 351—355.

9. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта собранныхъ на сеймикѣ въ Городнѣ

Въ этомъ постановленіи дворяне стараются привести въ извѣстность свои податныя и денежныя дѣла; назначаютъ также 30,000 злотыхъ штрафа на жидовъ Городненскаго кагала, которые бы осмѣ-

лились пользоваться какимъ-то жидовскимъ правомъ, извѣстнымъ подъ названіемъ *хозака*, которое даетъ жидамъ 30,000 зл. дохода, но въ тоже время разорлетъ экономической бытъ повѣта.

Roku tysiąc siedmsetnego czternastego, miesiąca Junii dnia siódmego.

Na urządzie ikmości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—łowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, personaliter stanąwszy imé pan Konstanty Gutowski laudum ww. pp. obywatel-

łów powiatu Grodzieńskiego na rzecz w nim niżej y tu wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, które od słowa do słowa tak się w sobie ma:

My dygnitarze, urzędnicyziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu Grodzieńskiego, za innotescentiami wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—łowczego wielkiego w. x. Lit. starosty naszego Grodzieńskiego, (o wychodzącej na

powiat executyey ludzi auxiliarnych Saskich ikmości exactione nie dopłaconey summy przez ichmościów panów commissarzów naszych na regiment i. o. xięcia iegomości Weisenfelta przez ichmościów panów posłów w Warszawie zle skalkulowaney przestrzegającymi na dzień dwudziesty ósmy Maia w roku terażniejszym tysiã siedmsetnym czternastym do Grodna zgromadzeni, solita seymikowania praxi obrawszy za dyrektora moderni congressus wielmożn. imci p. Floryana Kazimierza Micutę—podsędką powiatu naszego.

A nayprzód wziawszy na terażniejszym congressie in reflexionem, że in omnes insufficientiae casus z dymu abiuraty roku tysiã siedmset dziewięćdziesiątego excludowawszy sobie ogulnie dobra hybernowe ze wszystkich dobr, nemine excepto, po tynfów szesnaście postapiliśmy byli y z tey uchwały superaty ieszcze ad dispositionem powiatu, spodziewaliśmy się y kalkulacyey u ichmość panów commissarzów naszych powiatowych, to iest u w. imci pana Zygmunta Walla—starosty Framborskiego y imci pana Jana Grothuza—podstarościę sądowego powiatu naszego Grodzieńskiego, requirowaliśmy, aby ichmość panowie commissarze z asygnowanych do wybierania przez laudum seymiku relationis dymów dziesięciu tysiacy sta pięćdziesiąt dwu dymów demonstraverunt rachunek, z których rachuiąc po tynfów szesnaście z każdego wynosić powinna była summa sto czterdzieścia sześć tysiacy, cztery sta trzydzieści y dwa tynfów. Z tych tedy ad actum praesentem na summę sto dwadzieścia dziewięć tysiacy według calculatyy z commissariatem generalnym uczynioney, ichmość panowie commissarze kwity od imci pana Bilenszteyna—commissarza y od imci pana Bekiera—regiment kwatermistrza produkowali, że wypłacili sto dziewiętnaście tysiacy sześćset siedmdziesiąt sześć

tynfów y dwa szostaki imci panu Wołowiczowi w poselstwie do i. w. imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. obranemu, ad rationem postapionych laudo półtora tysiacy złotych, tynfów dwieście trzydzieścia siedm ichmść panów pogorzalców ad rationem przychodzących według uchwały z tegoż podatku szesnasto-tynfowego siedniuset sześciudziesiąt dwuch tynfów y dwu szostaków, tynfów czterdzieści siedm i dwa szostaki wypłacili, swoje postapione od nas za poselskie y commissarskie prace inclusive z w. imci panem Macieiem Grabowskim—metrykantem koronnym, commissarzem i. k. mości tychże woysk saskich według laudum dziesięć tysiacy tynfów odebrali, co czyni in summa sto trzydzieści jeden tysiacy siedmset ośmdziesiąt dwa, na retentach, na różnych dobrach specificie pokazali ciż ichmość panowie commissarze tynfów czternaście tysiacy sześćset pięćdziesiąt, z których retent dobr różnych ichmość panowie commissarze quae similia na dopłacenie summy sta dwudziestu dziewięciu tysiacy tynfów na regiment dziewięć tysiacy trzysta dwadzieścia trzy y szostak jeden, a na imci pana Bliwnica—generalnego commissarza woysk ikmości za sto czerwonych złotych przy kapitulacyey postapione, na które ichmość panowie posłowie assecuratyą swą dali, tysiacy trzysta trzydzieści trzy tynfów y szostak jeden, na delatę ad exequendum podaia, a my to z delatą terażniejszym congressem connotuiemy, residuum zaś delaty trzy tysiacy dziewięćset dziewięćdziesiąt trzy tynfów y szostak jeden do dyspozytyy powiatowey ichmość panowie commissarze z podpisem ręki swey na terażniejszym congressie oddali. Co wynosi summa sto czterdzieścia sześć tysiacy czterysta trzydzieści i dwa tynfów. Do tych zaś wybrania retent wszystkich in genere imci pana Jana Wisloucha za poborcę

obieramy, który iegomość cum adminiculo exekucyi Saskiey na wszystkich retentorach (albo ktokolwiek quocunque titulo by in aliqua parte dotknał się iakich większych czy mniejszych dobr, pożytków albo między okolicami w dymie szlacheckich co partycypował, z gruntu płacić tenentur y exekucya tam się ściągac ma ad fructificantem. Tym zaś wszystkim, którzy quocunque titulo zastawą, arenda, czyli per administrationem, albo praetextu successionis interessantom ad ususfructus, którzy coacti exekucyą saską zapłacą podatek terażniejszy, albo iuż zapłacili, salvum ius ad haeredes dobr zachowuiemy, wybierać ma et instantanee wybieraiąc do imci pana Bekiera—regimens—kwatremistrza za kwitami wyplacać będzie. Z remanencyey zaś trzech tysięcy dziewięciuset dziewięciudziesiąt trzech tynfów y szostaka do dyspozytney powiatowey ma imć pan poborca, apprime wybrawszy dwa tysiące dziewięć tynfów, wielmożnemu imci panu Grabowskiemu—metrykantowi koronnemu, oekonomowi Grodzieńskiemu, na accomodatią i. o. xięcia iego mości Weysefeltowi ex ratione utrzymania komendy regimentu w powiecie naszym locowanego y aby inne przechodząc regimenta modestius obchodziły się od całego powiatu ofiarowaną zaciągnione, na którą sumnę imć pan Micuta—podsędek y dyrektor terażniejszego congressu, oblig z woli naszej imieniem całego powiatu imci panu Grabowskiemu—oekonomowi Grodzieńskiemu dany podpisał, wyplacić y oblig nas ewinkować ma a de residuitate in quantum possibilitas wybrania pozwoli, imci pana Wołowicza y ichmościów panów pogorzalców według laud przeszłych za kwitami uspakaiac będzie, temuż imci panu poborecy ex ratione renitencyey tych dobr, które na delatę wychodzą po kopie od każdego tynfa pozwalamy.

In quantum by zaś imć pan poborca ob aliquos casus tey delaty summy wybrać, a imci panu Grabowskiemu—oekonomowi Grodzieńskiemu dwóch tysięcy dziewięciu tynfów wyplacić nie mógł, tedy evincendo oblig nasz ręką imci pana dyrektora naszego podpisany przy najpierwszym podatkowaniu sumnę tę adiungere y wyplacić imci panu oekonomowi Grodzieńskiemu naznaczamy y submituiemy się. Ponieważ za dobra Zabłudowskie ex ratione odeszłych po abiuracie anni 1690 w różne possessye kluczków y partykularzów za podaną delatą od ichmościów panów commisarzów do ogulney abiuraty Zabłudowskiey imć pan Stryeński—woyski Grodzieński, dzierzawca ad praesens Zabłudowa, na swoich wieczystych dobrach passus exekucyą Saxońską et ut asserit de proprio za Zabłudów tey contributney siedm tysięcy tynfów podług kwitów wyplacił, a ieszcze klucz Sobolewski za dymów dwieście według repartycey dworney dymów Zabłudowskich ieszcze w roku tysiąc siedmset siódmym do akt grodu Grodzieńskiego podaney summy trzy tysiące dwieście tynfów nie zapłacił, (które iuż w wyż wyrażoną delatę includuntur), którego klucza Sobolewskiego że i. w. pani woiewodzina Podlaska iest dzierzącą, tenże imć pan woyski demonstrat, tedy do dzierzających y frukty pilnujących z klucza Sobolewskiego podać ma delatę, za którą dzierzawę Sobolewska Sobolewskiego dobra imci pana woyskiego ullatenus respondere nie powinny, chyba cała Zabłudowszczyzna cum omnibus suis attinentiis, które w ogulną abiuratę wchodzą in casum niewybrania przez exekucyą ob solam impossibilitatem.

A że trybunał główny w. x. Lit. y ledwo nie wszystkie woiewodstwa y powiaty posłów do maiestatu ikmości wysłali, ingemiscendo super inpracticatum exactney gravamen przez ichmościów prowadzone woyska in liberam

gentem, dla czego publicis calamitatibus zdezelowana oyczyzna ad ultimam przychodzi pernitentem, tedy y my sub eodem gementes pondere in similibus desideriis potrzebną legacją uznawszy, za posłów do maiestatu ikmości, także do i. o. xięcia imci prymasa korony polskiej y w. x. Lit. w. imci pana Kazimierza Floryana Micutę—podsędka powiatu naszego i imci pana Zygmunta Walla—starostę Framborskiego obraliśmy, dawszy ichmościom osoblive instrukcye, oraz cavendo, aby ichmość eodem sumptu, który z woli całego powiatu na drogę Wileńską odprawioną od ichmościów panów commissarzów odebrali y tę drogę expedyować chcieli. Ponieważ imć pan Dobrogost Boufał—sędzia grodzki Grodzieński, poborca od nas do poselszczyzny w roku 1712 obrany o niewypłacenie naznaczoney od powiatu largiticy przez ichmościów panów posłów vexabatur, tedy na kim tenże imć pan Boufał, iako poborca, podał delatę, aby rentores ze wszystkich dobr cum duplici pensione wypłacali, praesenti laudo imponimus. Niemalą uznawszy trudność w sejmikowaniu dla zatrzymanego laudum praesenti congressu in perpetuum stanowiąmy, aby każdy imć pan dyrektor, teraz y na potym będący, zaraz po seymiku lauda do kancelaryey grodzkiej oddawał, a kancelarya ma u siebie zawsze lauda trzymać, każdemu potrzebującemu ekstraktu nie derogując y przeszłego seymiku laudum, które na terazniejszym congressie praesentowane były, aby simili modo w kancelaryey grodzkiej haereat, też kancelaryą grodzką obtestatur. Ponieważ to patuit, iż dobra Szadziuny, Morkiny przez i. w. imci pana Sapię—woiewodę Wileńskiego dymów ośmdziesiąt w inszym grodzie są zaprzysiężone, a tu do taryfy przeniesone do hyberni należące, tedy według produkowanych przez

imci pana Boryczewskiego—dzierzawcy tych dobr, wypłacania hyberny do woiewodztwa Trockiego kwitów z dymów piętnastu dwieście czterdzieście tyńfów wytrącamy od podatku terazniejszego, residuum zaś, co ichmość panowie commisarze na delacie podali, dobra Leypuny iako są iunctim zaprzysiężone (extra bona Szadziun y Morkin) zapłacić tenebuntur, imci panu Boryczewskiemu zaś do pokazania dekretu trybunału skarbowego w. x. Lit. y taryfy woiewodztwa Trockiego abiuraty 1690 anni, tudzież kwitów dawniejszych dla dalszey informacyey powiatowi o tych dobrach salvę zachowujemy.

Patuit evidentem całemu powiatowi, że kałały żydowskie w powiecie naszym Grodzieńskim będące wymyślonym sposobem nową iakąś contribucją sobie postanowiły tilulo *chazaka*, za którą kontraktami swemi karczmy w dobrach ziemskich y królewskich puszczaią żydom, y wynosi ta importancya chozaki intraty roczney kahałowi na trzydzieście tysięcy złotych, a to się dzieie cum summo detrimento tak podatku czopowego szeleżnego, iako też y intrat szlacheckich z arendy, ponieważ gdy ieden żyd zakupi u kahału na karczynie chazak, drugi nastąpić nie może do arendy nie zapłaciwszy oney pierwszemu lub kahałowi, a tak karczmy pustkami stoią y ichmość panowie possessores suche czopowe szeleżne płacić y w arendach detriment mieć muszą, przeto że privato ausu żydzi, nie mając na to żadnych praw y constitucyey, ustanowili sobie takowy podatek, tedy stosując się do innych woiewodztw y powiatów, mianowicie Brzeskiego y Mińskiego, które około tego uczyniwszy porządek, laudis publicis abrogowali tę chazakę. I my laudo praesenti similiter tę chazakę pomienioną in perpetuum abrogujemy y kassujemy, y jeśli kto z ichmościów panów obywatelów u którego-kolwiek sądu dowiedzie

żydom, że tę chazak przed tym kontraktowali, lub in posterum kontraktować będą, paenas trzydzieście tysięcy złotych na kahały temu postanowieniu naszemu przeciwnie zakładamy, dokładając y to, że kto-kolwiek z ichmość panów obywatelów dowodzić będzie żydom kontraktowania chazaki, bez żadnych dowodów kancelarye powiatu naszego processum iuris expedyować będą, tey zaś winy założoney połowica da cassam powiatu, trzecia część sądowi, czwarta część delatorowi. A że na różnych ichmościach powyż wyrażoney remanentey pokazało się decessów tysiąc trzysta trzydzieście ośm, tedy do exakcyey imci pana poborcy na executią imci panu oekonomowi y ichmość panom gorzelcom zostaje dwa tysiące sześćset pięćdziesiąt pięć, z którey summy po wypłaceniu imci panu oekonomowi długu y ichmość pp. pogorzelcom, reszta imci panu poborcy przy kopiikowey consolathey ma cedere, a imci pana Oczkowskiego supplikę, że się teraz pomieścić nie mogło w tym podatku, do przyszłego podatkowania odkładamy.

Zesłani ichmość panowie commissarze od i. w. imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. do zwerefikowania krzywd, poczynionych przez przechody woyska w. x. Lit., to iest, imé pan Władysław Tomaszewicz—regent kancelaryey woyskowej i imé pan Dominik Szczygielski towarzystwa Petyhorskie aby pracy swey nie zostali steriles, którym z przyszłego podatku najpierwszego iakowy occuret złotych tysiąc deklaruiemy. Do których to ichmci werefikacyey e medio nostri ichmościów panów Benedykta Alexandrowicza—pisarzewicza ziemskiego y Kazimierza Pancewicza — krayczego Grodzieńskiego uprosiliśmy do wspólney z ichmościami pany commissarzami woyskowemi prace, którzy ichmość przez innotescentie obwieścić mają, ichmość panów obywatelów

do tempore. Imci panu Wołowiczowi, ponieważ podług pierwszego laudum dla niedostarczenia z terazniejszego podatku od ichmościów commissarzów in toto non satisfactum, tedy pokazana residuitas podług calculatii ichmościów panów commissarzów także z przyszłego następującego exovi ma.

Ichmość panowie commissarze powiatu naszego mieli sobie in commissis laudo praetenti to circumscriptum, ażeby in supplementum dymów impossibilis exactionis znajdujących się z dobr nowych kultur, w których ex moderamine seymiku przeszłego relacyinego naznaczono było dymów sto trzydzieścia cztery y pół po tynfów szesnastu podatku terazniejszego wybrali, że tedy te nowe kultury są w dobrach ikmości oekonomicznych, medietas onych, to iest, dymów sześćdziesiąt siedm cessit in partem dymów w oekonomiemy upadłych, z drugiey zaś połowy, to iest dymów sześćdziesiąt siedmiu y pół po tynfów 16, co czyni tynfów tysiąc osmdziesiąt odebrali. Którą summę tak wydali za dobra zdezolowane, to iest za dobra oyców iezuitów Grodzieńskich tynfów osmset dwadzieścia, za dobra panien bernardynek Grodzieńskich tynfów dwieście, za dobra panien Brygidek tynfów sześćdziesiąt y taką z tego podatku kalkulacyą na seymiku terazniejszym nam uczynili. Za czym pomienionych wielmożnych ichmość panów Jana Zygmunta Walla, starostę Framborskiego, y Jana Grothuza—podstarościego sądowego, commissarzów powiatu naszego, z zupełney ichmościów funkcey cum successoribus generaliter kwituiemy, laudo praesenti to cavendo, że gdzieby się pokazały kwity exolutionis na podaną Saxonom delatę te przyjąć pro persoluto panowie executores Saxońscy powinni. Imci panu regimens-kwatermistrzowi Bekierowi in vim gratitudinis od summy reszty na delatę te-

raz onemu podaney od tynfa każdego po kopieyce naznaczamy, który in casum insufficientiae dobr podanych na delatę u dzierzących possesorów extendere ma summę. Pisan w Grodnie, die 4 Junii, 1714 anni.

U tego laudum podpisy rąk ichmość panów urzędników ziemskich grodzkich y ichmość panów obywatelów powiatu Gro-

dzieskiego temi słowy: Kazimierz Floryan z Wahanowa Micuta—podsedek y dyrektor seymiku Grodzieńskiego; inne zaś wszystkie podpisy w samym oryginalu pomienionego laudum opisane y wyrażone są. Które to laudum, za ustnym y oczewistym przez wierzchu pomienioną osobę do akt podaniem, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisane.

1715 г.

Изъ книги за 1715 г., листъ 41.

10. Протестъ дворянъ Городненскаго повѣта противъ засѣданій сеймика.

Дворяне Городненскаго повѣта протестуютъ противъ Лазова и другихъ дворянъ, которые послѣ

сорванія громничнаго сеймика осмѣлились про-должать его и составлять свои постановленія.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Februarii piątego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—łowczego wielkiego w. x. Lit. starosty Grodzieńskiego żalowali y solenniter się protestowali ichmość pp. obywatele, iako to: ichmość panowie Antoni Sierkuciewski, Adam Gorkowski, Bazyl Kozłowski, Kazimierz Sierkuciewski, Jan Starzyński, Jakub Eysmał, Paweł Sierkuciewski, Miniuczyc, Józef Horbaczewski, Stanisław Sierkuciewski, Andrzej Cidzik, Hrehory Dawidowicz, Kazimierz Starzyński, Franciszek Cidzik, Józef Dawidowicz, Jan Starzyński, Adam Cypsa, Jan Glindzicz, Jan Eysmał, Jerzy Petelczyc,

Floryan Swirski, Kazimierz Statkiewicz, Bazyl Obuchowski, Krzysztoph Glindzicz, Jan Stanisław Chlistowski, Józeph Kazimierz Ponikwicki, Józeph Kazimierz Siemkiewicz, Jerzy Soroka, Józeph Dawidowicz, Wawrzyniec Horbaczewski, Stephan Eysmał, Theodor Alexandrowicz, Józeph Jurowski, Jan Antoni Kraśnicki, Jerzy Obuchowski, Hrehory Kulbacki, Andrzej Kulbacki, Jan Zapolski, Woyciech Trokin Snarski, Michał Siezieniecki, Woyciech Eysmał, Michał Grzybowski, Paweł Strzałkowski, Jan Kulbacki, Piotr Obuchowski, Jakub Obuchowski, Alexander Radziwonowski, Jerzy Dawidowicz, Dominik Chlistowski, Jan Sierkuciewski, Symon Strupiński, Stanisław Jazowicki, Stanisław Adamowicz, Marcin Miniuczyc, Matheusz Warzyniec Oleski, Theophil Sierkuciewski, Piotr Zapolski, Jerzy Siezieniecki, Adam

Niepoykoyczycki, imieniem swoim y całego zgromadzenia na seymik Gromniczny przybyłych w roku terazniejszy tysiącnym siedmsetnym piętnastym, przeciwko ięomości p. Samuelowi Łazowemu, staroście Dorbouskiemu y przeciwko ichnościom panom dygnitarzom y innym ichnościom tegoż powiatu Grodzieńskiego, iako wspólney radzie y namowie będących, w ten sposób, iż co obżalowany imię Łazowy będąc pod ten czas na dyrectią in primo termino obranym, po zerwaniu seymiku na dniu czwartym Februarii roku wyż pisanego y nazaiutrz dnia pię-

tęgo tegoż roku y miesiąca, mimo prawo pospolite y constytucye seymowe, tłumiac wolnego narodu wolne głosy, tamuiąc y ruiuiąc prawo y wolność szlachecką, śmiały y ważył się zasięść y mimo wolne głosy z innymi ichnościami według upodobania swęgo obrady czynić, zaczym pomienieni ichność panowie protestanci przeciwko takowemu actowi niesłusznemu, chcąc z obżalowanymi ichnościami iure agere dali tę solenną swoią manifestatią do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co jest zapisano.

1715 г.

Изъ книги за 1715 г., листы 39—40.

11. Постановеіе дворянъ Городненскаго повѣта на релациіномъ сеймикѣ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ Городнѣ на релациіный сеймикъ, по выслушаніи пословъ, возвратившихся отъ короля, постановили:

- 1) назначить подать на содержаніе союзнаго Саксонскаго войска въ размѣрѣ 50,709 тынфовъ;
- 2) для этой цѣли привести въ извѣстность тарифъ податныхъ дымовъ; назначить сборщиковъ податей и выдать имъ вознагражденіе;

3) ксендзамъ бернардинамъ выдать 300 злот на починку скамей, часто повреждаемыхъ въ ихъ зданіи во время сеймика въ засѣданіи;

4) ходатайствовать о канонизаціи Костки и для этого выдать ксендзамъ съ дыму по шестаку;

5) выдать вспомошествованіе погорѣльцамъ.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Februarii dnia czwartego.

Na urządzie ięgo królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem — podstarościem sądowym p-tu Grodzieńskiemu od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza — łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter imię pan Maciey Franciszek Zaniewski — regent

ziemski y skarbowy powiatu Grodzieńskiego, te laudum seymiku gromnicznego ad acta podał, które wpisuiąc de verbo ad verbum sequitur tenor talis:

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu Grodzieńskiego, iuż za powtórnyim uniwersalem ięgo królewskiej mci, pana naszego miłościwego, Augusta wtórego, nam panuiącego z powrótem, oraz a

maiestate ichmościów panów posłów naszych, to iest: ww. ichmościów panów Kazimierza Floryana Micuty—podsędka Grodzieńskiego y Zygmunta Wala—starosty Framborskiego, także motivis pierwszego uniwersału iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, o podatek liczney summy, na woysko tegoż pańskiego maiestatu auxiliarne Saxońskie solituiącego, in antecessum od nas wyprawionych na dzień dwudziesty wtóry Januarii, w roku teraznieyszym 1715, in locum solitum seymikowania do Grodna zgromadzeni, iuż kiedy fatiscntis w wolnych swobodach swoich oyczyny naszej libram publici favoris dolore zamieszanego czasu widziemy bydź inclinatam, quod perdidimus, optamus, na przeszłe tylko imagine se versantes pospolitego dobra comoda, zda się nam nieomylnie svavius też matkę naszą e magno tollere acervo, niżeli strzeż Boże grandiore fluctuum affligere momento. Gdy tedy ex causa przelożonych, a maiestate przez ichmościów panów naszych osobliewi reskryptami conjunctur y podatkovania potrzeb, principis arbitrium nunc nobis stetit pro lege, przyniesioną arbitriis nostris determinowaną summę, gdy cała rzecz-pospolita nasza wyplacać będzie, y my submittuiemy się. Chcąc zaś przyiść iako do najlepszego w powiecie naszym porządku, ażeby determinowaną summę na woysko iego królewskiej mości Saxońskie pięćdziesiąt pięć tysięcy siedmdziesiąt dziewięć tynfów y pół iak naysposobniey bez krzywdy każdego z nas, w tym powiecie dobra swoje maiących, wzieliśmy przed się in publicum praesentibus omnibus nobis zkonfrontować y zweryficować taryfę dymów abcuratiy roku 1690, w której to taryfie nayduie się dymów wszystkich ogólnie wyrachowanych dziewięć tysięcy dziewięćset czternaście $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, dico № 9914 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$, a że

w teyże taryfie nayduią się errorry, iednych że dymów po dwa razy wpisanych y niektórych po dwa razy zaprzysięzonych, iako to, abiuraty na on czas imć pana Teophila Platera—woyskiego Inflantskiego, Simmerskiego y Melelskiego starosty, z maiętności Wiewsiej dymów dziewięćdziesiąt, dico № 90, w parafii Odelskiej imć pan Deynarowicz z Usnarza dym ieden, dico № 1, w parafii Krynskiej pani Barbara Łabowska dym ieden, dico № 1, w parafii Krynskiej p. Wyktory Orzechowicz dym ieden, dico № 1, w parafii Punskiej pan Alexander Wolk dym ieden, dico № 1, imci pana Brzostowkiego z Łososny dymów cztery, dico № 4, imci pana Kazimierza Steckiewicza, w parafii Kwasowskiej raz, drugi w Eisimałowskiej wpisany dym 1, dico № 1, imci pana Andrzeia Poczobuta w parafii Odelskiej raz, drugi raz w Brzostowskiej wpisany dym 1, decessit № 1, których dymów uczyni w decessie sto spelna, zostanie tedy dymów wszystkich dziewięć tysięcy ośmset czternaście $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$, dico № 9814 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$, z których to dymów № 9814 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$, eliminowawszy dymów hibernowych siedmset sześćdziesiąt y ieden, dico 761, zostanie dymów do podatku terazniejszego dziewięć tysięcy pięćdziesiąt trzy, dico 9053, z których to dymów tak na zapłacenie determinowaney summy na woysko iego królewskiej mości Saxońskie, iako y na in-sze expensa, które się mieli by ratą z każdego dymu po tynfów siedmiu y po szostaku bitym postanawiamy, z której to summy wybrawszy z dymów sobie taryfą podanych naznaczoną summę, a naprzód na wyplacenie woysku iego królewskiej mości Saxońskiemu tynfów pięćdziesiąt pięć tysięcy siedmdziesiąt dziewięć tynfów, na wyplacenie długu, za konia wziętego na potrzebę imci panu Grabowskiemu—ekonomowi Grodzieńskiemu tynfów tysiąc dwieście dziesięć,

dico tynfów № 1210, ichmościom panom posłom, których probata activitas et non sine potiori dispendio fatiga meretur u nas wdzięczność, y zapisuiąc się perenni memoriae cordibus teraz in recompensam strat ichmciów naznaczamy y postanawiamy sumę sześć tysięcy tynfów.

Ichmościom xx. Bernardynom, nie tylko dla wyrozumienia ścisłego czasu y skurczoney abundique eleemosyny, lecz nie mniej w nagrodę połamanych częstokroć stołów, stolców w refektarzu pod zgromadzenie ichmościów braci wszystkich powiatu naszego pro consiliis naznaczamy tynfów trzysta.

Ażebyśmy zaś ieden drugiemu w każdym upadku z braterskiej miłości suffragari nie zaniedbali, ad postulata, każdego z ichmościów niektórych z dopuszczenia Boskiego przez ogień, niektórych publica calamitate zesolowanych naznaczamy, to iest: imci panu Maleiewskiemu znaczną ruinę, przez pogorzenie niosącemu, tynfów sześćdziesiąt, imci panu Pancewiczowi tynfów osmdziesiąt, imci panu Macieiewi Eysmątowi tynfów trzydzieście, imci panu Antoniemu Sopockowi z imci panem Złótym tynfów sześćdziesiąt, imci panu Oczkowskiemu tynfów sto, imci panu Branickiemu tynfów trzydzieście, imci panu Jerzemu Zapolskiemu tynfów siedm y szostak bity; ww. pp. Bernardynom Grodzieńskich tynfów pięćdziesiąt, imci panu Kazimierzowi Zukowi Eysmątowi tynfów siedm y szostak bity, imci panu Wiktorowi Eysimątowi z parafii Eysimątowskiej tynfów siedm y szostak bity, imci panu Stephanowi Ponikiwickiemu tynfów siedm y szostak bity, imci panu Boguszewskiemu tynfów czternaście y szostaków dwa.

A lubo ad vota nostra dotąd non successit eventus quaerulacyi naszej na przyście woyska w. x. Lit. przecież, gdy motivis nas wszystkich zesłani byli imć panowie Toma-

szewicz y Sczygielski, commissarze do zweryfikowania szkod przez woysko poczynionych, od iasnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. swoiey dość czynili comparentes in locum assignatum functiey, nim dostatecznieysze, cum feliciori tempore doydzie ichmościów ukontentowanie, teraz tynfów dwieście z wyszczuplonego niedostatku conferuiemy osobliwie zaś gdy illis, qui promeruerunt iustum est, et eis qui indigent, subvenire pium non causa indigentiae, lecz bardziey ex zelo amoris pietatisque.

Erga patronum tak korony polskiej iako y w. x. Lit. błogosławionego Stanisława Kostki, e visceribus oyczyzny naszej nostrisque simul progenitum, którego canonizacya (gloriemur inde) . . . *) clare quies turbines oyczyzny swoimi przed Bogiem uciszył zasługami, felicem nobis ut poscat quietem na te szczęśliwą spezę, bez której się sacratissima societas obeysć nie może, in subsidium temuż przewielebnemu zakonowi z dymu każdego wyżey wyrażonego po szostaku bitym publico assensu pozwalamy y postanawiamy, a oraz, ażeby tego postanowienia naszego iasna była elucidacya, praesentibus clariguiemy.

Iż z dymów 9053 tych wszystkich expens iest summa wystarczaiąca 66,260 tynfy y szostaków dwa, zostaię tedy ad complementum summy z każdego dymu rachuiąc po tynfów siedmiu y szostaku bitym do dyspozycyi powiatu restuiącey summy tynfów sto dwadzieścia ośm, a zosobna na upadłe dymy naznaczaię się nowe kultury, gdzie nayduie się dymów sto trzydzieście cztery, z których ichmość panowie commisarze, do tego podatku naznaczeni, tynfów dziewięćset dziewięć y szostak bity exigere tenebuntur, z których ponieważ w przeszłym roku dekla-

*) Въ подлинникѣ пропускъ.

racyey powiatowey ichmościom xx. iezuitom collegium Grodzieńskiego non satisfactum na dopłacenia podatku Saxońskiego, który dotąd repetitur, a zostaić winną ieszcze od ichmościów tynfów 469, tedy na tę summę ichmość panowie commissarze do podatku teraznieyszego naznaczeni z percepty nowych kultur tynfów № 199 wypłacić maia ichmościom xx. iezuitom, a residuum tynfów № 270 sami zapłacą. Do którego podatku za commissarzów ichmość panów Antoniego y Jana Micutów naznaczymy, pozwoiliwszy ichmciom na osobę od tynfa każdego po groszu iednym, a na obudwuch po groszy dwa.

Dotąd od roku 1711 interes wielmożnego imci pana Alexandra Józefa Unichowskiego — sędziego ziemskiego wojewodztwa Mińskiego suum non sortitus effectum, względem zabranego zboża w szpichlerzu nad Niemnem zsypanego, a przez Moskwę, iako deducitur za powiat nasz względem nie prędko dostarczonych prowiantów zabranego; ponieważ praeterito laudo in anno 1711, ichmościom panom Józefowi Dubrawskiemu — stolnikowi Rzeczyckiemu, y Samuelowi Szreyterowi — skarbnikowi w. x. Lit., iako commissarzom, ażeby tak imci panu sędziemu Mińskiemu, iako też y wszystkim ichmościom iniuratis, iako to imci panu Wallowi — pułkownikowi iego królewskiey mości, imci panu Karolowi Micucie y imci panu Usowiczowi z resztuiących dymów tego podatku restituatur; tedy ponieważ na teraznieyszym terminie imć pan Szreyter deducere conatur, iż resztuiące dymy nie wystarczą praetensiom ichmościów iniuriatorum, tedy na przyszłym da Bóg seymiku ichmość panowie commissarze calculum deponant postanawiamy propter lumen niedobranych z dymów prowiantów.

Dotknęła nas niemniej doniesiona wielmożnego imci pana łowczego w. x. Lit. starosty naszego afflikcy, którego złością ludzką, a co większa umyślną pożogi wielkiej, a cale ze wszystkim budowaniem dwornym y gumienym zbożem y splendorami dotknął upadek, compatitur inde, że na ten czas postulatis iegomości pana naszego i. w. imci pana subuenire, nie możemy, ale ad feliciora tempora bierzemy sobie przysługi naszey reflexią. Działo się w Grodnie, anno die ut supra.

U tego laudum relacyjnego seymiku podpisy rąk wielmożnych ichmościów panów urzędników ziemskich powiatu Grodzieńskiego, ichmościów panów szlachty przy zgromadzeniu na ten czas będących tymi słowy: Zygmunt Alexy Buchowiecki — pisarz ziemski powiatu Grodzieńskiego, dyrektor seymiku relacyjnego, Krzystoph Wiktoryan Jundził — sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego mpr., Kazimierz Floryan Micuta — podsędek powiatu Grodzieńskiego mpr., Stanisław Antoni Małyszczyński — pisarz grodzki powiatu Grodzieńskiego mpr., Alexander Józef Unichowski — sędzia ziemski wojewodztwa Mińskiego mpr., Zygmunt Wall — starosta Framborski mpr., Wilhelm Wall — pułkownik iego królewskiey mości mpr., Kazimierz Eysmont — czesznik powiatu Grodzieńskiego, Maciej Eysmał mpr., Heronim Kraśnicki mpr., Antoni Micuta mpr., Kazimierz Siemaszko mpr., Heronim Złoty — podstoli Brzeński, Antoni Sopoćko mpr. Które to laudum, za potrzebowaniem w wierzehu mianowanego imci pana Macieia Franciszka Zaniewskiego — regenta ziemskiego powiatu Grodzieńskiego, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego przyjęte y wpisane.

1715 г.

Изъ книги за 1715 г., листы 667—668.

12. Постановление дворянъ Городненскаго повѣта на счетъ сбора провіанта для союзнаго войска.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись на сеймикъ въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, постановили: собрать со всѣхъ имѣній 1000 бочекъ муки для продовольствія союзныхъ російскихъ войскъ; для собиранія этой подати назначить комиссаровъ, которые и должны выда-

вать означенную муку по требованію русскаго оберъ-коммиссара; излишекъ оказавшійся отъ расходовъ оставить въ распоряженіи повѣта; изъ этой же подати выдать вспомошествованіе разнымъ ксендзамъ.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Septembra dziesiątego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem — podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza — łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter pan Andrzej Oborski — sługa wielmożnego imci pana Grothuza — podstarościego powiatu Grodzieńskiego, dyrektora pro tunc seymiku, laudum na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną od acta xiąg grodu Grodzieńskiego podał, w te słowa pisane:

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy grodzczy, rycerstwo, szlachta, obywatel powiatu Grodzieńskiego, za uniwersalem wielmożnego imci pana Krzysztopha Jundzila — sędziego ziemskiego Grodzieńskiego, na dzień szósty Septembra do Grodna zdromadzeni, ob necessitatem expostulacyi imci pana ober-commissarza woysk auxyliarnych nayiaśnieyszego Cara iego mości commendę iaśnie oświeconego xiążęcia imci

Repnina w powiat nasz wchodzących, ażebyśmy obmyślili alimentacyą na te woysko, iakoż po wszelkich remonstracyach y consyderacyach, quo intuitu te woyska in limitibus prowincyi naszej subsistunt, nie z żadney obligacyi, od którey nietylko nas pater-nus amor nayiaśnieyszego króla imci, pana naszego miłościwego, usilnym staraniem evinculat, ale też consyderacyą tractatus z Portą Ottomanską uwalnia dla affektu sąsiedzkiej przyiaźni, umówiliśmy na woysko następujące auxyliarne y na insze powiatu naszego expensa tysiąc beczek mąki, a tego prowiantu exakcyą ma być wybierana z dobr duchownych, senatorskich, ziemskich, ekonomicznych, dożywotnich ziemskich, starostw et cuiusvis tituli, sub quo w powiecie naszym mogą się naydować ad tenorem taryfy anni 1690, w którey remonstratur powiatu naszego quantitas dymów dziewięć tysięcy ośmset dwadzieścia, żeby zaś quam meliori modo ten prowiant był wybierany, uprosiliśmy za commissarzów imci pana Karola Micutę — czesznika Grodzieńskiego y imci pana Wińskiego — strażnika Wolkowyskiego,

których ichmościów obstringimus affectu publici boni, ażeby dla doskonalszey informacyi powiatu całego wydali uniwersały swoje, commovendo de importantia iak nayprędzszey tego prowiantu. Zważaiąc zaś quantitatē summy y obmyślony prowiant, że więcey z dymu nie przydzie, iako tylko z dymu anno millesimo sexcentesimo nonagesimo po garney dziewięciu, po wydanym prowiancie woysku auxyliarnemu siedmiuset beczek mąki, remanent residuitas według naszej umowy ad ulteriorem decisionem trzysty, co adimplet numerum tysiąca beczek mąki, y nad to ieszcze naydzie się superata beczek sto czterdzieście trzy czwierci, obligamus ichmościów pp. commissarzów, ażeby et hanc residuitatem do dalszey dyspozycyi powiatu całego mieli w swoiey wiadomości, nie tey reszty nie wydaiąc, tylko co singularis affectus ore publico deklarował, wielebnym ichmość xięży bernardynom beczek piętnaście y wielebnym ichmość pannom Bernardynkom beczek dziesięć. Nowe kultury, że in quantitatē dymów abjuratowych nie wchodzi, zostawuimy ad dispositionem ichmość panów commissarzów, ażeby za puste et impossibilis exactionis dymy zakładali, z czego iednak tenebuntur uczynić calculationem po skończoney funkcyi. Ażebyśmy zaś nie zdali się być ingrati, ichmość pannom commissarzom za podjętę pracę, pozwalamy z dymu na osobę po kopieiek dwie, które przy wydaniu prowiantu maią być wydane. Kalkulacya imchmość pp. commissarzów ad quamvis requisitionem ma być czyniona, to iest, seymików naszych, lub też sądów fiskalnych, dla demonstracyi, wiele też może u ichmościów zostawać residuitatis ten prowiant titulo subsidii charitativi, według declaracyi iegomości pana ober-commissarza woysk nayiasnieyszego Cara iegomości, nie wprzód ma być wydawany przez ichmość

panów commissarzów naszych, aż na to będzie dana assekuracya od imci pana ober-commissarza, aż de plano iego carskiego wielczeństwa będzie wypłacony y dalsze czasy dla następujących woysk nie upraszany. Dobra dożywotnie injuria factorum et subsistentia woyska iego królewskiey mości, pana naszego miłościwego, że contra aequalē sortem wydawaniem porcyi y racyi protunc gravantur, daiemy sponsonem de corde, że w następujących podatkach cujusvis generis, czy na auxyliarne woyska iego królewskiey mości, czyli też na woyska w. x. Lit., czyli też na własne powiatu naszego expensa, one mamy ichmościów do podatków obowiązować anno praesenti cum modamine od powiatu. Biorąc zaś praemenditationem conservationis praw dobr dożywotnich, które lex publica et observantia pactorum conventorum firmo robore tuetur, a teraz calamitoso tempore przez exakcyę contra leges patriae, naruszeniem przywileiów alliduntur, iakośmy raz uprosili imci pana Samuela Łazowego—starostę Dorohobuskiego y imci pana Jozepha Dubrawskiego—stolnika Rzeczyckiego, do maiestatu iego królewskiey mości, pana naszego miłościwego, iak y teraz fraterno amore obstringimus, ażeby tak maiestatu iego królewskiey mości szukali clementiam, iako też przez konferencyą swoią z imć panem jenerałem Golcem adinvenient allevationem. Dat w Grodnie, die 9 Septembris, anno millesimo septingentesimo decimo quinto. Po dacie tego laudum additament, takowy: Wielebnym pannom Bazyliańskom mąki beczek numero dziesięć.

U tego laudum podpisy rąk tak wielmożnego imci pana marszałka seymiku terazniejszego, iako y innych ichmościów takowymi słowy: Jan Jerzy Grothuz — podsta-rości sądowy y marszałek seymiku teraz-

nieyszego powiatu Grodzieńskiego, Kazimierz Floryan Micuta — podsędek powiatu Grodzieńskiego, Lewalt Jezierski—podstoli powiatu Grodzieńskiego, Jan Kazimierz Eysimąt — czesznik powiatu Grodzieńskiego actualny, Floryan Władysław Machwie—łowczy powiatu Grodzieńskiego, Samuel Łazowy—czesznik, Jan Starski, Jozeph Gabry-

el z Ostrouch Protasowicz—czesznik powiatu Pińskiego, Antoni Polinarski — stolnik Starodubowski, Dominik Sopocko mp., Jan Kazimierz Micuta, Alexander Starzynski, przeciwko kopieykom y groszom protestor. Które to laudum, za podaniem onego przez osobę wyż mianowaną, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisane.

1721 г.

Изъ книги за 1721 г., листы 53—54.

13. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на Срѣтенскомъ сеймикѣ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись на Срѣтенскій сеймикъ въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, постановили:

1) избрать депутатовъ въ скарбовый трибуналь, комиссаровъ и люстраторовъ чоповаго шеляжнаго;

2) по случаю неправильныхъ реквизицій на Саксонское войско просить писаря Городненскаго

суда удержать половину слѣдуемой на его содержание суммы впредь до окончательнаго разбора;

3) назначить подать для вспомошествованія погорѣльцевъ, для выдачи неуплоченнаго разнымъ лицамъ жалованья;

4) разрѣшить владѣльцамъ ловить бѣглыхъ своихъ крестьянъ и людей праздношатающихся.

Roku tysiąc siedmsetnego dwódziesiątego pierwszego, miesiąca Februarii siedmnastego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Kazimierzem Tyminskim—skarbnikiem y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—łowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, personaliter stanowszy imię pan Michał Panczewicz, laudum alias postanowienie na seymiku gromnicznym, in anno praesenti przez ichmość panów obywatelów powiatu Gro-

dzieńskiego w Grodnie uczynione ad acta podał, w te słowa pisane:

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu Grodzieńskiego, na seymik gromniczny w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym pierwszym, do Grodna iuxta praescripta legum in solitum zgromadzeni locum, stosując się ad formam novellae legis, iednostayną zgodą, nemine protestante et contradicente, obraliśmy na prześwietny trybunał w w. x. Lit. za deputatów wielmożnego imci pana Kazimierza—Floriana z Wahnowa Micutę — podkomorzego powiatu na-

szego y imci pana Dobrogosta Boufała—
pisarza Grodzieńskiego naszego y iterum-
que na przeswietny trybunał skarbowy w.
x. Lit. takóž praxi solita unanimis cordibus
bez żadney contradictiey potestatem com-
missarstwa powiatu naszego adiunximus,
imci p. Benediktowi Alexandrowiczowi—stol-
nikowi p-tu Grodzieńskiego y imci p. Domini-
kowi Sopoekowi—skarbnikowi Smoleńskie-
mu y taryf czas reformy, osobliwie czopowe
szelężnego ob angustiam czasu, ponieważ
wziąć końca ad praesens nie może, więc
ich operacya do terminu dnia trzeciego Marca
blisko przyszłego prorogamus, po którym ter-
minie importancya oboygą taryf vigore lau-
di roku tysiąc siedmsetnego ósmnastego na
terminie Gromnicznym statuti ad manus
imci pana pisarza grodzkiego powiatu na-
szego inferetur, et nisi post peractum trzech
niedziel terminum norma constytucyey ich-
mość panów assygnatariuszów delatę wyda,
na dzień tedy trzeci Marca, ichmość pano-
wie lustratores, przez parafie naznaczeni, te-
nentur lustracyey swoiey donieść elucidationem
a quaerula przeszłych z powiatu na-
szego ichmość panów commissarzów skar-
bowych.

Deducens wielmożnego imci pana Fluka
generała od gwardyi iego królewskiej mości,
pana naszego miłościwego, tu w powiecie
naszym na regiment stipendium mającego,
iako contrarie novella legis controvenyą,
iż nigdy regulaminu regimentowego pod
lustracyą ichmość coroczną, to iest requi-
situs deductive położyć niechciał, przez co
summa stipendii, gdzie y iako się obraca
nigdy dowieść nie mogli, więc praesenti laudo
cavetur, aby imć pan pisarz grodzki dimi-
dium rocznego stipendium na pomieniony
regiment ichmość panom assygnataryuszom
zatrzymał, donec regulamen wielmożny imć

pan generał Fluk taki iako ma być z fun-
damentu naysprawiedliwszą ad acta grodu
Grodzieńskiego acticari demandabit.

Ichmość pp. commissarze na prześwietny
trybunał skarbowy w. x. Lit. że vigore
constytucyey y dekretu skarbowego mają
być solariandi, przeto ichmość panom unani-
mitem na obiedwie osoby puł-złotego z każ-
dego dymu tylko uchwalamy y do grodu
przy podatku woyskowym importonowaną
być ma.

A iako zwykła być compassya nad upad-
łemi powiatu naszego, więc y dopiero ge-
mentiam braci przez ogien supliki in prae-
cordio mając, drugie pułzłotego z każdego
dymu naznacza się, to iest ichmość panom
bernardynom Grodzieńskim po groszy trzy,
imci panu Antoniemu Sopoekowi grosz, imci
panu Pawłowi Pancewiczowi grosz, y we-
dlug suplik caeteris ichmość panom con-
flagratom reszte groszy dziewięciu, które
oboie po pułzłotego przy racie Septembro-
wey anni currentis wnoszoną być ma do
grodu, a za niewniesieniem, imć pan pisarz
grodzki delatę wydać tenetur, upewniając
imści całym powiatem, iż od wszelkich im-
petycyi refragantów o wydanie delaty za-
stępować mamy.

Zaległa takóž w przeszłym roku na con-
flagratów postąpiona pensya, aby unanimit-
ter iako insze dymy wniosły, tak y które
nie płaciły dopłacić teneantur.

Querula ichmość panów possessorów, że
poddaństw y lózne osoby do Żuław y za-
granice wychodzą, takowych ktoby bez at-
testacyi był, łapać y konfiskować pozwalamy.

Względem supliki imci pana Antoniego
Sopoeka o dezolacyą majątności Kadysza,
że wystarczyć dymom nie może, przeto przy
meliorowaniu da Bóg taryf dyminucyą dy-
mów declaratur. Takóž zaległa pensya prze-

szłych ichmościów panów posłów y ichmość panów kommissarzów, aby do grodu była ad praesens importowana unanimiter zezwalamy. Takoz z namienioney conflagraciey pensyi naznacza się ichmość xięży bernardynom Grodzieńskim groszy trzy z dymu. Dat. ut supra.

U tego laudum podpisy takowe: Krzysztof Wiktoryan Jundził—marszałek powiatu Grodzieńskiego, Kazimierz Micuta—podkomorzy powiatu Grodzieńskiego, jako assensualium według podatku bene. Alexandrowicz stolnik Grodzieński mp., Antoni z Wahanowa Micuta—podstoli powiatu Grodzieńskiego, Kazimierz Ludwik Micuta—starosta Symilski, Dobrogost Bouffał—pisarz grodzki powiatu Grodzieńskiego, Kazimierz Trzeciak—czesznik Smoleński. Bogusław Sopocko, Dominik Sopocko, Władysław Nowicki—podezaszy Latycz. Józef Ey-

działowicz—starosta Przeroślski, Antoni Sopocko—łowczy Wolyński, Wawrzyniec Chlawinski—podstoli Wileński, Kazimierz Chelchowski, Stanisław Kobylński, Alexander Mayzoniusz, Mikołaj Dosz., Felicjan Węgierski, K. J. Jakub Eysmał, Antoni Eysmał, Jan Prokopowicz, Jan Cidzik, Andrzej Malicewski, Stanisław Ludwik, Franciszek Malinowski, Władysław Eysmał, Antoni Eysmał, Paweł Sobolewski, Stanisław Pancewicz, Jan Pancewicz, Maciey Eysmał, Michał Kamieński, Jakub Tukało, Ludwik Eysmał, Symon Płoński, August Pancewicz, Daniel Cidzik, Andrzej Wiszniewski, Michał Kołupayło Suzdzieiewski, Marcin Eysmał, Teodor Pyrski, Paweł Pancewicz, Władysław Pancewicz, Łukasz Maliewski, Józef Krzywkowski. Które to laudum iest do ciąg grodzkich Grodzieńskich wpisane.

1730 г.

Изъ книги за 1730 г., стр. 736—737.

14. Протестъ Упитскаго посла Марцинкевича противъ сейма.

Упитскій посоль Городненскаго повѣта протестуетъ противъ всѣхъ пословъ в. кн. Литовскаго, въ дѣйствіяхъ которыхъ усматриваетъ стремленіе

къ отдѣленію отъ короны, по поводу дѣлъ Курляндскихъ.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego, miesiąca Oktobra dwunastego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim comparens personaliter coram actis imé pan Ignacy Marcinkiewicz, manifest publiczny in facie całej rzeczy-po-

spolitey w izbie poselskiej przez wielmożnego imci pana Marcinkiewicza—sędziego ziemskiego y посла powiatu Upitskiego zanesiony y ręką tegoż iegomości podpisany ad acta grodu Grodzieńskiego podał, którego talis sequitur tenor:

Ja, niżej na podpisie ręki mey wyrażony, solennissime naypierwiey przed naywyższym sere y intencyi ludzkich sędzią, a potym coram subalterna maiestate in terris, przed nayiaśnieyszim króle mimcią p. m. m., którego pańska klemencya ku prawom y swobodom naszym nie tylko naszemu polskiemu horyzontowi, lecz całemu światu iest iawna y wiadoma, referuiąc się oraz do dwóch manifestów patryotów tak korony polskiej, iako y w. x. Lit. przeciwko seymowi przeszłemu, indebito modo et termino złożonemu, zanesionych manifestuię się, że non privato ullo interesse uwiedziony, lecz uważaiąc evidentes przeciwko instytutom y prawom oyczystym machinationes, kiedy mi którzy turbulentorum et novorum cupidi, a chcąc przez to swoim prywatnym dogodzić impressom, y usiłuiąc niby dismembrationem prowincyey Litewskiej od Korony polskiej uczynić, et compagem bene solidatam złączonych obóyga narodów pomieszać, na wszystkich prawie posłów w. x. Lit, rite et legitime na seymikach obranych, per privata fomenta et subordinatas personas protestacye nieszlusznie uformowali, przez to ordinarium cursum seymowania zatamowali, który antiquo et usitato more powinien był początek swój brać de executione na świeżo przeszłych seymach constytucyi ustanowionych, które iesli ad effectum przyszły, albo nie, liber campus każdemu posłowi do domowienia się iest, gdyż frustra leges conduntur, si non observantur, między którymi że restytucyą pseudoscripti electionis stanów Kurlandzkich grafowi Morytzowi danego, a przez iego królewskiej mości, pana n. m., diplomate publico do oddania stanom rzeczy-pospolitey assekurowanego, nullus dotąd subsequitus effectus, y lubo rzecz-pospolita provida iurium et provincia-

rum suarum dość dobrze obwarowała tę prowincyą in obedientia et fidelitate sui, tak przez konstytucyą, iako y przez kommissyą swoię, iednak że vulnere sanato, a żeby etiam cicatrix non maneret, przypominałem y teraz in caractere będący poselskiej funkcye, od braci moich przez instrukcyą obowiązany tey deklaracyi pańskiej iego królewskiej mości, pana n. m., skutecznego wypełnienia, w czym nie odebrawszy łaskawey y należytey rezolucyi, zważywszy przy tym, że kiedy w tey interweniencyi, gdzie idzie o konserwancyą całej prowincyi Kurlandzkiej nulla adimpletio legis dopieroż w drugich lezyach sanctitorum publicorum neque hiscere mihi licuit. Jeżeli zaś kto zechce rimari w tym co perimit publicam felicitatem, takowo zebrać y spenetrować potrafi, gdy minowszy anteriora sancita rzeczy-pospolitey konstytucye novellae legis anni millesimi septingentesimi vigesimi sexti inamaturam, et non interessatam wezmie trutinam, a przeto ex praemissis zważywszy imminetia pericula libertatis et integritatis publicae, y żeby privatorum molimina nie ważyły się in posterum w zgodney rzeczy-pospolitey y maiestatowi iego królewskiej mości, pana n. m., etiam interprocillas adversitatum zawsze zyczliwey iakieś-kolwiek przynosić dyzunii y dyffidencie per inpracticabiles dotąd protestationes, tudzież maiąc w konsyderacyey, że te tylko konstytucye osychaią y do exekucyi nie przychodzą, które in favorem et sustentaculum praw y swobod oyczystych są uformowane, protestuię się y powtóre contra totum actum seymowania et electionis marszałka, tudzież contra tumultuosam oppressionem liberae vocis, zachowuiąc sobie liberam corrigendi et addendi tego manifestu potestatem, oraz dla lepszey wiary ręką

własną podpisuję się. Działo się w Grodnie, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego trzydziestego, miesiąca Oktobra iedynastego dnia.

U tego manifestu podpis takowy: Paweł F. Marcinkiewicz — sędzia ziemski y poseł

powiatu Upitskiego. Który to manifest za podaniem przez wyż wyrażoną osobę do akt, jest do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany.

1743 г.

Изъ книги за 1743 г., листы 346—347.

15. Протестъ шляхты Лидскаго повѣта противъ Срѣтенскаго сеймика.

Шляхта Лидскаго повѣта протестуєть противъ своихъ сотоварищей по поводу незаконнаго

избранія ими директора и депутатовъ, а равно и противъ запрещенія свободной подачи голосовъ.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego trzeciego, miesiąca Apryla dwudziestego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przedemną Antonim z Wahanowa Micutą — podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, stanowszy personalliter imć pan Marcyan Mowlewicz nomine suo y wszystkich ichmci panów szlachty, obywatelów powiatu Lidzkiego ten process ad acta grodu Grodzieńskiego podał, którego tenor sequitur:

My urzędnicy, szlachta, obywatele powiatu Lidzkiego, któryśmy się zebrali do miasta Lidy ikmci ad locum solitum consiliorum w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym czterdziestym trzecim, miesiąca Lutego czwartego dnia, solennissime protestujemy y manifestujemy przed całym światem de oppressione liberae vocis et eius suffocatione per tumultus na to przysposobione, ordynowane insciis nobis w obebraniu dyrektora ad placitum suum y onych w za-

sadzeniu tumultuarie prawa pospolitego nie obserwując et liberam vocem, a tak postrzegając prawa y wolności szlacheckiey przeciwko tak szkodliwej całego powiatu krzywdzie y oppressyi protestowaliśmy się solennie in loco competenti consiliorum w zamku Lidzkim tak przeciwko obraniu dyrektora, iako contra totum actum, iako w obieraniu ichmć panów deputatów tumultuarie, mimo affekta y głosy wolne braterskie y mimo wolę y wiadomość y zezwolenie całego powiatu, do którego tedy manifestu, iako broniąc prawa wolności et liberam vocem, aby ex hoc usu insolito in posterum takowe nie działy się inkonwienienye praevidendo in futurum, o co iterum contra totum actum protestowaliśmy się y rękoma naszymi podpisujemy się. Dat. ut supra.

U tego manifestu podpisy rąk ichmć panów szlachty tymi wyrażone słowy: Benedykt Pokubiata, Marcyan Mowlewicz, Stefan Żukiewicz, Kazimierz Ometa p. w. p.,

Ja Krzysztof Rouba, ia Adam podpisuję się Rowba do tey protestacyi, Michał Butkiewicz, Jan Ometa, Antoni Miszniewicz, Marcin Tunkiewicz. Który to manifest, za po-

daniem onego do akt, iest do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany.

1752 г.

Изъ книги за 1752 г., листы 667—668.

16. Протестъ Казимира Морскаго противъ цѣлаго акта Городенскаго сейма.

Посоль Сохачевской земли протестуетъ противъ нарушенія шляхетскихъ правъ и свободъ, а равно противъ правительственныхъ злоупотребленій, выразившихся въ слѣдующихъ фактахъ: въ непрочтеніи результатовъ *senatus consiliorum* въ по-

сольской избѣ; въ излишнемъ и противозаконномъ количествѣ гвардіи, присланной на сеймъ; въ отдачѣ экономическихъ имѣній и соляныхъ жупъ въ руки диссидентовъ; въ новомъ распредѣленіи почтъ въ Коронѣ и в. кн. Литовскомъ.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiątego wtórego, miesiąca Oktobra dwudziestego czwartego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim *comparendo personaliter coram actis* iasnie wielmżony imé pan Kazimierz z Morska Morski—poseł ziemi Sochaczewskiej, manifest na rzecz niżej wyrażoną *sistendo activitatem* dalszego sejmowania *ad acta* podał, potrzebując aby był przyjęty y do xiąg wpisany, którego tenor *sequitur talis*:

Stanowszy osobiście przed urzędem y aktami grodzkimi Grodzieńskimi iasnie wielmożny imé pan Kazimierz Morski, z wojewodztwa Rawskiego, z ziemi Sochaczewskiej, na seym walny terazniejszy Grodzieński obrany poseł, naprzód przed Bogiem y światem, że nie żadnym prywatnym interesem, lecz *pure amore oyczyzny ductus*, manifestuie się, a to w tym: iż *insistendo* prawu *pospolitemu* o porządku sejmowania ro-

ku tysiącznego sześćsetnego dziewięćdziesiątego postanowionemu, zaraz przy zaczęciu seymu, a złączeniu izby poselskiej z przeświety senatem, na powitanie króla iego mości pana naszego miłościwego, gdy o przymówienie się *ad pacta conventa* przez kilka seymów zatamowane dopraszali się, tylko po iednemu z prowincyi głos dany, a dla każdego prawem obwarowany, y ten w prowincyach swoich požadanego nie odebrał skutku, także *ad tenorem* tey konstytucyi *wzwyż* wyrażoney, *resultata senatus consilii* w izbie senatorskiej nie czytane, y podług konstytucyi *anni millesimi sexcentesimi septimi*, senatorowie *ad latus* nayiasniejszego pana, po przeczytaney od tronu propozycyi, *naznaczeni* nie zostali, po powrocie do izby poselskiej, wyrazili w głosach swoich w tych punktach *laesionem iurium cardinalium* sejmowania, oraz *desideria* swoje podług instrukcyei od wojewodztw danych, na fundamencie konstytucyi *anni millesimi sexcente-*

simi septimi, millesimi sexcentisimi quadragagesimi primi, millesimi sexcentisimi decimi septimi, millesimi septingentesimi trigesima sexti, o redukcją gwardyi nad komput prawem postanowionej, in regno nadyduiącej się, o szarże pierwsze wojskowe authoramentu cudzoziemskiego cudzoziemców, dyssydentów zaszczycające; o dyspozycie dobr ekonomicznych, żup solnych, w rękach dysydentskich zostaiące, aby ad tenorem pomienionych konstytucyi, te publiczne żądania do skuteczney istoty przyiść mogły, iako też poczty koronnej y Litewskiej dyspozycie, w której wszystkie arkana status zawieraią się w ręku rodowitego szlachcica polskiego in fide orthodoxa żyiącego zostawać mogła, przez iaśnie wielmożnego marszałka seymowego upraszali y tak circa liberum veto, activitatem dalszych konsultacyi zatamowali, dopominaiąc się u iaśnie wielmożnych ministrów, to iest pieczętarzów, krzywdy w pieczętowaniu przywileiów contra mentem legis u iaśnie wielmożnych marszałków zaniedbały, attencyi nad komput gwardyi Saskiej konstytucją tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewięć opisaney, iako w iaśnie wielmożnych podskarbach ustriusque gentis ekonomie y żupy cudzoziemcami y dyssydentami są osadzone. Że zaś w zwyż wyrażone punkta podług instruceyi od woiewodstwa wniesione pomyslny zupełnie ad mentem prawa nie odebrali rezolucyi, y owszem miasto ustanowienia požądanej inter status konfidencyi, bardziej ią zirytowano, miesza-

iąc do tego etiam extraneos cum summo praeiudicio intaminatae fidei dobrze zasłużonych y w niwczym nie notowanych w tey rzeczy-pospolitey senatorów; obawiając się tedy ex his omnibus praemissis, aby na tym seymie non sit pejor medicina morbo, kiedy nie tylko na nim reintegratio iurium cardinalium, od których salus pendet publica cale odrzucona, podane posłem w instrukcyach desideria przytłumione, które być powinny pro basi et fundamento gerendorum et tractandorum na seymach negotiorum, do utwierdzenia potrzebney inter status konfidencyi, do utrzymania partem sanguine antecessorum libertatis, do zmocnienia inter maiestatem et libertatem iak naygruntownieyszey apprime potrzebney poufałości, kiedy te wszystkie tak gwałtowne rzeczy-pospolitey desideria et iustissima petita abrogantur et vilipenduntur, praecavendo indemnitati et integritati publicae, conservationi iurium et praerogativarum omnium ordinum quomodocunque et per quemcunque laesarum sistit actuitatem ulteriozem seymowania et de nullitate seymu teraznieyszego quam solennissime manifestuję się salva praesentis manifestationis auctione vel diminutione pleno in robore reservata et praecustodita.

U tego manifestu podpis samego actora wyrażony tymi słowy: Kazimierz z Morska Morski—poseł ziemie Sochaczewskiej. Który to manifest iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1764 г.

Изъ книги за 1765 г., листы 23—24.

17. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта относительно конфедераціи.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, по случаю междуцарствія, избираютъ разныхъ должност-

ныхъ лицъ—маршалка, полковника и ротмистровъ и обязываютъ ихъ приступить къ образованію всеобщаго ополченія.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Aprila dziewiętnastego dnia.

Coram actis grodu Grodzieńskiego comparendo personaliter imé pan Michał Witkiewicz laudum powiatu Grodzieńskiego ad acta grodu Grodzieńskiego podał de tenore sequenti.

My dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo, szlachta y obywatele powiatu Grodzieńskiego ad solitum consiliorum locum za nadgłoszonym oznajmieniem od w. i. p. Franciszka Bohufała—marszałka konfederackiego na przeszłym immediate seymiku obranego, zgromadzeniu podaiemy to ad publicam prowincyi w. x. Lit. notitiam, iż uważając wyciągającą potrzebę, lubośmy się na przeszłym seymiku pro natura interregni spoili y ziednoczyli in vinculum confederationis teraz tym strictiori nexu z przyczyn w manifestie naszym wyrażonych przyrzeczywszy się, post resignationem pomienionego w. i. pana Bohufała, laski marszałkowskiej obraliśmy terazniejszym naszym zgodney elekcyi postanowieniem, za marszałka konfederackiego z przyłączonym pułkownikostwa urzędem cnotą, zasługami y zdolnością do tey funkcyi zaszczyconego i. w. i. pana Antoniego Tyzynhauza—pisarza w. w. x. Lit., któremu pro sociis

laboris za konsyliarzów obraliśmy plenissima capacitate eminentes ww. i. pp. Józefa Wołowicza—sędziego grodzkiego p-tu Grodzieńskiego, Jana Wołkowickiego—stolnika Grodzieńskiego, Józefa Selskiego—podczaszego, i. p. Franciszka Boufała—woyskowicza Grod., obowiązuemy oraz pomienionego i. w. i. p. marszałka konfederacyi ut exerceat munus suum baczo y pilno, straż czyniąc, aby hunc nexum sprzymierzania się naszego ni zprzeciwkami nie ważył rozrywać spiskami, takowych podług obowiązków konfederacyi naszej rozpraszać, scigać y do ieneralney konfederacyi do Wilna odsyłać powinien, succurendo oraz następującey do przyszley elekcyi potrzebie. Ponieważ do urzędu terazniejszego marszałkowstwa konfederackiego adiungitur officium przy komindezie powiatowey pułkownikostwa, obieramy razem plenum meritorum aptumque et idoneum ad munus chorągwa powiatowego w. i. p. Michała Eysymata—woyskiego powiatu Grodzieńskiego, naznaczamy tudzież rotmistrzów ww. i. pp. Ignacego Ignatowicza—podstolego, Michała Politalskiego—czesnika, Iana Odachowskiego, Ignacego Chreptowicza—podskar. sądów kaptur., Jakuba Rukiewicza—oboznego, Jana Morossa, Józefa Sopockę—urzędników y szlachty

powiatu Grodzieńskiego. Między których, iakie nastąpi parafii rozrządzenie pośledniejsze w tym nastąpi pomiarkowanie, teraz zaś aby ichmość pp. rotmistrze przezorną czyniąc w powiecie naszym lustracją rejestra szlachty do służby wojenney sposobnych spisawszy, podali w raporcie i. w. i. p. marszałkowi konfederackiemu, szlachta zaś aby konie, broń, iak do pospolitego ruszenia przysposobiali, ma exekucyi po ww. i. pp. rotm. doyrzeć i. w. i. p. marszałek konfederacki, iako in suo officio mający od nas moc sobie daną y zaleconą, in reliquo stosować się powinien i. w. i. p. marszałek konfederacki do zachodzących do ieneralney konfederacyi dyspozycii, które exacte wypełniać et integritatem powiatu naszego oraz robur niniejszey konfederacyi tueri powinien. My zaś nie wprzód ad exvinculationem przystąpić mamy, aż do następującej przyszley elekcyi et in subsequens koronacyi, oraz poki prowincya nasza Litewska w krzywdach swoich y dolegliwościach uspokoioną zostanie, które to postanowienie nasze obowiązkiem wiary, sumienia, honoru y przysięgi naszey zmocnione podpisami własnych rąk stwierdzamy: Pisan w Grodnie, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Aprila siedmnastego dnia.

U tego laudum podpisy i. ww. ii. pp. obywatelów powiatu Grodzieńskiego temi słowy: Marcin Jan Nepomucen Olizarowicz—podsedek y marszałek kaptur. p-tu Grodzieńskiego mp., Antoni Gorszkowski, Piotr Boufał—sędzia kaptur. powiatu Grodzieńskiego, Józef Garbowski, Piotr Stetkiewicz, Michał Oledzki, Piotr Jakimowicz, Michał Gromyka, Józef Chlewiński, Józef Malinowski, Jan Klidzia, Stefan Nowicki, Ignacy Sza-

niowski, Alexander Sawicz, Michał Witkiewicz, Jakub Maleiewski, Tadeusz Wulmer, Michał Wołkowicki—pisarz y sędzia sądów kaptur., Alexander Miliką Marwoysz p. s. d. sę. p. Grodzieńskiego, Jerzy Jodkowski sę. k. p. Grodzieńskiego, Antoni Wołkowicki, Daniel Lipnicki, Antoni Józef Jelski—pod. p. Grodzieńskiego, Tadeusz Siemaszko—komorn. Grod., Kazimierz Grobicki, Stephan Wołkowicki, Józef Proxyc Kandyba, Piotr Wozbun, Symon Eysymą, Wiktor Kiernożicki, Józef Kłanicki chor. Jerzy Weys, Ludwik Lenkiewicz, Kazimierz Szyszka, Stanisław Obuchowski, Franciszek Rusiłowicz, Ignacy Worytko—komor. wdztwa Wileńskiego, Michał Pietkiewicz, Józef Siemaszko, Piotr Rak, Marek Gradowski, Stepan Gradowski, Jan Malinowski, Mateusz Herbut Heybowicz, Jan Kulikowski, Kazimierz Gorzkowski, Jan Chibowski, Mikołaj Kamiński, Władysław Pawłowski, Benedykt Nietupski, Felicyan Brzozowski, Mateusz Brzozowski, Franciszek Morozowski, Paweł Płoński, Alexander Sawicz, Symon Sizieniewski, Adam Mucziński, Franciszek Białokos, Józef Mroczek, Jan Karoża, Michał Konstantinowicz, Józef Wysocki, Franciszek Siwicki, Antoni Steckiewicz, Kazimierz Alexandrowicz, Stepan Wołkowicki, Ignacy Obuchowicz, Andrzej Obuchowicz, Józef Kalenkiewicz, Tadeusz Kamiński, Franciszek Strzałkowski, Antoni Wąsowicz, Tadeusz Maculewicz, Ludwik Narwoysz, Marcin Eysymą, Józef Butrimowicz, Jan Gorszkowski. Które to takowe laudum p-tu Grodzieńskiego za podaniem onego przez wyż wyrażonego imci do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęte y wpisane.

1764 г.

Изъ книги за 1765 г., листъ 92.

18. Протестъ дворянъ Городненскаго повѣта противъ сеймиговаго постановленія.

Дворяне поименованные въ этомъ документѣ протестуютъ противъ акта избранія пословъ на коронаціи сеймъ и считаютъ его недѣйствительнымъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra dwudziestego dziewiątego dnia.

Coram actis grodu Grodzieńskiego comparendo personaliter i. p. Ignacy Kozakiewicz manifest seymiku antekoronacyjnego przez ww. i. pp. w. obywatelów p-tu Grodzieńskiego zanesiony, ad acta grodu Grodzieńskiego podał, którego tenor sequitur talis:

My senatorowie, urzędnicy ziemscy, grodziecy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu naszego Grodzieńskiego, gdyśmy się na dniu dwudziestym dziewiątym Octobris, in anno praesenti tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego do Grodna ad solitum consiliorum locum do zamku ikmei zebraли się na obranie ww. i. pp. w. posłów y takowy actum seymikowania według dawnych zwyczajów y prawa w. x. Lit. czynić chcieli, in plena libertate consulendi na tenczas i. w. pp. Antoni Tyzynhauz—pisarz w. x. Lit. y w. i. p. Jan Wolkowicki—stolnik powiatu Grodzieńskiego w małej liczbie dożywotników y niektórych possessyi w powiecie nie mających, odłączywszy się a corpore całego powiatu, mimo zachodzące manifesta w zamku, gwałtownie y nie uważając na contradykcyę będących wszystkich obywatelów powiatu Grodzieńskiego, posłami na seym

coronationis niesłusznie zaszyciając się być obranymi, przeciwko woli y zdaniu powiatu, więc my wyż wyrażeni, nie chcąc crimina status patrare, solennie przeciwko takowemu postępkowi, cum convulsione praw uczynionemu, manifestuiemy się coram actis grodu Grodzieńskiego y de nullo et irritito actu iterum iterumque manifestuiemy się. Pisan w Grodnie, anno, mensi et die ut supra.

U tego manifestu podpisyrak i. ww. i. pp. w. obywatelów powiatu Grodzieńskiego temi słowy: Michał Massalski—kasztelan Wileński, hetman w w. x. Lit., Eustachi Michał Benedykt Alexandrowicz—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Marcyn Jan Nepomucen Olizarowicz—podsedek powiatu Grodzieńskiego, Michał Józef Eysymont—woyski powiatu Grodzieńskiego, Józef Boufał—mierniczy graniczny w. x. Lit., pisarz grodzki powiatu Grodzieńskiego, starosta Stokliski, Benedykt Boufał—koniuszy powiatu Grodzieńskiego, Benedykt Sopocko—skarb. p-tu Grodzieńskiego, Andrzej Głindzicz—krayczy y sędzia kapturowy powiatu Grodzieńskiego, Jan Bałtr. Olizarowicz—chor. powiatu Grodzieńskiego, Antoni Kleczkowski sto mp., Kaietan z Wahanowa Micuta—pisarzewicz Horodelski, Andrzej Kilianowski—czesn. Orsz., Marcin Snarski cz., Mi-

chał Jeleński—podstar. Mozyr., Jan Tadeusz Roszkowski, Franciszek Puchalski, Franciszek Ihnatowicz, Michał Józef Szymak—komornik y sędzia kap. powiatu Grodzień., Ignacy Kazakowicz, Józef Wiszczyński mp., Karol A. Kmita, Jerzy Kolankowski, Jan Obuchowski, Felician Ihnatowicz, Józef Antoni Sopocko — rotmistrz y sędzia kaptur. powiatu Grodzieńskiego, Stanisław Jeleński—podstaros. sądowy powiatu Mozyr., Antoni Narzymiski, Jerzy Rosochacki, Faustyn Sopocko, Antoni Usowicz, Stepan Sopocko, Józef Szliter, Kazimierz Sadłucki, Ignacy Sopocko, Józef Kolankowski, Piotr Esymat, Józef Mroczek, Paweł Kmita, Józef Szelpach, Stepan Obuchowski, Jan Moross—mr. powiatu Grodzieńskiego, Adam Proniewicz, i. rg., Felicyan Wasowicz, Jan Orzechowski, Andrzej Esymat, A. Protazy Danowski, Eliaszy Proniewicz, Adam Czeszeyko, Piotr Ihnatowicz, Antoni Esymat, Jan Strzelbicki, Jerzy Eysymont, Jerzy Hrynaszkiwicz, Stanisław Rozczewski—miec., Bartłomiej Biergiel, Jan Żyrkiewicz, Stefan Wasilewski mp., Józef Wereszczynski, Thadeusz Sadłucki, Jan Gawayanowski, Roch Cieszeyko, Andrzej Cidzik, Jerzy z Krzewa Reszka mp., Józef Pacenko, M. Hromyka, Antoni Gorszkowski, rotm. powiatu Grodzieńskiego, Antoni Sarosiek, Benedykt Kulbacki, Józef Bylewski, Piotr Ginett, Józef Obuchowski, Michał Ey-

symat, Franciszek Olizarowicz, Kazimierz Sopocko, Leon Bouffał—obozny p-tu Slar., Im. Żyrkiewicz, Maciey Sławeta, Tomasz Danowski, Piotr Krasnicki, Jerzy Pacenko, Jan Olizarowicz, Ignacy Obuchowicz, Benedykt Jelimowicz, Jakub Zapolski, Piotr Krasnicki, Samuel Jurowski, Jan Obuchowski, Marcin Byleczyński, Józef ikm., Michał Macieiewski, Kasper Tomaszewski—budowniczy p-tu Grodz., Mateusz Wiktoryn Olizarowicz, Piotr Obuchowski, Ignacy Tołoczko, Antoni Pacenko, Mikołaj Żubrawski, Karol Olizarowicz, Andrzej Świętorzecki, Maciey Bazilewski, Jakub Wasilewski—ienerał ikmci p. Grodzieńskiego, Maciey Cidzik, Stefan Pyrski, Jan Pancewicz, Maciey Fulucisz, Maciey Jodkowski, Bartłomiej Pacenko, Jan Cidzik, Bartłomiej Wasilewski, Józef Pacenko, Antoni Jodkowski, Alexander Staniewski, Franciszek Jurowski, Jerzy Jodkowski, Maciey Staniewski, Antoni Czarniewski, Michał Bohusz, Jan Lewoniewski, Franciszek Łuba, Jerzy Szymak, Piotr Jakimowicz—por. powiatu Grodzieńskiego, Jerzy Koroza, Józef Butrymowicz mp., Marcin Proniewicz, Alexander Cidzik, Marcin Proniewicz, Benedykt Muczyński. Który to takowy manifest i. ww. i. pp. w. obywatelów powiatu Grodzieńskiego za podaniem onego przez wyż wyrażonego imci do akt, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1776 г.

Изъ книги за 1775—1776 г., листы 314—317.

19. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на Срѣтенскомъ сеймикѣ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, постановили: 1) избрать въ скарбовый трибуналь депутатовъ—на Виленскую и Городненскую каденціи;

2) назначить комиссаровъ для приведенія въ извѣстность дѣлъ, относящихся къ продовольствію русскихъ войскъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Februarii szóstego dnia.

Przed aktami grodu powiatu Grodzieńskiego stanowszy osobiście ięgomość pan Michał Minuczyc — czesznikowicz Wolkowyski laudum seymiku Gromnicznego powiatu Grodzieńskiego opowiadał, prezentował y do akt podał, którego tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis:

My dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta y obywatele powiatu Grodzieńskiego, z przepisu prawa na seymiki gromniczne dnia piątego Februarii tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego roku do miasta ięgo królewskiey mości Grodna na zwyczajne obrad naszych mieysce zgromadzeni, praesenti nostro publico laudo wszystkim do wiadomości podaiemy: Po iednomysłnym zgodnych głosów całego naszego powiatu wielmożnych ichmościów panów, Tadeusza Alexandrowicza—sędziego grodzkiego Grodzieńskiego na Wileńską y Tadeusza Andrzejkowicza—sekretarza komisysyi skarbowey w. x. Lit. na Grodzieńską trybunału głównego w. x. Lit. kadencye za deputatów z powiatu naszego obraniu y

po wysłuchaniu rotą konstytucyi tysiąc siedmset dwódziesiątego szóstego roku przepisana na też funkcyą przez ichmościów in publica facie seymiku wykonanego iuramentu, gdyśmy do ułatwienia powszechnych powiatu naszego interessów przystąpili, tedy tak z powodu uniwersału ięgo królewskiey mości, pana naszego miłościwego, za zdaniem rady przy boku ięgo nieustaiącey pod datą dnia dwódziesiątego Czerwca, tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego roku do woiewodztw, ziem y powiatów wydanego końcem zadość uczynienia onemu, iako też y z szczególney powiatu naszego potrzeby dla powzięcia wiadomości tak wielości wydatków przez obywatelów powiatu naszego na woysko rossyjskie, od tylu lat w kraiu będące, prowiantów y furazów, iako y odebraney za one płacy za nappierwszą rzecz do objaśnienia sądziliśmy; w tey mierze podany nam iest szródek pomienionym nayiaśnieyszego pana uniwersalem, iż byśmy do takowych prowiantów y furazów wyznaczonych kommissarzów na ninieyszym seymiku obrachowawszy y z tąd pewną w tym wiadomość powziąwszy, nie tylko od tych że kommissarzów

z wyplaconych im dla powiatu przez komendy rossyiskie summ należność dla każdego pozyskać, ale też iesliby co ieszcze od tych że komend należało za doniesieniem do kancellaryi rady, przy boku nayiasniejszego pana zostaiącey, przez pieczolowitość iego pańską sprawiedliwej satysfakcyi spodziewać się mogli. Ta więc w obrachowaniu przerzeczonych prowiantowych y furazowych kommissarzów czynność, gdy w czasie niniejszych obrad naszych dla wielu przyczyn przy zupełności zgromadzonego obywatelstwa stać się nie może, przeto pro hoc expediendo calculationis actu wielmożnych ichmościów panów Ignacego Chreptowicza — podstolego, Michała Eysymonta — budowniczego y Michała Sadluckiego — mostowniczego, urzędników powiatu naszego, e medio nostri zgodnemi głosami obraliśmy, postanowiliśmy et praesenti laudo kredensuiemy y authoryzuiemy. Którzy to dezygnowani ichmość, za wydanemi od siebie do pomienionych bywszych y terazniejszego ichmościów panów kommissarzów prowiantowych y furazowych y do ich funkcyi iakim-kolwiek tytułem implikowanych otworzystemi obwieszczeni listami na czas y miejsce sobie upodobane, a w tym że obwieszczeniu wyrazić się maiące, ziechawszy, nayprzód registra perceptowe przystawianych do magazynów rossyiskich prowiantów y furazów zlikwiduią, kwity dawane od komend rossyiskich przed się produkować rozkażą, oraz pieniądze od tych że komend im danych rationem exigent, y remanenta pieniężne u nich pozostałe do siebie odebrawszy de praestito totali calculo imieniem całego powiatu zakwituią, renitentes zaś lub z swoiey funkcyi nieusprawiedliwionych na naypierwsze roczki grodzkie Grodzieńskie ad regestrum

fisci exinstencia instigatoris zapozwawszy prawem prosekwwać et ad satisfactionem praesenti laudo urgere tenebuntur, potym obywatelów powiatu naszego, którym satysfakcyja nie nastąpiła, uniwersalem od siebie wydanym obwieściwszy, temiz pieniędzmy, które od kommissarzów obrachowanych remanentem odbiorą, kwity cenę przez komendy rossyiskie ustanowioną wyplacą. Na ostatek, ażeby na piśmie o tym wszystkim dokładną rezolucyą do kancellaryi rady, przy boku nayiasniejszego pana nieustaiącey, ciż wielmożni ichmość panowie urzędnicy, do takowey czynności obrani, przesłali y w tym fideliter usługę powiatowi uczynili enixe obliguiemy, a dla zupełniejszey wagi terazniejsze laudum rękoma naszymi podpisuiemy. Dat. w Grodnie ut supra.

U tego laudum podpisy rąk iaśnie wielmożnych w. urzędników y ichmościów panów szlachty temi się wyrażaią słowy: Józef Wołowicz — marszałek powiatu Grodzieńskiego, Jan Wołkowicki — podkomorzy powiatu Grodzieńskiego, Józef Jelski — chorąży powiatu Grodzieńskiego, Ignacy Ihanowicz — woyski powiatu Grodzieńskiego, Michał Politalski — sędzia trybunalny powiatu Grodzieńskiego, Benedykt Boufał — sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Jan Moross — koniuszy powiatu Grodzieńskiego, Józef Antoni Sopocko — rotmistrz powiatu Grodzieńskiego, Stanisław z Kleczkowa Kleczkowski, Gabryel Moross — rotmistrz powiatu Grodzieńskiego, Tadeusz Wolmer, Franciszek Selski — sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Michał Witkiewicz, Szymon Rosochacki, Antoni Waleryan Gorkański-Gozdzialkowski — mostowy y komornik ziemski woiewodztwa Mińskiego salva integra exolutione nam samym y ichmościom powietnikom summy ex

calculacione przypadającej, Marcin Jan Nepomucen Olizarowicz — sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego prezes, Marcin Suzin Ochotnicki—rotmistrz powiatu Grodzieńskiego, Michał Mołochowiec mp., Alexander Sa-
wicz. Które to laudum, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego przyjęte y wpisane.

Г.

ИНСТРУКЦІЯ ДВОРИАНЪ ГОРОДИНСКАГО ПОВѢТА ПОСЛАМЪ, ОТПРАВЛЯЕМЫМЪ НА СЕИМЫ, И АКТЪ ГОРОДИНСКОЙ КОНФЕДЕРАЦІИ 1764 ГОДА.

1707 г.

Изъ книги за 1707—1708 г., листы 520—521.

1. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, отправляемымъ на раду въ Новый Городокъ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ, отправляемымъ на раду въ Новогородокъ, инструкцію слѣдующаго содержанія:

1) послы обязываются наблюдать, чтобы на предстоящей радѣ общія дѣла не рѣшались единичными личностями, особенно въ дѣлахъ генеральныхъ трактовъ;

2) чтобы на мѣста офицерскія выбирались шляхтичи;

3) чтобы власть генеральнаго полковничества, назначенная на Олькивицкомъ сеймѣ, была прекращена.

4) чтобы репартиція, назначенная для новообразованнаго войска, была названа открыто предъ воеводствами и повѣтами вспомогательною;

5) чтобы сдѣлано было облегченіе Городненскому повѣту по части продовольствія имъ русскихъ союзныхъ войскъ;

6 и 7) чтобы возвращены были изъ плѣна и вознаграждены за убытки лица, захваченныя незаконно людьми Московскаго царя;

8) чтобы не назначалось новыхъ наградъ, кромѣ установленныхъ древними законами и обычаями; въ случаѣ же ихъ надобности, чтобы таковыя награды производились изъ суммъ рѣчи-посполитой;

9) благодарить гетмана в. кн. Литовскаго за его труды и просить не прекращать ихъ и на будущее время;

10) выразить такую же благодарность и Потѣямъ;

11) ходатайствовать о назначеніи Городненскаго старосты командиромъ драгунской хоругви и объ вознагражденіи его за убытки, причиненные его Берестейскимъ имѣніямъ царскими людьми.

Roku tysiąc siedmsetnego siódmego, miesiąca Nowembra dwudziestego ósmego dnia.

Na urządzie i. k. m. grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grotuzem, podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielm. imć p. Hrehorego Józepha Kotowicza, starosty Grodzieńskiego, ustanowio-

nym, stanowszy personaliter imć pan Alexander Siezieniewski, instructiā, na seymiku na dniu 26 Novembris ichmość pp. posłom niżej wyrażonym danā, ad acta grodu Grodzieńskiego ku zapisaniu podał, która de verbo wpisuiąc tak się w sobie ma:

Instructia, od nas senatorów, dygnitarzów,

urzędników ziemskich — grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów p-tu Grodzieńskiego, którzyśmy się ad locum solitum do Grodna ziechali pro die 26 Novembris, anni 1707, ex limitatione seymikowania na dzień 12 eiusdem radą Lubelską naznaczonego, dla obrania ichmć pp. posłów na radę w Nowogródku die 3- Decembris, in anno praesenti, dana iaśniewielmoż. imci p. Mikołajowi z Kozielska Ogińskiemu, podskarbiemu w. x. Lit., wielm. imci panu Hrehoremu Kotowiczowi, staroście Grodzieńskiemu, wielm. imci p. Michałowi, podkomorzemu Starodubowskiemu, imci panu Jakubowi Politalskiemu, horodniczemu p-tu Grodzieńskiego, imci p. Samuelowi Łazowemu, sędzicowi grodzkiemu Grodzieńskiemu, od nas zgodnie obranym y uproszonym.

Jest nadzieia, że tandem inter fluctuantes publicznych nieszczęśliwości turbidines tot pressa infortuniis y niby zanurzając się in inundatione wzruszonych praw rzeczypospolitey agro discussis in obicem przeciwnego impetu procellis, y widome mille przebywszy discrimina, felici naufragio pożądanego conservati starożytnych swobod sinabitur portu; tedy continua circa bonum publicum vigilantia infractoque studio sine taedio curarum w iaśnie ośw. iaśnie w. w. ichmość pp. senatorach y posłach ziemskich tey miłey oyczyny non degeneribus filiis na terazniejszych rzeczypospolitey obradach operantes widzimy naufragos. Za co naprzód zastępów panu, per quem imperia durant conservanturque, iura nappokorniejsze wyraziwszy dziękczynienie, hoc duce securi ex praementibus wyszedzsy malis, secundo cursu in orbita przeciwnemi wiatrami z kłuby oyczystych zwyczajów wzruszone, spodziewając się widzieć veta za pożądaną unione animorum malatio disunitorum civium ulterioresque faustos mogąc ominari gressus

tym wszystkim i. o. w. ichmć pp. senatorom, ministrom, status wodzom zacney kawaleryi, którzy cum dispendio fortun własnych et detrimento zdrowia na przeszłych kilku radach w utrzymaniu wiary ś. świąt nic Pańskich y wolnego narodu praw kierując styr, salubri nie omieszkali prodesse consilio winnyśmy przy uniżonym podziękowaniu affektami naszymi sempiternam remunerationem, których zacnych y wielkich imion perennem gdy cantabimus gloriam, o nieodmienną communi bono upraszamy al-laboratis, winniśmy też samą gratitudinem ex equestri ordine iaśnie w. w. ichmć pp. dignitarzom, posłom ziemskim z woiewodztw y powiatów na tę radę delegowanym, in profunda ich veneratione, z tąż samą ochotą oświadczać się, że osobami naszymi dla spólney conservatii inferendo ulteriori consiliorum onere deklaruiemy addere humera, co teraz re ipsa contestamur przez w. w. ichmć pp. posłów naszych, innatae erga bonum publicum probataeque dexteritatis, którzy ichmć luculentiori sermone zgromadzonym ichmć wszystkim na tey radzie podziękowawszy pro zelo et pietate erga patriam upraszać będą, ut indeffesso studio eiusdem salvandae efficacia curent media.

1-mo Spólney obradzie addendo laborem ichmć pp. posłowie nasi przestrzegać tego pilno będą, aby quod ad cunctos spectat, soli non decidat na terazniejszey radzie, y aby ad materias status universalem assenssum rzeczypospolitey requirentes determinative nie wdawano się, osobliwie in negotium generalnych traktów sine scitu ordinum.

2-do. Lubo penetravit cor każdego regressus woyska w. x. Lit. ab obsequio rei publicae, iednak w wyprawie z dymów abiuratorych dragonii na radzie Lubelskiey demulsit animos suppeditatum consilium cho-

ragwiami tegoż powiatu bene possessionati byli officerowie, szlachta.

3-tio. A ponieważ władza pułkownictwa generalnego, po Olkieniickim postanowieniu termino kilku lat circumscrip̄ta, cessavit, zaczym non plus ultra prorogandam ichm̄c pp. posłowie promotebunt et urgebunt.

4-to. Reparticia woysku nowo erygowanemu, iako sine nobis napisana, tak doyrzeć tego mają ichm̄c pp. posłowie nasi, aby na terazniejszy radzie in facie woiewodztw y powiatów pisana była auxiliante clara w. x. Lit.

5-to. Po tak wielu pressurach w powiecie naszym, którym ex positione loci powiat nasz podlega przysłanym reskryptem z rady Lubelskiej ex ratione deklaracyi prowiantów letnich na woysko auxiliarne nayiaśniejszego Cara iegomości, tylkośmy się ucieszyli, w samey rzeczy in antiquo zostaliśmy calamitatum statu, kiedy we tróynasób większe będące pułki Cara imci w powiecie naszym prowianty y innemi exactiami in victualibus, iako to braniem wołów, masel, gorzałek etc: przy pienezney krom tego quocie in aequo valore z prowiantem wyexequowali quantitatem, więc doniosą to ichm̄c pp. posłowie et curabunt media, iakobyśmy w lokującym się teraz woysku na zimową subsistentią w powiecie naszym po cztery porcie z dymu pretendującey zabiec exactii, która na miesiąc ieden więcej niż złotych dwieście uczyni.

6-to. Przy colligatii z nayiaśniejszym Carem imci bezpiecznie każdy w domu swoim zostawać mający, przeraża się odgłosem niazdów na domy szlacheckie, y tych braniem do więzienia, y rabowaniem, iako się to w tym czasie pokazało, iako to nad im̄c p. Kazimierzem Mokrzejckim, którego ludzie Cara imci naiechawszy z domu wzięli w nie-

wolą y do Białegostoku zaprowadzili, którego ztamtąd cum summa contumelia stanu szlacheckiego do Mińska posłano, ubogą fortunę zrabowawszy, y na drugim imci p. Andrzejem Popławskim, którego simili modo z domu wzięto y zrabowano, instabunt ichm̄c pp. posłowie, aby nie wchodząc in ulteriores consiliorum cursus na terazniejszy radzie de medio eliberowania onych urgetur y o nagrodę zrabowania.

7-mo. Iako pospolicie uczą nas prawo Boskie y ludzkie, aby syn za oycę, ociec za syna nie pokutował, więc doniosą ichm̄c pp. posłowie terazniejszy radzie zabranie w niewolą dwóch synów im̄c p. Chrebtowicza, chorążego Starodubowskiego, przez ludzi Cara imci, aby mogli być eliberowani.

8-vo. Obliguie powiat im̄c pp. posłów, aby na żadne a novo emergentes nie pozwalali largitie, krom zwyczajem starodawnym y prawem opisanych, lecz zapłatę woysku mając prae oculis z przychodzących rzeczypospolitey prowentów obmysłali.

9-no. Wdzięczni będąc starania y osobliwey promotii u nayiaśniejszego Cara imci p. starosty Żmudzkiego, hetmana w. x. Lit. circa conservationem interessów powiatowych, z nieustaiącą pracą, z uszczerbkiem zdrowia, y wielkim spendowaniem własnych fortun nie możemy praetermittere silentio, lecz obliguiemy ichm̄c pp. posłów, aby, gdy my tu krótkim sensem winnem ichmci niesiemy podziękowanie, ulteriori sensu, za podjętą podziękowawszy pracę, o nieustaiącą upraszali continuatią.

10-mo. Wiadoma całej oyczyźnie i. ww. ichmci pp. Pocietów dexteritas erga bonum publicum infatigabilisque labor y spólne z i. w. im̄c p. starostą Żmuydzkim staranie pociąga nas do wzajemney wdzięczności, więc upraszamy ichm̄c pp. posłów, aby probatam

ich virtutem, unizonego podziękowania nie-
omieszkali praemiari sensu oddali ją upra-
szając allaboratią.

11-mo. In sago et toga ex antenatis be-
ne merito civi w. imć p. staroście Grodzień-
skiemu chorągiew Dragońska, w powiecie
naszym aby conferowana była, instabunt
ichmć pp. posłowie. A że na dobrach swo-
ich w wojewodztwie Brzeskim dla opaczne-
go rozumienia przez ludzi Cara imci ma-
szkodę na kilkanaście tysięcy, donieść ma-
ią ichmci pp. posłowie, przy innych inte-
ressach do Cara imci za imć p. starostą, ut
sit instantionatum, aby w swoich pomienio-
nych szkodach mógł być satisfactus. Cae-
tera dexteritati ichmć pp. posłów com-
mittendo, rękoma własnymi podpisuiemy pro
meliori fide. Dat. w Grodnie, die 26 No-
wembra, anni 1707.

U tey instructii podpisy rąk ichmci pp.
obywatelów powiatu Grodzieńskiego temi
słowy: Jerzy Kazimierz z Kozielska Ogiń-
ski—starosta Radoszkowski, director seymi-
ku, Krzysztoph Micuta—podkomorzy powia-

tu Grodzień., Kazimierz Floryan Micuta—
podsedek p. Grodz., Lewaldt Jeziński—pod-
stoli p. Grodz., Stanisław Benedykt Sopocko—
łowczy Grodzień., ms., Grochowski mp., Jerzy
z Branicy Branicki mp., Kazimirz Siemaszko,
Jan Kazimierz Tymieński — skarbnik Gro-
dzieński, Stanisław Małyszczczyński — pisarz
G., Dominik na Rostoku Ronikier—podk.
Nowogr., star. Rzecz., Karol Micuta, Ka-
zimerz Stanisław Rymkiewicz, namiesnik są-
dowy y reg. ziemski skarbowy, p. G. mp.,
Mikołay Grodecki, Hieronim Michał Jan-
kowski—krayczy Grodzien., Kazimierz Gu-
mowski, Stanisław Tomkiewicz, Adam Gu-
mowski mp., Dominik Boufał, Władysław
Jankowski, Stanisław Kulak, Jozeph Mac-
kiewicz, Jan Piotrowski—vice-regent grodz-
ki Grodzień. mp., Jan M. Białobłocki—cze-
sznik Płocki, Kazimierz Pawłowski etc. etc.
Która instrukeya, za ustnym y oczewistym
przez osobę wierzchu pomienioną ad acta
podaniem, iest do xiąg grodzkich powiatu
Grodzieńskiego wpisana.

1707 г.

Изъ книги за 1707—1708 г., листы 537—538.

2. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, отправляемымъ къ князю Александру Меншикову,

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись на сеймикъ въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ отправляемымъ къ кн. Меншикову инструкцію слѣдующаго содержания: 1) Послы обязываются выразить князю благодарность за его благодѣянія и просить его распоряженій по слѣдующимъ предметамъ: 2) о переводѣ полковъ, находящихся подъ его командой, въ другіе повѣты; 3) о предоставленіи солдатамъ квартиръ внѣ крестьянскаго населенія; 4) о прекращеніи беззаконій и насилій, дѣлаемыхъ римскою церквю и духовенству; 5) о прекращеніи насилій, дѣлаемыхъ русскими солдатами шляхтичамъ; 6) о

прекращеніи разбоевъ, дѣлаемыхъ русскими солдатами на дорогахъ; 7) объ освобожденіи шляхетскихъ домовъ отъ квартированія войсковыхъ офиціалистовъ; 8) о прекращеніи обидъ, наносимыхъ управителямъ имѣній Потѣя за неисполненіе обязательствъ; 9) о прекращеніи грабежей скота дѣлаемыхъ солдатами; 10) о воспрещеніи офиціалистамъ требовать съ повѣта продовольствій для солдатъ впередъ за три мѣсяца; 11) о прекращеніи разореній, дѣлаемыхъ во время переходовъ войскъ; 12) просить распоряженій князя о прекращеніи всякихъ вообще обидъ, которыя испытываетъ повѣтъ отъ постоя русскихъ войскъ.

Roku tysiącznego siedmsetnego siódmego, miesiąca Decembra dwudziestego dziewiątego dnia.

Na urządzie i. k. m. grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem, podstarościem sądowym p-tu Grodzieńskim, od wielm. imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza starosty Grodzieńskiego będącym, stanawszy personaliter imć p. Jan Białoblocki, czesznik Płocki, te instrukcją ad acta podał, którą de verbo ad verbum wpisując tak się w sobie ma:

Instructia od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników, szlachty, obywatelów p-tu Grodzień. ichmć pp. Jakubowi Politalskiemu y Adamowi Lenkiewiczowi — łowczemu p-tu Grodzieńskiego, posłom na seymiku relacyjnym po walney radzie Nowogródzkiej w interressach niżej wyrażonych do iaśnie oświe-

conego xięcia imci Alexandra Mężykowa ś. państwa Rzyskiego dziedzicznego xcia y xcia Ingermanlandii y Estlandii, kawalera ś. Andrzeia y białego orła, najwyższego ienerala woysk niaśnieyszego iego Carskiego wieliczenstwa dnia dwudziestego dziewiątego Decembra w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym siódmym obranym dana.

Za wszystkie affekta, które-kolwiek iaśnie oświecony xze imć na doniesione punkta z rady Nowogródzkiej przez ichmć pp. delegatów świadczył y świadczyć deklarował, za wszelką reverentią podziękować mają ichmć pp. posłowie nasi y o dalsze respekta upraszać będą.

2-do A że ordynacyey iaś. ośw. xcia imci zaś wielm. ichmć pp. ienerali Brygadierowie y pułkownicy, w powiecie naszym locacją mający, nie czynią dosyć y nie zmmiey-

szaią porcy, za które z dymu iednego po 15, po 20, po 25, po 30 y różni różnie talarów bitych przez ciężką executią wymagaia, dając tę ratia, że siła w tym powiecie postawiono na tak szczupley ziemi dymów, y w kraiu zruynowanym, iako to: pułk ś. Petersburski, pułk imé p. ienerała Daremstada, pułk Azowski, pułk Czernihowski, pułk Razański, część kawaleryi ias. ośw. xcia imci, a z osobna pięć tysięcy kozaków y tatarów, podiazdami w tymże się powiecie mieszczą, gdzie iuż dawna ruina, y kraioy nieurodzay nie pozwala sufficiencii, upraszać będą imé pp. poslowie o zmnieyszenie peny y o przeniesienie pułków do innych powiatów, gdzie więcey dymów, a mniej porcy y woyska locowanego.

3-tio Zatym uciążenie powiat czuie, że wszyscy prawie żołnierze z executiey sustentuią się, y nie mają swoich kwater, bo ze wszystkich dymów pieniądze porcy alias talary bite biorą, a co iedzą, pią to w rachunek nie idzie.

4-to Kościoły żadnego nie mają bezpieczeństwa, kiedy ie odbiiaia, plebanów pod warty biorą, bią, wiążą, że y nabożeństwo po różnych miejscach ustaie, do klasztorów y panien zakonnych warty przystawuia, przełożonych y więzy konfunduia, iako y imci xiedza rektora Jezuickiego w Grodnie trzciną pobito.

5-to Szlacheckiego imienia żadney nie masz obserwy, nie tylko biorą, co się podobą, ale biorą pod wartę, bią, kaleczą, wiążą y różne zadaią afflictie.

6-to Po drogach wielkie violentie dzieią się, że nie masz komu gdzie iako wyiechać, konie zabieraią, ze wszystkiego odzieraia, imé panią Grohicką, szlachciankę znaczną y czeladnika zarzięto, prostych ludzie y żydów iuż kilku, a lubo się ichmé pp. officialistowie oświadczaia z uczynieniem spra-

wiedliwości, iednak doysć nie można występnych dla różnych praepedyciey.

7-mo Po dworach szlacheckich, a nawet ichmé pp. urzędników powiatowych po plebaniach w iednych budynkach z samemi gospodarzami ichmé pp. officialistów residencia iest ciężka, że gospodarz ni w czym nie wolen, y co biorą, legumina, prowiantu, to w porcie nie rachuią, ale każą z osobna talary za porcy płacić, na ostatek y klucze odbieraią.

8-vo Dobra ekonomiczne w dyspozyciey według prawa ias. wielm. imci pana Pocięcia, podskarbiego w. x. Lit. zostaiące, że dla ruiny porciom nie wystarczaia. Zawiaadowcom imci pana podskarbiego, którzy do czasu iakichsi funkcii podieli pod wartę biorą y różne czynią ciężkości, a na ostatek na zdrowiu y własney ichmé fortunie exequuią.

9-no Bydeł grabieżnych, koni, owiec wielkie są gromady, któremi cokolwiek żywności iakiey być może, spasaia, y iuż teraz głód między ludźmi y na resztę niedobrych dobytów pokazuie się.

10-mo Za trzy miesiące razem tak wielką summę ichmé pp. officialistowie woyskowi każą exequować porcy, a iak kray zruinowany y za ieden miesiąc razem według ordynaciey ias. ośw. xcia im wypłacić trudno, nie tylko tak wielką praetensyą y razem iak ichmé pp. officialistowie praetenduią.

11-mo Przechodami wielkie wszystkie miejsca ponoszą szkody, na co w porciach żadnego nie masz respektu, mianowicie tatarowie przechodząc obory wyrzynaia.

12-mo Że dymy ciężko zaprzysiężone y kray cale zruinowany, cancellarya od ichmé pp. officialistów cierpi kłopot y różne przegrożki, że kwatery blahe, cancellarya zaś to podaie, co ma, w aktach nefas wyrażać iako mają oppressią. W tym tedy wszyst-

kim upraszać będą ichmć pp. posłowie iaś. ośw. xcia imci, aby według deklarowanego tak wiele razy respektu nayiaśn. iego Carskiego wieliczeństwa y swego affektu zmniejszyć kazał ten ciężar, woyska gdzie indziey przeniósł, bezpieczeństwa kościołom, szlachcie y przejeżdżającym obmyślić rozkazał, a naybardziey upraszać będą z wielką submissią o to; aby któremu z ichmć pp. generalów raczył dać moc, tu do sądzenia występných, których iest dość siła, ażeby ichmć nie referowali się do sądów generalnego commissariatu, ale y tu czynili za innych satisfactią. A że tem większy uznaliśmy iaś. ośw. xcia imć respekt y pewnieysi bylibyśmy sprawiedliwości, gdyby iaś. ośw. xże imć zesłać raczył z ramienia swego kommissarza y drugiego pozwolił obrać z powiatu naszego, dla czynienia inquizyciey y sądzenia w excessach, żeby krótszym terminem sądy expedyować się mogły zapozwami, którzy aby ciz ichmć wydawać moc mieli od generalnego commissariatu.

Przełożą ichmć pp. posłowie krzywdę wielm. imci p. Kotowicza, starosty Grodzieńskiego, który interessom nayiaśn. Cara imć. w usłudze rzeczy-pospolitey na wszystkich obradach assisteie y teraz na radzie Nowogrodzkiej pracował. A interea maiętności imć p. starosty w woiewodztwie Brzeskim imć pan Brygadyer Awgustów zruynować funditus kazał; y za ukazem iaś. ośw. xcia imci nic oddać y satisfactiey uczynić nie cheiał.

Caetera activitati et explicationi ichmć pp. posłów naszych poruczamy, aby czego brevis pagina y pióro pisać nequit, ustnie wyrazili, zlecamy y tak u samego iaś. ośw. xcia imci ze wszelką submissią starali się o respekt y ichmć pp. ministrami expostulowali wzaiemne affektów y reciprocatii naszych ofiarując studia. Dat. w Grodnie, die et anno ut supra.

U tey instruktii podpisy rąk temi słowy: Hrehory Kotowicz—starosta Grodzieński y dyrektor seymiku mp. etc. etc.

1710 г.

Изъ книги за 1709—1710 г., листы 301—302.

3. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ къ королю.

Дворяне Городненскаго повѣта поручаютъ своимъ посламъ: 1) выразить королю ихъ вѣрноподданническія чувства; 2) сохранять за туземцами

права на пожизненное владѣніе столовыми королевскими имѣніями (права bene meritorum) и не отдавать ихъ лицамъ чужестраннымъ.

Roku tysiąc siedmsetnego dziesiątego, miesiąca Februarii szóstego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Gro-

thuzem, starostą Czerwonskim, podstaro-
 cym sądownym powiatu Grodzieńskiego, od
 wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa
 Kotowicza, starosty Grodzieńskiego będącym,
 stanawszy personaliter imé pan Michał Jar-
 mułowicz, instructią seymiku gromnicznego
 do nayiaśniejszego króla imci wielmożnym
 ich mość pp. posłom dana, ad acta podał,
 potrzebując, aby była przyjęta y zapisana;
 która za przyjęciem de verbo ad verbum
 wpisując tak się w sobie ma:

Instructia do nayiaśniejszego króla iego
 mości Augusta wtórego, szczęśliwie nam pa-
 nującego, pana naszego miłościwego, wiel-
 możnemu imci panu kuchmistrzowi Ogiń-
 skiemu—staroście Radoszkowskiemu, imci
 panu Maciejiowi Grabowskiemu, metrykan-
 tówi korónnemu skarbowemu, imci panu
 Zygmuntoowi Wallowi, posłom, od nas sena-
 torów, dygnitarzów, urzędników ziemskich,
 grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów
 powiatu Grodzieńskiego na seymik Grom-
 niczny w roku terazniejszym tysiąc siedm-
 setnym dziesiątym zebranych obranym, dana.

Jako a felicissima inauguratione na tron
 polski iego królewskiej mości, pana nasze-
 go miłościwego, powiat Grodzieński wier-
 nego imci panu poddaństwa omnia dabat
 dokumenta, na zaszczyt maiestatu, zdrowie,
 fortuny ultimumque sanguinem litare nie
 omieszkiwał; tak y teraz za powrótem iego
 królewskiej mości, pana naszego miłości-
 wego, z naypierwszego seymikowania przez
 separatią, ob absentiam iego królewskiej
 mości niedoszłą oświadczyć się conabamur
 y przez ich mość panów posłów na radę
 walną obranych idem expressimus homa-
 gium y ieszcze większe chcąc dać dowody,
 quo amore et zelo iura maiestatis manute-
 nere chcemy, obraliśmy ich mość pp. po-
 słów, którzy in facie maiestatis stanawszy,

iako za oycowskiej pieczolowania, circa bo-
 num oyczyzny naszey nayniższe fundent po-
 dziękowanie, tak in reciprocum przy dostoi-
 enstwie pańskim et omnia iura maiestatis
 ochotę ad omnes nutus ore labioque no-
 stro ad ultimum halitum repraesentabunt.

Lubo w instructiey ich mość pp. posłom,
 na radę walną od nas obranym, położyliśmy
 inter caetera promotionem immunitatum dobr
 stołowych iego królewskiej mości, iednak
 gdy teraz aestuantem widziemy w dobrach
 ich mość pp. dożywoćników oekonomicznych
 militarem executionem za wypadłą z kan-
 cellaryey iaśnie wielmożnego imci pana het-
 mana wielkiego w. x. Lit. assygnatią, które
 constitutia wyrazna anni 1678 amputat ne-
 que concedit, suplikować będą ich mość pp.
 posłowie, aby iego królewska mość, pan nasz
 miłościwy, obviando convulsioni iurium et
 futuris gravaminosis praejudicatis authori-
 tate maiestatu providere raczył, aby wypad-
 le assygnacye były revocowane.

Tak wiele constitucyi seymowych et om-
 nia iura contra avulsionem dobr stołowych
 iego królewskiej mości tu clamantia są każ-
 demu wiadome, a że się sub motus bello-
 rum w iednych mieyscach ciż ipso actu alie-
 nacie na inne similes conatus pokazuią ex-
 ponent ich mość pp. posłowie necessitatem
 obviandi hisce casibus, do czego same pac-
 ta conventa będą motivo iego królewskiej
 mości panu naszemu miłościwemu, y całej
 rzeczy - pospolitey. A iako ex munificen-
 tissima iego królewskiej mości, pana nasze-
 go miłościwego, pańskimi (clementia) do tąd
 zaszczycaliśmy się dobrodzieystwy y odro-
 bin stołu pańskiego, za przywilejami pa-
 na naszego miłościwego wiele ich mość bra-
 ci naszych participat, tak aby circa iura et
 privilegia od iego królewskiej mości, pana
 naszego miłościwego, concessa in integro

zachowani byli, supplicować będą ich mość posłowie; y to oraz, aby exotieis nie były conferowane dzierżawy w dobrach stołowych iego królewskiey mości, tylko tey że oyczyzny synom pro maiestate militantium y zdrowie y fortuny in victimam niosących, których pańska prosequetur łaska, humiles fundent preces y samych ich mość pp. posłów respectowi pańskiemu iego królewskiey mości, iako naypokorniey insinuamus.

U tey instructiey podpisy rąk różnych ich mościów tymi słowy: Jerzy Kmit z Kozielska Oginski—starosta Radoszkowski, dy-

rector seymiku Gromnicznego, Hrehory Kotowicz—starosta Grodzieński, Krzysztof Micuta—podkomorzy powiatu Grodzieńskiego, Krzysztof Viktoryan Jundził—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego mp., Kazimierz Floryan Micuta—podsedek powiatu Grodzieńskiego, Stanisław Czeszeyko—koniusz y Grodzieński, Jan Eysimont—czesznik powiatu Grodzieńskiego, Jan Suchodolski—podsedek etc. etc. etc. Która to instructia, za podaniem przez w wierzchu mianowaną osobę, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego wpisana.

1712 г.

Изъ книги за 1712 г., стр. 696—699.

4. Инструкція отъ дворянства Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ къ гетману в. кн. Литовскаго.

Въ этой инструкціи дворяне поручаютъ своимъ посламъ ходатайствовать предъ гетманомъ в. кн. Литовскаго о слѣдующихъ предметахъ: 1) объ уменьшеніи чоповаго-шеляжнаго; 2) о предоставленіи дворянамъ Городненскаго повѣта такихъ же правъ, какими пользуются и другіе повѣты; 3) объ

увольненіи отъ войсковыхъ повинностей имѣній пожизненныхъ владѣльцевъ; 4) объ освобожденіи имѣній Трохимовскихъ, принадлежащихъ пожизненнымъ владѣльцамъ, отъ двойныхъ повинностей; 5) о возвращеніи 550 злотыхъ Юндзилу, заграбленныхъ татарскою хоругвиею въ имѣніи Рачкѣ.

Roku tysiąc siedmsetnego dwunastego, miesiąca Septembra wtórego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza, łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter imé pan Władysław Chreptowicz, instrukcyą od iaśnie wielmoż-

nych wiel. pp. dygnitarzów urzędników ziemskich, grodzkich, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego, na rzecz w niey niżej wyrażoną, wielmożnemu imci panu Zygmuntowi Bokieiewi—ciwunowi Trockiemu y imci panu Janowi Suchodolskiemu—podczaszemu Liwskiemu, posłom do iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. obranym, daną ad acta xiąg grodzkich Grodzieńskich podał, potrzebując aby była ad

acta przyięta, którą za przyięciem wpisując w sięgi od słowa do słowa tak się w sobie ma:

Instructia od nas dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego do iasnie wielmożnego imci pana Ludwika Pocięcia, hetmana wielkiego w. x. Lit., n. w. mm. p., wielmożnemu imci panu Zygmunutowi Bokięciowi—ciwunowi Trockięmu y imci panu Janiowi Suchodolskięmu—podczasęmu Liwskięmu, posłom naszym, dęie 1 Septembris, roku 1712 dana.

Aniśmy kiedy spodziewali się bydź eliminati z łaski y affektów iasnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. n. w. m. pp., iako nas świeżo przez ich mość pp. posłów naszych edocęet ich mości n. w. mm. pana reskrypt, którym cogimur nolentes mori. Niech kto chce ex malevolis aliter mentem nostram interpretatur, my iędnak nie będąc nigdy in consiliis adversorum contra prosequentes bona przy dostoięnstwie maięstatu ięgo królewskięy mości, pana naszego miłościęwego, cum moriente patria mori viventęque sequi volumus, nec nobis unquam inseminata fuerat zyzania. Byliśmy upęwnieni relacyą ich mość pp. commissarzów naszych z trybunału skarbowęgo wielkiego w. x. Lit. że iako universis provinciae nostrae, tak y naszęmu powiatowi ob respectum publicae calamitatis et ob eam, qua tak sumus przez plagę Bożą iacturam, umnięyszenie summy czopowęgo szelężnego na złot. 24,000 ięst postanowione, teraz zaś z dyspozycyęy iasnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit., n. w. mm. pana, na wypłacęnie czterdzięstu tysięcy ich mość pp. administratorowie podatku tego onerantur y cały powiat oneratur assygnacyami, widzięmy przyczynę, że accessit res

in contrarium suppositione, a znać barzięy malevolorum delatione, iakoby antiqua praxi z powiatu exacta miała by być in privatos usus obrócona summa. Ale opiniose ea nie mamy się liczyć ex respectibus iasnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. exclusi, bo któżby mercede zasłużonęgo żołnierza auderet lucrari y tę na siebie ciągnął infamii iacturam, co że się tak niedzięie, explicabunt, powiat nasz, ich mość pp. posłowie nasi et documentis probabunt.

A lubo, iako edocęmur, defalki powiatów prowincyęy całej dane są dispositioni iasnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. non sine fundamento, iędnak pokazuię się być decessus przez lustracyą przyięglych ich mość pp. lustratorów; lustracya zaś in virtute constitucyи rady walney Warszawskięy y dekretu limitationis trybunału skarbowęgo w. x. Lit. w Pińsku ferowanęgo czyniona, która w Wilnię w tym że sądzię trybunału skarbowęgo w. x. Lit. prezentowana była, upraszać tedy będą ich mość pp. posłowie nasi, ażeby quo gaudent universi eidem sorti y powiat nasz był assotiatus w łasce iasnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit., n. w. mm. pana, ażeby assygnacyę na złot. 247 tysięcy wydane retraktowane były.

Postanowionych na wielu seymach y świeżą teraz constitucyą de immunitatibus dobr stolowych ięgo królewskięy mości, pana naszego miłościęwego, y tak wielu reskryptów samęgoż iasnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit., n. w. mm. pana, na wydawane assygnacyę z cancellaryęy do dobr ich mość pp. dożywotników tuitionem et immunitatem assekuruięcych, nie trzeba by przywodzić na pamięć, bo te toties quoties enarratae maiorem pariunt do-

lorem, kiedy y teraz świeżą do dóbr tychże ichmość pp. dożywotników złączona wraz bez żadney distinctey z poddaństwem wydana assygnacya, y o lokacyey zimowey iuż są odgłosy, że tedy securitates praw ichmość pp. dożywotników przeciwna od dyspozycyey ekonomiczney imminet sequella y porównanie z poddaństwem, upraszać będą ichmość pp. posłowie nasi, ażeby od nałożoney summy przez tę dyspozycyą ekonomiczną ichmość pp. dożywotnicy ex clementia iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit., n. w. mm. pana uwolnieni byli.

Dobra Trochimowskie, eodem titulo gaudentia dożywocia, duplici onere gravantur, kiedy do włożoney summy przez wielmożnego imci pana Dombrowskiego, iako komisarza iego królewskiey mości, na ichmość pp. dożywotników pociągnione być muszą y teraz przez tę dyspozycyą, osobliwie okrom summy na ichmość pp. dożywotników włożoney, pięć tysięcy pięć set oddać postanowiono, mimo ordynacyą iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit., n. w. mm. pana, do ichmość pp. wojskowych wydaną, a okrom tego chorągiew wielmożnego imci pana Sosnowskiego, pułkownika iego królewskiey mości, w tychże dobrach subsistendo, cztery tysiące pięć set złotych. mimo wydaną kassacyą instantanee exigunt, y grabieżami bydła y innych extorsyi do znaczney poddaństwo przywodzą ruiny, sine respectu na dalsze dyspozycyey przytulenia się żołnierza, upraszać będą ichmość pp. posłowie, ażeby się dobra równie z innemi dobrami ichmość pp. dożywotników aequali gaudeant immunitate y extraordinarynym nie były podległe podatkom.

Zda się byź ab infesta sorte iuncta adferre sibi wielmożny imé pan lowczy wielki w. x. Lit., kiedy od zagniewania iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w.

x. Lit. non destinat unum vulneri suo locum, są tego nie pojednokrotne dowody, a osobliwie świeżą teraz przez zabieranie ludzi ad latus imci panów będących, y na samego osobę imci pana lowczego od imci Truskolaskiego circuitiones poniosł znaczną honoris et fortunae laesionem, nie wiedząc cui culpa reus, widzi byź hetmanską władzę toties supplices non admittere preces, przecież y na ten czas repetens eadem recurrit do iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. przez nas, w czym osobliwie instabunt ichmość pp. posłowie nasi do iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. w dawney swey pomyślić raczył lasce y affekcie.

Dobr ziemskich immunitate gaudemus tylko libertateque cavemus in eis, kogoż non permovet ruina dobr Raczek wielmożnego imci pana Jundziły, sędzię ziemskiego Grodzieńskiego, przez lokowaną chorągiew rotmistrzowstwa imci pana Falkowskiego tatarską, która z lichy wioski extorsit gotowych pieniędzy okrom prowiantów 550 złotych., przez co niechybnie powiat nasz w podatkach rzeczy-pospolitey musi pati detrimentum, upraszać będą ichmość pp. posłowie nasi, ażeby imé pan hetman n. w. mm. pan, osobliwym ordynansem przywrócić injungant, cetera fidei et dexteritati ichmość pp. posłów committimus.

Działo się w Grodnie, anno, mense et die ut supra. U tey instrukcyi podpis rąk w te słowa: Jan Zygmunt Wal—starosta Framborski, dyrektor seymiku powiatu Grodzieńskiego, Hrehory Józef Kotowicz—lowczy wielki w. x. Lit., starosta Grodzieński, Jerzy Stof, Victorian Jundził—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego mp., Alexander Lewald Jezierski—podstoli powiatu Grodzieńskiego mp., Stanisław Antoni Malyszczynski—pisarz grodzki Grodzieński mp., Se-

bestian St. Wolkowyci—horodniczy powiatu Grodzieńskiego mp., J. Chreptowicz—m. powiatu Grodzieńskiego, Stanisław Cieszeyko—koniuszy Grodzieński, Kazimierz Go-

daczewski mp., Michał Chreptowicz mp., Kazimierz Połubiński mp., Franciszek Grobicki mp.

1712 г.

Изъ книги за 1712 г., стр. 1061—1070.

5. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, отправляемымъ на Варшавскій сеймъ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ инструкцію слѣдующаго содержания:

1) по засвидѣтельствованіи о вѣрноподданныхъ чувствахъ дворянъ королю, послы обяжутся выразить ему глубокую благодарность за открытіе предстоящаго сейма и надежды на счастливый его исходъ;

2) ходатайствовать о прекращеніи турецко-русской войны, и во всякомъ случаѣ о непринятіи въ ней участія рѣчью-посполитой; въ случаѣ сорванія сейма это ходатайство повторить предъ *senatus consultum* или конфедераціей;

3) ходатайствовать о выводѣ русскихъ войскъ изъ предѣловъ Городненскаго повѣта;

4) объ уменьшеніи количества войскъ, генеральскихъ должностей, о назначеніи поляковъ на мѣста войсковыхъ официалистовъ и въ татарскія хоругви;

5) о назначеніи новой абьюраты (ревизской сказки, подтвержденной присягой);

6) не соглашаться на назначеніе новыхъ податей, въ случаѣ же необходимости—дать знать Городненскому повѣту;

7) о замѣнѣ двойной губерны губерною *simple*, назначенной скарбовымъ трибуналомъ, и о подтвержденіи новаго тарифа конституціей;

8) о взисканіи съ Городненскаго повѣта чоповаго шеджаго въ размѣрѣ 24,000 злотыхъ и объ утвержденіи конституціей послѣдней люстра-

ціи, подтвержденной присягой обывателей;

9) о подтвержденіи Люблинской конституціи относительно экзекуціонныхъ листовъ, предъявляемыхъ войсковыми людьми и о признаніи таковыхъ людей врагами отечества;

10) о прекращеніи обидъ, наносимыхъ обывателямъ войсками во время переходовъ и объ удовлетвореніи обиженныхъ лицъ изъ ординарныхъ податей;

11) о вмѣненіи войсковымъ депутатамъ въ обязанность являться въ фискальные повѣтовые суды для отвѣтовъ обиженнымъ;

12) о назначеніи будущаго сейма въ Городнѣ;

13) о назначеніи въ Городнѣ же скарбоваго трибунала, отмѣннаго канцлеромъ в. кн. Литовскаго вопреки Люблинской конституціи;

14) о назначеніи главнаго трибунала въ Новогородѣ, или же въ Городнѣ, согласно закону о каденціяхъ (срокахъ) этого трибунала;

15) объ освобожденіи Курляндскаго княжества отъ постоевъ русскихъ войскъ;

16) о составленіи предстоящей сеймовой конституціи въ посольской избѣ;

17) о соглашеніи пословъ съ остальною рѣчью-посполитой относительно предложеній короля о монетномъ дѣлѣ;

18) объ отмѣнѣ распоряженій гетмановъ в. кн. Литовскаго относительно войсковыхъ стоянокъ союзныхъ Саксонскихъ войскъ въ столовыхъ королевскихъ имѣніяхъ, находящихся въ пожизнен-

номъ владѣніи лицъ заслуженныхъ (bene meritorum);

19) объ уничтоженіи тарифа, по которому Мостовскій ключъ принадлежащій къ Городненской экономіи, причисленъ къ имѣніямъ, подлежащимъ губерновой подати;

20) о назначеніи королемъ комиссаровъ изъ мѣстныхъ должностныхъ лицъ для разбирательства споровъ, возникшихъ между королевскими и земскими имѣніями;

21) объ освобожденіи г. Городны отъ губернскихъ повинностей, уничтоженныхъ скарбовымъ трибуналомъ, но требующемъ еще подтвержденія сейма;

22) объ освобожденіи имѣній бригадокъ и бернардинокъ отъ городскихъ повинностей и солдатскихъ постоевъ;

23) о дарованіи амнистіи политическимъ преступникамъ, находящимся въ изгнаніи;

24) о возвращеніи Луцкому епископу Жабоврицкому епископіи, отнятой у него Московскими войсками и отданной епископу вѣры благочестивой Шумлянскому; о возвращеніи изъ Смоленска въ Полоцкъ чудотворной иконы Божіей Матери, взятой Озеровымъ; о вознагражденіи за Полоцкую кафедральную церковь, въ которой хранилось тѣло Іосафата, занятую минами русскихъ войскъ;

25) о подтвержденіи привилегій Супрасльскому монастырю;

26) о возобновленіи дѣла о денежныхъ расчетахъ канцлера съ рѣчью-посполитой, отложеннаго на прежнемъ сеймѣ до слѣдующаго;

27) ходатайствовать объ удовлетвореніи наследниковъ кн. Огнискаго за заслуги отца и денежныя затраты;

28) о вознагражденіи за заслуги Минскаго старосты Завиши, которому обѣщано было еще прежде министерское мѣсто;

29, 30, 31, 32) ходатайствовать о вознагражденіи разныхъ должностныхъ лицъ за ихъ заслуги;

33) объ освобожденіи имѣній Городненскихъ бригадокъ, находящихся подъ земскимъ правомъ, отъ войсковыхъ повинностей;

34) объ утвержденіи конституціей фундушей за ксендзами доминиканами, назначенныхъ имъ разными лицами;

35) объ утвержденіи конституціей декрета скарбоваго трибунала въ пользу Выковскаго на право владѣнія имѣніемъ Старымъ-Дворцомъ.

Въ остальныхъ пунктахъ изложены подобныя же ходатайства о лицахъ духовныхъ и свѣтскихъ и объ учрежденіяхъ, по поводу имущественныхъ дѣлъ.

Roku tysiąc siedmset dwunastego, miesiąca Decembra trzynastego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Jerzym Grothuzem — podstarościm sądowym p-tu Grodzieńskiego od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—łowczego wielkiego w. x. Lit. starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter imé pan Jakub Rymkiewicz, instructią całego powiatu na seym służącą na rzecz w niej y tu niżej wyrażoną do xiąg grodzkich Grodzieńskich podał, w te słowa pisana:

Instructia, od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich—grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzień-

skiego, na seym walny dwuniedzielny pro di 5-ta Aprilis anni praesentis od iego królewskiey mości Augusta wtórego, pana naszego miłościwego, w Warszawie naznaczony, wielmożnym ichmość pp. Hrehoremu Jozephowi Kotowiczowi, łowczemu wielkiego xięstwa Lit., staroście, y Kazimierzowi Piątkowskiemu, podczaszemu Grodzieńskim, posłom naszym na seymiku dnia 23 Februarii, anno 1712, w Grodnie in loco solito consiliorum obranym, dana.

Już po przeciągłym czasie tak ciężkich przeciwnych nawalności topielisk, ta upadająca nowa oyczyzna nasza, ex emanenti fonte pieczolowania iego królewskiey mości, pana naszego miłościwego, na niezamecony miały by spłynąć ocean y oplakane in di-

stillantibus łaskawością iego królewskiej mości rzekach, nas fluctantium lzy iaśniejące miało by osuszyć słońce, które nam sporządzonych obrad seymowych zaiśniało, day Boże sine eclipsi, y w Bogu nadzieia, że roszczeniami się przeciwko sprawiedliwości słońca zaćmieniu panować będzie decresens, kiedy nie tylko remonstrowane, ale barziej orbi nostro widoczne maiestatu iego królewskiej mości rozróżnionych oyczyzny synów przywieść do iedności, oyczyznę do upadku nachyloną wesprzeć, nieprzyjaciołom dać odpór, a barziej już skolataną rzecz-pospolitą do pożądanego przywieść pokoju widziemy usiłowania, za co maiestatowi pańskiemu, iego królewskiej mości, panu naszemu miłościwemu, ichmość pp. posłowie nasi tanquam a filiis patri, panu od wierznych poddanych, winne referent podziękowanie. Upraszać oraz będą, aby gementi populo in cessantem paternam praw, swobod y wolności praestare raczył tuitionem, łaskawe iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, przez uniwersały przestrogi filialibus przyjmujemy praecordiis, y day Boże ipso authore Deo z₁ pożądanego sub aliis iego królewskiej mości protectiey cieszyć się pokoiu non interrupta lege. Seym ogłoszony cum adiunctione autoritatis konfederacye Sandomirskiej nie naruszenia, gdzie libera vox vetandi supressa, która maiori autoritati walnego seymu podług praw y constitucyi cedere y skassowana bydź by powinna, ne praeiudicet activitati wolnych głosów et libertati rzeczy-pospolitey ichmość pp. posłowie nasi referować się mają, sine praeiudicio vetandae vocis et libertatis.

Ciągnąca się od niemalego czasu wojna nie właśnie rzeczy-pospolitey naszej, ale exterorum monarchów o chlebie naszym już nas do ostatniej przywiodła ruiny, y prawie

ta strapiona oyczyzna, mówić może: per me luce alii gaudent sorbeo fumum, y tak się już exviscerowała, że ani koligatom dopomóż, ani sama defendi może et deest modus copiosum woyska mieć numerum: przeto iego królewskiej mości maiestatowi suplikować, stanów rzeczy-pospolitey upraszać będą ichmość pp. posłowie nasi, ut adinventiant uspokoienia oyczyzny naszej modum, bo propriam non posse miseriam summa est miseria et verendum, ażeby dla koligacyi Cara iego mości z portą otomańską non interrumpantur foedera, które omnino trzymać chcemy, ichmość pp. posłów naszych obligujemy, strzeż Boże aliqua immineret propozycya, aby ullatenus na wojnę turecką nie pozwalali, którey obstant pacta Karłowickie, a te invadabilia trzymać conamur, a strzeż Boże casu niedoyscia seymu, cavent to ichmość pp. posłowie, żeby ani przez konfederacyą, ani ex senatus consilio wojna turecka, y żadna insza klarygowana nie była.

Woyska Cara iego mości dotąd w granicach tak korony polskiej, iako y w. x. Lit. będące, mimo tak wiele deklaracyi osobliwie przez generalną legacyą od rzeczy-pospolitey z rady walney Warszawskiej, że miały by evacuowane, teraz znaczne exigunt prowianty cum summa oppressione nobilitatis, a nadto publica latet. . . . ze Gdańska teyże rzeczy-pospolitey attinentis znaczną też woyska exigere conatur summa, co iest przeciwko całej rzeczy-pospolitey, ante omnia instabunt ichmość pp. posłowie y ni do czego przystąpić nie mają, póki deklaracya nayiasniejszego Cara iego mości stabilem nie weźmie effectum w wyprowadzeniu z granic naszych woyska, aby impetycye były wolne.

Ktożby z synów oyczyzny do obrony nie życzył skutecznych mieć sposobów, gdyby

exviscerowaney matki sufficere mogły vires woyska in feliciori rerum statu mieliśmy w kompucie w. x. Lit. sześć tysięcy, teraz zaś im się większa nayduie depopulatia, tym bardziej co raz promovetur auctio, na które aequivalentem wystarczyć nie możemy mercedem y lubobyśmy sancita omni conatu quam efficacissime adimplere chcieli, patet to samym że panom woyskowym, że z mieysc spustoszałych cale y powietrzem wyniszczonych po większey części prowincyey naszej et per fortem executionem podatków wziąć nie mogą, a zatym zawiedlibyśmy ichmościów, gdybyśmy copiosum numerum trzymali, do tego woyny żadney nie życzyć sobie, ani sposoby mając zapłaty, obliguiemy ich pp. posłów naszych, ażeby do sześciu tysięcy komput woyska był redukowany.

Domawiać się oraz będą ichmość pp. posłowie nasi et omnino instabunt, aby exteros w woysku naszym nie konserwowali ichmość pp. hetmani officialistów, ale teyże oyczyzny naszej synów, ad opera belli capaces, że zaś w woysku cudzoziemskim liczby tylko a nie ludzi nayduie się quantitas, ichmość pp. generali, których się namnożyło wiele, większe za siebie zabierają zapłaty sortem, niż na żołnierza, cavebunt ichmość pp. posłowie nasi, aby niepotrzebne officia generalstwa abrogowane były, y pod tatarskiemi chorągwiemi, nie tatarowie, którzy bez zapłaty od rzeczy-pospolitey, ale z nadanych sobie dóbr, służyć woynę powinni, lecz szlachta bene possessionati officia, rotmistrzowstwa, poruczeństwa y chorągwa ut gaudeant, reasumendo o tym dawniejszą constitucyą.

Gdy zaś ob summam desolationem prowincyi Litewskiej nie tylko dymy abiuraty anni 1690, ale vix locus reperiri może, instabunt ichmość pp. posłowie, aby te abiuraty skasowane, a nowe naznaczone były.

Że zaś prowincya Litewska osobliwie po-

wiat nasz ad eam iuz przyszedł egestatem et ruinam, że żadnym ciężarem podatkowania sufficere nie może, committimus ichmość pp. posłom naszym, aby na żaden podatek cujuscunque tituli podymnego, pogłównego, papierowego et ulla novitate wymyślony, nie pozwolili, a iezeliby pro exigentia et necessitate rzecz-pospolita uchwalić chciała, iakowiy podatek, tedy ichmość panowie posłowie nasi ad referendum do powiatu wziąć mają.

Hyberna sowita ponieważ starostwa do ostatney przywiodła ruiny, tak że żołnierz cale w nich y dachu mieć nie może, ażeby tylko symple płaciły podług decyzyey trybunału skarbowego w. x. Lit. y taryfy teraz meliorowaney, która aby constitutione aprobowana była.

Currentia czopowego-szeleżnego ponieważ podług dawnych tariff ob desolationem z powiatu naszego wyplacać się nie może, za czym aby podług uznania w trybunale skarbowym z lustracyey powiatowey zaprzysiężoney constitucyą naznaczona była summa dwadzieście cztery tysiące złotych.

Że się dzieie contra legem publicam cum summo detrimento et oppressione nobilitatis, iż ichmość pp. woyskowi za paletami, których expressa vetant iura wielkie czynią lienciose exorbitancye y znaczne exigunt prowianty y pieniężne contrybucye, tedy aby constitucya seymu Lubelskiego o paletach reasumowana była, oraz ażeby takowych inconvenientii pactowych autores pro hostibus patriae constitucyą uznani et circumscripti byli, serio instabunt ichmość pp. posłowie nasi.

Niemniejsze czynią gravamen przechody woyskowe po dobrach ziemskich sine ullo respectu circumscriptae immunitatis, cavebunt ichmość pp. posłowie nasi, aby takowe nie działy się infuturum discrimina, a za poczynione exorbitancye in foro competenti

ut respondeant ichmość pp. woyskowi et restituantur iuriatis z currentii ordynaryjnych podatków.

Za assygnacyami iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. wypłaćcaią się summy na różne chorągwie, iż anticipative, a bardziey ex nunc wybrane byź nie mogą, ichmość pp. deputaci woyskowi swoją extendunt execucyą, cum aggravatione dobr różnych, że tedy ukrzywdzeni na ichmościów w sądach woyskowych ob distantiam loci y nie zawsze odprawuiących się satisfactey mieć nie mogą, instabunt ichmość pp. posłowie nasi, ażeby ichmość pp. deputaci do powiatów z asygnacyami przyjeżdzaiący w sądach fiskalnych powiatowych nie odwoływaiąc się do sądów woyskowych respondeant iniuriatis.

Kadencya seymu walnego constitutionibus w Grodnie przez alternatę naznaczona, aby immutabiliter po terazniejszym Warszawskim day Boże szczęśliwie odprawionym seymie, pierwsza do Grodna determinowana była, ichmość pp. posłowie serio domówią się.

Trybunał skarbowy w. x. Lit. constitucyą seymu Lubelskiego w Grodnie naznaczony, ponieważ per dispositionem iaśnie oświeconego xięcia imci pana kanclerza wielkiego w. x. Lit. na inszych mieyscach był odprawowany, serio instabunt ichmość pp. posłowie nasi, ut satisfiat legi et renovetur constitucyą, aby w czas przyszły w Grodnie się odprawował.

Kadencya trybunału głównego w. x. Lit. Nowogrodzka ponieważ dla szczupłości mieysca nie w Nowogrodku ale w Wilnie sądziła się, teraz więc aby in futurum satisfiat legi, lubo iesliby w Nowogrodku sądzić się nie mogła, żeby do Grodna na kadencyą przeniesiona była, instabunt ichmość pp. posłowie nasi.

Xięstwo Kurlandskie non postrema pars

rzeczy-pospolitey locatią woyska nayiaśnieyszego. Cara iego mości obciążone, aby odtąd wolne było cum evacuatione tych woysk auxiliarnych równo z całą oyczyzną naszą.

Constitucyca y cokolwiek sancitorum na seymie da Bóg postanowiono będzie, aby non per delegatos, ale publice w izbie poselskiej w kole pisana była, omnino domawiać się będą ichmość pp. posłowie nasi.

Względem propozycyey iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego o otwarciu mincy propter adaugendum proventum rzeczy-pospolitey sine detrimento oney conformować się w tym będą ichmość pp. posłowie nasi do zgody iednostayney rzeczy-pospolitey.

Dobra stołowe iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, omni immunitate gaudere powinny y tak wielu konstitucyami obwarowane, których ichmość pp. donatariuszowie emeriti w oyczyźnie cives gaudent possessionibus za przywilejami iego królewskiej mości ichmość pp. naszych, teraz zaś dyspozycyca iaśnie wielmożnych ichmość pp. hetmanów snać umyślnie na wyćisnienie braci łaską iego królewskiej mości munitos, co mu oddzielaiąc od dyspozycyey w oekonomiczney, assygnacyami do locacyey woyskowej, extra mentem publicam przywłaszczaia; instabunt ichmość pp. posłowie nasi, ażeby ichmość pp. donatariuszowie omni gaudeant podług constitucyey immunitate, sine ulteriori aggravatione assygnacyami y kolokacyami, y żeby iego królewska mość pan nasz miłościwy dóbr dożywotnich porcyami na woysko Saksonskie onerować nie kazal y przy prawach, przywileiach tak nayiaśnieyszich antecessorów, iako y z miłościwey łaski swojej conferowanych, zachować raczył, reassumuiąc in toto pacta conventa.

Klucz Mostowski ab aevo do oekonomiey

Grodzieńskiemy należący ob subpositionem avulsionis, że z łaski nayiaśnieyszych królów ichmości triennales miał arendatorios tenutores pisany do taryfy hybernorum że iest per hunc errorem, et ejus executiones zruinowany, zabiegając avulsioni dóbr stolarowych iego królewskiey mości et iuribus maiestatu ut rex non egeat, zlecamy ichmość panom posłom, aby taryfy in antecessum podane publica constitutione skasowane były te w których się ten klucz znajduje.

Gdy zaś między dobrami ziemskimi y iego królewskiey mości oekonomicznymi, osobliwie między poddaństwem wielebnych panien bernardynek Grodzieńskich a wsią oekonomiczną o rozgraniczenie y wielu innemi ichmość pp. obywatelami częstokrotne dzieją się simultates, instabunt ichmość pp. posłowie nasi, ażeby iego królewskiey mości kommissyą ad discernendas causas naznaczyć raczył, upraszać oraz będą, aby ichmość pp. kommissarze non exteri, ale tuteysi patricii przy imci panu podkomorzym y ichmość pp. urzędnikach ziemskich iego mości panem wojskim powiatu naszego naznaczeni byli.

Miasto Grodno z folwarkami y żydami do wyplacenia hyberny na zapłatę wojsku w. x. Lit. y lokacyi zimowey niepodległe, owszem tot constitutionibus et privilegiis uwolnione y obwarowane, że ob calamitatem temporum za wypadającymi assygnacyami gravatur, oco lubo w trybunale skarbowym supplicantes naleźli respectum y uwolnienie, przecież pro maiori autoritate instabunt ichmość pp. posłowie nasi, aby constitia seymu teraznieyszego obwarowano było.

Juryzdyki w tym że mieście Grodnie, a osobliwie wielebnych panien brygidek y bernardynek Grodzieńskich, y innych possessorów, którzy-kolwiek privilegiis et libertationibus przez constitucye gaudent, ażeby

od miasta do żadnego podatkowania pociągane nie były, y stacyami żołnierskimi ut non graventur.

Synowie tey że oyczyzny naszej extra limites dla zamieszania rzeczy-pospolitey będącey którzy-kolwiek garną się y garnąć się conantur y synów tey że matki y żeby do łaski iego królewskiey mości przyięci byli, y do fortun swoich bezpiecznie wracali się, ktokolwiek dobra tych że ichmość miał w possessyey aby uczynili calculum w trybunale skarbowym.

Wzięty w niewolą imć xiądz Żabokrzycki, episkop Łucki, z episkopii swojej, na którego miejsce per potentiam woysk nayiaśnieyszego Cara iego mości imć xiądz Szumlański, wiary blahoczestiwey osadzony, co iest cum summo detrimento wiary uniackiey, instabunt ichmość pp. posłowie nasi, ażeby imć Żabokrzycki był restitutus, a imć xiądz Szumlański relegowany, schysmę promowujący w tameczney diecezyey. Także obraz nayświętszey Panny cudowny w cerkwi katedralney Połockiey do Smolenska przez imci pana kommendanta Ozierowa zaprowadzony ut restituatur. Cerkiew także katedralna Połocka minami wysadzona, tantum facinus przeciw wierze naszej y z niemalą szkodą, gdzie ciało ś. Jozephata lokowane było, iakowym sposobem nagrodzić się może, doniosą o tym samey rzeczy-pospolitey ichmość pp. posłowie nasi.

Także o konfirmacyą przywileiów nayiaśnieyszych królów ichmość konwentowi Supraslskiemu danych interpozycyą uczynią ichmość pp. posłowie.

Interes iaśnie oświeconego xięcia imci p. kanclerza wielkiego w. x. Lit. względem summy za legacyey ś. p. antecessora xięcia imci od rzeczy-pospolitey winney w recessach seymu Lubelskiego y rady walney Warszawskiej do następującego seymu odłożony,

recommendarunt iego królewskiej mości y stanom rzeczy-pospolitey ichmość pp. posłowie nasi.

Wiadome y samą rzeczą doświadczone wielkiej pamięci, iasnie wielmożnego imci pana Hrehorego Ogińskiego, starosty xięstwa Żmuydzkiego, hetmana wielkiego w. x. Lit., tak maiestatowi iego królewskiej mości pana naszego miłościwego, iako y całej rzeczy-pospolitey ad ultimum vitae finem życzliwości, przy znacznych na usłudze tej że rzeczy-pospolitey z własney fortuny stratach, słuszną tak u iego królewskiej mości, iako u stanu rzeczy-pospolitey, teraz nad osieroceniem pozostałych successorów miały by: naydować kompassyą y respekt, ile gdy o przyznaną iuż na walney radzie Warszawskiej *conveniunt summae rem iustam* tak maiestatowi iego królewskiej mości; panu naszemu miłościwemu, iako y stanom rzeczy-pospolitey *recommendarunt* ichmość pp. posłowie nasi.

Godne zawsze wdzięczności *labores et sollicitudines* wielmożnego iego mości pana Zawiszy, starosty Mińskiego, na seymie *coronationis* iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, y dwóch *pacificationis cum dispendio* własney fortuny gloriose podjęte, ponieważ dotąd nie mogły *sortire mercedem*, tak in *decleratione circumscripta lege primi vacantis ministerii*, iako w asekurowaney od stanów rzeczy-pospolitey w. x. Lit., *hucusque* niewyliczoney *summie*, za czym *instabunt* ichmość pp. posłowie nasi, tak do maiestatu iego królewskiej mości, iako y całej rzeczy-pospolitey, aby te *desideria firmum* wzięły *effectum*.

Emeriti civis zasługi y szczere przy maiestacie iego królewskiej mości pana naszego miłościwego życzliwej *applicacyey stabilitas* wielmożnego iego mości pana Hrehorego Kotowicza, lowczego wielkiego w. x.

Lit., starosty Grodzieńskiego słuszną, aby naydowały u iego królewskiej mości pana naszego miłościwego *respectum*, iakoż *instabunt* ichmość pp. posłowie nasi, aby *lo-wiectwo secundum antiquum statum* w dyspozycyey tegoż iego mości pana lowczego bez żadney *exceptyey* zostawało.

Pensya do starostwa Grodzieńskiego *na-znaczona* z oekonomii Grodzieńskiej, lubo bardzo mała, i ta suo *ordine quotannis* nie dochodzi, więc aby terazniejszą *constitucyą* y pensya z łaski iego królewskiej mości *podwyższona y realiter* wyliczona była.

Instat solennie powiat nasz do maiestatu iego królewskiej mości w interesie iego mości pana Pawła Stryeńskiego, woyskiego Grodzieńskiego, którego brat rodzony imię pan Zygmunt Stryeński, czesznik Sanocki, oekonom Grodzieński, z własnego grosza do skarbu iego królewskiej mości za kontraktem na oekonomią Grodzieńską danym dwanaście tysięcy talarów bitych wyliczywszy, y onych nie wybrawszy, iako sonat *wyragna autentyczna commissya*, przez zesłanych od iego królewskiej mości ichmość pp. *kommissarzów uczyniona*. Na ostatek y sam *quod maximum* życie na usłudze iego królewskiej mości *postradał in exilio* będący *parte adversa multis presuris afflictus* y na fortunie zniszczony, więc że *successor legitimus* pomieniony imię pan woyski Grodzieński przy rewolucyach terazniejszych tego długu realnego *hucusque* mieć nie może, *exolucyey* upraszać będą *sollicitissime* ichmość pp. posłowie nasi iego królewskiej mości pana naszego miłościwego, aby lubo *imparatis* ze skarbu lubo *dzierżawą iaką*, skuteczną *satisfactią* obmyślić rozkazać *raczył*.

Zasługi dawno zasłużonego w rzeczy-pospolitey imci pana Alexandra Lewalda Jezierskiego, podstolego powiatu Grodzieńskie-

go, recomendabunt ichmość pp. posłowie nasi, ażeby iego królewska mość, pan nasz miłościwy, folwarek Sudzieniewiczze y wioskę Rudominę w wojewodztwie Wileńskim konferować raczył, z wniesieniem summy dwunastu tysięcy tynfów za straconą na usłudze rzeczy-pospolitey fortunę.

Lubo by sancita de imunitatibus dobr ziemskich dawne reassumptey y aprobaczey potrzebować nie miały, bo non multitudo legum, quae obruit, sed executio paenarum, quae proficit, instituenda y obserwowana być powinna, lecz że cancellaria wojskowa w. x. Lit. volutante utitur pro lege y wydawanie assygnacyi na dobra ziemskie wielbnych pp. brygidek Grodzieńskich, Krzemienica, Szydłowiec, Uzłowce, Kochanów nazwanych, wzięła in usum, obliguemy ichmość pp. posłów naszych, ażeby takowy abusus był skasowany y dobra pomienione, iako nigdy lokacyom zimowym nie podległe, reassumptią constitucyi dawnych od tego zwyczajui lokowania zimowego różnych chorągwi uwolnione y obwarowane były, ile że tak znaczna exactionum cedit w komput procentów rzeczy-pospolitey, a tym bardziey in liquidationem.

Fundusz Liszkowski wielbnych oo. dominikanów przez ś. p. imci pana Jerzego Kolię, wojskiego Trockiego, y successorów iego, iako to: imci pana Alexandra Wołowicza — stolnika y iego mości pana Kazimierza Piątkowskiego — podczaszego Grodzieńskich, aby constitucyą seymu terazniejszego był approbowany.

Dobra Stary-Dworzec nazwany, w powiecie Wołkowyskim leżące, wielmożnego imci pana Daniela Wykowskiego — koniuszego w. x. Lit. przy zaszłych iuż dekretach trybunału skarbowego wielkiego w. x. Lit., aby per constitutionem seymu terazniejszego

mógł suum sortire effectum, instabunt ichmość pp. posłowie nasi.

Kamienica w mieście Wilnie na Rudnickiej ulicy, quondam Rudziańska nazwana, ad praesens imci pana Stanisława Małyszczczyńskiego — pisarza grodzkiego Grodzieńskiego y samey imci pani Constancyey Leszkiewiczowej Małyszczczyńskiej — pisarzowej grodzkiej Grodzieńskiej, domowią się ichmość pp. posłowie nasi, ażeby constitutione ab oneribus civilibus libertowana była et iure terrestri gaudeat.

Wielebni oycowie karmelici bosi conventu Grodzieńskiego, fundacye iaśnie wielmożnego imci pana Andrzeia Kotowicza, kasztelana Wileńskiego, o zaczętej niedokonczoney post constitutionem seymu Grodzieńskiego, anni 1678, którą ten fundusz approbowany, mają nabyte włoki od mieszczan Grodzieńskich, a od nayiaśniejszego króla iego mości Augusta wtórego uprzywileiowane, to iest w Grandziejach włok trzynaście, w Małachowiczach włok sześć, w Połodkowie włok dwie y trzecin dwie, także folwark nazwany Bala, alias Kownacki, przewóz y wioska Łapieniki, dobra wieczyste, na które ex singulari zelo iaśnie wielmożny imię pan Mikołay z Kozielska Ogiński, podskarbi nadworny w. x. Lit., cum consorte sua, ad auctionem teyże fundacyi służące, dali, które włoki y dobra aby per constitutionem do dawney fundacyey przyłączone et ab oneribus libertowane były, instabunt ichmość pp. posłowie nasi.

Interes imci pana Stanisława Rayskiego — łowczego Braclawskiego, względem wyliczoney summy dwudziestu sześciu tysięcy złotych imci panu Joachimowi Plecowi, commissarzowi iego królewskiej mości, oekonomowi na on czas Brzeskiemu, na kontrakt pewnych kluczów oekonomicznych, to iest

Rucki y Rzeczycki, które podawszy possessyą y kontraktem obwarowawszy w puł roku uczynił imci panu Rayskiemu expulsyą y dotrzymać nie dał tenuty, upraszać będą pp. posłowie nasi maiestatu iego królewskiej mości, aby in re iusta dla skuteczney satisfactey albo dzierzawę podług kontraktu do possessyey przywrócić, lubo summę oddać rozkazać raczył. Dobra nazwane Klamkupie z wioską Szukrami imci pana Symona Stancewicza, regenta kancellaryi woyskowej w. x. Lit., także dobra Wilko-Jeziory y Antoniszki imci pana Antoniego Dubiskiego, towarzysza chorągwie Petyhorskiej iasnie wielmożnego imci pana kasztelana Krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, w powiecie Kowieńskim leżącego, nie oekonomiczne ale partykularne dzierzawy, prawem dożywotnym ob merita pomienionym possessorom konferowane, ażeby iego królewska mość, pan nasz miłościwy, prawo lenne na te partikularze dać raczył, instabunt ichmość pp. posłowie nasi. Desiderium imci pana Jerzego Żembeckiego—starosty Augustowskiego, względem ciężkiej ruiny iego starostwa na trakcie leżącego, iako y partykularzów w nim będących, bez possessorów, dla których ab assignatiis wielkie ponosi oppresie, osobliwie też o zabicie okrutne brata rodzzonego, też imci pana starosty przez kwatremistrza Stawskiego z pod reymentu dragonńskiego wielmożnego imci pana Rybińskiego—łowczego wielkiego koronnego chorągwi imci pana Pietrowskiego, kapitana Berna y Lubla, porucznika, przed lat dwiema, na konsystencyi w starostwie Augustowskim będących, exponent ichmość pp. posłowie nasi maiestatowi iego królewskiej mości, iako też stanom koronnym rzeczy-pospolitey; instando ażeby tak przelanie krwi niewinney ultionem sprawiedliwości

zabójcę wzięło; iako też starostwo Augustowskie zruynowane, aby iaką-kolwiek alleviatą mieć mogło. Widoczna krzywda iego mości Lewalda Jezierskiego—podstolego powiatu Grodzieńskiego, względem ostępu do majątności Rosoty należącego, za possessy ieszcze imci pana Micuty do leśnictwa Strykowskiego, że w zamian grunt inszy deklarowano odebrana, teraz zaś bez żadney odmiany z possessyinego ostępu wybiłaią, instabunt ichmość pp. posłowie, ażeby gdy kommissya naznaczona będzie y tę krzywdę imci pana podstolego Grodzieńskiego pomiarkowano y aby uspokoiona była.

Że przez prywatne kommissyie et intrusiones urzędów łowieckich mieniać sobie krzywdę turbacyey nayiasniejszych królów ichmości wielebni oo. kamenduli Wygierscy, instabunt ichmość pp. posłowie, aby piam fundationem nayiasniejszych antecessorów swoich iuż constitucyą rzeczy-pospolitey anni 1667 approbowaną, iego królewska mość, pan nasz miłościwy, ex innata clementia sua autorizować, constitutiae seymu terazniejszego, statibus rzeczy-pospolitey pozwolili; a iezeli zachodzą iakie praetensie usurpationis nad fundacyą cum praeiudicio łowów iego królewskiej mości szczęśliwie nam panującego et in futurum regnantium, aby seymem naznaczona była commissya ad discernendum negotium pro debita conservatione iurium maiestatis, promovebunt ichmość pp. posłowie nasi. A że dobra tych że oo. karmelitów były niegdyś mensae regiae, które ex natura lokacyom żołnierskim w placeniu hybern et omnibus oneribus militaribus nie były y nie są podległe, cavebunt ichmość pp. posłowie, ażeby seymu przyszelego constitucyą obwarowano y do żadnych ciężarów żołnierskich nie były pociągane.

Widząc być niemały zamach oppressi supra nobilitatem, że non usu practicato, za dekretami trybunału głównego w. x. Lit. contumaciter otrzymanemi, iako oczewistemi, ale adhibito brachio militari in personis et bonis extenduntur executiones, committimus ichmość pp. posłom naszym osobliwą hoc in puncto animadversią, ażeby takowe per manum militem nie odprawowały się executie, ale przez urzędy ziemskie, grodzkie et in casu mota nobilitate, non contraveniendo iuribus. Pensya do kościoła farnego Grodzieńskiego z oekonomiey należąca, aby quotannis realnie wyplacona była, instabunt do iego królewskiej mości pp. posłowie nasi. Caetera fidei et dexteritati ichmość pp. posłów naszych committimus, ut omnia bona publica promoveant mediis, quae obstent.—Działo się w Grodnie die et anno ut supra.

U tey instrukcii podpisy rąk tak wielmożnego imci pana direktora, iako y wielmożnych ichmość pp. urzędników ziemskich, grodzkich y innych ichmość zgromadzonych na ten seymik szlachty w te słowa: Paweł na Stryney Stryieński—woyski y direktor seymiku antekomicialnego powiatu Grodzień-

skiego, Krzystoph Micuta—podkomorzy powiatu Grodzieńskiego, Krzystoph Victorian Jundził—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Zygmunt Buchowiecki—pisarz ziemski Grodzieński, Zygmunt Bouffał—sędzia ziemski Grodzieński, Jan Jerzy Grothuz, podstarości sądowy powiatu Grodzieńskiego, Stanisław Małyszczynski—pisarz grodzki Grodzieński, Alexander Lewald Jezierski—podstoli powiatu Grodzieńskiego, Jan Suchodolski, Sebestian Wolkowycki—horodniczy powiatu Grodzieńskiego, Floryan Władysław Machwic—łowczy Grodzieński, Kazimierz Garwaski—miecznik Gostyński, Jan Radziwonowski, Kazimierz Kowalewski, Karol Kamiński, Kazimierz Stanisław Rymkiewicz, namiestnik powiatu Grodzieńskiego, Kazimierz Gąsowski, Paweł Kazimierz Strzałkowski, Alexander Starzyński, Władysław Michał Strenkowski, Kazimierz Siemaszko, Jozeph Ignacy z Dubrawki Dubrawski—stolnik Rzeczycki, Felicyan Węgierski, Kazimierz Klukowski. Która to instrukcia za podaniem oney przez osobę zwysz mianowaną do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisana.

1712 г.

Изъ книги за 1712 г., стр. 924—925.

6. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, посылаемымъ къ королю.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись на сеймикъ въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ инструкцію слѣдующаго содержания:

1) по засвидѣльствованіи королю благодарности дворянства за его заботы о судьбахъ рѣчипосполитой, наводненной чужеземными войсками и находящейся въ самомъ бѣдственномъ положе-

нии, послы обязываются засвидѣтельствовать о намѣреніи дворянства строго исполнять постановленія какъ предшествовавшаго сейма Варшавскаго, такъ и предстоящаго;

2) выразить настойчивое желаніе дворянъ объ открытіи сейма короннаго, въ случаѣ если бы диссиденты захотѣли противиться постановленіямъ сейма текущаго;

3) объ устраненіи неумѣстныхъ переходовъ и передвиженій войскъ съ одного мѣста на другое, которыя причиняють странѣ гораздо болѣе убытковъ, нежели сколько слѣдуетъ съ нея податей на ихъ содержаніе;

4) о необходимости представить отчеты по денежнымъ суммамъ гетманамъ, посламъ, подскарбьямъ, администраторамъ пошлинъ, начиная отъ Люблинскаго сейма;

5) объ уменьшеніи подати—чоповой и шеляжной и объ отнятіи завѣдыванія окою у гетмана;

6) объ уравненіи въ податяхъ имѣній лицъ богатыхъ съ бѣдными;

7) о возобновленіи Городненскаго замка, находящагося въ развалинахъ;

8) о назначеніи вальнаго сейма въ Городнѣ и вообще о сохраненіи законной очереди относительно порядка вальныхъ сеймовъ;

9) объ увольненіи города Городна отъ военныхъ повинностей и постоевъ, согласно привилегіямъ;

10) о назначеніи комиссіи относительно разсмотрѣнія правъ на владѣнія Годлевскимъ столовыми королевскими имѣніями;

11) объ освобожденіи столовыхъ имѣній (въ томъ числѣ пожизненныхъ владѣтелей и донатариушей)

отъ ассигнацій экзекуціонныхъ листовъ гетмановъ, а равно отъ военныхъ постоевъ;

12) о выдачѣ гетманомъ квитанцій на суммы, выданныя для войска пожизненными владѣльцами;

13) объ уничтоженіи позднѣйшихъ привилегій, полученныхъ лицами вліятельными для уничтоженія правовладѣнія лицъ бѣднѣйшихъ;

14) о началѣ переговоровъ съ Московскимъ царемъ съ цѣлю освобожденія польскихъ плѣнниковъ;

15) о прекращеніи злоупотребленій (взятокъ), совершающихся на таможенныхъ;

16) объ отмѣнѣ двойныхъ гибернъ, назначенныхъ Олькеницкимъ постановленіемъ и вредныхъ для рѣчи-посполитой;

17) ходатайствовать также и объ осуществленіи заявленій повѣта, выраженныхъ въ прежней инструкціи;

18) объ удовлетвореніи претензій Гарвасскаго;

19) объ утвержденіи королемъ уволокъ, оставшихся Поровскому послѣ смерти его родныхъ;

20) объ освобожденіи отъ земскихъ и военныхъ повинностей юрисдикции Городненскихъ бригадокъ;

21) объ освобожденіи отъ военныхъ повинностей имѣній берпардинокъ;

22) объ увольненіи отъ повинностей плаца Полоцкаго воеводы;

23) на новыя подати послы отнюдь не должны соглашаться до тѣхъ поръ, пока не будутъ удовлетворены обиженные;

24) объ освобожденіи отъ повинностей плацовъ Езерскаго.

Roku tysiącznego siedmsetnego dwunastego, miesiąca Nowembra czternastego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem — podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza, lowczego wielkiego w. x. Lit. starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter imć pan Jakub Rymkiewicz instructią ichmościom panom posłom od powiatu słu-

żącą, na rzecz w nim tu niżej wyrażoną do xiąg grodzkich Grodzieńskich podał, w te słowa pisaną:

Skolatany wnętrzną kollizyą świat polski, disarmowany ziedności braterskiey uno vel le et nolle iuż prawie pod okropną woysk cudzoziemskich fatiscendo conspiratią e cineribus nie pamięci wskrzeszony nadzieią pokoiu może sobie plaudente spiritu takowe uformować omen, że ponentur ferocia pietati corda, volente Deo, kiedy iego królew-

ska mość, pan nasz miłościwy, z oycowskiego pieczolowania y mandukcyey swoiey do ufundowania internae pacis, znaczne każdemu z nas oświadczając dowody, powtórzeni rzecz-pospolitą in compositionem publicznych obrad zgromadza uniwersalami, przez co oyczystych spraw y swobod zaszczyty, które do tych czas bello silere coacta, do swoiey przywrócone kolei, vim vividam roburque suum innatum resumunt; za które curas y sollicitudines pańskie ichmość panowie posłowie nasi nayniższą plantis iego królewskiey mości oddadzą in tributum weneracyą, z tym skutecznego przedsięwzięcia dowodem, że:

1) Nie tylko wszystkie sancita przeszłego limitationis seymiku Warszawskiego, które publicznych obrad iednostayne flecta pectora sacrosancta veneratione przyjąwszy, powiat nasz exequitur skutecznie, ale też y przyszłą serie praeceptorum (day Boże by szczęśliwie doszła) wrodzona pełnić non retardabit miłość y ochota.

2) Dla powściągnięcia illiciti ausus ichmościów braci dissidentium, którzy by massam publicznych obrad na tym congressie walnym upornie convellere chcieli, ichmość pp. posłowie nasi, o seym koronny prosząc, nasze exponent desideria.

3) Że contra mentem praw pospolitych w rycerstwie w. x. Lit. częste zagaściły się abusus, niepotrzebnemi szlachtę suppriment do przechodami, ingeminabunt ichmość panowie posłowie, aby takowe przechody, wyiwszy gwałtowną, si res exigerit potrzebę, penitus abrogentur, gdyż znaczniejsze za sobą ruin zostawiają szlaki, niżeli proporcjonalna totalitas płacy na woysko naznaczoney.

4) Żeby się in supplementum rycerstwu w. x. Lit. z uchwalonych y wyplaconych ab ante podatków clarius eniteant expensae

y dowody, requiritur, aby ichmość pp. posłowie, hetmani, podskarbiowie w. x. Lit., administratorowie ceł, zaczowszy od seymu Lubelskiego swoie in liquido deponant calculacye.

5) Currentia czopowego y szeleżnego, która ob iniuriam temporum nie może eo exolucyi summy przeszłym adaequari czasom, sama ludzi powietrzem y woyną pogrążona aegestas kolace w serca civium, aby oney diminuatur proportią w naznaczeniu, z tym dokładem, aby administracya czopowego y szeleżnego y discernentia przy imci panu hetmanie nie zostawała.

6) Exceptiones privatne na dobra magnatów z cancellarii imci pana hetmana wypadające, które unius generationem dziesięciu zaś corruptionem czyniły, aby one względem publicznych podatków zarówno z bracią ponoszenia wiecznie consopiantur, ichmość panowie posłowie specialiter domawiać będą, gdyż a pari ad par nulla elabatur contrarietas, na których zaś ichmościów dobrach exceptie, ab ante vel post otrzymane, znajduią się, aby one invindicabiliter refundantur.

7) Zamek iego królewskiey mości Grodzieński, od nayiaśniejszych antecessorów in domum consiliorum destinowany, że się tych czasów w niemałej zasiedział ruinie, expedit, aby rzecz-pospolita do reparatii onego salubria media obmyslić raczyła.

8) Seym walny, z trzeciey kadencyi w Grodzie przypadający, oraz trybunały w. x. Lit., skarbowego, stante rerum turbidine, przeciwko tak wielu constitucyom pro perpetuitate uchwalonym, miseranda sorte z swoiey rzucone kolei: desudabunt ichmość panowie posłowie impresissime, aby one in vigore praw oyczystych ad pristinam reducantur sphaeram.

9) Miasto iego królewskiej mości Grodno publicznym obradom naznaczone że przez consystencye dachowe y niesłuszne płacenie hybern, mimo tak wiele constytucyi ferowanych, paenitus zruynowane zostanie, aby one sine convulsione iurium y przywileiów sobie nadanych ab onere militari uwolnione było, ichmość panowie posłowie opere praetio starać się będą, et ante omnia aby dekret trybunału w. x. Lit., ratione zniesienia hibern y consystencyi, ex seriis partium controversiis ferowany, przez publiczną approbatą confirmetur.

10) Ponieważ w commissyey imci pana Godlewskiego convincitur dowodnie, że ona po sobie zostawiła intentionem do eliminowania possessorów z dobr dożywotnich, za przywilejami w nich legitime siedzących, których series najjaśniejszych antecessorów de micis stołu swego karmić zwykła, aby eo intuitu generalni commissarze terazniejszą uchwałą publiczną naznaczeni byli, ut introspectatur w anteaacta tey commissyey, gdyż de immunitate dobr mensae regiae wszystkie declamant constytucyey, aby one legitime otrzymane przy swoiey zostawały mocy y walorze, sine dependentia ab auctoritate kamery.

11) Dobra mensae regiae, includując w nie ichmościów pp. donatariuszów, aby ichmość pp. hetmani reusa consvetudine przeszłych czasów assygnatiami y paletami daley nie aggrawowali, expedit, aby to chwalebne opus od rzeczy-pospolitey statuatum z tym dokładem, aby od locacyi w czym cuiusunque tituli, ciż donatariuszowie wolni byli.

12) A że oekonomia Grodzieńska coniunctim z pany dożywotnikami wydali teraz notabiles summas na woysko Litewskie, requiritur, aby one pro persoluto przyiowski, imć

pan hetman Litewski daną od siebie hac in parte assekuracją expleat in effectu, czego ieneralna czynionych obrad approbacya będzie nieomylnym dowodem.

13) Potentiores y inni ichmość za przywilejami na przywileie otrzymanemi, że terazniejszych possessorów, ex pacifica possessione excludowali, aby onym legitimitas restituatur tenuty, ichmość pp. posłowie al laborent tak dalece, żeby prospiciendo dalszym inconvenientiom, przywileie posterioris datae na przywileie wypadające wiecznie annihilentur.

14) Więźniowie przy imci panu Sinickim, numerosa praeda zagarnione, w Ozowie do tych czas zostające, których lachrimae sunt panes, że wrodzoney po nas exposcunt miłości y compassyey, expedit, aby rzecz-pospolita instet do najjaśniejszego Cara iego mości z tą expostulacją, ut solvat vincula Rus.

15) W clach tak iego królewskiej mości, iako rzeczy-pospolitey w. x. Lit. eo deventum est, że extorsya kwitowego nad samą inportacją, podług instruktarza naznaczona, dziesiącorako exigitur od towarów, tak ładem, iak wodą idących; za czym, aby takowe praeiudicia w oyczynie finem malorum otrzymały, ichmość panowie posłowie omnino promovebunt z tą expozycją, że większy patebit prowent skarbu, ieżeli podług constitucyi dawnych na clach przysięgli administrabunt pisarze y substituci. Żydzi zaś sub paena colli ad instantiam cuiusvis in foro ubiqinario luenda, aby nie ważyli się na tych zostawać funkcyach.

16) Dobra hybernom podległe z postanowienia Olkinickiego, że sowitości hybern onerowane cum detrimento rzeczy-pospolitey, ultimam spirant cladem, ichmość panowie posłowie omnino iustabunt et exponent, aby

ta sowitość excludatur cum abolitione solarium na ichmość pp. deputatów pokoioowych.

17) Aby ichmość pp. posłowie nasi w pierwszej instrukcyi dane sobie punkta in omnibus clausulis et conditionibus dostatecznie obserwowali, hic labor, hoc opus iak naypilniey naznacza się.

18) Imć pan Garwaski, miecznik ziemie Gostyńskiej, żeby był w swoich praetensyach satisfactus od imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit.—ichmość panowie posłowie specialiter promovebunt.

19) Imć pan Porowski, aby post fata krewnych swoich w przywróceniu włok pozostałych osobliwą iego królewskiej mości cieszył się clemencyą y zatym instabunt ichmość panowie posłowie.

20) Juryzdyka klasztorna ww. pp. brygidek Grodzieńskich, aby terrestri gaudeando iure, mieyskim nie podlegała podatkom, także dobra ziemskie tychże ww. panien assygnatiami nie były onerowane, expedit, aby publiczną circumscribatur uchwała.

21) Także iuryzdyka ww. pp. bernardynek y majątności ichże, które czarny szlak et abominationem desolationis za sobą pociągnęły, nie oprimatur w dalsze czasy one-

ribus militaribus, iako terrestria bona ichmość pp. posłowie instabunt za onemi.

22.) O liberacyą placu, na którym dwór imci pana wojewody Połockiego stoi z iuryzdyki do Brzestowicy Wielkiej należące, żeby gaudeat immunitate bonorum terrestrium, exposcent ichmość panowie posłowie za onemi.

23) Interea na żadne podatki nie mają ichmość panowie posłowie pozwalać, aż iniuriatorum praessura w należytey satisfactii swoje odbierze levamen.

24) Placy imci pana Alexandra Lewalda Jezierskiego, postolego Grodzieńskiego w mieście Grodzie leżące, aby nie podlegając oneribus civitatis w ziemskie dobra transferantur, ichmość panowie posłowie nasi postreme uczynią postulacyą. Datum ut supra.

U tey instrukcyey podpisy rąk w te słowa, Jan Zygmunt Wall, starosta Franborski director seymiku powiatu Grodzieńskiego, Alexander Lewald Jezierski, podstoli powiatu Grodzieńskiego, Zygmunt Alexy Buchowiecki—pisarz ziemski Grodzieński, Stanisław Antoni Małyszczynski—pisarz grodzki Grodzieński, Jan Strogański.

1713 г.

Изъ книги за 1713 г., листы 881—882.

7. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ къ королю.

Въ этой инструкціи дворяне поручаютъ своимъ посламъ ходатайствовать предъ королемъ: во 1-хъ о томъ, чтобы онъ не вводилъ союзныхъ Саксонскихъ войскъ въ предѣлы рѣчи-потполитой; во 2-хъ въ случаѣ ихъ ввода, сдѣлать распоряженіе о равномѣрномъ распредѣленіи ихъ между воеводствами и повѣтами; 3-хъ чтобы войсковыя повинно-

сти были уменьшены; 4-хъ чтобы дано было шесть мѣсяцевъ льготныхъ отъ постоевъ; въ 5-хъ, въ случаѣ неустройства съ комиссаріатомъ, просить вмѣшательства короля и генеральнаго комиссаріата о выдачѣ правильныхъ ординансовъ о взаимныхъ правахъ и обязанностяхъ.

Roku Pańskiego tysiąc siedmset trzynastego, miesiąca Nowembra ósmego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem—podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter imć pan Alexander Proniewski, instrukcyą z seymiku do najjaśniejszego króla imci na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną ad acta do xiąg grodu Grodzieńskiego podał, potrzebuiąc, aby była przyjęta y w xięgi wpisana, która za przyjęciem od słowa do słowa wpisuiąc tak się w sobie ma:

Instructia, od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego do maiestatu ikmści, pana naszego miłościwego, wielmożnym ichmciom panom Zygmuntowi Walowi—starościu Framborskiemu, Janowi Grothuzowi—podstarościemu powiatu naszego, od nas obranym, dana, die 6-ta

Nowembris, millesimo septingentesimo decimo tertio roku.

Jeżeli dotąd oyczyźnie naszej diffusa in lachrimas w oycowskim ikmci pana naszego miłościwego pieczołowaniu praetiosas naidowała poratowania gemmas, nieomylną czyni nam nadzieie y na tenczas pańska nad poddanemi oycowska nad synami optatae quietis vigilantia, którą populo suo praestare raczy; za co maiestatowi ikmci pana naszego miłościwego ichmość panowie posłowie nasi wiernego poddaństwa fundent obsequium.

A lubo zgadnąć nie podobno, czyli iuxta ordinem meritorum synów oycowi crescit amoris cumulus w sobie iego mości, pana naszego miłościwego, do obrony, czyli też, strzeż Boże, doloris w zagniewanyin pana poddanym do zagłady przez wprowadzone woyska Saka Saksonskie ikmci, pana naszego miłościwego, bo sub quieta domini manu każdy żyć życzył sobie, sub vita sua, sub ficu sua, aliści z nagła z oyczystych oddziedziczeni wolności, swobod, żadną publiczną

nie obwieszczeni przyięcia zagranicznego wojska potrzeba, disponitur od niego przecież, quem nobis regnare optavimus, cuncti upewniamy się, że regnum suum non super humeros nostros per tributa, sed in cordibus per paternum amorem fundować raczy. O co maiestatowi ikmci, pana naszego, ichmość panowie posłowie nasi suplikować będą. Gdyby zaś publicum cum maiestate ikmci, pana naszego miłościwego, exigeret commodum, ażeby e limitatibus nostris zagraniczne ad praesens nie mogli revocare wojska, suberunt necessitatis tempore ichmość panowie posłowie nasi, suplikować oraz będą maiestatowi pańskiemu, ażeby aequum dispartimentum porcyi uczynić rozkazał moderament, ponieważ regimentowi powiat nasz, z woiewodztwem Trockim ordynowanemu, bardzo ścisła dostała się lokacya, tak dalece, że drugie regimenta w innych woiewodztwach y powiatach obszerniejsze sowito mieć będą kwatery, my zaś in duplo musielibyśmy ferre gravamen.

Exponent y to, że clade pestilentis penitus kray wygrasowany, gdzie dla widocznego wypustoszenia dymów commodum mieć nie będzie mógł y my nie możemy ex lapide niti elicere sanguinem! Exorabunt tedy maiestat ikmci, pana naszego miłościwego, ichmość panowie posłowie nasi o umniejszenie porcyi y dymów pro solita principis clementia.

Niemniej nas permovit ichmościów panów kwatermistrzów y locathey sześć miesięcy y znacznie wielkiego prowiantu remonstracya, którey praetensiey przez sześć miesięcy żadne dobra sufficere nie mogą, upraszać będą y w tym clementiam pana, ażeby mieli iak sobie zakładają sześć miesięcy locacyi regimentu od nas avocare y prowianty umniejszyć rozkazał, że zaś in ordine następującej locacyey dla porządku dobrego

et pro securitate publica puncta desideriorum powiatu naszego tymże ichmościom panom posłom daliśmy ad expostulandum z iasnie oświeconym xięciem imciom Weysenfelsem w powiecie naszym locuiącym się, tedy ięzeliby w czym ichmość panowie posłowie nie uznali facilitatem do tych punktów referować się y ikmci, panu naszemu miłościwemu, suplikować, także y commissariatu ieneralnego starać się będą, aby iuxta iusta desideria nostra ordinanse wydane być mogły. Caetera activitati et probatae dextertati ichmciów panów posłów naszych commitimus. Datum w Grodnie ut supra.

U tey instrukcyi, przy podpisaniu ręki imci pana direktora seymikowego, podpisy rąk tak wielmożnych ichmciów panów urzędników, iako y ichmciów panów obywatelów szlachty tymi słowy: Mikołay Franciszek—kasztelan Trocki, dyrektor seymiku, Krzysztoph Wiktoryan Jundził—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Zygmunt Alexy Buchowiecki — pisarz ziemski Grodzieński, Zygmunt Boufał — sędzia grodzki powiatu Grodzieńskiego, Paweł Strzygenski—woyski powiatu Grodzieńskiego, Stanisław Antoni Małaszczyński—pisarz grodzki Grodzieński, Kazimierz Piątkowski—podezaszy Grodzieński, Jan Kazimierz Eysimont—czesznik Grodzieński, Sebestyan Wolkowycki—horodniczy powiatu Grodzieńskiego, Andrżey Puchalski—skarbnik ziemie Mielnickiey, Jan Suchodolski — podezaszy Liwski, Stanisław Sopocko — łowczy powiatu Grodzieńskiego, Konstanty Rukiewicz — stolnik Orszański, Kazimierz Siemaszko — obozny p-tu Grodzieńskiego, Michał Boreysza—woyski Starodubowski, Jozeph Poczobut, Karol Siemcz Stocki—vice-regent grodzki Grodzieński, Andrżey Turczynowicz, Kazimierz Siemaszko, Jerzy Roszkowski—instygator O. G., Zdanowicz mp., Jozeph Kazimierz Ponik-

wicki mp., Antoni Kazimierz Bylewski, Kazimierz Floryan Sielawa mp. Która to instrukcyja, za podaniem oney przez wierzchu mianowaną osobę, do xiąg grodzkich Grodzieńskich iest wpisana.

1713 г.

Изъ книги за 1713 г., листы 878—879.

8. Пункты, въ которыхъ высказываются желанія дворянства Городненскаго повѣта, изложенныя въ инструкціи депутатамъ, посылаемымъ къ Саксонскому князю Вейсенфельсу.

Дворяне Городненскаго повѣта дали своимъ посламъ, отправляемымъ къ Саксонскому князю Вейсенфельсу, слѣдующую инструкцію:

1) послы обязываются просить о сообщеніи повѣту подробныхъ свѣдѣній относительно квартирныхъ постоевъ Саксонскихъ войскъ;

2) просить князя сдѣлать распоряженіе, чтобы войска предназначенныя для стоянокъ въ другихъ повѣтахъ и воеводствахъ не входили въ предѣлы Городненскаго повѣта;

3) чтобы этотъ же князь позаботился о сохраненіи безопасности шляхетскихъ дворовъ и имѣній;

4) чтобы солдаты были размѣщены по городамъ, а не по имѣніямъ шляхетскимъ;

5) чтобы $\frac{1}{3}$ Саксонскаго полка была отправлена на квартиры въ повѣтъ Троцкій;

6) чтобы во время постоевъ порціоны требовались только за мѣсяць, а не за нѣсколько дней;

7) чтобы князь выдалъ свои универсалы офиціалистамъ и офицерамъ съ цѣлію охраненія спокойствія во время ярмарокъ, сеймиковыхъ засѣданій и въ особенности во время судовъ;

8) просить о выдачѣ такихъ же универсаловъ римско-католическому духовенству и въ особенности монахинямъ;

9) о принятіи княземъ подъ свое покровительство Городненской академіи и ея воспитанниковъ (flos nobilitatis).

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego trzy-nastego, miesiąca Nowembra ósmego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—łowczego wielkiego księstwa Litewskiego, starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanowszy personaliter imé pan Alexander Proniewski puncta desideriorum powiatu Grodzieńskiego ad expostulandum ichmościom panom

posłom tegoż powiatu Grodzieńskiego dane, na rzecz w nich y tu niżej wyrażoną ad acta xiąg grodu Grodzieńskiego podał, potrzebując, aby były przyjęte y w xięgi wpisane, które za przyjęciem od słowa do słowa wpisując tak się w sobie mają:

Puncta desideriorum powiatu Grodzieńskiego ad expostulandum z iasnie oświeconym xiążęciem imci Saskim Weysenfelsem od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego. Wiel-

możnemu imci panu Zygmunto wi Janowi Wallowi—staroście Framborskiemu y imci panu Janowi Grothuzowi — podstaroście mu grodzkiemu Grodzieńskiemu, posłom od nas tak do imci pana naszego miłościwego przy osobliwej instrukcye obranym, iako y do tegoż xięcia imci Weysenfelsa uproszonym.

Primo: kiedy nas o locaciy woysk ikmci pana naszego miłościwego uniwersały, ani informacye, ani też imć pan regimens kwartmistrz Becher do Grodna sub tempus seymikowania przybyły, żadney do nas ni od kogo nie produkuje rekwizyciy, oprócz swoich dla regimentu wydanych dyspozyciy, przeto, ut luculentius informemur, upraszamy ichmciów panów posłów, aby o demonstracyą woli ikmci, iaka iest około tey locaciy et quod sibi velit, xięcia imci upraszali.

Secundo: iezeli ex productis instrumentis zważą inevitabile tey locaciy regimentu onus, upraszamy ichmciów panów posłów o expostulacyą z xięciem imciom, aby drugim regimentom na locatią do innych wojewodztw y powiatów idącym, ex vi komendy swey dał trakty insze, ne afficiunt powiatu naszego do kwatery regimentu tego należącego.

Tertio: z maszerunkiem swego regimentu aby przez powiat nasz iako naylaskawiey obeyść się chciał, ten że xiąże imć, aby omnis securitas we dworach y domach szlacheckich zachowana była y gdzie są wsi, aby po dworach pańskich żołnierze y ichmość panowie officerowie nie stawali, ale u poddanych.

Quarto: kiedy od konstytucyey powiatu lub zań pieniędzy gotowych eluctari nie możemy, przynamniemy wolny stan szlachecki nie przywykły subesse stativis militaribus, niech ma w tym solatium, ażeby tak ichmość panowie officialistowie regimentu tego, iako y żołnierze po dworach y domach

szlacheckich nie lokowali się na stativę zimową, ale po miasteczkach różnych, w których znajda do subsistenciy commodissimas mansiones y porządne domy bez aggravacyey dworów y domów szlacheckich, z których y ich poddanych według requizyciy ichmość będzie dochodziła contrybucya.

Quinto: że za regimentu tego locatia extenditur y w wojewodstwie Trockim, aby część tegoż regimentu concernens wojewodstwo, która iuxta proportionem suam daleko więcey, niż tertiam sortem tey locaciy ferre powinno, z ordynacyey xięcia imci non moranter tam maszerowała, upraszać maia ichmość panowie posłowie.

Sexto: zważaiąc, iako powiat nasz Grodzieński z wojewodztwem Trockim per insciam snadź proportionum dispositionem iest wielkim nawalony ciężarzem, gdy inszym regimentom sowita niż na regiment xięcia imci dostała się na locatią y dobr copia w czym y nasza do sustentacyey tego pociąganych widziemy insufficientiam i regimentu incomodum, kiedy z szczupłych kwarter praetensam portionem mieć nie będą mogli, aby większa na locatią dla wystarczenia oneri mogła być naznaczona temu regimentowi obszerność, uprosiliśmy ichmościów panów posłów do iego królewskiy mości, pana naszego miłościwego; interea aby ten regiment locowawszy się teraz w powiecie naszym y w wojewodztwie Trockim, tantisper iednym miesiącem kontentował się, nie praetenduiąc in praesenti na przyszłe miesiące y aby w każdym miesiącu za miesiąc, a nie przed czasem y razem za wszystkie brano co przypadnie na porcią ichmość panowie posłowie iaśnie oświeconego xięcia imci upraszać będą o zachowanie tego porządku w powiecie naszym.

Septimo: w mieście Grodnie, gdzie we-

dług relacji imci pana regimens kwatermistrza na residentią iasnie oświeconey xiążecy mości Weysenfels zabiera się, także po innych miasteczkach, gdzie subsistent ludzie lub ichmość panowie officerowie, aby na targi przyjeżdżającym wszelkiej conditiei ludzom securitas była w przedawaniu y kupowaniu wszelkich przedaznych rzeczy nie zabierano, cavebunt ichmość panowie posłowie, aby xiąże imć pro solita, in optimo ordine commendy swey manutentione uniwersalami publicznemi y ordynansami swemi ichmościów panów officerów obostrzyć raczył, osobna w tym że mieście Grodnie na seymikach a osobliwie podczas sądów, iakie przypadną, aby omnis securitas zachowana była; także dwory własne szlacheckie, gdzie stawaia, wolne od kwater były, ponieważ domy mieyskie y żydowskie porządne residuiącym adlatus iasnie oświeconego xięcia imci sufficient.

Octavo: także immunitati klasztorów, tak Grodzieńskich, iako y w powiecie będących, a vel maxime panieńskich providendo, upraszamy ichmościów panów posłów naszych, aby expostulowali z xiążeniem imcią o wydanie ochronnych każdemu klasztorowi, proszącemu uniwersalów, ne stativa samych klasztorów afficiant, kiedy dobra równo z naszymi pari suberint oneri.

Nono: przy tey że conferentiei y expostulatiey swoiey upraszać będą ichmość panowie posłowie iasnie oświeconego xiążecia, aby flos nobilitatis in palestra akademiei Grodzieńskiej zostaiąc, omni gaudeat securitate y aby z gospod swoich nie byli rugowani. Caetera activitati et probatae dexte-

ritati ichmościów panów posłów committimus. Pisan w Grodnie, in loco seymikowania, dnia szóstego Novembris, roku tyśiąc siedmsetnego trzynastego.

U tych punktów przy podpisaniu iasnie wielmożnego imci dyrektora seymikowego podpisy rąk tak wielmożnych ichmciów panów urzędników, iako ichmciów panów obywatelów, szlachty, na ten seymik zgromadzonych, temi słowy: Mikołay Franciszek Ogiński—kasztelan Trocki, dyrektor seymiku, Krzysztof Viktoryan Jundził — sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Zygmunt Alexy Buchowiecki — pisarz ziemski Grodzieński, Zygmunt Boufał — podstoli Derbski, sędzia grodzki powiatu Grodzieńskiego, Stanisław Antoni Małyszczczyński — pisarz grodzki Grodzieński, Jan Białozor p. ś., Maciey Franciszek Zaniewski w. z. G., Sebastian Wolkowycki—horodniczy p-tu Grodzieńskiego, Jozeph Poczobut—(?) powiatu Grodzieńskiego, Jan Antoni Odlaniski Poczobut mp., Michał Theodor Boreysza—woyski Starodubowski, Kazimierz Siemaszko mp., Jerzy Roszkowski—instygator i. k. mci, Michał Kazimierz Stakiewicz, Andrzej Turczynowicz, Stephan Kamiński, Mateusz Zdanowicz—mierczy powiatu Grodzieńskiego, Władysław Michał Strzankowski, Antoni Bylewski, Tomasz Benedykt Tomaszewski, Karol Siemiec Stocki v. r. g. g., Jozeph Kazimierz Ponikwicki, Jerzy Kaszuba l. st., Alexander Proniewski, Leon Maluszycki. Które te punkta za podaniem onych przez osobę wierzchu mianowaną są do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisane.

1713 г.

Изъ книги за 1713 г., листы 375—376.

9. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, посылаемымъ къ королю.

Въ этой инструкціи дворяне Городненскаго повѣта поручаютъ своимъ посламъ: 1) благодарить короля за его заботы о безопасности отечества; 2) благодарить за его согласіе на утвержденіе привилегій пожизненнымъ владѣльцамъ столовыхъ королевскихъ имѣній и просить объ увольненіи ихъ отъ постоевъ Саксонскихъ войскъ; 3) просить

короля объ учиненіи справедливости тѣмъ обывателямъ, которые обижены Городненскимъ кагаломъ, получившимъ несправедливыя листы отъ короля и не являющимся въ старостинскій судъ къ отвѣту по неисполняемымъ денежнымъ обязательствамъ; 4) просить объ удовлетвореніи Стрыенскаго назначенной ему сеймикомъ суммы.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Maia czwartego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, stanowszy personaliter imię pan Jan Franciszek Olizarowicz instrukcją od powiatu Grodzieńskiego do najjaśniejszego króla imci Augusta wtórego wielmożnym ichmość panom posłom daną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, w te słowa pisaną:

Instrukcia do maiestatu ikmci, pana naszego miłościwego, Augusta wtórego, szczęśliwie nam panującego, od nas powiatu Grodzieńskiego ww. ichmościom panom Hrehoremu Kotowiczowi — lowczemu w. x. Lit., staroście y Pawłowi Stryenskiemu — woyskiemu Grodzieńskim, posłom naszym dnia wtórego Maii, tysiąc siedmsetnego trzynastego roku dana.

Jaśnie światu calemu najjaśniejszego maiestatu ikmci, pana naszego miłościwego, dowody widome oycowskiego serca erga eluctuantem inabisso wszelkich nieszczęśliwości patriam affekta niewypowiedziane circa reintegrationem publicae tranquillitatis solli-

citudines, których oyczyzna nasza ustawicznym doznawa experimentem, tym bardziey na determinowanym niedawno iniquissimo fato zerwanym seymie okazane wiekopomne w sercach civium rysują pamięć. Zna y powiat nasz wszelkie ikmci, pana naszego miłościwego, koło dobra pospolitego praw y wolności naszych nieustaiące pieczołowanie, widzi y z uniwersałów na seymiki wydanych unicum boni publici zelum, y dla tego vivere et mori przy dostoięństwie iego pańskim sacrosancte ofiarując się przez ichmość panów posłów profundissimas niesie gratias, suplikując ikmci, panu naszemu miłościwemu, aby iaśnieiąc incessanter felicissimis auspiciis w oczach naszych sine eclipsi indefesse paterna cura do fortunnego ab intra et extra iuż upadaiącą oyczyznę prowadzić raczył uspokoienia portu; a gdy nam povereans fortuna z nienagrodzoną stratą dla prywatnych diffidencii publiczne odieła saluberrimum consiliorum asyllum przez zerwanie seymu, widząc się być ultimis laborantes mediis, vota et desideria populorum steriliter zatamowane y zewsząd obarczeni malis od woysk oyczystych, którym

ultra posse płaciliśmy, zawsze jednak ustawiczne o zasłużone stipendia odbierając sollicitationes, a zatym widząc e cardine wzruszone iura libertatis kiedy bez publicznego totius reipublicae postanowienia praetenduntur od nas zawsze, a co raz cum summo iuris detrimento contributie, za czym singularissime committimus ichmciom panom posłom naszym, aby omni studio et solitudine suplikowali maiestatowi ikmci, pana naszego miłościwego, ażeby ad sananda vulnera reipublicae occurendo, dalszemu upadkowi praw, swobod y wolności naszych deklarowanej w uniwersalach non protrahat łaski y iako nayprędszy seym ordynaryiny lub konny deklarować raczył.

Non silet powiat nasz z winnym podziękowaniem, maiestatowi ikmci panu naszemu miłościwemu, za publiczną miłościwą deklaracją na seymie bliską przeszłym braci naszej ichmciów panów donatariuszów ekonomiey Grodzieńskiej, że ich przy prawach y przywileiach inviolabiliter conserwować raczył, w których to przywileiach że po wypłaceniu czynszu do skarbu ikmci należącego od innych wszelkich są uwolnieni ciężarów, więc zlecamy pilno ichmość panom posłom naszym, aby wyraziwszy dobr dożywotnych przez ustawiczne gravamina y oppressie ultimam desolationem, singularissime upraszali ikmci, pana naszego miłościwego, o tę clementią, ażeby vigore tych praw y przywileiów, tudzież deklaracji, od tronu superius wyrażoney, od subsistencii y wszelkich porcyi ordynowanym recenter ludziom woysk ikmci Saksońskich, naznaczonych do ekonomiey, uwolnieni byli, którzy ledwo inlumiter powiatu naszego do dobr, iak ikmci stołowi pańskiemu należących, tako y w ichmciów panów donatariuszów wkroczywszy, wielkie inconveniencye nad ordynans czynić poczeli. Na co osob-

liwego rescriptu do imci pana oekonoma Grodzieńskiego y do commendę mającego dopraszać się będą. Odebrane zaś niektórym ichmciom panom dożywotnikom za prawami dawnemi, a osobliwie imci panu Siemaszkowi dobra ut restituantur do tegoż imci pana oekonoma, o ordynans ikmci exorabunt.

Niepoślednieyszą wielu ichmci panów obywatelów w. x. Lit. y różnych konwentów na kahale Grodzieńskim kredyta mających referent krzywdę ichmci panowie posłowie nasi, że mimo opisy iurydycznie obwarowane, którym nulla lex postrema obstaré może, ten że kahal Grodzieński wyprawiono subrepticie od maiestatu ikmci zasłania się commissyą, a przytym praetenduiącym sprawiedliwości iurysdykcii starościńskiej wylamuią się, suplikować tedy będą ikmci, pana miłościwego, ichmość panowie posłowie nasi, aby solita praxi sprawiedliwość ab auctoritate starościńskiej ex brachio regali władze dependeat y creditores byli satisfacti y żeby w tym protectiae militaris nie były impedimenta, o recomendacją do iaśnie wielmożnego imci pana hetmana w. w. x. Lit. pilno instabunt.

Inserowana do instructiey na seym przeszły pokorna interpozycya powiatu naszego, do maiestatu ikmci w interesie imci Pawła Stryeńskiego—woyskiego powiatu naszego, że causante iniquo fato zerwanego seyma, nie mogła sortiri effectum, instat y teraz suppliciter powiat nasz, ażeby zwykley clementii pańskiej, która cierpieć nie może subditorum suorum injuriam długu realnego za assekuraciami ichmci y skarbowemi liquidacyami winnego nieodwłoczną mógł odebrać satisfactią.

Caetera fidei et dexteritati ichmość panów posłów naszych committimus.

U tey instructii podpisy rąk temi słowy:

Jan Zygmunt Wal — starosta Framborski, dyrektor seymiku relacyinego. A innych ichmé podpisy w originalney instrukciey wyrażone są. Która to instructia, za podaniem oney przez osobę w wierzchu mianowaną jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisana.

1713 г.

Изъ книги за 1713 г., листы 377—380.

10. Инструкція дворянства Городненскаго повѣта депутатамъ, посылаемымъ къ гетману в. кн. Литовскаго.

Въ этой инструкціи дворяне Городненскаго повѣта поручаютъ своимъ посламъ: 1) выразить вѣрноподданническую благодарность за открытіе предстоящаго сейма: 2) просить гетмана в. кн. Литовскаго объ отсрочкѣ денежной уплаты войску; 3) благодарить его за обѣщаніе—не подвергать войсковымъ постоямъ имѣній, неподлежащихъ этой повинности, и удовлетворить обиженныхъ; 4) просить о сложеніи съ повѣта 10,000 лишнихъ ассигновокъ на чоповое-шеляжное; 5) объ уменьшеніи войсковыхъ повинностей съ Перевольскаго старостства.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Maia czwartego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem, podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józepha Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, personaliter stanowszy imé pan Jan Franciszek Olizarowicz instrukcją od powiatu Grodzieńskiego, do iaśnie wielmożnego imci pana hetmana w. w. x. Lit. ichm. panom posłom daną, ad acta grodu Grodzieńskiego podał, w te słowa pisaną:

Instructia do iaśnie wielmożnego imci pana Ludwika, na Rozance y Włodawie Pocięcia—kasztelana Wileńskiego, hetmana w. w. x. Lit., naszego wielce miłościwego pana, od nas powiatu Grodzieńskiego ichmé panom Kazimierzowi Piątkowskiemu, pod-

czasemu Grodzieńskiemu, Janowi Suchodolskiemu — podczasemu Liwskiemu, posłom naszym, dnia wtórego Maia tysiąc siedmsetnego trzynastego roku dana.

Ktoby nie życzył sobie intaminatam mieć libertatis pupillam, która fato zerwanego seymu, pozał się Boże, nieumiarkowanemi wyciśniona simultatibus szczegulną od zgromadzonych in unum rzeczy-pospolitey stanów, tego wszystkiego, co się in consiliorum teatro confundować miało, singulis nobis dissolutam przyniosła pharaginem y dotąd wielu nie nagrodzonych straty umiarkowana bydz nie potrafi, chyba z compediowane miłością oyczynny reintegrabunt do szczerey iedności serca summo civium desiderio z łaski ikm., pana naszego miłościwego, przez determinowany seym częstych expozycii iaśnie wielmożnego imci pana hetmana w. w. x. Lit. niepłatnego woyska

mieliśmy uspokojenia nadzieie, aliści versi retro torquentur oculi, kiedy upadły oyczyźnie incerta mutant lumina, quo plura possis plura patienter feras; iest nam zawsze pro solatio svave patriae portare onus, cokolwiek ex ordinario consiliorum emanat cursu. Przeto oycowską ikmci, pana naszego miłościwego, upewnieni clementią, że nam pro oportunitate seym złożyć deklarować raczy, wysłaliśmy ichmć panów posłów naszych cum supplici libello, ażeby na zabieżenie dalszemu upadkowi oyczyzny praw, swobod y wolności tey swoiey non protrahat łaski.

Wyrażone z publicznych uchwał na zapłatę woysku w wielkim xięstwie Litewskim decessus, któż nie widzi że są credibiles, bo ledwie reperiantur puste, gdzie były nasiadłe, pro commodo żołnierza, mieysca, przecie powiat nasz y nad publiczne uchwały ad velle iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego xięstwa Litew. tyle razy znaczne tribuit quantitates, iuż tedy ener-vatus extra posse sufficere nie może, non contravenimus, strzeż Boże, zasłużonemu ryerstwu, owszem chcemy iść in obedientiam postanowienia per publicam mentem seymowego, lecz że recens percepit usus takowe mnożyć subsidia, które sentiunt libertatis depraesją et futuram ustawiczności za niedoysciem seymów sequellam, upraszać będą ichmć panowie posłowie nasi cierpliwego i. w. imci pana hetmana w. w. x. Lit. poczekania, y żeby in fidem rzeczypospolitey nagłą praetensią zapłaty, która nie zginie do przyszłego seymu autoritate sua przytrzymać raczył.

Że zaś wycieńczoney oyczyzny zważywszy impossibilitatem woysko ad minorem quantitate reducere, y reparticya antiqua praxi iuż sine gravamine dobr locatiom zimowym niepodległych upewniać raczy, iako za upewnienie satisfactionis zkrzywdzonym

przez przechodzące woyska winne referent ichmć panowie posłowie nasi podziękowanie, y żeby bez odmiany iedna chorągiew wielmożnego imci pana łowczego w. x. Lit., na dawnych swoich mieyscach w powiecie naszym subsistat, upraszać będą.

Quantitas summy czopowego-szeleżnego nad postanowienia w trybunale skarbowym, lubo rescryptem y clarigatią i. w. imci pana hetmana w. w. x. Lit. iest assekurowana, przecieź gdy iuż nayduie się w powiat nasz około czterdziestu tysięcy wypadłych assygnacyi, upraszać będą ichmć panowie posłowie nasi, ażeby nad determinowanie trzydzieście tysięcy non praetendatur ultra pewnemi assekurovani zapisami różni ichmć panowie obywatele powiatu naszego, także talony y inne summy kapitalne w mieście Grodnie na kahale Grodzieńskim maiący, teraz dla przeszkody commendy w tym że mieście będącey na własney fortunie upadać muszą, adhibitum militare brachium upominaiąc się od żydów y pozyskiwać, co komu należy, nie dopuszcza y sprawiedliwości czynienia iurisdictiony starościńskiej tamuie autoritatem, upraszać będą ichmć panowie posłowie nasi, ażeby osobliwym ordynansem takowe inconvenientiae prohibeat y teraz persistentem militiam, z miasta Grodna movere raczył, et in futurum przy wolnościach miasta tego ubogich ludzi upewnić.

Wiadome starostwa desolatie iustam wszędzie naydować powinni compassją, a osobliwie starostwo Przewalskie, nie tylko locatią zimową od swojego terminu, lecz y przez kilka miesięcy letnich in antecessum, a tym bardziej fato zeszłego imci pana Kierdeia, y teraz executią hibernową przyciśnione, do takowey przyszłe ruiny, że in futurum derit subsistentia; upraszać będą ichmć panowie posłowie nasi ludzi teraz będących

o mitiorem y co się naydzie z letnich miesięcy wyboru w hibernie alleviatiey. Cetera fidei et dexteritati ichmé panów naszych committimus.

U tey instructiey podpisy rąk temi słowy: Ja Zygmunt Wal—starosta Frambowski, dyrektor seymiku relacyinego, Hrehory Kotowicz—Iowczy w. w. x. Litewskiego, sta-

rosta Grodzieński, Krzysztoph Wiktorian Jundził—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Zygmunt Buchowiecki—pisarz ziemski Grodzieński etc., y innych ichmé podpisy w instructiey wyrażonych. Która to instrukcia, za podaniem oney przez osobę w wierzchu pomienioną do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisana.

1714 г.

Изъ книги за 1714 г., листы 870—871.

11. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, отправляемымъ къ гетману в. кн. Литовскаго послѣ Срътенскаго сеймика.

Въ этой инструкціи дворяне Городненскаго повѣта поручаютъ своимъ посламъ ходатайствовать предъ гетманомъ, главнымъ образомъ: о воспрещеніи войсковымъ дѣлать безчинства въ шляхетскихъ имѣніяхъ и объ удовлетвореніи обиженныхъ; о неувеличеніи чоповыхъ шеляжныхъ взносовъ

свыше размѣра 30,000 злотыхъ; объ увольненіи отъ войсковыхъ постоевъ имѣнія Рабовичъ, Мицуты; объ уменьшеніи войсковыхъ повинностей съ имѣнія ловчаго; объ освобожденіи отъ войсковыхъ повинностей имѣнія кс. камедуловъ.

Roku tysiąc siedmsetnego czternastego, miesiąca Februaryi dziesiątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od w. imci pana Hrehorego Kotowicza—Iowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, personaliter stanąwszy imé pan Michał Siezieniewski instrukcyą ichmość panom posłom od powiatu Grodzieńskiego daną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, którą od słowa do słowa wpisuiąc w xięgi, tak się w sobie ma:

Instructia, od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów do i. w. imci pana Lud-

wika Pocieia—kasztelana Wileńskiego, hetmana wielkiego w. x. Lit., nam wielce miłościwym panom ichmość pp. Jozephowi z Dubrawki Dubrawskiemu—stolnikowi Rzezyckiemu, Michałowi Wołowiczowi—strażnikowi Pińskiemu, posłom naszym dana w Grodnie die septima Februaryi.

Jeżeli kiedy iako gdy coraz nachyleńszą, et semper novis deflendam lacrimis widziemy oyczynę, to mieć winniśmy salubre medium ad quaeque vota ministerii i. w. imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. gratis resonare pectoribus y bez podeyrzenia szczeremi correspondować affectami, w czym nas stabilitas referent ichmość pańowie posłowie nasi i. w. imci panu hetmanowi wielkiemu

w. x. Lit., nam wielce miłościwemu panu, y że od ściany nieprzyjacielskiej upewnił bydź dotąd zaszczyconych niewygasłą pecorum repraesentować będą wdzięczność.

Ordynaryjne przed tym bez publicznych obrad, ut voluerant, libertatis iura niepłatnego rycerstwa i. w. imć pan hetman wielki w. x. Lit., nasz wielce miłościwy pan, a teraz de recenti expositio praecessit visa menti ikmość, pan nasz miłościwy, locathey zimowey regimentów saskich dispositią, et stetit ante aras z ostatnich fortun victima, co lubo iest patheticum, przecież explicabunt ichmość panowie posłowie nasi, że et consonum velle iuz destitutum.

Wprzód niżeli mamy od i. w. imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. odezwę in rem subsidii na woysko w. x. Lit. względem zniszczoney locathey na królewsczyznach, donieśliśmy iakowe ichmość panowie woyskowi po ziemskich dobrach exercent licentias, y lubo ad quaeque postulata irrecusabilis sprawiedliwości iest deklarata, non sortitur effectum unquam, kiedy do zawartego obozu, albo do determinathey w odległym mieyscu sądów differtur disiudicatio, gdzie ubogi szlachcic comparere nie zdąży, y pewnie by z terminów prawa nie wziął swojej sprawy końca; upraszać tedy kędy faciliorem do dójścia krzywd y umiarkowania licentowanych militiae modum, ichmość panowie posłowie nasi exponent. Oraz że dobra ziemskie iuz nie są praestantioris aestimationis iak królewsczyzny, ponieważ et in antecessum y teraz powracające z kompaney woysko od mieysca do mieysca przenosząc się gravare non cessat, iako osobliwą ichmość panowie posłowie uczynią deductią et exterorum quanto cum gravamine ponieśliśmy przeyścia subiicient iaśnie wielmożnego pana hetmana wielkiego w. x. Lit. nam wielce miłościwego pana uważeniu.

Gdy zaś następującej currentey czopowego y szelężnego immet dispositia, ażeby assygnacie i. w. imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. summy trzydziestu tysięcy postanowioney non superent o clarigatią assygnacyi, wiele za którą wypłacić będzie należało, upraszać będą ichmość panowie posłowie nasi.

Dobra Rabowicze w powiecie Rzeczyckim w. imci pana Micuty—podsędka powiatu naszego, lokacyi zimowey niepodległe, przywilejami i constitucjami obwarowane, teraz na chorągiew wielmożnego imci pana strażnika w. x. Lit. assygnowane, znaczną poniosły ruinę, ażeby wydana na locatią do dobr Rabowicz assygnacya detraktowana y osobliwym ordynansem dla tym pewniejszego ustąpienia odmiana była naznaczona, instabunt ichmość panowie posłowie nasi.

Dla wiadomych dobr hibernowych desolatii, lubo wiemy, i. w. imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit., nam wielce miłościwego pana, nad niemi respectum, przecież gdy inne stativom żołnierskim podległe dobra mają alleviatią, a łowiectwo w. x. Lit. multo genere gravaminum zniszczone, na terazniejszą lokatią iest obciążone, instabunt ww. panowie posłowie nasi, ażeby i. w. imć pan hetman wielki w. x. Lit. na tym łowiectwie portii umnieyszyć raczył.

Na replikę i. w. imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. nam wielce miłościwego pana, ad interesse ichmość xięży kamedułów, iakoby dobra ichmościów nie miały mieć in antecessum naturam dobr stołowych, dostateczną ichmość panowie posłowie nasi uczynią notitiam, że między Przelomskim y Perstunskim leśnictwem, a między Przelomskim quondam starostwem iest differentia. Leśnictwo Przelomskie y Perstuńskie, dobra natury dobr ikmości stołowych, ceserunt na fundatię ichmość xięży kamedu-

ków, a starostwo Przelomskie cessit in naturam dobr Exulańskich, iuż tedy insza iest rzecz leśnictwo Przelomskie, a insza starostwo quondam Przelomskie, y z tych przyczyn, że generalny commissariat dobr tych w taryfie hybernowey nie naydował, podał in dispositione do contributiei saskiej, powtórnie tedy instabunt, za temi dobrami, ichmość pp. posłowie nasi, ażeby od locatiew

zimowey iako iure terrestri gaudentia uwolnione były.

U tey instrukciey podpis ręki takowy: Karol Micuta—dyrektor seymiku gromnicznego powiatu Grodzieńskiego. Która to instrukcia, za podaniem oney oczewistym przez osobę w wierzchu pomienioną do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisana.

1714 г.

Изъ книги за 1714 г., листы 71—81.

12. Пункты на инструкцію, данные депутатамъ Городненскаго повѣта отъ королевскаго комиссариата.

Roku tysiąc siedmsetnego czternastego, miesiąca Januaryi dwunastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Hrehorym Józefem Kowiczem—łowczym w. x. Lit., starostą Grodzieńskim, stanąwszy personaliter imé pan Andzrej D. wiat punkta na instructiá ichmość panów posłów powiatu Grodzieńskiego z commissaryatu ikmości wydane, ad acta grodu Grodzieńskiego podał, które aby było do xiąg wpisane potrzebował. Jakoż przyiąwszy a wpisuiąc w xięgi od słowa do słowa tak się w sobie ma:

Kiedy przesławny powiat Grodzieński przez ichmość panów posłów, iako to: imci pana Zygmunta Wala — starosty Framborskiego y imci pana Jana Grothuza — podstarościego, dość obszernie ruinę swoię ikmci, panu naszemu miłościwemu, przez wojnę, powietrze y inne calamitates reprezentował, supplikuiąc, aby mógł od zimowey konsisten-

cyi woysk ikmości bydź wolny, co iego królewska mość łaskawie przyiąwszy, zlecił commissaryatowi swemu, aby o to z ichmość panami posłami iak naylepiey się skombinował, tedy generalny commissaryat, stosuiąc się do woli Pańskiej, takowe czyni z ichmościami panami posłami postanowienie: Ponieważ ichmość panowie posłowie bacząc tę potrzebę, iż woyska ikmości auxyliarne na zaszczyt całej rzeczy -pospolitey wprowadzone bez konsystencyi zimowey obeysć się nie mogą, zaczyn in vim zimowey konsystencyi deklaruią summę generalną alias ryczałtową z całego powiatu sto dwadzieście dziewięć tysięcy z tynfów według taryfy 1690 z dobr ziemskich ekonomicznych y dożywotnich excepto królewskich, którą na dwie raty, iako to: pierwszą per medium ultimis Februarii, a także anni futuri do rąk imci pana kommissarza w Grodnie zostaiącego, lub też do regimentu xiążenia iego mości

de Weisenfels za kwitem wyliczyć obiecują; tedy wzajemnie generalny commissaryat deklaruje, że cokolwiek regiment ikmci do tych czas tam stojąc y insze przez ten powiat marszem przechodząc pieniędzmi lub prowiantem wybrały, to wszystko za słusznemi dowodami y według rewizyi ichmość panów commissarzów w drugiej racie zupełnie ma być przyjęto, wymówioney ryczałtowej summie nie decydując, oraz wszystkie pretensye poczynione, jeżeli by się jakie pokazały. Umówionemi tey summy pieniędzmi regiment ten przez całą zimę kontentować się powinien będzie, nie upominając się ani porcy, racyi, serwisu lub prowiantu, ale po miastach, miasteczkach rozłożywszy się za pieniądze strawać się będzie, kupując według targu. Ażeby trudności in varietate currencyi monety nie było, acceptować będzie regiment trzy szostaki za tynfa, rachując tynf groszy trzydzieścia ośm, talar bity po sześciu tynfach y troiaczku albo zylber-groszy pięć, a czerwony złoty po trzynaście tynfów y bitym szostaku. Securitas wszelka dworom szlacheckim waruie się, w których z ludzi ikmości tak na miejscu stojących, iako przechodzących stawać, ani podwód zabierać, koni na przejazdkę y posilki tak z dobr ikmości ekonomicznych dożywoćnych y ziemskich nikt ważyć się nie będzie y owszem, kiedy się za dosyć stanie w summie deklarowanej, tak siebie iako y konie za pieniądze wiktować powinny będą, dobra wszystkie ziemskie od lokacyi wcale mają być excipowane. Aby się zaś żadne excessa albo exorbitancye nie działy, surowemi ordynansami od regimentu obostrzono, inquantum by iednak jakie pokazać się miały, a na miejscu przez officyera comendę mającego, albo przy regimencie uspo-

koione nie były, tedy iest na to sąd wojskowy od ikmości naznaczony, na którym xiążę iego mość de Weisenfels, iako ienerał komendę mający, w Grodnie zasiadać y przydować będzie, do którego każdego iniuriato via patebit, ile że z tego samego powiatu, gdzie by się exces iaki stał, wolno będzie ichmość panom delegatom w tym że sądzie zasiadać, salva iednak decisione samego króla iego mości in criminalibus, waruia y to ichmość panowie posłowie, aby żadne nie wychodziły przed terminem exekucye. Ciż ichmość panowie posłowie przeświećnego powiatu Grodzieńskiego praecaueant y to sobie, ażeby po umówioney wyplaconey zwysz specyfikowanej summie wojska ikmości actis tam znayduie się, lubo też nowe jeżeli terazniejszą konsystencyą nie pretendowali. Commissariat zaś upewnia powiat Grodzieński, iż na co się pokażą kwity, tedy wszystko to ma być pro persoluto przyjęto w summie generalney, co wszystko generalny commissariat auctoritatem od króla iego mości mający dotrzymać deklaruje, tey będąc nadziei, że wzajemnie ichmość panowie posłowie imieniem przeświećnego powiatu Grodzieńskiego daney deklaracyi za dosć uczynią, co inquantum by subsequi nie mało wolno będzie regimentowi do zupełney wrócić się konsystencyi. Dan w Warszawie die 24 Decembris. U tych punktów przy pieczęci podpis ręki temi słowy: Najiasniejszego króla imci Polskiego, elektora Saskiego wojsk ieneralny commissariat Jan Bliwernik mp. Które to punkta za ustnym y oczewistym przez osobę w wierzchu pomienioną do akt podaniem, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich wpisany.

1720 г.

Изъ книги за 1720 г., листы 408—413.

13. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на Варшавскій сеймъ.

Дворяне Городненскаго повѣта собравшись на антекомпиціальный сеймикъ въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ инструкцію слѣдующаго содержания:

- 1) благодарить короля за открытіе предстоящаго сейма и просить его очистить повѣтъ отъ союзныхъ войскъ;
- 2) ходатайствовать о возобновеніи власти гетмана великаго княжества Литовскаго;
- 3) объ утвержденіи сеймомъ поправки Литовскаго статута относительно трибунала в. кн. Литовскаго, которая была предлагаема на прошломъ собранномъ сеймѣ и не получила надлежащаго хода;
- 4) о возобновеніи разрушенныхъ цехгаузовъ и арсеналовъ;
- 5) предложить кому слѣдуетъ войти въ сношеніе съ Берлинскимъ дворомъ о возвращеніи Эльблонгской крѣпости;
- 6) вслѣдствіе прекращенія рода Курляндскаго князя Готарда, ходатайствовать о присоединеніи Курляндскаго и Семигальскаго княжествъ, согласно съ договорами, къ обоимъ народамъ;
- 7) ходатайствовать о прекращеніи взиманія незаконныхъ пошлинъ съ шляхетскихъ товаровъ, о возобновеніи и подтвержденіи конституцій, воспрепятствующихъ жидамъ получать мѣста въ скарбовой службѣ и объ усовершенствованіи навигаціи по судоходнымъ рѣкамъ—Нѣманъ, Двинъ и Вилия;
- 8) о назначеніи монетной комиссіи и объ оставленіи въ дѣйствіи прежней монеты;
- 9) о воспрещеніи вывоза за границу шерсти для поддержанія мѣстной промышленности;
- 10) стараться всѣми силами о сохраненіи древнихъ законовъ о столовыхъ королевскихъ имѣніяхъ;
- 11) стараться также о сохраненіи королевскихъ имѣній за пожизненными владѣльцами (*beneficium*);
- 12) благодарить короля за его заботы о достав-

кѣ соли въ в. кн. Литовское и просить на будущее время, чтобы таковая доставлялась въ каждое воеводство;

13) предложить рѣчи-посполитой согласиться на желаніе короля о возвращеніи Шавельской экономіи;

14) предложить вниманію рѣчи-посполитой пропагандистическія заслуги Виленскаго епископа и ходатайствовать о воспрещеніи диссидентамъ не только строить новые, но и возобновлять старыя ихъ *сборы*.

15) наблюдать, чтобы диссиденты непременно возвратили захваченный ими костель въ Визаняхъ, къ явному поруганію римско-католической вѣры;

16) ходатайствовать объ оставленіи за воеводствами права назначать подати, и объ отжѣнѣ прежнихъ податей по случаю крайняго разоренія воеводствъ революціей, между прочимъ о назначеніи поголовной подати на основаніи новыхъ переписей (*abjurat*);

17) о подтвержденіи уніатамъ правъ и преимуществъ, полученныхъ прежде;

18) ходатайствовать о канонизаціи Иосафата Кунцевича;

19) ходатайствовать предъ королемъ о средствахъ для поддержанія древней Коложской церкви, подмываемой Нѣманомъ, и другой соборной церкви, принадлежащихъ ордену базиліанъ;

20) ходатайствовать объ утвержденіи за Супрасльскими базилианами типографіи и дарованіи имъ входовъ въ королевскія пуши и къ р. Соколдѣ;

21) предложить хранителямъ печатей коронной и в. кн. Литовскаго, чтобы они въ избѣжаніе переписокъ иностранныхъ государствъ издали свои ноты;

22) требовать снятія пошлинъ съ товаровъ в. кн. Литовскаго, оплаченныхъ пошлиной въ Гдань-

скѣ, которые подвергаются новому взисканію на коморахъ коронныхъ;

23) ходатайствовать у рѣчи-посполитой о вознагражденіи потомковъ покойнаго канцлера Литовскаго кн. Радивиля за его посольства Венденское, Венеціанское и Римское, а также объ освобожденіи имѣній Новгородскаго воеводы отъ податей, по случаю пожара;

24) ходатайствовать также о выдачѣ обѣщаннаго вознагражденія Минскому старостѣ Завишѣ;

25) о прекращеніи на будущее время захватовъ земель рѣчи-посполитой царскими людьми;

26) о сохраненіи за маршалкомъ и другими законными соучастниками Найбургскихъ имѣній, какъ вотчинныхъ владѣльцевъ.

27) ходатайствовать объ удовлетвореніи потомковъ русскаго воеводы и короннаго хоружаго суммами, выданными ихъ отцомъ;

28) объ утвержденіи фундушей за ксендзами камендулами;

29) о возобновленіи доминиканскихъ монастырей, находящихся въ Городненскомъ повѣтѣ;

30) о выдачѣ содержанія госпиталю св. Духа и

вспомоществованія Городненскому приходскому костелу, пострадавшему во время послѣднихъ революцій;

31) объ освобожденіи отъ государственныхъ повинностей юрисдикціи того же приходскаго костела;

32) ходатайствовать объ утвержденіи за Городненскими іезуитами фундушей, завѣщанныхъ имъ Моравицкимъ въ Оршанскомъ и Городненскомъ повѣтахъ;

33) Также точно ходатайствовать объ утвержденіи за іезуитами фундуша, завѣщаннаго Бакановскимъ;

34) о сохраненіи за Городненскимъ повѣтомъ Новодворскаго алтаря;

35) объ освобожденіи отъ подати (simplex quarta) фольварка Криштофа Юндзила;

36) объ освобожденіи отъ гиберны имѣній Венедикта Александровича.

Въ остальныхъ пунктахъ излагаются ходатайства по частнымъ дѣламъ — имущественнымъ и служебнымъ.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego, miesiąca Septembra piątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Kazimierzem Tymińskim — skarbnikiem y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, stanowszy personaliter imć pan Benedykt Malinowski, sługa wielm. imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, instrukcją, od powiatu Grodzieńskiego na seym Warszawski wielm. ichmć pp. posłom dana, ad acta podał, w te słowa pisana:

Instrukcja, od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego wielm. ichmć panom Hrehoremu Jozephowi Kotowiczowi—łowczemu w. x. Lit., staroście Grodzieńskiemu, y Zygmuntowi Walowi—chorążemu powiatu naszego, na seymiku terazniejszym antekomicjalnym na

seym Warszawski innotescencjami od najjaśniejszego króla imci, pana naszego miłościwego, teraz szczęśliwie nam panującego determinowany, zgodnie bez kontrydykcyi iednostaynemi głosami roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego, miesiąca Augusta dzieńnastego dnia obranym, z takowemi przez nas postanowionemi punktami dana:

Ktoby się bono omine nie spodziewał, że skolotana praw y swobod oyczystych, argo tak długo nieszczęśliwych conjunctur nawalnością mediis in undis wnętrznego fluctuans zamieszania, pracowitą czulego palinura manudukcją patris patriae ikmci, Pana naszego miłościwego, ad felicissimum dulcissimae quietis dopłynąć nie miała portum, kiedy ią ćwiczony argonauta nie zmyślona ochotą, indefessa et omni sollicitudine z tak ciężkich usiłuiąc wyprowadzić nawalności szczerego circa bonum publicum stania determinowawszy z oycowskiej swey

opatrzności seym przeszły pokazać chciał nostris litora ventis. Ale że ią nieszczęśliwa fatorum crisis przez zerwanie seymu od pożądanego odepchnęła brzegu, nie daie iey ieszcze nieustraszona tempestatibus ikmci, pana naszego miłościwego, manutenencią w zamęcie turbulentorum fluctuum perire, kiedy z oycowskiego swego circa bonum publicum pieczołowania seym magna spei w Warszawie determinować raczył; iest tedy za co nawiąsniyszemu maiestatowi ikmci, pana naszego miłościwego, nayspokornieysze deferre dzięki, że z oycowskiey dobroci swoiey ob nexum colluviae malorum oyczyzną naszą do pożądanego singulorum votis sollicita cura prowadzi portu. Przyzna świat polski, a tym bardziey ichmć panowie posłowie nasi exprimant, że za szczęśliwie ikmci panowanie nie inna w sercach civium zapisana będzie wdzięczność, tylko w wieczney pamięci rysować będziemy, iż ikmci, pana naszego miłościwego, gloria cum terra stabit coeloque manebit cum mundus considet et ipsa eadem manebit. A iako iego królewska mość, pan nasz miłościwy, w instrukcyi swoiey conservacionem y utrzymanie pokoju publicaeque felicitatis, na czym salus nostra pendet zalecać nam raczy, tak y my ichmość pp. posłów obliguiemy, aby utrzymając pokój publiczny w wszelkich okazach, któreby przeciwne ciągnęły consequentie, postrzegali y tym szkodliwym marzeniem, co by miało inducere w iakowe coniunktury niepokoju, zabiegali, owszem securitatem internam tranquillitatis utrzymowali, a uważając exhaustam rem publicam na żadne wojny ni s kim nie pozwalając tego u magistratu ikmości, pana naszego miłościwego, dopraszając się maia, aby iak z clemencii swoiey ikmość, pan nasz miłościwy, woyska zagraniczne ewakuować raczył, tak aby żadnych externa copia titulo auxi-

liarnych nie były wprowadzone, suplikować będą ichmć panowie posłowie do maiestatu ikmość.

Ponieważ z legacyi iasnie wielm. imci pana wojewody Mazowieckiego ikmość, pan nasz miłościwy, optimum eminatorum eventum, władzy zaś hetmanskiey reassumowanie konstitucie traktatem y seymem roku 1717 wpisano w tey że władzy ordinacją, aby ichmć pp. posłowie utrzymywali, insinuemus quibusvis obviando dispositionibus.

Ponieważ wielkość nasza na prawa et in sancitis reipublicae ufundowanie maia, instabunt ante omnia ichmć panowie posłowie nasi, aby napisana na przeszłym niedoszłym seymie correctura iurium, a osobliwie trybunału w. x. Lit. y w izbie poselskiey przeczytana, zgodnie akceptowana, aby była poparta omnino y swój wzięła skutek, o co vel maxime starać się maia, ichmć panowie posłowie nasi.

Ruina cekausów, arsenatów et iustum pana naszego eget doloris, o których reperacyi ad assensum rzeczy-pospolitey, ichmość pp. posłowie referować się maia.

Eliberacia fortecy Elblonga dotąd non sortitur effectum, ponieważ młynowy podatek był na to postanowiony excitat zelum, iednakże ze dwor Berliński vigore zaszley ratione feudi constitucyi y publicznego z rzeczą-pospolitą postanowienia zadość nie czyni, owszem recognitionem tituli pretendit, tedy ichmć panowie posłowie nasi tak o te territorium, iako o klejnoty rzeczy-pospolitey ingrosowane z innemi ichmć panami posłami y całą rzeczą-pospolitą znosić się maia, et adinvenire modum, ażeby to redeat ad dominum, quod fuit ante suum.

W interessie xięstwa Kurlandskiego y Semigalskiego ponieważ zaszła tysiąc pięćset sześćdziesiąt dziewiętego konstitucya titulo o xięstwie Kurlandskim, iż deficiente stir-

pe xiążenia Kurlandskiego Gotarda pomieniona ziemia do obudwóch narodów rzeczypospolitey przyłączona bydź ma, omni zelo ichmć panowie posłowie promovebunt, aby constitucii satisfiat.

Ze zaś na komorach y przykomorkach ceł w. x. Lit. cum summo praeiudicio drugie depactacie y większe kwitowe za summy do skarbu należące extorquentur, owszem przeciwko prawu pospolitemu znajdując się żydzi, którzy tyleż konstytucjami od skarbu przeszły exclusi; zaczym y to curae ichmć pp. posłów sollicitissime zaleca się, aby te obce iako y cło szlacheckie novella lege formowane tolli mogło, a z kwitowego w nie małej kwocie przychodząca summa extorsa in summam rzeczypospolitey obrócona była; tudzież aby konstytucya o żydach, żeby się do skarbu ullo praetexto et titulo interesować nie wazyli, reassumowane były. Cum vigore w nich et in pactis conventis expresso puncto o kupno, ponieważ dawniejsze ordynacie skarbowi koronnemu rzeczypospolitey zleciły, skarb ten że providebit także na Montawsku y kuplu z samą navigatią propter suum commodum y pożytku ichmość pp. koronnym należy cura, bardziey ichmć pp. posłom naszym zlecamy, aby ze wszystkimi ichmć pany posłami w. x. Lit. znieśli się o sposobie, iakoby wszelka była na rzekach portowych w. x. Lit. Niemnie, Wilii y Dzwynie, zkađ corocznie et pericula et damna obywatelom w. x. Lit. fiunt, opatrność.

Znając doskonale łaskawe studium ikmci, pana naszego miłościwego, ex ea commodum z rzeczypospolitey, że z gór dobywania skarbów nam pari et multum cursum, gdy to creari może expens rzeczypospolitey, lecz cum emolumento oney tak przeto o kommissi, iako y aż do otwarcia miny aby eurentia monety tak, iak dotąd była, zostawała.

Miasta zaś że przez zaciąganie rzemieśników reparari mogą y przez niewyprowadzenie za granicę wełny emolumentum sperandum, demisissime ichmć panowie posłowie podziękowawszy, upraszać maia.

O dobrach stołowych ikmci, pana naszego miłościwego, iako sądowe de immunitatibus konstytucye et novellae legis, tak aby ad pristinum florem redeant et in iustissima contra leges non patiantur gravamina solidissimae curae ichm. pp. posłów zalecamy y iezeli by się iakie pokazać miały avulsa contra leges et consensum ikmci ad iudicium . . . *) ne princeps egeat reintducere in corpus de cognomine summopere starali się.

Konferowane zaś ichmć panom dożywnikom dobra per privilegium legitime od najyśniejszych antecessorów y ikmci, pana naszego miłościwego, collata ponieważ prowent czynszu corocznego do skarbu ikmci z nich interrupte dochodzi, iako pro avulsis ullatenus rozumiane być nie maia, tak aby przy prawach y possessiach swoich konserwowane były, sollicite supplikować ad clementiam ikmości ichmć panowie posłowie będą, in super za temi ikmci, których mających słuszne prawa a possessione rugowano, aby ikmć, pan nasz miłościwy, od odrobiny stołu swego iako bene meritis nie oddał, ale onych ad possessiones suas reintducere rozkazał, sollicite do maiestatu ikmci supplikować będą y wszystkiego dokładać starania powinni, ażeby proiekta szkodliwe w konstytucye nie wchodzą.

Za wiadomości ikmci circa bonum publicum pieczołowanie de provisione soli wielkiemu xięztwu Litew. nayuniżeńsze powiat nasz reprezentuie obligacie, iezeli to sine detrimento y wielkich expens nobilitatis gravaminoso pretio być może, iezeli znaleźć się

może sposób, aby do każdego województwa y powiatów bydź mogło komportowano.

Recuperacją ekonomii Szawelskiej że iest iustissime od ikmci proponowana, tedy ichmć panom posłom naszym de modo eliberationis ad assensum ordinum zreferować się zalecamy.

Czułość iasnie wielm. im. xiędza biskupa Wileńskiego chwalebna circa orthodoxam fidem propagandam iuxta antiquas et novellam legem ut promoveatur de dissidentibus, tudzież quo ulla rzecz-pospolita zaczęta exemplariter praktikować in non admitendum ad officia et dignitates na seymach y trybunałach, aby kontynuowana y per constitutionem approbowana była, ichmć panów posłów obligujemy; tudzież y tego domawiać się będą, aby według praw y konstitucyi ichmć panowie dissidentes nie tylko nowych *zborów nie budowali*, ani starych nie naprawowali.

Ile kiedy iawne ausus et recenter ad casum pokazuje się, że kościół katolicki w popielec w dobrach Wizańskich zabrawszy, dissidentes dekretami imci xiędzu plebanowi tamecznemu przysądzoną dotąd nie wracają in contemptum fidei et iuris, aby prawa dawne ex orbito legum nie wypadywały, ichmć panowie posłowie invigilare mają.

Iakoby podatki przy dyspozycyi województwa y powiatów zostawały, a że nieszczęśliwych czasów rewolucją, wojną y powietrzem niemalą w ludziach po województwach y powiatach uczyniły detrimentum y desolacją, także po niektórych mieyscach znacznych włości y zaprzysiężonych w nich dymów nec vestigia restant colonorum, a nawet y samych szlacheckich dworów, z tąd że dymowey kontrybucyi zawodna być musi żołnierzowi płata, ieżeliby za zgodą rzeczypospolitey miał iaki emanere podatek ex inevitabili necessitate, aby insze genus con-

tributionis albo solius pogłównne z nową abiurata obmyślono było, seriam ichmość panowie posłowie dołożą curam.

Immunitas cleri graeco-uniti ritus, iako z dawnych czasów zaszczyca się privilegiis rzeczy-pospolitey, tak aby circa tuitionem oney wszystkie były reassumowane konstitucie, ichmć panowie posłowie domowiać się mają.

Błogosławiony Jozefat, patron korony polskiej y w. x. Lit., tak miraculis clarus, iako od dawnego czasu meretur canonizationem, tak deducendi oney ad affectum z drugiemu województwy y powiaty, curabunt ichmć panowie posłowie adinvenire medium.

Cerkiew w. w. oyców Bazylianów Grodzieńskich, na Kołozy y fundacii ab antiquo nayiasnieyszych monarchów polskich zdesolowana y przez podmycie Niemna prawie do ostatney nakłoniona ruiny, także soborna, której się recenter bok uwalił, ad clementiam ikmci recomendabunt ichmość panowie posłowie.

Łaska nayiasnieyszych królów ichmć polskich w pozwoleniu wstępu do puszczy na potrzebę klasztorną y do rzeki Sokołdy, tudzież drukarni konwentowi Supraskiemu w. w. oo. Bazylianów unitów świadczone aby była corroborowana, instabunt ichmć panowie posłowie.

Że się zageścili per extraneos do postronnych potencii legacie, ut dent rationem ichmć panowie pieczętarze koronni y w. x. Lit. danych instrumentów ichmci na przyszły czas, ut his cessent abusus, pilnie ichmć panowie posłowie domawiać się mają.

Skarb w. x. Lit., że niemalę ztąd ponosi detrimentum, iż kupcy zapłaciwszy cła na komorach w. x. Lit., ze Gdanska, gdy się od tegoż towaru na cła koronnym w prawach polskich odmykać się muszą; zaczym solicitabunt ichmć panowie posłowie

wie, aby depaktacia konstitucją warowana y zniesiona była.

Deklarowana rzeczy-pospolitey gratitudo ś. pamięci iaśnie oświeconego xięcia imci rodzicowi iaśnie oświeconego xięcia imci Radziwiła, kanclerza w. w. x. Lit. niedawno w Bogu zeszłego za legacyą Wandęską, Wenecką y Rzymską, aby mogła w skutku successoribus przynieść coronidem, ichmość panowie posłowie instabunt; tudzież dobr i. oświeconego xięcia imci woiewody Nowogrodzkiego przez inkursie nieprzyacielskie popalonych desolationem stanom rzeczy-pospolitey enucleabunt.

Deklaracya wielmożnemu imci panu Zawiszy—staroście Mińskiemu, na seymie przeszłym za straty y prace aby mogła sortiri effectum, sollicite instabunt ichmci panowie posłowie.

Że zaś potencya pograniczna ludzi nayiaśnieyskiego ceszarza imci irrepit w dobra i. wielm. imci pana Sapięhy—starosty Bobruyskiego y zabiera znaczną część fundorum, a ztąd konwulsya granic polskich dzie sie, insinuować będą ichmci pp. posłowie statibus reipublicae, aby wynaleziony był modus et evindicationis avulsorum y zabezpieczenie dalszey krzywdzie granic polskich wielm. imci pana Ogińskiego, starosty Radoszkowskiego, przydaney ichm. pp. hetmanów Litewskich assekuracye, pretensyą regulującą się, ad communem ichmć pp. posłowie nasi assensum promovebunt.

Dobra Neyburskie, iako ex natura dziedziczne, circa ius suum były konserwowane, do których y iaśnie wielm. imć pan marszałek iure successionis z innymi ichmć należy, instabunt ichmć pp. posłowie.

Za ichmć pany woiewodą Ruskim y chorążym koronnym Jabłonowskimi, aby errogowanych in necessitatibus rzeczy-pospolitey przez i. w. imci pana świętey pamięci

kasztelana Krakowskiego oycy swego, o summach, insistendo konstitucii anni 1703 y dawnym deklaracjom na ziazdach publicznych, uspokoieni być mogli, aby sposób ad satisfactionem był wynaleziony, instabunt ichmć pp. posłowie.

Fundacya ichmciów oyców Kamedułów Wigierskich, przez nayiaśnieyszego króla imci pana Kazimierza uczyniona y konstitucją całej rzeczy-pospolitey approbowana, że ex ratione łowów pana naszego miłościwego ikmci w roku 1715 recenti diplomate cum consensu tych że oyców uformowana, aby approbowana była, z mieyscami od ekonomii Grodzieńskiej w odmianę odeszłych dobr od łowów danymi, in eodem diplomate wyrażonymi, instabunt ikmci ichmć pp. posłowie.

Coż barzief państwo nasze zdobi, iako cultus religionis sacrae, więc że pro decore powiatu naszego de nova radice fundowane Rożana, Stocki, Klimowski, Liszowski, Zabielski klasztory ichmci xięży dominikanów potrzebuia osobiwey rzeczy-pospolitey konstitucii circa immunitatem cum omnibus suis pietatis sedulam navabunt operam.

Pensia, szpitalowi świętego Ducha, nayiaśnieyszych królów ichmć fundacie y kościołowi farnemu Grodzieńskiemu należąca, że w nieszczęśliwych rewolucjach za lat siedm z ekonomii Grodzieńskiej, aby ten kościół y sam znaczney potrzebuie reperacyi y w kościelne ubogie ornamenta, exponent ichmć pp. posłowie nasi ikmci maiestatowi suplicem libellum imci xiędza proboszcza Grodzieńskiego et instabunt, ażeby y zaległa pensya wyplacona była et summa inopia kościoła tego szcudrobliwą ikmci munificencyą wsparta.

Juryzdyka do tegoż kościoła farnego należąca, iako ante unionem ieszcze od króla imć Alexandra conferowana, aby od stancyi

seymowey, kommisarskich et omnibus oneribus quocumque titulo per constitutionem uwolniona była, starać się ichmć pp. posłowie amore Dei obligantur.

Ponieważ fundusz na dobrach ziemskich, nazwanych Szupienie, w powiecie Orszańskim leżące, od w. imci xiędza Heronima Dziewiałtowskiego s. g., a drugi na dobra nazwane Miłoszewszczyzna, w powiecie Grodzieńskim leżące, od imci pana Krzystopa Morawickiego y samey iem. na wystawienie y konserwowanie kościoła w. oo. jezuitów collegii Grodzieńskiey nie iest ieszcze konstitucją roborowany, ut hoc fiat, instabunt ichmć pp. posłowie.

Eodem modo fundusz świętey pamięci imci pana Jana Bakanowskiego, horodniczego Nowogrodzkiego, wielm. jezuitom na majątności Ostrów nazwany, na filozofią w Nowogrodzku cum attinenciis w tym że woiewodztwie leżące promotebunt.

Altaria Nowodworska, w powiecie naszym leżąca, aby circa immunitatem ecclesiasticam zachowana była, pilno ichmć pp. posłowie attendere mają.

Merita imci pana Krzystofa Wiktoriana Jundzila—marszałka powiatu Grodzieńskiego, mają na los rescriptu tyle, aby summa dwa tysiące złotych na folwark Stempkowszczyzna, w powiecie Grodzieńskim leżący, ab oneri simpliquarty podlegający, na tymże folwarku konstitucją warowana była, o co ichmć pp. posłowie curabunt.

Imci pana Michała Benedykta Alexandrowicza—stolnika powiatu naszego Grodzieńskiego folwark Kougiany alias wieś Siżany, w woiewodztwie Trockim leżący, iako antiquitus nie był podległy płaceni hiberny, ale teraz tylko per iniuriam temporum hoc onere gravatur y inne rzeczy-pospolitey exolvunt podatki, aby od hiberny był wolny,

w roboratią konstitucyi apponant curam ichmć pp. posłowie.

Tak dawne zasługi imci pana Baranowicza—strażnika polnego w. x. Lit. iawnie y wiadome całej rzeczy-pospolitey wyciągają parem meritis mercedem, którą że kontentując rzpta assygnowała była summe dziesięć tysięcy do podatku piętnasto-złotowego, ichmć panowie posłowie mentem w tym rzptej sequi mają.

Znaczne in arena Martis tak antenatów, iako y samego imci pana Jakuba Chrebtowicza—miecznego powiatu naszego Grodzieńskiego, merita nie poiednokrotnie dla defensyi pospolitego dobra effusus sangvinis vindicat respectum ikmci y całej rzeczy-pospolitey, aby za straty swoje w woienney służbie dla zachęcenia do dalszey woienney usługi iustam mógł odebrać mercedem.

Dobra, nazwane Prepunti, w woiewodztwie Trockim leżące, że iure terrestri zaszczycają się od lat stu kilkunastu z attinenciami, ieziorami, od seriey xiążat ichmć Radzwiłów odłączone, będące w possessyi wielm. imci pana Kazimierza z Wahanowa Micuty—starosty Sumiliskiego, iniuste przez odebranie iezior od ludzi xięcia imci Pruskiego compatiuntur, więc ichmć pp. posłów naszych o liberacią onych affectibus obligamus.

Znaczne merita w oyczyźnie tak ex antenatis iako z osoby własney imci pana Antoniego Politalskiego—stolnika Starodubowskiego, ratione powiatu naszego merentur respectum, ażeby ichmć panowie posłowie sollicite instare chcieli do ikmci y rzeczy-pospolitey, iakoby dworek w mieście Grodzie na placu Zapanowskim mógł być per constitutionem libertowany.

Konwent Grodzieński oo. karmelitów bosych suplikuje, żeby przy dawnych konsti-

tucyach, przywileiach, libertaciach był konserwowany y vigore tego seymu approbowanych. Insuper dla szczupley y niedokończoney fundacyi grunta nabyte w Grandziejach, Połotkowie, w Sowkowie żeby byli libertowane a censu annuali do skarbu ikmci, regulando do przywileiów nayiaśnieyszich królów ichmć, także ab omni impetitione militari salvis oneribus rei publicae procurabunt ichmość pp. posłowie.

Dwor w Grodnie będący wielm. imci pana Kazimierza Floriana Micuty—podkomorzego powiatu Grodzieńskiego, że przez spalenie przedmieścia przy incursii woysk Szweckich ze wszystkimi officynami ad minimum dziesięć tysięcy tyńfów kosztujące in favillam poszedł, ażeby mogła być recompensa, ichmość pp. posłowie u maiestatu ikmci humilima deponunt vota.

Dobra, nazwane Łosośna y Dziemitka—dziedziczne tatarom na usługę rzeczy-pospolitey ante unionem nadane, w powiecie naszym leżące, po wyszłych tatarach ad male narrata przez Kulbickiego tataru u ikmci podpisane y wyprawione, że magnum rzeczy-pospolitey y powiatowi naszemu przynoszą detrimentum, bez tych dobr ad minimum na usługę oney y powiatu bywała ludzi, fortissime mają invigilare ichmość pp. posłowie, ażeby te dobra ad pristinum statum usługi tatarskiej redukowane były.

Dobra, nazwane Podbereż, od leśnictwa Punskiego ante unionem odłączone, włok trzynaście, w powiecie Kowieńskim w Trockim zapuszczańskim z summą tysiącem dwunastu złotych onerowane, teraz za przywileiem ikmci in possessione imci pana Narwoysza będące, ex ratione straty fortun w Inflantach Szweckich w rzeczy-pospolitey iego y antecessorów iego, aby wolnemi by-

ły per constitutionem obrócone ichmć pp. posłów curae et dexteritati (committimus).

A że różne zachodzą contravencie między dobrami ikmci, pana naszego miłościwego, a szlacheckimi ziemskimi o granice, iako to: imci pana Kazimierza Godaczewskiego między Rusołą a Striiowskim leśnictwem, między morgami Tobolskimi wsi Obuchowa ekonomiczney a Tobołą wsią Striiowską; item między Szczerbowiczami, Hladowiczami, wsiami ekonomicznymi z dobrami zaś Ciławka wielebnych panien Bernardinek Grodzieńskich y w innych wielu miejscach ekonomii a ziemskimi dobrami, potrzebują rozeznania, zaczym aby na te dyferencie kommissia ikmci, pana naszego miłościwego,znaczona była, ichmość pp. posłowie nasi curam gerent.

Na erekcją mostu pod Grodnem uchwalona była summa per constitutionem z czopowego szelężnego powiatu naszego, która przez dwie lecie wybrana została przy imci panu Eustachim Alexandrowiczu, na ten czas marszałku Grodzieńskim, potym kasztelanie Nowogrodzkim sine ullo apparamento do budowania mostu, zaczym aby successores tegoż imci pana kasztelana dali rationem y z dobr swoich, których niemało za tę summę pansowali, imć pan kasztelan respondeat nie exkuzując się quitami iaśnie wielmożnego imci pana Sapichy—podskarbiego wielkiego w. x. Lit., który do tey na most uchwaloney summy nie należał, tylko do tey, która concernebat skarbowi rzeczy-pospolitey, a osobne czopowe szelężne sowite do powiatu należało y wybierane było, o co domawiać się ichmć pp. posłowie mają.

A iako wolny nasz naród liberis zawsze suffragiis nayiaśnieyszich królów polskich obierać zwykł y na tronie polskim osadzać, tak y na teraznieyszym seymie tenże wol-

ny głos szlachecki, tanquam pupillam libertatis y wolną electiā, warowali ichmć panowie posłowie amore boni publici obstringimus ichmć.

W interesie successorom zesłłym ichmć pp. Pawła y Zygmunta Strygońskich, którzy azardowali summy swe na kontrakt całej ekonomii Grodzieńskiej y leśnictw, co tak inimitate et per revolutionem temporum, iako y tenut ekonomicznych odmiany nie dobrane zalegaia y iuż przez verificacyą w liquidowanym, a przez rescriptią ikmci obespieczone, że dotąd succesorowie nie mogą odebrać satisfactii przy suplice tychże succesorów ichmć pp. posłowie ad dent momentum starania swego. In simili causa et concurrencia imci pana Alexandra Rayskiego o sumnę daną za kontraktami na klucze ekonomii Brześkiey y na Zabłudowskie partikularze, które dla zamieszania niedobrane, interponent activitatem suam

ichmć pp. posłowie nasi, aby skarb ikmci modos satisfactionis providere chciał.

Żydzi Grodzieńscy per calamitatem publicam zruinowani et dispersi suplikuią do maiestatu ikmci o protekcią, z któremi dla konserwacji miasta et provisionem kredytorów, a naybarzief zaborów od summy quotannis instabunt, ne in contractione iniuriosa zostawali, hoc adiecto, aby *chazaki* były skasowane przez kahał sub poena capitis starszych, gdzieby też *chazaki* investigari mogły.

U tey instrukcyi przy pieczęci sygnetem przyciśnionej podpis ręki wielm. imci pana marszałka powiatu Grodzieńskiego takowy: Krzystoph Wiktorian Jundził—marszałek powiatu Grodzieńskiego. Która to instrukcja, przez osobę wyż wyrażoną do akt podana, jest do xiąg ze wszystką w niey wyrażoną rzeczą grodzkich Grodzieńskich wpisana.

1732 г.

Изъ книги за 1732 г., листы 396—397.

14. Инструкція, данная дворянствомъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на экстраординарiйный сеймъ.

Въ этой инструкциі дворяне Городненскаго повѣта благодарятъ короля за его заботы о безопасности рѣчи-посполитой; высказываютъ свои опасенія по поводу открытія предстоящаго экстраординарнаго сейма; просятъ объ открытіи сейма

ординарнаго въ очередномъ мѣстѣ; о сохраненіи правъ и привилегій пожизненнымъ владѣльцамъ въ королевскихъ имѣніяхъ и о канонизациі Чеслава поляка.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego wtórego, miesiąca Augusta dziewiątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzień-

skim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą, podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od i. w. imci pa-

na Michała Massalskiego—pisarza w. x. Lit., Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty ustanowionym, stanowszy personaliter imć pan Mikołaj Szymak—komornik powiatu Grodzieńskiego, tę instrukcyą na rzecz w niey y tu niżej wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał.

Instrukcyą, od nas senatorów, dignitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego w. ichmciom panom Michałowi Massalskiemu — pisarzowi w. x. Lit., staroście Grodzieńskiemu, Władysławowy Selskiemu—staroście Drohobuskiemu, pułkownikowi Petyhorskiemu woysk w. x. Lit., da na posłom powiatu naszego Grodzieńskiego na seym extraordynaryiny dwuniedzielny zgodnie obranym w roku 1732 dnia siódmego Augusta antecomitalnym.

Łask imci pana naszego miłościwego oyczyźnie naszej widomie pokazanych starania, prac, fatyg y trudów dla dobra pospolitego podjętych y wyliczyć nie podobno y za niedostateczney wypłacić się podziękowaniem trudno, w życzliwe iednak serca nasze przysposobiwszy wierność y wdzięczność dziękuiemy imci panu naszemu miłościwemu za pożądane państwa naszego przy Boskiej pomocy miłym pokojem uradowania dziękuiemy, iż oyczyznę naszą iey wolności, tanquam iure sibi ligata sponsa, nie tylko amore prosequitur, nie tylko paternam tuetur circumspectione, ale też synów teyże oyczyzny, a wiernych podannych swoich, we wszem ostrzega, czasu potrzeby na ratunek oyczysty wzywa, do rad pomocnych zgromadza y zbiera et ad usum publicis negotiis swojego pańskiego nie żałuię zdrowia, które my iako sidus patriae vitae nostrae non equiparamus, sed antepoimus, a przecież gdy na zgromadzonych publicznych obradach iegomość pan nasz miłości-

wy, przy zbawiennych dobru pospolitemu od siebie wzniesiony początek chwalebnych y pożytecznych w zakonczeniu nie widzi skutków, także non respondet ultima primis, oycowskim na to ubolewa sercem y ten żał z nami dzieląc, w swoiey wyraża instrukcyi y do powetowania tey straty wokuieę przez inotescencye na seym extra-ordynaryiny, których my iako filii obedientiae ad metam consiliorum spieszemy się przez delegowanych ichmoścw panów posłów stawamy, non sine metu iakowych na oyczyznę naszą ingruencyi. Ile że nas prawo pospolite, które ichmć panowie posłowie cytować mają, wiele constitutiach informuie y uczy, iż seym extra-ordynaryiny ad solas tylko belli casus et externa pericula składany bywał y być powinien, co iako nas niepomalu terret, tak ad consursum consilii et auxilii spiesznie movet: wysyłamy tedy ichmść panów posłów pomienionych, na prawie mocno obstalowanych z takową instrukcją.

A żeby ichmość nasi wielce miłociwi pp. przy oyczystych vita et sanguine antecessorów naszych zabyłych prawach y w swobodach mocno stawali, a iuxta naturam extra-ordynaryinego seymu subvenire chcieli ingruentium de repente następującym, explorando iednak causam et necessitatem złożenia tego seymu y ad evidentiam przyczyny temu seymowi przyzwoitey ogłosiwszy w izbie poselskiej dolendam temporis naturam, in qua seym ordynaryiny ginie, mogli in hoc instycją dwuniedzielnego seymu znioszy się ze wszytkiem formare consilium prawom przeszłym nieszkodliwe, przyszłym pomocne y we dwuniedziele omnino conserwuiąc, a nie wdawaiąc się in materias seymowi ordynaryinemu competentes, a nie dispensuiąc ulatenus dłużej seymować nad dwie niedziele, po których expiracyi exclusa omni ratione

do powiatu powracali, non intermitendo usilnego starania, aby seym ordynaryiny podług prawa opisanego, w miejscu należącym y czasie swoją odebrał satisfactiā.

Nie możemy przy tem zamilezać sensum doloris civium cordibus, że walny ordynaryiny seym, a cuius actu sperabatur salus internae et externae securitatis z ułatwieniem spraw wszystkich oyczystych, iuż w swoim nie może się expedyować czasie incusando causam extra ordynaryinego, który, pro natura sua, y sam temu prodesse nie będzie mógł y ordynaryinemu seymowi campum et vim eripiendo, wszystkie zatamował negotia, ponieważ tedy quod dividi nequit, seperari non potest, użyć ze wszystkiemi sprawami seym ordynaryiny szczęśliwego czasu czekać musimy, ciż ichmć panowie posłowie przy tey instrukcyi obliguemy amore debito patriae, vincula legum et conscientiae, ażeby redintegratione seymu do Gorodna domawiał się, nad niedziel dwie seymować więcej nie rezolwali się y nie nad prawo pospolite czynić nie chcieli, in virtute zaś instrukcyi, particulariter sobie daney, in desiderio ichmć panów donatariuszów będąc, iż ichmć panowie posłowie suplikować do maiestatu ikmci, pana naszego miłościwego, aby circa przywileia legum quam ex beneficio clementiae pańskiej zachowani byli.

Non intermittent ieszcze instare u maiestatu ikmci o promocyā kononizacyi błogosławionego Czesława, polaka ordinis praedicatorum do Rzymu, aby ociec święty, tanquam vicarius Christi, na tak poważną interpozycyā pożądanym kray polski obda-

rzył szczęściem, udzielaiąc y błogosławieństwa Czesławowi titulum sanctitatis y oyczyny naszey beneficium protectionis.

Nakoniec wszystkie boni publici negotia activitati, dexteritati et probatae fidei ichmć panom posłom committimus. Do kórey to instrukcyi rękoma naszemi podpisujemy się. Pisan w Grodnie in solito consiliorum loco ut supra.

U tey instrukcyi i. w. ichmć dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego takowemi słowy: Kazimierz Floryan Micuta — podkomorzy y dyrektor powiatu Grodzieńskiego, Jan Zygmunt Walchoraży powiatu Grodzieńskiego, Michał Benedykt Alexandrowicz — stolnik powiatu Grodzieńskiego, Antoni Micuta — podstoli y podstarości sądowy powiatu Grodzieńskiego, Dobrogost Kazimierz Boufał — pisarz grodzki powiatu Grodzieńskiego, Wawrzyniec Eysmont — czesznik p-tu Grodzieńskiego, Marcin Olizarowicz, Michał Maciey Eysmont — obozne powiatu Grodzieńskiego, Michał Kazimierz Sierkuciewski, Andrzej Chrebtowicz, Stefan Eysmont, Marek Franciszek Grobicki — strażnik powiatu Grodzieńskiego, Alexander Sopočka, Bogusław Sopočka, Maciey Eysmont, Dominik Kazimierz Sopočka — czesznik Sanocki, Olbrych Micuta mp., Kazimierz Połubinski — podkomorzy Parconawski, Antoni Krasnicki, Paweł Pancewicz mp. Która to instrukcyā, za ustnym y oczewistym przez supra mianowanego imci do akt podaniem, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięta y wpisana.

1733 г.

Изъ книги за 1733—1735 г., листы 108—109.

15. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на кон- вокаційный сеймъ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ инструкцію слѣдующаго содержания:

1) послы обязываются ходатайствовать: объ укрѣпленіи шляхетскихъ свободъ и вольностей при новомъ королѣ;

2) объ избраніи короля вольными шляхетскими голосами;

3) объ избраніи на польскій престолъ короля патриота и отнюдь не иностранца;

4) объ уничтоженіи подати, назначенной сеймомъ съ шляхетскихъ имѣній, такъ какъ таковая подать назначена до будущаго сейма;

5) объ оставленіи королевскихъ столовыхъ имѣній въ рукахъ служилой шляхты;

6) объ удаленіи и непринятіи на службу чужестранцевъ;

7) о вознагражденіи убытковъ, причиняемыхъ пожизненнымъ владѣльцамъ;

8) о вознагражденіи убытковъ, причиняемыхъ

пограничнымъ жителямъ прусскими вербовщиками;
9) о сохраненіи въ законной силѣ постановленій трибунала в. кн. Литовскаго и во время междупарствія;

10) о вознагражденіи Гумецкаго за исправленіе посольской обязанности;

11) о вознагражденіи убытковъ, причиненныхъ державѣ Брестскаго воеводства;

12) объ утвержденіи за базилианами фундушей и таковыхъ же за доминиканами;

13) объ увольненіи отъ городскихъ повинностей плавовъ и домовъ ксендзовъ іезуитовъ;

14) о воспрещеніи жидамъ и татарамъ держать у себя тайнымъ образомъ христіанскую челядь;

15) о подсудности каптуровымъ судамъ духовныхъ лицъ, виновныхъ по дѣламъ нападеній на имѣнія шляхетскія;

16) о вознагражденіи за заслуги Массальскаго и Хрептовича.

Roku tysiąc siedmsetnege trzydziestego trzeciego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia.

Przed aktami grodzkimi powiatu Grodzieńskiego stanowszy personaliter imć pan Paweł Pancewicz — krayczy powiatu Grodzieńskiego, instrukcyą od powiatu Grodzieńskiego podał his verbis:

Instrukcyą, od powiatu Grodzieńskiego na seymiku ante-convocacyinym zgodnie unaniami assensu umówiona, dana na seym convocacyiny w. ichmość panom posłom, libere obranym, imci panu Michałowi Massalskie-

mu—pisarzowi w. x. Lit., staroście Grodzieńskiemu y imci panu Józefowi Walowi—staroście Framborskiemu, w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym trzecim, na dniu dwudziestym pierwszym miesiąca Marca.

Gdy. iuż nayiaśniejszy monarcha polski August wtóry ex re condita sądów Boskich vicissitudine panowanie swoje dokończył, w sercach wiernych poddanych niezmierney żalności uczynił początek, iż go communi deplorando luctu tym serdeczniey żalujemy, im miley wspominaamy, iako suavi regimine in dulcedine pacis długoletnie wolnym rzą-

dził narodem, a dopiero in nido electoralium regum, bo prawie in sinu rz.-pety życia y koronę składając, podczas seymowych obrad circa medium expiravit conatum, któremu my y post fata wierności dotrzymując, za wszystko niebieskiej życzymy korony, sami provide o sobie obmyślając, motivo prymicyalnych i. o. x. imci expedyeyi, convokujących nas do dania pomocy osierociącej teraz oyczyźnie, od której iako wszyscy civilem złotej wolności participamus vitam, tak wzajem za tę swobodną żywność nie lenimy się one consiliorum et auxiliiorum nutrire medullis y skutecznego publicznym prozbom przynosić subsidium przez ichmość panów posłów, od nas obranych y na konwokacyą ordynowanych, zaleciwszy ichmciom omnimodo intaminatum prawowierney religii zelum, tudzież utrzymanie w państwie naszym solide plantatam quietem, a zatym summam praw oyczystych manutentionem z zachowaniem się circa ordinationem dawniejszych konwokacyi y umówieniem czasu elekcyi nowego pana, którą elekcyą ichmść panowie summopere obwarować mają, aby na niej praw y wolności revivescat et reflorescat vigor, iakobyśmy przy dawnych swobodach zostając, libere mogli przyszłego obierać regnanta absque committatu wojskowych assistencyi, które podług praw granicom państwa naszego bezpieczenstwo y obrony providere powinny.

Dopilnują y tego ichmść panowie posłowie, aby, uchowany Boże, nic się nie uszczerbiało szlacheckiej wolności wolnym obierania nowego pana, tak iżby każdemu na elekcyą a parte libertatis porta przybyć wolno było, komu się tylko szlachcicem urodzić godziło, cum libertate szafowania wolnego głosu.

I to ichmć panowie posłowie nasi deferent, iż kochając całość oyczyzny, życzymy,

aby do panowania na tron polski był obierany tegoż państwa patriota, a nie extraneus, co iako rozumiemy być utilius, tak pokażmy, iż oyczyzna nasza lubo królów nie rodzi do królowania, iednak godną znajduia, poufalsi będziemy, gdzie ex decisionibus nostris nad nami panowanie otrzyma też prawa, pod któremi sam zostawał, dostateczniej zachować potrafi y wdzięcznością paterną wszystkich ukontentuię regimine, pamiętając, iż z braterskiej równości na oycowską y królewską wyniesiony godność.

Ciż ichmość panowie posłowie expriment intolerabile podatkowanie z dobr ziemskich gravamen, który podatek z teyże constitucyi, z której urodził vim requirendi exolutionis utracił, a gdy do doszłego seymu pozwolony, samym doysciem seym szlachtę a vinculo placenia dyspensował, po którym czasie non tak debebamus, iako, tempori parcendo, iugum tolerebamus, teraz zaś deklaruiemy y przez ichmść panów posłów y żadnym sposobem więcej placić nie chcemy, nie obiecuiemy y niebędziemy, zalecając ichmciom panom posłom, aby de modo utrzymania woyska obmyślali absque ulla spe podatkowania szlacheckiego.

Vacat census ad naturam dobr hibernowych diminuantur przez ichmocsiów pan. officialistów utriusque authoramenti, który ichmość iako bracia nasi, wiem że zechcą compati nad krzywdą szlachecką, atque minori ukontentuią się portione, bo te pensye postanowione tym hoyniey naznaczone, im bardziey szlachty nie żalowano, pensya na straconych penitus tollatur, ponieważ nad szlachtą bracią nigdy więcej nie utracił przez lat tak wiele tyle wypłaciwszy milionów, co summe ichmć panom posłom zalecamy, aby in condesiderio pomyslnym do nas powracali skutkiem, rekomenduiemy ichmć pp. posłom, aby de immunitate dobr ziem-

skich et conservationem bonorum mensis regiae dostateczną uczynili circumscripcją z dawnymi prawami zgadzające się.

Promovebunt y to, aby extranei nonpossessionati nie byli przypuszczani y używani ad officia ea, quae lex praeclusit.

O krzywdę ichmć panów dożywotników mocną obstawać obligantur ciż ichmość panowie posłowie, aby beneficio privilegiorum za pozywający się penes immunitatem iurium zachowani byli.

Pańskim werbunkiem, które etiam znacznym w oyczyźnie naszej osobom vim inferunt y gwałtownie w granice wpadając ludzie zabierają, obviabunt communi censitu ichmość panowie posłowie, aby y przeszle krzywdy nagrodę swą wzięły y czas przyszły należyte mogli mieć bezpieczeństwo.

Na utrzymanie w oyczyźnie naszej wewnętrznego uspokojenia mają obwarować y opisać, aby tranzakcyje spraw zakończonych w trybunałach w. x. Lit., wzniecane podczas interregnum nie były in potentiis wznawiane.

Instabunt ciż ichmość panowie posłowie pro iniuria prowincyey Litewskicy, z której skarbu gdy sors tertia idzie na expens legacyi postronnych poseł, ad id officium non utitur z Litwy, iakoby się sufficiens nieznaýdował ad exequendum munus, zaczym cavebunt też in futurum, aby z ichmość panami koronnemi perfecta iuxta ordinem zachowywała się unio; a za terazniejsze ubliżenie będą się ichmć panowie posłowie upraszać restitutionem honoris nayiaśniejszego królewica imci polskiego Jakuba wyrażone do powiatu naszego desideria circa iura anterius nayiaśnieyszemu domowi praestita, aby w osobliwszy ichmć panów posłów były promocyey, tak ex vi iustitiae, iako ex vi gratitudinis.

I. w. imci pana Humieckiego—w-dy Podolskiego z ichmć pany kolegami na uspo-

koienie spraw rzeczy-pospolitey in opere traktatowego pokoju prace, fatygi y koszty tym większey potrzebują nagrody; im są dłuższym umartwione oczekiwaniem; więc iż to niesłuszna, aby tanta virtus in virtuos operatis miała propria carere mercede, instabunt ichmć panowie posłowie specialiter positionem, aby pro mensura zasług nagroda cum gratudine obmyślona była.

I. o. xięcia imci Radziwiła—koniuszego w. x. Lit., krzywda nam przez expedycją wyrażona, circa violationem privilegii dzierżawy w Brzeskim w-dztwie przez kommissią odebrana, recommendatur ichmościom panom posłom do promocyey restituendae iniuriae.

Fundusz konwentu Liskowskiego ww. oo. Dominikanów do approbatií recommendatur. Fundusz ab antiquo od urodzonych Micutów Kuznicy w. ichmć xx. Bazyljanów uniótów prawem zapisowym de nova radice z klasztorem erygowanym na górze nadanym folwarkiem, Stropeyki nazwanym, y wioską Wołyńcami, nulla obstante a successoribus praepeditio in futurum per constitutionem był soliter corroborowany, ichmć panom posłom rekomenduiemy.

Place w mieście Grodzie za Bogu w. o. Jezowitami, na rogu samym leżące, y dworek na podolu na placu nazwanym Kolbasenkowy, zabudowany przez w. imci p. Kazimierza Micuty—podkomorzego Grodzieńskiego, od mieszczan Grodzieńskich Petrowskiego Hermanowicza y innych za prawem nabyte, absque ulla impositione, iakoby za ciężarów od mieszczan tychże Grodzieńskich te place cum assensu regio publice były libertowane. Kamienica quondam Delemarsowska z placem pustym będącym, w Wilnie sytuowana, adpraesens w possessyi w. imci Kazimierza Ludowika z Wahanowa Micuty—starosty Symiliskiego będącą, od staneyi

deputackiey y od inszych ciężarów mieyskich aby była libertowana y prawu ziemskiemu inkorporowana, z płaceniem z dymu iednego podymnego z niesieniem do grodu Wileńskiego, tymże samym ichmć panom posłom committimus.

Lubo tak wiele praw zabroniły żydowstwu y Tatarom, woyny nie służącym, constitucyi chowania czeladzi chrześciańskiej utriusque sexus, co że swoiey niema obserwancyi y cum scandalo et iniuria religionis po różnych mieyscach chrześciańska czeladź u żydów y tatarów służbą się bawi, więc ichmć panowie posłowie za tym mają zelare punctem, aby przez teraznieyszą był opisany convocacją.

Ponieważ w konfederacyi ieneralney seymu convocationis roku tysiąc pięćset siedmdziesiątego szóstego iest folio ducentesimo quadragesimo quarto opisano, że casu interregni y od duchownych osób krzywda w dobrach szlachcie się działa, zaczym corroborowanie tey constitucyi, aby każdy za takowy exces w sądach kapturowych, a nie gdzie indzie był sądzony, domowią się ichmość panowie posłowie.

Obracając powiat nasz rectum na zasługi w. imci pana Massalskiego—pisarza w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, oculum, widzi prawdziwie lucidas et luce dignas in publi-

co consiliorum actiones y ztąd chcąc eam praemiare virtutem, przynosi na seym convocationi instancją, aby mógł participare proporcyałną zasługom swoim recompense; tudzież imci pana Jakuba Chreptowicza—miecznika Grodzieńskiego recommendantur merita, które w tak wielu walecznych expeditach pokazane prawie prowincyi w. x. Lit. caley wiadome, promovebunt przez ichmość panów posłów do należytey za krwawe zasługi nadgrody. Cetera fidei, activitati et dexteritati ichmość panom posłom committimus.

U tey instrukeyi podpisy takowe, iako dyrektor seymiku anteconvocationis podpisuję się: Samuel Łazowy—kasztelan Mściwowski mp., Kazimierz Floryan z Wahanowa Micuta — podkomorzy powiatu Grodzieńskiego, Eustachi M. Alexandrowicz—stolnik y rotmistrz powiatu Grodzieńskiego, Antoni z Wahanowa Micuta — podstoli y podstarości sądowy powiatu Grodzieńskiego, Antoni Sopocko, w. Marcin Olizarowicz, Józef Rosochacki, Władysław Nowicki p. l. mp., Krzysztof Zaleski, Jan Zalenski, Maciej Michał Eysimont—oboznie powiatu Grodzieńskiego. Która to instruktia, za podaniem oney przez wyż wyrażonego imci do akt, iest przyjęta y wpisana.

1733 г.

Изъ книги за 1733—1735 г., листы 680—687.

16. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на избирательный сеймъ въ Варшаву.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посланъ инструкцію о ходатайствѣ по слѣдующимъ предметамъ:

- 1) объ избраніи на польскій престолъ по преимуществу поляка, а не чужеземца;
- 2) объ избраніи сеймоваго маршалка и объ уничтоженіи подымной подати съ имѣній шляхетскихъ и духовныхъ и переложеніи ихъ на имѣнія, подлежащія губернамъ;
- 3) о сохраненіи за избирателями полной свободы при подачѣ голосовъ;
- 4) о вмѣненіи гвардейскому полку въ обязанность собраться въ полномъ своемъ составѣ и являться на службу по приказанію начальства;
- 5) о сохраненіи коннотавога войска, нужнаго для безопасности отечества;
- 6) о возобновленіи Городненскаго замка въ виду предстоящаго сейма, долженствующаго открыться въ Городнѣ;
- 7) о сохраненіи за каштуровыми (междупрественными) судьями правъ приводить въ исполненіе свои постановленія;
- 8) о прекращеніи на будущее время сеймовъ экстраординарныхъ, несогласныхъ съ *роста'ми conventa'ми* и злоупотребленій, совершающихся на Брандебургской границѣ;
- 9) объ удовлетвореніи интересовъ Огинскаго, относительно правъ его на Браславское староство, отданное *jure communicativo* старостинѣ Свебовской;
- 10) объ удовлетвореніи также интереса Схлебена относительно долга Роговинской экономіи;
- 11) о воспрещеніи чужеземцамъ, диссидентамъ владѣть столовыми королевскими имѣніями и служить въ войскахъ и о предоставленіи перваго права *beneficentis*, а втораго — шляхтичамъ;
- 12) о сохраненіи за пожизненными владѣльцами

и донатаріушами правъ на владѣніе королевскими имѣніями, доставшимися имъ по королевскимъ привилегіямъ;

- 13) о возвращеніи староствъ отъ чужестранцевъ и диссидентовъ и передачѣ ихъ въ пользованіе *beneficentis*;
- 14) о возобновленіи закона, воспрещающаго духовенству пріобрѣтать шляхетскія имѣнія;
- 15) о сохраненіи очереди каденціямъ Литовскаго трибунала и о назначеніи слѣдующей въ Городнѣ;
- 16) объ уравниеніи пошлинъ, взимаемыхъ въ в. кн. Литовскомъ съ таковыми же въ Коронѣ и объ уничтоженіи *китового*;
- 17) о предоставленіи в. кн. Массальскому меньшей печати в. кн. Литовскаго;
- 18) о вознагражденіи за заслуги Баранковича и Хребтовича;
- 19) о вознагражденіи за заслуги Казимира Богуфала;
- 20) объ удовлетвореніи ксендзовъ камедуловъ за убытки, причиненные имъ Кевичами посредствомъ вчинанія незаконнаго иска относительно правъ ихъ на владѣніе столовыми имѣніями;
- 21) объ утвержденіи за ксендзами базилианами фондуша, завѣщаннаго имъ Мицутой;
- 22) для прекращенія школьныхъ злоупотребленій, встрѣчающихся у иезуитовъ, которые часто оскорбляютъ шляхетское достоинство въ дѣтяхъ, а нерѣдко бьютъ ихъ до смерти, ходатайствовать у сейма права позывать ихъ къ отвѣту въ суди;
- 23) объ освобожденіи отъ городскихъ повинностей корчмы Мнишка, короннаго маршалка;
- 24) объ освобожденіи юрисдикціи Городненскаго приходскаго костела отъ квартирной повинности;
- 25) объ освобожденіи отъ таковой же повинности дворовъ базилианокъ и бернардинокъ;

26) объ освобожденіи отъ городскихъ повинностей домовъ Александровича;

27) объ освобожденіи отъ квартирной повинности имѣній митрополитальныхъ;

28) о вознагражденіи за убытки, причиненные Шведской войной Росохацкому;

29) о возвращеніи застѣнка Козловичъ законному владѣльцу; насильно присоединеннаго къ лѣвничеству;

30) о воспрещеніи крестьянамъ поступать въ школы по пословицѣ: „*rustica gens est optima flens, sed pessima gaudens, albo szkolnemi naukami wy-patrowana*“;

31) объ уравненіи правъ Виленской академіи съ таковыми же академіи Краковской;

32) объ исправленіи закона относительно приведенія въ исполненіе судебныхъ приговоровъ при содѣйствіи военной помощи;

33) о возвращеніи Карямъ ихъ имѣнія, неправильно присоединеннаго къ Городненской экономіи;

34) объ изданіи особой конституціи относитель-

но предупрежденія крестьянскихъ побѣговъ отъ помѣщиковъ;

35) о возвращеніи законному владѣльцу Пырскому имѣнія, присоединеннаго къ экономіи;

36) о возвращеніи Семашкѣ отнятаго у него островка;

37) объ освобожденіи отъ повинностей и податей Городненскаго ловчества;

38) о воспрещеніи жидамъ и татарамъ держать у себя слугъ изъ христіанъ, а также брать на аренду пошлины и мыта;

39) о возвращеніи бригидкамъ отнятыхъ у нихъ имѣній;

40) о вознагражденіи за заслуги Михаила Живальта;

41) объ утвержденіи привилегій городу Городнѣ;

42) объ утвержденіи фундушевыхъ записей кармелитамъ босымъ;

43) объ удовлетвореніи Обуховскихъ деньгами, оставшимся на долгахъ у крестьянъ, отошедшихъ камедуламъ;

44) обо всемъ томъ, что полезно для общественнаго блага.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego trzeciego, miesiąca Julii dwudziestego dnia.

Przed aktami grodzkimi powiatu Grodzieńskiego comparens personaliter imć pan Marcin Olizarowicz — kracyzy powiatu Grodzieńskiego, instrukcyą na seym elekcyjny na rzecz w niey y tu niżej wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał his verbis:

Instrukcyą na seym przyszly elekcyjny ku obraniu przyszlego regnanta, utrzymaniu praw y wolności naszych i. w. imci panu Michałowi Massalskiemu — pisarzowi w. x. Lit., staroście Grodzieńskiemu, marszałkowi seymowemu kōła rycerskiego a pulkownikowi naszemu y wszystkim wielmożnym ichmośe panom urzędnikom ziemskim, rycerstwu, szlacheie, rotmistrzom, obywatelom powiatu Grodzieńskiego w roku teraznieyszym tysiąc siedmset trzydziestym trzecim, dnia czternastego Julii, na seymiku relacyjnym przy zkonfederowaniu ichmciów panów

obywatelów powiatu naszego in loco solito w zamku Grodzieńskim dana.

Zaczynaiącym się początku ani też przy konkluzii, lecz ut fas loqui sine principio et sine ugruntowana coequationis de integritate tey wolney oyczyzny in magno i. o. xięcia imci primasa ab antenatis nomine, aplikacya gdy in praesenti supra fata nayiaśnieyszego regnanta dolore, et in vacillantibus viduae patriae statio, iak oyczyzna et paternam in benedictione et filialem in administratione prawdziwey synowskiey zyczliwości obiera cum infesso labore dispositionem. ma za co nie tylko powiat nasz, lecz cała oyczyzna (tak nieustaiące y nieznośne immunitates et iura fidei libertatis et immunitatis allaboracye i. o. xięcia imci primasa uznaiąc) immortalēm propensionis et gratitudinis zapisać in praecordiis memoriam, ale też niewygasła valorem w siebie zachować pamięć, iakoż powiat nasz iako

paternam w tey osierociałey oyczyźnie i. o. xięcia imci primasa uznaie circa bonum publicum circumspectionem, tak cum filiali demissae propensionis oświadcza się ad nuntus applicatione, a iako gloriosa praecessorom na przyszlęy konfederacyi zgromadzonych stanów opera, tak y powiat nasz annuendo iustitiae et libertati, wziowszy sobie e gremio sui ducem et comitem, junctis manibus przez wybranych ad tandem patriae opus concives w tropy całej wstępując oyczyzny przy napisaney instrukcyi tendet ad metam postanowionych w konfederacyi obligacyi biorąc sobie pro priori, że magno duce praesens iustitia dabit fortunatum bene ceptis eventum. A żeby ichmość nasi wielce mość panowie przy oyczystych vita et sanguine od antecessorów naszych nabytych prawach y swobodach mocno stawali et iuxta naturam seymu elekcyinego subvenire chcieli, utrzymując oraz trwałość praw orthodoxae romano-catholicae et ritus graeco-unitorum ecclesiae.

Ponieważ na seymie convocacyinym dopiero świeżo stanowioney konfederacyi stanęło, aby wszystkie stany rzeczy-pospolitey idące na przyszlą elekcyą poprzysięgli, iż przyszlęgo regnanta urodzeniem polaka cum exclusione cudzoziemca (iako iest rzetelna expressia w tey że konfederacyi) obierać mamy, tak amore Dei et patriae, vinculo legum ac conscientia, wszystkich ichmościów obowiązując się, aby ziechawszy się pod Warszawę y po podniesieniu przez w. imci pana chorążego Grodzieńskiego chorągwi y nie od inney materyi zaczęli, aż przysięgę teraz stanowioną wykonamy, iesliby zaś kto, ucho-way Boże, chcąc teraz stanowione prawo violare, tam przysięgać niechciał, albo przy dyspensie czyli iakim-kolwiek sposobem obstawał, przeciw takowemu wszyscy mamy powstać, iako nieprzyjacielowi oyczyzny.

A że zawsze obieranie imci pana marszałka equestris ordinis stanom rzeczy-pospolitey wielką wymaga stratę y około dobra pospolitego czas pożądany upływa, przy wolney elekcyi przez vota wszystkich ichmościów, tedy inherendo teraznieyszey Warszawskiey konfederacyi daiemy potestatem ichmciom tam ziechawszy się pod Warszawą przez delegowanych e medio sui nie z wielkim kompletem obierać. Po obraniu zaś imci pana marszałka przyszlęgo in primario domówić się mają ichmość panowie obywatele wszyscy o zniesienie podatku podymnego z dóbr ziemskich szlacheckich y duchownych, a włożenie na dobra hybernowe, vigore teraznieyszey konfederacyi pro summo et principali kładziemy y z dobr hybernowych nie tylko sowito hyberny, ale też tertia pars intraty starostwa cedat.

Jako wolny głos szlachecki, funduiący się in iure vetandi iest nayprzednieyszy klejnot wolnego narodu tey rzeczy-pospolitey, tak manutentionem onego na seymie, seymikach y wszystkich publicznych zjazdach in perpetuum konserwować przyrzekamy, princypalną oraz godność circa antiqua iura et decora zupełnie zachowuiemy, a na ichmościów inpossessionatos antiqua reassumuntur iura.

Regiment gwardyey pieszey Litewskiey w powiecie naszym konstytucyą mający, iako przed tym był refragarius prawu pospolitemu, tak y dopiero za wydanym uniwersalem z koła ichmciów panów sędziów kapturowych popisywać się nie chiał y zawsze nie w zupełnym komplecie zostaje, dawszy dopiero rationes, że ordinans i. o. xięcia imci regimentarza Litewskiego zaszedł aby szli pod Warszawę, w którym nie mało cudzoziemców y dissidentów w szarzy oficerskiey zostaje z krzywdą nie małą szlachty rodowitey y zasłużoney, domówią się y w

tym punkcie ichmość, aby da Bóg po przyszej elekcyi popis regimentu tego usitata praxi był odprawiony sub paenis y ichmé panów dissidentes in religione tak w woysku cudzoziemskim iako polskim nie mieściło się, rekomenduiąc to i. o. xięciu imci regimentarzowi y remonstruiąc, iż się z krzywdą dzieie ichmość pp. rycerstwu, szlachcie, a prawowiernym katolikom, a ta lustracya praevis iuramento super completum numerum y dawania po półtalarney płacy żołnierzowi samego pułkownika y kapitanów quotannis expedienda.

Remonstrabunt też ichmość nasi wielmożni panowie delegowani y umówią się aukcyą woyska komputowego, którego cale na obronę oyczyzny naszej praw y wolności konserwacyi potrzeba.

A ponieważ po seymie da Bóg coronationis na alternatę Litewską seym ordynaryiny w Grodnie przypadać powinien, domówią się ichmé obmyślanie reperacyi zamku Grodzieńskiego z intrat dobr stołowych, albo ze skarbu rzeczy-pospolitey y tegoż miasta fortificatią przez nowego regnanta y drugich miast Litewskich in casum ingruentis cuiusvis periculi proreclinatorei summy potrzebne. Tak że ażeby przyszły ichmé panowie obywatele powiatu Grodzieńskiego seymiki swe w zamku, a nie na innym miejscu odprawowali y dla tey wygody tantisper chcąc szopę wystanowioną mieli, cavebunt.

Exekucya dekretów sądów kapturowych przez tych że ichmościów panów sędziów na te sądy obranych y od stron użytych aby in valore była zachowana vigore konfederacyi roku tysiąc pięćset ośmdziesiąt siódmego y aby strony w tym wszystkim ubezpieczone były, ponieważ ichmé panom urzędnikom ziemskim grodzkim po koronacyi przyszego nowego pana intra sex septima-

nas iuxta iuris obloquentiam wolność na ten czas do exekucyi expediowanie otwiera się. Maią też mieć ichmé staranie przy opisanu pactorum conventorum przyszlemu regnantowi in ratione iuz praktykowanych zaczętych seymów extraordinarynych w Warszawie, w czasie ich seymowi ordynaryinemu przyzwoitych, a prawu przeciwnych, aby tego in futurum nie było y seym ordynaryiny w Litwie w Grodnie pódług alternaty zawsze się odprawował y rezydencja przyszego szczęśliwie nowo obrać maiącego regnanta y następców iego co trzeci rok w Litwie przez rok continuowana była, in perpetuum cavendum. Gravamina y inne violencye attempta od ludzi Brandeburskich, iako w zawierbowaniu imci pana Benedykta Sopocka, dobrze przez antecessorów swoich rzeczypospolitey zasłużonego, także ichmców panów Eysmontów y teraz świeże imci pana Bykowskiego rekomendat pamięci y staraniu ichmościów ciz ichmość panowie commissarze do dworu Brandeburskiego constitucyą anni tysiąc siedmset dwudziestego szóstego naznaczeni indelate commissyą swą expediowali.

Interes i. w. imci pana Ogińskiego—oboznego w. x. Lit., in ratione przywileiu iuris communicativi wielmożney pani starościny Swiebowskiej przeciwko prawu na starostwo sądowe z ekonomią Braclawską służącego, ponieważ prawo zabrania y iest z praepeccyą temuż i. w. imci panu oboznemu, iako staroście Braclawskiemu, rekomenduię się ichmościom domówić o cassacyą iuris communicativi z przerzeczoney ekonomiey; także dobra Przewalskie hybernowe aby nie były praeagrawowane przy czynieniu tabelli znaszaiąc podatek ponieważ y dotąd sowitą hybernę płacą.

W zachodzącey requizycyi w. imci pana Schliebena wojewodzica Inflanskiego in ra-

tione długu na ekonomiey Rogowińskiej w Prusiech imci należącego ponieważ zaszyły już konstitucye, iako to: tysiąc sześćset pięćdziesiąt dziewiątego y tysiąc sześćset sześćdziesiąt pierwszego roku, zaleca się ichnościom conformując się do stanów rzeczypospolitey, aby był satisfactus.

Extranei et exoticae personae cudzoziemce, takż dissidentes in religione, ażeby ani w ekonomiach, dobrach stołowych, ani w woysku in officiis szarz nigdzie y w żadnych penitus dobrach nie byli substituowani i konserwowani, ale bene et non novo possessionatis w tych że powieciech administracye ekonomiey y kluczów inter concives tegoż powiatu ad dispositionem, salvo censu et proventu regio, rodzone były, lege perpetue cavendum.

Dobra ichmciów panów dożywoćników y donatariuszów, generaliter wszystkie za przywilejami od nayiaśniejszych regnantów nadane y rescriptami aprobowane y za onemi in possessione będąc aprobowane et ut privilegia legitimentur et confirmentur, atque ne in posterum commissie praesument ullo titulo odbierać, a tym bardziej z prywatney ekonomiczney dyspozycyi, oraz hyberny z onych dotąd nullo iure extorsivo wymagane ab hinc aby zniesione były et ullo titulo praetendantur cavemur. In quo puncto aby konstitucya tysiąc siedmset siedmnastego roku non noceat ichmciom panom donatariuszom, lecz vigore constytucyi tysiąc sześćset siódmej modifikowana była y dalsze konstitucye de immunitate praw dożywoćnich aprobowane zostały.

Starostwa y inne cujuscunque tituli królewskie dobra extraneis cudzoziemcom zagranicznym et dissidentibus per abusum et in observantiam legis dane y ad praesens in possessione onych będące, provocanti ad regiam distributivam justitiam podane et

bene meritis in republica civibus, a nie dzieciom incurialibus albo in exercitu scholari annos competentes niemaiącym conferowane być powinny y temi starostwami de pane bene meritorum muneribus należącemi więcey przedawaiąc nie handlowano et iure communicativo amplius dawane nie były. In simili w regimentach cudzoziemskich aby szarzami, iako to: pułkownictwem, kapitaństwem non perseverentur przedaż y handle, albo bene meritis pro justitiae meritoria każdemu ferowane, szarza była tylko patriocie tuteyszemu, per legem caveatur.

Status spiritualis idque conventa wszelkie ab hinc dobr ziemskich albo titulo vel praetextu nabywać, kupować y ad bona spiritualia przyłączać nie ważyli się, co iest powielu mieyscach cum summo preiudicio stanu szlacheckiego caveatur, excepto status spiritualis saecularis, którym iako szlachcie libera dobr ziemskich emptio, iednak sine alienatione onych od stanu rycerskiego sub nullitate zapisów, iezeli by też, czy to na ziemskie dobra zapis y mimo successorów u duchownych pokazały się, czy to na królewskiej żywy w posiadaniu wyprawione przywileia znaydowały się, te pro nullis et irritis ipso facto censi maia, recommendatur diligentiae ichmców, y lenne aby penes auctoritatem suam zachowane były.

Trybunał skarbowy w. x. Lit. ut restituatur loco per legem antiquam w Grodzie designato, ante omnia promovendum lub po powiatach sądy fiskalne resuscitowane były.

Cło w. x. Lit. reducaty ad normam prawa koronnego, a kwitowe nullo iure et extorsive dotąd wymagane, excedens samą importancją na wszystkich trzech komorach, aby in perpetuum obrogowane y zniesione było sub paenis.

Widome statui polskiemu także anteces-

sorów godnych, iako tym bardziej y z własney osoby i. w. imci pana Michała Masalskiego, pisarza w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, merita et virtutes, które iako innych czasów, tak tym bardziej na seymie przeszłym convocationis sub directione tegoż imci gloriosissime zdrowia y własney fortuny ze wszelką circa bonum et emolumentum publicae tranquillitatis et conservationis iurium solo gloriose pokazały się, aby zelo et recommendatione teyże nayiaśniejszey rzeczy-pospolitey u przyszłego da Bóg regnanta condignas odebrały proemia y z pierwszych wakansów ministeriorum osobliwie pieczęci mniejszey w. x. Lit. konferowany był honor, cały powiat nasz urgentissime instabit.

Merita w. imci pana Łukasza z Jałowa Baranowicza—strażnika polnego w. x. Lit., od lat pięciudziesiąt in opere belli zostającego, w. imci pana Wala—chorążego Grodzieńskiego pro republica w okazjach y funkcyjach, tak tym bardziej na kommissyi Kurlandskiej od rzeczy-pospolitey per constitutionem naznaczonego, cum applicatione et dispendio fortuny, tudzież w. imci pana Jakóba Chrebtowicza — miernika powiatu Grodzieńskiego, meritissimorum sago et toga in republica civium ad speciale respectum całej rzeczy-pospolitey recommendatur.

Wiadome dobrze całej w. x. Lit. rzeczy-pospolitey w. imci pana Dobrogosta Kazimierza Boufała — pisarza grodzkiego Grodzieńskiego, merita et in sago pro integritate patriae ważne zdrowia, życia y fortuny dispendia, aby osobliwszą przez ichmciów do rzeczy-pospolitey miały rekomendacją oddając się fraternae ichmciów amicitiae y staraniu.

Wielkie dzieie się praejudicium zasłużonym w woysku rzeczy-pospolitey officialistom

y imieniowi towarzyskiemu Podlaskiego authoramentu, gdy ichmość panowie pułkownicy obeymuiąc de novo chorągwie sobie konferowane y one zwiiając, zasłużonych z rejestru kassuią y oddalają, a nowe kreatury swoje promowuiąc; zaczym aby i. w. ichmość panowie hetmani lub regimentarze generalni ordynansów takowych do zwiiania chorągwi cum iniuria benemeritorum sine consensu rzeczy-pospolitey nie wydawali, cavemus.

Fundacya w. oo. kamedułów Wigierskich w dobrach stołowych w powiecie Grodzieńskim iest constitutione anni tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego, tysiąc siedmset siedmnastego y tysiąc siedmset dwudziestego szóstego approbowana y ograniczona; iednak mimo tak wiele konstitucyi seymowych od w. imci pana Micuty—starosty Similiskiego za dokumentami iakowymiście ichmciów panów Kiewliczów byli do kapturu Grodzieńskiego extra forum od lat kilkaset wzniecając o niebyłą sprawę pociągani mimo sądy w takiej materii seymowe lub relacyjne: zaczym waruiąc securitatem internam possessyi fundacyi oo. kamedułów y aby extra forum nigdzie pociągane nie byli, remonstrabunt całej rzeczy-pospolitey. Dobra Surpity, w powiecie Grodzieńskim leżące, quondam ichmość panów Kiewliczów wieczyste, a teraz za prawem w. imci panu Kazimierzowi Micucie — staroście Similiskiemu od ichmciów danym służące per injustam appropriationem teraz w possessyi per partem ekonomiey Grodzieńskiej, per partem w. o. xieży kamedułów Wigierskich zostające, aby iako wieczystemi za prawem desuper wyrażonym w. imci panu staroście Similiskiemu przez kommissyą, praevia deductione iuris in foro competenti, przywrócone były. Tegoż imci kamienica Delamarsowska nazywaiąca się, na Zamkowej ulicy leżąca w

Wilnie, aby była od stancyi deputackiey y od mieskich praeagravacyi uwolniona.

Fundusz w. ichmciów panów Micutów z dawnych czasów cerkwi Kuznickiey, ichmciów xięży bazylianów, tamże w Kuznicy mieszkaiącym, za powszechną zgodą aby był approbowany z wioską Wołyńcami y folwarkiem Sterpeykami w powiecie Grodzieńskim. Szlachta, która zawala się przez ubóstwo y przyszła do wielkiey utraty honoru, aby wolny mieli wywód każdego czasu na seymiku.

Dzieie się niezwykły y owszem nefandi foetoris zwyczaj, że nie wiedzieć quo jure tak po akademiach, iako też po szkołach ichmciów xięży iezuitów y innych, szlachtę rodowitą ichmość panowie studenci przy zgromadzonych kupach iednych konfuzyą ciężką karmią, drugich o śmierć przyprawiają, o co sprawiedliwości że trudno doysć, ponieważ tylko iedną kontentuiąc ichmość xięża professorowie ekskluzują y to na czas, aby in futurum takowe excessa forum w grodzie naznaczono było et liberam captivationem kryminalistów ichmć panowie posłowie exposcent.

Karczma i. w. imci pana Mniszka—marszałka w. koronnego, iako na ziemskim gruncie w Grodzie sytuowana, aby ab oneribus miasta ikmci Grodna wolna była.

Jako wszystkie kościoły sua gaudent immunitate, tak osobliwie kościół fary Grodzieńskiej z iurydyką ieszcze od dziedzicznych xiążąt Litewskich nadaną, iuxta antiqua jura wolnością gaudere powinna y aby też iurydyka farska z iurydyką szpitalną s. Ducha od dyspozycyi i. w. ichmciów panów marszałków y rozdania ex officio gospod podczas seymów wolna była, równie z dobrami ziemskimi, cavetur.

Dwor w Grodzie pod bazyliankami y bernardynkami, tudzież iurydyka w tym że

mieście na Podolu quondam w. imci pana Kotowicza — łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ad praesens w. imci pana Karpia—woyskiego Grodzieńskiego, ut immunitatibus libertatis gaudeant y do usurpowaney niesłusznie miasta Grodna dyspozycyi nie należały, in virtute praw sobie służyących, urgebunt ichmć, ażeby etiam podczas seymów y xiazdów ad dispositionem gospod nie narażał.

Dwory w. imci pana Alexandrowicza—stolnika Grodzieńskiego trzy w mieście ikmci Grodzieńskie sytuowane, lubo ab antiquo jure terrestri gaudent, iednak aby od miasta ullo praetexto ad onus civitatense nigdy pociągane nie były, lege perpetua cavendum.

Jurydyka metropolitańska na Podolu w Grodzie jure terrestri podległa, a iednak czasu seymów y żołnierskich locacyi przez stacye nie raz aggrawowana była, aby in futurum to nie praktikowało się y ad onus civitatense pociągana nie była, obwaruią.

Znaczna dezolacya fortuny przez wojnę Szwedzką imci pana Stanisława Rosochowskiego—krayczego powiatu Wołkowyskiego, na kilkadziesiąt tysięcy exordowano tyrannissime ogniem cum supelectilibus devastata, że do tychezas in sago et toga benemeriti civis bynaymniey maiestate y od rzpctey żadney nie odebrała gratitudinem, teraz ad cor patriae demissa instamus fronte, aby godney rekompensy stała się satisfakeya, przez rekomendacyą do przyszłego nayiaśniejszego regnanta.

Dobra ziemskie dziedziczne ab aevo iure terrestri zaszczycone ichmć panów Kozłowickich, w powiecie naszym leżące, nazywające się zaścianek Kozłowicki, per abusum a bardziej per potentiam zabrane violenter do leśnictwa ikmci Stryiowskiego, ut redeant ad legitimos actores, quondam haeredes tych to dobr, do odebrania y reindu-

kowania onych o naznaszenie commissii. Takoz o łakę Ciechanowszczyzna y Kownacki grud, a Hrychów Hrud ziemski do klucza Jeziorskiego nulliter przywłaszczony a w. imci panu Alexandrowiczowi — stolnikowi Grodzieńskiemu należący, lege praesenti caveatur.

Doznawiając od dawnego czasu często, a niemal codzienną experyencyą, że zostająca w szkołach in exercitio nauk rustica proles, do wszystkich szkół postapiwszy y przepolorowawszy się wiele sobie pozwala, rodowitą szlachtę postponuie, a osobliwie otrzymawszy ubiquam clericali statui praerogativam z własnymi dziedzicznymi panami, zapomniawszy suam originem, crudo postępuje, należy nam wynaleźć sposób, aby tenże szkodliwy kąkol w szkołach między wybraną szlacheckiey młodzi krescencyą więcej się nie znajdował y daley się nie plecił; przeto upraszać ichmć panowie posłowie będą delegowani, aby wyiednali stabilem legem, żeby pro eruditione in literis nikogo ex rustica prole do szkół nie przyjmowali, gdyż ex mente nabożnych fundatorów szkoły erigowane pro eruditione szlacheckiey młodzi, z ktorey swego czasu może mieć rzeczy-pospolitey pro bono publico adiumentum, nie dla plebeis, z których naukami przepolorowanych częstokroć nobilitati bywa praeiuditium et impedimentum, a in quantum by który szlacheckim podszywszy się imieniem w szkołach znalazł, tedy tego reverendissimi praefecti scholarum że szkół ex nunc powinni eliminować, nie respektując na ich płacze y lamenta, gdyż dawne iest przysłowie: *rustica gens est optima flens, sed pessima gaudens, albo szkolnemi naukami wypolorowana.*

Stosując się do postanowioney konfederacyi generalney roku tego podczas konwokeyi titulo securitas miastom y akademi-

kom Krakowskim, Wileńskim uczynioney, aby akademia Wileńska, pro honore gentis nostrae chwalebnie ufundowana, inferior w praerogatywach Krakowskiey być nie zdała się, instabunt ichmość panowie posłowie, żeby we wszystkich z akademii Krakowskiey prawami lege regni expressa porównana y przy prawach swoich do tąd otrzymanych zachowana byla.

Correcturae iurium będąc in antiquibus punctis antiquae legi repugnantibus, potrzeba correcturam sui, aby ad normam praw dawniejszych regulowana byla, dokładaiać to aby za drugim dekretem lub trzecim, ale za czwartym executya finalna byla y ichmć panowie rotmistrzowie na affectacyą strony z szlachtą swoim supntem za wydanemi innotescencyami pomocą byli, a iesliby temu prawu contra refusionem damnorum stronie załuiący przywrócili.

O grunta, attinencie dobr dziedzicznych nazwanych Karpowicz attinentii do nich w powiecie Grodzieńskim leżących, ab aevo ichmościów panów Karpiów nulliter przywłaszczone do ekonomiey Grodzieńskiej, klucza Chodorowskiego, w czym ograniczenie między pomienionemi dobrami Karpowiczami, a kluczem Chodorowskim toties byla naznaczona od nayiaśniejszych regnantów kommissia, na żadnym terminie nie przywiedzona ad effectum, więc pro definitiva sententia do reindukowania tych dobr legitimo aktori et haeredi w. imci panu Janowi Karpiowi—woyskiemu Grodzieńskiemu praevia deductione iuris naznaczenia ichmościów panów kommissarzów, per legem praesentem constituatur.

De transitoribus bez listów, paszportów et sine testimoniis variae conditionis ludzi, osobliwie zbiegających, mieszkających od panów swoich ludzi, poddanych ziemskich, dziedzicznych szlacheckich, aby nigdzie nie

byli przepuszczeni per possessores bonorum, któremi by mieli przechodzić, ale zaraz sequestrowani, formetur constitutio, in casu non observandae legis każdy transgressor paenis subiceat.

W praetensyi imci pana Stefana Paniuka Pyrskiego in ratione odebranego grunta wlewu dożywotniego za prawami ww. oo. kamedulów Wygierskich trzymającego, konstitucją anni tysiąc siedmset dwudziestego szóstego, a fundacji Wigierskiej reassumuiąc, aby te dobra violenter odebrane y do dobr stołowych przyłączone, byli przywrócone imci panu Pyrskiemu, starać się o to obliguiemy.

Ostrowek imci pana Kazimierza Siemaszki, w parafii Chodorowskiej będący, za przywileiem nayiaśnieyszego regnanta dożywotnie służący, analiter odebrany, aby przy onym mógł być zachowany, rekomenduie się pilnemu staraniu ichmościów.

Lowiectwo w. x. Lit., w powiecie Grodzieńskim y Lidzkim situowane aby w niczym nie było agrawowane y przy prawach dawnych zachowane, caveatur.

Conformuiąc się do constitucyi tysiąc pięćset sześćdziesiąt piątej, tysiąc sześćset dziewiędziesiątej y innych praw, ażeby żydzi y tatarowie czeladzi chrześciańskiej utriusque sexus chować y rocznie najmować nie wazyli się (excepto żydom dniami do browarów y furmanów w drogę, a tatarom, którzy woynę służą podczotowych) nie chowali, także cel, myt, czopowych, szelonżnych i innych wszelakich podatków rzeczy-pospolitey, ani przez arendę, ani przez administracyą nie trzymali, sub paena stu kop groszy Litewskich, medietas parti, a druga iudicio, a s chrześcianina więzieniem sześć niedziel w turmie w zamku albo dworze królewskim, forum w Grodzie naznaczaiąc sine appellatione obwarować.

Jako w oyczyźnie naszej orthodoxa fides catholica et integritas funduszów nadanych conservari powinna, przeto znaczna krzywda w Bogu ww. ichmość panien Brygidek Grodzieńskich w odebraniu illicito modo przez wieś ekonomiczną Wirciliski nazwaną, łąk temuż klasztorowi funduszem nadanych, tudzież włok morgów y sianożęci między kłuczem Mostowskim situowanych a przywileiami nayiaśnieyszych regnantów temuż klasztorowi nadanych, in violenti od tegoż klasztoru avulsione, tudzież w bronieniu wstępu do puszczy Mostowskiej y spławu drzewa na klasztorną potrzebę aby vigore praw, przywileiów y funduszów temuż klasztorowi służących reintegrari mogła y do dawney possessyi te łąki y grunta przywrócone były, instabunt ichmość panowie concives nostri.

Żwazaiąc życzliwe ku oyczyźnie in opere publico imci pana Michała Żywalta—podstolego Połockiego praw godna w wielu okazjach za regiminu i. o. xięcia imci regimentarza teraznieyszego dzieła, że dotąd praeclara gesta mercedem nie odebrały sui, takóž remonstrabunt nasi wielce mściwi panowie, aby condignam od rzeczy-pospolitey mogła odebrać gratitudinem expostulabunt.

Miasto zaś Grodno, iako domicilium seymów cum approbatione przywileiów im nadanych, vigore dawnieyszych constitucyi ażeby wiuryzdykcyach swoich sine ulla convulsione iurium iuxta privilegia et confirmationes antiquas nayiaśnieyszych regnantów zachowane było, manutenencyi ichmciów zalecamy.

Fundacyi de nova radice w. o. Karmelitów bosych w Kownie ponieważ dotąd nie iest approbowana, więc teraz pia opera ichmości pana Krzystofa—kasztelana Smolenskigo, Józefa—cześnika w. x. Lit. na Mirowie Jezytów, Józefa Oziembłowskiego—sędziego ziemskiego Wilkomirskiego y Mar-

cina Dąbrowskiego—marszałka powiatu Wilkomirskiego z dobrami, mianowicie Kaciszczkami w. x-twie Żmudzkiem—łopianami cum omnibus attinentiis et pertinentiis, iako to: Rawiszczkami, Poniemuniem y Elgetyszkami w powiecie Wołkomirskim, tudzież legacyjnemi Szlanów nazwanemi, w powiecie Kowieńskim leżącemi, od w. iey imci paniy Zuzanny z Finków Woydałowej—łowczyney powiatu Kowieńskiego, teraznieyszą seymową konstitucyą approbowaną, oraz y mieysce na którym kościół y klasztor cum omni sua latitudine, ab omnibus oneribus tam reipublicae, quam civitatis perpetuo uwolnienia y libertowania starać się będą.

Interessu okolicy ichmość panów Obuchowskich y całej parafii Jezierskiey, ponieważ na dobrach stołowych, które odeszły do oo. kamedulów do tąd niesą uspokoieni w summach pożyczonych poddanym, zaczym y ten punkt rekomenduie się ichmościom panom posłom.

Nakoniec wszystkie boni publici negotia auctoritati, dexteritati et probatae fidei ichmościom panom posłom committimus. Do którey instrukcyi rękoma naszemi podpisujemy się. Dat ut supra.

U tey instrukcyi podpisy takowe: Dominik Kazimierz Sopoćko—dyrektor seymiku relationis powiatu Grodzieńskiego mp., Michał Massalski—pisarz w. x. Lit., Grodzieński, Radoszkowski, Berznicki starosta, puł-

kownik powiatu Grodzieńskiego; x-dz Jan Suchodolski—kanonik Wileński, proboszcz Grodzieński; Jan Karp Woyski—rotmistrz powiatu Grodzieńskiego, salvis legibus reipublicae et civitatis; Eustach Benedykt Alexandrowicz—stolnik, rotmistrz y sędzia kapturowy powiatu Grodzieńskiego; Jakub Chreptowicz—miecznik, sędzia y rotmistrz powiatu Grodzieńskiego; Dobrogost Kazimierz Bouffał—pisarz grodzki y sądów kapturowych powiatu Grodzieńskiego rotmistrz; Alexander Jodkowski—horodniczy y sędzia kapturowy powiatu Grodzieńskiego salva veteri lege et libertate; Stanisław Trzeciak—salvis iuribus reipublicae; Władysław Jelski—rotmistrz powiatu Grodzieńskiego; Jan Olizarowicz mp.; Marcin Olizarowicz; Samuel Antoni Skirmot ps. ps.; Wawrzyniec Obuchowski—lustrator parafii Jezierskiey; Symon Olenski—ręką swą; Stanisław Kotowicz; Michał Antoni Nargilewicz; Stefan Sopoćka; Stefan Sabinowski, Franciszek Olizarowicz; Jakub Strękowski; Bałtromiej Eysmał; Józef Sopoćko; Mikołaj Cichowski; Michał Bouffał, h. G. ikmci; Józef Wolkowycki; Michał Starzyński; Franciszek Horbaczewski; Bonifaci Rukiewicz; Stanisław Cichowski; Antoni Syrkuciewski; Michał Rukaczewski—miecznik wojewodstwa Trockiego. Która to instrukcyja, za ustnym y oczęwistym podaniem, iest przyięta do xiąg y wpisana.

1735 г.

Изъ книги за 1733—1735 г., листы 853—858.

17. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ pacificationis.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ инструкцію слѣдующаго содержания:

1) по засвидѣтельствваніи о вѣрноподданическихъ чувствахъ дворянъ королю, послы обязываются просить его о поддержаніи дружбы съ Россіей и о заключеніи съ ней новаго союза съ цѣлю сохраненія въ цѣлости границъ рѣчи-посполитой; просить также о выводѣ русскихъ войскъ изъ предѣловъ рѣчи-посполитой;

2) просить короля о выводѣ русскихъ войскъ изъ предѣловъ Городненскаго повѣта, о снятіи подъемной подати съ имѣній шляхетскихъ и пожалованіи шляхтѣ королевскихъ имѣній, но безъ ущерба для другихъ пожизненныхъ владѣльцевъ;

3) о воспрещеніи разнымъ лицамъ добывать себѣ привилегіи на имѣнія пожизненныхъ владѣльцевъ, а равно и татарамъ пользоваться пожизненными имѣніями послѣ шляхты;

Въ остальныхъ пунктахъ слѣдуютъ ходатайства о разныхъ правительственныхъ и частныхъ лицахъ, а именно: о назначеніи Киевскаго воеводы военачальникомъ короннаго войска; объ оставленіи канцлера по прежнему региментаремъ войскъ; о предоставленіи какой либо почетной награды

Троцкому воеводѣ; о предоставленіи такой же награды кн. Радивилу; о вознагражденіи какимъ либо имѣніемъ подкоморія в. кн. Литовскаго Завишу; о предоставленіи награды конфедератскому маршалку Понинскому; о предоставленіи таковыхъ же наградъ Лозову—Мстиславскому каштеляну, Флемингу—Шерешевскому старостѣ, Барановичу—польному стражнику в. кн. Литовскаго; о вознагражденіи Александровича за убытки, понесенные отъ русскихъ войскъ; о вознагражденіи Мицутовъ за убытки и объ утвержденіи за базилианами завѣщаннаго имъ фондуша; о вознагражденіи Хреbtовича какъ за заслуги, такъ и за убытки, причиненные ему русскими войсками; о вознагражденіи разныхъ должностныхъ лицъ Городненскаго повѣта какъ за заслуги, такъ и за убытки, причиненные имъ русскими войсками; о предоставленіи какихъ либо денежныхъ субсидій Городненскому францисканскому ордену; о сохраненіи количества податей и чоповаго шеляжнаго въ освобожденныхъ имѣніяхъ въ размѣрахъ, назначенныхъ люстраціей Городненскаго повѣта; о воспрещеніи іезуитамъ совершать разные преступленія въ стѣнахъ своихъ монастырей; о вознагражденіи Тиминскаго за заслуги, Гордѣвскаго—за убытки.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego piątego, miesiąca Augusta dwadziestego szóstego dnia.

Przed aktami grodzkimi powiatu Grodzieńskiego stanowszy personaliter imć pan Paweł Pancewicz—instrukcyą na rzecz w niej na seym pacificationis daną ichmć panom posłom tu niżej wyrażoną ad akta grodzkiego podał his verbis:

Instrukcyą od nas senatorów, dygnitarzów,

urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego w. ichmć panom Kazimierzowi z Jąłowa Baranowiczowi — strażnikowi polnemu w. x. Lit., staroście Kowniańskiemu, Jakiewickiemu, Markowi Grobieckiemu— strażnikowi Grodzieńskiemu, posłom na seym pacificationis w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym trzydziestym piątym, miesiąca Augusta szesnastego dnia dana.

Niewystarczająca oycowskiemu pieczołowaniu publicum wiernych synów y poddanych wdzięczność y usługa niczym więcej regradificari nie może, tylko powolności y prawdziwey ad verba paterna usługi i realizacją powiat nasz—Grodzieński, zaszczycający się zawsze amore paterno, te ex se czyni dla imci pana swego miłościwego conservandae patriae et maiestatis munus, że y oycowskiemu chcąc podziękować pro indulgentia starania et positivam adimplendo legem na seym ordynaryiny pacificationis obrawszy wyż wyrażonych ichmć panów posłów tym amplecti maiestatem, venerare patrem, adorare paternam gratiam y niżej wyrażoną instrukcją promovere zlecił: w krórey chcąc naprzód paternam ikmci, pana naszego miłościwego, circa integritatem oyczyzny ichmć panom posłom zlecić dispositionem, instrukcją votis et amore paterno plenam do tegoż powiatu naszego a majo przysłaną in omni manutenere obli-guie.

Jeżeli conservatio państw królestw naybardziej consistit in cultura stateczney y nienaruszoney przyjaźni z sąsiedzkimi potencjami y w obserwancyach zachodzących z nimi traktatów, zacychm któż nie przyzna, że ratio status et conservationis rzeczy-pospolitey naszej z okoliczności terażniejszych conjunctur w chrześcijaństwie precipue na tym consistit, ażeby dobrą przyjaźń y harmonią servare z nayiaśnieyszą monarchią Rosyjską, z którey antecessorami nie tylko rzeczy-pospolita traktatami soizuzami iest zmocniona, ale też y z własnych teyże nayiaśnieyszych monarchini wydanych manifestów iest ubezpieczona o iey przyjaźnych ku sobie intencyach, że żadney w państwach y granicy rzeczy-pospolitey nie pretendeie avulsyi lub diminucyi, owszem całość, praw, przywilejów, swobod, wolności y szerokości granic,

którą Korona polska y w. x. Lit. cum ane-xis provinciis usque ad praesens momentum possidet, contra quoscunque usurpatores et aggressores ne quidquam respublica detri-menti capiat, obronić y utrzymować dekla-ruie, zacychm injungimus ichmć panom po-słom naszym, aby na blisko następującym seymie omnes veniant modos et rationes, króre by tak dawną przyjaźń y zachodzące między polskim y Rosyiskim pań-stwem soizuze y traktaty mogły tym bar-dziej utwierdzić, iako też aby y nowy so-izusz, nayiaśnieyszą monarchią mógł sta-nąć obowiązek, któryby commoda, emolu-menta et securitatem tych oboyg naródyw contra quosvis agressores iako naymocniej y nayleypiey ugruntować potrafił. Aże ac vis intaminata libere vetandi vocis była w o-yczyźnie naszej wolność, aby ta sine discrimine et in futurum zachowana została. Cir-ca iura patronatus umowią się y prosić bę-dą ichmć panowie posłowie nasi króla imć, pana naszego miłościwego, przyiazne y są-siedzkie konfidencye z postanowionej har-monii nayiaśnieyszych Rosyiskich potencyi ad manutenendam libertatem kopce dotąd in limitibus patriae nostrae zostaiące, tu-dzież assistencya nayiaśnieyszego regnanta naszego za państw dziedzicznych tu spro-wadzona, aby iako in brachiis prawdziwych synów manentem patrem zostawiwszy in visceribus patri sama eo curari mogła. O wy-prowadzenie tych woysk oboyg ichmć pa-nowie posłowie do ikmci instabunt.

Laską oycowską per constitutionem raz darowane przed tym libera voluntate o-yczyźnie naszej impositum onus płacenie po-dymnego że absque dispositione regia y rzeczy-pospolitey dotąd extenditur nad ubo-gą szlachtą, aby laskawą pan nasz miłoi-wy klemencyą hunc abusum coercere ra-czył, solennie ichmć panowie posłowie na-

si upraszać imci pana naszego miłościwego będą, a dalszego obmyślenia woysku płacy consonabunt animos ichmć panowie posłowie z drugimi przeświecniemi wojewodstw y powiatami. Szczodrobliwą antecessorów nayiaśniejszego króla imci munificencyą cokolwiek od drobin swoich z pańskiego stołu na imie rzuciła szlacheckie, to aby per indirectas delationes nie było uszczerbkiem tych ad hoc tempus possessorów, ichmć panowie posłowie, ile vigore konstitucyi anorum 1607 et 1632, nie tylko dla nich praesenti, ale et pro futuro do ikmci pana naszego miłościwego suplikować będą.

Aże per abusum pod żywymi osobami zwykli praetendentes lucrum podpatrywać na dobra distributive ichmość gracie należące przywileie, aby takowe subreptitia eo ispo cassari mogły y aby Tatarowie po szlachecie advitalicyą nie wyprawowali, ten punkt prawa w. x. Lit. tak statutem, iako też constitucyami obwarowane, aby sine violatione in essentia sui zostawały, ale które in his revolutionibus iako maia w sobie sentire violencyą ad integritatem przyść mogły y ten punkt ichmć panowie posłowie nasi do konstitucyi promovebunt.

Z własnych ab origine tey oyczyzny tam in toga, quam in sago zacnego imienia czynów innatus nierozdzielonego narodu amor z powiatu naszego Grodzieńskiego niosąc applausum planetarum ikmci pana naszego miłościwego iw. imć pana Połockiego, wojewody Kiiowskiego ad regimen woyska koronnego rekomendować ikmci ichmć panowie posłowie obligujemy.

J. o. xięcia imć kanclerza w. y regimentarza generalnego woysk w. x. Lit. praktykowane cum summo zdrowia y fortun dispendio pro integritate maiestatis et libertatis pracy y fatygi żaden nie tylko enumerare, ale y na wyborniejszą wyexpliko-

wać y przyozdobić nie potrafi elegancyą, iednak powiat nasz dla wstawienia lask iego dla siebie odebranych et ad dandum votum przed nayiaśniejszym maiestatem śmiało bierze do ikmci instare, aby iako dopiero partykularney regimentarskiey od maiestatu sobie powierzoney władzy realem tey swoiey funkcyi prowadził dispositionem tak, aby munifica dextra ikmci, pana naszego miłościwego, do godnych y zgodnych tegoż Jo. xięcia imci rąk primum regimen woysk Litewskich oddać raczyła, ichmć panów posłów swoich, ut sua y całego powiatu adstent promotione obligue.

Urodzona do dzieł heroiczych jw. imci pana wojewody Trockiego qualitas magnis dotata wielkiego imienia y samego imci jw. imć pana erga paternam majestatem meritis osobliwszą mieć powinna recognoscencyą w sercach civium, ztąd y powiat nasz do osobliwszego respektu nayiaśniejszego króla imci, pana naszego miłościwego, instat przez ichmć panów posłów swoich, ażeby correspondującą zasługom kwalifikowanym ikmci pana naszego miłościwego realizować raczył benewolencyą, obstringimus ichmć panów posłów.

Jako stany rzeczy-pospolitey zkonfedorowane doznawszy in numera merita i. o. xięcia imci Mikołaiia Radziwiła—wojewody Nowogrodzkiego tam in campo electorali, iako y w dwuletniey invigilacyi w prowincyi w. x. Lit. z wielkim kosztem y azardem życia, fortun koiarząc ad unionem aminorum wojewodztwa, powiatu przy dostoięństwie ikmci Augusta trzeciego, pana naszego miłościwego, raczyli rekomendować do realnego respektu pańskiego, iniungimus.

To co in votis dla i. o. x. imci wojewody Nowogrodzkiego powiat nasz wyraził sui ut cedat pariter in applausum u maiestatu ikmci, pana naszego miłościwego, i. o. x.

imci marszałkowi nadwornemu Litewskiemu powiat nasz apprecat ichmościom panom posłom instare dożdać patenti recentia i. w. imci pana Zawiszy — podkomorzego w. x. Lit. z expediowaney legacyi, merita prae-termitti nie mogą bez należytey wdzięczności, którą powiat nasz innumerabilia zasług wielkich praedecessorów domu imci n. w. m. p. chcąc manifeste oświadczyć obliguie ichmśc panów posłów naszych, ażeby ad distributivam ikmci pana naszego miłościwego, rekomendowali gratiam et justitiam.

Tak wszystkie od powiatu naszego oycowskiej łasce rekomendowano, i mieniona sequitur godność i. w. imci pana Ponińskiego — marszałka zkonfederowanych stanów rzeczy-pospolitey koronnych, która pro tot cassis laboribus aby iustam z oycowskiej ikmci, pana naszego miłościwego, dobroczynności odebrała gratitudinem, instabunt ichmśc panowie posłowie nasi.

Doświadczony incessanti labore i. w. imci pana Łazowego — kasztelana Mścisławskiego pro maiestate et libertate całej oyczyzny, a zatym pro conservatione integritatis powiatu naszego, desudationis rigor powinien z serc concivium do serca do i. k. mci pana naszego miłościwego aperire ostium, dla tego aby tak wielkich strat pro bono publico y dla zachowania tegoż powiatu w całości (osobliwie przez imci pana Woieykowa — pułkownika, który ledwo nie in favilam wszystkie in circumferencya Grodna sytuowanych majątności obrócił y od woysk Litewskiego koronnego poniesionych pro tuitione manifestis erogowanych, clementiam et gratitudinem mógł znaleźć, ichmość panowie posłowie nasi królowi panu naszemu miłościwemu dabunt vota sua.

Nie dla zalecenia tych, które magnis votis in toga et sago nie tylko godnych antecessorów, ale y dawnych in hac republica

samey osoby w. imci pana Jerzego Fleminga — starosty Szereszewskiego, prac eminent godności, ale tylko dla zaszczytu godności oświadczoney z tegoż imci pana pro sorte powiatu przyiaźni powiat nasz practicatam ikmści, pana naszego miłościwego, tegoż w. imci pana Fleminga przypominając usług prawdziwych exactionem et dexteritatem, też do oświadczenia łaski pańskiej ichmśc panów posłów rekomendować y przypomnieć zaleca.

Stateczna pro maiestate et libertate w. imci pana Łukasza Baranowicza — strażnika polnego w. x. Lit. w sobie et in successoribus, to iest: w wielmożnym imci panu posle naszym cum discrimine zdrowia y fortun persewerującą sine nota applicatią niesie eam libram justitiae i. k. imci, pana naszego miłościwego, powiat Grodzieńskiemu oycowskiemu dobroczynnościami reciprocationis, którą aby ichmśc panowie posłowie nasi pańskiej zalecili łasce, ichmścem recommendatur.

Jeżeli mieysca res digna misericordiae dopiero niewola w woysku Rosieyskim przez zabranie tychże woysk nayiaśniejszey imperatorowej Rosieyskiej w. imci pana Alexandrowicza — stolnika Grodzieńskiego, meretur od powiatu naszego, iako zasług znacznych w tym powiecie imieniowi osobliwszą z wdzięczności compassyą, zaczyn committitur dexteteritati ichmśc panów posłów naszych, ażeby o eliberacyą omnino attingere raczyli. Conatus clemencyi łaskawego serca pańskiego temuż imci panu stolnikowi Grodzieńskiemu, nie przepomniawszy znacznych, rekomendować do bonifikacycy z respektu pańskiego ruin w dobrach przez woysko Rosieyskie.

Znaczne in republica merita prawie in sago et in toga praktykowane w. ichmśc panów Kazimierza Floryana — podkomorzego,

Antoniego—podstolego podstarościego sadowego z Wahanowa Micutów — urzędników p-tu naszego remouvent intima corda przyiaźni naszej widząc nieustannej czasu terazniejszego rewolucyi wszelkich pozycyach dóbr ichmścw dezolowanych, co cum gemitu namienić się może, iż per scintillam niewinności combustae domus, nec locus est ubi Troia fuit, o co ad innatam nayiaśniejszego króla imci, pana naszego miłościwego, clementiam wiele możności ichmść panowie posłowie supplicare mogą. Tych że w. ichmść panów Micutów ab antiquis, tudzież zakonu ś. Bazylego w. w Bogu przewielebnych ichmść xięzy Bazylanom unitom w Kasnie, powiatu naszego Grodzieńskiego sytuowany na górze, gdzie klasztor zabudowany, na co jest prawo dane od imci pana Karola Micuty, osobiwo zaś do tego funduszu od w. ichmść panów Krzysztofa oycy Kaspra syna Micutow — podkomorznych Grodzieńskich, folwark Sterpeyki z wioską Wołyńcami, że praxi legis publica pretenduie corroborationem o inserowanie do konstytucyi, tych że ichmść panów posłów militabit aplikacya.

Wiadomych całej oyczyznie naszej zasług w. imci pana Jakuba Chreptowicza—miecznego p-tu Grodzieńskiego, nieustanna w przeświętym p-cie naszym panuie inszego ad recompensam nie znajduię sposobów, iak tylko aby ichmść panowie posłowie miesca maiestatowi ikmci wielkie zasługi rekomendowali.

Particulariter, a zaś przez terazniejsze w oyczyznie nieszczęśliwe rewolucye przez woyska Rosyiskie przechodzące funditus zruinowanych dobr, zwłaszcza na szlaku będących, szkody na kilkadziesiąt tysięcy pan y ikmść łaskawie y nagrodzić, ichmścw panów posłów sua activitate przypomnieć obliquiemy.

Nie tylko od początku szczęśliwego panowania niaiaśn. króla imci, pana naszego miłościwego, lecz ledwo non a cunabulis zaczęte et recte trwaiąc w. ichmść pana—Jana Karpia—woyskiego, Kalekiewicza—koniuszego, Józefa Wala—chorążycy, urzędników naszych grodzkich maiestatibus uslugi, ale też in hoc temporis spatio przechodzące woysk Rosyiskich zaiazdne quantitates sine numero poniesione w dobrach ruiny, tudzież imci pana Jana Franciszka Oliczarowicza—nunc regenta grodzkiego p-tu Grodzieńskiego, przy kommissarskiej—funkcyi poniesione straty, łącząc znaczną tegoż imci y całego powiatu desolacyą oycowskiej nayiaśniejszego króla imci, pana naszego miłościwego, ichmść panowie posłowie nasi recommendabunt clemencyi.

Kiedy nam orthodoxa fides hanc zawsze imponit legem, abysmy honor Boski et ultionem świątnice iego primo przed wszystkimi circumstancyami ad promovendum u siebie sytuowali loco, więc że konwent w. o. Franciszkanów Grodzieńskich dość pauca provisus fundatione, a ieszcze nie wyexplikowano his in tempestatibus nie tylko w rzeczach alimentationi należących, ale niemal kościołowi służących apparenicyach ponieśli ruinę, aby z oycowskiej, ile tego pana, z którego promocyi sonitus chwały Bożey ledwo non per omnes terrarum partes obiia się, justam odebrał ten konwent clemencyi vitaliationem y nagrodę, nie tylko z rekomendacyi p-tu naszego, ale też ex activite sua, ichmść panowie posłowie nasi ikmci, naszego miłościwego pana, recommendabunt.

Kommissya seymem anni 1726 dla zweryfikowania podatków w dobrach libertowanych y czopowego szeląznego naznaczona, w p-cie Grodzieńskim expedyowana, ieżeli na terazniejszym seymie melioracya taryfy

nastąpi, aby według lustracyi, w p-cie Grodzieńskim naszym stały, nie byli summani praeagrawowane wszystkie dobra—pilnemu staraniu ichmśc panów posłów rekomenduiemy.

Inpracticatus, bo spontaneus et deliberativus imci pana Jelowickiego w domu swoim własnym, po zaproszeniu do sąsiedzkiej kommitywy, godney pamięci w. imci pana Krzysztofa z Wahanowa Micuty — pisarza grodzkiego Horodeńskiego, homicidii perpatratus actus aby e legibus paternis debitam pro labore odebrał mercedem; addent ichmśc nanowie posłowie swojej korporacyi y instancyi momentum, tak do i. o. imci prymsa, iako też do i. w. imci xięcia nunciosza, by suam spirituałem ichmśc x. jezowitom Krasnosławskim chcieli imponere legem, iakoby daley takie nefanda scelera swoją zakonną klawzurą protegere nie chcieli, ile iuribus perennis iuż dawno convicta, tudzież y do maiestatu pańskiego imci suplikować będą, aby supra expressos actus żadnym reskryptem zaszycać się nie mógł y amnestyi dla siebie nie otrzymywał.

Imci pana Józefa Tymińskiego—skarbnika grodzkiego, praktikowane merita, niezliczone circa bonum publicum pieczołowanie cum dispendio znaczney fortuny, a naybardziej y utraty życia w funkcyi poselskiej na seym coronationis n. k. i. p. naszego miłościwego, teraz nam szczęśliwie panującego Augusta trzeciego okazane, de gratitudine successorów pozostałych movent instantiam, przeto do maiestatu ikmci instabunt ichmśc panowie posłowie.

Jawna stała się strata imśc pana Konstantego Gierdzieiewskiego—stanowniczego w. x. Lit. przez zabranie przeciwney partyi ad minimum na tysiąc talarów bitych, trzymającego się przy dostojństwie nayiaśniejszego króla imci, pana naszego mi-

łościwego, aby swoją zupełną mieć mogli rekompensę, rekomenduiemy ichmściom panom posłom, im dobre zasługi azardowane pro fide, lege et rege pańskiey ikmci łasce oddać. Co wszystko dexteritati et activitati w. ichmściów panów posłów naszych committendo tę instrukcyą rękoma naszymi podpisuiemy. Pisan supra.

W tey instrukcyi podpisy ichmścw panów senatorów, urzędników i szlachty takowemi słowy: Samuel Łazowy—kasztelan Mściśławski, derektor seymiku przed seymem następującym pacificationis, Kazimierz Micuta—podkomorzy powiatu Grodzieńskiego, Jan Karpoboyski—powiatu Grodzieńskiego, Antoni Micuta—podstoli y podstarości sądowy powiatu Grodzieńskiego, Dobrogost Kazimierz Boufał—pisarz grodzki powiatu Grodzieńskiego, Józef Wal—chorązyc pow. Grodzieńskiego, Jakub Chreptowicz—miecznik powiatu Grodzieńskiego, Władysław Pławiński s. g. p. p. Stefan Kulak, Marcin Antoni Nargilewicz, Antoni Politulski—stolnik, Benedykt Tyzenhausz ss., Kazimier Smogorzewski, Jan Antoni Małach Rusilowicz r. s. Konstanty Gierdzieiewski ś. w. x. Lit., Bogusław Szczesnowicz, Bogusław Szczepkowski, Jerzy Małach Rusinowicz, Michał Polubiński, Jan Franciszek Olizarowicz—namiestnik y regent grodzki p-tu Grodzieńskiego, Stanisław Kotowicz, Stefan Eysmont, Marcin J. N. Olizarowicz, Władysław Antoni Nowicki, p. s. Paweł Pancewicz, Ignacy Wierbicki s. j. Antoni Szaniawski, Franciszek Czeszeyko, Jan Micewicz, Franciszek Horbaczewski, Andrzej Czaplicz, Bazyli Kozłowski, Antoni Krasnicki, Tomasz Tomaszewski, Franciszek M. Olizarowicz, Antoni Damanowicz, Jakub Gliniecki, Józef Białopiotrowicz, Antoni Bielkowicz, Wincenty z S. Pietkiewicz s. d. Antoni Siemaszko, Michał Cidzik, Symon

Olenski, Stefan Siezieniewski, Teodor Pyrski, Michał Tomaszewski, Alexander Minuczycz, Jakub Cidzik, Józef Kubiński, Jan Cidzik, Marcin Macieiowski, Antoni S. Wulmer, Andrzej Maliiwski, Franciszek

Daczewski, Kazimierz Jankowski, Stanisław Cichański, Wawrzyniec Obuchowski, Antoni Massalski, C. Z. Kazimierz Siemaszko — komornik powiatu Grodzieńskiego, Michał Kamiński, Józef Siruś.

1736 г.

Изъ книги за 1736 г., листы 787—788.

18. Инструкція комиссарскаго сеймика, данная комиссарамъ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ новоизбраннымъ комиссарамъ на генеральную комиссію инструкцію слѣдующаго содержания:

1) Комиссары обязываются прежде всего требовать сложенія съ имѣній шляхетскихъ и духовныхъ подымной подати;

2) для содержанія войска изыскивать средства въ имѣніяхъ королевскихъ — старостахъ и державцахъ;

3) въ видахъ справедливости не позволять сильнымъ владѣльцамъ этихъ имѣній освобождаться отъ уплаты гиберны;

4) на остатки отъ суммъ на содержаніе предназначаемаго войска, увеличить содержаніе другихъ ополченій;

5) въ случаѣ недостатка этихъ средствъ ком-

миссары обязываются изыскать другіе источники, но только безъ обремененія имѣній шляхетскихъ;

6) требовать воспрещенія магнатамъ оказывать покровительство торговлѣ въ ущербъ государственнымъ доходамъ;

7) въ случаѣ надобности представить повѣту вооруженно-пѣшихъ воиновъ комиссары должны принаравливаться въ этомъ къ постановленію всего княжества Литовскаго и требовать назначенія на нихъ если не $\frac{1}{3}$, то покрайней мѣры $\frac{1}{2}$ издержекъ съ имѣній земскихъ; при этомъ воины должны находиться въ распоряженіи повѣта;

8) объ уменьшеніи для Городненскаго повѣта податей: подымной, чоповаго шеляжнаго, ошпбочно увеличенныхъ прежними комиссарами;

9) стараться всѣми силами о воспрещеніи жидамъ и татарамъ держать у себя христіанскую прислугу.

Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego szóstego, miesiąca Oktobra dwudziestego szóstego dnia.

Na urządzie ikmości grodzkim Grodzieńskim stanąwszy personaliter imć pan Pryżmont instrumentalis instrukcyą tę na rzecz w niey iako niżey wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał de sequenti tenore: My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziem-

scy, grodzczy, rycerstwo, szlachta obywatele powiatu Grodzieńskiego, tak vigore constytucyi seymu pacificationis w roku terazniejszym tysiąc siedmset trzydziestym szóstym w Warszawie szczęśliwie doszłego, iako też za wydaniem nayiaśnieyszego króla iego mości Augusta trzeciego, pana naszego miłościwego, szczęśliwie nam panującego, na następującą generalną komisją uniwersa-

łami, dla obrania e medio nostro powiatu naszego na też kommisją ww. imć panów kommissarzów ad solitum nostrum consiliorum locum do Grodna na termin tymiż ikmości uniwersalami nam assygnowany, to iest na dzień dwudziesty trzeci Oktobra roku tysiąc siedmset trzydziestym szóstym zgromadzeni, chcąc oycowskie iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, circa bonum publicum et integritatem praw y swobod oyczyzny naszej pieczołowanie, pari powinney wdzięczności, relatiare obligatione, nec modus nec methodus adinveniri może, które ipsi supplebunt superi. My zaś tym przynajmniej oycowską ikmości, pana naszego miłościwego, łaskę rependemus sposobem, że conformes do postanowienia całej rzeczypospolitey y do wydanych ikmości uniwersalów na wyż wyrażonym terminie y dniu consonis votis et affectibus e medio nostri obraliśmy za kommissarzów powiatu naszego i. w. imci pana Michała hrabię na Zaslawiu, Bychowie, Dombrównie, Sapieżynie, Sapiechę—starostę Gulbińskiego, i. w. imci pana Jakuba Chreptowicza—mecznika p-tu Grodzieńskiego, których ichmość panów upraszamy cum fide, honore et conscientia.

A naprzód conformując się do wyż wyrażonych constitucyi płacenia podatku podymnego z dobr ziemskich szlacheckich y duchownych per totum znieść totaliter.

A że rzeczy-pospolita nasza propter tuitio-nem praw y wolności swoiey bez woyska obeysć się nie może, przeto płaceniū stipendiorum woysku teraznieyszemu w kompucie constytucją tysiąc siedmset siedmnastego roku assignowanych znajdującemu się, z tych sposobów intrat, które tak w konstytucyi seymu pacificationis w roku teraznieyszym tysiąc siedmset trzydziestym szóstym doszłego, iako też w uniwersalach ikmci na te-

raznieysze seymiki tym ichmościów obowiązując, aby każde starostwo y dzierzawa y wszelkie na tenczas podatków obmyślenie, intraty bez żadnych prywat y respektów tak też na najmnieyszego przez ichmościów ad unum skomputowane były.

A że znajduią się takowe w dzierzeniu potentiorum starostwa, które per favores et comparitiones w roku tysiąc siedmset siedmnastym znacznie w płaceniū hiberny odebrali alleviacye, adhibebunt ichmość panowie kommissarze nasi curam, aby przynajmniej dotąd od słuszney iuxta obloquentiam konstytucyi płacy nie były tymże sposobem uwolnione.

A gdy skombinowana tych wszystkich prowentów in unum zniósłszy będzie przenosiła quantitatem stipendiorum teraznieyszemu woysku należących, tedy ichmość panowie kommissarze nasi residuitem tey summy na podwyszenie komputu utriusque authoramenti, tym sposobem iako y dopiora woysku dochodzi, płacę naznaczyć conabuntur.

Jeżeli by zaś te sposoby przez konstytucyę wyż wyrażoną y uniwersaly ikmci wynajdzone na zapłatę woysku teraznieyszemu nie wystarczały, tedy ichmość panom kommissarzom naszym daiemy potestatem innych wynajdzenie sposobów, iakich tylko sine notabili onere dobr ziemskich, szlacheckich y duchownych, aby były et sine ullo praetextu z onych płaceniū podymnego.

A że zageściły się wielkie protekcyje, które magnates kupieckim handlom y towarom zwykli dawać, a przeto wielkie skarbowi rzeczy-pospolitey dzieie się detrimentum, abhinc aby ullo praetextu nie były dawane, extendent rigorem na nie ichmość panowie kommissarze na przyszley kommissyi.

I to też w moc ichmość panom kommis-

sarzom dajemy, iż gdy wszystkim prześwietnym wojewodztwom y powiatom w. x. Lit., zdaie się pro maiori rzeczy-pospolitey naszej securitate z wojewodztw y powiatów obmyślić żołnierza pieszego powiatowego, w tym ichmość panowie kommissarze nasi z dyspozycją całego w. x. Lit., regulować się mogą hoc praecauto, żeby te postanowienie większego dobram ziemskim ciężaru nie przyniosło, to iest, żeby iezeli nie tertia pars, to przynajmniey medietas terazniejszey quantitatis podymnego na tegoż żołnierza z dobr ziemskich naznaczona była. Który to żołnierz do dyspozycyi wojewodztw y powiatów należeć ma, y corocznie przed ichmość panami kommissarzami swojego wojewodztwa y powiatu more komputowego żołnierza popisować się powinien. I to też cavetur, aby ci żołnierzy oficerów nad sobą szlachtę w tym w. x. Lit. dobrze urodzoną mieli.

A że powiat nasz roku 1717 podczas seymu pacificationis przez niedozor imć panów kommissarzów na ten czas znacznie iest dynami z czopowym y szeleżnym onerowany, przez co od wielu lat dobra ichmość panów possesorów niemałą ponosili dezolacją, a do tego y przez terazniejszą nieszczęśliwą rewolucją nieustawnemi poborami w Grodnie y marszami woysk różnych po całym powiecie wielkie nayduią się ruiny, a panowie kommissarze nasi activitate sua omnino procurabunt na przyszley kommissyi alleviacye dymów y czopowego szeleżnego powiatu naszemu.

Dzieie się też wielkie praeiudicium nie tylko w powiecie naszym, ale y w całym w. x. Lit. Bozkiem y świeckiemu prawu, kiedy mimo tak wiele konstitucyi tatarowie y żydzi czeladź chrześciańską do swoich konserwują usług, a że ten abusus po wojewodztwach y powiatach przez bronienie dy-

spozycyi grodowej coercere nie może, iezeli ab hinc ta czeladź chrześciańska utriusque sexus u tatarów y żydów znaydować się będzie, aby imć panowie kommissarze nasi na przyszley kommissyi na tatarów y żydów, czeladź chrześciańską na usługę swoią chowających, quantitate proportionatam, na które może suffragari, przy iustych prowentach rzeczy-pospolitey oney, że expresse za zgodą wszystkich wojewodztw y powiatów imponowali, obliguiemy.

Caetera iuratae fidei et dexteritati imć panów kommissarzów committimus. Data w Grodnie ut supra.

U tego instrumentu takowe podpisy rąk ichmość panów de nomine et cognomine wyrażone: Jan Karp—woyski y director seymiku kommissarskiego powiatu Grodzieńskiego, Michał Massalski—pisarz w. x. Lit., star. Grodzieński; Benedykt Alexandrowicz—stolnik y rotm. p-tu Grodzieńskiego, salva per omnia auctione skarbu w. x. Lit., podpisuię się, Antoni Micuta, p. p. s. p. g.; Jan Michał Strutyński, Dobrogost Kazimierz Boufał p. g. p. g., Stanisław Kotowicz, Jerzy Snarski, Michał Nargielewicz, Krzystof Zaleski, Michał Czeszeyko, Antoni Bykowski, Władysław Antoni Nowicki p. l., Heronim Bohatyrewicz, Jan Bykowski, Marcin Margilewicz, Franciszek Siemaszko, Andrzej Malewski, Józef Bylewski, Józef Eysmał, Dobrogost Pryżmont, Kazimierz Eysmał, Piotr Leszczyński, Andrzej Obuchowski, Kazimierz Jankowski, Jerzy z Branic Braniczki, Tomasz Kodlubay, Teodor Tołocko, Dominik Głowaczewski, Benedykt Mickiewicz, Mikołay Zaniewski, Józef Eysmont, Paweł Pancewicz, Stanisław Sadkowski, Thomasz Charliński, Maciey Michał Eysmont, Piotr Hliński, Mikołay Tyszyński, Andrzej Turczynowicz, Teodor Tołoczko, Antoni:

Kraśnicki, Józef Siemaszko, Samuel Jelec, Antoni Jodkowski, Bazyli Żywult, Maciej Eysmont. Takowa instrukcyя alias instrument, za podaniem onego przez wyż pisanego ięgomości, do akt grodzkich Grodzien-skich iest przyięty y wpisany.

1740 г.

Изъ книги за 1740 г., стр. 616—439.

19. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на большой шести-недѣльный сеймъ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій дали своимъ посламъ инструкцію слѣдующаго содержания:

1) по засвидѣтельствованіи королю благодарности за его заботы о благѣ рѣчи-посполитой, послы обязываются требовать назначенія опредѣленной очереди для сейма въ предѣлахъ в. кн. Литовскаго согласно международнымъ трактатамъ и сеймовымъ постановленіямъ относительно этого предмета и не приступать къ разсмотрѣнію дальнѣйшихъ дѣлъ, если не послѣдуетъ относительно этого предмета опредѣленнаго рѣшенія;

2) относительно переговоровъ съ иностранными государствами руководствоваться конституціями 1726 и 1736 годовъ;

3) на увеличеніе войска дать согласіе, но только съ условіемъ, чтобы содержаніе его производилось на счетъ староствъ и гпбернъ и отнюдь не на счетъ имѣній шляхетскихъ;

4) ходатайствовать объ изысканіи средствъ къ улучшенію благосостоянія торговли и мануфактуръ;

5) объ открытіи монетнаго двора съ цѣлію уравненія польскихъ монетъ съ чужеземными, объ укрѣпленіи крѣпостей и вооруженіи войска;

6) объ освобожденіи Эльблонгской территоріи и возвращеніи неаполитанскихъ капиталовъ;

7) о воспрещеніи чужеземцамъ передавать преимущественно другъ другу офицерскія мѣста въ польскихъ войскахъ;

8) о воспрещеніи чужеземцамъ и диссидентамъ владѣть королевскими имѣніями;

9) о воспрещеніи тѣмъ же иностранцамъ завѣдывать сборами пошлей;

10) о воспрещеніи тѣмъ же чужеземцамъ владѣть земскими имѣніями на правахъ наслѣдства съ условіемъ, чтобы имѣнія, владѣемые ими теперь, подверглись *jure caduco* (выморочному праву) и на будущее время не давались;

11) о воспрещеніи гвардіи в. кн. Литовскаго составлять вооруженныя купы и причинять жителямъ наслія;

12) о сохраненіи для пожизненныхъ владѣльцевъ и ихъ прямыхъ наслѣдниковъ имѣній, пожалованныхъ имъ королями;

13) о назначеніи опредѣленнаго курса для монеты, понижаемаго продѣлками жидовъ;

14) требовать, чтобы должности въ в. кн. Литовскомъ раздавались мѣстнымъ уроженцамъ; а также чтобы Городненское городничество оставалось въ распоряженіи повѣта;

15) просить королевскаго вмѣшательства въ разрѣшеніи споровъ, возникшихъ между Олендскимъ и Незабитовской;

16) требовать пересмотра постановленій, относящихся къ Варшавскимъ піарамъ;

17) требовать возвращенія захваченныхъ земель, принадлежащихъ къ фондушу кармелитовъ босыхъ, завѣщанному Григоріемъ Котовичемъ;

18) требовать исполненія декретовъ въ спорахъ Виленской академіи съ Краковской и закрытія Піарскихъ школъ въ Вильнѣ, Плотной и Гераннахъ;

- 19) ходатайствовать объ утверждениі фондуша ксендзовъ иезуитовъ;
- 20) объ утверждениі такого же фондуша базилианъ;
- 21) о подтвержденіи привилегій города Гродна и другихъ правительственныхъ распоряженій;
- 22) о разрѣшеніи безошлннаго провоза соли изъ Гданска въ в. кн. Литовское по р. Бобру;
- 23) о возстановленіи и исполненіи Варшавской

конституціи 1683 года относительно имѣній костельныхъ;

24) о приведеніи въ дѣйствіе конституціи 1678 года о *новой шляхтѣ* и воспрещеніи владѣть болѣе нежели двумя староствами;

25) ходатайствовать объ утверждениі конституціи 1662 г. подъ названіемъ: *gratitudo bene meritorum* (вознагражденіе заслуженнымъ).

Roku tysiąc siedmset czterdziestego, miesiąca Augusta dwudziestego piątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą — podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od i. w. imci pana Michała Jozefa Massalskiego — woiewody Mścisławskiego, Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionym, comparendo personaliter coram actis imć pan Józef Eysimąt, sąsiad z koligat w. imci pana dyrektora seymiku antecomicyalnego instrukcyą na rzecz w niey y tu niżej wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, którą za przyęciem wpisując w więgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Instrukcyą, od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa szlachty, y obywatelów powiatu Grodzieńskiego w. ichmć pp. Józefowi Walowi — woykiemu powiatu Grodzieńskiego y Jozefowi Sosnowskiemu — chorążemu Petyhorskiemu znaku nayiaśnieyszego króla imci, posłom naszym, libero et unanimitate voto, nemine contradicente za wydanemi od ikmci, pana naszego miłościwego, na seymiki antecomicyalne uniwersalami e medio nostro obranym, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym czterdziestym, miesiąca Sierpnia dwudziestego wtórego dnia na seym sześć-niedzielnym ordynaryiny w roku tymże wyż pisanym następujący in solito consiliorum loco w Grodnie dana.

Ktoż nieskomponowane et sine numero tanto sudore cum dispendio własnego zdrowia nayiaśnieyszego iego królew. mości, pana naszego mśc-go, circa bonum tey oyczyzny naszej publicum oycowskiey od początków szczęśliwego panowania nie ustaiące enarrare może pieczołowania? kto strawione insomnes około utrzymania całości praw, swobód y prerogatyw oneyże noctes wyliczyć może, potrafi? kto pro amore paterno filiali wystarczy reddere gratitudinem? Nec modus, nec media oycowskie starania y trudów ikmci, pana naszego miłościwego, wdzięczności adinveniri protrafią, y żaliż nie iawne z samych początków otwartego serca oycowskiego uznala ta oyczyzna dowody, kiedy de ruderibus novam erexit Troiam, z dyfidencyi sąsiedzkich ad pacitissimam y teraz durantem przyprowadziwszy ta oyczyzna tranquillitatem, nie ustaiącą oycowskiey swoiey miłości gerit curam et solitudinem, tak przy publicznych tey oyczyzny obrad, iako też y przy prywatnych swoich negotiach iawny y nieposlednieyszy. Y teraz ta rzecz-pospolita nasza od ikmci, pana naszego miłościwego, odbiera oycowskiego pieczołowania dowód, kiedy na złożony następujący seym przy wydanych od siebie do woiewodstw y powiatów uniwersalach saluberrima ad integritatem y utrzymania swobód tey oyczyzny w instrukcyach swoich podaie media, które powiat nasz, quo demississimo z oycowskiego mandatu filiali przy-

iowszy poplite więcey swoiey synowskiey ukazać nie może wdzięczności, iako kiedy te wszystkie media od ikmci, pana naszego miłościwego, podane wielm. ichmć panom posłom swoim do instrukcyi inserowawszy in fide manutenere zlecił y zaleca.

A naprzód iako wszystkie królestwa na doskonałym swóy fundament zakładają porządku, tak ażeby y wielm. ichmość p. posłowie nasi, przystępując do początku seymowania, naprzód o alternatę kadencyi Litewskiey seymu serio umowiwszy się y pod starą laską declarationem certam przyszłej kadencyi odebrawszy y tego punktu etiam cum discrimine seymu nie odstępuiąc, iuxta obloquentiam tak wielu praw, constitutiae annorum tysiąc sześćsetnego dziewiędziesiątego dziewiątego, tysiąc siedmset siedmnaściego et tysiąc siedmset trzydziestego szóstego o porządku seymowania, in seria observatione mieli obligantur.

Na reasumpcią konferencyi z ministrami, prezydentami postronnych monarchii, dla skombinowania y poparcia interessów publicznych z różnych okoliczności pochodzących, także de novo emergenti wynikających iuxta mentem constitutionum annorum tysiąc siedmset dwudziestego szóstego et tysiąc siedmset trzydziestego szóstego, assensu unanimi wszystkich wojewodstw y powiatów praecedente, pozwolą.

Aukcyą woyska pro tuitione securitatis internae et externae oyczyzny, iako iest potrzebna, tak za zgodą wszystkich wojewodstw y powiatów w. ichmć p. posłowie nasi one manutenebunt, hoc praecauto, aby ta aukcyą woyska z sposobów w przeszley generalney kommissyi podanych, tudzież z sowych hybern, z starostw y innych dalszych, które adinveniri mogą, sine ulla na dobra ziemskie podatków impositione stać się mogła, do której impozycyi aby wielmożni

ichmć pp. posłowie nasi nie przystępowali y na nic nie pozwalali, omnino obligantur.

Na obmyślenie ustanowienia y ubezpieczenia quorumvis commertionum, na zniesienie niesłusznych kupców, miast i miasteczek depaktacyi, na opisanie ich bezpieczeństwa a violentiis privatorum, na wprowadzenie manufactur, consensu całej izby poselskiey y wielmożni ichmć pp. posłowie nasi zezwolą.

Otwarcia miennicy cum coaequatione valoris monetae z sąsiedzką kurencyą y kommissyi do gór Olkuskich, iako te obiedwie rzeczy są potrzebne, tudzież reparacyi y opatrzenia fortet pogranicznych, oraz przysposobienie amunicyi woiennych non recusabunt.

Eliberacya territorii Elbląskiego y klejnotów, iezeli może mieć sposób, przyscia ad effectum, sine iniuria dobr ziemskich, tudzież o rekuperacją sum Neapolitanskich aby ikmci interponi raczył powagą swoją, w. ichmć p. posłowie nasi do ikmci, pana naszego miłościwego, suplikować będą.

A że per abusum mimo konstytucyą anni tysiąc siedmsetnego siedmnaściego y inne prawa w niektórych regimentach cudzoziemskich praecupavit od naywyzszej do naynieszszej szarzy potioritas cudzoziemców y ieden drugiemu przedawać zwykli, a szlachta bene nati et possessionati nigdzie się pomieścić nie mogą, przeto w. ichmć panowie posłowie nasi etiam cum discrimine seymu urgebunt, aby te abusus zniesione były y wszystkie prawa, osobliwie konstytucya wyż pomieniona in hoc puncto reassummowana y approbowana była y ad executionem przywiedziona.

Ponieważ y to tak contra pacta conventa, iako też przeciwko tak wielom prawom y konstytucyom dzieie się, że w dobrach i. k. mości stołowych ekonomicznych zageściły

się cudzoziemskie et dissidentium in religione dyspozycye, przez co wielkie ichmość p. donataryuszom przez odbieranie niesłuszne arbitraria potestate dobr, za przywilejami trzymających, iako też przez impozycie podatków y aukcyowanie hybern (iako się specialiter w tuteyszey Grodzienskiej przez imci pana Szwarca czyniącego się kommissarza praktikują ekonomii) dzieją się krzywdy, w. ichmć p. posłowie nasi wszystkie prawa manutenebunt y konstytucye o tym opisane pari modo, iako y wyższy punkt, y aby te wszystkie niesłusznie odebrane dobra primitivis possessoribus przywrócone były, y przywileia dawne aby kassowane nie były.

Similiter w. ichmć p. posłowie ikmci upraszać będą tudzież y od tych, którzy na cłach, komorach znajduią się simili modo, aby te praeiudicia, contra leges patriae dziejące się, ustały, addent sollicitudinem, ażeby od tąd te wszystkie iurydykcy y szarże oficerskie penes terrigenos zostawały; a to ex prima fundamentali ratione, że się to przeciwko prawu dzieie; a do tego, że przez tychże cudzoziemców skarb ex ditionibus rzeczy-pospolitey wychodzi.

Dzieie się y to in praeiudicium iuri patronatus, że cudzoziemcy dobra ziemskie iure haereditario occupant, zaczym które się teraz in possessione takowych znajduią dobra, ut iuri caduco subiaceant, a daley takowe nie działy się praeiudicia, w. ichmć p. posłowie diligentissime curabunt; licencyowawszy się na tak wielkie krzywdy y praeiudicia ciż ichmć p. dyspozytorowie ekonomiczni, które zwykli ichmć p. donataryuszom czynić y czynią, tym barziesz ieszcze violando prawa pospolite już y dobra ziemskie funduszowe wielu ichmć p. obywatelom powiatu naszego, tudzież y zakonom, iako specialiter w Bogu wielebnym ichmć p. Brygitkom y Bernadynkom Grodzieńskim, tudzież ichmć

p. Szyszkom nie mało gruntu y sianożęci violentissime poodbierali; od przewozów na Niemnie pod Grodnem et de recenti na rzece Kotra, od podwod z legominami do klasztoru idących, z wielkim uciemieniem zapłatę wydzieraią, w czym aby takowe nie działy się abusus y ukrzywdzonym aby była satysfakcy, w. ichmć p. posłowie nasi do ikmci instabunt y o komissią w krzywdzie wielebnych ichmć panien Bernardynek ikmci upraszać będą.

Regiment gwardyi ikmci Litewskiego reabcesive, nie pilnując lokacyi swoiey, konstytucyą naznaczoney, na nienależących miejscach rozlokowawszy się, na różne komenderówki używany bywa, a przez to wielka rzeczy-pospolitey a specialiter powiatowi naszemu dzieie się krzywda, kiedy y zagraniczny ludzie w granice nasze ludzi nam gwałtownie zabieraią y domowe swywolne kupy, nie widząc dla siebie poskromienia na złe ausus odwazaią się, w. ichmć p. posłowie nasi iniunctionem tego wszystkiego regimentowi ikmci procurabunt.

Dobra iure advitalitio od najiaśniejszych królów panów naszych za przywilejami, konsensami, od stołu ikmci, pana naszego miłościwego, bene meritis de patria civibus zdawnych czasów nadane et pactis conventis najiaśniejszego króla imci, pana miłościwego, szczęśliwie nam panującego, circa possessionem approbowane, ażeby circa munia et privilegia zachowane były; owszem kiedy za dawnych królów przez konferowanie tych odrobin zastawnym w oyczyźnie synom żadney stolowi ikmci uyny nieczyniły, ażeby post decesum terazniejszych possessorów ich successorum lub zasłużonym patriotom konferowane były, instabunt w. ichmć p. posłowie.

Opisana konstytucya tysiąc siedmset siedmnastego currentia monety, że przez wymysły

et abusus żydowskie nie iest in suo vigore z wielką stratą wydaiących monetę, aby też kurencyja ninieysza konstytucyą approbowana była y ad executionem przywiedziona, w. ichmć p. posłowie nasi opponent pełnego starania.

Wielką krzywdę et innatum cordis dolorem w. imć p. Chreptowicza — miecznego powiatu Grodzieńskiego in ratione imć p. Karola syna imci w Brandeburskim woysku libere zadaną sobie kapitulacyą aplikowanego a post elapsum tempus w teyże kapitulacyi assignatum, teraz w niewoli niemal zatrzymanego, w. ichmć p. posłowie nasi o dymissią tak u imci pana posła Brandeburskiego urgentissime instabunt, iako też u ikmci o instancją suplikować będą, etiam praemissio materiis status, iako in causa honoris stanu szlacheckiego et libertatis.

Wszystkie ministeria Litewskie, osobiłwie urzędy, wakanse et officia aby nie były rozdawane ichmć pp. koronnym, a koronne ichmć pp. Litewskim, tym barzies cudzoziemcom et personis exoticis y któreby zaś incompetenter znajdowali się bydź dane, aby byli odebrane, secundum obloquentiam praw dawnych et moderni regnantis pactorum conventorum. Tudzież z konstytucyi ieszcze nieschley roku tysiąc siedmset trzydziestego szóstego dzieie się też abusus, że horodnictwo zamku Grodzieńskiego, de iure należące do horodnictwa powiatowego, avulsus i extraneo do dyspozycyi adpraesens iest oddane, ażeby vigore praw do tegoż horodnictwa powiatowego inkorporowane było, w. ichmć pp. posłowie nasi ikmci upraszać będą.

Doniesiona odezwa do powiatu naszego w pretensyi ścielącey i. w. ieymć p. Niezabitowskiey — kasztelanowey Nowogrodzkiey y w. imci pana Olendzkiego — mar-

szalka p-tu Wolkowskiego do i. o. x-ny ieymć kanclerzyney w. x. Lit., iako meret compassionem, tak instabunt ichmć pp. posłowie nasi do ikmci, aby per interpositionem majestatis mogła być ufacilitowana.

Ponieważ in volumine sexto legum edycyi ichmć x. Piarów Warszawskich różne się znajduią śancita, które per legem publicam nie są approbowane, więc serio domawiać się będą ichmć pp. posłowie nasi, ażeby ta expedycya na seymie następującym approbowana nie była, lecz dla korekty ażeby tak ex senatorio iako ex equestri ordine ichmć pp. delegaci destinowani byli.

Chcąc szczupłą fundacyą w. w. o. o. Karmelitów bosych konwentu Grodzieńskiego, fundacyi quondam i. w. imć pana Andrzeja Kotowicza—kasztelana Wilenskiego, zeszyły w Bogu wielm. imp. Hrehory Kotowicz—łowczy w. x. Lit. augere, majątność swoią dziedziczną Kudziałów, Wybranowce y Słoyki cum attenentiis, w powiecie Grodzieńskim leżących, przyłączył, który addytament funduszu konstytucyą anni tysiąc siedmset siedmnastego iest approbowany, a teraz per dispositores ekonomii ikmci Grodzieńskiey violenter odebrany et in convulsionem constitucyi, nescitur ad quam iurisdictionem przyłączony, ażeby in virtute wspomnianey konstytucyi, y ten praesenti constitutione był approbowany, do funduszu powrócone violenter odebrane dobra ex zelo pietatis y z obserwacyi praw y konstytucyi ichmć pp. posłowie nasi ten projekt do konstytucyi inserować serio curabunt.

Lubo tak wiele prawami, statutem w. x. Lit., konstytucyami, a mianowicie konstytucyą tysiąc siedmset dwudziestego szóstego roku exequendorum decretorum są opisane, iednak ponieważ niektórzy litigantium po trzech dekretach y sprowadzonych ezeku-

cyach in positionem praw, in laesionem auctoritatis sądów, dawszy się czwarty raz kondemnować, ichmć x. x. Scholarum Piarum Vilnensium, Błotnensium, Gieranensium w prawie akademii Wileńskiej per privilegia et constitutiones z akademią Krakowską primitive quoad alias coetus porównaney; czwartej exekucyi niedopuszczać ważą się; zaczym committitur ichmć pp. posłom et quam ferventissime insinuatur, ażeby takowe dekreta ultimae instantiae fortissime przez samych i. w. ichmć panów wojewodów y starostów ad executionem captato tempore przyprowadzone były; oraz eorundem decretorum vi iurium et privilegiorum szkoły ichmć x. x. Scholarum Piarum w Wilnie, w Błotney y Gierannach przeciwko prawa otworzone, ażeby ex nunc zamknięte y zawarte były.

Za uniwersalną wszystkich stanów zgodą fundacya w. w. o. o. Jezowitów Nowogródzkich przez i. w. imć pana Michała Potockiego i małżonki onego de domo Duninównę—podstolich w. x. Lit. y innych uczynioną, una cum possessione dóbr wszystkich do tego collegium należących y przez wielebnych x-ży nabytych, wespół z fundacyą filozofii przez imć pana Bakanowskiego z dóbr Ostrowia uczynioną, ażeby na terazniejszym następującym seymie auctoritate conventu approbowane były.

Za zgodą wszęch stanów fundacya w. o. Bazylianów Unitów w Kuznicy, alias Woinowcach, na dobrach ziemskich przez urodzonych Krzysztofa Kazimierza Floryana—podkomorzowych Grodzieńskich y Kazimierza Ludwika—starosty Sumiliskiego Micutów — z folwarkiem Storpeykami, wioską Wołyńcami, także połową wsi Weynowców y iuryzdyką ziemską pod Kuznicą, et cum omnibus attinentiis, iak teraz mają w tenucie swoiey w. o. Bazylianie Kuznieccy, aże-

by praesenti auctoritate conventus approbowana była, ichmć pp. posłowie curabunt.

Miastu Grodnowi tanquam Domicilii consiliorum aby przywileie dawne, wszystkie dekreta ikmci kommissarskie, które iuz są konstytucjami antierius approbowane, także przywiley nayiaśnieyszego ś. p. króla imci Augusta wtórego de data w Grodnie podczas seymu walnego roku tysiąc siedmset osimnastego dwudziestego szóstego Nowembra y dekret kommissyi prowincyalney w. x. Lit. sub actu roku tysiąc siedmset trzydziestego ósmego dnia czternastego Junii w Grodnie ferowane, które ieszcze w konstytucyą nie weszły in omnibus clausulis et paragraphis approbowane były.

A ponieważ wielkie x-stwo Litewskie mając rzeki Bobry defluctacyą do Gdańska, tak iż statki wdół idące y nazad powracać mogą, a że z powracania próznego patiuntur injuriam, ażeby do brania z tamtąd soli y prowadzenia oney tu do Litwy licenciowane były, hoc praecauto, aby żaden prowadzący przedawać nie ważył się sub confiscatione teyże soli, w. ichmć pp. posłowie nasi starać się będą.

A że konstytucya Warszawska anni tysiąc sześćset osimdziesiąt trzeciego, respektem lustracyi dóbr kościelnych w starostwach x-stwa Inflanskiego sytuowanych, suum nie wzięła effectum y ad executionem do tych czas nie przyszła, przez co litigia prawne inter possessores urosły, exinde ichmość pp. posłowie domowią się, aby pomienionemu approbowawszy konstytucyą rzeczpospolita komissarzów in hac materia nazaczyła, którzyby fundationem bonorum et ecclesiasticorum zweryfikowali, discernowali et definitive postanowili.

Konstytucya roku tysiąc sześćset siedm dziesiąt osmego titulo ónowey szlachcie aby in toto reassumowana była, tudzież aby ikmć

pan nasz miłościwy nikomu więcej nad dwa starostwa nie konferował przeciwko prawom y konstitucjom, — ichmć pp. posłowie nasi omnem manu tenebunt.

Konstitucya anni tysiąc sześćsetdziesiąt wtórego titulo gratitudo benemeritorum ażeby in suo rigore konserwana była y tak in effectu assygnowanych mieysc, iakoteż rozdawanych wakansów in executione zostawała, ciż w. chmć pp. posłowie nasi serio domówią się et quam strictissime manu tenebunt, instando do ikmci, pana naszego milego.

Cetera fidei, activitati et dexteritati w. ichmć pp. posłów committendo, tę instrukcyą rękoma naszymi podpisuiemy. Pisan ut supra.

W tej instrukcyi podpis y i. w. w. ichmć panów senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty y obywatelów powiatu Grodzieńskiego temi wyrażone słowy: Stanisław Kotowicz — dyrektor seymiku poselskiego mp., Michał Masalski — wojewoda Mścisławski, starosta Grodzieński, Eustachi Michał Benedykt Alexandrowicz — stolnik p-tu Grodzieńskiego, Jakub Chreptowicz — mieczny p-tu Grodzieńskiego, Alexander Sopoćko — skarbnik p-tu Grodzieńskiego, Dominik, Kazimierz Sopoćko — czesnik p-tu Grodzieńskiego, Marek Franciszek Grobicki — strażnik p-tu Grodzieńskiego, Michał Eysymat — rotmistrz p-tu Grodzieńskiego, Ludwik Daszkiewicz, Józef Kalenkiewicz, Antoni Sopoćko — low-

czy p-tu Wolkowyskiego, Wawrzyniec Onufry Chlewiński — podstoli Witebski, Bazyli Kozłowski — mostowniczy p-tu Grodzieńskiego, Adam Symon Gorzkowski, Stanisław Larp, Franciszek Horbaczewski, Michał Antoni Nargilewicz, Antoni Kazimierz Krasnicki, Piotr Krasnicki, Adam Korczak, Jakub Ludwik Huszcza, Wawrzyniec Obuchowski, Józef Czczot, Benedykt Tomaszewski, Paweł Branicki, Mikołay Oleński, Jan Zapolski, Fabian Kondracki — skarbnik Orszański, Jakub Chreptowicz, Adam Wiszniewski, Ignacy Branicki, Jan Horbaczewski, Jan Franciszek Olizarowicz — namiestnik y regent p-tu Grodzieńskiego, Stanisław Wisłouch — stolnik Derpski, Theodor Horeczak, Stanisław Daszkiewicz, Jan Pyrski, Dominik Bouffal — podstolicz Derpski, ikmci porucznik, Symon Oleński, Alexander Władysław z Milkonta Narwysz, Maciey Usowicz, Józef Antoni Kamieński, Jan Obuchowski, Alexander Jodkowski, Adam Dawidowicz, Franciszek Czeszeyko — koniuszycz p-tu Grodzieńskiego, Jan Eysymat, Michał Obuchowski, Jakub Eysymat, Józef Olenski, Mikołay Obuchowicz, Paweł Kramkowski, Theodor Huszcza, Mikołay Trzeciak, Józef Siemaszko, Franciszek Krasnicki, Kazimierz Horbaczewski, Michał Strupiński, Józef Antoni Kolankowski, Alexander Józef Zawrotyński. Która to instrukcyą za podaniem oney przez wyż pisanego imci do akt iest do xiąg urzędowych przyjęta y wspisana.

1744 г.

Изъ книги за 1744 г., листы 777—781.

20. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на ординарный шести-недѣльный сеймъ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ инструкцію слѣдующаго содержанія:

- 1) по засвидѣтельствованіи королю о вѣрно-подданныческихъ чувствахъ дворянства и благодарности за его попеченія о сохраненіи внѣшняго и внутренняго мира, послы обязываются защищать право „*liberum veto*“ даже до сорванія сейма;
- 2) согласиться на увеличеніе войска, но только съ условіемъ, чтобы содержаніе его производилось изъ увеличенныхъ губернъ и третьей части старостинскихъ доходовъ, поголовной жидовской подати, монополій монетнаго двора, изъ скарба в. кн. Литовскаго и другихъ источниковъ, какіе откроетъ рѣчь-посполитая, но отнюдь не на счетъ имѣній земскихъ (шляхетскихъ);
- 3) желать установленія купечества и торговли и безопасности для нихъ, защиты городовъ и мѣстечекъ и введенія мануфактуръ;
- 4) совмѣстно со всѣми воеводствами и повѣтами домогаться открытія монетнаго двора;
- 5) въ сношеніяхъ съ иностранными дворами руководствоваться конституціями 1726 и 1736 годовъ, въ назначеніи посольствъ руководствоваться древнѣйшими конституціями;
- 6) требовать установленія курса для червонныхъ золотыхъ одинаковаго съ иностранными государствами;
- 7) 8) 9) 10) 11) и 12) пункты заключаютъ въ себѣ ходатайства о вознагражденіи разныхъ заслуженныхъ правительственныхъ лицъ;
- 13) объ удаленіи чужеземцевъ отъ службы и назначеніи на ихъ мѣста патриотовъ, а также объ установленіи правилъ для полученія содержанія чужеземнымъ войскамъ;
- 14) о принятіи мѣръ къ воспрещенію чужеземцамъ заниматься вербовкой въ предѣлахъ рѣчи-посполитой и захватывать насильно людей;

15) для безопасности судовъ земскихъ и городскихъ, терпящихъ насилія, ходатайствовать о назначеніи покрайней мѣрѣ 20 жолнеровъ;

16) министерскія мѣста и староста раздавать заслуженнымъ патриотамъ и отнюдь не чужеземцамъ;

17) также точно ходатайствовать предъ королемъ о возобновленіи древнѣйшихъ конституцій относительно жолнерскаго мѣсячнаго;

18) ходатайствовать о подтвержденіи древнихъ конституцій относительно освобожденія отъ повинностей разныхъ плацовъ въ городѣ Городнѣ;

19) объ утвержденіи фундуша Мицуты, завѣщаннаго Супрасльскимъ базилианамъ;

20) объ утвержденіи такого же фундуша босыхъ кармелитовъ Виленскихъ;

21) объ утвержденіи конституціей деревни Шостаково, завѣщанной прежнимъ королемъ Радутскому;

22) объ утвержденіи всѣхъ фундушей базилианамъ всего в. кн. Литовскаго, на которые изъявляютъ претензіи дизуниты;

23) о сохраненіи почтъ и почтовыхъ сборовъ по конституціи 1673 года;

24) объ удовлетвореніи заслугъ и затратъ Боуфала;

25) о взысканіи съ наслѣдниковъ Александровича суммы въ 120,000 злотыхъ, собранной съ повѣта на постройку моста на Нѣманѣ въ Городнѣ и похищенныхъ вышепомянутымъ маршалкомъ Александровичемъ;

26) о возобновленіи въ Городнѣ ратуши подѣ страхомъ лишенія фольварковъ;

27) о назначеніи въ городѣ Городнѣ безопаснаго мѣста для храненія актовыхъ книгъ;

28) все прочее поручается благоусмотрѣнію пословъ.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego czwartego, miesiąca Augusta dwudziestego ósmego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przedemną Antonim z Wahanowa Micutą — podstolim y podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, od i. w. imci pana Michała Józefa Massalskiego, kasztelana Trockiego, Grodzieńskiego sądowego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty ustanowionym, stanowszy personaliter w imię pan Karol Chreptowicz — dyrektor seymiku antekomicialnego tę instrukcyą ad acta podał, którą de verbo ad verbum wpiśnięć w xięgi tenor sequitur talis.

Instrukcyą od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty y obywatelów powiatu Grodzieńskiego na seymik przedseymowy dla obrania imci pp. posłów na seym ordynaryiny sześćcio-niedzielny przez uniwersały ikmci p. n. m. w roku terazniejszym tysiąc siedmset czterdziestym czwartym w Grodnie determinowany, ad solitum consiliorum locum do Grodna zgromadzonych w. ichmę pp. Józefowi Massalskiemu — staroście Grodzieńskiemu y Kazimierzowi Baranowiczowi — strażnikowi polnemu w. x. Lit., posłom przez nas zgodnie, nemine reclamante et contradicente, iako też y do ikmci p. n. m., obranym w roku tymże tysiąc siedmset czterdziestym czwartym, miesiąca Augusta dwudziestego czwartego dnia dana.

Uszczęśliwiona rzecz-pospolita wiary świętey fundamentem, praw chrześciańskich warunkiem, złótey wolności zaszczytem, nieśmiertelnemu Panu y Bogu naszemu, quo in instanti czynić dzięki powinna, że ią w tym mieć chciała y chce do tąd konserwować chciała stanie, wiekopomnie zaś ad consumationem mundi quod momenta, tot monumenta słodkiew wysławiać obowiązana

pamięci, z iak naygłębszą wdzięczności re-kognicyą y wysławieniem pro profusis beneficiis najsławniejszym królom, p. n. m., wiary świętey promotorom, praw y wolności instytutorom, ich następcom y zastępcom, quos zelus, quos pietas, quos robur in armis, quos magni custos clementia throni ducebat, których regiae virtutes od innych postronnych narodów, monarchów heroicznem znacznie dystyngwowały decus et gloria, dziely hoc interest inter bonos principes et improbos, quod boni libertatem amant, servitutum improbi namiestniczą, właśnie w tym exercendo naywyższego pana władzę nad powierzonymi sobie od niego państwem, gloszą ich napełnione elogii voluminum tomy, magnifikuie oyczyna perennatura (civium memoria, caedit ta wszystka gloria regnanti ikmę p. n. m., najsławniejszych antecessorów iego, który par omnibus aequo in forti genitore minor iniquilinearum od Ottona trzeciego gestans, de domo coronam vere vicariam na sobie reprezentuie Dei potestatem, quia vult libertate caeli cunctis cum omnibus omnia tribuens, widzi świat y adoruie dzielność, wspaniałość animuszu y oycowskiego serca ikmę p. n. m. staie powiat nasz demisso poplite in adream maiestatis ikmę p. n. m. y iego oycowskie circa bonum publicum observando et acceptando pieczołowanie ichmę pp. posłom zaleca y obowiązuie, aby naprzód porządek seymowania tak wielu prawami y konstytucyami obwarowany omnimodo zachowali y nypierwiew od obrania imię pana marszałka izby poselskiej w czasie prawem opisanym zaczynali.

Praerogatywy libere vetandi vocis etiam cum discrimine seymu manutenerere ichmę pp. posłowie nasi obligantur.

Aukcyą woyska że dla ubezpieczenia tak wewnętrznego iako y zewnętrznego iest po-

trzębna, na te ichmé pp. posłowie nasi simultaneousie wszystkich prześwietnych wojewodztw, ziem y powiatów tak koronnych, iako y w. x. Lit. assensu pozwolą, dawszy media na zapłatę temuż aukcyonowanemu woysku, naprzód z aukcyi hyberny y z trzeciej części intrat starostw hybernowych, praevio juramentu samych ichmé pp. starostów lub ich subalternów, supra veram quantitatem tak intrat wynoszących, iako też możności płacenia hyberny, pogłównego żydowskiego sowitego, z monopolium z mennicy, na której otwarcie pozwolą, z skarbu w. x. Lit. Ex ultimo consumentu y z dalszych, iakie rzecz-pospolita unanimi assensu wynaleźć będzie mogła, non auctionando nec imponendo żadnych nowych na dobra ziemskie podatków, które woyska tak nowo auctionowane, iako y dawnejsze ażeby nie tylko ludźmi, ale y wszelką bronią y amunicyami opatrzone były, też media wyżej podane y dalsze wszelkie iusta proportionem aby były dystrybuowane, staranie dołożą.

Do należytego domeny ekonomii rozporządzenia, kupiectw wszelkich y handlów ustanowienia y ubezpieczenia od niesłusznych kupcujących depactacyi, obwarowania miast y miasteczek, manufactur do kraiu wprowadzenia żądać się będą ichmé pp. posłowie nasi.

Od wszystkich prześwietnych wojewodztw, ziem y powiatów, na otwarcie mennicy, iako ad usum rzeczy-pospolitey, iako się wyżej namieniło potrzebney, ichmé pp. posłowie nasi pozwolą.

Na konferencye z postronnemi ministrami lub rezydentami circa praescriptum constitutionem annorum tysiąc siedmset dwudziestego szóstego y tysiąc siedmset trzydziestego szóstego, tudzież na legacye do postronnych potencyi, które będą potrzeb-

ne pro bono republico, insimul et semel wszystkimi prześwietnymi wojewodztw, ziemiami y powiatami ichmé pp. posłowie nasi pozwolą y powagą y rygor prześwietnych trybunałów, w iakim punkcie krzywdę mający vestabiliabunt, dawnejsze konstitucye reassummować y coby de novo potrzebnego było, pro administranda justitia przydadzą.

Kurrencya czerwonych złotych, że tak stypendyi militaribus, iako też handlującym, juxta obloquentiam quantitatis w konstitucyi tysiąc siedmset siedmnastego roku expressa, wielką przynosi krzywdę, aby też kurrencya z postronnemi pogranicznymi nacyami porównana była—ichmé pp. posłowie nasi instabunt.

Jasne y dowodne merita maiestatowi ikmé pana n. m. iak y rzeczy-pospolitey i. i. o. o. xiążęta ichmé hetmana wielkiego y polnego w. x. Lit. instabunt respektowi ikmé ichmé pp. posłowie nasi.

Znaczne et tot documentis okazane tak circa tuitionem maiestatis, iako też około utrzymania integritatis praw y swobod oyczystych, nie tylko w terazniejszym wieku osoby i. w. imé pana Michała Massalskiego—kasztelana Trockiego, ale też ex antecessoribus iego oyczyźnie merita, iako w niepomnianych per alvum apud concives powinno haerere pamięci, tak y do tey pociągają wdzięczności, aby osobliwшему i. k. mości, p. n. m., respektowi rekomendowane były, które acz mogą być w osobliwszey ikmci p. n. m., pamięci, iednak y ichmé pp. posłowie nasi temuż pańskiemu insinuabunt respektowi.

Wiadome nie tylko kraiovi naszemu, ale prawie całemu polskiemu światu poniesione przez conflagratę w. imé pana strażnika polnego w. x. Lit., szkody y pełnione usługi; distributivae et paternae ikmci, p.

n. m., powiat nasz przez ichmé pp. posłów oddaie clementiae.

Niemale takóž w. imé p. marszałek Benedykta Alexandrowicza—stolnika Grodzieńskiego dobr ruiny in sinum respektu ikmci, p. n. m., ichmé pp. posłowie nasi złożą.

Zaczęte niemal a teneritudine aetatis cum perseverantia y dotąd tam in toga, quam in sago wierno imé pana Karola Chrebtowicza—chorążego gwardii ikmci lit. dyrektora seymiku naszego pro rege, lege et patriae usługi nie tylko pańskiemu ikmci respektowi ichmé pp. posłowie nasi rekomendować będą, ale też gdy cała rzeczpospolita aukcyą postanowi woyska, ażeby iako bene meritis tak ex antenatis, iako y z siebie et gnarus belli miles niepoślednieyszą mógł bydź ex distributiva ikmć clementia regalizowany szarżą instabunt.

Wiadomo takóž całemu powiatowi naszemu tak antecessorów, iako y samego imé pana Benedykta Sadluckiego—starosty Krykszńskiego w oyczyźnie zasługi y znaczne straty, przez służbę woienną poniesione, iustam requirunt mercedem, którey ichmé panowie posłowie nasi tak clemencyi ikmci, p. n. m., iako y rekognicyi całej rzeczypospolitey rekomendować będą.

Abusum konstitucyi tysiąc siedmset siedmnastego roku w opisanu y postanowieniu służby cudzoziemskiey autoramentu dzieiacy się ad bonum ordinem podług teyże konstitucyi ichmé pp. posłowie nasi przyprowadzać oraz procedencyą et praeferribilitatem nacyonalnych patriotów manutenere obligantur. A że tenże autorament cudzoziemski, nie pilniując naznaczonych sobie wyž wspomnianą konstitucyę lokacyi na nie należących mieyscach poczynił, subsysteme y niechcąc satisfacere dyspozycyi prawa w prezentowaniu się corocznym przed

ichmé pp. kommissarzami z woiewodztw y powiatów, na trybunał skarbowy obranemi, czyni renitencyą, ażeby odtąd koniecznie tenże autorament cudzoziemski y na własnych, nie tylko przed ichmé pp. kommissarzami, ale y przed całym woiewodztwem lub powiatem, w którym swoią ma subsysteme, za wydanemi sobie od tegoż woiewodztwa czy powiatu una z ichmościami pany kommissarzami innotescencyami, prezentował się coroczne et circa eam praesentationem ażeby kazdy imci pan kapitan supra verum continuum completum pod swoią chorągwią żołnierzy numerum iurament przed tym woiewodztwem lub powiatem wykonał; projekt ten za doszłym szczęśliwie seymem ichmé pp. posłowie nasi do konstitucyi inserować curabunt.

A że zageściły się różne zagraniczne werbunki cum praeiudicio rzeczypospolitey y z wielką krzywdą w zabieraniu gwałtownym ludzi, co też werbunki tam intra, quam extra limites regni do zabiezenia takowym inkonwencyom ichmé pp. posłowie nasi saluberrima procurabunt media.

A ponieważ podczas expeduiących są sądów często dzieiacy się swawole y exorbitancye, a to ob inermitem powiatu, dla poskromienia y zabiezenia którym tymże sądom ziemskim y grodzkim assystencyą ad minimum dwudziestu żołnierzy z underofficerami od tego regimentu, który ma w powiecie subsysteme, cum omnimoda tychże żołnierzów securitate, ichmé pp. posłowie nasi per constitutionem obmyślą.

Ministeria pacis et belli, także starostwa hybernowe ażeby benemeritis patriotis et non extraneis oddawane były, ichmé panowie posłowie nasi y dawnieysze o tym prawa reassumować curabunt i do ikmci, p. n. m., instabunt.

Takoż miesiące żołnierskie reassumendo konstytucye dawniejsze respektowi y pamięci ikmci, p. n. m., revocabunt.

Bezpieczeństwo placów ziemskich libertowanych w mieście ikmci Grodnie, conformując się do dawniejszey konstytucyi, aby y terazniejszą przyszlą konstytucyą obwarowali ichmć pp. posłowie obligantur.

Fundusz w w. ichmć pp. Micutów do cerkwi Kuznickiej ichmć xx. Bazylianów unitów konwentu Suprańskiego z nadaniem dwóch wiosek, jedney Woynowców pod Kuznicą, drugiej Wołynców z folwarkiem Sterpeykami, w powiecie Grodzieńskim sytuowanych, prawu ziemskiemu podległych, za zgodą wszech stanów aby był approbowany, ichmć pp. posłowie nasi instabunt.

Fundacya ww. ichmć xięży Karmelitów bosych w Wilnie, przy Ostrey-Bramie mieszkających, kościoła y klasztoru przez i. w. ichmć pp. Paców — podkanclerzych litewskich, y szlachetnego p. Ignacego Dubowicza — burmistrza Wileńskiego, cum iure onych że do tąd nie jest approbowane, ww. ichmć pp. posłowie na przyszłym seymie o takową instabunt approbatę.

Wieś Szostaki, w powiecie Orszańskim, w wojewodztwie Czemanadowskim (?) leżąca, od antecessorów nayiaśniejszego antecessora króla imości imieniowi Radulowskiemu nadana, iako sonat w przywileiach, aby przez konstytucyą novellae legis approbowana była.

Dawne fundusze y legacye od nayiaśniejszych monarchów, takóž i. o. i. w. ichmć pp. fundatorów y kollatorów nadane, hucusque w nienaruszoney possessyi w. w. ichmć xx. Bazylianów prowincyi litewskiej zostały, ad praesens disuniti odcięciem odgrażają, instabunt ikmci ichmć pp. posłowie do nayiaśniejszego króla, p. n. m., aże-

by regia autorite sua obmyślić raczył, dla utrzymania wiary świętey katolickiey medium, przy danych possessyach zachowania y terazniejszą konstytucyą confirmowania.

Poczta xięzstwa Lit., aby antiqua praxi podług praw dawniejszych ordynaryiny kurs y płacenie niezawodne, vigore konstytucyi tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzeciego roku, dla siebie miała, ichmć pp. posłowie nasi instabunt.

Pracowite zasługi w. imci pana Wilhelma Rafała Bucholca — starosty Lucińskiego, podkomorzego ikmci y experta erogowano przez obligacyą pomienionego imci do dworu ikmci od i. o. niegdy xięcia imci Kurlandzkiego Ferdynanda z niemalą ruiną własney fortuny, respektowi y pamięci ikmci ichmć pp. posłowie rekomendować będą. Takóž dezyderia w. imci p. Antoniego z Kocielska Puzyny — starosty Upitskiego ichmć pp. posłowie promotione sua do ikmci instabunt.

Jak wielka szkoda y krzywda powiatu naszego przez zatrzymanie summy sta dwudziestu tysięcy na erekcyą mostu na rzece Niemnie w Grodnie, ad manus zeszłego w Bogu i. w. imci Alexandrowicza, natenczas marszałka powiatu naszego, a potem kasztelana Nowogrodzkiego oddana y dotąd sterilecīt w tymże domu y imieniu ex ratione, że tenże zeszły i. w. imci pan kasztelan Nowogrodzki ex conductamine przez zeszłego i. w. imci p. Benedykta Sapięhi — podskarbskiego w. x. Lit., od rzeczy-pospolitey per constitutionem subreptive otrzymał kwit, przeto aby takowy kwit był per constitutionem skasowany, a libera pomienioney summy na dobrach sukcesorów i. w. imci pana Rukiewicza, instygatora w. x. Lit., ad satisfactionem erogowanych, expens przez zapozwanie o pomienioną summę

cum consensu powiatu pozwolona była, ichmć pp. panowie instabunt et procurabunt.

Miasto Grodno tak znaczne mające folwarki, a że porządnego nie mają ratusza, aby ony iak nayprędzey pod utratą folwarków reparaowali, ten projekt ichmć pp. posłowie do konstytucyi podadzą.

Akta grodzkie Grodzieńskie y miejsce na kancelarią konstytucyą roku tysiąc sześćset iedynastego było naznaczone w starym zamku Grodzieńskim z sklepem murowa-

nym na konserwacyą actorum, która rezydencya za przeszley rewolucyi Szwedzkiej została zdezolowana, a per consequens te miejsce pałacem ikmci jest zajęte, instabunt imci pp. postowie nasi do ikmci, ażeby per communicationem dla konserwacyi fortun szlacheckich securum raczył designare locum.

Nakoniec wszystkie boni publici negotia activitati et dexteritati et probatae fidei imci pp. posłów committimus.

1745 г.

Изъ книги за 1745 г., листы 149—150.

21. Пункты для исправления правил таможенной инструкции, поданные Андреемъ Декизинкомъ, писаремъ Городненской коморы.

Въ этомъ документѣ излагается новая редакция нѣкоторыхъ пунктовъ инструкции для дѣятельности таможенъ: о взиманіи пошлинъ, объ охране-

ніи таможенъ, о назначеніи опредѣленнаго курса для монетъ и другіе.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego piątego, miesiąca Februarii dwódziesiątego wtórego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą — podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od iaśnie wielmożnego imci pana Michała Józefa kniazia Massalskiego — kasztelana Wileńskiego, hetmana polnego w. x. Lit., Grodzieńskiego sądowego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionym, stanowszy personaliter imć pan Andrzej Dekizink — pisarz komory Grodzieńskiej cel iego królewskiej mości y rzeczy - pospolitey

punkta sub titulo: „*desideria iustissima*“ ad akta podał, potrzebując, aby do xiąg urzędowych były przyjęte y wpisane, których za przyjęciem de verbo ad verbum wpisując w xięgi tenor sequitur talis:

Desideria iustissima, bo na fundamencie kontraktów dawnych oraz zwyczajów y na deklaracyi oraz w nowo pokładane y ufundowane:

Primo: vigore wyrazney w kontraktach moich sonaneyi lubo by należało, ażeby czerwony złoty był po złotych ośmnaście akceptowany, iednak że upraszam, a żeby semel pro semper po talerów bitych dwa y tynfowi. bez dyskwyzyi był do skarbu

akceptowany. *Ad primum*, podług ekspresyi umowy y postanowienia w kontrakcie takowej kurencyi czerwonego złotego po dwa talary bite y po tynfowi zupełnie ma być zachowane.

Secundo: deklarowanych dziesięć żołnierzy na przykomorki Żmuydzkie pilno upraszam; *ad secundum*, aby zadość się stało w ordynowaniu dziesięciu żołnierzy na przykomorki Żmuydzkie. Zaraz wydaie się dyspozyeya do wielmożnego imci pana pułkownika patrona.

Tertio: wielmożny imé pan de-Szwarcenfeld chce, żeby płacili za numery po tynfowi wcale niesłusznie wymaga, czemu do tych czas kiedy żydzi lat kilka sądowe komory iego królewskiej mości nigdy tego nie płacili od numerow. *Ad terium*. Lubo przez wszystkie lata potajemnym sposobem panowie pisarze y substituci od numerów cła starego brali po tynfowi, iako tabel z samych wyznania y handlujących, iednak aby ten zwyczaj dopiero był wyprowadzony, serio ichmościom panom pisarzom y substitutom zakazuie się, w czym osobiwa dla handlujących nastąpi wkrótce informacya y co wzięli dotąd *ad calculum reservatur*, *in posterum* zaś ieżeliby mieli ważyć się brać *cum duplici refusione* oddać tenebuntur.

Quarto. Do Wierzbołowa, aby chciał napisać de-Szwarcenfeld, aby tameczny pisarz na cłach rzeczy-pospolitey, nie wtrącał się do rozprawy kupców Moskiewskich, y tak roczne pieniądze, co wziół imé pan pisarz w Wierzbołowie, aby chciał co rocznie, tak rok od kupca Moskala imé pan Wiszniewski żeby wrócił. *Ad quartum*. Wzięte od Moskalów kupców pieniądze, aby podług kontraktu były wrócone od ichmościów panów pisarzów bez omieszkania; staranie będzie y investigacyą wiele wzięto. *In posterum* zaś aby imé pan pisarz nowych ciał do expe-

dyowania nie interessował się adiungitur dyspozyeya.

Quinto. Dla odprawy kupców lądowych żeby iasnie wielmożny imé pan ienerał artylleryi woysk w. x. Lit. raczył wydać uniwersał swój, żeby na każdej komorze była rewizya, co za towar mają kupcy w wozach swoich, a po rewizyi trzecia część lub połowę według instruktarza płacili, a nie oślepi nie wiedząc, co iest w wozach odprawować. *Ad quintum*. Ponieważ rewizya iest potrzebna tak dla informacyi skarbowey, iako też dla kupców defraudacyi skarbowi czyniących ieszcze niby pro gravamine obyskujących y uskarżających, więc po rewizyi w expediowaniu wszelka dyskrecya aby była z ukontentowaniem handlujących, zalecić ichmościom panom pisarzom y substitutom w przedce nie omieszkanie będzie.

Sexto. Ponieważ kupcy, co przed tym lądem chodzili, teraz wodą póki swoje spławiają, więc trzeba listu imci pana ienerała do imci pana Umiastowskiego, ażeby y za lądowe brał razem; a tak by kupcy widząc na wodzie że drożey przychodzi, musieli się wrócić do lądu, ne confundant iurisdictiones. Ponieważ y ia na lądowe iego królewskiej mości, iako też y imé pan ienerał na lądowe rzeczy-pospolitey szkodziemy przeto, *Ad sextum*: Dla takowego postępką kupców, iż towary lądowe wyprowadzają spławem, wydaie się surowy ordynans do imci pana chorążego Umiastowskiego, aby ścisła była rewizya na komorze Jurburskiej.

Septimo. Upraszam imci pana ienerała, ażeby kupcom Mohylewskim przykazał, ażeby Brzeskich komor ukraińską nie mijali, przez co wszystkim trzem cłom wielka dzieie się szkoda y krzywda. *Ad septimum*. O nawrócewie kupców Mohylewskich na komorę Brzeską, iuż trzeci rok iest staranie, ale bez zadnego do tąd skutku, iednak y teraz nie

omieszkać będzie im perswadować z deklaracją wszelkiej dla nich dyskrecyi.

Octavo. Ponieważ żyd iako strażnik nowych komor Brzeskich, tak nowym iako y starym cłom przez fakeye swoje, iako to, przez zataienie towarów y przez potajemne zgodzenie się z kupcami, tudzież y inne sposoby swoje czyni, zaczynam upraszam o wydanie ordynansu na odmienienie onego, w którym interessie petitur, ażeby był list do imci pana Boreńca, porucznika gwardyi iego królewskiej mości, iako też y oto, że żołnierze na cłach Brzeskich będące, ni w

czym dopomagać nie chcą strażnikom y pisarzom komory Brzeskiej. *Ad actavum.* Jeżeli takowe czyni zabiegi żyd sub titulo ceł nowych, daie się ordynans do imci pana Borensa, porucznika iego królewskiej mości, aby uczyniwszy inkuizycyą, za pokazaniem się takowych akcyi actionował od skarbu.

U tych punktów podpis takowy: graf Flemming. Które to takowe punkta za podaniem onych przez wyż wyrażone osoby do akt, iest do xiąg urzędowych przyjęte y wpisane.

1750 г.

Изъ книги за 1750 г., стр. 389—392.

22. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ въ Варшаву.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ инструкцію слѣдующаго содержания:

1) по засвидѣтельствованіи королю благодарности за его заботы о благѣ подданныхъ, высказать сожалѣніе о томъ, что экстраординарный сеймъ назначается почти въ моментъ сейма ординарнаго въ явной обидѣ г. Городна и нарушенію международныхъ правъ о соблюденіи сеймовой очереди;

2) на избраніе новаго сеймоваго маршалка соглашаться не иначе, какъ съ условіемъ, чтобы экстра-ординарный сеймъ не заключалъ въ себѣ ничего противорѣчащаго закону о сеймовой очереди;

3) по избраніи маршалка требовать, чтобы при произнесеніи поздравленія королю, этотъ маршалокъ публично засвидѣтельствовалъ, что предстоящій сеймъ не измѣнитъ древняго закона о сеймовой очереди;

4) требовать исправленія законовъ, въ особенности относительно внесенія въ трибуналь дѣлъ помимо судовъ земскаго и гродскаго;

5) ходатайствовать объ оставленіи столовыхъ имѣній за заслуженными лицами и ихъ потомкамъ;

6) снести съ русскимъ правительствомъ и ходатайствовать о воспрещеніи русскимъ подданнымъ провозить безошлинно товары по Двинѣ подъ видомъ военныхъ провіантовъ;

7) ходатайствовать о раздачѣ мѣсть въ Коронѣ—короннымъ, въ Литвѣ—литовцамъ;

8) о выдачѣ вспомошествованія городу Вильнѣ по случаю пожара;

9) объ уголовномъ преслѣдованіи разбоевъ и разныхъ насилій придворныхъ татаръ, позволяющихъ себѣ обижать шляхту;

10) все прочее поручается усмотрѣнію самихъ пословъ.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiątego, miesiąca Junii dwudziestego piątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Samuelem Antonim Skir-

muntem—łowczym y podstarościm sądowym p-tu Grodzieńskiego, stanowszy personaliter imć pan Alexander z Milkąta Narwoysz—regent ziemski Grodzieński, instrukcyą ad acta podał de sequenti tenore:

Instrukcyą od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników, ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego na seymik przed-seymowy ad solitum consiliorum locum do Grodna na obranie ww. ichmć pp. posłów na seym extra-ordynaryiny dwuniedzielny zgromadzonych iaśnie wielm. imci panu Józefowi Massalskiemu—staroście Grodzieńskiemu y w. imci panu Łukaszowi Baranowiczowi—oboznemu p-tu Grodzieńskiego, posłom, unaniami voto z powiatu naszego na seym extra-ordynaryiny dwuniedzielny za uniwersałami nayiaśnieyszego króla imci, p. w. m., w roku teraznieyszym tysiąc siedmset pięćdziesiątym dnia czwartego Augusta w Warszawie złożony y w tymże roku miesiąca Junii dwudziestego trzeciego dnia obranym dana.

Widzi świat cały oycowskie ikmci, p. mił., około dobra pospolitego rzeczy-pospolitey starania, doświadcza oyczyna nasza, tyle pracy, fatyg, przez wszystek czas panowania na to oczewiscie łożonych, ażeby doskonale sub svavi imperio uszczęśliwiona była, usiłował ikm., p. n. m., przez złożenie tak wielu seymów, ażeby rzecz-pospolita przezorną radą ugruntowana prawem y sprawiedliwością utwierdzona, dobrą ekonomią ufundowana, zachowaniem przyjaźni z sąsiedzkimi potencjami ubezpieczona, siłami przez aukcyą woysk zmocniona y obwarowana była, że przez niedoyscie tylu seymów z nieoszacowanym żalem oycowskie iego królew. mości, p. m., żądze skutku żadnego odebrać nie mogły. Przyznaie powiat nasz naywyższej Pana Boga prówidencyi y staraniu ikmci, p. n. m., że nie naruszoney wolności

zaszczytem y trwającym dotąd cieszy się pokojem, ile od sąsiedzkich potencji nie dawno woiennych pożarów, szczegulnie powagą et regia cura zasłonią widząc być oyczynę naszą; nie ustaia y teraz indefessi conatus około dobra pospolitego, kiedy dla zataowanego trybunału Korony polskiej poprawy praw do sprawiedliwości świętey w w. x. Lit. reguluiących się seym extra-ordynaryiny dwuniedzielny w roku teraznieyszym na dzień czwarty miesiąca Sierpnia zakładać raczy, ażeby na nim sprawiedliwość, którą się wszystkie rządzą państwa, mogła być przywróconą y ufundowana, wszystko to iest dowodem ikm., p. n. m., se regem patremque probat. A zatym zaleca powiat nasz ww. ichm. pp. posłom naszym, ażeby od powiatu naszego u maiestatu ikm., p. n. mił., powinne złożyli dzięki za wszystkie około dobra pospolitego starania cum voto, ażeby ikm., p. n. m., z nayiaśnieyszą królową panią naszą miłościwą y z nayiaśnieyszą familią długoletnie y szczęśliwe panowanie pobłogosławić raczył, w skutecznym w zbawiennych dla dobra pospolitego zamysłach powodzeniu.

A że z postanowienia w roku teraznieyszym rady Warszawskiej senatu seym extra-ordynaryiny wyniknoł w Warszawie ledwo nie w samym czasie ordynaryinego w Grodnie, podług prawa przypadaiącego, dla reasumpcyi trybunału koronnego w przeszłym roku nieufundowanego, ubolewa powiat nasz, iako pars corporis ziednoczonych sacro foederis vinculo prowincyi koronnych nigdy dotąd niepraktykowanym przypadkiem. Niemniey też żalu swego tać nie może, że z iedney inkonweniencyi y nieobserwancyi prawa drugą następuiącą konwulsyą przez wyniknienie seymu extraordynaryinego na strącenie ordynaryinego seymu kadencyi w x. Lit., z alternaty w Grodnie tak wiele

prawami y konstytucyami obwarowanego, przez co desideratissima visione ikm., p. n. mił., et praesentia in metropoli powiatu naszego privamur y na zaszczytę prerogatywy w. x. Lit. szwankuiemy; tak słuszny żal in facie publica oświadczą ww. ichm. pp. posłowie nasi. Lubo by dopraszać się ikmci, pana naszego miłościwego, y u stanów rzeczy-pospolitey dopomnieć się należało, ażeby in virtute constitutionis tego perpetua cautae anni millesimi sexcentis octogesima quinti et millesimi sexcentis septuagesimi tertii folio decimo octavo seym trzeci w terazniejszym roku in loco et tempore był agitowany w Grodnie ordinaryiny, na którym tak wielu y tak wielkim potrzebom y żądom rzeczy-pospolitey zadosyć by się stało.

Ile kiedy pod oycowskim ikmci, pana naszego miłościwego, staraniem żadne nie iest imminens periculum, ani ulla extrema et indispensabilis necessitas causat seymu extraordinarynego wyniknienie; niechcąc jednak powiat nasz oycowskiemu ikm., p. n. mił., przynosić przykrości sercu, obwiążuiemy ww. ichm. pp. posłów naszych fide, honore et conscientia, ażeby pod starą laską nie wprzód przystąpili do obrania nowego marszałka, aż będą upewnieni, iż ten seym extraordinaryny nihil quidquam praeiudicabit tak prawom dawnym o alternacie seymu na kadencyą prowincyi w. x. Lit. w Grodnie przypadającego postanowionym, iako też w złożeniu onego za lat dwie w Grodnie w czasie seymu ordinarynego przypadającym et eo nomine obligować będą ww. ichm. pp. posłowie nasi ikmci pana marszałka starey laski izby poselskiej do ikmci, p. n. mił., ut adeat maiestatem suplikuiąc, ażeby w tych kontentach projekt naypierwszy do konstytucyi następujący był assekurowany, po otrzymaniu takowey deklaracyi ikmci, p. n.

mił., y koła rycerskiego do obrania nowego marszałka ww. ichm. pp. posłowie przystąpić mają.

A po obranym marszałku przedłączeniem się izby poselskiej z senatem in ordinem powitania ikm., p. n. mił., obstrigent ww. ichm. pp. posłowie im. p. marszałka nowej laski, ażeby in facie stanów rzeczy-pospolitey też same desiderium ore publico doniosł suplikuiąc maiestatowi ikmci, o ubezpieczenie alternaty seymu y designacyi za lat dwie w Grodnie, a za powrotem do izby poselskiej po wykonanych iuramentach iasnie ww. ichm. pp. deputatów do konstytucyi tam ex senatorio quam ex equestri ordine projekt o tym quam firmissimi napisany do konstytucyi podać ingrossować curabunt z warunkiem, ażeby infuturum senatus consilium in materiam status non involvatur vigore praw dawnych et in simili gdzie nie iest extrema et indispensabilis necessitas rzeczy-pospolitey seymu extraordinaryny ex resultado senatus consilii na stracenie seymów ordinarynych nie wynikały, sinsecus do żadney materyi ww. ichm. pp. posłowie przystąpić nie będą powinni.

W opisaniu y obwarowaniu tak ustanowienia trybunału koronnego, iako też zabezpieczenia podobnym niedośćcia onego przypadkom consulere mają de mediis ww. ichm. pp. posłowie circa assensum prześwietnych prowincyi koronnych y stanów rzeczy-pospolitey.

Korrektura iurium iako iest universorum voto desiderabilis, tak circumspectissimae curae et animadversioni ww. ichm. pp. posłów oddaiemy, praecipue że sprawy w trybunale głównym w. x. Lit., wedle dawnych praw tylko appellacyjne do rozsądzania przypadać powinny, mimo które sprawy wszystkie różnym pretextom cum iniuria obywatelów w.

x. Lit., do tegoż trybunału są wprowadzone, zaczynając aby takowe wszystkie sprawy z trybunału iako nie rozsądzone, tam in causis iuris facti, et inscriptionum pro finali disiudicatione do ziemstw y grodów odesłane być mogły, y póki nie nastąpi in minori sub-sellio finalna rozprawa, poty ad ultimum punctum w ziemstwie lub w grodzie nie pozywając o sprzeciwienie do trybunału pars nie stawiając powinna być convicta; po zasłęży zaś appellacyi, a definitiva sententia za pierwszą kondemnata w trybunale wypadła, aby captato tempore mogła nastąpić exekucya, konformując się do konstytucyi tysiąc siedmset dwudziestego szóstego roku, z których gdyby stała expulsya, tedy iterum za tąż konwikcyą dobra zaieżdżać, referując się do prawa w. x. Lit. contra renitentes, opisanego wolno było. A to gdyby anterius przed oczewistym appellacyinym dekretem contumacyinemi dekretemi był iure convictus, a któraby strona convicta miała przez dekret oczewisty appellacyiny gravamen, tedy sama do uwolnienia się od tych konwikcyi y rozsądzenia w trybunale iterum oczewistego dekretu prokurowane od siebie wpisy za wyniesionemi cytacyami starać się powinna. Regestra zaś sądowe tak w trybunale, iako in minori sub-sellio powinny być uchylając biennium naznaczone, do których sprawy obywatelów w. x. Lit., mają być numerice consequenter wpisywane, nie czyniąc na drugich kadencyach trybunałów, similiter na rokach y roczkach nowych wpisów, ale te same, które by były nieodwołane, mają być z starych regestrów na zawsze wolane, poki sitientibus iustitiam stanie się satisfakcyą. A jeżeliby za przypadnieniem aktoratu poszła dylacya, tedy aby w glazach takowa sprawa nieprzypadła za zapisaniem remissy iterum ma do tychże

regestrów pro continuatione negotii wpisana, do których regestrów wpisy z pozwów lub remiss dekretów mają być wpisywane. A w sprawach do trybunału należących za wyjętymi dowodami ex actis, w ziemstwach zaś y grodach za zeznaniem czyli przed i. p. regentem grodzkim, czyli wielm. i. pp. pisarzami pozwy legitimowane być powinny, które wszystkie kategorye et reliquum ad celeriore cursu iustitiae regulujące się konformując się z drugimi woiewodztwy y powiaty mają być z obserwancją praw quam strictissime opisane.

Konformując się ad mentem expedyeyi przedseymowych ikm. y przestrogi ex primatiali munere et vigilantia i. o. xiążęcia prymasa r. m. d. Lithuaniae rekomenduje powiat nasz et strictissime obstringit ww. ichm. pp. posłów, ażeby żadne proiekta do konstytucyi nie wchodziły, prócz alternaty seymu Grodzieńskiego, iako też in materia ustanowienia trybunału koronnego w terazniejszym roku y poprawy praw trybunału tak koronnego, iako też w. x. Lit., praecipue takowe, któreby damnum inferre miały iuribus, libertatibus, integritatibus granic rzeczy-pospolitey cum annexis provinciis feudatariis. W takowych materyach y we wszystkich innych, które do seymu ordynarynego należą, prorsus do konstytucyi ingrossowane sub nullo praetextu ażeby nie były, ww. ichm. pp. posłowie postrzegać strictissime mają.

Bene meriti compatriotae nasi sanguinis pretio antecessorów swoich przy dostojenstwie rzeczy-pospolitey participes partikul' bonorum mensae regiae, za przywilejami, konsensami y prawami nayiaśniejszych królów y ikm., p. n. mil., ażeby circa immunitatem przywilejów, praw et possessiones zachowan

byli, instabunt ww. ichm. pp. posłowie do ikm., p. n. miłościwego.

Ponieważ z expedycji i. w. i. p. podskarbiego w. x. Lit., do powiatu naszego constat, że skarb w. x. Lit., detrimentum ponosi przez przeprowadzenie różnych towarów z państwa Rosieyskiego rzeką Dzwina w granicach w. x. Lit., pod pretextem prowiantów, nie dopuszczając się lustrować y cel nie oplacając, przechodzą, instabunt ww. ichm. pp. posłowie, ażeby na konferencyach z ministrem państwa Rosieyskiego przez designowanych anteriori lege delegatów tractatis et regia cura indemnitas skarbu w. x. Lit. zachowana była.

Wakanse koronne koronnym, w. x. Lit. Litewskim patriotom ażeby ex distributiva gratia et iustitia ikm., p. n. mił., konferowane były, ww. ichm. pp. posłowie dopraszać się będą.

Miasto Wilno, przez tak wiele konflagrat zruinowane, w którym coroczne sądzą się trybunały, ażeby solatium mogło mieć iakie na reparacyą, instabunt ww. ichm. pp. posłowie.

Ponieważ od tatarów ikm. nadwornych wielkie dzieją się kryminały, iako y dopiero im. p. Daszkiewiczowi, towarzyszowi Petyhorskiemu, kompatryocie naszemu, służącemu szlachcica zabili y samego crudelissime w rękę postrzelili, zaczym ww. i. pp. posłowie, aby ciż tatarowie exemplarnie byli karani do ikmci, pana naszego miłościwego, instabunt.

Caetera fidei dexteritati et activitati ww. i. pp. posłów naszych recommendamus.

U tey instrukcji podpisy takowe: Józef—chorąży p. g. y dyrektor seymiku antekomicjalnego, Tadeusz Jundził—podkomorzy

p. G. e. m. b., Alexandrowicz s. z. i. p. G., Dobrogost Kazimierz Bouffał—woyski powiatu Grodzieńskiego, Jakub Chreptowicz—stolnik p-tu Grodzień., Samuel Antoni Skirmunt—podstarości sądowy p-tu Grodzień., Konstanty Gierdziewski h. p. G., Jan Massalski—starosta Radoszkowski, pułkownik artyleryji w. x. Lit., Kazimierz Baranowicz—straż. w. x. Lit., Tomasz Litawor Chreptowicz—rotnistrz powiatu Grodzieńskiego, Ignacy Alexandrowicz—rotnistrz p. G., Kazimierz Siemaszko—mierniczy w. x. Lit., Jan Franciszek Olizarowicz—ziemski y grodzki p-tu Grodzieńskiego regent, Michał Niemczyński—mostowniczy w. x. Lit., Alexander Narwoysz—ziem. p-tu Grodzieńskiego regent, Ludwik Dominik Tołoczko, Wiktor Krzywkowski, Stefan Antoni Kozakiewicz, Jan Zaleski, W. M. B. Alexandrowicz, Michał Mołochowiec, Samuel Brzozowski, Stanisław Kunicki, Kazimierz Wolmer, Ludwik Wolmer, Michał Herbut Heybowicz, Stanisław Daszkiewicz, Michał Nowicki, Michał Prawdzicz Szymak—regent y komornik Grodzieński, Stefan Nowicki, Józef z Wahanowa Micuta, Onufry Obuchowicz Ochotnicki, Michał Brzozowski, Felicyan Brzozowski, Stanisław Staniewski, Józef Porchowski, Michał de Quarto Karega, Ludwik Eysyma, Michał Jan Cidzik, Kazimierz Radziwonowski, Dominik Eysyma, Franciszek Ulczycki, Andrzej Radziwiłowicz, Maciej Michał Eysymont, Jan Eysyma, Marcin Ignatowicz, Piotr Krzyżanowski, Jakub Obuchowski, Dominik Paszkiewicz. Która to instrukcja, za podaniem oney do akt, jest do xiąg grodzkich przyjęta i wpisana.

1754 г.

Изъ книги за 1754 г., стр. 316—321.

23. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ, отправляемымъ на ординарный сеймъ, инструкцію слѣдующаго содержания:

1) по засвидѣтельствованіи королю вѣрноподаническихъ чувствъ дворянъ Городненскаго повѣта, послы обязываются просить короля не ѣздить такъ часто въ Саксонію вопреки раста'мъ *conventa'mъ*;

2) требовать исполненія конституціи о сеймовой очереди;

3) ходатайствовать объ увеличеніи войска съ отнесеніемъ содержанія его на счетъ губерновыхъ староствъ, чоповаго шеляжнаго, поголовнаго жидовскаго и другихъ государственныхъ доходовъ съ торговли и промысловъ, и отнюдь не на счетъ имѣній шляхетскихъ;

4) въ сношеніяхъ съ иностранными государствами руководствоваться конституціей 1726 г.

5) ходатайствовать о подтвержденіи прежде заключенныхъ трактатовъ съ чужеземными государствами;

6) ходатайствовать объ установленіи скорога суда. Съ этою цѣлію предложить, чтобы всѣ текуція дѣла оканчивались въ земскихъ и гродскихъ судахъ, а въ трибуналь вносились однѣ только апелляціи; чтобы трибуналь не прекращалъ своихъ дѣйствій; чтобы очередное засѣданіе его отбывалось съ Городнѣ и чтобы земскій Городенскій писарь, по примѣру Виленскаго, былъ въ это время постояннымъ его комиссаромъ;

7) объ установленіи курса для червонныхъ злотыхъ одинаковаго съ пограничными государствами;

8) о приведеніи въ дѣйствіе конституціи 1717 г. относительно зависимости чужеземныхъ войскъ отъ распоряженій воеводствъ и повѣтовъ;

9) о воспрещеніи гетманамъ раздавать офицер-

скія мѣста татарамъ къ явной обидѣ заслуженнаго шляхетства;

10) о воспрещеніи чужестранцамъ заниматься вербовкой въ предѣлахъ рѣчи-посполитой и сильно уводить къ себѣ людей;

11) для безопасности земскихъ и гродскихъ судовъ ходатайствовать о назначеніи по крайней мѣрѣ хотъ 20 жолнеровъ;

12) просить короля, чтобы должности раздавались патріотамъ и отнюдь не чужеземцамъ и диссидентамъ;

13) о воспрещеніи наносить разныя несправедливости княжеству Курляндскому, а князю Курляндскому доставить свободу;

14) о воспрещеніи Московскимъ купцамъ торговать беспошлинно въ ущербъ доходамъ рѣчи-посполитой;

15) ходатайствовать предъ королемъ, чтобы пожизненные владѣльцы королевскихъ имѣній не подвергались излишнимъ обремененіямъ;

16) просить гетмана, чтобы въ дѣлахъ войсковыхъ онъ не расходился въ своихъ мнѣніяхъ съ повѣтомъ;

17) просить короля о вознагражденіи за услуги Массальскаго;

18) о принятіи мѣръ къ воспрещенію татарамъ производить насилія и разбой обывателямъ; такъ же точно о взысканіи съ улановъ за убытки, причиненные Александровичу;

19) просить, чтобы на будущее время гродскій и земскій суды, а равно и ихъ архивы (акты) на всегда оставались въ отведенномъ для нихъ помѣщеніи;

20) требовать строгаго исполненія правилъ о неукрывательствѣ людей лютыхъ; въ противномъ же случаѣ взыскивать съ виновныхъ 100 копъ и

подвергать ихъ полугодичному тюремному заключенію;

21) о воспрещеніи раздавать чужеземцамъ индигенаты и нобилитациі;

22) объ уравненіи въ правахъ академіи Виленской съ академіей Краковской на основаніи правъ соequationis; также точно объ утвержденіи фундушей Городненскаго римско-католическаго духовенства;

23) объ отчисленіи отъ столовыхъ имѣній земель, находящихся во владѣніи Обуховскихъ, Цеховскихъ и Хлистовскихъ;

24) о выдачѣ Ромеру 98,000 злотыхъ, затраченныхъ имъ на содержаніе артиллеріи;

25) о выдачѣ вспомошествованія погорѣльцамъ города Городна;

26) о выдачѣ вспомошествованія г. Вильнѣ по случаю пожара и о воспрещеніи депутатамъ пользоваться даровыми въ ней квартирами;

27) относительно недоразумѣній между владѣтелями имѣній королевскихъ и земскихъ, въ особенности по случаю разныхъ захватовъ шляхетскихъ имѣній къ королевскимъ лѣсничествамъ, ходатайствовать, чтобы обоюдныя недоразумѣнія рѣшались въ присутствіи подкоморія и комиссаровъ съ обѣихъ сторонъ;

28) о подтвержденіи конституціей спорныхъ имѣній, подаренныхъ за заслуги Буйницкаго;

29) о вознагражденіи за заслуги Барановича, Ельскаго и Ивановскаго;

30) настаивать, чтобы князь Радвиль пересталъ производить разныя обиды Флемингу и подчинился судебнымъ постановленіямъ;

31) ходатайствовать о правильномъ и прочномъ упорядоченіи Острожской ординаціи, а также о вознагражденіи за заслуги Краковскаго воеводы Браницкаго;

32) о вознагражденіи за военныя заслуги Ядлуцкаго;

33) объ утвержденіи королемъ прежнихъ привилегій, выданныхъ съ согласія чиновъ рѣчи-посполитой;

34) о сохраненіи за потомками пожизненныхъ имѣній, полученныхъ за заслуги ихъ предками;

35) настаивать, даже еслибы пришлось сорвать сеймъ, чтобы королевскія имѣнія, раздающіяся на правахъ пожизненнаго владѣнія, раздавались исключительно заслуженной шляхтѣ и отнюдь не нѣмцамъ, диссидентамъ и другимъ чужестранцамъ;

36) точно также ходатайствовать, чтобы содержаніе почтъ было отдано въ руки шляхтѣ;

37) о возобновленіи церквей Городненской экономіи, въ Городнѣ, Скидлѣ, Туровѣ, Вереѣ, Новодворѣ, Кринкахъ, Езерахъ, Іевовлянахъ;

38) объ утвержденіи королемъ прежнихъ привилегій, какихъ бы то ни было наименованій;

39) о выдачѣ вспомошествованія ксендзамъ бернардинамъ;

40 и 41) о вознагражденіи за военныя заслуги Кривковскихъ Бернарда и Виктора.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt czwartego, miesiąca Augusta dwudziestego wtórego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Stanisławem Antonim Skirmuntem—łowczym y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego comparendo personaliter imć pan Jerzy, instrukcyą na seym ordynaryiny ad acta podał in eum tenorem:

Instrukcyja od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego na seymik przedseymowy ad solitum consiliorum locum do Grodna na

obranie i. ww. ichmć panów posłów na seym ordynaryiny sześcioniedzielny zgromadzonych iaśnie wielm. imć panu Józefowi kniaziozi Massalskiemu—podskarbiemu nadwornemu w. x. Lit., staroście powiatu Grodzieńskiego, y w. imć p. Michałowi Eysymontowi—stolnikowi p-tu Grodzieńskiego, posłom, unaniami voto z powiatu naszego na seym ordynaryiny sześcioniedzielny za uniwersałami króla imci, pana naszego mił., w roku terazniejszym tysiąc siedemset pięćdziesiąt czwartego, miesiąca Septembra trzydziestego dnia, y w tymże roku, miesiąca Augusta dziewiątego dnia obranym, dana. Ktokolwiek we wnętrzościach ludzkie

ndayuie serce czule dobrodzieystw, ktokolwiek pilną refleksyą na wszystkie lata panowania ikmci, pana n. m., obrócił, musi wyznać, że nigdy lepszego monarchę tronuwi polskiemu nie może przywiązany do dobra pospolitego życzyć obywatel; nie masz okoliczności y momentu, w którymby żywey ku narodowi swojemu miłości dać dowody nie dokładał pilności, oycowskiem pieczolowaniem zabiegając wszystkim nieszczęśliwosciom, który bez rady świętych ustaw skutku y powinnego utrzymania porządku łatwą na całą rzecz-pospolitą spłynąć by mogły (osierociwszy teraz nie bez umartwienia dziedziczne państwa) podeymuie uprzykrzone niewygodney podróży niewczas, składa seym ordynaryiny sześcioniedzielny na miejscu, prawem wyznaczonym, w Warszawie, ażebyśmy wykołysanym od niego pracowitym staraniem pokoju nie zasypiali, y poznawszy niebezpieczeństwo, in quo versamur, godne wżalenie się y naywiększego politowania oyczyny generoso animo biegli do poratowania kochaney matki, wierni synowie, wypadłe z kluby swoiey prawa do pierwszego przyprawdzili stanu, y przymnożeniem woyska granice szczerey tylko sąsiadów poleczone dyskrecyi opatrzyć y umocnić chcieli. Zna się tedy na tak wielkie przeszłe y teraznieysze dobrodzieystwa p. n. m. powiat nasz do powinney wdzięczności, którey powodem pokorne do rządcy Naywyższego wszech rzeczy za długoletnie y naypomysłnieysze ikmci wespół z nayiaśszą królową, dobrotliwie nami się opiekującymi, głębokie uszanowanie y nienaruszoną nigdy wierność invictimam gratitudinis oświadczaiąc, z tych miar tedy na pokazanie miłości ku nayiaśnieyszemu panu powiatu naszego ichmć panowie posłowie dopraszać się będą enitissime, aby nie raczył martwić miłościwy król wiernego sobie lu-

du przez oddalenie się tak częste y długie do Saxoniy, a przynajmniey nieprzytomność w Polsce chciał umiarkować podług dyspozycyi pactorum conventorum.

Alternata seymu tak wielo prawami rzeczy-pospolitey obwarowana, to iest, konstytucyą tysiąc sześćset siedymdziesiąt siódmego y ośmdziesiąt piątego, ażeby nienaruszoną była, mocno się iaśnie wielmożnym ichmć panom posłom zaleca.

Aukcyja woyska stabilimentum reipublicae, terror hostium, gloria patriae od tylu lat pożądana, przez seymów poczynana, kiedy do tychezas mimo tak wielkie prace y usiłowania nie mogła felicem sortiri effectum, teraz tedy ww. ichmć panowie posłowie nasi promovere oney, aby nie zapomnieli. Sposoby zaś do pomienoney aukcyi te podaiemy y naprzód: ex tertia sorte intrat wszystkich bez excepcyi starostw z hibern, gdzie podwyższyć będą mogli, sprawiedliwego dyspartymentu czopowego szelężnego, sowitego pogłównego żydowskiego, z aukcyi skarbu rzeczy-pospolitey, którą i. w. i. p. hrabia Fleming—podskarbi wielki w. x. Lit., przez doskonałą wynalazł ekonomią y na potrzebę publiczną ofiarował. Mogą też inne ieszcze adinveniri do podwyższenia woyska sposoby, byle sine gravamine et impositione na dobra ziemskie szlacheckie, należyte domowey ekonomiki rozporządzenie, kupiectw wszelkich y handłów ustanowienie kupeczących od niesprawiedliwego zdzierstwa, ubezpieczenie, manufaktur, wprowadzenie do kraiu, dobytec gór Olkuskich z innemi wojewodztwy y powiatami zgadzając się ułożą.

Konferencyi z postronnemi ministrami y rezydentami circa praescriptum constitutionis anno millesimi septingentesimi vigesimi sexti, które będą z dobrem publicznym

i. ww. imci panowie posłowie curabunt ustanowić.

Traktaty y soiusze aby byli inuotabiliter z postronnemi monarchami zawarte niegdys, teraz przynajmniey dochowane, usilnie ichmć p. posłom zalecamy.

A że sprawiedliwsze we wszystkich państwach iest interna securitatis fundamentum, bez którey żadne królestwo w swoiey ozdobie długo trwać nie może, zaczym korekturę praw ante omnia promovebunt na następującym seymie imci pp. posłowie hac methodo: Aby naprzód iak naykrótszey uformować praessum iuris, to iest, aby tak w ziemstwach, iako y grodach agituiące się sprawy post primam contumaciam o sprzeciwieństwo na protrakcyą s. sprawiedliwości do trybunału wychodzące odtąd nie w trybunale, ale w pomienionych subselliach usque ad plenariam convictionem sub definitivam in principali disjudicationem sądziły się; w trybunach zaś same tylko appellacyjne z grodu lub ziemstwa sądzone były. Regestra dawne, idque remisynie, sprzeciwieństwa przypadkowe, obligów incarcerationum aby zniesione były, ponieważ przez to naybardziej exviscerantur strony, kiedy mając trzeci lub czwarty actorat muszą przez cały subsistere trybunał, a zamiast pomienionych regestrów aby wojewodztw y powiatów na miesiące y tygodnie rozłożone regestra y uformowane były, które ktokolwiek wpisze swój aktorat, a ten dla ingruencyi spraw przypaść nie będzie mógł, tedy drugiey kadencyi ażeby nie wprzód z nowych regestrów aktoraty wołane były, aż się wszystkie ze starych odsądzą sprawy. Aby także wolno było mającemu w starych regestrach actorat dla prędzey doyscia sprawiedliwości drugi w nowe ingrosować, także propter celeriore usum iuris aby trybunał w. x. Lit. przez cały rok nie usta-

wał in exhibitione sprawiedliwości, to iest, aby kadencya tak w prowincyi w. x. Lit., iako w prowincyi Ruskiey nie ustaiąc sądzić się mogła, podług formy sądzenia się trybunałów koronnych, starać się ichmć panom posłom zlecamy. Czas zaczęcia trybunału aby był odmieniony z racyi rezolucyi, drugi trybunał skarbowy ad pristinum morem vigore constitucyi tysiąc siedmset siedymnastego w sądzeniu się prawem opisany, do Grodna omnimo reducat, na którym ażeby pisarz p-tu Grodzieńskiego ziemskiego Wileńskiego, w ziemskim y sbarbowym trybunale zasiadającego, iuż nie obierając inszego pisarza e medio kommissarzów zasiadał, y swoią miał iurydykcyę, ichmć panowie posłowie ultimum moveant lapidem.

Kurencyja czerwonych złotych y inney monety, że tak stipendiis militaribus, iako też handluiącym iuxta obloquentiam quantitatis w konstitucyi tysiąc siedmynastego roku, wielką przynosi krzywdę, aby też kurencyja z postronnymi pogranicznymi nacyami porównana była, ichmć pp. posłowie nasi instabunt.

Abusum konstitucyi tysiąc siedmset siedymnastego roku w opisaniu y postanowieniu służby cudzoziemskiego autoramentu dziejący się ad bonum ordinem podług teyże konstitucyi i. ww. ichmć pp. posłowie nasi przyprowadzać, oraz praeferibilitatem y precedencyą nacyonalnych patryotów manutencere obligantur. A że tenże authorament niepilnując naznaczonych sobie zwyż wspomnioną konstitucyą lokacyi na niemalejących mieyscach poczynił subsistencyą y nie chcąc satisfacere dyspozyeyi prawa w prezentowaniu się corocznym przed i. ww. ichmć panami kommissarzami z wojewodztw y powiatów na trybunał skarbowy obrany mi popisem, czyni renitencyą, ażeby odtąd

koniecznie tenże authorament cudzoziemski na własnych lokował się konsystencyach y nie tylko przed ichmć panami kommissarzami, ale przed całym woiewodztwem lub powiatem (w którym mają swoją subsystemcyą) za wydanymi sobie od tegoż w-twa lub p-tu una z ichmć pp. kommissarzami innotescencyami, vigore regulaminu, tysiąc siedmset siedmnastego roku uczynionego, praesentowali się corocznie et circa eam praesentationem, ażeby każdy imci p. kapitan y sztab-officer chorągiew mający supra verum continuum completum pod swoją chorągwią żołnierzy numerum iurament przed tym woiewodztwem lub powiatem wykonał, ten proiekt za doszłym szczęśliwie seymem i. ww. ichmć panowie posłowie nasi do konstytucyi—wpisać starać się usilnie będą.

Niemniej stan rycerski afficit, że w woysku komputowym pod przednią strażę mimo rodowitą krwawie w tej oyczyźnie zasłużoną szlachtę tatarom pukownikowstwa, rotmistrzowstwa, porucznikowstwa, chorążstwa rozdaia się, ażeby odtąd do żadney szarzy promovibiler, mimo szlachtę ad opera belli sposobną, niebyli y iaśnie oo. hetmani oboygą narodów onym protekcyi nad zasługi nie dawali, serio ichmć pp. posłowie ten proiekt w konsystucyę wprowadzić obligowani.

Zagęścily się różne werbunki zagraniczne cum praeiudicio rzeczy-pospolitey y z wielką krzywdą w zabieraniu ludzi gwałtownym sposobem, są też werbunki tam intra, quam extra limites regni, do zabiezenia tedy takowym inconveniencyom ichmć pp. posłowie nasi saluberrima procurabunt media.

A ponieważ podczas expedyowanych sądów często dzieia się swywole y exorbitancye, ob inermitem powiatu nie mogą czę-

stokroć bydź uskromione: zaczym tymże sądom ziemskim y grodzkim assistentiam ad minimum dwudziestu żołnierzy z under-officerem od tego regimentu, który ma konsystencyą w p-cie przez konstytucyą ichmć pp. posłowie nasi pro securitate obmysła.

Ministeria pacis et belli, także starostwa hibernowe ażeby bene meritis patriotis non extraneis vel dissidentibus dawane były y dawneysze o tym prawa reassumere curabunt y do ikmci instabunt, miesiące żołnierskie według konstytucyi wiadomych respektowi y pamięci nayiaśniejszego króla, p. n. m., revocabunt.

Infeudata xtęstwa Kurlandskiego prowincya rzeczy-pospolitey ażeby tak od krzywd, ciężarów y wdzierania się w rządy postronnych potencji ubezpieczona, iakoteż ażeby xiąże Kurlandskie libertati restituatur, do tychczas w detencyi trzymany, fortiter do nayiaśniejszego króla imci y stanu rzeczy-pospolitey instabunt.

Doszła wiadomości publiczney, że wiele handlujących na wieyny Moskiewskie paszportami ikmci cum iniuria intrat skarbu w. x. Lit. y przeciwko powszechnemu prawu coroczne zaszczycone ukrzydzaią bez żadney płacy splawem swoim do Rygi dochody rzeczy-pospolitey, iniugitur tedy ichmć panom posłom, ażeby gorliwie dopominali się tej krzywdy y satisfacyi dopraszali.

Possesores dobr odrobin stołu ikmci, pana naszego m., bene meriti in patria cives ex distributiva gratia nayiaśniego króla imci, p. n. m., ażeby circa privilegia iura et possessionem in fundamento konstytucyi anni millesimi sexcentesimali primi et millesimi sexcentesimali septimi zachowani byli, wielmożni imci panowie posłowie nasi enixissime exorabunt majestatem.

Takoż ażeby ciż ichmć panowie tenutorowie, bracia nasi, partykuł sanguinis prae-

tio et dispendio fortun własnych przy dostoięństwie najiaśniejszych królów y rzeczypospolitey otrzymanych, impozycyami hyberny, podatków ultra solitum censum, do skarbu ikmci obciążeni nie byli, od skarbowey ikmci iuryzdykcyi suplikować ichmć panowie posłowie będą maiestatowi pańskiemu.

Przypomina także powiat nasz dobroci pańskiej i. o. x-cia imci hetmana w. x. Lit., aby miłościwy pan wysmienite w rządzie woyska y sentymentach ku oyczyźnie intencye równie z nami dystyngwować raczył.

Niechcemy delicias p-tu naszego y całego xięstwa Lit. iaśnie w. imci p. Massalskiego—kasztelana Wileń. hetmana polnego w. x. Lit. praetermittere w przypomnieniu dobroci pańskiej ikmci, albowiem więcej, niżli wyrazić możemy, za gorliwą y stateczną zapomnieniem własnego zdrowia y interessów iuż nie tylko ku ulubionemu sobie powiatowi naszemu, ale ku całej rzeczypospolitey miłość y fatygi winnymi wdzięczność, zacnym iaśnie wielmożnym imci panom posłom naszym rekomendować maiestatowi tegoż i. w. imci commitimus.

Półki tatarów nadwornych ikmci, contra pacta conventa y constytucyą anni millesimi septingentesimi decimi septimi w państwach rzeczypospolitey y w powiecie naszym konsystencye mające et sine disciplina militari zostające, coraz to barzicy nie ustającą obywatelom powiatu naszego Grodzieńskiego z niewyrażoną szkodą czynią krzywdy, na dwory szlacheckie y duchowne naieżdżając, inwazye, boie, excessa y kryminały popelniają, a co większa niegodziwe y gwałtowne stanowi szlacheckiemu, panięskiemu, od nich dzieją się wiolencye, na co dekreta w grodzie Grodzieńskim na nich in contumaciam otrzymane testantur. Ze też auxyliarne woysko ulanowe komyndy pana Rudnickiego mając konsystencyą

przez kilka lat incontinuitate dobr ziemskich w. imci pana Alexandrowicza — sędziego ziemskiego Grodzieńskiego, wielkie szkody w spaszowaniu łąk, w wycięciu lasu, w strątowaniu zboża czyniło y inne zbrodnie pełniło, tedy za administracyą sprawiedliwości, multoties requirowaney, z zaplaceniem wszystkich szkod omnimoda satysfakcyą nieodwłocznie aby stać się mogła,—ichmć panom posłom recommendatur.

Na sądzenie sądów ziemskich y grodzkich et pro securitate ksiąg, protokółów y wszelkich aktów vigore prawa statutowego artykułu trzynastego z rozdziału czwartego y konstytucyi tysiąc pięćset dziewiędziesiątego roku y innych posledniejszych, lubo reskryptem ikmci, p. n. m., w roku tysiąc siedmset czterdziestym szóstym, miesiąca Grudnia pierwszego dnia, wydanym było naznaczone depositoryum, w zamku starym Grodzieńskim y podane dwie izby na kancelaryą trzecią na sądy ziemskie y grodzkie, czwartą na depozyt xięg; iednakże z dyspozycyi dworu ikmci w roku tysiąc siedmset piędziesiąt wtórem, podczas seymu Grodzieńskiego, z tego mieysca kancelaryą z wielką krzywdą y pracą imci p. regenta była rugowana, a po seymie za uproszeniem ledwie burgrabich ikmci wprowadzona, zaczym aby w przyszły czas pod czas seymów w Grodnie przypadających żadnym sposobem y nigdy rugowana z tego mieysca nie była, lecz na zawsze cum omni commoditate per constitutionem approbowana została—i. ww. ichmć panowie posłowie starać się oto będą.

Ponieważ prawem statutowym y wielu konstytucyami iest warowane, ażeby ludzi loznych, zbiegów, uciekających poddanych, wszelkiego stanu osób, bez listów wyświadczaiących y paszportów, do miast y domów szlacheckich nie przyimowano, lecz onych

przed urzędy ziemskie lub grodzkie, kędyby się okazywały, do odezwania się czyli on iest, albo u kogo służył sekwestrowano; zazczym w. w. ichmci pp. posłowie domawiać się mają o konfirmacyę takowych praw, hoc superadito, iż gdyby iakiegokolwiek przyioł albo przepuścił, nie zatrzymał, do grodu lub ziemstwa nie oddał, stu kop. groszy Lit. był karany y więzłą półroczną, cum ad citatione ad nbiquinariū forum, ad cuiusvis instantiam etiām termino tacto, monet et hortatur powiat nasz i. w. imci posłów.

Ażeby żadne nobilitacye, ani indygenaty nie dopuszczone były, etiam cum discrimine seymu; ieżeli by zaś okoliczność iaka wyciągała y przymuszała ichmć panów posłów pozwolić na to, tedy hac clausula mają pozwałać, iż ci ichmci, którzy otrzymają indygenaty albo nobilitacye do żadnych urzędów, funkcyi y rad w rzeczy-pospolitey nadydujących się, do pięciudziesiąt lat non moventur et ipso iure privantur.

Ozdobiona wielkimi prerogatywami akademii Krakowska ten w swoich patryotów znajduie respekt, iż za doysciem każdego seymu intensis votis promovetur konfirmacye nadanych oney przywilejów, których coequacyą ponieważ akademii Wileńska przez seymową konstytucyą zaszczyca się, przeto starać się ichmć pp. posłom injungimus roborationem akademii Wileńskiej. Takoz fundusze ww. xięży Dominików Grodzieńskich, xięży Bazylianów Kuznickich, ichmć panien Benedyktynek Wileńskich z approbatty przywileju Zygmunta trzeciego tysiąc dziewiędziesiąt pierwszego xięży Bazylianom Grodzieńskim nadania dobr ante unionem prawem statutowem w. x. Lit., z rozdziału trzeciego, artykułu drugiego y czterdziestego trzeciego, y tak wielu konstytucyami roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt dziewiętego,

tysiąc pięćset dziewiędziesiąt ósmego, y tysiąc pięćset siedmdziesiąt szóstego, tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego y wielu in szemi posłednieyszemi obwarowane, ażeby in damnun provokowane nie były, owszem o reasumpcyą tych praw ww. ichmć panowie posłowie u ikmci y stanów rzeczy-pospolitey starać się będą.

Respektem dobr stołowych o reasumpcyą konstytucyi in anno millesimo sexcentesimo trigesimo quarto aby te dobra były odłączone, praecise zostaiące in possessione ichmość panów Obuchowskich, Cichowskich y Chlistowskich od dobr ekonomicznych, która konstytucya podczas koronacyi w Krakowie króla Władysława stanęła, oraz przywileie, które są króla Jana trzeciego na też pomienione dobra y Augusta wtórego odnowione były.

Ponieważ imć p. Mateusz Romer—general altyleryi w. x. Lit., na wielu woiennych expedycyach heroicum pro bono publico stawiać pectus, na różne expensa altyleryi w. x. Lit., własney swoiey summy dwakroć dziewiędziesiąt cztery tysiące erogował, y na to registra calculationis przez deputowanych podczas seymu podpisane ad hoc opus pro deductione u successorów zostaią; zazczym ichmć panowie posłowie mają mówić de restitutione.

Za miastem Grodnem, przez konflagratę zniszczonem, aby mogło mieć kompassy, instabunt ichmć pp. posłowie y zatym domowiać się, aby przy dawnych prawach, przywileiach, konstytucyach inwiołabiter zachowane było.

Miasto Wilno, pożarem zruynowane, ażeby w miłosierdziu ikmości znalazło miejsce, dolożą stania ichmć panowie posłowie, w tymże mieście że zabieraią na ichmć panów deputatów kamienice y rozdaią na stancyę ex officio, a odtąd od tego ciężaru uwolnio-

ne, także polecamy sollicitudini; a zaś dla ichmć panów deputatów ażeby woiewodztwa y powiaty na wyznaczonych od miasta placach kamienicę pustą exdewidowaną zabudowały y reparaowały, instare commitimus, oraz ażeby ichmć pp. posłowie raczyli adinwenire mediā injungimus.

Dyfferencyi między dobrami ekonomicznymi y wszelkimi królewskimi a szlacheckimi ziemskimi aby nie tak, iak proprio ausu przywłaszczaią ichmć p. dzierżawcy, mianowicie leśnictwa Stryiowskiego y Dorsztunskiego, iako donoszone są kwerymonia dwu ichmć pp. patryarchów p-tu naszego, że zabieraią lasy, ziemskie sianozęci, antiquitus nadane, w puszczy tych leśnictw będące, w rzekach y jeziorach rybołowu zabraniaią, do puszczy wstępu, wchodów, ab antiquo nadanych, bronią i niedopuszczaią, tedy ww. ichmć panowie posłowie domówić się tenebuntur, aby to przy podkomorzym y kommissarzach z obudwu stron było rozgraniczone, by też sądzono, według cyrcumskrypcyi wielu praw, o designacyą maią kommissyi instare.

W woytowstwie Czomorodowskim, wieś Szostaki nazwana, w powiecie Orszańskim leżąca, niegdyś po Krzysztofie Buynickim imć p. Chryzostomowi Rdultowskiemu prawem lennym nadana, za dzielne y odważne w woysku zasługi przeciwko nieprzyjacielowi oyczyny oświadczone, starać się maią, aby per constitutionem novellae legis approbowana y stwierdzona była.

W. imci pana Baranowicza — strażnika polnego w. x. Lit., tak dawne zasługi in sago et toga, w. imci pana Jelskiego — pułkownika ikmci rzeczy-pospolitey w oyczyźnie civis emeriti powiatu naszego kompartmentu, tudzież w. imci pana Iwanowskiego — starostę Mińskiego względowi, lasce y re-

spektowi, ikmci ichmć panowie posłowie rekomendować maią.

Ponieważ prawom, konstytucyom y według onych ferowanym dekretom każdy podlegać powinien, przeciwko którym gdy in particulari i. w. imć p. hrabia Fleming — podskarbi w. x. Lit. cierpi znaczną krzywdę od i. w. xięcia imci Radziwiła — chorążego w. x. Lit. w tym, iż x-że imć nie zadość oczewistym nie czyni dekretom, ale owszem onym sprzeciwia się i nowemi daley następuje agrawacyami tak na poddanych iako grunta tegoż i. w. imci pana podskarbiego w. x. Lit., w którey tak iawney krzywdzie udaie się do powiatu naszego, aby prawa pospolite cum decretis suis w należytey zostawało obserwacyi y walorze, więc i. ww. ichmć panowie posłowie instabunt o utrzymanie stabilitatem praw.

Ordynacya Ostrogska aby cum omni meliori emolumento ob utilitatem publicam y zaszczytu rzeczy-pospolitey mogła bydz ordynowana, ichmć pp. posłowie nasi wielką y pilną attencyą czynić maią. A. i. w. imci p. Bronickiego — woiewodę Krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, iako wielkie starania y usilne pro bono publico dowody świadczącego osobliwszey ikmci pamięci y nieustannej dobroci rekomendować obligantur.

Zasługi w oyczyźnie żołnierskie imci p. Benedykta Sadłuckiego — rotmistrza powiatu Grodzieńskiego ażeby ikmć y rzecz-pospolita iakąkolwiek bonifikacyą tegoż imci opatrzyli, ichmć panowie posłowie instabunt do maiestatu y stanów rzeczy-pospolitey.

Przywileie cum consensu omnium ordinum y od nayiaśniejszego pana terazniejszego, szczęśliwie nam panującego podpisane, ażeby in omni valore et executione

zostawały, ichmć panowie posłowie do konstytucyi inserować zechcą.

- Possesores partykularzów bonorum regiae mensae benemeriti cives et patriotae, za krwawe przodków swoich zasługi, ażeby circa immunitatem praw, przywileiów et inviolabilem possessionem in virtute konstytucyi roku tysiąc sześćset pierwszego y tysiąc sześćset siódmego ex clementia regia zachowani byli, iustabant i. ww. ichmć panowie posłowie do ikmci y stanów rzeczypospolitey.

Obywatele tuteyszego powiatu przez Niemców, dyssydentów, zagraniczników, cudzoziemców wielkie ponoszą krzywdy, uciemżenia, opressye, których na iedyną braći szlachty zgubę i. w. imć pan hrabia Fleming—podskarbi w. x. Lit. y inni ichmć, a tym bardziey extranei contra legem dostoięnstwy gaudentes protegują, ekonomiczne dzierżawy, klucze, leśnictwa, gubernie y wszelkie skarby, proventa ikmci cum summo praeiudicio, mimo rodowitą szlachtę, konferują, rozdaia, zaczy in virtute konstytucyi tysiąc sześćset trzydziestego roku, przy zaczęciu seymu a złączeniu izby poselskiej z prześwietnym senatem, ichmć panowie posłowie maia się umówić o takowe krzywdy, opressye, które mimo pacta conventa zracyi desuper pomienionych dzieia się, satysfakcyi u maiestatu dopraszać się tenebuntur, cum sistentia etiam activitatis et discrimine calego seymu.

Poczty koronne y litewskie, w których wszystkie arcana status zawieraią się, ażeby w dyspozycyi rodowitey szlachty zostawać mogły, które ad praesens z niemalą intratą dyssydenci, Niemcy zagraniczni, cum summo praeiudicio w zawiedzywaniu maia y profituią.

Ex vi prawa y konstytucyi instigatorowie

utriusque gentis ad cuiusvis delationem ażeby prawem onych relegowano, ichmość pp. posłowie curabunt.

Respektem cerkwi ekonomii Grodzieńskiej od nayiasnieyszych regnantów fundowanych, które cale zruynowane y odpadłe bez żadnego sposobu, to iest: cerkiew w mieście Grodnie Woskresenska; cerkiew Skidelska y Turowska, w kluczu Kotrzańskim Przemienienia Panskiego alias Spaska, Wierciliska, Nowodworska, Krynska, Jezierska, a Jewiarolańska, te namienione cerkwie dziewięć, że wcale są opadłe, maiestatowi iaśnie wielmożni ichmć panowie posłowie recommendabunt.

Przywileie nayiasnieyszego króla imci Zygmunta trzeciego, cuiuscunque tituli sint, ażeby in robore et valore według sonancyi swoiey stwierdzone, a possessores za onymi przy nienaruszoney possessyi in perpetuum zachowani byli, i. w. ichmć panowie posłowie quam primum curabunt; oraz u stanów rzeczypospolitey y u maiestatu suplikować będą.

Wielebni xieża bernardyni Grodzieńscy, przez pożarowe zniszczenie podupadli, aby u rzeczypospolitey y maiestatu znaleźli per zelum pietatis opatrzone wsparcie et justam compassionem, ichmć panowie posłowie enixissime stanów rzeczypospolitey y maiestatu upraszać będą.

Merita w Bogu zesłego w imci pana Barnaby Krzywkowskiego—porucznika Petyhorskiego ikmci woysk w. x. Lit., które tylo instrukcyami na seymy rekomendowane, że invita ejus nie wzięły żadney nagrody za tak wielkie straty na usługach oyczyny cum dispendio życia y fortuny, ażeby przynajmniey successoribus onego była oświadczona laska ikmci ww., ichmć panowie posłowie curabunt.

W. i. p. Wiktorego Krzywkowskiego—towarzysza ussarskiego, względом ikmci rekomendować maia. Cetera activitati i. ww. ichmé panów posłów sub fide, honore et conscientia, cum observantia praw, konstytucyi et animadversione wszystkich projektów w tey instrukcyi wyrażonych, commitimus.

U tey instrukcyi podpisy takowe: Łukasz Baranowicz—horodniczy y dyrektor seymiku antekomicyalnego p-tu Grodzieńskiego, Ignacy Massalski—pisarz w. x. lat., kanonik Wileński, Benedykt Alexandrowicz—sędzia ziemski p-tu Grodzieńskiego, Marcin Jan Nepomucen Olizarowicz—podsędek powiatu Grodzieńskiego, Dobrogost Kazimierz Boufał—woyski powiatu Grodzieńskiego, Samuel Antoni Skirmunt—podstarości sądowy powiatu Grodzieńskiego, Wawrzyniec Chlewin-

ski—sędzia grodzki Grodzieński, Jerzy Jel-ski—czesznik p-tu Grodzieńskiego, Benedykt Boufał—koniuszy powiatu Grodzieńskiego, Władysław Antoni Nowicki—podczaszy Latyszewski, Michał Józef Szymak—rotm. y kommissarz p-tu Grodzieńskiego, Ludwik Wolmer, Kazimierz Wolmer, Alexander Milkont Narwoysz—ziemski powiatu Grodzieńskiego, Ludwik Dominik Tołoczko, Franciszek Joachim Syruć, Michał Lenczewski, Jerzy Józef Snarski, Samuel Michał Ponikwicki—obozny powiatu Starodubowskiego, Stanisław Jodkowski, Antoni Witkiewicz, Jerzy Antoni Dunin Borkowski—ekonom Grodzieński instygator, Ignacy Sterpeyko. Która to instrukcyja za podaniem oney przez wyż wyrażonego inczi do akt, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięta y wpisana.

1760 г.

Назъ книги за 1760—1763 г., листы 71—74.

24. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ въ Варшаву.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ инструкцію слѣдующаго содержания:

1) по засвидѣтельствованіи предъ королемъ о вѣрноподданническихъ чувствахъ повѣта, дворяне обязываются благодарить его за заботы о сохраненіи мира внѣшняго и внутренняго;

2) просить рѣчь-носполитую о лучшемъ устроении городовъ и мѣстечекъ; объ открытіи монетнаго двора и Олукскихъ горъ;

3) ходатайствовать объ увеличеніи войска, но съ условіемъ, чтобы содержаніе его производилось

на счетъ губерновыхъ староствъ и другихъ источниковъ, но только не на счетъ шляхетскихъ имѣній;

4) о выводѣ русскихъ войскъ изъ предѣловъ рѣчи-носполитой и о вознагражденіи за причиненные ими обывателямъ убытки;

5) ходатайствовать о принятіи мѣръ къ укрощенію своеволія разныхъ лицъ, пользующихся преимуществами на основаніи конституціи 1633 года;

6) также точно о строгомъ исполненіи другихъ нарушеній законовъ;

7) о сохраненіи прерогативъ разныхъ государ-

ственныхъ должностей въ ихъ законныхъ границахъ;

8) напомнить министерствамъ, чтобы каждое изъ нихъ напоминало королю о неисполненіи имъ извѣстныхъ частей *pastorum conventorum*;

10) требовать сохранения обычной дѣятельности и значенія королевскихъ задворныхъ ассесорскихъ судовъ;

11) домогаться, чтобы *senatus consilium* не бралъ на себя права рѣшать своею властію дѣль, постановленныхъ приговоромъ сеймовъ, такъ какъ таковыя рѣшенія отгѣсняли бы шляхту на задній планъ и отнимали бы у этого сословія первенствующее значеніе;

12) ходатайствовать объ искорененіи дурной монеты и замѣнѣ ея монетою хорошей;—объ открытіи монетнаго двора;

13) въ случаѣ сорванія сейма посламъ воспрещается приставать къ людямъ и партіямъ, составленнымъ къ вреду государственной безопасности;

14) просить о назначеніи Виленскому епископу

Виленской коадьюторіи; точно также предложить вниманію короля заслуги польнаго гетмана и надворнаго подскарбія;

15) о вознагражденіи Огинскихъ;

16) о назначеніи на служебныя мѣста только патриотовъ;

17) о сохраненіи Виленскаго трибунала на прежнихъ основаніяхъ, а равно и очередныхъ мѣстъ его засѣданій;

18) объ уравненіи въ правахъ іезуитской академіи Львовской съ таковыми же академіями—Краковской и Виленской;

19) объ утвержденіи за Супрасльскими базилианами фондуша Мицуты съ предоставленіемъ права другимъ лицамъ приумножать его новыми пожертвованіями;

20) предложить вниманію короля нужды и бѣдствія города Вильны вслѣдствіе неоднократныхъ истребительныхъ пожаровъ;

21) прочее поручается благоусмотрѣнію самихъ послѣвъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, miesiąca Augusta dwudziestego siódmego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim Tyzenhauzem—podstolim y podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, *comparendo* personaliter imię pan Ignacy Grobicki instrukcyę od prześwietnego powiatu Grodzieńskiego wielmożnym imię panom posłom seymiku antecomicialnego ad acta grodu Grodzieńskiego podał, którą wpisując *totidem verbis*, tak się w sobie ma:

Instrukcyja od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich y grodzkich, rycerstwa, szlachty y obywatelów powiatu Grodzieńskiego ad solitum consiliorum locum do Grodna za uniwersalami ikmci, pana naszego miłościwego, na seym ordynaryny sześciomiesięczny w Warszawie przypadający, wydanemi w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym, na dzień dwu-

dziesty piąty miesiąca Augusta, dla obrania ww. imci panom Józefowi Walowi—chorążemu y Antoniemu Tyzenhauzowi—podstolem y podstarościemu sądowemu, urzędnikom powiatu Grodzieńskiego, posłom *emedio nostri* na tenże seym *liberis votis memine contradicente nec reclamante obranym*, dana.

Ma za co oyczyzna nasza Bogu wszechmogącemu, *coeli et terae creatori*, nieustanne czynić dzięki, że od tak mocno zapalonych między sąsiedzkimi potencjami wojennych pożarów, wszechmocną swoją Boską do tąd zaslania prawicą, za co niech będzie imię jego przenajświętsze pochwalone; przyznać musi y powinna też oyczyzna nasza y jego królewskiej mości, panu naszemu miłościwemu, wielkie około siebie oycowskie pieczęlowanie, kiedy przy tak znacznych zmartwieniach swoją nieprzestającą pańską swoją przezornością w miłym też oyczyźnie iako *pater patriae* utrzymuje pokoiu, dla

którego gruntowniejszego zachowania oświadcza y teraz oycowskie swoje serce, kiedy nam składa seym walny sześcioniedzielny ordynaryiny w Warszawie, podając zbawienne przodki do zachowania y utrzymania całości tej oyczyzney, które powiat nasz synowskim od łaskawego oycy przyjąwszy sercem, nieśmiertelne synowskiey wierności y powinności przy iak nayspokorniejszym podziękowaniu zabiera obowiązki z obligacyą w. m. imć panom posłom rzetelniejszego maiestatowi pańskiemu oświadczenia.

A na przód ekonomikę wewnętrzną y zewnętrzną takż miast, miasteczek konserwacyą ww. ichmć panowie posłowie nasi promowować et manu tenere obligantur z naznaczeniem kommissarzów godnych y zgodnych nacionalistów. Otwarcie minnicy y gór Olkuskich, zniesienie cel prywatnych, ciż ichmość panowie posłowie procurabunt.

Aukcya woyska nie dla żadnych zatarg, ale presse dla utrzymania wewnętrznego pokoiu y całości oyczyzny że iest potrzebna, promovebunt oną ww. imć panowie posłowie nasi, z wynajdzeniem sposobów zapłaty temuż woysku z dobr hibernowych starostw y innych prowentów rzeczy-pospolitey, sine ulla uchoway Boże impositione na dobra ziemskie. Naznaczenia legacyi, czyto ad tractandam combinationem między postronnymi potencjami, czyli też do obwarowania dla oyczyzny panowi, promovebunt ww. imć panowie posłowie nasi.

O ewakuacyą wóysk Rossyiskich z granic oyczystych, oraz o reasumptią kommissyi dla bonifikowania szkód poczynionych, instabunt do maiestatu iego królewskiey mości, pana naszego miłościwego, ichmość panowie posłowie nasi.

Ze zaś zagęścily się wielkie abusus po wojewodztwach y powiatach przez subiekta favoribus et muneribus appetiata y inne

konstytucyą 1633 roku folio vigesimo sexto ustanowioną, abroguiącą psowaniem y ruinowaniem actus publicos seymikowania illicitis et indirectis protestationibus, dla zabezpieczenia y wstrzymania takowych inkonwienicyi ww. imć panowie posłowie nasi reasumptionem tej konstytucyi, etiam cum additamento dalszego obostrzenia y uskromienia takowych licencyi, do konstytucyi seymu terazniejszego promowować y ingrossować starać się będą.

Cokolwiek ex orbita praw wyszło, aby to wszystko było gruntownie et sanative restauratum, a to respective do każdego stanu rzeczy-pospolitey y do każdej osoby z tych stanów, aby na przestępstwa onych praw wzgardy rzecz-pospolita ustanowiła peny y kary cum certitudine onych.

Mądrością przodków naszych ustanowione do rządów y porządków w oyczyźnie ministeribus władze aby każdą w attribuowanych sobie prerogatiwach było zachowano, a cokolwiek każdej z tych władzy iest ujęto, aby to było obwarowano sancito seymu.

Culpa ichmość panów ministrów rzeczy-pospolitey w nieremonstrowaniu y nieprzy-pominaniu iego królewskiey mości, panu naszemu miłościwemu, cokolwiek ex tenore pactorum conventorum do tych czas skutku nie wzięło, aby o dopełnienie tego ww. ichmość panowie posłowie dopominali się y aby według dawniejszych praw y konstytucyi anni millesimi septingentesimi decimi septimi, każde ministerium swoje officium odprawowało, ww. imć panowie posłowie nova lege obwarować aby starali się.

Magno sprawiedliwości damno że sądy zadworne kancelarskie nie są odbywaiące się, aby uczynione temu praepedycye były oddalone, instant ww. imć panowie posłowie; tudzież aby te sądy były iuxta pristinum ordinem od tak wielu lat consequenter in

norma et praxi od tak wielu królów y stanów rzeczy-pospolitey rzecz kilka wieków approbatum, odbywane a ponowione były warunki, żeby trybunały od decretów sądów zadwornych assessorskich decydować nie mogły, iako też wzajemnie sądy zadworne po trybunalskich.

Aby senatus-consilium nie wdawały się in materias status, cum praeiudicio w tym stanu rycerskiego, w którym to stanie iest narodu istność remonstruiąc in facie rzeczy-pospolitey, że z takich kroków sequeretur iuzby ex inanitione kardynalnego w oyczyźnie stanu rycerskiego y iuzby ten stan poczytano za niepotrzebny y tym mniej iuz by było starania o dochodzenie seymów, kiedy bez totalności na nich rzeczy-pospolitey drugie tylko dwa stany wszystko by arbitralnie czynić chciały y mogły bez nacionalnego stanu rycerskiego.

Bardzo znaczną y do wszystkich względów ściągającą się iest rzeczy-pospolitey szkoda, że w państwach nacznych dobra moneta iest z nich wyprowadzona, a na mieysce zarzucone są kraie nasze arcy-podłemi monetami; przez co commercie upadaia, praetia rerum co raz w wyższą idą cenę, do kontraktów niezliczone sprawować będą litigiorum przyczyny, więc w naymocniejszy miec to będą animadversyi, ww. imć panowie posłowie, iakie nato być mogą onych valorem obmyślaiące sposoby, aby te złe monety zniskąd ani nawet ab hinc et impo-sterum wprowadzone być nie mogły, uradzaiąc possibilitates, aby własna rzeczy-pospolitey miennica ustawioną być mogła.

Praecustoditur solenniter, aby ad causam ad-verso fato niedóyscia seymu ww. imć panowie posłowie będą iuz na ten czas in passivitate, nie zabierali się tanquam activi do iakich kroków y uczynków cum praeiudicio liberae vocis ad opinionem takowych, któ-

reby były dawnym prawom y wolności szkodliwe.

Ponieważ i. w. imć xiądz biskup Wileński vigilantissimo tot meritorum pasterz, uznawszy potrzebę kościoła Bożego, upatrzyszy zelolne subiectum rekomendować raczył ikmci, panu naszemu miłościwemu, i. w. imć xiędza Massalskiego—referendarza w. x. Lit., upraszaiąc, aby mógł mieć konferowaną sobie coadiutorią Wileńską, a z tym powiat nasz cum unanimi consensu, iako w przeszley y terazniejszy instrukcyi zaleca ww. imć panom posłom, ażeby upraszali ikmć, pana naszego miłościwego, iako by żądze i. w. imć xiędza biskupa Wileńskiego y nasze złączone desideria wysłuchać, skuteczną łaską corronari chciał y w dalszy przeciąg differē nie raczył, aby zasługi tak dawne i. w. imć pana kasztelana Wileńskiego, hetmana polnego w. x. Lit., osobiste imć xiędza referendarza w. x. Lit., in vinea Christi et in publico, tudzież i. w. imć pana podskarbiego nadwornego y podezaszego w. x. Lit. konferowaniem coadjutorii Wileńskiej y dalszych łask świadczeniem ukontentować raczył.

Nie trzeba revocare memoria tak znakomitych w oyczyźnie tam in toga, quam in sago ex antenatis meritorum domini iasnie wielmożnych imć panów Ogińskich czynów same tylko terazniejsze cum dispendio zdrowia y fortuny sacrificowane w trybunale głównym w. x. Lit., i. w. imć pana Ogińskiego, starosty Oszmiańskiego, marszałka trybunału głównego w. x. Lit., fatygi, wielmożni ichmość panowie posłowie nasi oycowskiemu ikmci, pana naszego miłościwego, respektowi przypomnią y rekomendować będą. Niemniej i. w. imć pana Karpia—ciwuna Eyragolskiego, marszałka trybunału compositi iudicii w. x. Lit. znaczne ex antenatis y z osoby iegomości merita in

sinum łaskawego ikmci, pana naszego miłościwego, respectu ciz ww. ichmość panowie posłowie nasi złożą y zalecą.

Ministeria pacis, belli y wszelkie munia, które w naszym państwie bydź zwykły, aby nikomu innemu, prócz właściwie tym patriotom były dawane y konferowane ad obloquentiam prawa statutowego artykułu 12 z rozdziału III y dalszych praw constitucyi seymowych, tymże w. ichmość panom posłom do doniesienia ikmci, panu naszemu miłościwemu, obligantur.

Trybunał skarbowy aby był ad pristinum statum rewokowany, et in designatis locis vigore constitucyi tak dawniejszych, iako y posledniejszych 1717 roku idque suo ordine reparticiam był sądzony tymiż konstitucyami naznaczony, ww. imć panowie posłowie nasi starać się będą.

Akademia Lwowska, przez chwalebney pamięci nayiaśniejszego króla imci Jana Kazimierza osobliwym przywileiem w mieście Lwowie patribus Societatis Jesu pozwolona, przez nayiaśniejszego terazniejszego regnanta speciali privilegio roborowana, niemniej przez terazniejszego oycę świętego Klemensa XIII per bullam confirmatoriam pochwalona, ażeby circa omnia iura sua et privilegia konserwowana et per omnia, quoad praerogativas immunitates, etiam quoad constitutionem anni millesimi sexcentesimali trigesimi quinti z akademią Krakowską (praccisa antiquitatis prioritatem), także z akademią Wileńską, ex consensu wszech stanów, coequata była, wielmożni ichmć panowie posłowie nasi instabunt.

Fundusz de nova radice cerkwi Kuźnickiej ichmć xięży Bazylianów do opactwa Supraslskiego przyłączony, z folwerkami Sterpeyki y Woynowce nazwanemi, przez ww. imć panów Micutów y innych ichmościów ex pio zelo ku chwale Bożey y czyniony, tym-

że ichmościom xięży Bazylianom Kuźnickim nadany, aby mógł być autoritate seymu terazniejszego approbowany; lecz że takowy fundusz iest szczupły, tedy aby innym ichmościom wolno było dobr do tegoż funduszu y na ten klasztor przydać, wielmożni imć panowie posłowie nasi do ikmci, pana naszego miłościwego, instare et promovere obligantur.

Miasto Wilno iako metropolim w. x. Lit., magno incendio ile kroć razy despoliatum, a dla odprawiających się w tym mieście quotannis trybunałów w. x. Lit., potrzebne, aby ww. ichmość panowie posłowie nasi łaskawey pamięci ikmci, panu naszemu miłościwemu, rekomendować raczyli zlecamy.

Caetera activitati et dexteritati ww. imć panów posłów naszych commitendo rękoma naszymi podpisuiemy. Dat w Grodnie ut supra.

U tey instrukeyi podpis rąk tak w. imci pana dyrektora, iako też wielmożnych ichmość panów urzędników y ichmość panów szlachty obywatelów powiatu Grodzieńskiego temi słowy: Józef Antoni Sopoćko—rotnistrz powiatu Grodzieńskiego y dyrektor seymiku antecomicyalnego tegoż powiatu mp., Eustachy Michał Benedykt Alexandrowicz—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, salvis per totum iuribus rei publicae mp., Marcin Jan Nepomucen Olizarowicz—podsedek powiatu Grodzieńskiego, Benedykt Sopoćko—skarbnik powiatu Grodzieńskiego, Jan Wolkowyski—obozny powiatu Grodzieńskiego, Michał Wolkowyski, Alexander Milikont Narwoysz—podczaszy Starodubowski y regent ziemski powiatu Grodzieńskiego, Józef Wolkowycki, Ludwik Walmor mp., Stefan Wolkowycki, Alexander Kulak, Ignacy Worytko—komornik woiewodztwa Wileńskiego, Jakub Sopoćko, Piotr Milikont Narwoysz, Ignacy Grobicki, Jerzy Kolan-

kowski, Stefan Obuchowski, Stanisław Józef Grabski—w. r. p. G., Ludwik Dominik Tołoczko, Michał Brzozowski, Andrzej Kalinowski, Józef Kolankowski, Ludwik Lenkiewicz, Ludwik Eysmont, Andrzej Lenkiewicz, Stanisław Obuchowicz, Michał Kolankowski, Jan Gabryel Kuszelewski, Kazimierz Grobicki, Jan Maliński, Antoni Wonsowicz, Józef W. Szczutowski, Mikołaj Micewicz, Kazimierz Walmor, Karol Radziwiłowicz, Franciszek Olizarowicz, Mateusz Radziwiłowicz, Symon Tadeusz Wołegiewicz, Michał Oleński, Symon Wołegiewicz, Roch

Snarski, Antoni Kulikowski, Wincenty Eysimont, Jan Kuniewicz, Antoni Włostowski, Mateusz Sopocko, Kazimierz Eysmont, Jan Radziwiłowicz, Jakób Turczynowicz, Kazimierz Turczynowicz, Jan Micewicz, Józef Wołegiewicz, Jozefat Oleński, Stanisław Eysmał. Która to takowa instrukcyя ww. imé panom posłom od prześwietnego powiatu Grodzieńskiego дана за поданием оney przez wyż wyrażonego iegomości do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjeta y wpisana.

1764 г.

Изъ книги за 1765 г., листы 4—9.

25. Инструкція дворянъ Горденскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ въ Варшаву.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшыся на сеймикъ въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ слѣдующую инструкцію:

1) наблюдать, чтобы избраніе короля совершенно было свободными голосами безъ участія и вліянія сосѣднихъ государствъ, чтобы министры вошли въ сношеніе съ уполномоченными сосѣднихъ государствъ и подтвердили союзные договоры;

2) заботиться, чтобы въ королі избранъ былъ какой-нибудь потомокъ Пястовъ, который можетъ лучше понимать законы и наблюдать за ихъ исполненіемъ;

3) мѣсто и время избранія должны быть назначены по старому обычаю;

4) позаботиться объ увеличеніи государственныхъ средствъ безъ обремененія обывателей;

5) для экономическихъ выгодъ края предложить—войти въ сношеніе съ прусскимъ резидентомъ объ уравненіи цѣнности монетъ какъ прус-

скихъ, такъ и рѣчи-посполитой, которая за свои товары получаетъ дурную монету;

6) наблюдать, чтобы при распредѣленіи вакантныхъ мѣстъ соблюдаема была національность, т. е. чтобы коронныя мѣста занимаемы были поляками, и мѣста въ княжествѣ мѣстными уроженцами;

7) чтобы опредѣленъ былъ порядокъ для сеймиковъ и другихъ собраній, а равно сохранена ихъ неприкосновенность;

8) чтобы опредѣлены были права правительственныхъ мѣстъ и учреждений, часто подвергающихся неумѣстному обоюдному контролю со стороны другъ друга;

9) просить рѣчь-посполитую о ходатайствѣ предъпапой о присвоеніи Виленскому епископству архіепископскаго достоинства;

10) ходатайствовать объ утвержденіи за Варшавскими каноничками фундаціи, завѣщанной Замойской;

11) о дарованіи диссидентамъ свободы върноповѣданія;

12) о подтвержденіи правъ и привилегій, дарованныхъ Львовской іезуитской академіи;

13) объ утвержденіи сеймомъ декрета, постановленнаго Любельскимъ трибуналомъ по дѣлу между Мельчевскими и Гданскими мѣщанами;

14) объ измѣненіи сроковъ для засѣданій трибунала в. кн. Литовскаго, т. е. чтобы Виленская каденція была зимою, а Русская—лѣтомъ;

15) объ утвержденіи за бенедиктинками имѣній,

завѣщанныхъ разными лицами и въ разныхъ повѣтахъ;

16) о возобновленіи комиссій для разсмотрѣнія правъ и привилегій, дарованныхъ г. Гданску;

17) объ увольненіи имѣній Тизенгаузена отъ лишняго начета дымовъ;

18) чтобы скарбовый трибуналь производилъ свой судъ по формѣ Радомской комиссій;

19) чтобы почты отдавались мѣстнымъ уроженцамъ, а не чужеземцамъ.

Roku tysiąc siedmsetnego sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Februarii dziewiątego dnia.

Coram actis grodu Grodzieńskiego comparendo personaliter imé pan Stefan Obuchowski tę instrukcyą seymiku antekonwokacyjnego ad acta grodu Grodzieńskiego podał, de tenore sequenti pisaną:

Instrukcyja od nas urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty y obywatelów powiatu Grodzieńskiego iaśnie w. imci panu Antoniemu Tyzenhauzowi—pisarzowi w. x. Lit. y w. imci panu Joachimowi Chreptowiczowi—stolnikowi Nowogrodkiemu, posłom naszym konwokacyjnym, anni tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, sub vinculo confederationis obranym, dana roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Februarii siódmego dnia.

Jeżeli strata najlepszego z królów, najlaskawszego z panów, za żale powszechnie wszystkich dobrze życzących oyczyźnie synów przeraża, szczególniejszym żalu udziałem serca obywatelów p-tu naszego; iuż to po tyle kroć nasycone przytomnym między sobą iego widzeniem, iuż to bliższym w szafunku lask iego doświadczeniem, powiększa te żalu y czucia natężenia uważana troskliwość niebiespiecznego oyczyzny stanu, odkryte zewsząd y samey tylko graniczących

dyskrecyi powierza kraie wzruszone wewnątrz y żadney iuż mocy nie mające prawa y inne publiczne rany, które dotąd słodkimi panowania uspionym roskoszami, mniey czucia pieczołowitością rządów najiaśniejszego pana ubiespieczonym mniey boiaźni przyniosły; uznaiemy w samych skutkach, że ieżeli dotąd osieroconą oyczyznę w iakimkolwiek wi-dziemy ocaleniu, winniśmy czuley y pracowitey iaśnie oświeconego xięcia prymasa korony polskiey y w. x. Lit. przezorności, któremu dziękowania i. ww. imé panom posłom za pierwszy obowiązek włożywszy, zdania nasze y żądze tak co do nastąpić mającey elekcyi należące, iako tey inne rzeczypospolitey, któż się w terazniejszych okolicznościach na łatwiey opatrzeć umowie, a w swoim czasie w moc prawa wprowadzić mogą; a na ostatek, partykularne powiatu naszego desideria iaśnie wielmożnym imé panom posłom polecamy.

Primo. Warunek wolney elekcyi pierwszym dla i. ww. imé panów posłów ma być celem, o sposobach ubiespieczenia iey iuż to od zagranicznych, iuż to od wewnętrznych zamachów namówią się i. ww. imé panowie posłowie z innemi woiewodztwy y iak nayskuteczniejsze wezmą do tego miary y szrodki ponowienia traktatów z postronemi potencjami, podwyszenia sił rzeczypospolitey, konferencye z ministrami dworów za-

granicznych są to media, które ad hunc finem wzięte być mogą.

Secundo. Już to wieków doświadczeniem, już to własnym uznaniem y czuciem poznać możemy, że nikt gorliwiej nie zechce, nikt skuteczniej nie potrafi praw publicznych do dawney kluby przyprowadzić y ich dopatrzeć exekucyi, nad tego, któryby na łonie oyczyny urodzony pod ich skrzydłem żyjący, poznał ichmość y szacunek, dolożą w tym starania i. ww. imci panowie posłowie spółnie z innemi, ażeby obranie Piasta in equalitate urodzonego wczesnym było ubiespieczone seymu terazniejszego postanowieniem.

Tertio. Czas następujący elekcyi ex bene viso rzeczy-pospolitey miejsce ex antiquo usu ma być destinowane.

Quarto. Interregnum każde iest czasu okolicznością, w której rzecz-pospolita sublata inter maiestatem et libertatem difidentia bez przeszkody, w potrzebach swoich fraternalne namówić się y one ułatwić może, zyskując tey sytuacji starać się będą i. ww. imci panowie posłowie wynaleźć y ustanowić sposoby powiększenia intrat rzeczy-pospolitey, już to na regularne iey wydatki, już to na extraordinaryne zdarzające się interesa, źródła publicznych dochodów otworzyć się mogą bez obciążenia obywatelów przy wzajemnym między i. ww. imci panami posłymi od wojewodztw proiektów komunikowaniu.

Quinto. Widomy iest w kraiu uszczerbek tak wielki przez wprowadzenie w kray mało ważney monety, za produkcyę z ziemi naszej wychodzące do miast Pruskich, insistent za tym usilnie iasnie wielmożni ichmść panowie posłowie do ministrów rzeczy-pospolitey, aby z i. w. imci panem rezydentem Pruskim agant o coequacye valoris pieniędzy, stosując się w tym ad tenorem wyrażnych tractatów.

Sexto. Dopomnią się i. w. imci panowie, ażeby w rozdawaniu wakansów zachowany był respectus prowincyi tak, żeby koronne koronnym obywatelom, litewskie litewskim oddawane były, mianowicie konstytucyę tysiąc pięćset dziesiątego, tysiąc pięćset trzydziestego ósmego, tysiąc pięćset sześćdziesiąt trzeciego, tysiąc sześćdziesiąt dziewiątego, tysiąc sześćset sześćdziesiąt wtórego, tysiąc siedmset siedmnastego swoiey w tym punkcie nie mają exekucyi, zdaią się nadwątląć tak ścisły między prowincyami związek.

Septimo. Porządek seymów, seymików ażeby novella lege był opisany y ubezpieczeniem opatrzoney, i. ww. imci panowie posłowie dopraszać się mają sądów, także sędziów stron y innych publicznych zjazdów securitas, ażeby skutecznie obwarowana była.

Octavo. Rozsądzone porządków naszych rozrządzenia granice, władzy y iurydykcyie wszystkim rzeczy-pospolitey urządóm prawem wyraźnym ubiespieczyły starać się będą i. ww. imci panowie posłowie, gdyby te urządów określenia wyrazniejsze były distinguowane prawem, oraz gdyby się ieden urząd w moc y exekucyą drugiego nie wdawał, a co abusivum dotąd w tey mierze działo się, dopomnią się i. ww. imci panowie posłowie, ażeby do kluby prawa były przyprowadzone.

Nono. Powszechnym iest prowincyi w. x. Lit. szczegulniejszym powiatu naszego ządaniem, ażeby liskupstwo Wileńskie in sedem metropolitanam, dopraszać się będą usilnie i. ww. imci panowie posłowie, ażeby stany rzeczy-pospolitey interponant sua officia do oycy świętego, ażeby to biskupstwo in archiepiskopatu kreowane było, meretur tego urzędu prowincyi zaszczyt y dyecezyi Wileńskiej obszerność y liczność.

Decimo. Chwalebna y przykładna fundacya

świętey pamięci Józefaty Antoniny z Zahorowskich—ordynatowey Zamoyskiej, w roku tysiąc siedmset czterdziestym piątym na fundamencie konstytucyi w roku tysiąc sześćset trzydziestym piątym de nova radice z ozdobą całego królestwa y pożytkiem stanu szlacheckiego dla imć pp. kanoniczek Warszawskich, z zachowaniem wszelkiej solenności y opisem pomienioney konstytucyi uczyniona, protekcyą ikmci, p. naszego miłościwego, y całej rzeczy-pospolitey przez tąż nieśmiertelney pamięci godną y pobożną fundatorkę oddana, ażeby na seymie następującym konwokacyinym wraz z zastawami wszelkiemi do tey fundacyi opisanemi bez żadnego onych nazruszenia lub odmiany utwierdzona y aprobowana była i. ww. imć pp. posłowie utrzymywać, promowować y starać się będą.

Undecimo. Tyło prawami rzeczy-pospolitey pozwolona dissidentibus in religione spokojność ażeby nowym prawem utwierdzona y in executione ubiesieczona była, insistent oto i. ww. imć pp. posłowie.

Duodecimo. Przywileie nadane akademii Lwowskiej societatis Jesu, ażeby prawem aprobowane były, oraz ustawy iey ustawom akademii Wileńskiej y Krakowskiej porównano, staranie to praeomittitur i. ww. imć pp. posłom.

Decimo tertio. Dekret w sprawie ww. imć pp. Franciszka y Giertrudy Wielezewskich—podkomorzych ikmci z mieszczanami Gdańskimi w trybunale Lubelskim w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim ferowany, ażeby we wszystkich iudicatorum na seymie następującym przez konstytucyą utwierdzony został y ad executionem przyprowordzony był, i. ww. imć pp. posłowie curabunt.

Decimo quarto. Providendo wygodzio sądzącego się w prowineyi w. x. Lit. trybu-

nału, insistent i. ww. imć pp. posłowie, ażeby kadencyie iego odmienione być mogły, to iest, Wileńska sądziła się w miesiącach zimowych, a Ruska w miesiącach letnich, tudzież gdyby i. ww. imć pp. deputaci mieli wyznaczone solarium z dochodów.

Decimo quinto. Dobra w Bogu wielbnych panien Benedyktynek Wileńskich Wiazyn w Mińskim po Rudominie, Halin w Wileńskim w wojewodztwach, Dzisna, Ostrowiec, Dziesznowszczyzna w Oszmiańskim y Brasławskim powiatach, ażeby konstytucyą następującego szczęśliwie seymu były approbowane i. ww. imć pp. posłowie starać się będą.

Decimo sexto. Aby prawa wszystko skromne zachowanie się miastu Gdańsku przepisuujące reasumowano y nowym prawem obostrzono, kommissią constitutione tysiąc siedmset dziesiątego volumine sexto, folio sto ośmdziesiąt ośm do miasta Gdańska naznaczono, a dotychczas nie było, aby odnowione y do skutku przyprowordzono, i. ww. imć pp. posłowie do nawiąsniejszey rzeczy-pospolitey instabunt.

Decimo septimo. Dobra i. ww. imci pana Tyzenhauza—pisarza ww. x. Lit., Kamionki nazwane, w powiecie Grodzieńskim leżące, z tą trzydziestą dymami supra subtilitatem oplacenia się dla nie wielu poddaństwa obciążone, aby umnieyszeniem dymów a gravamine uwolnione były i. w. imć pp. posłowie dokładnie instabunt y gdyby prześwietny powiat rozrządzaiąc porządki powiatu sposoby urzędzenia wynalazł, o iniunctią przez konstytucyą domówić się raczył.

Decimo octavo. Trybunał skarbowy w. x. Lit., ażeby się sądził in forma kommissyi Radomskiej w mieście seymowym ikmci w Grodnie, domowią się i. ww. imć pp. posłowie.

Decimo nono. Dyspozycia poczt wszystkich zeby nie cudzoziemcom, ale indigenis oddawana była, praecavebunt i. ww. imé pp. posłowie. Caetera activitati et dexteritati i. ww. imé pp. posłów praecomitendo, instrukcją terazniejszą podpisami własnych rąk stwierdzamy.

U tey instrukcyi podpisy rąk w. imci pana dyrektora ww. imci pp. urzędników y im. pp. szlachty temi wyrażone słowy: Franciszek Boufał—dyrektor seymiku konfederacyjnego powiatu Grodzieńskiego, Eustachi Michał Benedykt Alexandrowicz—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Marcin Jan Nepomucyn Olizarowicz—podsędek powiatu Grodzieńskiego y dyrektor sądów kaptur. mp., Ignacy Ignatowicz—podstoli powiatu Grodzieńskiego sędzia sądów kapturowych, Łukasz Baranowicz—rotmistrz powiatu Grodzieńskiego, Józef Boufał—mierniczy graniczny w. x. Lit. grodzki powiatu Grodzieńskiego, Stan. Stokwiski, Michał Politański—czesznik powiatu Grodzieńskiego, Benedykt Boufał—koniuszy powiatu Grodzieńskiego, Jan Wolkowycki—obozny powiatu Grodzieńskiego, Andrzej Glindzie—krayczy powiatu Grodzieńskiego, Jan Bartłomiej Olizarowicz—mostown. powiatu Grodzieńskiego, Józef Sopoćko—rotmistrz powiatu Grodzieńskiego, Ignacy Chreptowicz—stolnik Grodzieński y sędzia kapturowy, Jakub Rukiewicz—mieczn. Grodzieński, sędzia kapturowy, Rafał Bulharyn—sędzia kapturowy, Michał Wolkowycki—sędzia kapturowy, Michał Józef Szymak—sędzia kapturowy, Nowicki, Kazimierz Korsak—sędzia kapturowy, Piotr Boufał—sędzia kapturowy, Józef Sopoćka—sędzia kapturowy, Kazimierz Wulmer—sędzia kapturowy, budow. powiatu Grodzieńskiego, Michał Nowicki—sędzia kapturowy, Jerzy Jotkowski—sędzia ka-

pturowy, Alexander Miliką Narwoysz—podczaszy Starodubowski y sędzia kapturowy, Franciszek Joachim Sieruć—łowczy powiatu Grodzieńskiego, Antoni Tołoczka r. s. mp., Jakub Rowieński s. p., Mateusz Olizarowicz mp., Michał Lenczewski, Mateusz Brzozowski, Andrzej Mieduszewski, Józef Naculewicz, Adam Czeszeyko mp., Marcin Horbaczewski, Jerzy Czeszeyko, Paweł Grodecki mp., Felicyan Ihnatowicz p. p. Grodzieński, Ignacy Worytko—komornik woiewodztwa Wileńskiego, Benedyk Sopoćko—s. k. p. G., Faustyn Sopoćko, Macko Stanisław Kotowicz—namiesnik sądowy—r. z. g. p. G., Ignacy Sopoćka, Stanisław Józef Grabski—regent p-tu Grodzieńskiego, Jan Milikont Narwoysz—porucznik woiewodztwa Wileńskiego mp., Ludwik Kazimierz Daszkiewicz mp., Wiktor Daszkiewicz mp., Mikołaj Trzeciak, Andrzej Maliński, Michał Olenki, Ignacy Herbut Heybowicz mp., Michał Białobłocki, Ignacy Szaniawski mp., Michał Kolankowski, Antoni Woiałowicz, Kazimierz Szyszka, Dominik Szyszka, Symon Leszczyński, Jerzy Białobłocki, Adam Olizarowicz, Fran. Siwicki, Michał Micewicz, Antoni Franciszek Helmans. z. i. Bi., Jan Rak, Marcin Józef Snarski, Dominik Kisłowski mp., Józef Jotkowski, Franciszek Biakoz, Piotr Rak, Stefan Obuchowski, Karol Adam Kmita Józef mp. Szelpach, Woyciech Szelpach, Wincenty Szelpach, Józef Mroczek, Wiktor mp., Sperski, Józef Obuchowski, Piotr Obuchowski, Piotr Starzyński. Thomasz Siarosiek, Michał Ihnatowicz, Franciszek Olizarowicz, Theodor Popławski, Michał Obuchowski, Thadeusz Jabłoński, Kazimierz Eysymont, Kazimierz Olendzki, Stefan Olendzki, Antoni Homolecki, Bartłomiej Juszkiewicz, Antoni Buialski, Jan Borowski, Franciszek Rusiłowicz, Jan Obuchowski, Thadeusz Cze-

chowicz, Thadeusz Kiernożicki, Wiktor Kiernożicki, Michał Pietraszewicz, Adam Kwiatkowski, Bartłomiej Gutowski, Antoni Bokszewicz, Symon Sopoćka. Benedykt Radziwiłowicz, Józef Radłowski Slu. Ludwik Sopoćko, Jakób Sopoćko, Jan Dyiakiewicz mp., Thadeusz Towiański w., Matheusz Sopoćko, Michał Siemaszko, Jakób Ulczycki, Karol Radziwiłowicz, Michał Radziwiłowicz, Józef Kowzan, Jan Radziwiłowicz, Łukasz Olizarowicz, Roch Snarski, Jerzy Pietraszewski, Stanisław Józef Adlanicki Poczo-but mp., Antoni Kamiński, Karol Joczycki, Kazimierz Kotarski, Antoni Soroka, Józef Soroka, Karol Olizarowicz, Jan Olizarowicz, Michał Antuszewicz, Konstanty Zdanowicz, Woyciech Eysymont, Jan Stetkiewicz, Fran. Baranowicz mp., Antoni Siemaszko, Józef Siemaszko, Jan Ancuta, Woyciech Homolecki, P. Dobrowolski, Thadeusz Siemaszko, Jan Jotkowski, Michał Jotkowski, Marcin Cidzik, Michał Gliński, Ignacy z Niemosza Nargiłowicz—star. x. Żmudzkiego, powiatu Wileńskiego, Kazimierz Micewicz, Symon Kuszelewski, Matheusz Radziwiłowicz, Kaietan Siemaszko, Stefan Olkuński, Jan Micewicz, Marek Gradowski, Stefan Gradowski, Józef Kamiński, Rafał Ciesieyko, An-

toni Kulikowski, Andrzej Eysymont mp., Ludwik Kulikowski, Jan Hrzypkiewicz, Jan Pukiewicz, Józef Turczynowicz, Maciey Dzie-midowicz, Jan Solatycki, Jan Żydanowicz, Mateusz Micewicz, Ignacy Michał Obuchowski, Józef Micewicz, Jan Micewicz, Matheusz Micewicz, Thomasz Ossuchowicz, Jan Ulczycki, Thomasz Micewicz, Mateusz Turczynowicz, Maciey Micewicz, Maciey Żyzkowski, Antoni Radziwiłowicz, Jakób Radziwiłowicz, Thomasz Micewicz, Maciey Sobolewski, Michał Czaiewski, Maciey Micewicz, Franciszek Tonkiewicz †††, Maciey Radziwiłowicz, Józef Antoni Kolankowski, Jan Gur Kuszelewski, Samuel Hlebowski, Antoni Kotarski, Piotr Piruski, Karol Kozłowski †††, Jerzy Kolankowski, Józef Kolankowski, Stefan Wolkowycy, Leon Eysymont, Józef Kalenkiewicz, Franciszek Swi-zatkowski, Dominik Hrudzina, Thadeusz Lenkiewicz, Piotr Jakimowicz, Józef Klimański, Michał Witkiewicz, Kazimierz Klimański, Thadeusz Kaietan Siemaszko komornikowicz p. Grod., Kazimierz Sadłucki. Którą to takową instrukcyą za podaniem przez wyż wyrażone ad imści do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięta y wpisana.

1764 г.

Изъ книги за 1765 г., листы 19—22.

26. Актъ Городненской конфедераціи.

Дворяне Городненскаго повѣта, въ виду совершающихся въ рѣчи-посполитой беззаконій въ сферахъ правительственныхъ и частныхъ, образуютъ изъ себя вооруженную конфедерацію, что-

бы защищать обществѣнный порядокъ и обиженныхъ обывателей, и будутъ сохранять ее до тѣхъ поръ, пока съ избраніемъ короля не водворится надлежащій порядокъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt. czwartego, miesiąca Apryla dziewiętnastego dnia.

Coram actis grodu Grodzieńskiego comparendo personaliter imci pan Michał Witkiewicz, konfederacją alias postanowienie powiatu Grodzieńskiego ad akta grodu Grodzieńskiego podał de tenore sequenti:

W tak długim bezprawia doświadczeniu przemuszając w cierpliwości w te nieprzywykłe dzwigać iarzmo umysły nasze, z zadziwieniem tak długo patrzyliśmy się na rozkrzewione w prowincyi naszej gwałtowności, które przez nieiakoweś spiski odłączających się obywatelów sposobem nawet w pokoiu iak do boiu uzbroionych ubiorów — różniących się, a nad równość wynoszących się nie tylko w gwałtownościach swych nieustalej, lecz coraz bardziej pomnażające się ostatnim oyczynę grozić poczeli upadkiem, nie przymyśliłiśmy żadnego w cierpliwości sposobu, aby te rozstrzelone szkodliwych obywatelów poskromić swywole, które bezkarnością zmoconne coraz większy wzrost biorąc wszystkich nas podług przepisu praw y zwyczajai dobrego obywatelstwa sprawujących się, a do tych spisków nie wiążących się, tak przy-

tlumiali, iżeśmy się w wolności y równości wrodzone stale celem y placem zuchwały przemożności, która skutki swe wywierala na seymikach, obradach, albo one gwałtowniejsze stokroć z krwi braterskiej rozlaniem, albo na potaiemnych schadzkach, mimo wiadomość concivium scandalose utrzymując, teyże gwałtowności mocy doznawaliśmy na funduiących się trybunałach, gdzie przysposobionemi, a na seymikach nie bylemy protestacyami, lub mocą y gwałtownością dobrze obrani z woiewodztw y powiatów deputaci od należącey sobie oddaleni byli funkcyi, a w podobne samowładney zuchwalości osoby, iuż to z rozdwoionych, seymików widomie rozdzielenie się woiewodztw y powiatów probuiących, iuż to zniszczonych protestacyami nielegalnych seymików, z gwałtownym prawnych zarzutów przytlumieniem, przy nienależącey funkcyi utrzymaniem zostali s takowegoż gwałtowności kroku praktykowały się do upodobanej y potrzebney sobie decyzyi, przymuszające deputatów sposoby, których violenter ferowane non attento paritatis dekretu z przerażeniem obywatelów z gruntu wywracały prawa, nastąpiły za tym różne nay-

wiedomsze występki, którym nie tylko należące ubliżone kary, ale też częstokroć za niewinność uznane, rozkrzewiły się w ostatniej zuchwałości swywole, insultowania y z wystrzelaniem okien na pałace y zabójstwem ludzi praktykowane, teyże gwałtowności mocą fundującey się ostatni przed śmiercią królewską trybunał pobudzał nas do ostatniej niecierpliwości, gdy sprowadzonymi pod zamek armatami przystawionymi do izby sądowej żołnierzami przystęp szlachcie z manifestami y dekretami, tudzież wielu dobrze obranym deputatom był zatamowany, szacunek spokojności utrzymywał każdego od zwykłych w oyczyźnie do zabieżenia tym nieszczęśliwościom środkom. nadzieia poprawy rozsądzących się rozwiążnością in hos ausus obywatelów bezskuteczne sprawowała w nas ufności, lecz nieszczęśliwe widzimy z pogorszeniem wyrzekłych przedkonwokacyinyh seymików skutki, które nam pożądanego seymu successor wątpliwe obiecuie nadzieię. Gdy bowiem uważamy Wileńskiego województwa obywatelów, odłączonych a corpore województwa, a przeciw prawu powtórnie seymikuiących y tamże gwałtowne ufundowanie kapturu, podwakroć targnienie się w Orszy z krwi rozlaniem, powtórne seymikowanie w Rzeczycy exequuiącego się sądu z armatami y zapaleczywym rzuceniem atakowaniem tamże praktykowane meżobóystwo, oraz sąd z kryminalistów złożony; takowe wszystkie nefanda nie dozwolaią nam spodziewać się pomyślności. Gdy nadto ieszcze wiekami niepraktykowanym przykładem taż zuchwalosć na pierwszego w prowincyi naszej wysokicy powagi wielkich zasług senatora i pasterza przez naysćie na pałac y tamże na życie pogroźki targnęła się, popelnione w tym występku sacrilegium, pokrzyw-

dzona domu duchownego immunitas wyraznie nas przestrzega, czego się spodziewać mamy, powinniśmy iedną mieć blisko następującym seymie nadzieie, lecz y to przez nas wątlność przez nas mnożące się przeciwko prawu prywatne zaciągi (do Warszawy iak słyhać ciągnąć maiące) y tem bardziey gwałtowne czynienie niż potrzebne y spokojne rodzenie iawnie obiecuiące, ile po doświadczonym ostatniego seymu przykładzie, na którym występek bez kary poślazaniem ukryty. W takowym ostatniej zguby zostaiącey stanie manifestuiemy się nayprzód przed Bogiem, który świadkiem będąc myśli naszych prostosći intency, zna y przenika przed oyczyzną całą, iż nie żadną zawziętości lub nienawiści podniosło lub szczegulnie chcący wolność, równosć, honor, zdrowie y substancyi naszej ubezpieczyć, scisłe między sobą postanawiaiać zprzymierzenie się, przyrzekamy sobie wzajemnie y obowiązkiem przysięgi upewniamy, iż ieden drugiego do ostatniej krwi kropli bronić powinniśmy; a ktoby kaźdey kondycyi y z obywatelów przeciwko nas zkonfedorowanych, cokolwiek przeciwnego zamysłać ważył się, lub przeciwko bespieczeństwu publicznemu formae immunitati sądów y bespieczeństwu osób aliqua czynić molimina praesumeret, kaźdego ex rigore legis prosequi y wszystko to czynić, cokolwiek występných wstrzymać y pokarać, prowincya zaś nasza y powiat nasz uszczęśliwić y ubezpieczyć może. W tym zaś gdyby seym blisko następuiający mógł pożytecznie obmyślić środki, obliguiemy iw. i. pp. posłów powiatu naszego, aby tam gorliwie starali się o poprawę praemissorum, które ni spożadanym zakończą się skutkiem. Przyrzekamy sobie y przysięgą obowiązuemy się, iż nie wprzód ex praesenti nexu confederationis rozwiązy-

wać się mamy, aż wprzód oyczyzna uszczęśliwi się, da Bóg, przez następującą elekcyą y prowincya nasza Litewska w swych wyrażonych krzywdach y dolegliwościach uspokoiona będzie, do którego to dzieła naszego iak równey myśli intencyi insze wojewodstwa y powiaty sądziemy, tak zapraszając do iednomysłności każdego sprzeciwiającego się iako na wolność, równość, prawdziwość, honor nasz następującego sądzić y mniemać będziemy, a zatym o sposobach takowego obywatela ukarania skutecznie myśleć zechcemy, zwyczajui zaś przodków naszych godnością, wrodzonymi zasługami w powiecie naszym eminentes i. w. imci p. marszałka konfederackiego, konsyliarzów oraz y rotmistrzów obrawszy, osobliwsze laudum na obowiązki do pełnienia powinne podpisałiśmy. A iako ten związek dla powszechnego dobra przedsięwzięty dotrzymać wzajemnie przyrzekamy, tak dla wzajemnie służących przysięgłych obowiązków, do postanowienia y ogłoszenia stwierdzając rękoma własnymi podpisujemy się. Pisan w Grodnie, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Aprila siedmnastego dnia. U tego zprzymierzenia podpisy rąk tak i. w. imci p. marszałka konfederacyi, iako też i. ww. ichmé panów obywatelów powiatu Grodzieńskiego tymi słowy: Antoni Tyzynhaus—marszałek konfederacki, pólkownik, marszałek powiatu Grodzieńskiego, pisarz w. w. x. Lit., Marcin Jan Nepom. Olszarowicz—podsędek y mar. kaptur. powiatu Grodzieńskiego, Jan Wolkowycki—stolnik powiatu Grodzieńskiego, Józef Jelski—podczaszy powiatu Grodzieńskiego, Michał Politalski—czes. powiatu Grodzieńskiego, Michał Józef Eysymat—woyski, chor. protunc powiatu Grodzieńskiego, Ignacy Ihnatowicz — podstoli powiatu Grodzieńskiego,

Jakub Rukiewicz—obozny y rotmistrz p-tu Grodzieńskiego, Franciszek Boufał, Michał Wolkowycki—sędzia y pisarz sądowy kap., Jozy i. o. Proxyc Kandyba, Ignacy Litawor Chreptowicz—podskarbi sądu kap., rot. p-tu Grodzieńskiego, Jan Adachowski—chor. Wen., rot. p-tu Grodzieńskiego, Antoni Gorzkowski, Aleksander Milikont Narwoysz pod. star. sądu kap. p-tu Grodzieńskiego, — Piotr Boufał — sędzia kap. p-tu Grodzieńskiego, Józef Garbowski, Piotr Holownia Jakimowicz, Wiktor Kiernarzycki, Michał Niemczynowski, Symon Rosochacki, Daniel Lipnicki, Antoni Jelski—pod., Michał Abromyka, Jerzy Jodkowski—sędzia kap. p-tu Grodzieńskiego, Tadeusz Siemaszko, Stefan Wolkowicki, Józef Chlewinski, Jozafat Klanicki—chor. w., Stefan Nowicki, Michał Olęski, Ignacy Szaniawski, Michał Witkiewicz, Jakub Makiewski, Józef Maliewski, Thadeusz Wulmer, Piotr Narwoysz—chor. B. W. w. x. Lit., Piotr Heybowicz, Symon Eysymont, Adam Muczynski, Franciszek Białobłocki, Kazimierz Szyszka, Jerzy Weys, Ludwik Lękiewicz, Stanisław Obuchowski, Kazimierz Grobicki, Symon Siezieniewski, Symon Sopoeka, Jan Koroza, Franciszek Rusiłowicz, Jan Malinowski, Józef Wysocki, Stanisław Obuchowicz, Mateusz Herburt Heybowicz, Stanisław Obuchowicz, Jan Kulikowski, Józef Gorzkowski, Kazimierz Gorzkowski, Jan Chibowski, Tomasz Sokolowski, Ignacy Obuchowicz, Władysław Pawłowski, Benedykt Nietupski, Marcin Eysymont, Felicyan Brzozowski, Franciszek Morozowski, Jerzy Reszka, Józef Mroczek, Jan Moross—rot. G., Antoni Wolkowycki, Jakób Klanicki, Michał Niemczynowski, Józef Żylinski, Ignacy Worytko—W., Józef Siemaszko, Piotr Rak, Franciszek Siwicki, Antoni Micewicz, Kazimierz Alexan-

drowicz, Tadeusz Kamiński, Józef Kalękie-
wicz, Andrzej Butrymowicz, Mikołaj Ka-
miński, Franciszek Strzałkowski, Antoni
Wąsowicz, Ludwik Narwoysz, Józef Butry-
mowicz. Które to takowe postanowienie kon-

federacyi powiatu Grodzieńskiego, za poda-
niem onego przez wyż wyrażonego imci do
akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich
przyjęte y wpisane.

1764 г.

Изъ книги за 1765 г., листы 100—103.

27. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись на сеймикъ въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ слѣдующую инструкцію:

1) выразить королю радость дворянства по поводу восшествія его на польскій престолъ;

2) требовать подтвержденія актовъ междуцарствія, постановленныхъ на сеймахъ *конвокаційномъ* и *элекційномъ*, а равно и актовъ кардинальной конфедерациі;

3) требовать назначенія комиссіи для исправленія нѣкоторыхъ параграфовъ законодательства;

4) требовать назначенія комиссіи для заготовленія штемпельной бумаги;

5) просить короля принять подъ свое покровительство монетный дворъ, находящійся на собственномъ своемъ пздивеніи, и немогущій при-

носить надлежащей пользы по ограниченности своихъ средствъ;

6) просить короля назначить фундушъ для рыцарской школы;

7) требовать закрытія частныхъ почтъ и исправленія почтъ, предоставленныхъ королю *раста'ми conventa'ми*;

8) просить вознагражденія обывателямъ, пострадавшимъ отъ перехода войскъ;

9) требовать возобновленія закона, извѣстнаго подъ названіемъ *lex sumptuaria*;

10) требовать вознагражденія для лицъ, несущихъ правительственныя должности;

11) просить о выдачѣ наградъ для поименованныхъ въ инструкціи лицъ;

12) объ уменьшеніи подымной подати, наложенной на имѣвіе Гивенгаузена, Каменку.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra trzydziestego pierwszego dnia.

Coram actis grodu Grodzieńskiego comparendo personaliter imci pan Tadeusz Wulmer, tę instrukęą ad acta xiąg grodzkich Grodzieńskich podał, którey tenor sequitur talis:

Instrukcyja od nas senatorów, dygnita-

rzów ziemskich, grodzkich, szlachty y obywatelów powiatu Grodzieńskiego iasnie wiel. imci panu Antoniemu Tyzenhauzowi—marszałkowi konfederackiemu powiatu Grodzieńskiego, pisarzowi wielkiemu w. x. Lit. y wiel. imci panu Janowi Wolkowyckiemu, stolnikowi p-tu Grodzieńskiego, posłom na seym przyszły koronacyiny w roku terazniejszy tysiąc siedmset sześćdziesiątym czwar-

tym, w Warszawie expedyować się mający, obranym, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra dwudziestego dziewiątego dnia dana.

Pożądane kraiowi nayiaśniejszego króla, pana naszego miłościwego, na tron polski wyniesienie napelnia serca nasze radością y ukontentowaniem, a myśli usilnością y staraniem, abyśmy tak dobremu królowi życzliwie świadcząc usługi w istotnych nie skazitelney wierności długoletnemu panowaniu uiszczali się dowodach, który serc y myśli naszych obowiązek, ażeby i. ww. ichmć panowie posłowie przyjęte bolem dostojenstwem, iego uszanowaniu oświadczyli y powiat nasz protekcyi pańskiej polecili, praecomittimus.

Elekcya nayiaśniejszego króla, pana naszego miłościwego, z nienaruszeniem prawa y walnego głosu szczęśliwie zaszła, iak iest dopełnieniem żądania naszego y pomyslności narodu, tak to wiernych obowiązków, uprzejmość y właściwą serc naszych istność wyraziwszy, i. ww. ichmć pp. posłowie oświadcza, iż przy dostojenstwem ik. mości maiestatu naygorliwiey zostawać się chcemy. Że zaś do ubezpieczenia tego elekcyjnego dzieła węzeł złączonych obojga narodów konfederacyi iest nayzupełniejszą mocą y twierdzą, oraz do dalszego potrzebnego radzenia nayistotniejszą staie się sposobnością, mają usilnie starać oto i. ww. ichmć pp. posłowie, abyśmy nie prędzey do exwinkulacyi przystępowali, aż się rzecz-pospolita względem zeszyłej n. pana elekcyi, iako też w urodzeniu y o rodzaju potrzeb kraiów naydoskonaley ubezpieczy, zaszłe akty interregni, iako to: ustanowiono przezornie na seymie przeszłym konwokacyinym y elekcyjnym ad utilitates rzeczy-pospolitey prawa, tudzież sancita, oraz złączenie się konfederacyi cardinalney ażeby iak nayzupełniej-

szą approbacyą, iako usilniey mają starać i. ww. ichmć pp. posłowie.

Projekta przez naznaczonych seymem convocationis do korektury iurium kommissarżów włożone ażeby z pewnym na każdym seymie poprawiania abusum sposobem przezornie były roztrzęsione, tudzież inne seymu convocationis materye y sancita ad commodum rzeczy-pospolitey ściągające się, ażeby iak nayprędzey udoskonalone et pro utilitate dobra powszechnego ustanowione były, iak nayskuteczniejsze i. ww. ichmć pp. posłom in hoc agendo zalecamy staranie.

Projekt do ustanowienia w kraiu stęplowanego papieru lubo iest konstytucyą seymu konwokacyjnego do ułożenia komisyi skarbowey zalecony, lecz że reassumpcyja takowey komisyi w pośledniejszym od koronney nastąpi czasie, zalecamy i. ww. ichmć pp. posłom, aby nayprzezorniejszym sposobem formuiąc tym projekt w sposobie ułożenia stosowali się do produkowanego koronney komisyi projektu.

Zważywszy to rzecz-pospolita, iż uwolniona a iure regiae, a przyjęta do swey dyspozycyi mennica żadnych nie czyniła zysków, owszem nie mając wystarczających sposobów do czynienia wezesnych na nią nakładów, a doświadcziąc, iż niedostatek w kraiu dobrych, wprowadzeniu złych monet y niezmierne całemu narodowi uczyniły szkody przywróciła paktami konwentami cudendae monetae prawu królewskiemu, co iako dla pożytku publicznego przyiac iego królewska mość raczył na swoje staranie tak, aby to potrzebne bicie monety iniusto intrinseco valore pożyteczny y nieodwłoczony wzielo skutek, mają przypomniawszy się maiestatowi i. ww. ichmć pp. posłowie upraszać o to quam ferventissime.

Szkoła rycerska, a w niey naysposobniey-

sza edukacya młodzi szlacheckiej, iako iest z wielkim pożytkiem dla rzeczy-pospolitey potrzebna, tak gdy podług obowiązku *pactorum conventorum* nayiaśn. pan do fundowania oney przed się weźmie myśli, *flagrantissime* zalecamy i. w. i. p. posłom, aby na przyszłym seymie *de modo erectionis* radząc sposób ufundowania y utrzymania oney iak nayprzezorniej ułożyli.

Dyspozycya poczty iako iest *per pacta conventa* poruczona iknci tak z regularnego oney kursu aby nasz powiat *solitam* miał *commoditatem*, oraz aby bez imponowanej od listów płacy, zniesieniem prywatnych poczt ku iak naydoskonalszemu porządkowi uregulowana y do skutku przyprawdzona była, *instabunt* i. w. i. p. posłowie.

W krzywdach obywatelskich, przechodami woysk Rossyiskich poczynionych, iako iest *kommissya* deklaracyą nayiaśniejszey *imperatorowey* assekurowana, tak o *reassumptiā* oney z nayzupełniejszą do opłacenia y bonifikowania sposobnością zalecamy staranie i. w. i. p. posłom, a do naypewniejszego skutku mają ichm. p. posłowie dopraszać się o *interpozycyā maiestatis*. Proiekt do podatku *ultimaē consumentiae* dla ulżenia ab *oneribus* dobrom ziemskim aby doskonale był z przezorną na wszystkie okoliczności uwagą ułożony, rekomendujemy o staranie i. w. i. p. posłom.

Wprowadzonym w naród nasz zbytkom że się żadnym inszym skuteczniej zapobieczeć nie może sposobem ustanowienie *legis sumptuariae* na następującym seymie iak nayusilniej *praecomittimus* ii. ww. ii. pp. posłom.

Fundacya w Marywillu ichmć panien *kanoniczek* pożyteczne stanowi szlacheckiemu *et legaliter* uczynioną aby *constitutia* przyszłego seymu *quam solidissime* roborowana

była, usilne staranie zalecamy ii. ww. ii. pp. posłom.

Inquizycyi y inne *actus* z sądów *kapturowych* naznaczone przez sędziów tychże sądów niemających na sobie urzędów ziemskich lub grodzkiego *expedyowane*, ażeby przez wzgląd o *zaszłych in eos actus legales* stron *expensów* y nie dosyć iaśnie przepisanego o tym prawa *legitimowani* były et *pro futuro* wyrazną dyspozycyą przyszłej *konstitucyi* opisane, zalecamy staranie ichm pp. posłom.

Jesteśmy tego zupełnie pewni, że szafunek łask między obywatele będzie z rąk pańskich sprawiedliwym zasług udzielany wymiarem, tey ufności powodem wyrażą ii. ww. ii. pp. posłowie proźby nasze, ażeby prace w usługach publicznych, których iesteśmy świadkami i. w. i. pana *Przeddzieckiego* — referendarza w. x. Lit. miały w nadgrodzie pieczęć mniejszą w. x. Litew. umiejetne pilne y przykladne urzędu tego sprawowanie usprawiedliwi swego czasu w oczach przezornego monarchi nasze życzenia y proźby. Zasługi i. pp. *Mostowskiego*, *woiewody Pomor.*, *Platera* — *woiewody Mściławskiego* y *Kierskiego* — sekretarza koronnego aby względney ik. y łasce rekomendowali i. pp. posłowie, *praecomittimus*; i. p. *Karas* — cześnik ziemi *Liweyskiej*. mający teraz administracyą poczty koron. y *Litew.* aby w czas dalszy przy tymże urzędzie mógł być utrzymanym, do dobroczynney i. kr. łaski mają instare ich pp. posłowie.

Dobra *Kamionka* w powiecie *Grodzińskim* leżąca, i. w. i. pana *Tyzenhauza* — pisarza w. w. x. Lit. podatkiem *podymnego* nad sposobność od uszczuploney liczby *poddaństwa* opłacenia obowiązana, aby ad *mentem praesidentiorum* powiatu, w przeszley *instrukcyi* wyrażonych, *ex sancito* przyszłej *konstitucyi* za odesłaniem do dyspozycyi

powiatu, przeniesieniem in adequata proportione na inne dobra, mniej obciążone, ulgę miały, starać się mają i. ww. i. pp. posłowie. Cetera activitati et dexteritati i. ww. i. pp. posłów praecomittimus.

Pisan w Grodnie roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra dwudziestego dziewiątego.

U tey instrukcyi podpisy rąk i. ww. ichm. pp. obywatelów powiatu Grodzieńskiego tymi słowy: Antoni Tyzenhauz — marszałek konfederacyi powiatu Grodzieńskiego, pisarz w. w. x. Lit., Ignacy Ihnatowicz—podstoli y sędzia kaptur. p-tu Grodzieńskiego, Jelski—podczaszy powiatu Grodzieńskiego, Michał Politalski — czesznik p-tu Grodzieńskiego, Jakub Rukiewicz—obozny y sędzie kaptur. p-tu Grodzieńskiego, Alexander Milikont Narwoysz—podczaszy star. y sędzia kaptur. p-tu Grodzieńskiego, Kazimierz Wolmer—budowniczy p-tu Grodzieńskiego, sędzia kaptur., Michał Wołkowycki—pisarz sądów kaptur. p-tu Grodzieńskiego, Jerzy Jodkowski—sędzia kaptur. powiatu Grodzieńskiego, Franciszek Boufał—konsyliarz z p-tu Grodzieńskiego do konf. generaln., Jerzy Józef Proxyc Kandyba, Antoni Wołkowycki, Ignacy Littawor Chreptowicz—podskarbi sądów kaptur. y stolnik p-tu Grodzieńskiego, Kazimierz Bułharyn p. ik., Alexander Sawicz—k. pg., Jan Milikont Narwoysz—por. wojewodztwa Wileń., Józefat na Klaninie Klanicki—chor. wdztwa Pom., Antoni Józef Jelski—podczaszy p-tu Grodzieńskiego, Mateusz Jelski, Tomasz Jelski—skar. Grodzieński, Józef Boufał—podczaszy p-tu Grodzieńskiego, Dominik Boufał, Michał Sadłucki, Michał Nowicki—pod. Latyczewski y sędzia kaptur. p-tu Grodzieńskiego, Ignacy Szaniawski, Józef Garbowski, Adam Baranowicz, Mikołaj Strzałkowski, Hipolit Lipiński, Józef Ponikowski, Daniel Lipnicki,

Michał Witkiewicz, Julian Rukiewicz, Antoni Rakin, Józef Wołkowycki, Franciszek Mackiewicz, Michał Dłuski—p-tu Or., Cyprian Lubowicki, Michał Ołędzki, Jan Karwowski, Józef Skibiński, Tadeusz Kiernożycki, Antoni Obuchowski, Ludwik Milikont Narwoysz, Stefan Diakiewicz, Jan Klidzia, Jan Rosochacki, Tadeusz Rosochacki, Zacharyasz Dobrylewski, Ignacy Worytko—kon. wojewodztwa Wileńskiego, Tadeusz Siemaszko—komor. p-tu Grodzień., Stefan Olkowski, Paweł Raciborski, Józef Bredowski, Adam Muczinski, Jozefat Ołędzki, Maciej Ołędzki, Symon Siezieniewski, Wincenty Białoblocki, Piotr Jakub Krypowicz — rot. p-tu Grodzieńskiego, Stanisław Krupowicz, Antoni Krupowicz, Dominik Kulesza, Andrzej Eysyma, Franciszek Badkowski, Józef Antoni Jodkowski, Michał Białoblocki, Jerzy Kochcicki, Michał Olizarowicz, Alexander Wysocki, Tadeusz Łekiewicz, Stefan Horbaczewski, Franciszek Kamiński, Jan Olizarowicz, Ignacy Derehinski, Tomasz Kiersnowski, Jan Siwicki, Tadeusz Franciszek Jagmin, Franciszek Baranowicz, Tadeusz Wolmer, Jan Littawor Chreptowicz—chor. skar., Stanisław Konopka, Andrzej Maliński, Franciszek Szymanowski, Antoni Maiewski, Jerzy Houwalt—podkor. star., Józef Nowicki, Jan Ludwik Sorzkowski, Paweł Brzeski, Marcin Edward Szaniawski, Jan Gux Kuszelewski, Władysław Gux—Kuszelewski, Rafał Cieszeyko, Antoni Olszewski, Michał Czaiewski, Jerzy Cichowski, Józef Rybiński — czes. Czer., Andrzej Ihnatowicz †††, Jan Weys, Jan Dyakiewicz, Leon Chibowski, Jerzy Szacilowski, Michał Radziwilowicz, Piotr Sakinowski, Józef Jaworski, Wincenty Szespach, Michał Bonterowicz, Jerzy Antoni Fonfeytinberch, Szelpach—star. Naszkinski, Marek Grodowski, Stephan Grodowski, Józef Makiewski, Jakub Malew-

ski, Jerzy Maliewski, Adam Alexandrowicz, Mikołaj Micewicz, Ignacy Staniewski, Antoni Siemaszko, Ignacy Hłodkowski, Konstanty Kulikowski †††, Jakub Kulikowski, Symon Woronowicz, Stanisław Statkiewicz, Stan. Cidzik, Kazimierz Gorzkowski, Jan Gorzkowski, Józef Siemaszko, Antoni Żubrawski, Jerzy Wysocki †††, Antoni Zaleski †††, Daniel Chunowski, Dominik Eysymat †††, Konstanty Kulikowski †††, Ludwik Kozłowski †††, Michał Urbański, Michał Pietkiewicz, Józef Filipowicz, Adam Wolmer, Józef Obuchowicz, Mikołaj Obuchowicz, Dominik Waliszewski, Symon Kuszlewski, Symon Szczepkowski, Piotr Pieruski, Alexander Szyszka, Kazimierz Szyszka, Felicyan Brzozowski, Paweł Plonski, Kazimierz Grobicki, Józef Oliński, Mikołaj Jelski, Ignacy Grobicki, Walenty Wróblewski, Wiktor Piotr Sperski — woyski Czer., Franciszek Joachim Sirué g. p. G., I. Korzeniecki, Ignacy Tołoczko, J. O. Eysymont, Antoni Tołoczko, Jerzy Siezieniewski, Józef Siemaszko, Jan Białokoż, Józef Antoni Kolankowski, Stefan Pyrski, Stefan Eysymont, Ludwik Sopoćko, Marcin Dmochowski, Mateusz Herburt Heybowicz, Wiktory Herburt Heybowicz, Eliaszy Proniewicz, Wincenty Skibiński, Wawrzyniec Staniewski, Benedykt Staniewski, Wawrzyniec Staniewski, Józef Staniewski, Piotr Narwoysz—chorąży

usar. B. W. w. x. Lit., Maciey Strupiński, Jan Obuchowicz, Józef Hlebowski, Józef Jodkowski, Antoni Adolf Teodor Zaniewski, Piotr Oleński, Marcin Statkiewicz, Jerzy Dobrylewski, Jan Butkowski, Józef Radłowski, Józef Hamolecki, Ignacy Ulkes, Mateusz Samotyha, Antoni Samotyga, Antoni Hamolecki, Józef Ancuta, Kazimierz Kottarski, Jan Wisłouch, Antoni Dobrowolski, Ignacy Beynarowicz, Jan Borowski, Antoni Bialski, Antoni Eysymont, Franciszek Mrozowski, Paweł Bylczynski, Antoni Sokołowski, Tadeusz Towiański, Jerzy Stureyko, Piotr Siemaszko, Jan Latkowski, Kazimierz Leszczyński, Tomasz Kaczyński, Tadeusz Kolankowski, Stanisław Jodkowski, Andrzej Wolmer, Józef Pawłowicz, Jan Dombrowski, Jerzy Obuchowski, S-tio Tołoczko, Stefan Alexandrowicz, Jan Gierdzieiewski, Tadeusz Gierdzieiewski, Szymon Sopoćko, Jan Grabowski, Rafał Borowski, Tadeusz Andrzejkowicz, Michał Radziwonowski, Kazimierz Mickiewicz, Mikołaj Kulikowski, Stefan Milewski, Stanisław Giedymina, Kazimierz Milewski, Stefan Piruski, Adam Bykowski, Józef Kamiński, Jan Roszczewski, Adam Zaiączkowski, Tadeusz Rybiński, Stefan Bylczynski. Która to takowa instrukcja za podaniem oney przez wyż wyrażonego imci do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęta y wpisana.

1766 г.

Изъ книги за 1765 г., листы 673—678.

28. Инструкція дворянства Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ въ Варшаву.

Дворяне Городненскаго повѣта даютъ своимъ посламъ на вальный сеймъ слѣдующую инструкцію:

1) по засвидѣтельствованіи о вѣрнопоподданническихъ чувствахъ дворянства, просить короля о сохраненіи правъ и привилегій, дарованныхъ в. кн. Литовскому унией, а именно, сохраненіи того пункта постановленій, по которому сеймы должны чередоваться то въ Коронѣ, то въ Княжествѣ и именно въ г. Городнѣ;

2) объ измѣненіи нѣкоторыхъ артикуловъ литовскаго статута, оказывающихся на практикѣ неудобными;

3) ходатайствовать объ уничтоженіи подымной подати, по крайней мѣрѣ объ ея уменьшеніи;

4) принимая во вниманіе обѣщаніе скарба в. кн. Литовскаго увеличить остатки отъ государственныхъ доходовъ, предложить и домогаться, чтобы принято было во вниманіе и исполнено одно изъ главнѣйшихъ средствъ къ увеличенію доходовъ—уменьшеніе войска;

5) просить о воспрещеніи ввоза иностранныхъ товаровъ, составляющихъ предметъ роскоши для зажиточныхъ классовъ, которые изводятъ на нихъ свои доходы въ то время, когда истинное богатство страны должно состоять въ развитіи и поддержаніи мѣстной производительности, устройства городовъ, селъ, мостовъ, мельницъ, дорогъ и т. п.;

6) ходатайствовать объ открытіи учебныхъ заведеній для бѣдной шляхты, которая, получивши образованіе, могла бы съ пользою служить на раз-

личныхъ поприщахъ государственной и экономической жизни края;

7) объ уравниеніи Городненскаго повѣта въ податяхъ чюноваго-шеляжнаго съ остальными провинціями;

8) о привлеченіи къ занятіямъ ремеслами лицъ, занимающихся временно хлѣбопашествомъ, а равно и лицъ, ведущихъ праздную жизнь;

9) о привлеченіи къ отбиванію карауловъ военными людьми, находящимся въ городѣ;

10) о назначеніи строгаго и частаго контроля надъ поступленіемъ и израсходованіемъ городскихъ доходовъ, — общихъ и частныхъ цеховыхъ;

11) объ уменьшеніи пошлинъ съ провозимыхъ чрезъ таможи товаровъ и объ отдѣленіи стараго королевскаго мыта къ экономическимъ королевскимъ доходамъ;

12) объ уничтоженіи пошлинъ, взимаемыхъ въ Курляндіи съ товаровъ в. кн. Литовскаго;

13) въ видахъ привлеченія въ край ремесленниковъ, просить рѣчь-посполитую *de libero exercitio relieu* (вѣроисповѣданія) и починкѣ костела;

14) объ освобожденіи Александровича отъ строгости конфедератскаго суда и возвращеніи ему его прежней должности;

15) вслѣдствіе жалобы обывателей Бѣльской земли на своихъ сотоварищей по поводу назначенія ими незаконныхъ податей, просить рѣчь-посполитую о снятіи таковыхъ податей;

16) все остальное поручить благоразумію и расторопности пословъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca Augusta dwudziestego szóstego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Woł-

kowycim—stolnikiem y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego comparendo personaliter wielmożny imci pan Franciszek Baranowicz — podczaszyc Grodzieński

instrukcyą powiatu Grodzieńskiego dla iaśnie wielmożnych imci panów posłów dana, ad acta xiąg grodzkich Grodzieńskich po dał de tenore sequenti:

Instrukcyja, od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego iaśnie wielmożnym imci panom Antoniemu Tyzenhauzowi — podskarbiemu nadwornemu wielkiego xięztwa Litewskiego, staroście sądowemu powiatu Grodzieńskiego, y Tadeuszowi Jundziłowi — marszałkowi tegoż powiatu Grodzieńskiego, posłom na seym walny w Warszawie odprawiać się mający, zgodnemi glosy w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, na dniu dwudziestym piątym Augusta, vigore uniwersalów iego królewskiej mości, na seymnik antecomicialny wydanych, nemine contradicente obranym, dana y w poniżej wyrażonych opisana artykułach.

Sprawowanie enotliwego obywatelstwa tłumaczym za wyrządzenie nayistotniejszey czci monarsze, którą w każdych sprawach istotnie sprawuiący się dowodnie y na terazniejszym seymniku antecomicialnym przez iednomyślne obranie godnych iaśnie wielmożnych panów posłów na seym walny Warszawski stwierdziwszy, to z naypierwszego żądania naszego uskuteczniwym mieć chcemy, aby iaśnie wielmożni imci panowie posłowie oświadczyli naylepszemu z królów, szczęśliwie nam panującemu, powiatu naszego ukontentowanie, iż pod słodkim iego panowaniem, widząc y szacuiąc pożyteczne kraiu urządzenie, tym mocniejszą dalszych pomyślności napawamy serca nasze ufnością; im wnętrnie przeświadczeni iesteśmy, iż szczęśliwość y sława panowanie iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, iest gruntuiąca się na uszczęśliwieniu obywatelów. Staranie iego w nay pierwszym ce-

lu ma zamierzone dobro narodu, którego wolności, prawa, swobody y nas samych wysokiey polecaiąc protekcyi, głębokie u tronu składamy uszanowanie iey czci, oraz wiernych przychylnego życzenia długoletniemu panowaniu obowiązków oświadczenie iaśnie wielmożnym imci panom posłom zalecamy.

Primo. Unia wielkiego xięztwa Litewskiego z Koroną polską założyła za fundament coequacją iurium et praerogativam, s powodu takowego dla prowincyi wielkiego xięztwa Litewskiego aequalitatis warunku seymuiąca rzecz-pospolita konstytucyami tysiąc sześćset siedm dziesiąt siódmego, tysiąc sześćset ósm dziesiąt piątego, alternatę seymów w wielkim xięztwie Litewskim w mieście iego królewskiej mości Grodzieńskie opisala, która gdy teraz po ubezpieczonym obieraniu seymowych marszałków tym pewnieyszą koleją nastąpić powinna, dla przywrócenia prowincyi wielkiego xięztwa Litewskiego iey prorogatywy obywatelom, wygody powiatowi naszemu, zaszczytu miastu zruinowanemu pomocy, o zachowanie tey alternaty y ubezpieczenie przyszłego po następującym Warszawskim pierwszego seymu y dalszych regularnie następnym, iako circa robur iuris cardinalis y przy zasłych wspomnianych prawach, iaśnie wielmożni imci panowie posłowie domówić się mają.

Secundo. Na przeszłym koronacynym seymie opisany processus iudiciarius z ukroceniem przeciągłych dylacyi y przysposobieniem prętkiego doyscia sprawiedliwości lubo z istoty et ex fructu tego prawa dosyć iest obywatelom wielkiego xięztwa Litewskiego upodobany, iednak iako w dziele ludzkim zupełna perfekcyia dari nie może, tak z doświadczenia w zażywaiących tego prawa subseliach niektóre okoliczności przystrzeżone, iaśnie wielmożnym imci pa-

nom posłom naszym doskonale znaiome, aby prawione były, oraz prawo o sukcesyach w statucie tylko wielkiego xięztwa Litewskiego pod artykułem siedmnastym z rozdziału trzeciego y dziewiętnastym z rozdziału czwartego krótko opisane obojętności w niektórych kazusach przyczyny czyniące, aby dokładniey udecydowane, rezolwowane y objaśnione było, o skutek tey dla prowincyi wielkiego xięztwa Litewskiego pomyslności, która na gruntownym prawie zwykła się fundować usilnością remonstracyi coram statibus czyniący starać się mają iasnie wielmożni imci panowie posłowie.

Tertio. O zniesienie dodatku podymnego podług deklaracyi konwokacyney y koronacyney konstytucyi mają się starać iasnie wielmożni imci panowie posłowie, co gdyby zważnych przyczyn nastąpić nie mogło, tedy allevacyia dobrom szlacheckim praeagravowanym y z ratyfikacją uregulowanie aby nastąpiło, tę satisfakcyą żądania powiatu naszego hoc onere respective drugich woiewodztw y powiatów obciążonego staraniu iasnie wielmożnych panów posłów prae-committimus.

Quarto. Przezornością kommissyi skarbowey rządzoney skarb wielkiego xięztwa Litewskiego gdy tak z cel, iako też z kwart, z pogłównego y czopowego obiecuie nam pomnożenie intrat skarbowych, z tych omne lucrum wyniknąć mogące, takoz czynionych rachunków wyprowadzone y objaśnione in consulendo o materiach ekonomicznych być musi, tak na pomnożenie w małej liczności żołnierza w wielkim xięztwie Litewskim znajduiącego się, między nypierwszemi expensami mieć obrócono, to proponować y o skutek tey użyteczney krajowi potrzeby starać się, iasnie wielmożnym panom posłom zalecamy.

Quinto. Każde porządne gospodarstwo na

dwóch gruntuie się fundamentach, na przy-mnożeniu przychodu y oszczędzeniu roschodu rzeczy-pospolitey naszej. Bogactwo znaczy się w majątku obywatelów, którzy nigdy ubogaconemi być nie mogą, gdy crescentem coraz bardziej luxum iedni z skłonnego do zbytku gieniuszu, drudzy z przymuszaiący kondycyi naśladiując expensować się muszą, a tak tracone in solas vanitates pieniądze przychody tłumią roschodami y u nas towary zagraniczne, w treści samą próżność zawieraiące, w przód nowe blask tylko mające, potym zaś starością przez użycie y czas (który edax rerum) zdeteriowane idealne figuruią, bogactwo, nasze zaś pieniądze ubożąc kraj zagranicę wychodzą. Podnoszenie procentów celnych na tych towarach uboży tylko obywatelów, kontrybucyą jakoby na nich naznaczaiąc nie zaś wstrzymywa a luxu. Lecz sumptuaria lex, ustanowiona mocą wyroku zakaze tey własney każdego zguby, wszakże pro honestate niż krajowę rozkwitną manufaktury, iakie materye y sukna et quæque, ze wszelkich towarów necessaria convenire mogą, przezorna nastąpi distynkeyia y onych indukta może być wolną, lecz klejnoty, porcelany, korony brabanskie, bogate materye, paryskie sukna y wszystkie wielorakie towary zbytek, nie zaś convenientiam, czyli ochędóstwo figuruiące, samo tylko imaginacyi podobaiące się w poprzedzaiącym necessariorum et superfluitatum roztrząszeniu aby odnowionym prawem do przewożenia w granice nasze zakazane były, instabunt iasnie wielmożni imci panowie posłowie, te ubogacenie, które z oddalonych (wspomnianego zbytku w rodzaju) roschodów, a przy świetlejszym terazniejszego wieku y co raz doskonalać się gospodarstwie nastąpi, zażyte będzie na reparacyą kraju, który nie w galanteriach lśniących się y z czasem nikiących, lecz w oz-

dobnych miastach, porządnych dworach, wsiach, młynach, mostach, groblach, drogach, i w pożytecznej y trwałej ozdoby nabywa w oczach patrzących się y przejeżdżających widocznej takowy widok, łatwą czyni komunikacją tej sławy krajowej Europie, która w uniowanej teraz sytuacji naszej z leką ważnością jest uwiadomiona; ani wątpimy o tym, iż zatamowaną mając obywatele do straty supra nihilum swych fortun drogę, przed się wezmą budowiska y kształcenia domów, reparacją fortun w gruntach y łąkach, zaniedbanych, naco wszystko expens potrzebny, a na te gotowy przychod z pozostałego a luxu każdemu przychodu. Co się bowiem z ziemi i z wszystkich tanquam ex prima rerum materia elementów wydobywa, jest przybywające kraiu bogactwo, pożądańsze nie równie dla tego, które w swojej iestności in eadem existentia z rąk tylko do rąk proprietariorum przenosi się, przybędzie awantaż kraiu z przybyłego, a do wewnętrznych robot i reparacji potrzebnego rzemieślnika, którzy się dotąd w Polsce nie mnodzy, gdyż wszystkie towary wyrobione przywożą. Natura wewnętrznego walurowych może w przezornym kupnie æquiparari expensowi, lecz praca rąk, ten towar wyrabiających, za granicą opłaconych, nie dostaje się krajowym mieszkańcom, którzy by odebrawszy pracy swojej zarobek, przez konsumpcją y propinacją wzajemną korzyść czynili pro utroque dla oyczyzny commodo y dla ocalenia marnotrawnych na zbytki y dla zostawienia w kraiu ekspensowanych na potrzebne wydatki pieniędzy; słowem dla dobra kraiu dla wyraźnego wszystkich obywatelów każdego w szczególności pożytku reasumptionem et roborationem legis sumptuarie starać się iasnie wielmożni imci panowie posłowie mają, króre prawo z przezornym rządem y gospodarstwem kraiu (do

którego poniższe stosować się będą artykuły) nierozdzielny iaciek będzie związek.

Sexto. Wzrost bogactw, porządków gospodarstwa y mocy wszystkich kwitnących kraiów z świadectwa historyi powstał y pomyślenie uskutecznił się od wprowadzonych nauk, a z nich oświecenie obywatelów, lubo w naszej oyczyźnie akademie y szkoły różne są ufundowane, o tych uformowaniu y wydoskonaleniu radzić będzie rzecz-pospolita. Powiat zaś nasz z bliskiego względu patrząc się na współbraci naszych, których sors nascendi w pomyślności ukrzywdziwszy w tak niepomyślnej sytuacji zostawiła, iż pełne rodowitej szlachty po okolicach osiadłości, a w niej siedliska swe mająca uboga szlachta trudny mają sposób do życia, dopioróż do edukacji dzieci sposobności nie mają, a iuż jest to kraiu szczęśliwością, że tylko wyższej krwi obywatele z przyzwoitej korzystają edukacji, którzy pospolicie po przebyłych szkołach funkcjami y obszernym zatrudniając się własnych domów gospodarstwem, ubogi zaś wycwiczony szlachcic samym wzięciem w szkołach nauki bawiłby się ćwiczeniem, gdyby z onej doskonałości poznał siebie byż mogącym zamienić się w użytecznego krajowi pracami nagrodzonego promocją podnoszonego y dla ubogich swych krewnych pomocnego obywatela; pewniejsza by z tego gatunku ludzi była nauk perfekcyja, a z tych rozkrzewionych wszystko by się rządzić w kraiu doskonalej pozwoliło; teraz zaś do każdej industrii zagranicznych musim ściągać ludzi często niedoskonałych, zawodnych, drogiech y za kraj wywożących pieniądze, są w tym stanie drugie wojewodstwa y powiaty, nayosobliwiej powiat nasz Grodzieński: aby tedy rzecz-pospolita na parafialne dla ubogich szlachty szkoły expens odłożyła, fundusze poczyniła, z takowego zaszczepeu wynikną, w le-

ciech dziesiątku pożyteczne kraiovi owoce, kancelaryie, palestry iurystami, gabinety panów sekretarzami, cła rzeczy-pospolitey y skarbu umiejętnemi superintendentami, dobra rządców potrzebujące doskonałemi komissarzami, ekonomami, pisarzami szlacheckimi, nawet dwory oświeconemi napelnia się dozorcami; wszakże od tak sposobnych przymnożenia obywatelów wszystkie pomyslności kraiove wynikną. Pilniey sędzia, poseł i każdy obywatel z swego stopnia doyrzy obowiązku, urzędu, gdy zastępcy y dozorce swych intrat mieć będzie, a z tych że wyedukowanych szlachty y doskonali ad genda quæque w oyczyźnie officia uformować się mogą obywatele, o takową tedy dla dobra kraiowego ustawę, iako naygorliwiey iasnie wielmożni imci panowie poslowie starać się mają.

Septimo. Czopowego, szeląznego podatek, że nie jest doskonale w wielkim xięztwie Litewskim uregulowany, powiat zaś nasz et in hoc genere podatku w widomey przeciw drugim wojewodztwom y powiatom dyferencyi jest znacznie praeagrawowany, zaczym do uregulowania takowego usibus publicis należącego podatku, cum prospectu na interes powiatu naszego, mają iasnie wielmożni imci panowie poslowie incumbere przezornym staraniem.

Octavo. Miasta iego królewskiej mości w wielkim xięztwie Litewskim grodowe y stołowe usilnością starania na ozdobę kraiu fundowane, bez pomnożenia rzemiosł y manufaktur nizezemnością, do rozkrzewienia których za nayskuteczniejszym sposobem sądząc, aby w tych że miastach przeciw mieyskiej kondycyi rolnictwem niepilnym y nieumiętnym bawiący się ludzie, do rzemiosł pod utratą mieyskiej kondycyi aplikowani byli, zostawiwszy z rewizyi przez iuryzdykeyie poprzedzających dwudziestolet-

nich gospodarzów, którzy przeszłych czasów krytyka zostawiła nie sposobnem do uformowania się w rzemieślników; a tak rzuciwszy przezorne na kray oko można zayrzeć wiele po miastach królewskich rolaków y próżniaków, tych gdyby można widzieć rzemieślnikami, przybyłoby manufaktur, rozkrzewiłyby fabryki z liczności rzemieślnika, wzrost wzięłaby kunsztów industria, zahamowałby się kanał wywozonym zagranicy na lada fraszki pieniądzom, ubogacał by się kray cały, miasta przyszły by do swey postaci na ozdobę y pomnożenie wyniknąć mogących dla rzeczy-pospolitey prowentów.

Nono. Pomnożonych regimentów czyli chorągwi locatia aby po miastach grodowych opisaną była y z nich ziemskiej y grodzkiej iuryzdykeyiom aby warta do sądów y sądu naznaczonych aresztantów w detencyiach, a miastam straż, biespieczeństwo sprawująca mieszkancom obowiązana była, mają się domówić iasnie wielmożni imci panowie poslowie.

Decimo. Na utrzymanie miast iego królewskiej mości, a w nich reperacyi y porządków nadane przywilejami dochody ieśliby nie wystarczały potrzebom fundusze, słuszną byłaby ze skarbu rzeczy-pospolitey pomoc, lecz obowiązkiem bydz powinno w miastach królewskich naturalnym, a w miastach stołowych ekonomicznych administratorskim zwierzchnościom, aby w prowenta tychże miast weyrzeli, sposoby pomnożenia onych y przezorne tychże przychodów gospodarstwo urządzili, często registra percept y expensów examinowali, roczne rachunki (iakoby pro reddendo przed kommissiami a statibus expedyiowanemi calculo) wyprowadzali, publicum objaśniali, magistratowie zaś y cechów prywatne składki, a bardziey extorsyie z pospółstwa aby

pokasowane były, dla całości tychże miast y przychęcenia do nich ludności, o przepisy obostrzenie w tym prawa, nie mniej gdzie nullo usui na prywatnych miejscach są Maydeburyą w inszey myśli y intencyi a conditoribus fundowane, które w sądach plurimas inconvenientias et abusus y wielorakie we wszystkim praeiudicia exercent, aby zniesione były, starać się mają iasnie wielmożni imci panowie posłowie.

Undecimo. We wszystkich porządnych kraiach, ponieważ cła od towarów nie są wysokimi procentami dla przychęcenia kupców y pomnożenia handlów staniowione, przeto aby instruktarz celny wielkiego xięztwa Litewskiego licznością procentów dla kupców y handlujących nie był odrażającym y część na cło stare królewskie dawnemi prawami należące inter iura regalia policzono do dobr stołu królewskiego funduszem przy tem przywiązane, aby oddzielona y w swej istności nienaruszenie zostawioną była, mają to zdanie y żądanie powiatu naszego pro interesse rzeczy-pospolitey y iego królewskiej mości promowować iasnie wielmożni imci panowie posłowie.

Duodecimo. Cło w Kurlandii od obywatelów wielkiego xięztwa Litewskiego przeciw obowiązkom pactorum subiectionis wybierane, aby sancito seymującey rzeczy-pospolitey zakazane y wyożone od handlujących obywatelów census powrócone były, domówić się iasnie wielmożni ichmć pp. posłowie zechcą.

Decimo tertio. Dla pomnożenia przybywających do kraiu różnego gatunku rzemieślników y ludzi obszernemu, a nie ludnemu kraiovi, nadewszystko pustym miastom potrzebnym, circa integritatem praw dawniejszych od praerogatyw dyssydentów wyłączających, de libero exercitio reliey y reperacyi kościołów, do zdania w tym seymującey rzeczy-pospolitey stosując się, przy-

mówić się iasnie wielmożni imci panowie posłowie mają.

Decimo quarto. Ażeby wielmożny imci pan Alexandrowicz—sędzia ziemski a rigore dekretu konfederacyi wielkiego xięztwa Litewskiego mógł być uwolniony et ad plenam powiatu naszego za swym obywatelem interressowaną, coram statibus seymującey rzeczy-pospolitey przelożywszy względu supra civem, dopraszać się iasnie wielmożni imci panowie posłowie mają.

Decimo quinto. Gdy współobywatele y ziomkowie nasi, mający possessyę w wojewodztwie Podlaskim, w ziemi Bielskiej, żalą się, że przez laudum teyże ziemi Bielskiej w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym, dnia dwudziestego trzeciego, miesiąca Lipca, podatkiem wymyślonym przeciwko prawu są obciążeni, zaczym iasnie wielmożni imci panowie posłowie instabunt do stanów rzeczy-pospolitey, aby pomienione laudum, przeciwko któremu od urzędników y ziemianów wiele zaszło protestacyi, zwyczajem dawnych prawem zniesione były.

Decimo sexto. A iako do przewidzenia iest trudnym iakie materyie radzenia potrzebne na przyszłym seymie agens et activa rzecz-pospolita decidować zechce, wieszczym duchem zgadnąć nie mogąc reflexyi naszych obszerniejszych do ustaw stanowiących się, przydać y stosować nie możemy, lecz activitati iasnie wielmożnych imci panów posłów polecamy, nie wątpiąc, że iako cnotliwi y doskonali obywatele użytecznie radzić, interessów kraiowych y powiatu naszego pilnie postrzegać zechcą, nayzupelnieyszą zaś pokładamy nadzieię, iż pod tak mądrym, przezornym, cnotliwym, naród kochającym, kray znającym, prawa szacującym, z krwią y mlekiem wyssaną tchnącym miłością do oyczyzny uszczęśliwienia ludu, sławy y panowania pamięci y

wdzięczności w potomności żądającym, szczęśliwie nad nami panującym królem, doskonale radzone y pożytecznie stawione następują wyroki, tak skutku onych oczekiwając, takową instrukcją y w niej zawarte zdań naszych artykuły, podpisem rąk własnym stwierdzamy. Datum w Grodnie. Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca Augusta dwudziestego siódmego dnia.

U tej instrukcyi podpisy, rąk iasnie wielmożnych imci panów obywatelów prześwietnego powiatu Grodzieńskiego temi wyrażono słowy: Antoni Tyzenhauz—podskarbi nadworny wielkiego xięstwa Litewskiego, starosta sądowy powiatu Grodzieńskiego, marszałek konfederacyi powiatu Grodzieńskiego, Tadeusz Jundził — marszałek y poseł powiatu Grodzieńskiego, Józef Wołowicz—podkomorzy powiatu Grodzieńskiego, Michał Politalski—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego *mp.*, Michał Wołkowicki—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Benedykt Boufał—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Jan Wołkowicki — stolnik y podstarości sądowy powiatu Grodzieńskiego, Ignacy Ignatowicz — podstoli powiatu Grodzieńskiego, Jakób Rukiewicz—cześnik y sędzia grodzki powiatu Grodzieńskiego, Kazimierz Wolmer—sędzia grodzki y obozny powiatu Grodzieńskiego, Franciszek Boufał—strażnik y pisarz grodzki powiatu Grodzieńskiego, Stanisław Daszkiewicz—łowczy powiatu Grodzieńskiego *mp.*, Ludwik Kazimierz Daszkiewicz—koniuszy powiatu Grodzieńskiego, Bogusław Stryeński, J. Stryeński, Maciej Antoni Strupiński *mp.*, Roman Goidamowicz — kom. Orszański, Andrzej Tomaszewski, Andrzej Obuchowski, Jerzy Hrynaszkiwicz, Wawrzyniec Obuchowicz, Benedykt Obuchowicz, Symon Hrynecwicz, Franciszek Baranowicz, Daniel Lipiński, Jan Budkowski, Józef Garbowski,

Bonifacy Sawicki, Jerzy Rosochacki, Antoni Tołoczko, Jan Stancewicz, Józef Ponikwicki, Andrzej Eysymont, Jerzy Jodkowski, Franciszek Bylezynski, Jerzy Olenski, Stanisław Kuzmicki, Jan Kuzmicki, Antoni Strucewicz, Alexander Narwoysz, Ludwik Narwoysz, Józef Narwoysz, Kasper Narwoysz, Piotr Narwoysz—chorąż. huzarski, Adam Alexandrowicz, Theodor Alexandrowicz, Marek Gradowski, Stefan Gradowski, Benedykt Sierkuciewski, Kazimierz Sierkuciewski, Antoni Sarosiek, Jan Dobrylewski, Paweł Kasperowicz, Karol Radziwilowicz, Stanisław Kuznicki, Jan Kuznicki, Kazim. Alexandrowicz, Maciej Kamiński, Antoni Daniszewicz, Franciszek Daniszewicz, Jan Daniszewicz, Stanisław Jan Abramowicz, Michał Skibicki, Jan Żarkiewicz, Piotr Hrynaszkiwicz, Alexander Strupiński, Symon Uroczyński, Jan Gur Kuszelewski *mp.*, Symon Gur Kuszelewski, Władysław Gurski-Kuszelewski, Józef Minuciez, Paweł Strzalkowski, Piotr Czewczeyko, Stanisław Leonowicz, Jan Szolkiewicz *mp.*, Michał Minuciez, Stefan Horbaczewski, Tadeusz Hrynaszkiwicz, Józef Antoni Jahodyński, Jan Turkiewicz, Jan Oleński, Woyciech Wincza, Jerzy Horbaczewski, Antoni Horbaczewski, Antoni Wołkowicki, Józef Wołkowicki, Piotr Wołkowicki, Stefan Wołkowicki, Felicyan Czeczot, Izidor Naruszewicz, Alexander Horbaczewski, Andrzej Łozowicki, Jan Kliziew, Tomasz Sokółowski, Benedykt Kamiński, Józef Kamiński, Kazimierz Dubicki—rotnistrz y pólkownik iego kr. mości, Jerzy Reszka *mp.*, Jerzy Wołkowicki, Józef Chlewiński, Michał Ignacy y Xawery Szaniawski, Tadeusz Alexandrowicz, Michał Sadlucky, Tadeusz Lenkiewicz, Mikołaj Kalenkiewicz, Heronim Alexandrowicz—sędzia ziemski Grodzieński, Zygmunt Głaszyński, Jerzy Dobrylewski, Andrzej Steckiewicz, Andrzej Wilamowski,

Jan Krzybułowski, Antoni Sobolewski, Stefan Eysymont, Wawrzyniec Konopka, Tomasz Wirtulewicz, Dominik Boufał, Jan Chibowski, Kazimierz Patynski, Jan Konopka, Michał Holebowicz, Piotr Ihnatowicz, Tadeusz Andrzejkowicz, Franciszek Puciłowski, Jakim Rukiewicz, Dominik Boufał, Jan Grabowski, Tadeusz Puciłowski, Michał Białobłocki †††, Józef Rakowski, Antoni Szymak, Michał Białobłocki, Michał Usowicz, Antoni Zmitkowski, Stanisław Petelczyc, Dominik Danowski, Michał Olizarowicz, Adam Petelczyc, Baltromiej Puljanowski, Jan Zaniewski, Jan Petelczyc, Stanisław Usowicz, Józef Petelczyc, Benedykt Horbaczewski, Michał Zapolski, Piotr Puciłowski, Józefat Klanicki — chorąży woiewodztwa Pomorskiego, Julian Rukiewicz, Jerzy Jodkowski, Michał Lenczewski mp., Stefan Nowicki, Andrzej Woytulewicz, Józef Goturski, Franciszek Tomaszewski, Jan Jurkiewicz, Woyciech Dobrosielski, Józef Kulicki, Kazimierz Kisłowski, Stanisław Jodkowski, Jerzy Jodkowski, Dyonizy Patyński, Antoni Toloczko, Symon Olenski mp., Kazimierz Leszczyński, Tadeusz Witkiewicz, Kazimierz Alexandrowicz, Stanisław Kuzmicki, Jan Kuzmicki, Piotr Dobrylewski, Jerzy Leonowicz, Franciszek Obrycki, Stanisław Daniszewicz, Woyciech Konopko, Antoni Narbut, Bonifacy Sasin-Rusinowicz, Jan Byleczyński, Felician Byleczyński, Jerzy Massalski, Józef Nowicki, Jan Antoszewski, Kazimierz Korsak, Jan Ih. Hryszkiewicz, Józef Soltan, Ludwik Przeszmał-Chorzelski, Cyprian Lubowicki, Paweł Byleczyński, Antoni Kulikowski, Kazimierz Eysymont, Tadeusz Jabłonowski, Maciej Bociarski, Jerzy Budkowski, Antoni Grabowski, Piotr Eysymont, Józef Kamiński, Woyciech Kamiński, Tadeusz Kiernożycki, Tadeusz Kiszewski. Antoni Howtał,

Antoni Narbut, Jan Słonezewski, Maciej Eysymont, Maciej Olenski, Kazimierz Eysymont, Ignacy Toloczko, Tomasz Arechwa, Jakub Eysymont, Stanisław Eysymont, Józef Starzynski, Stefan Olenski, Samuel Toszyński, Gabryel Wereszczyński, Stanisław Jasiński, Kazimierz Cidzik, Stanisław Woroniec, Zacharyasz Dobrylewski, Stanisław Konopka mp., Symon Konopka, Jan Orzechowski, Maciej Eysymont, Antoni Kleczkowski, Antoni Eysymont, Maciej Eysymont, Jakób Eysymont, Jakób Mańkowski, Józef Strzemiński, Tomasz Kulikowski, Stanisław Kraiewski, Stanisław Szaniawski mp., Jan Popowski, Michał Hromyka mp., Władysław Kulbacki mp., Piotr Piraski, Ludwik Wolmer mp., Thadeusz Wolmer mp., Ludwik Pokłoński, Antoni Ulesewicz, Józef Miechowicz, Andrzej Ilicz, Antoni Wysocki, Jerzy Izbicki, Piotr Szczuka, Jakub Konopka, Adam Wolmer, Symon Szczepkowski, Stefan Olkowski †††, Kaietan Siemaszko, Józef Siemaszko, Franciszek Daczewski, Stefan Jasiński †, Stanisław Jasiński, Stefan Puljanowski, Andrzej Borkowski, Józef Kozłowski, Jan Bukoienski, Piotr Kozłowski, Andrzej Rychorski-Sawicz, Grzegorz Jamielkowski, Marcin Zarski, Antoni Moroz mp., Jan Jabłonski, Antoni Skwarkowski, Jan Szerenasz, Piotr Kulikowski, Tomasz Sokołowski, Józef Okrycki, Teodor Siwicki, Antoni Budkowski, Józef Jodkowski, Maciej Horbaczewski, Maciej Maliszewski, Kazimierz Grzybowski, Józef Rybiński mp., Leon Rybiński, Tomasz Rybiński, Piotr Rybiński, Antoni Chrapkiewicz, Antoni Eysmał, Konstanty Leskiewicz, Jakub Biergiel, Andrzej Pisanka, Franciszek Chrapkiewicz, Tadeusz Pisanka, Krzysztof Szaciłowski, Józef Łuszczyński, Michał Ostrowski, Antoni Szymanowski, Rafał Cieszeyko, Michał Biliński, Jerzy Roszczewski †, Ste-

fan Rynkiewicz, Karol Horodenski mp., Ludwik Eysymont †, Jerzy Wasilewski, Władysław Kulbacki, Jerzy Olizarowicz, Woyciech Korycki, Tomasz Szulborski, Antoni Wodyński ††, Piotr Szczutowski, G. R. S. Ignacy Woynicz mp., Antoni Chlewiński, Jerzy Weys, Józef Kardaszewicz, Stanisław Reszka, Stanisław Piekarski, Dominik Józef Dziekoński, Ignacy Robrukiewicz, Paweł Iwaszkiewicz, Adam Cieszeyko, Tadeusz Siemaszko, A. D. Horodecki mp., Michał Bilwin, Symon Haraburda, Stanisław Popławski mp., Jan Horohlad, Alexander Kozłowski, Teodor Horbaczewski, Jakub Kozłowski, Stanisław Eysymont, Michał Eysymont †, Dominik Eysymont, Józef Eysymont †, Jan Puciłowski †, Józef x. Józef Puciłowski †, Andrzej Puciłowski, Józef Tołoczko, Marcin Tołoczko, Symon Horbaczewski, Dominik Horbaczewski, Maciej Horbaczewski, Alexander Horbaczewski, Michał Glindzicz, Józef Glindzicz, Jerzy Sierkuciewski †, Dominik Sierkuciewski †, Paweł Sierkuciewski †, Franciszek Sierkuciewski, Jan Sierkuciewski, Tomasz Łazawicki ††, Wawrzyniec Łazowicki ††, Stefan Tołoczko, Waleryan Tołoczko, Bartłomiej Tołoczko ††, Maciej Tołoczko †††, Symon Tołoczko, Marcin Tołoczko †††, Symon Tołoczko, Marcin Tołoczko ††, Mikołaj Tołoczko †, Sebestyan Tołoczko †, Jan Starzyński †, Maciej Starzyński †, Tomasz Starzyński †, Antoni Starzyński †, Marcin Starzynski †, Theodor Starzyński †, Michał Starzyński †, Symon Starzyński †, Jerzy Sierkuciewski †, Dominik Sierkuciewski †, Waleryan Sierkuciewski †, Sebestyan Horbaczewski, T. Kurzenicki M. L. B., Paweł Kłasowski mp., Tołoczko mp., Adam Korzon, B. Taszkuński, Andrzej Dzierzoński mp., Andrzej Fraszkowski, Franciszek Kamiński, A. Jakubowski, Antoni Maiewski, Symon Myszkowski,

Alexander Wysocki, Ignacy Derwiński, Kazimierz Piotrowski, Józef Antoni Brodowski, Antoni Cwikliński, Jan Kraiewski, Maciej Wysocki, Kazimierz Goinowski, Piotr Hrynaszkiwicz, Michał Skibicki, Piotr Grynaszkiwicz, Jan Sabło, Sebestyan Wysocki, Józef Bobrownicki, Wawrzyniec Ostrowski, Maciej Bartoszewicz, Jan Tarkiewicz, Jendrzey Wroczyński, Paweł Roszkowski, Józef Antoni Kolankowski, Michał Olenski, Józef Olenski, Michał Birciaszewski, Jakub Czarniecki, Walenty Węgrowski, Bonifacy Jabłoński, Michał Ladkowski, Kazim. Ladkowski, Felicyan Wysocki, Józef Skibicki, Józef Zdąnowicz, Kazimierz Ladkowski, Symon Skilondziewski, Franciszek Jurgielewski, Stefan Diakiewicz, Michał Kamiński, Jan Czarnowski, Józef Woyciechowski, Antoni Noreyko, Franciszek Nareyko, Antoni Diakiewicz, Józefat Olenski mp., Kazimierz Ladkowski, Józef Kamiński, Antoni Mickiewicz, Stanisław Niewierowski, Jerzy Szaciłowski, Woyciech Biszewski, Michał Lisowski, Piotr Tazinowski, Franciszek Kurzeniecki, Józef Banikowski, Józef Dzwonkowski, Marcin Sarosiek, Jerzy Cichowski, Antoni Siekuciewski, Jan Obuchowicz, Franciszek Jastrzębski, Stanisław Ciechowski L. P. G., Jakub Reszka mp., Piotr Obuchowski, Antoni Obuchowski, Józef Kazimierz Rodkiewicz, Jerzy Maliewski, Franciszek Darzewski, Marcin I. Franciszek Jakubowski, Ignacy Jakubowski, Jan Białokoz, Wawrzyniec Klosowski, Jerzy Jhnatowicz, Franciszek Kraszewski, Tadeusz P. S. Józef Szymak, Jan Sawicki, Jakub Kurzeniecki, Stanisław Budwil, Stefan Wasilkowski mp., Józef Wysocki mp., Paweł Płoński, Jerzy Raykiewicz, Antoni Borecki mp., Stanisław Kandzierski, Bartłomiej Jhnatowicz, Piotr Sokółowski, Adam Olizarowicz, Michał Obuchowski, Michał Cikaczewski, Jan z Jasienki Jasiński mp.,

Ignacy Worytko — komornik województwa Wileńskiego, Andrzej Olizarowicz, Jan Karwowski, Antoni Swieszkowski, Ludwik Swieszkowski, Bartłomiej Sawicz, Adam Gorski, Michał Tański, Józef Markiewicz — komornik województwa Wileńskiego, Tadeusz Sawicz, Franciszek Zanowski, Ignacy Sawicz, Ignacy Jakubowski, Ignacy Szaniawski, Józef Massalski, Felicyan Massalski, Antoni Buchowiecki, Tadeusz Sawicz, Józef Sawicz, Bartłomiej Zarzecki mp., Piotr Łukiewicz, Jan Makiński, Andrzej Maliński, Alexander Jandyński, Jakub Pisanka, Rafał Pisanka, Adam Lubowicki, W. Zadorski mp., Marcin Lubowicki, Stanisław Malinski mp., Antoni Zaleski, Antoni Pisanka, Marcin Pisanka, Thadeusz Czechowicz, Piotr Jakub Krupowicz, Antoni Zaleski, Antoni Zaniewski, Stanisław Niewierowski, Alexander Rydzhorski Sawicz — rotmistrz, Michał Bohdanowicz, Felicyan Eysymat †††, Paweł Eysy-

mont, Jerzy Bartoszewicz, Jan Maliszewski †††, Paweł Obuchowski †, Józef Obuchowski, Antoni Bobrukiewicz, Michał Snarski, Jerzy Siezieniewski, Piotr Obuchowski, Piotr Szczuka, Antoni Eysymont, Adam Tołoczko, Adam Olizarowicz, Andrzej Olizarowicz, Tadeusz Kalankowski, Stanisław Proniewicz, Stanisław Reszka, Symon Woronowicz, Jan Puciłowski †, Stanisław Horbaczewski, Antoni Horbaczewski, Adam Horbaczewski, Ignacy Adam J. Pochorski, Lenkiewicz i. w L., Józef Kawzan, Paweł Pacenko — stanowniczy powiatu Grodzieńskiego, Józef Maliński, Ludwik Kantimir-Terpiłowski — cześnik województwa Trockiego, Ignacy Grobicki, Thadeusz Wolmar, Michał Witkiewicz, Maciej Glindzicz. Która to takowa instrukcja, za podaniem oney przez wyż wyrażonego imci do akt, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęta y wpisana.

1767 г.

Изъ книги за 1765 г., листы 869—874.

29. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта посламъ, отправляемымъ на экстраординарный сеймъ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись на сеймикъ въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ, отправляемымъ на экстраординарный сеймъ инструкцію слѣдующаго содержания:

1) просить маршалка короннаго, чтобы онъ открылъ предстоящій сеймъ и окончилъ его; а въ случаѣ его нежеланія просить принять на себя эту обязанность Брестовскаго, конфедератскаго маршалка;

2) наблюдать за порядкомъ сеймованья и неприкосновенностию римско-католической вѣры;

3) требовать, чтобы римско-католическая вѣра сохранена была въ полной неприкосновенности, для какой цѣли и составлена была настоящая конфедерация;

4) принимая во вниманіе общаніе императрицы Россійской — сохранить въ рѣчи-посполитой прежній государственный порядокъ, послѣ междуцарствія требовать, чтобы восстановлены были

прежня шляхетскія права, въ особенности *liberum veto*, замѣненное теперь большинствомъ голосовъ, чтобы уничтожены были всѣ постановленія предшествовавшихъ сеймовъ, конвокаційнаго, элекційнаго и коронаційнаго;

5) требовать заключенія съ Россіей мира и союза;

6) для поддержанія этого мира, позволить (грекамъ) диссидентамъ воспользоваться ихъ правами;

7) настаивать, чтобы уничтожена была военная коммиссія и возвращена власть правительственнымъ учрежденіямъ;

7) требовать, чтобы подскарбіи представили отчеты въ государственныхъ суммахъ; чтобы эти послѣдніе не расходовались безъ одобренія рѣчи-посполитой; чтобы больше не отстраивались кадетскіе корпуса и изъ существующихъ оставлена была $\frac{1}{4}$;

9) ходатайствовать о возвращеніи Виленскаго воеводства и Шавельской экономіи кн. Радзивилу, отнятыхъ сеймовыми конституціями, и вознагражденію его за убытки;

10) предложить рѣчи-посполитой принести публичную благодарность Брестовскому и Радзивилу—конфедератскимъ маршалкамъ;

11) ходатайствовать о сохраненіи Несвижскаго архива за кн. Радзивилами;

12) повторить пунктъ 9-й;

13) потребовать возобновленія правъ и привилегій, дарованныхъ землѣ Прусской;

14) просить, чтобы уничтожено было постановленіе скарбовой коммиссіи о столовыхъ королевскихъ имѣніяхъ, вслѣдствіе котораго многіи семейства *доживотниковъ* должны лишиться куса хлѣба;

15) просить о вознагражденіи за убытки, причиненныя русскими войсками Виленскому епископу Массальскому въ столовыхъ имѣніяхъ;

16) объ уплатѣ казеннаго долга наслѣдникамъ Раснеровъ;

17) о непричисленіи Городна къ экономическимъ имѣніямъ и сохраненіи для него правъ и привилегій, дарованныхъ предъ и послѣ уни;

18) о прекращеніи захватовъ и о возвратѣ захваченныхъ шляхетскихъ имѣній казной ихъ прежнимъ владѣльцамъ;

19) о воспрещеніи почтовымъ секретарямъ взимать по 12 грошей съ лота;

20) объ утвержденіи за базилианами фундаша Мпцутовъ;

21) объ утвержденіи таковыхъ же фундашей за доминиканами;

22) о канонизаціи благословеннаго Фабіана;

23) объ уничтоженіи декрета скарбовой коммиссіи по поводу суммъ, розданныхъ монастырями еврейскому кагалу; о возвращеніи бернардинамъ правъ на свободное пользованіе мельницею на Лососи и бернардинкамъ захваченныхъ имѣній;

24) о смягченіи наказаній, назначенныхъ конфедераціей Станиславу и Осипу Цѣхаловичамъ;

25) о сохраненіи прежней цѣнности за нѣкоторыми монетами, а именно: за червоннымъ злотымъ—18 злотыхъ, за талеромъ битымъ—8 злотыхъ, за шестакомъ битымъ—12 грошей и 2 шеляговъ;

26) объ удаленіи русскихъ войскъ изъ предѣловъ рѣчи-посполитой и о вознагражденіи за причиненныя ими обывателямъ обиды.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmego, miesiąca Augusta dwudziestego szóstego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Wołkowickim — stolnikiem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, comparendo personaliter imé pan Paweł Pacenko—plenipotent iasnie oświeconego xięcia iego mości Radziwiła, instrukcyią od prześwietnego

powiatu Grodzieńskiego wielmożnym incipantom posłom na seym extraordinaryny Warszawski obranym, daną, ad acta xiąg grodzkich Grodzieńskich de tenore sequenti.

Instrukcyia. My rady, senatorowie, dygnitarze, rycerstwo, szlachta y obywatele powiatu Grodzieńskiego, węzłem konfederacyi tak partykularney, iako generalney spoliceni, także uniwersalami iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, iako też

od iasnie wielmożnego imci pana marszałka generalney konfederacyi prowincyi wielkiego xięztwa Litewskiego wydanemi, do obrania posłów na seym extra-ordynaryiny dnia piątego Pazdziernika zacząć się mający, na mieyscu zwyczajnym publicznych obrad na dniu dwudziestym czwartym, miesiąca Sierpnia w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmym zgromadziwszy się do miasta iego królewskiey mości Grodna na zamek, a upatrując uniwersalnego dobra, a w nim y partykularnych żądź powiatu naszego uszczęśliwienia, tę praesenti actu dajemy wielmożnym imci panom Karolowi Litaworowi Chrebtowiczowi—marszałkowi konfederacyi, pisarzowi ziemskiemu powiatu Grodzieńskiego, Andrzejowi Glindziczowi—krayczemu tegoż powiatu Grodzieńskiego, iako e medio nostri wybranym na seym blisko następujący posłom, instrukcyą, obowiązując ichmościów nie tylko przez tę wdzioczność y rzetelność, którą obieraięcym na funkcyą obrani zawsze są winni, ale y osobliwie przez samę konfederacyi naszej ściśle spoicnie, z przymierzenia y z przysiężeniem, aby ad mentem tego aktu konfederacyi generalney wielkiego xięztwa Litewskiego, cokolwiek do uskutecznienia pożytecznych iego zamysłów w tym że akcie spisany w Wilnie ciż imci panowie posłowie nasi promowali y popierali.

Primo. Ponieważ stany skonfederowane wszystkich prowincyi, tak Korony iako y wielkiego xięztwa Litewskiego w ręku godnych marszałków rząd w dysponowanie y ubezpieczenie zostawiły kraiove, zaczym imci panowie posłowie, ziechawszy się na mieysce seymowania, upraszać będą iasnie oświeconego xięcia imci marszałka generalney konfederacyi prowincyi koronney, aby non obstante lege starey laski następujący seym zagaić y onemu urzędem marszałkowskim

prezydować raczył na tymże seymie; a iżeli by takowey funkcyi sam iasnie oświecony xiąże imci przyiac niechciał, tedy in eo casu ciż imci panowie posłowie nasi nikogo innego, iak tylko iasnie wielmożnego imci pana Brzostowskiego—marszałka generalney konfederacyi naszej prowincyi w. x. Lit., urząd teyże laski seymowey upraszać y przy niey utrzymywać będą.

Secundo. Do zachowania należytego porządku seymowania y ucalenia religii świętey katolickiey-rzymskiey, praw dawnych oyczystych, wolność naszą utrzymujących, zalecamy to najpierwicy imci panom posłom naszym, aby nie przestępując porządku terazniejszey instrukcyi naszej, ten artykuł czyli punkt primo loco promowować, który w terazniejszey instrukcyi iest najpierwicy położony, po ułatwieniu zaś pierwszego, aby tym porządkiem non promiscue, ale gradatim do traktowania dalszych przystępowali, 'sub fide honore et conscientia zalecamy.

Tertio. Jako wszystkie stany wielkiego xięztwa Litewskiego nie inną myślą ad mentem generalney konfederacyi przystąpili, tylko circa tuitionem wiary ś. Katolickiey-Rzymskiey y praw tę świętą religią rzymską-katolicką zaszczycających y ubezpieczających, cośmy przy związku naszym rotą iuramentu stwierdzili y cośmy utrzymać nieodstępnie ofiarowali się, tak też my obywatele powiatu Grodzieńskiego, obranym na seym następujący imci panom posłom naszym w najpierwszym y najsćisleyszym to zalecamy obowiązku, aby taż panująca najswiętsza wiara katolicka (za całość którey życie y krew naszą sakryfikować chętnie obowiązujemy się) iak naysmocniey et integerime zachowana y utrzymywana była.

Quarto. A iako naysćisnieysza Imperatorowa ieymość w deklaracyi swojey laskawie

postrzega, iż nowe czasu bezkrólewie ustawy do elekcyi króla tylko trwać mają, potym zaś wszystko do dawnego wracać się porządku y dawney poddawszy się formie rzecz-pospolita na pierwszych swych spocząc powinna fundamentach, co że się nie tak stało podczas ostatniego bezkrólewia; duchy bowiem, którym smaczne były pod konfederacją rządu, wszelkimi o to starali się siłami, aby w tey extraordinaryney, a prawem fundamentalney y głos wolny skrepowawszy wprowadzić pluralitatem, mocą której, non attento activitati liberum veto na posledniejszych seymach są uformowane prawa, w których nie tylko przez obywatelów skonfederowanych prowincyi, ale też przez sąsiedzkie nam sprzyiające potencynie postrzeżone są skutki ambicyi ducha panowaniem technącego, sidła z uymą wolności: przeto o skasowanie tych wszystkich praw na seymach konwokacyinym, ordynaryinym immediate odeszłym ustanowionych, nie przystępując do dalszych materyi ichność panowie posłowie nasi, dopomnic się powinni, iak naygorliwiey przez szacunek drogiego kleynotu wolnością, krwią przodków naszych nabytego, przy tym stanąć mają.

Quinto. Żądamy dla tego y obowiązujemy imci panów posłów naszych, aby naypryncypalnicy utrzymywali na seymie przyszłym, gdyby oświadczenie od rzeczy-pospolitey należytey rekognicyi nayiaśnieyszey imperatorowej ieymości Rossieyskiej uczynione było, za wspaniałość umysłu Jey, której skutki pożyteczne dla wolności naszej doznaiemy y na zmocnienie y dowod nieporuszoney y nieodmienney sąsiedzkiej przyiaźni, aby soiusze y przymierza postanowione między rzeczą-pospolitą a państwem Rossyiskim zaszłe, utwierdzone były, domówić się mają imci panowie posłowie.

Sexto. Chcąc nie tylko dobre świadectwo

lecz y stałą z nayiaśnieyszą Imperatorową ieymością Rossyiską a rzeczą-pospolitą zachować przyiaźń, przez wzgląd teyże nayiaśnieyszey Imperatorowej ieymości interpozycyi za Grekami y dyssydentami, współobywatelami naszymi, aby się onym należyta stała sprawiedliwość, zgadzaiąca się z prawami kościoła świętego y rzeczy-pospolitey, zezwalamy.

Septimo. Przezorność y doświadczenie przodków naszych za iedny cel, dobro pospolite mairących, żadną prywatą nie uwodzających się, iak wiele zależy na urzędach hetmańskich, doznawszy przez tak wiele wieków i wielorakiemi prawami też urzędy znacniali; które że są ze wszystkich prerogatyw wyzute, iż rzecz-pospolita żadney obrony, pomocy y zasłony mieć nie może, zacych obliguemy imci panów posłów fide, honore et conscientia, o utrzymanie nieodstępnie, aby też urzędy do zupełney władzy według dawnych praw przywrócone były, a kommissya wojskowa aby skasowana. In casu takowych przeciwności, ażeby nie tylko ore publico na seymie o to manifesto wali się, ale in actis publicis tenże manifest zanieśli.

Octavo. Imci panowie podskarbiowie wielcy oboygą narodów aby na teraznieyszym seymie stricte kalkulowani byli, imci panowie posłowie insistent, y summy do skarbu przychodzące bez konsensu y wyrazney woli rzeczy-pospolitey, aby expensowane nie były, quam maxime et strictissime opiszą y obwaruią. Tudzież mniej pożyteczne rozchody aby zniesione były, mianowicie na kupienie pałaców y nowych erekcyi dla kadetów, których nad proporecyą przychodów y woyska rzeczy-pospolitey w małym kompucie zostającego znaczna znajdnie się liczba, umnieyszyć y do czwartey części reducirze teraznieyszego komputu kadetów, usilnego doło-

żą starania imci panowie posłowie y na dalsze rozchody nie pozwolą.

Nono. Dokładnie imci panowie posłowie domówić się powinni, ażeby wszystkie szkody tam in mobilibus, quam in proventibus iaśnie oświeconemu xięciu iegomości Karolowi Radziwiłowi—marszałkowi konfederacyi generalney prowincyi koronney, poczynione y przez czas bytności iego za granicą poniesione, nadgrodzone były, a oraz restytucya honoru z przywróceniem woiewodztwa Wileńskiego y ekonomii Szawelskiej, gwałtownie, bez oddania summy y nie na terminie dwoma konstytucyami, pierwszą roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt pierwszego, drugą tysiąc sześćset czterdziestego ósmego, mocno warowanym, odebraney y wrócenie intrat przez te lata wybranych y dostatecznie po wszystkich dobrach szkod nadgrodzenie singulariter zalecamy.

Decimo. A że iaśnie oświecony xiąże iegomość Karol Radziwił y iaśnie wielmożny imci pan Stanisław Brzostowski—marszałkowie generalney konfederacyi prowincyi koronney y Litewskiej, pomnażając wielkie przodków swoich zasługi w terazniejszych czasach cum dispendo zdrowia y substancyi nieoszacowaną dobru pospolitemu oświadczają użyteczność y do publicznego nam przodukują uszczęśliwienia, dystyngwowane sobie zasługują względu, przeto imci panowie posłowie nasi tychże iaśnie wielmożnych imci panów marszałków generalnych konfederacyi koronney y Litewskiej zupeney wdzięczności całej rzeczy-pospolitey iak naysilniey zalecić y o nią domówić się mają.

Undecimo. Dom iaśnie oświeconych xiążąt ichmościów Radziwiłów, starożytność swoją od pierwszych xiążąt Litewskich wywodzący, nie dał się nigdy przewyższyć w swojej wierności y miłości ku oyczyźnie, która wiele razy w woynach zostawała, meźnie

bronil na własnym żoldzie chowanym żołnierzem, fortcami y skarbami swemi, iako wiele konstytucyi wielkiego xięztwa Litewskiego in volumine legum znajdujących się daie świadectwo y wdzięczność rzeczy-pospolitey wyznawa, wielkimi przeto zasługami swemi pozyskał te wiarę, iż konserwacyą archiwów wielkiego xięztwa Litewskiego Zygmunt August—król Polski, za zgodą stanów rzeczy-pospolitey przywileiem swoim roku tysiąc pięćset pięćdziesiąt pierwszego podpisanym, oddał na wieczne czasy xiążętom Radziwiłom linii Nieświskiey y ich potomkom, przez których ten skład archiwów iest wiernie y pilnie konserwowany, aż do terazniejszey pory z zaszczytem prowincyi wielkiego xięztwa Litewskiego; więc instabunt imci panowie posłowie nasi, aby na seymie następującym konserwacya tychże archiwów Litewskich w dom xiążąt Radziwiłów linii Nieświskiey była potwierdzona.

Duodecimo. Rekomendacya osoby y interessa iaśnie oświeconego xięcia iegomości Karola Radziwiła — marszałka generalney konfederacyi koronney, respective o przywrócenie woiewodztwa y ekonomii Szawelskiej gwałtownie bez oddania summy y nie na terminie dwoma konstytucyami, pierwszą roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt pierwszego, drugą tysiąc sześćset czterdziestego ósmego mocno warowanym, odebrane y wrócenia intrat przez te lata wybranych y dostatecznie po wszystkich dobrach szkod nadgrodzenie.

Decimo tertio. Ichmość panowie posłowie nasi utrzymywać będą prawa y przywileie ziem Prusskich, które seymem convocationis y następującymi złamane są, iako to: postanowieniem cła, zgwałceniem prawa indygenatu, odprawieniem elekcyi bez przytomności na niey ziem Prusskich, lubo ta prerogatywa nie tylko dawnymi przywileia-

mi, lecz jeszcze in simili casu Zygmunta pierwszego, Zygmunta Augusta iak naysolenniey przyznana y potwierdzona, poddaniem pluralitati na seymie coronationis decyzyi praw oryginalnych ziem Pruskich intentowanych, processem niesprawiedliwym miastom Pruskim o mennicę, lubo to per privilegium accessionis tymże miastom assekurowane y inne tych ziem gravamina sprawiedliwey y mocney manutenencyi zalecamy.

Decimo quarto. Między wyżej wyrażoną in publicum bonum dobromyślnością naszą nieposlednią w nas, a żadną nieinteressowaną prywatą wzbudza troskliwość y użalenie, ucalenie in suo flore dobr stołowi królom naszym oddanych, które że są haereditarium rzeczy - pospolitey patrimonium rządowi administracyi od królów wyznaczonym, tylko per tractum życia lub panowania onych służącym, ale przez zbytne praetextu wymyślney ekonomiki emunkeye z naruszeniem gwałtownym przywilejów obywatelskich ad ultimam przychodzą desolationem, przez administracyą iego królewskiej mości w dobrach stołowych ekonomii Grodzieńskiej, która nie pozwoliwszy explikacyi donatarariuszom y nie wszedłszy in cognitionem ich przywilejów, któremi się zaszczycają od nayiaśniejszych królów Stefana Batorego, Zygmontów et per consequens aż do Augusta trzeciego na ich dzierżawki konfirmowanemi, z onych gwałtowne depossydowała. Oycowskie iego królewskiej mości serce z którego profluvies emanat munificentia dobroci nie pozwoli w tym przewyższyć się nayiaśniejszym antecessorom swoim, którzy za sakryfikowane przodków ich przy dostojenstwie maiestatu y rzeczy - pospolitey in dispendium życia y fortun własnych te im ponadawali pustych gruntów y w niewytrzebionych lasów kawałki, które się

w konstytucyach nazywają nowe kultury, y one z odrobin stołu pańskiego mają sobie konferowane, innych krwią antecessorów circa fidelitatem monarchów y rzeczy - pospolitey, drugich własnymi summami nabyte, co nas non postreme et cordialiter afficit, że pod szczęśliwym Piastowskim obywatelskiego żądania panowaniem tam wielu wdów z dziećmi, sierot, y ubogich bez żadnego do życia sposobu ludzi zasazonemi wielkim sumptem poddaniami, z zasiewami, z zabudowaniem y ubogiemi ich majątkami wyzuto, et populi fletus, et dolor ipse docet, że nie był decessus skarbowi ekonomicznemu, ponieważ corocznie co zaś to większą aukcyą czynsze, hiberny y inne podatki do skarbu iego królewskiej mości dochodziły, ad aerarium zaś rzeczy - pospolitey podymne, czopowe szeleżne wnaszane były, uchoway Boże, żeby co noviter od ekonomii avelli miało, ale co za dawnymi prawami nayiaśniejszych panów nadano, to teraz odebrano. Zaczyn imci panowie posłowie nasi domówią się przed stanami skonfederowanemi rzeczy - pospolitey o obmyślenie sposobu tak pro praeterito w upomnieniu się przyczyn y przyczyniającej się dezolacyi, iako też pro futuro zabezpieczenia y ubezpieczenia publicznego w tym dobra, oraz uniżone proźby nasze do maiestatu iego królewskiej mości zaniósą przy prawach, które cytować będą konstytucyą tysiąc sześćset pierwszego folio octavo. W starych konstytucyach nie mają też podlegać tej lustracyi wsi, które przez nas od ekonomii oddane są komużkolwiek dożywoćnim prawem przed konstytucyą seymu anni millesimi quinquecentesimo nonagesimi, wszakże possessores będą powinni z nich kwartę płacić, drugą według uchwały terażniejszey, a potym wolne nam będzie zawsze rozdawać takie dobra dożywoćnym prawem po lustracyi, czemu zawadzać

niema konstytucya o ekonomiach uczyniona. Konstytucya tysiąc sześćset siódmego folio octavo w starych konstytucjach titulo ekonomiach, ekonomii też nad te, które w prawie opisane przyczyniać nie będziemy y przyczynione zniesiemy, trzy części jednak proventuum, któremiśmy dysponowali albo dysponować będziemy, całe zastawimy sobie, a insze dobra, które do stołu naszego należą y dyspozycyi naszej przypadają będą, dawać mamy dożywociem wedle prawa tysiąc sześćset trzydziestego wtórego folio decimo quarto. In pactis conventis króla Władysława id sonat.

Decimo quinto. Nie poślednie też zalecamy imci panom posłom, ażeby urgentissime domówili się o krzywdy w dobrach stołowych iasnie wielmożnego iego mościęcia Ignacego z wielkich książąt Ruskich Massalskiego—biskupa Wileńskiego, pasterza naszego, przez wojsko auxiliarne Rosyjskie czasu ostatniego seymu przeszłego roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego poczynione, które ażeby w zupełności nadgrozone były, dopraszać się będą u najiasniejszego maiestatu y stanów skonfederowanych rzeczy-pospolitey, gdyby też nadgroda przez interessowanie się najiasniejszego maiestatu y stanów zupełnych skutecznie in aequivalenti nastąpić mogła.

Decimo sexto. Dług imci panom Romerom do rzeczy-pospolitey należący excapite imci pana Mateusza — generała artyleryi wielkiego księstwa Litewskiego pochodzący, aby sukcesorom onego był wypłacony, instabunt iasnie wielmożni imci panowie posłowie.

Decimo septimo. Miasto Grodno, domicilium seymów, ad mentem dawnych konstytucyi rzeczy-pospolitey, iako cura inquilines civitatensibus, nigdy ad corpus oeconomicum nie należało, tak ucalenia od iurydykeyi

ekonomiczney y nakładów oraz praw y przywileiów, nadań, ante et post unionem służących approbaty, tudzież placów pańskich, szlacheckich w tymże mieście będących, iuri terrestri podległych, circa iura haereditaria et possessiones imci panowie posłowie instabunt.

Decimo octavo. Ponieważ administracya ekonomii iego królewskiej mości Grodzieńskiej nie tylko dobra titulo hibernowe albo stołowe, lecz y ziemskie szlacheckie, żadnym wątpliwościom nie podlegające, od unii wielkiego księstwa Litewskiego w spokojnych posesyach będące y pactami recenter przez najiasniejszego króla imci, szczęśliwie nam panującego, utwierdzone w inwentarzach starodawnych ekonomii iego królewskiej mości excypowane, tak praetextu uformowanych dyfferencyi, iako pod różnemi praetextami wymyślnemi gwałtownie pozabierała y daley nie przestaie, zaczyn ażeby takowe ausus poskromione byź mogły, o restytucyą per reinductionem w grodach lub w ziemstwach swoich powiatów imci panowie posłowie mocno domawiać się tenebuntur.

Decimo nono. Kurs poczty wielkiego księstwa Litewskiego praevio censu tak z dóbr hibernowych iako y stołowych przez konstytucyą ustanowiony, że imci panowie posłowie, sekretarze poczt solaria od lotu po dwanaście groszy extorsive biorą, ażeby takowe abusus nie poszły w dalszy czas nie szły in usus, ciż imci panowie posłowie starania dolożyć mają.

Vigesimo. Fundusz de nova radice wielebnych imci księży bazylianów konwentu Kuznickiego, przez wielmożnych imci panów Micutów na Sterpeykach uczyniony, ażeby był approbowany, imci panowie posłowie raczają instare.

Vigesimo primo. Fundusz wielebnych księży dominikanów w prowincyi Litewskiej,

iako to: klasztorów Zabielskiego, Liszkowskiego, Hoszczewskiego, Poporekiego, Agłońskiego, Skopiskiego etc. do approbaty podać.

Vigesimo secundo. O kanonizacyą błogosławionego Fabiana tak maiestatowi, iako y stanom rzeczy-pospolitey, ażeby do Rzymu instare raczyli, imci panów posłów obliguiemy.

Vigesimo tertio. Ubogi konwent Grodzieński wielebnych oyców bernardynów, także y drugie klasztory wielebne panny bernardynki, brygitki, konwentu Grodzieńskiego y inne dekretem kommissyi skarbowey Litewskiej w pomnieyszeniu prowincyi od sum na kahale Grodzieńskim będących, są uciążliwie pokrzywdzeni, że nie mają sposobu do życia, zaczym takowego dekretu totaliter skasowania. Także ciż xieża bernardyni od funduszu swego, także wielebne panny bernardynki y brygitki Grodzieńskiej od nayiaśniejszych monarchów Polskich mieli nadane przywileie na wolny wstęp do puszczy ekonomii Grodzieńskiej, o osobliwie xieży bernardynam do młynów na Łosośnie rzece będących, wolne mliwo mieli,—instabunt imci panowie posłowie do maiestatu iego królewskiej mości y do stanów skonfederowanych, aby y dopiero wolną do puszczy y mliwo pozwolone mieli, a wielebne panny bernardynki Grodzieńskie, że w dobrach Jarosławce od ekonomii Grodzieńskiej w zabranii gruntów, łąk, Przekop y Ostrow nazwane, są pokrzywdzeni, per reinductionem w grodach lub w ziemstwach dochodzenia imci panowie posłowie domówić się mają.

Vigesimo quarto. Ponieważ i. o. imci panowie posłowie Stanisław—general-adiutant woysk Litewskich y Józef—staroście Mściślawski Ciechanowiccy, dekretem przeszley konfederacyi Litewskiej są uciążliwie sądzeni, zaczym ażeby a rigore dekretu byli wolnymi, instabunt imci panowie posłowie.

Vigesimo quinto. Względem monety konstytucyą roku tysiąc siedmsetnego approbowaney z wyrażeniem quantitatis: Czerwony złoty po złotych osimnaście, taler bity po złotych osim, szostak bity po groszy dwanaście y szelągów dwa, ażeby w tey kurrencyi zachowana była, obliguiemy usilnie imci panów posłów.

Vigesimo sexto. A ponieważ woyska auxyliarne Rossyiskie w państwach rzeczy-pospolitey, w Polsce y Litwie znayduią się, zaczym dopomnieć się mają imci panowie posłowie u iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, aby vigore paktów konwentów przez poważne swoje interessowanie się, iako też przez interpozycyą stanów rzeczy-pospolitey skonfederowanych, też woysko wyprowadzone było y szkody poczynione przez zesłaną kommissyą, żeby nadgrozone były. Co do utrzymania wiary świętey katolickiey - rzymskiey, praw kościoła świętego y wolności szlacheckich, fidei activitati et dexteritati tychże imci pp. posłów commitimus. Datum w Grodnie, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmego, miesiąca Augusta dwudziestego piątego dnia. Za imci pp. Tadeuszem Alexandrowiczem—sędzicem ziemskim Grodzieńskim y imci panem Józefem Sadluckim—starościcem Krykszańskim—kompowietnikami naszymi Grodzieńskimi, ażeby a rigore dekretu przeszley konfederacyi Litewskiej byli uwolnieni et ad activitatem przypuszczeni, tych że imci panów posłów obstringimus. Dat roku, miesiąca y dnia ut supra.

Item akademia Lwowska prowincyi Małopolskiej societatis Jesu prowincyi, aby była przyzwotem innymi akademiom przywilejami approbowana, na następującym seymie, dopraszać się mają ichmć panowie posłowie. Także, ponieważ imci xieża, na funduszach królewskich zostające, są przyciśnieniem gra-

bieżą od dysponujących ekonomią Grodzieńską o dawanie sobie extorsive wymyślnych noviter podatków titulo rogowego, łykowego, pszczelnego, zsypanego, kurowego y innych wymyślonych podatków, których ażeby in futurum extorquere nie wazyli się, dopraszać się będą ichmć panowie posłowie. Similiter ażeby dziesięciny kościelne z dobr ekonomicznych Grodzieńskich wyplacane y oddawane były, instabunt ichmć panowie posłowie do nayiaśniejszego króla iego mości, pana naszego miłościwego, y do stanów skonfederowaney rzeczy-pospolitey. Do której instrukcyi rękoma naszymi podpisuiemy się. U tey instrukcyi podpis rąk tak wielmożnego imci pana marszałka konfederackiego y wielmożnych ichmć panów urzędników, iako też podpisy rąk ichmć panów szlachty obywatelów prześwietnego powiatu Grodzieńskiego temi wyrażone słowy: Karol Litawor Chrebtowicz—ziemski Grodzieński pisarz, iako marszałek konfederacyi powiatu Grodzieńskiego mp., Michał Józef Eysymont—chorąży powiatu Grodzieńskiego mp., Marcin Jan Nepomucen Olizarowicz—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego mp., Józef Jelski—woyski powiatu Grodzieńskiego, chorąży Petyhorski buławy polney w. x. Lit. mp., Franciszek Baranowicz—horodniczy powiatu Grodzieńskiego, porucznik Petyhorski, konsyliarz do generalney konfederacyi p. w. x. Lit. mp., Józef Kłaniccki—chorąży wojewodstwa Pomorskiego, starosta Lubliński, Tomasz Litawor Chrebtowicz—mieczny powiatu Grodzieńskiego, Józef Antoni Sopoćko—rotmistr powiatu Grodzieńskiego, Andrzej Kilianowski—czesznik, Józef Chlewiński mp., Piotr H. Jakimowicz—p. powiatu Grodzieńskiego, Jerzy Józef Prokszye Kandyba mp., I. Kasper Tomaszewski, Stanisław Andrzej Eysymont, Ignacy Kozakiewicz, Józef Kolankowski, Józef Dunin

Mieczynski, Piotr Guturski, Jan Brzeziński, Adam Czeszeyko, Tomasz Massalski—pułkownik polney buławy w. x. Lit., Stanisław Daszkiewicz—łowczy powiatu Grodzieńskiego mp., Symon Rosochacki mp., Stefan Antoni Kozakiewicz, Jan Thadeusz Roszkowski mp., Jerzy Józef Snarski, G. A. Narzynski—czesznik, Marcin Ski (sic) S. K., Ignacy Sopoćko, Kazimierz Rosochacki mp., Antoni Borecki, Aloizy Józef Siemaszko mp., Antoni Narbut, Mikołay Strzałkowski, Antoni Toloczko, Tomasz Kilianowski, Franciszek Kundzicz, Jan Żywult, Andrzej Józef Hlebowicz, Stanisław Niewierowski, Jan Kundzicz, Jakub Kundzicz, Jan Thomasz Hryszkiewicz, Antoni Kaczyński mp., Felix Dunin Mieczynski, Piotr Puciłowski, Paweł Puciłowski, Fabian Puciłowski, Jan Bykowski, Hylary Strzałkowski, Józef Ponikwicki, Franciszek Puciłowski, Thadeusz Sądłucki—konsyliarz powiatu Grodzieńskiego, Piotr Krasnicki, Józef Obuchowicz, Ludwik Glindzicz, Józef Mroczek mp., Stefan Eysymont, Antoni Eysymont, Piotr Eysymont, Michał Pietroski, Jan Olenski, Kazimierz Sopoćko, Felix Dunin Mieczynski, Paweł Pacenko—stanowniczy powiatu Grodzieńskiego, Felycyan Brzozowski, Karol ad Kmita mp., Mateusz Brzozowski, Ignacy Trzeciak, Józef Maliewski, Antoni Józef Eysymont mp., Jan Puciłowski, Józef Lewkowicz, Michał Puciłowski, Thomasz Brzozowski, Jan Gawianowski, Kazimierz Jan Nepomucen Pancewicz, Maciey Horbaczewski, Antoni Żubrawski, Piotr Zaniewski, Adam Zaniewski, Adam Listopadski, Jerzy Zaniewski, Bałtromiey Staniewski, Marcin Domiszewicz, Stanisław Antoni Cichowski—s. p. G., Józef Obuchowski, Krzystof M., Józef Wikierat mp., Józef Maliewski mp., Ambrozy Porchowski, Dominik Zaniewski, Piotr Olenski mp., Marcin Maciejewski, Józef Ma-

cieiewski, Piotr Zaniewski, Jan Horbaczewski, Adam Zaniewski, Józef Lewkowicz, Michał Chodorowicz, Ignacy Sopoćko, Bartłomiej Thadeusz Snarski, Mateusz Puczyłowski, Maciej Horbaczewski, Ioannes Horbaczewski mp., Stefan Olenski, Mathias Obuchowski, Adam Cieszeyko, Józef Lewkowicz, Franciszek Macieiewski, Maciej Macieiewski, Mikołaj Zalewski, Józef Bieniecki, Ta-

deusz Zaniewski, Antoni Borecki, Kazimierz Narbut, Stanisław Orzechowicz, Maciej Biergiel, Symon Wineza mp., Symon Gradowski, Jan Rusinowicz, Stanisław Eysymont, Józef Olenski, Józef Wyzłański. Która to takowa instrukcyja, za podaniem oney przez wyż wyrażonego imci do akt, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego przyięta y wpisana.

1768 г.

ИЗЪ КНИГИ за 1768—1770 г., листы 76—79.

30. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на ординарный Варшавскій сеймъ.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ инструкцію слѣдующаго содержания:

1) по засвидѣтельствваніи предъ королемъ о вѣрноподданническихъ чувствахъ повѣта, послы обязываются ходатайствовать объ уменьшеніи подымной подати и чоповаго, или же по крайней мѣрѣ объ уравненіи количества оныхъ съ другими повѣтами;

2) ходатайствовать о сохраненіи свободъ и вольностей, правъ и прерогативъ, безопасности имуществъ и лицъ, столовыхъ королевскихъ имѣній и другихъ государственныхъ началъ согласно ихъ первоначальному существованію;

3) объ увеличеніи войска съ отнесеніемъ содержания его на счетъ государственныхъ доходовъ; о введеніи въ немъ дисциплины и порядка и сохраненіи безопасности имѣній во время военныхъ стоянокъ;

4) о введеніи наукъ и искусствъ, а равно и школъ въ Городненскомъ повѣтѣ, необходимыхъ для образованія шляхты;

5) объ увеличеніи торговыхъ пошлинъ на заграничные товары и объ уничтоженіи таковыхъ же съ сырыхъ матерьяловъ, поступающихъ на мѣстныя фабрики;

6) о принятіи мѣръ къ улучшенію городовъ;

7) о введеніи ремеслъ и воспрещеніи городскимъ сословіямъ (ремесленникамъ) заниматься земледѣліемъ;

8) о принятіи административныхъ мѣръ къ поддержанію номинальнаго курса монетъ, выходящихъ изъ краеваго монетнаго двора;

9) о сохраненіи сеймовой очереди;

10) о приведеніи въ дѣйствіе устава относительно мѣръ и вѣсовъ въ Коронѣ и Литвѣ;

11) объ изысканіи средствъ къ приведенію въ надлежащій порядокъ путей сообщенія;

12) объ уничтоженіи конфедератскаго декрета относительно Богуша, вслѣдствіе котораго онъ не можетъ вернуться въ отечество;

13) все остальное поручается благоусмотрѣнію пословъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Septembra dwudziestego siódmego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Wolkowickim — stolnikiem y podstarościm sądowym powia-

tu Grodzieńskiego, comparando personaliter imci pan Tadeusz Andrzejkiewicz—dwoznanin i. w. imci pana Tyzenhauza, podskarbiego nadworn. w. x. Lit., s-ty sądowego p-tu Grodzieńskiego, instrukcją prześwietnego p-tu Grodzieńskiego, i. ww. ichmość panom posłom na seym w Warszawie agitować się maiący, ad acta xiąg grodzkich Grodzieńskich podał de tenore sequenti:

Instrukcja, od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty obywatelów powiatu naszego Grodzieńskiego wielmoż. ichmć panom Kazimierzowi Wolnerowi — sędziemu grodzkiemu y oboznemu, Franciszkowi Buffalowi—pisarzowi grodzkiemu y strażnikowi, urzędnikom p-tu Grodzieńskiego, posłom na seym ordynaryiny vigore uniwersałów nayiaśniejszego króla imci, p. n. m., na seymik przedseymowy wydanych, po zagaieniu przez i. w. imci p. Antoniego Tyzenhauza—podskarb. nadwor. w. x. Lit., sądowego p-tu Grodzieńskiego starostę, tegoż seymiku antekomicyalnego powszechną zgodą et nemine contradicente obranym, dana w poniższych opisanych artykułach.

Panowanie ikmci, p. n. m., iako ich miłość dla narodu, przezorność w interesach y potrzebach krajowych, troskliwe o dobro powszechne staranie y doskonałość królowania przy naytrudniejszych tronowi okolicznościach dowodzące, tak powiat nasz we wszystkich sprawach y postępках, oraz w wielkich duszy, serca y umysłu, zdobiących koronę przymiotach, stwierdzaiąc swą znaiomość y przeświadczenie, a nayzupełniejszą stroniącą się od wszelkiego podeyrzenia krzewiąc w sobie ufność, obowiązana wdzięcznością, wiarą y cnotą naylepszeemu z królów wierność dopełnia, który dar przesyłając na ofiarę maiestatowi Pańskiemu, zalecamy ichmć panom posłom, ażeby przy nay-

głębszym dostoięństwa ikmci uszanowaniu y należącej dziękczynności oświadczeniu o przywiązanych w dalsze czasy równo z życiem zamierzonych upewniwszy usługach, powiat nasz wespół z losami oyczyzny oycowskiej dalszey poruczyli protekeyi, a nas w szczególności wiernych obywatelów łaskawym pańskim polecili względom.

Primo. Między naypincypalniejszymi tego seymu materyami, gdy regulowanie podatków na użyteczne rzeczy-pospolitey potrzeby, spodziewamy się, przeto obowiązujemy i. w. imci pp. posłów, ażeby radząc skutecznie o determinacyi onych przełożyli to stanom rzeczy-pospolitey p-tu naszego podymnym czopowym obciążenie, które widomie da się wyrachować y poznać do porocyi z obszerniejszych inszych księztw, wojewodztw y powiatów summ, corocznie na takowe podatki wnaszanych, przeto podług kardynalnego prawa aequalitatis ażeby uregulowano w czas przyszły podatku do równego tylko z drugimi nasz powiat obowiązywały placenia, sprawiedliwie w tym o porównanie y modyfikacją onych domówienie się y iak naypilniejsze skutku dostrzeżenie zalecamy.

Secundo. Prawa, wolności, swobod y prerogatyw tak w ogólności rzeczy-pospolitey, iako w szczególności każdego obywatela, niemniej iura regalia et integritas bonorum, oraz wszelkie prowenta mensae regiae legibus cardinalibus stwierdzone, ażeby w swej istocie, twierdzy y ważności nienaruszenie zachowane były, przezornej baczności i. ww. imci pp. posłów rekomenduiemy.

Tertio. Podatków krajowych, iako iest principalne objectum, konserwacya żołnierza, tak szczupłą liczbę woyska terazniejszego, y na pomnożenie onego, y ieśliby powinna do potrzeby decydowała się ustawa, naypierwszy expens z skarbu publicznego, chcąc

mieć na to naznaczony, oraz wprowadzenie exercicii et disciplinae militaris ad usum rzeczy-pospolitey, z tegoż woyska, nie mniej ubezpieczenie dobr na konsystencyach y w przechodach zalecamy i. ww. imci pp. posłom, aby tę powiatu naszego żądze, stosujące się do potrzeb y pomyślności kraio- wych stanom rzeczy-pospolitey przekłada- iąc skuteczney dopominali się dyspozyeyi.

Quarto. Wprowadzenie nauk y oświece- nie obywatelów, iako iest pryncypalną prze- zornie rządzących się krajów potrzebą y panujące we wszystkich królestwach y pań- stwach rządu naytroskliwszym o to dbaiaj staraniem, tak gdy z bliskiego względu pa- trzemy się na nasz powiat, w którym ubo- giej szlachty współbracia nasi sorte na- scendi unieszczęśliwieni, bez sposobu edu- kacyi zostaią y ta w odległych publicznych szkołach y akademiach obfitszych wycią- ga kosztów, przeto ażeby przy wskrze- szeniu takowych funduszów przy różnych kościołach, a per crism temporum zanied- banych, po parafiach partykularne szkoły zafundowane bydź mogły, takowy expens iako dobro powszechne interesuiący między pierwsze skarbu publicznego wydatki maią rekomendować i. ww. imci pp. posłowie.

Quinto. Jako każde, tak krajowe rzeczy- pospolitey gospodarstwo na pomnożenie przy- chodów, a oszczędzanie rozchodów grunt- iące się prócz powinnych (o pomnożenie in- trat publicznych) względów gdy niepotrzeb- nym powinno zapobiegać wydatkom, przeto dla pościągnięcia skłonnych ad luxum umy- słów, dla odstręczenia handlujących od in- wekty towarów propter convenientiam same tylko idealne bogactwo prętkiey deteryora- cyi podlegle figurujących, ażeby cło na ta- kowe towary sownie podniesione, a dla za- chęcenia krajowych fabryk aby od wszyst- kich materyalów, ku potrzebie tychże ma-

nufaktur z za granicy sprowadzanych, cło do skarbu ikmci y rzeczy-pospolitey płaco- ne nie było, pożyteczną w tym ustawę ma- ią przelożyć stanom rzeczy-pospolitey i. ww. imci pp. posłowie.

Sexto. Miasta w. x. Lit., znikczemnione ażeby ad reflorescentiam przyiść mogły, o kommissyie boni ordinis tak do miast stoło- wych in diplomate Zygmunta trzeciego wy- rażonych, inter bona mensae regiae połączo- nych, iako do miast wszelkich directo do- minio regali należących, a przez nie ad so- num reskryptów następujących o regular- ność, ozdobę czyniących budowisk y repe- racyi, o wiadomość percept y expensów, nie mniej o coroczne z tych prowentów przed własnymi zwierzchnościami kalkulacyi, oraz o wprowadzenie ochędóstwa et omnis poli- ciey y zaszczepienie należytych porządków, instabunt i. ww. ichmć pp. posłowie.

Septimo. Dla wprowadzenia rzemiosł, aże- by mieszczenie królewskich miast wszelkich rolnictwem pod utratą mieyskiej kondyeyi nie bawili się y maiąc ukrócony ten spo- sób ku swey żywności aby synów swych do nauki, kunsztów nieodwłocznie oddali, na gruntach zaś mieyskich aby wsie osadzali, folwarki erygowali, lub w one konserwowa- nych parobków (lecz niewłasnymi pożytecz- nieyszymi w rzemiosłach) rękoma obrabiali; o takową prawa ustawę nieodwłoczną zwierz- chnościom mieyskim exekucyę nakazującą za przelożeniem dobra z tąd krajowego ma- ią się domowieć i. ww. imci pp. posłowie.

Octavo. Nowa krajowej mennicy moneta, ponieważ cyrkulacyi należytey niema, z tey niepośledniey między inszemi przyczyny, iż oney kredytorowie od debitorów nieprzy- muią, w opisach y dekretach brakuia y wa- runki ostrzegaią, zaczym aby takowe atten- tata et attentenda per officium instygatora postrzegane, a przez naturalną kommissyi

skarbowey iurysdykcyę, iako w interesie rei monetariae poskramiane były, ferventer domowić się mają i. ww. ichmé panowie posłowie obowiązani będą.

Nono. Utrzymanie alternaty seymowey dla prowincyi w. x. Lit., przypadającej y ubespieczenie seymu w mieście Grodnie, dawniejszymi prawami naznaczonego, flagrantissime utrzymywać i. ww. imci pp. posłów obowiązujemy.

Decimo. Ażeby bezskuteczna dotąd miar y wag w koronie polskiej y w wielkim księstwie Litewskim ustawa ad effectum przeprowadzona bydź mogła, o dokładniejszy przepis prawa wynaydzeniem contra inconvenientias sposobu efficacem legem promovować mają i. ww. imci pp. posłowie.

Undecimo. Melioracya drog w kraiu oraz mostów y przewozów, iako iest pomocą handlom y powszechną obywatelom wygodą, a kraiovym porządkiem y ozdobą, tak o reasumpcyą w tym dawniejszych praw znowu przeciw inexecucyi ustawy, nie mniej o kontynuacyę czyszczenia rzek portowych, podług chwalebnie zaczętego od kommissyi skarbowey na Niemnie dzieła, mają się starać i. ww. imci pp. posłowie.

Duodecimo. Niemogący powrócić do kraiu przebywający dotąd za granicą imci pan Ignacy Bousz, ażeby a rigore dekretu przeszley konfederacyi w. x. Lit., mógł bydź uwiolniony, o wzgląd y litość supra civem, mają u stanów rzeczy - popolitey fervide upraszać i. ww. imci pp. posłowie.

Decimo tertio. Jako przewidzieć niepodobna wszystkich materyi, które na przyszłym seymie wnoszonemi będą y które activa et agens respublica decydować zechce, tak przeczności y enotliwemi charakterowi i. ww. imci pp. posłów sortes oyczyzny oddając, równie gorliwym iak rozsądnym polecami sentymentom, nie wątpiąc, że co tyl-

ko nappomyślniejszego za oddaleniem wynikłych przeciwności dla dobra kraiwego y do spokojności narodowey zaradzać się będzie mogło, do tego wszystkiego usilnością starania przykładać się zechcą, dopełniając zawartą w tych instrukeyi żądze nasze et reliqua fidei, honori et activitati ichmość praecomissa. Dat. w Grodnie, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Septembra dwudziestego siódmego dnia.

U tey instrukeyi podpisy rąk tak i. w. imci pana podskarbiego nadwornego w. x. Lit. s-ty sądow. p-tu Grodzieńskiego, iako dyrektora seymiku terazniejszego, iako też ww. imci pp. urzędników y imci pp. obywatelów p-tu naszego Grodzieńskiego temi słowy: A. Tyzenhauz—podskarbi nadwr. w. x. Lit., starosta sądowy p-tu Grodzieńskiego, dyrektor seymiku antekomicyalnego, Marcin Jan Nepomucen Olizarowicz—sędzia ziemski p-tu Grodzieńskiego, Benedykt Bouffał—sędzia ziemski p-tu Grodzieńskiego, Jan Wołkowicki—stolnik y podstarości p-tu Grodzieńskiego, Ignacy Litawor Chrebtowicz—podczaszy p-tu Grodzieńskiego, Ludwik Kazimierz Daszkiewicz—koniuszy p-tu Grodzieńskiego, Tomasz Litawor Chrebtowicz—miecznik p-tu Grodzieńskiego, Bogusław Stryeński—kap. ikmci, Michał Hromyka—chor. Pet., Piotr Bouffał—d. S., Kazimierz Dubiski—rotn. p-tu Grodzieńskiego, Michał Ołędzki, Stefan Trzeciak, Jerzy Jodkowski, — r. p. Gr., Jan Bonawentura Jasiński, Michał Lenczewski, Zygmunt Kulbacki, Fr. Karwowski, Michał Dybowski, Stefan Połubiński, Jan Baranowicz, Kazimierz Koncewicz, Antoni Jakubowski, Antoni Wołkowicki, K. Tomaszewski, J. Leonowicz, Jan Klidzia, Stanisław Jasiński, Alexander Narwoysz, Jan Stolkiewicz, Ig. Kaczanowski, Andrzej Eysymont, Jerzy Szaciłowski, J. Budkowski, Stefan Dyakiewicz, Gabryel Eysy-

mont, Stan. Białobłocki, Michał Białobłocki, Michał Witkiewicz, Tadeusz Wolner, Antoni Tołoczko, Józef Olenski, Józef Garbowski, Maciej Strupiński, Michał Szaniawski, Józef Kozłowski, Piotr Szczutowski, Ignacy Przysychowski, Teodor Misiewicz, Piotr Jakimowicz, Antoni Wroczyński, Franciszek Pucilowski, Andrzej Dzierżyński, Michał Hlebowski, Franciszek Piekarski, Marcin Kocharński, Benedykt Sierkuciewski, Bartłomiej Ihnatowicz, Stan. Zabłocki, Maciej Ryszkiewicz, Józef Topianski, Jan Jurowski, Jan Karwowski, Franciszek Białobłocki, Ignacy Woynicz, Antoni Swieszkowski, Antoni Kamiński, Teodor Lewicki, Józef Olenski, Krzysztof Wikierat, Rafał Cieszeyko, W. Wróblewski, Stefan Rutkowski, Daniel Ihnatowicz, Marcin Horbaczewski, Michał Pacenko, Krzysztof Szaciłowski, Jakub Biergiel, Andrzej Tomaszewski, Bonifacy Sasin Rusinowicz, Paweł Biergiel, An. Huwalt, Józef Malciewski, An. Jo. Siemaszko, An. Panczewicz, Tadeusz Andrzejkowicz, Józef Paprocki, Michał Eysymont, Stefan Czaplewski, Floryan Kaczanowski, Michał Mołochowiec, Jan Styczner, Fabian Pucilowski, Kazimierz Kozłowski, J. Antoni Weyss, Michał Kamiński Reutt, Zarzecki, St. Dąbrowski, Maciej Jodkowski, An. Pacenko, Jan Wasilewski, Gabryel Horbaczewski, St. Siemaszko, Gabryel Howaltt, Tomasz Zacharewicz, Maciej Pisanko, Stefan Dawidowski, Tadeusz Michałowski, Faustyn Dworzecki, T. Troianowski, M. Węgrowski, Jakub Mańkowski, A. Maiowski, Alexander Wysocki, Fran. Szymanowski, Fran. Wysocki, Jakub Wysocki, Jan Malecki, Józef Zdanowicz, Marcin Jodkowski, Fran. Jurgielewski, Kazimierz Jodkowski, Ignacy Jakubowski, Joachim Czaplic, Józef Siemaszko, Jerzy Jodkowski, Józef Wołkowiński, Adam Muczyński, Michał Hlebows-
ski, Antoni Steckiewicz, Fran. Byleżyński, Tomasz Sarosiek, Paweł Cichowski, Michał Bilmin, Jan Przyłężyński, St. Denisewicz, St. Kuzmicki, Adam Alexandrowicz, Piotr Wilkiewicz, Symon Sezińewski, Benedykt Bilmin, Michał Rutkowski, Fran. Olendzki, Stefan Dziakiewicz, Bonifacy Rusinowicz, Antoni Dziakiewicz, Jerzy Howaltt, Jan Wyzłanski, Cypryan Lubowicki, Antoni Horbaczewski, Stefan Horbaczewski, Antoni Koszkowski, Jan Chibowski, St. Cichowski, Adam Eysymont, Daniel Lipnicki, Jan Horbaczewski, J. An. Kolenkowski, Józef Olenski, Piotr Hlebowski, St. Jodkowski, Jerzy Jodkowski, Józef Rakowski, Józef Ponicewicz, Antoni Bilmin, Fran. Sarosiek, Paweł Byleżyński, Antoni Kozłowski, Bonifacy Sawicki, Paweł Łazurewicz, St. Hryncewicz, Jan Kuzmicki, Kazimierz Alexandrowicz, Symon Olenski, Jerzy Cichowski, Symon Woronowicz, Teodor Siwicki, Antoni Maiowski, Franciszek Borkowski, Woyciech Karwowski, Gabryel Wereszczyński, Jan Karwowski, Woyciech Faszewski, Piotr Sasinowski, Jerzy Szaciłowski, Jerzy A. Weyss, Kazimierz Grzybowski, Woyciech Słemiński, Władysław Roszkowski, Stefan Petelczyc, Józef Jaudynski, Benedykt Weyss, Fran. Kundzicz, Antoni Kundzicz, Krzysztof Szaciłowski, Michał Białobłocki, Jan Eysymont, Michał Cikaczewski, Maciej Kundzicz, Jan Sidorowicz, Jan Kundzicz, Bartłomiej Kundzicz, Józef Kundzicz, Konstanty Leszkiewicz, An. J. Borkowski, Jan Antosewicz, Stefan Wasilkowski, Marcin Pogodziński, Jan Brembicz, An. Zalewski, Alexander Antusewicz, Kazimierz Staniewski, Dominik Obuchowski, An. Chlistowski, An. Obuchowski, Józef Obuchowski, St. Cichowski, Piotr Obuchowski, Roch Cieszeyko, Adam Cieszeyko, Marcin Horbaczewski, Józef Obuchowski, Jan Kaszubo, Michał

Bohatyrewicz, Tadeusz Strzałkowski, Jakub Sarosiek, Antoni Sarosiek, Krzysztof Strzałkowski, Tomasz Strzałkowski, Jakub Sarosiek, Antoni Sarosiek, Krzysztof Strzałkowski, Tomasz Strzałkowski, Michał Staniewski, Michał Bohatyrewicz, Tadeusz Chrzanowski, Józef Filipowicz, Michał Czarniawski, Woyciech Macieiowski, Piotr Konopko, Antoni Grabowski, Józef Grabowski, Piotr Giedulewicz, Michał Olenski, Zacharyasz Dobrylewski, Kazimierz Grobicki, Józef Kalenkiewicz, Mikołaj Kalenkiewicz, Paweł Płoński, Paweł Obuchowicz, Franciszek Horeczak, Michał Nowicki, Stanisław Bartoszewicz, Jan Tyszkowski, Antoni Horeczak, Józef Kaminski, Ludwik Kundzicz, Symon Wincza, Fran. Strzałkowski, Maciey Chraniewicz, Jan Olizarowicz, Marcin Lubowicki, Antoni Trzeciak, Kazimierz Kisłowski, Józef Kława, Jerzy Zaleski, Józef Jahodyński, Wawrzyniec Sieniuc, Józef Korzenicki, Jan Cidzik, Jan Paulikowski, Stanisław Jelec, Jan Kendzierski, Paweł Raciborski, Franciszek Starzyński, Mikołaj Cidzik, Francisz. Kotrzański, Jakub Kotrzański, Józef Lesiecki, Dominik Hrudzina, Jan Antusewicz, Mateusz Łozowicki, Piotr Hrudziński, Jerzy Obuchowicz, Ludwik Obuchowicz, Fabian Obuchowicz, Jan Szolkiewicz, Franciszek Wincza, Adam Olizarowicz, Antoni Eysymont, Michał Pulianowski, Izidor Naruszewicz, Antoni Narbutt, Ignacy Andrzej Refa Zukiewicz, Tadeusz Rosochacki, Piotr Ignatowicz, Jan Ihnatowicz, Maciey Ihnatowicz, Antoni Siemaszko, Franciszek Sierkuczewski, Marcin Kulbacki, Józef Antoni Jahodyński, Piotr Ilikowski, Maciey Rądziwłowicz, Antoni Abramowicz, Jakub Jurowski, Łukasz Cidzik, Jan Bulczyński, Tadeusz Hirszoda, Tomasz Strzałkowski, Kazimierz Szyszko, Franciszek Konstantynowicz, Gabryel Jurowski, Jan Strzelecki, Symon Siruń, Michał Pawłowski, Kazimierz Pacenko, Stefan Kozłowski, Paweł Borkowski, Symon Baranowicz, Gabryel Wroblewski, Michał Szczuka, Stanisław Kaczyński, Marcin Sopocko, Paweł Czaplic, Ignacy Andrzejkowicz, Wincenty Czaplejewski, Adam Obuchowicz, Leon Obuchowski, Tadeusz Siemaszko, Kaietan Siemaszko, Adam Baranowicz, Felician Sopocko, Stefan Sopocko, Krzysztof Siemaszko, Ignacy Czaplic, Maciey Zieniewski, Kazimierz Kozłowski, Stefan Micewicz, Ludwik Dąbrowski, Walenty Obuchowski, Zygmunt Poczobut, Michał Poczobut, Antoni Szelpach, Kazimierz Kłukowski, Franciszek Jodkowski, Wawrzyniec Lipnicki, Józef Malinowski, Antoni Woynicz, Michał Bohdanowicz, Władysław Kulbacki, Jakub Makowski, Alexander Orehwa, Jan Wysocki, Piotr Chrusiński. Która to takowa instrukcyja za podaniem oney przez wyż wyrażonego imci do akt, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęta y wpisana.

1773 г.

Изъ книги за 1773—1774 г., листы 34—41.

31. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ въ Варшаву.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ обыкновенномъ мѣстѣ своихъ засѣданій, дали своимъ посламъ, отправляемымъ на предсеймовый посольскій сеймикъ, инструкцію слѣдующаго содержания:

1) выразить королю чрезвычайное прискорбіе дворянъ и негодованіе по случаю бывшаго покушенія на его жизнь;

2) предлагать на сеймѣ все то, что вполне достойно съ благородствомъ и достоинствомъ истинныхъ сыновъ отечества;

3) предлагать на сеймѣ все то, что относится къ образованію, администраціи, успѣшной экономической дѣятельности и вообще внутреннему и внѣшнему благосостоянію и преуспѣванію рѣчи-посполитой;

4) ходатайствовать объ усовершеніи законодательства и удовлетвореніи нуждъ и желаній повѣта;

5) требовать сохраненія шляхетскихъ правъ и прерогативъ на имущества въ королевскихъ и шляхетскихъ имѣніяхъ;

6) ходатайствовать о вознагражденіи лицъ, подвергнувшихся секвестру отъ императрицы Екатерины;

7) ходатайствовать также о производствѣ въ подканцлеры Хребтовича на мѣсто Тизенгаузена, согласно желанію сего послѣдняго и цѣлаго повѣта;

8) поддерживать показанія скарбовой комиссіи относительно безпорядковъ, совершаемыхъ Пруссіей въ польскихъ торговыхъ дѣлахъ;

9) объ освобожденіи отъ подсудности Олизаровича и предоставленіи ему почетныхъ должностей;

10) о присужденіи бернардинамъ имѣнія Ташкунъ согласно предъявленнымъ ими на него документамъ.

Roku tysiąc siedmsetnego siedmdziesiątego trzeciego, miesiąca Marca dwudziestego czwartego dnia.

Coram actis grodu p-tu Grodzieńskiego comparendo personaliter i. p. Franciszek Suchodolec instrukcją seymiku przedseymowego ww. ii. pp. Józefowi Jelskiemu—chorążemu y Kazimierzowi Wolmerowi—sędziemu ziemskiemu p-tu Grodzieńskiego, posłom na seym obranym, od powiatu dana, ad acta podał, którey tenor estque talis.

Instrukcja, od nas dygnitarzów ziemskich, grodzkich y innych urzędników, rycerstwa, szlachty obywatelów p-tu Grodzieńskiego na seymik przedseymowy poselski w roku te-

raznieyszym tysiąc siedmset siedmdziesiątym trzecim za powodem wydanych, ex resultato senatus consilii uniwersalów na dzień dwudziesty drugi miesiąca Marca do miasta i. k. m. Grodna zgromadzonych, ww. ii. pp. Józefowi Jelskiemu—chorążemu y Kazimierzowi Wolmerowi—sędziemu ziemskiemu p-tu Grodzieńskiego na seym extra-ordynaryny dnia dziewiętnastego miesiąca Kwietnia przypadający, na miejscu obradom przyzwoitym z powszechną całego p-tu zgodnych głosów, iednomysłnością obranym y naznaczonym z podpisami przytomnego obywatelstwa dana w zawartych w niey punktach opisana.

Od najpierwszych społeczności w towarzystwie ludzkim związków samym tylko prawem natury rządzący się ludzie, przyległością sobie zręczną w skład pewnego zgromadzenia wchodzący y do iednego należnego uspołenia zliczający się, w potrzebach, czasiech y miejscach rady kupić się zwykli, a dopiero w utworzonego świata y rozkrzewienia formujące się narody w naturalnych udzielnosci swey rządach pierwiastkowych praw ustawy na prawodawczych władzach y exekwujących prawach magistraturach, gruntując one w zbiorze ludzkich nawzajem poufności zawarte mieć chciały, pierwsze według zaszley formy każdego kraju zwierzchności, ile mocy, drugim do wykonania, tyle sobie do stanowienia im przepisów treść prawodawstwa na wszystko rozciągnętego znaczących, zawarowały y to dwoie stanu rzeczy-pospolitey naszej składające iest naturalnym podziałem na seymową władzę, a od iey ustaw y wyroków zawisle iurydykcyę. Czas przeto terazniejszy gdy w extra-ordynarynych przypadkach iest extra-ordynaryne seymowanie wymuszającym na seymik one poprzedzający zgromadzeni bierzemi przed się w oświeceniu obywatelskich obowiązków przekonywające nas sentymenta, nie chcący iść za naslednictwem sług niedobrych, którzy patrząc się na pożar domu pana swego ręce załamawszy chodzą. Im w nieszczęśliwościach barzief pograżoną widzimy rzecz-pospolitą, tym w troskliwościach na dnią y w samey gorliwief tylko rozpaczy z oddzielnosci partykularnego życzenia żadnych oyczyźnie pomyslnych nieupatrując skutków, cel zagrodzenia zranionemu y rozerwanemu ciału rzeczy-pospolitey, ustanowienie nie iakich na wszystkie okolicznosci baczných przestrog, zabiegów y czynności, zaratowanie od przepaści anarchicznej w mocy wolnego seymowania za-

kładany, a przeto w czystości ducha obywatelskiego seymikujących, wysłanie posłów na seym przysły zadeterminowaliśmy, y w tym przedsięwzięciu zaczynamy punkta następującej iustrukcyi od czci nayiasniejszemu królowi, łaskawie nam panującemu, który z pożądaniem narodu pod sprzyjającymi a Bozką wszechmocnością nad mniemanie skłonionemi obolicznosciami, iednomyslną w nayuroczystszych praw y obrządków krajowych zachowaniu na tron polski wyniesiony elekcyą przez piastowanie berła polskiego z przywróceniem Piastów prerogatywy, lustr y zaszczyt obywatelstwu polskiemu czyniącą, wspaniałey swey duszy, w pełnym dobroci y życzenia sercu w nayszacownieyszym umyśle przyrodzoną mądrością y nauką wydoskonalonym, między wlanemi od natury y edukacyi przymiotami, te nayprawdziwsze miał y dopełnia maksymy zdobiące sławnych królów, a iako właściwe królującym mocno w swym przedsięwzięciu utkwione, że panować kraiovi dla publicznego dobra y w nim zakładaney swey szczęśliwości szukać należy, że szczęśliwość państwa iest istotną wielkich królów pomyslnością, a oboie ich panowania do prawdziwey sławy zmierzającego celem być powinno, w tych wszakże pod panowaniem nayiasniejszego pana zamyslaeh zaszły początkowych praw ustawy, w ulepszoney edukacyi narodowej, w oświecaniu prawdziwego dobra y interesu krajowego, w zaleconey sprawiedliwości, w zachęceniu nauk, w ożywieniu ekonomiki, w poprawionym handlu, w naprawie sztuki rycerskiey, w ucywilizowaniu powszechności, w zaprowadzeniu kunsztów, rzemiosł y rękodziel ku przysłym pomyslnościom były zaszczerpione; co wszystko iest z naydoskonalszych uwag rządowych pochodzące, te wszakże gruntują się na mocniejszy one wspierających fundamentach, z

których skutkiem (dorównywającym życzeniu) pochodzą y znaiomemi są tak całą polityką, iak exekucyi umiejętnością y pewnością ewentów, tak mądrymu panu najiaśniejszemu królowi. Lecz stan władzy królów polskich w okolicznościach ustawicznie walczących nieda silniejszey możności, do czynienia temu najlepszemu z królów, a więcey czynić nie mogąc, idąc za prawidłem sumienia, cnoty y rozumu nayprzychylniejszym narodowi życzeniem chęci swe, sentymenta, prace y czynności, gdy w nieustannie trwającej a miłej sobie dopełnić powinności twierdza w nas wdzięczne ku dostojenstwu swojemu obowiązki, iż zalecamy ww. i. pp. posłom, aby winne, a z gruntu serc y umysłów pochodzące panu swemu, przez prawną elekcją naturalnemu, przez miłość oyczyzny affektów naszych godnemu, przez pewny dla narodu charakter wierność w nas obowiązującemu przez szacunek talentów, poważenie wymuszającemu, przez prace, usilności y azardy wdzięczność od nas zyskującemi, iako nayuroczyściey podziękowanie oświadczywszy, to przyrzeczenie mieysce naszego przywiązania, istotnego uszanowania y skutków zastępujące na ofiarę winnego holdu y przy dostojenstwie królewskim nieodstępnych determinacji iak naysolenniey złożyli, których obowiązków iścizns częścią, honorem, charakterem y wiernością iak najmocniey zaręczając otwartych równą z wiekiem zasługach naszych upewniamy.

1-mo. Tyle uszanowania tronowi polskiemu y szczegulnego poważenia osoby najiaśniejszego pana czynioney iak przerazające czuiemy w sobie sentymenta zgłoszonego przez obywatelów związku będących bezkrólewia y po nim następnego wiekami niesłychanego a prędzey pod słońcem nigdy odąd niedoświadczonego królobóstwa w zaszczyły na przeszłym seymiku do najiaśniej-

szego pana delegacyi przeświadczenia naszego oświadczyliśmy dowody, które teraz w rodzie zgromadzonych stanów skuteczniejszemi bydź sądząc zalecamy ww. ii. pp. posłom, aby iak naygorliwiey promowowali te zniewagi królującego y tronu królowanego, niech ten okropny z iaszczurczego iadu wyległy postępek ohydę sercu, obmierzłość umysłowi, wstręt samemu nawet wspomnieniu sprawiujący, cechą wieczney hańby do niepoślakowanego w tych niegodziwościach polskiego narodu przypiętnowany tak w autorach y wykonywaczach skarany będzie. Gdyby ta plama narod kążąca, gdy w swym iestestwie zniszczoną bydź nie może, przynajmniej iak naydosięglejszym wyryciem startą została, niech wiek terazniejszy y potomność wzdrygaiąc się nad rozkiełzanym postępkim przekonuiąc swe zdanie, że iak większego złego ci bezbożni winowayce popelnić, tak brzydzący się, ubolewający y gromiący naród więcey rygoru y mocniejszey temu bezprawiu tem uczynić nie mógł.

2-do. Osnowane długim nierządem nieszczęśliwości kraiowych pasmo, wystawuie nam na widok tak fatalną postać sławnego niegdys narodu polskiego, który będąc za Bolesławów y Kazimerzów wzrost biorącym, za Jagiełłów ogromnym, dzielnym y mocnym, za Zygmuntoów okazałym, za poślednich po nich królów woynami skołatany y do nierządu cofaiącym się, a z ostatnich panowań Augustów w nierządzie wątlejącym y w nieczynnościach niesnaskami do tego oplakanego przygotowany stanu, że próżnym rzeczy-pospolitey tak iakby tylko rzeczy niebyłey będąc nazwiskiem, został wzgardą narodów, celem intrygi y przynętą uszczerbków, a nakoniec sprzymierzoney przemożności ofiarą. Gdy powolniey będąc przyrodzonego światła rozumowi wnętrznym okiem zapatruiemy się w pograżającą nas prze-

paść, iasno widziemy tę nieszczęsną epokę, od której y z iakich nypierwszych przyczyn wyniknęły niszczenia naszego początku, do zguby terazniejszey doprowadzające, trudno zaiste słabości szukać przeciw mocy odporu, trudno konającemu na uzdrowienie znaleźć lekarstwo; atoli ani śmierci mu przybliżyć, ani leczyć go nie godzi się, securi medicina morbo, wszakże w terazniejszym stanie rzeczy - pospolitey skupionemi przeciwnościami ściśnionej żadney tu skuteczney rady ustanowić nie możemy, gdy po tey ostateczną determinacją na seymową radę posyłamy z tym od nas ww. ii. pp. posłom zaleceniem y w ich enocie zaufanym, że co tylko duch enotliwego obywatelstwa, z prawych instyktów pochodzących, poznawania stanu rzeczy-pospolitey do zdrowey polityki, z przezornego oświecenia kombinowane prawdziwa miłość oyczyzny y dobra publicznego zaiomość celem sercu y umysłowi będące nieuprzedzonym y nieustraszonym sentymentom podadzą do ratunku uwag y sposobów te za prawidło cnoty, sumienia honoru, rozsądku własnego y włożonych na się od powiatu obowiązków wziwwszy o zachowanie kraiu, o całość oyczyzny, o ubezpieczenie wiary, wolności y swobod oyczystych na czystey prawdzie y istocie, a nie brzmiących słów dźwięku ugruntowanych, ile byż może, iak nayusilniey starać się y iak naygorliwiey obstawać będą powinni.

3-tio. Co tylko skutkiem iest nierządu, wszystko to początkowemi przyczynami zwać się nie może y gdybyśmy po tych rozwalinach kraiu przyszłego rządu fundamentem węgielne zakładali kamienie uczyniwszy uwagę nad złą edukacją, naród formującą, a od doskonałości nauk y ulepszonego dozoru, czyli od zwierzchności przezoru ichże y obyczajów młodzi zawisłą otrząsnąwszy nie-

uproporcyonowanie do potrzeb maistratur y urzędów, niepewne nawet dotąd ich uszeregowanie y usubordynowanie rozważywszy, niedość przezorne y nieregularne z prywatnych częstokroć względów ustanowione podatki przeciw regule rozsądnego prawodawstwa iednych ubożące, a nierównie wszystkich dosięgające, zbliżywszy się daley myślą do refleksyi nad upodloną ekonomikę, na wielorakie iey zródła rozplywającą się bogactwa kraiovi y prawdziwey mocy, do wszystkiego usiękającej ubliżającą, przystąpiwszy po tym przyznawania nikczemności handlów kraiowych y podłości uszczuplonych aż do niewygod kunsztów, rzemiosł y rękodziel, spóyrzawszy na niezaludnione miasta y wsie, a w nich na zubożonych mieszkańców nieużytecznością, y w naywiększej części próżniactwem lidźbę tylko ludzi, ale nie pożytek z ludności czyniących, niemniey na opadłości tychże miast y wsi, iako też rzadkich ku ozdobie kram, dworów, obróciwszy wzgląd dalszy na niewygodne przeiazdy y defluidacyi, na nieotwarte splawy y zatamowane porty, produkta polskie ubezzeniające y przechodząc myślą przez wielorakie części rządowe, pod rodzaiem ekonomiki zawarte, dalsze niemniey wziwszy przed się uwagi nad niedostatecznym utrzymywaniem po iurydykcyach sprawiedliwości, nad widomemi praw przestępstwami, nad przywłaszczeniem prawodawczey u nich władzy, nad przemożnością obywatelów nad ucywilizowaniem powszechności y umknięciem względu dla ubogich y niedoleźnych, przez ubliżenie opatrnych na to funduszów, iako niektórych pod publiczną protekcją zle zażytych y opuszczonych, rozciągnowszy myśl szerzey nad szczupłą żołnierką, która w Europie rozkrzewiona y caley, a z fałszywey polityki naymocniejszą sprężyną y gdy ta u nas ieszcze nieuregulowana, w

wydatkach na nią w części zbytecznych, a w części niedostatecznych nieulożona, pryncypalną swą exystencyą, zaledwo nie ciężarem iest w kraiu; słowem wiele tylko w rząd kraiowy wchodzi tych części, przechodząc przez nie nayprzezorniejszymi refleksyami, ieszcze w nich gruntu nie dojrzymy, aż w głąb treści rządowej zanurzywszy się uwagą, insze pokaże się nasienie, wyradzające rząd kraiowy, z którego dalszy plon części rządowych wyrasta, ten gdy w naszej rzeczy-pospolitey częstemi bezkrólewów okaziami y łatwemi z nadchnięcia prywatnego burzami iest skołatany y zwątlony, niemasz ubezpieczonego dochodzenia rad seymowych czyli kraiowych, a z tąd bezpieczenstwa wewnętrznego y zewnętrznego, niemasz przy tym mocy do pewney istotney praw exekucyi, z tego trójga ubliżonego, niemasz rządów w kraiu, lecz są wynikłe z nierządu skutki, a wszakże ile do warunku dla władzy rządowej, tyle do obwarowania ludności iey podległej iest potrzeby, aby się kardynalnym prawem o pożytki każdego przeświadczaącym bezpieczenstwo mieszkańca upewniło; pierwsze uwagi barziej w rządzie czynościami rządowemi zwane, wielu oświeconym ludziom znaiome, w maksymach, a iż przez niepowszecznych mogące bydź do stanu kraiu aplikowanemi, przezornie ułożonemi y w exekucyi ubezpieczonemi. I na tych trzech istności kraiowej filarach rząd pewny gruntuie się, ale nie na powyżey wspomnianych barziej czynościami rządowemi, iak pierwsiastkowym rządu nasieniem, czyli pierwszemi zakładu rządowego maxymami zwać się niemogących, a dopieroż nie na formie onych y ieszcze z iedney na drugą częstemi odmiannami pozalewaney polegających, które w idealnym tylko pozorze niedosięglemu życzeniu podchlebiające bezskutecznościom, przypadkom, hazardom, wywrótom y nie-

szczęśliwościom podlegają. Na tym przeto wywodzie okazuię się różnica uwag, które są pierwszemi w rządzie kraiowym pryncypiami, a które do nich ściągającemi się pewnemi za ustawą rządu czynościami, drugie bez pierwszych bydź nie mogą, pierwsze zaś tych iako od nich zawisłych ewentów pewne obiecuią skutki bliżey pewnie zaporządkowano udoskonalić y we wszystkich iey reprezentacyach ukształcić rzecz-pospolita, niżeli rząd oney założyć, któremu ambicya do przywłaczczenia rządów kraiowych, ucześniestwa z krwią y mlekiem w możniejszy wyssana, ustawiczne sprawowała zawady y kto wie, czy wszystkich terazniejsza w przekonaniu przyczyn oświeciła nieszczęśliwość, tak dalece nie wszyscy y nie zawsze byliśmy y iesteśmy prawdziwego dobra kraiu chcącemi, czyli na maksymę albo raczej na istotę onego zgadzającemi się, ze chcący czasem y rządcy nie zawsze mogącemi, uczy nas tego wzor czyniąc z dawniejszych państw upadku całej Europy, a nadewszystko rządów rzeczy-pospolitych doświadczenie, y naszej do ostatney już przepaści przyprowadzenie. Wszakże nie zaraziły naszego przywiązanego do oyczyzny y w żadne prywatne perspektywy nie zapatrującego się powiatu, błędney popularności sentymanta, na czym imieniu wiary, wolności, swobod y innych powszechnie zasłuchiwanym próżno brzmiących słowach, chcemy tych szacownym oyczyźnie, a w iey sobie darów, ale chowając w sercu y umysle religią nad wszystkie przewyszając onę skarby, na czym tylko zależy, czego po prawdziwym chrześcijaństwie y po rostropnym obywatelstwie wyciąga, w czym nawet do polityki y stanu kraiu, a przez to do ubezpieczenia siebie zwiąskiem okoliczności zachodzi, nie mniey wolność y swobody, iaką tylko w naturze swey treść zawieraią tego cnotą, obywatelstwem y ro-

stropnością, iak naygorącięey żądamy y do utrzymywania ww. ii. pp. posłów obowiązujemy.

4-to. Z oświecenia y przekonania naszego życząc rzeczy-pospolitey, iako w iey ogólnym dobrze, szczęśliwość naszą partykularną zakładaiący, do gruntowego rząd kraiu uszczęśliwiaiącego prawodawstwa otwieramy w powyższym tłumaczeniu się zawarte ad rectum systema rządu zmierzaiące zdania nasze, lecz gdy rozważaiąc nienawisne okoliczności więcey życzenia, iak nadziei tych pomyślności mamy, zostawuiemy ku wewnętrzney satysfakcyi te obywatelstwa naszego sentymenta, a ww. ii. pp. posłom zalecamy, aby znaiąc chęci y zdania nasze, cel, intencyi y w tey instrukcyi maiąc sobie przepisany kierowali swe starania y promocyę, iesli nie na ziednanie ogólnego życzenia naszego przeciwnościami wynikać mogącemi tamowanego, przynamnięey do uzyskania ile może być stosuiących się do zadania naszego, a do uniknienia przeciwnych mu skutków, my zaś wzwyczaionych innym wojewodztwom y powiatom do szczególnych ustaw seymowych wewnętrzne nieiakie zaporządkowanie tyczących nie rozliczniając punktów, iako z rzeczy rezolucyą brać powinnych, podawszy osnowę wielorakich uwag naszych, moc rządu y w nim czynności rządowe objaśniaiących, własney ww. ii. pp. posłów przezorności polecamy, a coiest generalnego rządu kraiwego potrzebą y ważniejszemi żądzami naszymi, z nim zgodnemi w stérze, powyższey explikacyi wywnętrznięnie zdań naszych zamykamy.

5-to. Jako dozwalaiące ucześniestwa prawodawczey władzy, oraz wielorakich wolności, swobod y bezpieczeństw obywatelskich narodowe prawa są od nayiaśniejszych królów polskich dwom stanom w skład rzeczypospolitey wchodzącym postąpione y zawa-

rowane, tak iura regalia w treści królewskich prerogatyw, w całości dóbr własnych y wszystkich dochodach tronu znaczące się, ażeby w swey twierdzy zostawały y w czym są nadwątlone, non obstantibus ullis praeiudiciis przeciw przed-uniowym dokumentom y kardynalnym prawom własność dobr królewskich y szlacheckich ubezpieczaiącym, ażeby przywróconemi do swey istoty y utwierdzoneyi były, maią ww. ii. pp. posłowie gorliwie domawiać się y dla otrzymania skutku dokładne czynić staranie.

6-to. Kiedy los niepomyślności kraiwych stał się przyczyną wzięcia w sekwestr Rosyiski ii. ww. senatorów polskich y godnego z niemi stanu rycerskiego obywatela względną laską nayiaśniejszey Imperatorowey całej Rosyi iuż uwolnionych y w kraiu naszym požądanie znajduiących się, zaczym każdemu z nich, prócz sławy następney według przeświadczenia wieku terazniejszego y przyszley potomności życząc w promocyach kraiwych y wszelkich pomyślnościach (prócz wewnętrzney ich satysfakcyi) nagrod publicznych y laskawym nayiaśniejszego pana wszystkich tych zacnych y zasłużonych w oyczyźnie mężów polecając względom y powodem zawakowanej buławy wielkiej koronney i. w. i. p. Rzewuskiego—hetmana polnego, rodowitością, cnotą y zasługami zaszczyconego, oraz terazniejszym urzędem przybliżonego do tego wakansu maią iak nayusilnięey rekomendować ww. ichmę pp. posłowie.

7-mo. Szacunkiem zasług y talentów oraz z partykularnego życzenia powiat nasz Grodzieński do wakuiącego podkanclerstwa przedsięwziół zalecać i. w. i. pana Tyzenhauza — p. n. w. x. Lit., oddaiąc mu z własnych chęci proiekt w tey rekomendacyi od wszystkich zgromadzonych urzędników tutejszego powiatu podpisany, oraz od ca-

tego obywatelstwa żądany a do włożenia w instrukcją dysponowany, lecz że i. w. i. p. podskarbi nadworny przeciwiąc się własnym sentymentem temu żądaniu tey z przychyl-nych serc y umysłów pochodzący nie przy-iał ofiary y żądał przelaną mieć tę reko-mendacją na osobę i. w. i. p. Chreptowi-cza—sekretarza Litewskiego, przeto przyiąć obowiązani takową obligacją pomienionego godnego zasługami y przymiotami zaszczy-conego meża do tego wakującego urzędu łasce najiaśniejszego pana maia polecieć ww. ichmć pp. posłowie.

8-vo. Różne szkodliwe handlowi kraiu naszego zagranicznych państw, mianowicie królestwa Pruskiego na spławach y w mia-
stach portoryalnych abusus,¹ iako od kom-
missyi skarbu Litewskiego dokładnemi ex-
plikacyami przed stanami rzeczy-pospolitey
reprezentowane być muszą, tak te publicum
interesujące punkta maia ww. ichmć pp.
posłowie iak najsilniey utrzymywać, wszak-
że przy reprodukowanych od teyże komis-
syi skarbowych rachunkach, coby praeiudi-
ciosi w uzurpacyi nienależnego procentu
okazało się, zalecamy o skutek winney sa-
tisfakcyi domówieć się ww. ichmć panom
posłom.

9-nó. Gdy zdało się wyrokowi trybunału
tysiąc siedmset siedmdziesiątego pierwszego
Litewskiey kadencyi w. i. pana Marcina Oli-
zarowicza—sędziego ziemskiego naszego po-
wiatu, trzyletnim odsądzeniem od sprawo-
wania urzędu ukarać, przez szacunek za-
sług iego w funkcyach trzydziestoletniego
sędzstwa powiatowego, tudzież deputacyi w
sędziowskiey y vicemarszałkowskiey, a mar-
szalkowskiey skarbowey trybunalskich funk-
cyach rekomendujemy ww. ii. pp. posłom,
ażebymy od rygoru tego dekretu, w którego
roziągnięciu przez powagę trybunalskiey

iurizdykcyi nie wchodzimy, stanów rzeczy-
pospolitey względem został uwolniony.

10-mo. O dobra Traszkuny, w powiecie
Wilkomierskim leżące, konstytucją o fun-
duszu w nich księży bernardynów piszącą
za ziemskie rekognoskowane, ażebymy z przy-
czyny wyprawionego na nie lenności przy-
wileiu w iurizdykcyi assesorskiey z teraz-
niejszemi ziemskiego nabycia possessorami
zaczęty proceder nie był prosekwowanym y
zaszle względem tych dobr prawo ażebymy
przez stany rzeczy-pospolitey rezelwowane
było, niemniey o ratyfikacją eiusdem natu-
rae terrestriatatis starać się maia ww. ii. pp.
posłowie. Ultimo iako rzeki swoim nurtem
płynące skoro wszystkie do oceanu wpada-
ią, istność imienia swego tracą, przestają
być, czym były, a samym tylko stają się
morzem, tak wszelkie zamysły, chęci y rady
nasze w tym nieszczęsnym pograżoney rze-
czy-pospolitey przypadku zanurzone, w któ-
rym o oddalenie zawad y przeciwności przy-
zwoitemu radzeniu właściwych, o ulepszenie
stanu rzeczy-pospolitey, co tylko będą mogli
uzyskać ww. ichmć pp. posłowie, aby in
melius et optimum swe zdania dysponowa-
li, miłością oyczyzny, powinnościami obywa-
telstwa, szacunkiem rzeczy-pospolitey, nad-
groda sławy w potomności, własnego ich
oświecenia rozsądkiem y wdzięcznością po-
wiatu naszego obowiązujemy, a losy oyczyz-
ny naszej, składając na podnożku królują-
cego nad królmi, troskliwością przerażeni,
urzewnionym sercem y stosowanym do Bo-
skich wyroków umysłem życzymy pomysł-
niejszych oyczyznie ewentów, niech laska-
wie w niey długoletnie nam panujący król
nayaśniejszy Stanisław August, po tylu
swych umartwieniach zaczyna szczęśliwiey
królować, a my wytrwawszy srogie prze-
ciwności w okolicznościach, razem go z nami
martwiących, niech w koronie polskiej lustr

przyémiony odzyszczony z iego berła do porządku prowadzeni być zaczniemy, a z iablka pożądaną cieszymy się słodyczą. O gdybyśmy mogli wydzwignąć kray z tego pograżenia y wyprowadziwszy z labiryntu cieniami w niefałszywey wolności uwikłanego, mogli go widzieć rządny, oświeconym, interes swój znaiącym, kochaiącym swą oyczynę y z nią króla, a iak od teraz panującego po długowiecznym iego panowaniu od wszystkich królów przysłych kochanym y do stopnia prawdziwey szczęśliwości przyprowadzonym.

U takowey instrukcyi podpisy ii. ww. dygnitarzów y urzędników, tudzież obywatelstwa powiatu Grodzieńskiego his exponuntur verbis: Józef Wołowicz—marszałek powiatu Grodzieńskiego, Jan Wolkowycki—podkomorzy p-tu Grodzieńskiego, Michał Politalski—sędzia ziemski p-tu Grodzieńskiego, Benedykt Boufał—sędzia ziemski p-tu Grodzieńskiego, Kazimierz Wolmer—sędzia ziemski p-tu Grodzieńskiego, Ignacy Ihnatowicz—woyski p-tu Grodzieńskiego, Franciszek Boufał—stolnik y pisarz grodzki p-tu Grodzieńskiego, starosta Wierzbowski, Ignacy Litawor Chreptowicz—podstoli p-tu Grodzieńskiego, Jakub Rukiewicz—podeczaszy y podstarosta sądowy p-tu Grodzieńsk., Ludwik Kazimierz Daszkiewicz—sędzia grodzki p-tu Grodzieńsk., Tadeusz Alexandrowicz—sędzia grodzki Grodzieński, Andrzej Dzierżyński—czesznik p-tu Grodzieńskiego, Jan Moroz—koniuszy powiatu Grodzieńskiego, Jozefat Klonicki—obozny p-tu Grodzieńskiego, Michał Gromyka—chorąży Petyhorski woysk w. x. Lit., Alexander Michał Eysmał, Michał Sadlueki—mostowniczy p-tu Grodzieńskiego, Wiktoryn Buchowiecki—chorąży usarski w. x. Lit., Tomasz Dybowski—starosta Wizydymowski, Jerzy Sadkowski—rotm. p-tu Grodzieńsk.,

Daniel Lipnicki—rotmistrz p-tu Grodzieńsk., Franciszek Jelski—skarbnik p-tu Grodzieńskiego, Wincenty Skibicki, Maciey Bohdanowicz, Andrzej Cidzik, Mateusz Kotowicz, Felicyan Cidzik, Jan Jurborski, Jacynt Rozenkowski, Józef Korsak, Józef Alexandrowicz, Hilary Łowcewicz, Jan Głuszyński, Józef Konopaeki, Franciszek Kulbacki, Ignacy Siemaszko, Grzegorz Snarski, Ludwik Strzalkowski, Józef Szyszka, Antoni Laniewski, Marcin Szczuka, Samuel Siemaszko, Józef Cidzik, Józef Paszkowski, Grzegorz Gradowski, Stefan Jasiński, Teodor Kamiński, Franciszek Reut, Michał Reut, Franciszek Myszkowski, Jakub Korezyc, Antoni Korsak, Franciszek Dobrowolski, Filip Galiński, Józef Mieduszewski, Andrzej Horodeński, Antoni Ciesliński, Marcin Rola Zakiewicz, Bonifacy Chrostowski, Stanisław Fabrycius, Jan Grabowski, Ignacy Dybowski, Antoni Dybowski, Jan Koc, Józef Tropiański, Tadeusz Siemaszko, Antoni Stawiski, Józef Stanisław Poniekwicki, Michał Rakint, Łukasz Tomaszewski, Stefan Gradowski, Jerzy Gradowski, Piotr Sasinowski, Stefan Janczewski, Jan Łyskiewicz, Antoni Mickiewicz, Ignacy Toloczko, Antoni Rynwit Milkiewicz, Józef Malinowski, Felician Lenkiewicz, Stanisław Obuchowicz, Adam Obuchowicz, Franciszek Radziwanowski, Stanisław Cichowski, Bartłomiej Łozowicki, Mateusz Łozowicki, Paweł Grudecki, Józef Obuchowicz, Józef Bohatyrewicz, Józef Eysmał, Adam Obuchowicz, Józef Oliwkowicz, Michał Nowicki, Dominik Eysmał, Stefan Obuchowski, Ignacy Sarosiek, Michał Rakint, Łukasz Tomaszewski, Piotr Jakimowicz, Jan Stancewski, Mateusz Sierkuczewski, Ignacy Pacęko, Ludwik Toloczko, Franciszek Tadeusz Wolkowycki, Stanisław Budwił, Felician Brzozowski, Mateusz Brzozowski, Romuald Brzozowski, Antoni Trzeciak, Stefan

Czerniawski, Jan Dombrowski, Antoni Eysmał, Rafał Cieszeyko, Bałtromiey Snarski, Marcin Lubowicki, Michał Brzozowski, Marcin Snarski, Wiktory Zubrowski, Marek Kierdy Radziwanowski, Andrzej Eysmał, Franciszek Obuchowski, Józef Oleński, Kazimierz Sierkucieski, Józef Kulbacki, Mateusz Kulbacki, Józef Muliewski, Mikołay Strzalkowski, Tadeusz Zaniewski, Teodor Kulikowski, Mikołay Kulikowski, Jan Zaniewski, Franciszek Szymanowski, Piotr Szczytowski, Kazimierz Eysmał, Woyciech Pawłowski, Ludwik Kundzicz, Marcin Kundzicz, Mikołay Cidzik, Józef Slichtel, Mateusz Szyszka Chieniewicz, Stefan Bartoszewicz, Łukasz Olizarowicz, Michał Rydzewski, Józef Olrycki, Franciszek Piekarski, Antoni Wąsowicz, Mateusz Szysko, Franciszek Bartoszewicz, Ignacy Woynicz, Jan Wróblewski, Józef Rakowski, Teodor Siwicki, Adam Ogilka, Bartłomiey Ihnatowicz, Paweł Raciborski, Stanisław Kraiewski, Franciszek Pociłowski, Jakub Pawłowski, Kazimierz Pociłowski, Stanisław Cidzik, Michał Eysmał, Franciszek Sarosiek, Kazimierz Cidzik, Antoni Toloczko, Józef Rutkowski, Jan Sarosiek, Michał Woyciecki, Józef Wróblewski, Michał Dybowski, Stefan Dyakiewicz, Andrzej Tomaszewski, Szymon Gienicz, Benedykt Poczobut, Franciszek Dybowski, Józef Rybiński, Jan Deramer, Józef Krzywoblocki, Jan Kłosowski, Jan Dyiakiewicz, Mateusz Chyskiewicz, Józef Maliszewski, Józef Krasnicki, Franciszek Strzalkowski, Michał Smiełański, Alexander Strzalkowski, Michał Bogatyrowicz, Józef Lewkowicz, Jerzy Daszkiewicz, Józef Siezieniewicz, Adam Siezieniewski, Antoni Sudzieniewski, Marcin Szydzieniewski, Antoni Antoszewski, Józef Jotkowski, Józef Sadlucky, Adam Jotkowski, Stefan Krasnicki, Antoni Krasnicki, Piotr Star-

kiewicz, Jakub Mulliszewski, Jan Stackiewicz, Jakub Kulikowski, Antoni Stackiewicz, Antoni Kulikowski, Maciey Eysmał, Antoni Siemaszko, Maciey Maliciewski, Stefan Siemaszko, Maciey Siemaszko, Antoni Szilpach, Antoni Uinski, Józef Uinski, Antoni Obuchowski, Piotr Obuchowski, Bałtromiey Malewski, Antoni Ihnatowicz, Jan Kulikowski, Antoni Pulianowski, Maciey Pulianowski, Piotr Pulianowski, Ignacy Dybowski, Grzegorz Antoni Korwin Miliiowski, Jerzy Piotrowicz Siemaszko, Józef Miekiewicz, Dyonizy Zaniewski, Karol Kłokocki, Maciey Bohdanowicz, Woyciech Bohdanowicz, Mikołay Bohdanowicz, Karol Bohdanowicz, Józef Chebrowski, Kazimierz Czaiewski, Jan Gaianowski, Maciey Puszczalowski, Gabryel Czaieski, Michał Wikierat, Tomasz Wikierat, Michał Nowicki, Kazimierz Nowicki, Józef Ponikwicki, Wincenty Słubicki, Michał Słubicki, Ignacy Pawiłowski, Jerzy Weys, Woyciech Szacilowski, Jerzy Sienkowski, Tadeusz Dybowski, Józef Zawistowski, Jan Eysmał—r. p. G., Stefan Mazowski, Bałtromiey Zarzecki, Tadeusz Gliniski, Adam Kandyba, Antoni Święczkowski, Jakub Kłosowski, Ignacy Kaczanowski, Józef Kiernozicki, Józef Koniński, Andrzej Sobolewski, Mikołay Grudzicki, Mikołay Kozakowski, Karol Przybylski, Jakub Rudzki, Maciey Wysocki, Jakub Wysocki, Józef Olizarowicz, Józef Malinowski, Ignacy Skrocki, Ignacy Pstrzyński, Ksawery Kamiński, Tadeusz Kamiński, Ignacy Dybowski, Józef Nowodworski, Tadeusz Ichowski, Jan Kuszelewski, Mikołay Jakimowicz, Antoni Jakimowicz, Marcin Chlebowski, Maciey Pietraszewski, Michał Mieczynski, Stanisław Niewiardowski, Józef Macieiewski, Andrzej Muczynski, Michał Soboniewski, Onufry z Korwinów Bagiński, Fawstyn Dworzecki, Wawrzyniec Chan, Marcin Lubowicki, Adam

Lubowicki, Kazimierz Kamiński, Daniel Deramer, Stanisław Konopka, Wojciech Kułkiewicz, Mateusz Borowski, Jan Szolkowicz, Antoni Waliński, Stanisław Szaniawski, Józef Tomaszewski, Jerzy Rakint,

Floryan Bilmin, Ignacy Skinder Prostopi, Nikodem Czeczot, Antoni z Korwinów Bański. Która to instrukcja za podaniem przez wyż wyrażoną osobę, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjeta y wpisana.

1780 г.

Изъ книги за 1779—1780 г., стр. 595.

32. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта данная депутатамъ отправляемымъ на сеймъ Варшавскій.

Дворяне Городненскаго повѣта, собравшись въ г. Городиѣ на сеймикъ, дали своимъ посламъ инструкцію слѣдующаго содержания:

1) послы обязываются прежде всего выразить королю вѣрноподданническія чувства всего повѣта;

2) просить о сохраненіи правъ и законовъ, обезпечивающихъ имѣніе, здоровье и жизнь обывателей; о преслѣдованіи, повившагося въ нѣкоторыхъ учрежденіяхъ *единоличнаго* управленія и о введеніи въ дѣйствіе Лптовскаго статута и сеймовыхъ постановленія;

3) о возобновленіи конституціи 1590 г., на основаніи которой сдѣлано распредѣленіе должностей для богатыхъ и бѣдныхъ обывателей;

4) послы обязываются противиться назначенію какихъбы-то ни было податей на обывателей и настаивать на уничтоженіи процентной подати;

5) ходатайствовать объ изысканіи способовъ на содержаніе шляхетскихъ училищъ;

6) ходатайствовать объ открытіи рыцарской школы въ г. Городиѣ;

7) ходатайствовать предъ королевемъ о соблюденіи закона, по которому сеймы должны совершаться поочередно то въ Коронѣ, то въ Литвѣ; о назначеніи 3-го сейма въ Городиѣ и ассессорскихъ судовъ Литовскихъ въ Литвѣ же;

8) для поддержанія экономическаго быта городовъ, крайне разоренныхъ, а равно и Городна,— просить о продолженіи существованія „комис-

сиu boni ordinis“, объ устройствѣ фабрикъ и привлеченіи мастеровъ;

9) настаивать чтобы рѣчь-посполитая на сеймѣ не отмѣняла всѣхъ трибунальскихъ декретовъ, хотя онъ и имѣетъ на это право, такъ какъ вслѣдствіе этого происходятъ очень печальныя явленія;

10) чтобы судебнымъ дѣламъ составляемъ былъ реестръ и они разбирались по важности своего вліянія въ указанномъ порядкѣ, такъ какъ вслѣдствіе несоблюденія такого правила обыватели не знаютъ очереди своихъ дѣлъ и подвергаются въсканіямъ;

11) противиться какъ можно крѣпче измѣненію и исправленію Лптовскаго статута по проекту Замойскаго;

12) ходатайствовать объ отдачѣ настоятельскихъ мѣстъ (аббатствъ) базиліянамъ, вмѣсто православныхъ;

13) о присужденіи 3-хъ каменницъ ротмистру Шимаку, подпадающимъ *jure caduco*, какъ прямому наслѣднику покойнаго ихъ владѣтеля;

14) ходатайствовать объ окончаніи разграниченія спорныхъ имѣній шляхетскихъ и королевскихъ, объ оставленіи за дворянами имѣній, принадлежавшихъ имъ еще до уніи, хотя бы они и представили документы на правовладѣніе; о прекращеніи захватовъ помѣщичьей земли королевскими комиссарами;

15) ходатайствовать объ уничтоженіи торговыхъ.

пошлинь, взимаемыхъ со шляхты по назначенію частныхъ лицъ;

16) требовать отнятія должности подкоморія у Климанскаго, который владѣеть ею не по закону, такъ какъ онъ не имѣетъ никакихъ имѣній въ Городненскомъ повѣтѣ;

17) пунктъ этотъ вычеркнуть по приговору цѣлаго повѣта;

18) ходатайствовать предъ королемъ о дарованіи милостей доживотникамъ въ его экономическихъ имѣніяхъ и объ уничтоженіи назначенной съ нихъ двойной кварты.

Roku tysiąc siedmset ósmdziesiątego, miesiąca Augusta dwudziestego trzeciego dnia.

Przed actami grodu powiatu Grodzieńskiego stanowszy osobiście i. p. Wiktor Buchowiecki — chorąży usarski woysk Litewskich imieniem całego prześwietnego powiatu Grodzieńskiego instrukcyą na seym ordynaryiny Warszawski i. w. i. pp. Józefowi Jelskiemu—chorążemu, Ignacemu Daszkiewiczowi—podczaszemu, urzędnikom y posłom z tego powiatu Grodzieńskiego daną y służącą, ad acta podał, w następnących słowach napisaną.

Instrukcyja od nas niżej wyrażonych dignitarzów, urzędników ziemskich y grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu Grodzieńskiego ii. ww. ii. pp. Józefowi Jelskiemu—chorążemu, Ignacemu Daszkiewiczowi—podczaszem powiatu Grodzieńskiego osobnym od całego prześwietnego powiatu Grodzieńskiego instrumentem ukredensowanym posłom, po zaszley w czasie za uniwersalami ikmci, pana naszego miłościwego, elekcyi roku terazniejszym tysiąc siedmset ósmdziesiątym, miesiąca Augusta dwudziestego wtórego dnia, dana w następujący sposob.

Primo. Między stanami całość wolnego rzeczy-pospolitey polskiej narodu składającymi, gdy osoba ikmci, pana naszego miłościwego, iest w pierwszeństwie: przeto zwyż wyrażeni ii. ww. posłowie, niżeli do zaradzenia ku uszczęśliwieniu dobra pospolitego przystąpią, winni są najprzód od całego powiatu Grodzieńskiego maiestatowi

ikmci, pana naszego miłościwego, nayzupełniejszą wierność, głęboką cześć y uszanowanie oświadczyć, z tym wymiarem, iż każdy z osobna obywatel przy dostoięństwie tronu, y powadze onego, majątek, zdrowie y życie w potrzebie ratunku oyczyzny ułożyć iest gotów.

Secundo. Jak uszczęśliwienie każdego obywatela naywięcey na tym zalega, ażeby majątku, zdrowia y życia był bezpiecznym, tak gdy ta naykardynalnieysza swobod obywatelskich zrzenica, na fundamencie praw oyczystych zasadzająca się naywięcey do wymiaru istotney zalega sprawiedliwości: przeto ii. ww. posłowie przy podziękowaniu ikmci, panu naszemu miłociwemu, za wszystkie około dobra pospolitego oycowskie starania, szczegulną przelożą przed tronem ikmci y wszystkimi zgromadzonemi stanami potrzebę, ażeby sprawiedliwość w niektórych krajowych iuryzdykcyach nieiako oslabiona, do przyzwoitych obrębów prawa przystosowaną została, tak dalece, ażeby cały około administrowania, sprawiedliwości krajowey sposób prawem statutu w. x. Lit. y konstytucyi seymowych nie zaś prywatną mocą czyli podległy iedynowładztwu styrem był kierowany.

Tertio. Gdy we wszystkich narodach, a mianowicie w republikanskich rzeczy-pospolitey polskiej kraiu, wyższe między obywatelami, stany, za złączeniem w iedno wielorakich urzędów, stają się dla słabszych obywatelów uciążliwszemi: przeto ii. pp. posłowie o ogulnym krajowego uszczęśliwie-

nia zaradzając składzie, dostrzegać są obowiązani, ażeby administracye w prowincyi w. x. Lit. względem publicznego rzeczypospolitey, a stołowego ikmei skarbu, według konstytucyi tysiąc pięćset dziewiędziesiątego roku na zawsze ordynowaną była.

Quarto. Pomażające się ledwo nie na każdym seynie podatki dały uczuć xięstwu Litewskiemu nadzwyczajny ciężar w tym zwłaszcza czasie, kiedy z iedney strony podwyższone w kraiu cła, z drugiey upadające przez zniżoną produktów kraiowych cenę handlu pieniężnego do kraiu nie czynią przychodu, przeto ii. ww. panowie mają tego naybardziej dostrzegać, ażeby nie tylko żadne pod jakim kolwiek tytułem na obywatelów nie było zakładane podatkowanie, lecz nadto ażeby rodzaj podatku procentowego iako do perceptowania trudny, y pewności żadney nie mający, a widocznie kraiovi przez zatamowanie cyrkulacyi pieniężney szkodliwy, został zniesiony.

Quinto. Tym pewnieyszą uszczęśliwienia kraiu obiecywać można nadzieję, im więcej oświeconych kray liczyć będzie obywatelów, to zaś gdy iedynie od edukacyi zalega młodzi: przeto ii. ww. posłowie podziękowaniu ikmei, panu naszemu miłościwemu, za pomnożone w ciągu panowania swiego rozmaite w kraiu nauki obmyślać będą sposoby o pomnożenie szkolnych funduszów sposobnością żywienia się młodzy szlachetney, do nakładu na nauki własnego dostarczenia nie mającey, a ztąd o potrzebie dalszego kommissyi edukacy narodowey ubezpieczenia przelożyć stanom rzeczypospolitey, y o tym z rozpoznanych dobrze okoliczności ku lepszemu pożytkowi kraiu decydować będą.

Sexto. Zakład szkoły rycerskiey w mieście Grodnie, iak jest kraiovi potrzebny y pożyteczny, tak gdy to jest skutkiem względney

ikmei, pana naszego miłościwego, determinacyi, złożą ii. ww. posłowie szczegulne nayiaśnieyszemu panu podziękowanie y ażeby ten użyteczny kraiovi fundusz ruinowanym y uszczerbionym w czasie nie był, usilnie dopraszać się będą.

Septimo. Jako cały naród, tak wszczegulności prowincya w. x. Lit., powszechną w obywatelach ku monarsze swojemu tknąca życzliwością, gdy jest gorliwie pragnąca tego uszczęśliwienia, ażeby ikmeć, pan nasz miłościwy, raczył założyć rezydencyą w Litwie: przeto ii. ww. posłowie zechcą przelożyć w tym żądanie z odwołaniem się do praw, nie tylko rezydencyą królów prowincyi xięstwa Litewskiego, ale też y seym trzeciey kolei w mieście Grodnie zaręczających: niemniej przekładać będą dzieiącą się ztąd krzywdę prowincyi Litewskiey, że sądy assessoryi w. x. Lit. nie in corpore prowincyi Litewskiey odprawuią się, a przeto iak nayusilniey domagać się ciż ii. ww. posłowie będą, ażeby pomienionych sądów assessoryi Litewskiey miejsce, któreby naywygodnieysze dla obywatelów zdawało się, w prowincyi Litewskiey nazawsze wyznaczone było, tudzież dochody kancelaryi assessorskiey ażeby były porównane z dochodami trybunału wedle konstytucyi tysiąc siedmset dwudziestego szóstego roku, oraz aby regestr ieden aż do odsadzenia był wołany, znosząc deliberacye w namowach y dilacyne tygodnie, na ostattek o całą korekturę teyże iuryzdykeyi, ii. ww. posłowie dopraszać się będą.

Octavo. Jako wszystkie miasta w w. x. Lit., będące do ruiny y zniszczenia blisko sklonione, potrzebę ratowania od upadku ratowania ukazuią, tak szczegulnie y miasto Grodno, gdy dla przeciągnionej boni ordinis kommissyi do ulepszenia sytuacyi przyiść nie może: przeto ii. ww. posłowie mają do-

pominać się o iak nayprędsze tego to kommissyi boni ordinis actu ułatwienia, a za tym zaradziąc o środkach do ulepszenia stanu wszystkich miast ściągających się starać się będą o utrzymanie kraio wych fabryk y konserwę potrzebnego w kraiu do różnych rękodziel rzemieślnika, niemniey ciż ii. ww. posłowie starać się mają, ażeby wszelkie przywileie na wszelkie possessye teyże kommissyi boni ordinis zachowane były.

Nono. Nieporuszone dekretów trybunalskich bezpieczeństwo troskliwie zawsze od obywatelów w. x. Lit. strzeżone, a grunt spokojności obywatelskiej y pewności majątku utrzymujące, ażeby w swym nie odmiennym stanie utrzymane zostało. ii. ww. posłowie postrzegać są obowiązani: wszakże gdy zgromadzone stany wyższego nad sobą nie mające prawa, lecz same będąc mocą stanowienie praw nie tylko a rigore dekretów uwalniać, ale też one z słusznych pobudek uchylać mogą: przeto ii. ww. posłowie tego naybardziej dostrzegać mają, ażeby szczegulne przypadki weyrzenia stanów rzeczy-pospolitey w niektóre tylko dekreta trybunalnie wyciągające na całą prowincyą rozciąganiem nie były, dla tego zaradzać będą na oddalenie wszelkich praktyk y rozpisowania się w decyzjach sędziów trybunalskich, iako świeże okoliczności daly uczuć żal obywatelom w. x. Lit., przez wyrodzenie się w tym bliskim czasie nowej praktyki, która aby w czas przyszły do nieprawego naśladowania nie była przykładem, ma być ostrzeżony na przestępujących prawa rygor.

Decimo. Do poprawy sprawiedliwości w iurydykach iest nader wielką potrzebą, ażeby regestr taktowy był okryślony, a mianowicie, ażeby wpisy w tym że regestrze

takowym porządkiem były wołane, z kąd naywiększa na strony prawo wiodące wynika uciążliwość, że w niepewności zostaiąc obywatele przypadnienia sprawy ustawicznie sądom assystować muszą, a częstokroć przypadkowe y niespodziewane przywołanie dla niegotowości do sprawy przytomną nawet na sądach stronę o komdemnatę przyprawia: przeto ten punkt ii. ww. posłowie, iako wielce obywatelom szkodliwy, naygorliwie stanom rzeczy-pospolitey przekładać powinni.

Undecimo. Gdy prawa statutu xięstwa Litewskiego (prócz niektórych drobniejszych w czasie terazniejszymi wydarzających się przypadków) dosyć są obfitemi regulami do administrowania sprawiedliwości y gdy tenże statut Litewski za prawo kardynalne trakta-tem unii w. x. Lit. iest uznany: przeto ii. ww. posłowie projektem i. w. Zamoyskiego z prawem statutowem y konstytucjami xięstwa Litewskiemu służącemi nie zgodnym, a zwyczaie y cały process prawny w. xięstwie Litewskim będący wywracającym, iak naymoeniey opierać się są obowiązani.

Duodecimo. Opactwa ruskie unitskie klastralne aby nie były oddane per comendam klerowi ruskiemu, o to domagającym się, lecz aby zachowane były przy zakonie bazylińskim na mocy praw kraio wych, a mianowicie za pracę w nadgrode ieh na wielu miejscach w uczeniu szkół podjęte y za inne pożyteczne kraio wi posługi, zechcą ii. ww. posłowie mocą tey instruceyi stanom rzeczy-pospolitey najusilniey zalecić.

Tredccimo. I. p. Michał Szymak — rotmistrz powiatu Grodzieńskiego, w pewnym succedowaniu po xiędzu Tomaszu Szymaku—kanoniku Smoleńskim w stopniu zostaiący, ażeby uwolnienie trzech kamienie a iuribus caduci przez ii. pp. Wilczyńskiego, Stankiewicza y Hameltona acquisitis mógł

pozyskać, usilnego do stanów rzeczy-pospolitey, ii. ww. posłowie nie ubliżą stawienia się.

Quatuordecimo. Gdy szczególne wyliczenie każdego z osobna powiatu Grodzieńskiego obywatela do polecenia względem najjaśniejszego pana jest nie podobne, a niektórych tylko osób mianowanie, aby nie zdało się innych być krzywdzące; przeto ii. ww. posłowie cały ryczałtem powiat Grodzieński najjaśniejszemu panu polecając, o tę dopraszać się będą względy, ażeby względem kommissyi granicznej między dobrami ikmei stolowemi w niektórych miejscach ekspedycyowaney, a ieszcze nie dokonezoney, z przyczyzny uzalenia się obywatelów na uciążliwość sądu kommissyinego pomiarkowanie przez stany rzeczy-pospolitey nastąpiło, z ubezpieczeniem ale najmocniejszym dla każdego praw y possessyi przeduniowey, oraz possessye ziemskie szlacheckie dawnosciami ziemskimi spokojnie zadzierzane, gdyby ad casum zaginionych qualicunque fato zatraczonych lub ogniem splonionych dokumentów od iakowey-kolwiek zwierzchności sądowey y w uzurpacyi prywatney wzruszane, odbierane et pretextu inquietowane nie były, ii. ww. posłowie iak najmocniey dolożą się y na ten przypadek o udzielnny warunek prawa uczynią staranie.

Quindccimo. Ponieważ obywatele w. x. Lit., a osobliwie powiatu Grodzieńskiego, doświadczaią, iż pod tytułem targowego wielorakie działy się extorsye przez wybieranie w mieście Grodnie od różnych produktów naprzeciw przywileiom mieyskim y wolnościom szlacheckim za wydanemi kontraktami różnym osobom: przeto polecamy ii. ww. posłom, ażeby nie tylko takowe targowe od osób stanu szlacheckiego pod iakimkolwiek bądź pretextem wybierane nie były, ale też

wszystkie inne, iako w tymże mieście Grodnie, iako też innych stołecznych w. x. Lit. miastach akcyzy iakimkolwiek tytułem praktykowane, abusive nad prawo podatkowania zniesione y zakazane było, tudzież z perceptowanych dotąd o najściślejszy dopomnią się rachunek.

Sextdecimo. Gdy to jest prawami pospolitemi ostrzeżonym, ażeby urzędy powiatowe szlachecie rodowitey y possessye w tym że powiecie mającey za uprzedzającemi porządkiem w prawie pospolitym opisanym elekcyami dostawały się, a że w. i. p. Klimañski, ani z siebie, ani z przodków swoich żadney w powiecie Grodzieńskim nie mający possessyi, przez nieprawą elekcyą, deputackie seymiki uprzedzającą, z krzywdą obywatelów p-tu Grodzieńskiego przez dawniejszą przemoc urząd podkomorstwa tegoż powiatu śmiał sobie przywłaszczyć: przeto ii. ww. posłowie obligowani są iak nayusilniey w prześwietnych rzeczy-pospolitey stanów o to domawiać się, ażeby przez gwałt y nieprawość wzięty urząd podkomorstwa p-tu Grodzieńskiego pro vacanti był odłożony, a na żądanie całego tegoż powiatu ażeby nowa elekcyja w porządku obrania osoby podkomorzego nastąpiła, starać się będą.

Septemdecimo. Punkt eliminowany za zgodą całego powiatu Grodzieńskiego; videatur podpis i. w. Jana Wolkowyskiego, marszałka p-tu Grodzieńskiego.

Octodecimo. Gdy od predecessora najjaśniejszego króla, pana naszego miłościwego, niektórzy obywatele p-tu Grodzieńskiego iedni za przywileiami dożywotniemi mieli possessye w dobrach ekonomicznych, drudzy za konsensami majątek swóy w summie na kupno tychże dóbr uwiązali, które innym ani solucyą ani zamianą bonifikowa-

ne nad wola najiaśniejszego pana niezostały, przeto ii. ww. posłowie do liłościwej względności najiaśniejszego króla wstawiają się o nadgodę pokrzywdzenia mającym obywatelom z szafunku szczodrobliwych łask pańskich, oraz o zniesienie dublowanej kwarty na dożywotników włożoney.

U tey instrukeyi podpisy rąk tak iaśnie ww. ii. pp. dygnitarzów, urzędników ziemskich y grodzkich, iako też rycerstwa, szlachty, obywatelów temi słowy: Jan Wołkowyci—marszałek powiatu Grodzieńskiego eliminowawszy punkt siedmnasty za zgodą szlachty, Ludwik Kazimierz Daskiewicz—sędzia grodzki p-tu Grodzieńskiego, Ignacy Ignatowicz—woyski p-tu Grodzieńsk., Konstanty Jelski—sędzia trybunału, Jan Moross—skarbnik p-tu Grodzieńskiego, Antoni Wołowicz—szambelan ikmci, Wiktoryn Buchowiecki—chorąży ussarski, Ludwik Mili-kont Narwoysz — podczaszy Starodubowski, Andrzej Stanisław Eysymont, Józef Sopoćko — starosta Sielecki, rotmistrz p-tu Grodzieńskiego, Maciey T. Eysymont—komornik p-tu Grodzieńskiego, Kazimierz Korsak, Alexander Mokrzecki, Hipolit Wołkowyski, Leonard Reszka—rotmistrz powiatu Mozyrskiego, Jozefat na Kłaninie Kłaniczki—miecznik p-tu Grodzieńskiego, Stanisław Korybut Daszkiewicz mp., Marcin Jasiencyk Ochotnicki — rotmistrz p-tu Grodzieńskiego, Wiktor Korybut Daszkiewicz—kapitan ikmci, Marcin Józef Snarski—starosta Papuński, Antoni Gorzkowski — rotmistrz p-tu Grodzieńskiego, Tadeusz Kotarski — rotmistrz wojewodstwa Połockiego, Marcin Wereszczyński—regent grodzki, Jan Wereszczyński — rotm. wojewodstwa Trockiego, Józef Rybiński mp., Jan Rydzewski, Tadeusz Siemaszko, Józef Makiewski, Jan Wiński, Stefan Krasnicki, Marcin Obrycki,

Tadeusz Kolankowski, Ignacy Grobicki—rotmistrz p-tu Grodzieńskiego, Szymon Rosochacki, Antrzey Eysymont—rotmistrz powiatu Grodzieńskiego, Alexander Ryhahorski Sawicz—rotmistrz p-tu Grodzieńskiego, Józef Saciłowski, Cypryan Lubowicki, Piotr Sarosiek, Andrzej Sarosiek, Bogusław Sarosiek, Kazimierz Horodnicki — rotmistrz powiatu Grodzieńskiego, Tadeusz Kiernozicki, Franciszek Kundzicz, Jan Kundzicz, Fabian Kundzicz, Władysław Pawłowski, Józef Slitter, Józef Krupowicz — rotmistrz p-tu Grodzieńskiego, Kazimierz Kamiński, Antoni Tołoczko, Maciey Horeczak, Jan Szyszka, Kasper Szyszka, Jerzy Prychocki, Franciszek Olizarowicz—rotmistrz p-tu Grodzieńskiego, Jan Kanty Leskiewicz mp., Kazimierz Horeczak, Mateusz Horeczak, Józef Walicki, Ludwik Horeczak, Andrzej Kilianowski, Mateusz Szyszka, Kazimierz Eysymont, Adam Sarosiek, Stefan Czarniawski, Franciszek Czarniawski, Stanisław Czarniawski, Wincenty Maiewski, Tadeusz Sawicz, Józef Helman, Franciszek Horeczakowski, Andrzej Bobowski, Franciszek Szyszko, Antoni Kwiatkowski, Gabryel Hrynaszkiewicz, Jan Kossowski, Jan Tomasz Hryszkiewicz—mostowniczy xięstwa Żmuydzkiego, Antoni Cidzik, Jerzy Massalski, W. T. Antoni z Chłosowa Chłosowicz, Symon Horszkowski, Jan Wietupski, Andrzej Macieiewski, Franciszek Jotkowski, Jan Gieniusz, Józef Slitter, Maciey Ipohorski Lenkiewicz—regent grodzki p-tu Starodubowskiego, Antoni Wiktor Ipohorski Lenkiewicz — wiceregent kancelaryi Grodzieńskiej, Kazimierz Szuniński l. z. N., Michał Olendzki, Michał Daclina Haciski — komornik powiatu Słonimskiego, Tadeusz Kochański l. P., Tadeusz Walbet—podczaszy Poznański, Józef Siemaszko—porucznik powiatu Grodzień-

skiego, Gasper Kmita—horodniczyc Orszański, Ambroży Prochowski, Paweł Kuncewicz — krayczyc powiatu Grodzieńskiego, Marcin Strupiński, Ignacy, Alexander, Wincenty, Heronim, Augustyn z Tomaszowa Tomaszewicz na Tomaszach Boncza Tomaszew-

ski mp. Która to instrukcyja za podaniem oney przez wielmożnego imci pana Wiktoro Buchowieckiego—chorążego usarskiego woysk Litewskich, do akt iest do grodzkich powiatu Grodzieńskiego przyjeta y wpisana.

Д.

ДОКУМЕНТЫ РАЗНОГО НАИМЕНОВАНИЯ, ЗАКЛЮЧАЮЩИЕ ВЪ СЕБѢ СПИСКИ И РЕЕСТРЫ.

1765 г.

Изъ книги за 1765 г., листы 325—366.

1. Спiсокъ вооруженнымъ дворянамъ и татарамъ Городненскаго повѣта, явившимся на смотръ (popis).

Изъ документа этого можно извлечь данныя относительно способовъ вооруженія всеобщаго ополченія и состоянія его въ военномъ отношеніи.

Roku tysiąc siedmset cześćdziesiąt piątego, miesiąca Oktobra piątego dnia.

Coram actis grodu Grodzieńskiego comparendo personaliter imé pan Jan Kulikowski—dworzonin wielm. inci pana Eysmąta—chorążego powiatu Grodzieńskiego, registru popisu prześwietnego p-tu Grodzieńskiego ad acta xiąg grodzkich Grodzieńskich podał de tenore sequenti.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątego, miesiąca Octobra czwartego. Invirtute prawa pospolitego novellae legis, po wydanych oedmnie universalach, popis czterodniowy odprawiwszy w registru obywatelów p-tu Grodzień., possessye swoje mających, inserowałem. *Parafia Grodzieńska*. W. i. pan Marcin Olizarowicz—sędzia ziemski Grodzieński z dobr Kulbak, kaplicy Siemaszkowszczyzny alias Klimówki, parafii Odelskiej, Toloczków, Kuznickiej, Hornicy y Poniemunia. *Parafii Kwasowskiej* stawil in locum suum inci

pana Karola Olizarowicza na koniu wilczatym ze wszelkim moderunkiem y porządkiem do woyny zgodnym. W. imé pan Olizarowicz—mostowniczy Grodzieński z Kulbak, parafii Grodzieńskiej y z Kroplaków *parafii Odelskiej* na koniu kasztanowatym ze wszelkim moderunkiem y porządkiem do woyny zgodnym. Uczestniey dobr y dymów w. i. pana Olizarowicza—sędziego ziemskiego powiatu Grodzieńskiego imé pan Kazimierz Olizarowicz z Kulbak, parafii Grodzieńskiej y Kotry parafii Jezierskiej na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Łukasz Marcinowicz Olizarowicz z Hornicy alias Poniemunia parafii Kwasowskiej na koniu guiadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jan Olizarowicz z Hornicy alias Poniemunia, parafii Kwasowskiej, na koniu kasztanowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Franciszek Konstanty Olizarowicz na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Fran-

ciszek Olizarowicz na koniu kasztanowatym, z karabinem y szablą. Imé pan Józef Mroczek z Poniemonia na koniu wilczatym, ze wszystkim porządkiem. Imé pan Stefan Obuchowski z Baranowa Obuchowicz, Chlistowicz Kotry *parafii Indurskiej, Kwasowskiej y Jezierskiej* na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Piotr Obuchowski in simili z Baranowa Obuchowicz y Chlistowicz na koniu karym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Antoni Obuchowski z Baranowa, Obuchowicz y Chlistowicz na koniu kasztanowatym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Roch Czeszeyko z Hornicy y Kamionki na koniu siwym, z szablą y muszkietem. Imé pan Władysław Kulbacki z Kulbak na koniu łosiowatym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Benedykt Kulbacki z Kulbak na koniu deresowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Marcin Kulbacki z Kulbak na koniu karym, z szablą y karabinem. Imé pan Roch Snarski z Usnarza, *parafii Odelskiej*, na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Jan Snarski z Usnarza na koniu karym z szablą. Imé pan Ignacy Sopoćko z Dziemidkowa na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem, *parafii Indurskiej*. Imé pan Michał Toloczko na koniu łosiowatym, z szablą y musztukiem, z *parafii Odelskiej*. W. imé pan Tomasz Litawor Chrebtowicz na koniu skarogniadym, ze wszystkim porządkiem, iak do woyny pocztowym, na koniu siwym ze wszystkim moderunkiem. Imé pan Kazimierz Szyszka, na mieyscu w. i. pana Wulmera—oboznego Grodzieńskiego, z folwarka Ostrowka, prezentował się na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Mikołaj Lenkiewicz z Strupina, *parafii Jezierskiej*, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Symon Pyrski z Obuchowicz, *parafii Jezierskiej* na koniu kasztanowatym, ze wszel-

kim moderunkiem. Imé pan Kazimierz Sopoćko z Pieszczanki, *parafii Kam.*, na koniu siwym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Kasper Tomaszewski z Tomaszów, *parafii Nowodworskiej y Samborow—Hoskiej*, na koniu wilczatym ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Antoni Żubrawski na koniu karym z Kulbak, ze wszelkim porządkiem. Imé pan Symon Kulbacki z Kulbak na koniu deresowatym, ze wszelkim porządkiem. Imé pan Wiktory Strzałkowski, z Kotry *par. Jezierskiej*, na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Jerzy Ihnatowicz z Usnarza, *parafii Odelskiej*, na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Bartłomiej Hlebowski z Hlebowicz, *parafii Odelskiej*, na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Wawrzyniec Danisewicz z Eysymont Nadtobolskich, *parafii Jezierskiej*, na koniu cisawym, ze wszelkim porządkiem. Imé pan Marcin Starzyński z Starzyna, *parafii Jezierskiej*, na koniu karostrokacym, z pistoletami y szablą. Imé pan Łukasz Tomaszewski z Tomaszów, *parafii Nowodworskiej* ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Tomasz Strzałkowski z Żukow y Samostrzelników, *parafii Jezierskiej*, na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Michał Szymak — komornik Grodzieński z Szymakow, *parafii Odelskiej* y z Szyszek, *parafii Sokolskiej*, takż y Toloczkowczyzny, na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Jakuk Korzeniewski, pieszy z szablą. Imé pan Andrzej Kilianowski na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem, z Toloczkow Fabyanowczyzny, *parafii Odelskiej*. Imé pan Józef Mieczynski z Dziemidkowa, *parafii Indurskiej*, na koniu kasztanowatym, ze wszelkim moderunkiem. W. i. pan Michał Wolkowycki—sędzia ziemski Grodzieński z Putryszek, Kotry, *par. Jezierskiej*, na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem. W. imé pan Jan Wolkowycki—stolnik Gro-

dzieński na koniu karogniady, ze wszelkim moderunkiem do woyny. W. imé pan Antoni Wołkowycki, z tey że Kotry y Hołowacz, par. Jezierskiey, na koniu gniady, ze wszelkim porządkiem. Imé pan Józef Wołkowycki na koniu bułanym ze wszelkim moderunkiem z Kotry, par. Jezierskiey. Imé pan Stefan Wołkowycki na koniu karogniady ze wszelkim moderunkiem. W. imé pan Karol Litawor Chrebtowicz—pisarz ziemski Grodzieński na koniu gniady, ze wszelkim moderunkiem y pocztowym na koniu gniadem, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Michał Burzaki—strażnik Brzeski na koniu skarogniady, ze wszelkim moderunkiem. W. Bogu przewielebny i. x. Józef Litawor Chrebtowicz—proboszcz Grodzieński stawil i. p. Adama Steckiewicza na koniu siwym, ze wszelkim porządkiem, pocztowego na koniu szpakowatym ze wszystkim moderunkiem. Imé pan Jerzy Prokszyce Kandyba—mierniczy w. x. Lit. z Turowlan na koniu zkarogniady, ze wszelkim moderunkiem do woyny zgodnym. Imé p. Andrzej Suchocki z Kochanowa na koniu gniady ze wszelkim moderunkiem do woyny zgodnym z dóbr ww. pp. brygidek konwentu Grodzieńskiego. Imé pan Antoni Paciorkowski z Jezuków na koniu gniady ze wszelkim moderunkiem do woyny zgodnym. Na miejscu imci pana Józefa Klanickiego—chorąż. Węden. prezentował się imé pan Michał Zapolski na koniu gniady do woyny zgodnym ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Rafał Czeszeyko na koniu z płowagniady, ze wszelkim porządkiem. Imé pan Adam Czeszeyko na koniu gniady, ze wszelkim moderunkiem do woyny. Szlachetny p. Józef Klawa na koniu gniady, z szablą y pistoletami. Imé pan Adam Czeszeyko na koniu karym ze wszelkim moderunkiem do woyny. Imé pan Stefan Michałowski na ko-

niu gniady, ze wszelkim moderunkiem, iak do boiu. Imé pan Jougin na koniu gniady, ze wszelkim moderukiem, iak do woyny. Imé pan Józef Strzemiński na koniu karym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Michał Kolankowski na koniu kasztanowatym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Stanisław Szaniawski na koniu karym, ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. Imé pan Maciey Glindzicz na mieyscu imci pana Andrzeia Glindzicza k-r Grodzieńsk. na koniu siwym, ze wszelkim porządkiem, iak do woyny z poczem. Imé pan Dominik Szyszko na koniu gniady, z szablą y karabinem. Imé pan Andrzej Woytulewicz na koniu cisawym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jerzy Hrymaszkiewicz na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Michał Skibicki na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Alexander Sokołowski na koniu gniady, z szablą y pistoletami. Imé pan Izidor Naruszewicz na koniu gniady z szablą y pistoletami. Imé pan Antoni Mickiewicz na koniu gniady z szablą. Imé pan Gasper Hrynaszkiewicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Jan Wróblewski na koniu karym, z szablą y karabinem. Imé pan Franciszek Jastrzębski na koniu płowym, z szablą. Imé p. Franciszek Malinowski na koniu karym, z szablą y karabinem. I. p. Kazimierz Jastrzębski na koniu płowym z szablą. Imé pan Piotr Hrynaszkiewicz na koniu gniady z szablą. Imé pan Józef Bobrownicki na koniu wilezatym z szablą. Imé pan Żyrkiewicz na koniu karym z szablą y pistoletami. Imé pan Wawrzyniec Orłowski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Antoni Wróblewski na koniu siwym, z szablą y karabinem. W Bogu Przewielebnych ii. pp. x. iezuici konwentu Grodzieńskiego z dobr Hornicy, Hnoionnicy, Kielbasina, Hołwna, Kotry, Bali y Poniemuna

koni pięć idque. Imé pan Michał Chibowski na koniu zplowagniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Franciszek Podolec na koniu cisawym, z szablą y pistoletami. Imé pan Aloizy Milewski na koniu gniadym, z pistoletami y szablą. Imé pan Roch Chibowski na koniu wilczatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Piotr Karłowski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Ichmé xx. Dominikanie konwentu Grodzieńskiego z dóbr Małyszczyna, imé pan Józef Siemaszko, na koniu strokatym, z szablą y pistoletami, z poczem na koniu wilczatym z wszelkim moderunkiem. Ichmé xx. Bazylianów kon. Grodzień. z dóbr Ceszczewla imé p. Piotra Kuszelewskiego stawili na koniu karym ze wszelkim moderunkiem. Ii. pp. xx. Karmalicy konwentu Grodzieńskiego z dobr Kazimierówki imci pana Michała Strzalkowskiego ze wszelkim moderunkiem na koniu kasztanowatym, z poczem takż na koniu kasztanowatym we wszelkim moderunkiem stawili. Ii. pp. xx. Franciszkanie Grodzieńscy z dóbr Ponimunia, Gniewinszczyzny, Łosośney stawili imci pana Kazimierza Żytowta na koniu gniadym ze wszelkim moderunkiem, z pocztą na koniu wronym iak do woyny. Imé pan Tadeusz Andrzejkowicz na mieyscu w. imci pana Józefa Chlewińskiego—stolnika rzeczywecznego na koniu karym ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. *Parafia Kuznicka.* W. imé pan Antoni Komar—mieczny p-tu Wilkom. na koniu szpakowatym, w najlepszym porządku do woyny. W. imé pan Franciszek Boufał—star. p-tu Grodzieńskiego na koniu starogniadym, we wszelkim porządku zdolnym do woyny. W. imé pan Benedykt Sopocko—star. p-tu Grodzieńskiego stawil na mieyscu swoim człeka na koniu wilczatym, z szablą y pistoletami. W. imé pan Józef Sopocko—czesz. Grodzień. na koniu gniadym, ze wszyst-

kim porządkiem do woyny zgodnym. W. imé pan Piotr Boufał—woyski pwiatu Grodzieńskiego na koniu skarogniadym, z porządkiem należywym do woyny zgodnym. W. imé pan Kaietan Micuta—pisarz Horodelski na koniu kasztanowatym ze wszelkim porządkiem do woyny zgodnym. Imé pan Jan Gałęcki na koniu gniadym ze wszystkim porządkiem do woyny zgodnym na mieyscu imci pana Benedykta Boufała—podczaszego Grodzieńskiego prezentował, W. imé pan Józef Boufał—podczaszy Grodzieński na koniu kasztanowatym, ze wszelkim porządkiem do woyny zgodnym. Imé pan Karol Mioduszewski na koniu karym, ze wszelkim porządkiem. Imé pan Piotr Łukaszewicz na mieyscu imci pana Stefana Sopoeki, z szablą y z pistoletami. Imé pan Franciszek Byleżynski na koniu kasztanowatym, ze wszelkim porządkiem. Imé pan Antoni Dmiszewicz na koniu kasztanowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Michał Białobłocki na koniu wilczatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Bartoniey Białobłocki na koniu karym, z szablą y karabinem. Imé pan Wincenty Paszkowski na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Stefan Białobłocki na koniu karym, z szablą. Imé pan Józef Białobłocki na koniu cisawym, z szablą y pistoletami. Imé pan Wincenty Białobłocki na koniu dereszowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Antoni Ussowicz na koniu kasztanowatym, z pistoletami z szablą, y pocztowym na koniu karym, z szablą y pistoletami y karabinem. Imé pan Tomasz Białobłocki na koniu kasztanowatym z szablą. Ichmé xx. Jezuići konwentu Wileńskiego stawili człowieka na koniu kasztanowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Piotr Butwilowski na koniu szpakowatym, z szablą y pistoletami, stawiony od i. x. proborszcza Kundzin. Imé pan Michał Szymak na miey-

scu swoim pocztowego na koniu, z pistoletami, szablą y karabinem. Imé pan Jerzy Rosochacki na koniu gniadym ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Józef Szliter na koniu gniadym ze wszelkim moderunkiem, z pocztowym takóž na koniu gniadym ze wszelkim moderunkiem. *Parafia Odelska.* Okolice Hlebawicze. imé pan Piotr Hlebawicz na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Tomasz Kowalewski za imci pana Michała Hlebawicza na koniu gniadym, z karabinem, szablą y pistoletami. Imé pan Józef Odlanicki Poczobut—obozn. powiatu Grodzieńskiego, na koniu karym, ze wszelkim porządkiem. Imé pan Andrzej Hlebawicz na koniu karym, z pałaszem. Imé pan Marcin Hlebawicz z szablą y pistoletami na koniu cisawym. Imé pan Jozef Hlebawicz na koniu białym z szablą. Imé Jerzy Hlebawicz na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Dominik Hlebawicz na koniu strokatym z szablą. Imé pan Jerzy Hlebawicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Michał Hlebawicz na koniu białym, z szablą. Imé pan Sarosiek na koniu Płowym, z szablą. Imé pan Marcin Hlebawicz na koniu skarostrokatym z szablą. Imé pan Strzelbicki—ienerał ikmci, na koniu karym, z szablą. Imé pan Heronim Hlebawicz na koniu strokatym, z szablą. Imé pan Stanisław Snarski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Siwicki na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jerzy Jhnatowicz na koniu szpakowatym, z szablą. Imé pan Dominik Hlebawicz pieszy, z szablą. Imé pan Andrzej Hlebawich pieszy, z szablą. Imé pan Franciszek Hlebawicz pieszy, z szablą. Imé pan Tomasz Hlebawicz z szablą, pieszy. Imé pan Jakub Hlebawicz z szablą, pieszy. Imé pan Maciey Hlebawicz z szablą, pieszy. Imé pan Jakub Hlebawicz bez broni, pieszy. Imé pan Jerzy Hlebawicz z szablą,

pieszy. Imé pan Piotr Hlebawicz bez broni, pieszy. Imé pan Maciey Hlebawicz z szablą, pieszy. Imé pan Symon Hlebawicz bez żadney broni, pieszy. Imé pan Józef Hlebawicz bez broni, pieszy. Imé pan Michał Hlebawicz z szablą, pieszy. Imé pan Jakub Hlebawicz bez broni, pieszy. I. pan Symon Hlebawicz bez broni, pieszy. Imé pan Antoni Hlebawicz bez broni, pieszy, tylko z szablą. Imé pan Marcin Hlebawicz bez broni, pieszy. Imé pan Stefan Hlebawicz bez broni, pieszy. Imé pan Wincenty Staniewski bez broni, pieszy. Imé pan Kazimierz Eysimont bez broni, pieszy. Imé pan Michał Hlebawicz bez broni, pieszy. Imé pan Kazimierz Hlebawicz z szablą, pieszy. Imé p. Sarosiek z szablą, pieszy. Imé pan Marcin Sarosiek z szablą, pieszy. Imé pan Bartłomiej Hlebawicz bez broni, pieszy. Imé pan Stefan Hlebawicz z szablą, pieszy. Imé pan Glebowicz bez broni, pieszy. Imé pan pan Simon Hlebawicz bez broni, pieszy. Imé pan Andrzej Hlebawicz bez broni, pieszy. W. imé pan Tomasz Massalski—rotmistrz od przedney straży woysk w. x. Lit. na koniu losiowatym, we wszelkim porządku z pocztowym należycie przybranym na koniu karym do woyny zgodnym. W. imé pan Ignacy Borodzicz—budowniczy Starodubowski, komisarz dóbr i. w. i. p. Massalskiego—kasztelana Wileńskiego, hetmana w. x. Lit., prezentował na koniu szpakowatym we wszelkim należywym porządku, iak do woyny. Imé pan Krzysztof Wikerut na koniu skarogniadym z pocztowym na koniu skarogniadym we wszelkim moderunkiem iak do woyny z dobr wszystkich i. w. imci pana Massalskiego—kasztelana Wileńskiego, hetmana w. x. Lit. w powiecie Grodzieńskim sytnowatych. Imé pan Józef Kochański na koniu szpakowatym we wszelkim porządku iak do woyny. *Okolica Poczobuty.*

Imé pan Jan Adlanicki Poczobunt—obozny powiatu Grodzieńskiego we wszelkim porządku, iak do woyny, na koniu kasztanowatym. Imé pan Andrzej Hlebowicz na koniu gniadym w należytych porządku iak do woyny. Imé pan Stefan Poczobunt na koniu karym z szablą, pistoletami. Imé pan Jerzy Poczobunt na koniu szpakowatym, w porządku należytych iak do woyny. Imé pan Benedykt Poczobunt na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jakub Poczobunt na koniu myszatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Józef Odlanicki Poczobunt na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Mateusz Poczobunt na koniu kasztanowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Antoni Snarski na koniu karym z szablą y pistoletami. Imé pan Michał Poczobunt na koniu gniadym z szablą. Imé pan Marcin Hlebowicz na koniu myszatym z szablą. Imé pan Kazimierz Brzozowski na koniu gniadym z szablą. Imé pan Maciey Poczobunt na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jan Poczobunt na koniu gniadym z szablą. Imé pan Andrzej Sarosiek na koniu cisawym z szablą. Imé pan Kazimierz Poczobunt na koniu karym z szablą. Imé pan Józef Poczobunt na koniu karym z szablą. Imé pan Michał Brzozowski na koniu gniado-strokatym z szablą. Imé pan Krzysztof Poczobunt na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jerzy Sarosiek na koniu wilczatym z szablą. Imé pan Marcin Hlebowicz na koniu cisawym z szablą. Imé pan Józef Poczobunt na koniu wilczatym z szablą. Imé pan Józef Rutkiewicz na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jerzy Poczobunt na koniu gniadym z szablą. Imé pan Kazimierz Poczobunt na koniu karym z szablą. Imé pan Józef Poczobunt na koniu karym z szablą. Imé pan Mateusz Poczobunt na koniu gniadym bez broni. Imé pan Maciey Poczobut

na koniu cisawostrokatym z szablą y karbinem. Imé pan Marcin Sarosiek z szablą, pieszy. Imé pan Jerzy Poczobut z szablą, pieszy. Imé pan Alexander Poczobut z szablą, pieszy. Imé pan Michał Poczobut z szablą, pieszy. Imé pan Kazimierz Poczobut bez broni, pieszy. Imé pan Marcin Poczobut bez broni, pieszy. Imé pan Franciszek Poczobut z szablą, pieszy. Imé pan Marcin Poczobut bez broni, pieszy. Imé pan Jerzy Żubliński bez szabli, pieszy. I. p. w. i. p. Bogusław Striński—kapitan od regimentu kawaleryi iezney woysk w. x. Lit., komendy, i. w. i. p. Michała Ogińskiego — woiewody Wileńskiego, prezentował się na koniu gniadym z pocztowym takż na koniu gniadym w należytych porządku iak do woyny. Imé p. Stanisław Sadkowski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. *Okolica Petelczyc.* I. pan Michał Usowicz na koniu karym z szablą, pistoletami. Imé pan Maciey Glin-dzicz na koniu dereszowatym bez broni, z p. Karol. Petelczyc na koniu gniadym bez broni. Imé p. Bartłomiej Petelczyc na koniu cisawym bez broni. Imé pan Władysław Petelczyc na koniu bułanym, przy szabli. Imé pan Jakub Petelczyc na koniu gniadym, bez broni. Imé pan Maciey Hlebowicz na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Józef Kurzycki na koniu karym, bez broni. Imé pan Kurzycki na koniu cisawym z szablą. Imé pan Stefan Ihnatowicz na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jerzy Poczobut na koniu kasztanowatym z szablą. Imé pan Jerzy Hlebowicz na koniu karym przy szabli. Imé pan Michał Domanowski na koniu myszatym bez broni. Imé pan Józef Petelczyc bez broni, pieszy. Imé pan Józef Petelczyc przy szabli, pieszy. Imé p. Jan Petelczyc bez broni, pieszy. Imé pan Andrzej Petelczyc z szablą, pieszy. Imé p. Jakub Petelczyc bez broni, pieszy. Imé p.

Franciszek Petelczyc bez broni, pieszy. Imé pan Dominik Petelczyc bez broni, pieszy. Imé pan Jan Ometa bez broni, pieszy. Imé pan Jan Petelczyc bez broni, pieszy. Imé pan Antoni Ihnatowicz bez broni, pieszy. Imé pan Antoni Miedzianowski bez broni, pieszy. Imé pan Adam Petelczyc na koniu karym z szablą. *Okolica Usnarz.* Imé pan Karol Kmita na mieyscu w. i. pani Wiszczyńskiej—star. Niemkowickiej, wdowy, z dobr Usnarza, Starzyny y Hrudą prezentował się na koniu szpakowatym z pocztowym na koniu skarogniadym w porządku iak do woyny. Imé pan Andrzej Kondratowicz na koniu gniadym z modurkiem iak do woyny. Imé pan Michał Snarski na koniu białym, z szablą, pistoletami. Imé pan Sylwester Kruszewski na koniu skarogniadym, przy szabli y pistoletach. Imé pan Michał Snarski na koniu dereszowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Michał Eysymont na koniu kasztanowatym z szablą. Imé pan Kazimierz Snarski na koniu cisawym z szablą. Imé pan Antoni Snarski na koniu gniadym z szablą. Imé pan Michał Szczesnowicz na koniu karym z szablą. Imé pan Antoni Snarski na koniu gniadostrokatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Franciszek Eysymont na koniu wilczatym z szablą y pistoletami. Imé pan Michał Rozczewski na koniu gniadym z szablą. Imé pan Stanisław Sidorowicz na koniu cisawym z szablą. Imé p. Jan Snarski na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jan Snarski z karabinem, pieszy. Imé pan Antoni Snarski na koniu gniadym z szablą. Imé pan Michał Snarski na mieyscu imci pana Tomasza Snarskiego — prezbitera Siderskiego na koniu karym z karabinem. *Okolica Zubrzyca.* Imé pan Michał Walicki na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jerzy Pietraszewski na koniu zkarogniadym z

szablą, pistoletami. Imé pan Stanisław Zubrzycki na koniu szpakowatym z szablą. Imé pan Symon Eysymont na koniu cisawym z szablą. Imé pan Antoni Pietraszewski na koniu karym z szablą. Imé p. Jan Zubrzycki na koniu kasztanowatym z szablą. Imé pan Symon Pietraszewski na koniu gniadym z szablą, karabinem. Imé pan Piotr Mocarski z szablą, pieszy. Imé pan Hilary Zubrzycki z szablą, pieszy. Imé p. Tomasz Narbut, pieszy, z szablą. Imé pan Jakub Łaniewski, pieszy, z szablą. Imé pan Michał Hlebowski bez broni, pieszy. Imé pan Antoni Slucki przy szabli, pieszy. Imé pan Tomasz Eysymont przy szabli, pieszy. Imé pan Jan Hlebowski pieszy, bez broni. Imé pan Antoni Łaniewski bez broni, pieszy. *Okolica Horczaki.* Imé pan Adam Wysocki na koniu gniadym z szablą, pistoletami. Imé pan Franciszek Horczak na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Andrzej Michalkowicz na koniu siwym z szablą, pistoletami. Imé pan Michalkowski Jakób na koniu gniadym, z szablą y karabinem. Imé pan Maciej Horczak na koniu gniadym z karabinem. Imé p. Adam Horczak na koniu cisawym z szablą, pistoletami. Imé pan Symon Horczak na koniu gniadym z szablą. Imé p. Franciszek Horczak na koniu strokatym z szablą. Imé p. Andrzej Michalkowicz na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jerzy Michalkowicz na koniu cisawym z szablą. Imé pan Fabian Popławski na koniu myszatym z szablą. Imé pan Jan Popławski na koniu białym, przy szabli. Imé pan Jakub Antuszewicz na koniu karym z szablą. Imé pan Symon Horczak z karabinem, pieszy. Imé p. Kazimierz Popławski z szablą, pieszy. Imé p. Bartłomiej Popławski bez broni, pieszy. Imé pan Symon Horczak z szablą, pieszy. Imé pan Jerzy Michalkowicz pieszo bez,

broni. Imé pan Franciszek Horezak na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jakub Horezak na koniu myszaty z szablą. Imé pan Antoni Horezak na koniu karym z szablą, pistoletami. Imé pan Marcin Snarski na koniu gniadym z szablą, pistoletami y karabinem. Imé xiądz Prezbiter Samohrudowski z funduszu y dziedzicznego folwarku Horezaków prezentował poczet na koniu kasztanowatym z szablą. *Okolica Toloczke, Toloczki y Bilminy.* Imé pan Antoni Toloczko na koniu karym z szablą y pistoletami. Imé pan Stanisław Toloczko na koniu białym z szablą. Imé pan Antoni Muczyński na koniu karym z szablą y pistoletami. Imé pan Tomasz Sarosiek na koniu gniadym z szablą y pistoletami. Imé pan Adam Bilmin na koniu skarostrokaty, z karabinem. Imé pan Bartłomiej Bilmin na koniu płowym z szablą. Imé p. Kazimierz Cidzik na koniu gniadym z szablą. Imé p. Adam Grabowski na koniu szpakowatym z szablą. Imé pan Franciszek Sarosiek na koniu gniadym z szablą. Imé pan Stanisław Cidzik pieszy z szablą. Imé pan Antoni Eysymont na koniu karym z szablą. Imé pan Andrzej Bobowski na koniu cisawym z szablą. Imé pan Kazimierz Szymanowski na koniu myszaty z szablą, karabinem. Imé pan Wincenty Eysymont na koniu gniadostrokaty z szablą y karabinem. Imé pan Maciej Eysymont z szablą, pieszy. Imé pan Marcin Eysymont pieszy, z karabinem. Imé pan Kazimierz Eysymont z dzidą, pieszy. Imé pan Antoni Kaminski z szablą, pieszy, bez broni. Imé pan Onufry Eysymont pieszy, bez broni. Imé p. Andrzej Sikorski z karabinem, pieszy. Imé pan Stefan Kaminski z tesakiem, pieszy. Imé pan Stanisław Eysymont na koniu strokatym z szablą. Imé pan Michał Bilmin na koniu gniadym z szablą, pistoletami.

Imé pan Piotr Szymak na koniu kasztanowatym z szablą. *Okolica Szymaki.* Imé p. Antoni Szymak na koniu cisawym z szablą, pistoletami. Imé pan Stanisław Sarosiek na koniu gniadym z Szablą. Imé pan Jan Eysymont na koniu strokatym z szablą. Imé pan Józef Szymak na koniu szabellowatym z szablą. Imé pan Wojciech Szymak z szablą, pieszy. Imé pan Jan Szymak pieszy, bez broni. Imé pan Jakub Zlotarynski pieszy, z szablą. *Okolica Jurgielowczyzna, Mieczowczyzna.* Imé pan Bernard Sarosiek na koniu gniadym ze wszelkim porządkiem, iak do woyny. Imé pan Stanisław Sarosiek na koniu karym z szablą. Imé pan Stefan Sarosiek pieszy z szablą. Imé pan Marcin Sarosiek pieszy z szablą. Imé pan Franciszek Sarosiek pieszy z szablą. Imé pan Jan Białokoz pieszy z szablą. W Bogu wielebni ii. xx. dominikani Klimowscy stawili imei pana Tomasza Szymaka na koniu cisawym z szablą. Imé pan Jakub Szymak z Szymakow pieszy z szablą, *Okolica Pucilki.* Imé pan Franciszek Pucilowski na koniu płowym z szablą y pistoletami. Imé pan Marcin Szymak na koniu gniadym z szablą. Imé pan Tadeusz Pucilowski na koniu białym z szablą. Imé pan Antoni Pucilowski na koniu karym z szablą. Imé pan Paweł Pucilowski na koniu gniadym z szablą. Imé pan Franciszek Pucilowski na koniu gniadym z szablą y karabinem. Imé pan Jakób Pucilowski na koniu gniadym z szablą y karabinem. Imé pan Michał Pucilowski na koniu karym z szablą. Imé pan Jan Pucilowski na koniu karym z szablą. Imé pan Stefan Pucilowski na koniu karym z szablą. Imé pan Józef Pucilowski na koniu karym z szablą. Imé p. Mateusz Pucilowski na koniu siwym z szablą. Imé pan Hilary Strzałkowski na koniu karym z szablą. Imé pan Jerzy Strzałkow-

ski na koniu płowym z szablą. Imé pan Józef Wróblewski pieszy z szablą. Imé p. Jerzy Grochowski z karabinem, pieszy. Imé pan Piotr Białokoz z szablą, pieszy. Imé pan Jerzy Puciłowski z szablą y karabinem, pieszy. Imé pan Mateusz Wysocki z szablą, pieszy. Imé p. Michał Sarosiek, z szablą, pieszy. Imé pan Michał Rodkiewicz z szablą, pieszy. Imé pan Adam Puciłowski pieszy z szablą. Imé pan Tomasz Grochowski z szablą, pieszy. Imé pan Jan Puciłowski pieszy z karabinem. Imé p. Michał Sobolewski na mieyscu imci pana Bruchockiego uczynił obmowę, że chory. Imé pan Kazimierz Orzechowicz pieszy bez broni. Imé pan Michał Bilmin z Szymakow bez broni, pieszy, sierota. *Okolica Czesnowicze.* Wielmożny imé pan Szuminski — łowczy ziemski Nowogrodzki, na koniu gniadym we wszelkim moderunku iak do woyny. Imé pan Adam Szczesnowicz pieszy, z szablą. Imé p. Jan Szczesnowicz z karabinem, pieszy. Imé pan Adam Horczak z oszczepem, pieszy. I. p. Michał Szczesnowicz z karabinem, pieszy. Imé p. Antoni Ponikwicki na koniu gniadym z szablą, pistoletami. *Okolica Sarosiecki.* Imé pan Jakub Sarosiek na koniu wilezatym z szablą. Imé pan Andrzej Sarosiek na koniu karym z szablą. Imé pan Marcin Sarosiek na koniu karym z szablą. Imé pan Jerzy Narbut na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jerzy Sarosiek na koniu białym z szablą. Imé pan Piotr Peteleczye na koniu karym z szablą. Imé pan Michał Sarosiek na koniu gniadym z szablą. Imé pan Józef Cidzik na koniu karym z szablą. Imé pan Bartłomiej Poczobut na koniu białym z szablą. Imé pan Piotr Sarosiek na koniu białym z szablą. Imé pan Andrzej Sarosiek na koniu płowym z szablą. Imé pan Timotey Sarosiek z szablą, pieszy. Imé pan Michał Cidzik z szablą, pie-

szy. Imé pan Maciey Sarosiek z szablą, pieszy. Wielmożny imé pan Karol Pancerzyński — sędzia grodzki Mozyrski z wielkiey Zubrzycy na koniu z karogniadym we wszelkim należyтым porządku iak do woyny. Wielmożny imé pan Stefan Nowicki — krayczy Orszański, na koniu gniadym ze wszelkim należyтым porządkiem iak do woyny. *z Ubowszczyzny y Milenek.* W. imé pan Michał Nowicki — podczaszy Łatyczewski takóż na koniu gniadym ze wszelkim porządkiem iak do woyny. *z Ubowszczyzny.* Imé pan Paweł Kmita z Miszkinik y Broszkowszczyzny na koniu gniadym z szablą y pistoletami. I. p. Felician Ihnatowicz — podstolic Wiiski, na koniu gniadym we wszelkim porządku iak do woyny. *Z Pisarzewcow, Grzybowzczyzny y Chmielowzczyzny.* Imé p. Maciey Ihnatowicz na koniu kasztanowatym przy szabli z Miszkinik. Imé pan Franciszek Ihnatowicz na koniu kasztanowatym z szablą, pistoletami, z Miszkiniek. Imé pan Jerzy Olizarowicz z Kroblakow na koniu kasztanowatym z szablą, pistoletami. Imé pan Antoni Budkowski z Kroblakow na koniu szpakowatym z moderunkiem do woyny zgodnym. Imé pan Adam Olizarowicz na koniu siwym z szablą y karabinem. Imé pan Jan Olizarowicz z Milenek na koniu płowym z szablą y pistoletami. *Parafia Krynska.* Wielmożny imé pan Szumowicz na koniu skarogniadym ze wszelkim porządkiem do woyny zgodnym. Imé pan Józef Rubinski na koniu gniadym we wszelkim moderunkiem do woyny zgodn. Imé pan Michał Wąsowski — czesznik Piński, na koniu karym we wszelkim porządkiem do woyny. Imé pan Andrzej Pisanka na koniu gniadym we wszelkim porządku do woyny zgodnym. Imé pan Kazimierz Grzybowski na koniu siwym z porządkiem do woyny zgodnym. Imé pan Roszkowski na koniu wilezatym z szablą y pistoletami.

Okolica Nietupa y Kundzicze. Imé pan Kasper Kundzicz na koniu siwym z pistoletami y szablą. Imé pan Florian Nietupski na koniu cisawym z szablą. Imé pan Michał Nietupski na koniu karym przy szabli. Imé pan Felicyan Kundzicz na koniu karym przy szabli y karabinie. Imé pan Jan Kundzicz na koniu gniadym z szablą y pistoletami. Imé pan Michał Kundzicz na koniu gniadym z szablą y pistoletami. Imé pan Paweł Nietupski na koniu gniadym przy szabli. Imé pan Kasper Nieciecki na koniu myszatym z szablą y karabinem. Imé pan Maciey Kundzicz przy szabli, pieszo. Imé pan Piotr Kulikowski pieszo z karabinem. Imé pan Bartłomiej Kundzicz przy szabli pieszo. Imé pan Jan Nietupski przy szabli pieszo. Imé pan Felicyan Narbutowicz bez broni, sirota. Imé pan Jakub Kundzicz na koniu szpakowatym przy szabli. Imé pan Marcin Nietupski na koniu cisawym z szablą. Imé pan Ignacy Myczyński na koniu białym z szablą. Imé pan Michał Dzierkowski na koniu karym z szablą, pistoletami. Imé pan Jakub Nietupski na koniu cisawym z szablą. Imé pan Andrzej Muczyński na koniu cisawym z szablą. Imé pan Daniel Lenkiewicz na koniu karym z szablą, pistoletami do woyny zgodnym. *Okolica Ełsmonty.* Imé pan Maciey Eysymont na koniu karym przy szabli. Imé pan Adam Eysymont na koniu karym, przy szabli. I. p. Kazimierz Bylewski na koniu gniadym, przy szabli z pistoletami. Imé pan Michał Bylewski na koniu gniadym przy szabli. Imé pan Jakub Bylewski na koniu strokatym przy szabli z pistoletami. Imé pan Jakub Bylewski na koniu płowostrokatym przy szabli. Imé pan Michał Eysymont na koniu płowym przy szabli. Imé pan Bartłomiej Naciejewski na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jan Eysymont na koniu cisawym przy

szabli. Imé pan Michał Eysymont na koniu myszatym przy szabli. Imé Jerzy Poczobut na koniu karym przy szabli. Imé pan Franciszek Orzechowicz na koniu płowym przy szabli. Imé pan Józef Eysymont na koniu płowym przy szabli. Imé pan Alexander Eysymont na koniu gniadym z szablą. Imé pan Maciey Hlebowicz na koniu gniadym przy szabli. Imé pan Bartłomiej—Pulianowski na koniu siwym z szablą. Imé pan Józef Pulianowski na koniu karym z szablą. Imé pan Jan Pulianowski na koniu karym z szablą y karabinem. Imé pan Józef Orzechowicz na koniu gniadym z szablą. Imé pan Michał Pulianowski na koniu gniadym przy szabli. Imé pan Jerzy Kruszewski na koniu szpakowatym z szablą. Imé pan Mikolay Orzechowicz na koniu gniadym z szablą. Imé pan Bogusław Bartoszewicz na koniu cisawym z szablą. Imé pan Józef Eysymont na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jan Bartoszewicz na koniu szpakowatym przy szabli. Imé pan Antoni Wrublewski na koniu cisawym przy szabli. Imé pan Jan Eysymont na koniu gniadym z szablą. Imé pan Felician Rukiewicz na koniu kasztanowatym z szablą. Imé pan Józef Daszkiewicz na koniu białym z szablą. Imé p. Maciey Eysymont—komornik powiatu Grodzieńskiego na koniu karostrokatym we wszelkim porządku iak do woyny. Imé pan Michał Narbut na koniu gniadym ze wszelkim porządkiem iak do woyny. Imé pan Mateusz Narbut na koniu kasztanowatym z szablą y karabinem. Imé pan Michał Dłuski—rotmistrz Orszański, na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Wielmożny imé pan Stryeński—kapitan dragonów. B. P. wielkiego xięztwa Litewskiego z dóbr Małey Brzostowicy, cum attinentiis prezentował się na koniu szpakowatym dzielnym we wszelkim należywym iak do woyny porządku, pocztowy na koniu gniadym z

karabinem, pistoletami y szablą. Imé pan Józef Gizbert Stadnicki na koniu karym we wszelkim porządku do woyny zgodnym. *Z tey okolicy Piesi.* Imé pan Krzysztof Petelczyc przy szabli. Imé pan Symon Orzechowicz przy szabli. Imé pan Antoni Eysymont z szablą. Imé pan Antoni Petelczyc z szablą. Imé pan Eysymont bez broni. Imé pan Marcin Eysymont z szablą. Imé pan Maciey Eysymont bez broni. Imé pan Michał Eysymont z szablą. Imé pan Stefan Eysymont bez broni. Imé pan Józef Eysymont bez broni. Imé pan Jan Eysymont przy szabli. Imé pan Jan Orzechowicz przy szabli. Imé pan Konstanty Eysymont z szablą. Imé pan Bartłomiej Eysymont bez broni. Imé pan Jerzy Eysymont bez broni. Imé pan Mateusz Bylewski z karabinem y szablą. Imé pan Adam Eysymont przy szabli. Imé pan Jerzy Glindzicz z szablą. Imé pan Antoni Hlebowski bez broni. Imé pan Adam Eysymont z karabinem. Imé pan Eysymont z szablą. Imé pan Józef Eysymont bez broni. Imé pan Józef Jakimowicz z szablą. *Okolica Pulianowicze.* Imé pan Mateusz Glindzicz na koniu białym przy szabli. Imé pan Tadeusz Olszewski za imci pana Jakuba Glindzicza na koniu karym z szablą. Imé pan Stanisław Usowicz na koniu gniadym z szablą. Imé pan Mikołay Pulianowski na koniu gniadym z szablą. Imé pan Kazimierz Pulianowski na koniu gniadym z szablą. Imé pan Jerzy Pulianowski na koniu płowym z szablą y karabinem. Imé pan Mikołay Pulianowski na koniu kasztanowatym z szablą. Imé pan Wojciech Pulianowski na koniu karym z szablą. Imé pan Michał Pulianowski na koniu wilezatym z szablą. Imé pan Michał Pulianowski na koniu gniadym z szablą. Imé pan Michał Pulianowski na koniu szpakowatym z szablą. Imé p. Józef

Pulianowski na koniu karym z szablą. Imé pan Jerzy Wiszniewski na koniu białym z szablą. *Piechota teyże okolicy.* Imé pan Teodor Pulianowski z szablą. Imé pan Antoni Pulianowski z szablą. Imé pan Stefan Pulianowski z szablą. Imé pan Adam Pulianowski z karabinem. Imé pan Maciey Pulianowski bez broni. Imé pan Michał Pulianowski bez broni. Imé pan Stefan Pulianowski bez broni. Imé pan Piotr Pulianowski przy szabli. Imé pan Wawrzyniec Pulianowski z szablą. *Okolica Białokosy.* Imé pan Ignacy Białokos na koniu derezowatym z szablą. Imé pan Piotr Białokos na koniu gniadym z karabinem y szablą. Imé pan Dominik Białokos na koniu siwym z szablą y pistoletami. Imé pan Dominik Petelczyc na koniu karym z karabinem y szablą. Imé pan Jerzy Białokos na koniu karym z szablą. Imé pan Michał Butrymowicz na koniu gniadym z szablą y pistoletami. Imé pan Felicyan Białokos na koniu karym z szablą y pistoletami. Imé pan Jan Białokoz na koniu płowym bez broni. Imé p. Franciszek Pulianowski pieszy z dzidą. *Okolica Zapowicze.* Imé pan Jan Snarski na koniu gniadym z szablą y pistoletami. Imé pan Adam Staniewski na koniu białym z szablą y pistoletami. Imé pan Jan Eysymont na koniu karym z muszkietem y szablą. Imé pan Andrzej Białokoz na koniu karym z szablą. Imé pan Jakub Eysymont na koniu karym z szablą. Imé pan Stanisław Poczobut na koniu gniadym z szablą y pistoletami. *Okolica Szaciły.* Imé pan Jerzy Szaciłowski na koniu losiowatym, z szablą y pistoletami. Imé p. Michał Cikaczewski na koniu gniadym, przy szabli. Imé pan Marcin Roszkowski na koniu wilezatym, z szablą. Imé pan Jerzy Roszkowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Michał Szaciłowski na koniu bułanym,

z szablą. Imé pan Maciey Maliszewski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Franciszek Roszkowski na koniu siwym, z szablą. Imé pan Jakub Biergiel na koniu karym, z szablą. Imé pan Woyciech Biszewski na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Krzysztof Szaciłowski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé p. Woyciech Szeminski na koniu gniadym, ze wszelkim porządkiem zgodnym do woyny. *Okolica Giniusze.* Imé pan Piotr Jakimowicz na koniu karym, z pistoletem y szablą, z człkiem na koniu wilczatym, z szablą, karabinem y pistoletami. Imé p. Mikołay Jakimowicz na konin kasztanowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Samuel Jakimowicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Marcin Hlebowski na koniu łosiwatym, z szablą y karabinem. Imé pan Jerzy Wysocki na koniu karym, z karabinem y szablą. Imé pan Jan Pietraszewski na koniu cisawym, z szablą, pistoletami. Imé pan Maciey Pietraszewski na koniu gniadym, z szablą. *Okolica Pietraszewicze.* Imé pan Symon Porzeski na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jerzy Eysymont na koniu białym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jan Ihnatowicz na koniu gniadym z szablą. *Z Gadelowczyzny y Kudrysowczyzny.* Imé pan Ignacy Lewkowicz na koniu płowym, z szablą, pistoletami. Imé p. Ignacy Nowicki na koniu cisawym, przy szabli. *Okolice Ihnatowicze.* Imé pan Franciszek Zatelski za wielmożnego imci pana Ihnatowicza—podstolego Grodzieńskiego z Proniewicz y Ihnatowicz, na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Adam Ihnatowicz na koniu siwym bez broni. Imé pan Michał Sawaniewski na koniu karym, z szablą. Imé pan Ignacy Eysymont na koniu gniadym, przy szabli. Imé pan Jakub Usowicz na koniu gniadym, przy szab-

li. Imé pan Jan Usowicz na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Piotr Wysocki, z szablą, pieszy. Imé pan Kazimierz Ihnatowicz na koniu cisawym, z karabinem, szablą. Imé pan Felicyan Usowicz na koniu karym, przy szabli. Imé pan Kazimierz Ihnatowicz na koniu gniadym, przy szabli. Imé pan Antoni Cypla na koniu białym, z szablą. Imé pan Adam Ihnatowicz na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Jan Ihnatowicz na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Michał Ihnatowicz na koniu cisawym, z szablą, pistoletami. Imé p. Jakub Ihnatowicz z szablą, na koniu gniadym. Imé pan Marcin Ihnatowicz, ienerał iego królewskiey mości, na koniu morozowatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Michał Usowicz na koniu płowym, z szablą. Imé pan Franciszek Poczobut na koniu morozowatym, z szablą. Imé pan Kazimierz Ihnatowicz na koniu wilczatym, z szablą, pistoletami. Imé p. Bartłomiej Ihnatowicz na koniu gniadym, z karabinem, szablą. *Piesi tejże okolicy.* Imé pan Jan Usowicz z karabinem. Imé pan Ian Ihnatowicz, z szablą. Imé pan Jakub Sarosiek bez broni. Imé pan Jerzy Ihnatowicz bez broni. Imé pan Piotr Ihnatowicz bez broni. Imé pan Felicyan Usowicz bez broni. Imé pan Jakub Ihnatowicz z szablą. Imé pan Jakub Proniewicz z szablą. Imé pan Jerzy Narbutowicz z szablą. Imé pan Jakub Ihnatowicz z dzidą. Imé pan Piotr Usowicz z szablą. Imé pan Piotr Usowicz z szablą. Imé pan Maciey Ihnatowicz bez broni. Imé pan Wawrzyniec Ihnatowicz na koniu gniadym z szablą. Imé pan Wawrzyniec Pułianowski bez broni. Imé pan Dominik Eysymont na koniu gniadym, z szablą. *Z Kudrowczyzny.* Imé pan Piotr Eysymont na koniu gniadym, z szablą. *Okolica Proniewiczze.* Imé pan Elias z Proniewicz na koniu gnia-

dym, z szablą, pistoletami. Imć pan Marcin Proniewicz na koniu cisawym, z szablą. Imć pan Karol Proniewicz na koniu gniadym, z szablą. Imć pan Jan Proniewicz na koniu cisawym, z szablą. Imć p. Piotr Proniewicz na koniu gniadym, z szablą. Imć pan Michał Proniewicz z szablą, pieszy. Imć pan Marcin Proniewicz z szablą, pieszy. Imć pan Michał Dymisiewicz na koniu gniadym, z szablą, karabinem. Imć pan Józef Czapplewski z Jaryłowki, na koniu siwym, z szablą y pistoletami. *Parafia Jałowska.* Imć pan Antoni Zawistowski z Gobiata, na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. *Parafia Brzostowicka.* Zdóbr Brzostowickich, iaśnie wielmożnego imci pana Mniszka, marszałek nadworny koronny, wielmożny imć pan Wawrzyniec Zadorski—gubernator tychże dobr, na koniu szpakowatym, ze wszelkim moderunkiem zgodnym, iak do woyny. Imć pan Faustyn Dworzecki na koniu siwym, z moderunkiem, zgodnym y dobrym do woyny. Imć pan Antoni Kosowski na koniu siwym, z porządkiem zgodnym do woyny. Imć p. Fabian Szawerski na koniu skaro-gniadym, we wszelkim porządku do woyny. Imć pan Woyciech Niedzwiecki na koniu cisawym, z porządkiem do woyny zgodnym. Ze wszystkich dóbr tegoż iaśnie wielmożnego imci pana marszałka stawili, z pocztami we wszelkim porządku do woyny zgodnym. Imć p. Adam Eysymont na koniu zkarogniadym, ze wszelkim porządkiem, do woyny zgodnym. Imć pan Jan Bortkiewicz na koniu karym z szablą. Imć pan Paweł Łapinski na mieyscu imci pana Puchalskiego z dóbr Cieciorowki y Dublan, na koniu gniadym, ze wszelkim porządkiem do woyny. Imć pan Marcin Kondracki z szablą, pieszy. Imć pan Jakub Dmisiewicz z szablą, pieszy. Imć pan Antoni Downarowicz na koniu gniadym,

z szablą, pistoletami. *Parafia Wolpińska.* Imć pan Piotr Krupowicz na koniu bułanym, z szablą, pistoletami y wszelkim moderunkiem, do woyny zgodnym. Imć p. Bogusław Siemaszko na koniu cisawym, z szablą, pistoletami. Imć pan Jerzy Siemaszko na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imć pan Bartłomiej Macieiewski na koniu myszatym, z szablą. Imć pan Józef Siemaszko na koniu karym, z szablą. Imć p. Jerzy Siemaszko na koniu myszatym, z szablą. Imć pan Jan Siemaszko na koniu siwym, z szablą. Imć pan Jan Macieiewski na koniu gniadym, z szablą. Imć pan Michał Siemaszko na koniu skaro-gniadym, z szablą. Imć pan Jerzy Siemaszko na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imć p. Nikodem Siemaszko z szablą, pieszy. Imć pan Jan Kulikowski na koniu gniadym, z szablą, pistoletami, na mieyscu imci pana Kaszuby chorego, z Berdowczyzny. Imć p. Thadeusz Siemaszko na koniu gniadym, z szablą, pistoletami, na mieyscu imci pana Franciszka Chlistowskiego, chorego, z Berechowczyzny. Imć pan Antoni Rzepecki—ienerał iego królewskiey mości, na koniu kasztanowatym, z szablą, pistoletami. Imć pan Józef Mickiewicz na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. *Parafia Łumieńska.* W. imć p. Kazimierz Korsak—sędzia kapturowy p-tu Grodzień., na koniu gniadym ze wszelkim porządkiem do woyny zgodnym. Wielmożny imć pan Reszka Cześniowicz z ziemi Bielskiey na koniu morozowatym ze wszelkim moderunkiem iak do woyny. Imć pan Franciszek Sztablewski z dóbr w. imci pani Potockiey—woiewodziney Bielskiey z Czertowey cum attinentiis na koniu gniadym z szablą, pistoletami, z pocztowym na koniu siwym z szablą pistoletami, y z drugim czlekiem na koniu gniadym z szablą, pistoletami y karabinami. Imć pan Wincenty,

Szelpak na mieyscu imci p. Józefa Szelpaka brata swojego chorego, na koniu płowym z szablą, pistoletami, z pocztowym na koniu cisawym we wszelkim porządku. Imé pan Józef Klukowski na koniu wilczatym z szablą y pistoletami. Imé pan Wawrzyniec Klukowski na koniu płowym z szablą y pistoletami. Imé p. Teodor Kocharński na koniu karym z szablą y karabinem. Imé p. Józef Lewkowicz na koniu kasztanowatym z szablą y pistoletami. Imé pan Jerzy Daszkiewicz na koniu cisawym z szablą. Imé pan Tomasz Strzałkowski na koniu cisawym z szablą. Imé pan Floryan Bohatyrewicz na koniu cisawym z szablą y karabinem. Imé pan Michał Bohatyrywicz na koniu kasztanowatym z szablą y pistoletami. Imé pan Paweł Bohatyrewicz na koniu cisawym z szablą y pistoletami. Imé pan Michał Bohatyrewicz na koniu karym z szablą y karabinem. Imé pan Michał Strzałkowski na koniu cisawym z szablą y karabinem. Imé pan Maciej Waliszewski na koniu karym z szablą. Imé pan Symon Szwałkowski z szablą, pieszy. Imé pan Franciszek Szwałkowski na koniu wilczatym z szablą. Imé pan Mateusz Jelski na koniu kasztanowatym ze wszelkim porządkiem, iak do wojny. Imé pan Szwałkowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Ludwik Szwałkowski z szablą, pieszy. Imé pan Franciszek Narkiewicz, na mieyscu imci pana Marcina Klukowskiego z Nieciecz, na koniu cisawym, z szablą y karabinem. Imé pan Mikołaj Szwałkowski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami z Samostrzelnik y Łaniewicz. *Parafia Kwasowska.* Imé pan Kazimierz Gorzkowski—stanowniczy powiatu Grodzieńskiego na koniu kasztanowatym, ze wszelkim porządkiem do wojny. Imé pan Piotr Steckiewicz na koniu skarogniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jan

Roszkowski na koniu kasztanowatym, ze wszelkim porządkiem do wojny. Imé pan Antoni Steckiewicz na koniu cisawym, z szablą y pistoletami. Imé pan Ambroży Steckiewicz na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Adam Steckiewicz na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Jan Steckiewicz na koniu płowym, z szablą y karabinem. Imé pan Antoni Steckiewicz na koniu gniadym, z szablą y karabinem. Imé pan Dominik Steckiewicz na koniu strokatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Michał Steckiewicz na koniu płowym, z szablą. Imé pan Józef Maiewski na koniu wilczatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Adam Malewski na koniu kasztanowatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Jerzy Malewski na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Piotr Milkowski na koniu gniadym, z szablą y karabinem. Imé pan Mikołaj Daszkiewicz na koniu gniadym, z szablą y karabinem. Imé pan Andrzej Daszkiewicz na koniu białym, z szablą. Imé pan Stefan Dolągowski na koniu karym, z szablą y y pistoletami, za imé panią Piotrową Wińską z folwarku Rudowicz stawiouo poczet, na koniu cisawym, z szablą y karabinem. Imé pan Piotr Steckiewicz na koniu siwym z szablą. Imé pan Stanisław Steckiewicz, pieszy, z dzidą y karabinem. *Okolica Chlistowicze.* Imé pan Stanisław Pacenko na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Paweł Obuchowski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Stanisław Cichowski na koniu wilczatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Antoni Chlistowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Tomasz Strzelecki na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Antoui Gorzkowski na koniu kasztanowatym, ze wszelkim porządkiem, iak do wojny. Imé pan Antoni Steckiewicz na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jerzy Ko-

roza na koniu wilczatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Leon Koroza na koniu cisawym, z szablą y pistoletami. Imé pan Maciey Koroza na koniu karym, z szablą. Imé p. Adam Gorzkowski na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé p. Mateusz Steckiewicz pieszy, z szablą. Imé pan Jakub Sarosiek pieszy, przy szabli. Imé pan Jan Gorzkowski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. *Parafia Indurska.* Z dobr iasnie wielmożnego imci pana Michala Massalskiego—kasztelana Wileńskiego, hetmana wielkiego xięztwa Litewskiego, Olexycz, Domanowszczyzny, cum omnibus attinentis, stawiono pocztów czterech idque: iednego na koniu kasztanowatym, drugiego na szpakowatym, trzeciego na karym, czwartego na karym, ze wszelkim moderunkiem do woyny zgodnym. W Bogu przewielebny imé xiądz Kossakowski—kanonik Łowicki, proboszcz Indurski, stawil imci pana Jakuba Kalickiego na koniu gniadym ze wszystkim moderukiem y pocztowy, na koniu gniadym takoz ze wszelkim moderunkiem. Z dobr iasniey wielmożney imci pani wojewodziney Brzeskiej Indury, Hraina cum attinentiis stawiono: czterech huzarów na koniach karych, ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. Wielmożny imé pan Marcin Jasienczyk-Ochodnicki z dobr zastawnych Żarnowki na koniu cisawym z pocztowym na koniu cisawym, ze wszelkim porządkiem, iak do woyny. Imé pan Marcin Kochański na koniu kasztanowatym, ze wszystkim moderunkiem. Imé pan Józef Bielski na koniu siwym, ze wszelkim moderunkiem iak do woyny. Imé pan Franciszek Jankowski na koniu gniadym, ze wszystkim porządkiem. Ci ichmość trzey z dobr ieymość pani wojewodziney Brzeskiej popisali. Imé pan Piotr Karwacki—ekonom Zarubiecki, z tych ze dobr na koniu karym, ze wszelkim mode-

runkiem popisał się. Wielmożny imé pan Stanisław Daszkiewicz — lowczy powiatu Grodzieńskiego z dobr Dziemidkowa na koniu kasztanowatym, ze wszelkim porządkiem iak do woyny. Imé pan Paweł Pacenko—stanowniczny popisów Grodzieńskich na koniu gniadym ze wszelkim moderunkiem do woyny. Imé p. Antoni Nakielski na koniu skarogniadym, ze wszelkiem moderunkiem, z pocztą na koniu siwym z moderunkiem zgodnym do woyny. Imé p. Stefan Nasilkowski na koniu gniadym z pocztowym na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem do woyny. Imé p. Józef Daszkiewicz z Dziemidkowa na koniu karym, ze szpagą y pistoletami, z pocztowym na koniu wilczatym, ze wszelkim moderunkiem do woyny. Imé pan Michał Pacenko na koniu gniadym z szablą y pistoletami. Imé pan Jan Pacenko na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Antoni Pacenko na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Jan Kucewicz na koniu gniadym ze wszelkim moderunkiem iak do woyny. Imé pan Michał Pacenko na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Mateuss Rocha na koniu karym, z szablą. Imé pan Jakub Rocha na koniu karym, z szablą. Imé pan Paweł Strzałkowski na koniu gniadym, ze wszelkim porządkiem. Imé pan Marcin Horbaczewski na koniu dereszowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Stanisław Macieiewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Bartłomiej Jodkowski pieszy, z karabinem. Imé pan Jakub Reszka na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Antoni Reszka na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé pan Antoni Bielkiewicz z Baranowa na koniu karym do woyny zgodnym, we wszelkim moderunku. *Parafia Nowodworska.* Wielmożni imé pan Leon Polubiński — skarbnik Grodzieński, na koniu kasztanowatym, ze wszelkim porządkiem do

wojny zgodnym. Imé pan Mikołaj Dubiński na koniu kasztanowatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Jan Malinski na koniu szpakowatym, z szablą. Imé pan Mateusz Heybowicz na koniu gniadym do wojny zgodnym, z pistoletami y szablą. Imé pan Andrzej Tomaszewski na koniu karym przy szabli. Imé pan Józef Guturski na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Kazimierz Kisłowski na koniu siwym, z szablą. Wielmożny imé pan Wal—starosta Romeykowski na koniu karym z dwóma pocztami w należytych moderunkach iak do wojny. W. imé pan Hromyka—czesnik Oszmiański na koniu kasztanowatym w należytych porządkach iak do wojny. Wielmożny imé pan Piotr Milikont Narwoysz na koniu szpakowatym w należytych porządkach iak do wojny. Imé pan Józef Obrzycki—towarzysz Petyhorski, na koniu kasztanowatym w należytych porządkach iak do wojny. Imé pan Jan Orzechowski—towarzysz Petyhorski na koniu kasztanowatym w należytych porządkach iak do wojny. Imé p. Andrzej Malinski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Alexander Jagodyński na koniu skaro-gniadym, z szablą, pistoletami, za wielmożnego imci pana Holsztyna—porucznika wojsk wielkiego księstwa Litewskiego, stawil poczet na koniu kasztanowatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Franciszek Daszkiewicz na koniu myszaty, z szablą. Imé pan Adam Lubowicki na koniu bułanym, z szablą, pistoletami. Imé pan Marcin Lubowicki na koniu kasztanowatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Tomasz Sulberski na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé pan Michał Kamiński na koniu myszaty, z szablą, pistoletami. Imé pan Dominik Kisłowski na koniu gniadym, we wszelkim porządku do wojny zgodnym. Imé pan Franciszek Nareyko na koniu cisawym, z szab-

lą, pistoletami. Jego mość pan Stefan Dyakiewicz na koniu kasztanowatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Franciszek Genko na koniu szabelowatym, z szablą y pistoletami. *Parafia Sidrzańska.* Wielmożny imé pan Kazimierz Niedzwiecki z dóbr iasnie wielmożnego imci pana Potockiego—ienerala artylerji wojsk wielkiego księstwa Litewskiego, na koniu gniadym do wojny zgodnym, y pocztowym, takóž na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem do wojny zgodnym. *Parafia Chodorowska.* W Bogu wielebny imé xiądz Józef Symon Zdanowicz, pleban Karpowicz, z dóbr swoich Faszczewa y Bobry, stawil pocztowego, na koniu karym, ze wszelkim moderunkiem. Imé p. Woyciech Kruszewski za imci pana Józefa Sinińskiego — cześnika Wilkomirskiego, z dóbr Faszczewa y Bobry, na koniu siwym, z szablą y pistoletami, pocztowy na koniu karym, z szablą y karabinem. Wielmożny imé pan Symon Rosochacki — kracyczy powiatu Grodzieńskiego, na koniu sobolowatym w należytych porządkach do wojny zgodnym, z pocztowym na koniu skaro-gniadym, takóž w należytych porządkach. Imé pan Jan Rosochacki na koniu wilezaty w należytych porządkach, iak do wojny. Imé pan Jakub Mańkowski na koniu cisawym, ze wszelkim porządkiem y pocztowym na koniu gniadym, w porządku do wojny zgodnym. Imé pan Michał Szeniawski na koniu karym, z dobrym moderunkiem do wojny, z szablą y pistoletami. Imé pan Ignacy Szeniawski na koniu gniadym w należytych porządkach, iak do wojny. Imé pan Ludwik Gimbut Przyszmat z dóbr iasnie wielmożnego imci pana Oginskiego—marszałka w. x. Lit. Dubasowszczyzny na koniu kasztanowatym, z pocztowym we wszelkim należytych y dobrym porządku do wojny, na koniu gniadym prezentował się. Imé pan

Samuel Taczyński na koniu kasztanowatym, we wszelkim należyтым porządku do woyny, y pocztowym na koniu kasztanowatym, w należyтым porządku. Imé pan Mikołay Heybowiez na koniu gniadym, we wszelkim porządku, iak do woyny. Imé pan Paweł Raciborski na koniu kasztanowatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Jerzy Howalt na koniu szpakowatym, ze wszelkim porządkiem, iak do woyny; z pocztowym, na koniu karym, z szablą, pistoletami y karabinem. Imé pan Tadeusz Kiernożycki na koniu gniadym, z pocztowym na koniu karym, we wszelkim moderunku, iak do woyny. Imé pan Piotr Szczutowski—towarzysz huzarów na koniu wilczatym, z pocztowym na koniu gniadym, ze wszelkim należyтым do woyny moderunkiem. Imé pan Józef Kamiński na miejscu ichmnościów panów Krzywkowskich lat niedorosłych, na koniu gniadym, z pocztowym na koniu karym, z dobrym moderunkiem do woyny. Imé pan Jerzy Zaleski na koniu dereszowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Kazimierz Głębocki na koniu kasztanowatym, z tesaikiem y pistoletami. Imé p. Jerzy Massalski na koniu kasztanowatym w porządku dobrym do woyny. Imé pan Tadeusz Ciszewski na koniu gniadym z szablą, pistoletami. Imé pan Franciszek Kamiński, na koniu kasztanowatym z szablą, pistoletami. Imé pan Felicyan Wysocki na koniu siwym, z szablą pistoletami. Imé pan Maciey Kamiński na koniu gniadym z szablą, pistoletami. Imé pan Stanisław Kraiewski na koniu gniadym z szablą. W Bogu przewielebni imci xieża Dominikani konwentu Rozonostockiego stawili poczet Jana Pieńkowskiego na koniu gniadym z szablą, pistoletami, y karabinem. *Parafia Korycińska.* Wielmożny imé pan Bogusław Hazler — komisarz dóbr iaśnie wielmożnego ieymci pani woiewodziney

Mscisławskiej na koniu karym w należyтым porządku iak do woyny. Imé pan Józef Soltan na koniu kasztanowatym ze wszelkim moderunkiem, drugi na kasztanowatym, trzeci y czwarty na gniadym ze wszelkim woennym moderunkiem. Imé pan Alexander Makarewicz na miejscu imci pana Kaclera-kapitana gwardyi iego królewskiej mości, na koniu wilczatym ze wszelkim porządkiem woennym. Imé pan Stanisław Zakrzewski na miejscu imci pani Butwiłowej na koniu karym z szablą, pistoletami. Imé pan Hazler — komisarz iaśnie wielmożney imci pani Sapieżyney—woiewodziney donosił, że imé pan Paweł Kłosowski służbą bawiący w koronnym woysku tamże zostaie, za ordynanssem na powinności. Imé pan Antoni Jakubowski na koniu karym, z szablą y pistoletami z pocztowym na koniu gniadym w należyтым porządku z szablą, pistoletami. Imé pan Woyciech Konopka z Krasowki na koniu cisawym, z szablą, pistoletami. *Parafia Sokolska.* Wielmożny imé pan Franciszek Rezon—starosta Kowalski na koniu kasztanowatym ze wselkim porządkiem do woyny zgodnym. Imé pan Jerzy Weys na koniu gniadym we wszelkim porządku iak do woyny. Imé pan Konstanty Leskiewicz na koniu siwym ze wszelkim porządkiem do woyny zgodnym. Imé pan Jerzy Żukowski na koniu karym z dobrym maderunkiem do woyny zgodnym. Imé pan Józef Szymak na koniu skarogniadym, z szablą. Imé pan Józef Jelski—podeczaszye powiatu Grodzieńskiego, na koniu gniadym, ze wszelkim porządkiem do woyny. Imé pan Józef Fabrycius na koniu gniadym ze wszelkim moderunkiem, z pocztowym na koniu gniadym, ze wszelkim porządkiem. Imé pan Michał Białobłocki na koniu płowym, z szablą, pistoletami. Imé pan Józef Bilmin na koniu szlorowatym ze wszelkim mode-

runkiem. Imé pan Józef Rakowski na koniu strokatym ze wszelkim porządkiem. Imé pan Jan Zaleski na koniu siwym, z korde-lasem. Imé pan Jakub Bilmin na koniu siwym, z szablą. Imé pan Tomasz Pieni-żko na koniu gniadym z szablą. Imé pan Antoni Suchodolski na mieyscu imci xiędza Rezona—plebana Sokolskiego, na koniu ka-rym, z szablą, pistoletami, z pocztowym na koniu białym ze wszystkim moderun-kiem do woyny. Imé pan Tomasz Szyszka na koniu białym, z szablą. Imé pan Kazi-mierz na koniu płowym, z szablą. Imé pan Teodor Swicki na koniu gniadym, z sza-blą, pistoletami. Imé pan Jan Czarnowski na koniu karym z szablą, pistoletami. Imci xiądz Adam Skiron—pleban Sokolański sta-wił dwóch pocztów, iednego na koniu gnia-dym, drugiego na koniu cisawym, ze wszel-kim moderunkiem. Imé pan Antoni Szyszka na koniu siwym, z szablą y pistoletami. Imé pan Andrzej Sawiński z szablą pieszy. Imé pan Adam Ogilba (?) na koniu karym, ze wszelkim moderunkiem. *Parafia Choro-ska.* W Bogu przewilebni imci xięza Ba-zylianie Suprasy z filiami stawili dwóch pocztów na koniach gniadych, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Ludwik Łosinski—rotmistrz Rzeczycki na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem iak do woyny. *Pa-rafia Lipska.* Imé pan Wiktor Buchowiec-ki na koniu skaro-gniadym, stawil za siebie imci pana Tadeusza Sorokę y poczt na ko-niu cisawym z pistoletami y szablą. Imé p. Adam Heyman na koniu gniadym, ze wszel-kim moderunkiem iak do woyny. Imé pan Alexander Kułak na koniu karym, ze wszel-kim porządkiem iak do woyny. Imé pan Cyprian Lubowicki na koniu kasztanowa-tym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Stanisław Kraiewski na koniu gniadym, ze wszelkim porządkiem. Wielmożny imé pan

Jeleński—sędzia grodzki Grodzieński, na koniu siwym ze wszelkim moderunkiem iak do woyny. Imé pan Jan Milkąd Narwoysz—mostowniczy xięstwa Inflantskiego, na ko-niu karym, ze wszelkim porządkiem do wo-ny zgodnym, trzema pocztami, karabinami y wszelką bronią do woyny potrzebną. Imé pan Alexander Milkąd Narwoysz—podcza-szy Starodubowski na koniu karym, z ko-pią y wszelkim rysztunkiem, z pocztem na koniu siwym z dzidą y wszystkim mode-runkiem. Imé pan Ludwik Milkąd Nar-woysz na koniu siwym ze wszelkim porząd-kiem y z kopią, z pocztem na koniu ka-rym, kopią y wszelkim porządkiem. Imé pan Wiktor Kiernożycki na koniu gniadym ze wszelkim moderunkiem iak do woyny. Imé pan Stanisław Jasiński na koniu gnia-dym z szablą y pistoletami. Wielmożny imé pan Kazimierz Dubiski—stolnik Kowień-ski, rotmistrz iego królewskiej mości, na koniu kasztanowatym, z pocztowym na ko-niu gniadym ze wszelkim etiam z placu w Grodzień. porządkiem do woyny. Wielmo-żny imé pan Rafał Bułharyn—podczaszy Wołkowycki, na koniu karym ze wszelkim moderunkiem iak do woyny. Imé pan Mi-chał Eysmont na mieyscu imci pana Łu-kasza Baranowicza na koniu cisawym z sza-blą y pistoletami. Imé pan Józef Karniłowicz na koniu białym z szablą, pistoletami. Imé pan Bonifacy Rusinowicz na koniu gniadym przy szabli. *Parafia Hoska.* Wiel-możny imé pan Józef Wołowicz—podko-morzy p-tu Grodzieńskiego na koniu gnia-dym ze wszystkim porządkiem iak do wo-ny. Imé pan Piotr Skucewicz na koniu gnia-dym ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. Wielmożny imé pan Józef Boufał—mierniczy wielkiego xięstwa Litewskiego, na koniu gniadym ze wszelkim moderun-kiem. Imé pan Jan Moroz—starosta Ki-

beyski na koniu wronym, ze wszystkim porządkiem. Imé pan Jakub Wereszczyński, na koniu gniadym ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. Imé pan Ignacy Kozakiewicz na koniu karym z szablą, pistoletami. Imé pan Jan Cieszeyko za imci pana Tadeusza Jagmina na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Ludwik Poholski za iasnie wielmożnego imci pana Xawera Ogińskiego — starosty Przewalskiego na koniu kasztanowatym ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Jan Hryszkiewicz na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Benedykt Wołowicz na koniu bułanym, z szablą y pistoletami. Imé p. Adam Gąsiewski na mieyscu imci p. Gąsiewskiego—woyskiego Smolenskigo, na koniu skaro-gniadym ze wszelkim porządkiem. Imé pan Adam Karnowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Piotr Ginett—skarbnik Kowieński, na koniu kasztanowym z szablą, pistoletami. *Parafia Leypuńska.* Wielmożny imé pan Marcin Snarski—starosta Kryksztański, na koniu skaro-gniadym we wszelkim porządku, iak do woyny. Imé pan Karol Radziwiłowicz na koniu myszatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jakub Ulezycki na koniu skaro-gniadym, z szablą. Imé Mateusz Turczynowicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Antoni Kulikowski na koniu karym, przy szabli. Imé pan Piotr Sidorowicz na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé pan Kazimierz Turczynowicz na koniu gniadym, z szablą pistoletami. Imé pan Marcin Micewicz na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Maciey Włostowski na koniu gniadym, sirota. Imé pan Józef Łapiński—obozny Branski, na koniu gniadym ze wszystkim porządkiem do woyny zgodnym. Imé pan Władysław Kuszelewski na koniu gniadym ze wszelkim moderunkiem do woyny zgodnymi. Imé

pan Józef Kozikowski na koniu karym, z pocztowym na koniu cisawym, ze wszelkim porządkiem. Od ichmé xięży dominikanów Liszkowskich stawieni imé pan Kazimierz Micewicz na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Józef Kowzan na koniu kasztanowatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Jan Radziwiłowicz na koniu wilczatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Tomasz Radziwiłowicz na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Maciey Micewicz na koniu płowym, z karabinem y szablą. Imé p. Jerzy Radziwiłowicz na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Maciey Dziemidowicz na koniu cisawym, z szablą, pistoletami. Imé pan Jan Ulezycki na koniu siwym, z szablą. Imé p. Maciey Radziwiłowicz na koniu karym, z szablą. Imé p. Antoni Zaleski na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Jakub Micewicz na koniu kasztanowatym, z szablą y karabinem. Imé p. Józef Wróblewski za imci pana Tanskigo—porucznika Janiczar. na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé pan Ignacy Hauryłowicz na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Dominik Micewicz na koniu gniadym, z pistoletami, sirota. Imé pan Józef Wołagiewicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Ludwik Gorzkowski stawil człeka z szablą, pistoletami na koniu gniadym, za imci pana Jana Kozickiego—ekonoma Leypuńskiego, w służbie zostaiącego, z folwaruku w powiecie Pińskim sytuowanego. *Parafia Wieysieyka.* Imé pan Andrzej Micewicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Jan Żutkowski na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé pan Antoni Tarlecki na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé p. Jerzy Achramowicz na koniu cisawym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jan Zdanowicz na koniu płowym, z szablą. Imé pan Jan Solatycki na koniu cisawym, przy szab-

li. Imć pan Maciej Sobolewski na koniu płowym, z szablą. Imć pan Jerzy Heyman na koniu gniadym, ze wszelkim porządkiem, iak do woyny. *Parafia Borznicka.* Wielmożny imć pan Antoni Kleczkowski—sędzia grodzki Grodzieński, na koniu wilczatym, ze wszelkim porządkiem, iak do woyny. Imć pan Jan Szydłowski za imci panią Józefową Szalborską — porucznikową, na koniu kasztanowatym, z pocztowym na koniu siwym, ze wszelkim porządkiem, iak do woyny. Imć pan Ludwik Milanowski na mieyscu imci xiędza proboszcza Borznińskiego na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imć p. Woyciech Jankowski na koniu szpakowatym z szablą y pistoletami. Imć pan Antoni Diakiewicz za imci pana Gietazewskiego na koniu kasztanowatym, ze wszelkim porządkiem, iak do woyny. Imć pan Kazimierz Herman na koniu siwym, z pistoletami y szablą. Imć pan Symon Mroczkowski na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imć pan Jakub Podlaski z dożywocia Korklon na koniu karym, ze wszelkim porządkiem do woyny. Imć pan Kazimierz Dnieprski z Podruyska, na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imć pan Grzegorz Narzymiski — cześnik Owrucki, z dzierzawy Staro-Berzniańskiej na koniu wilczatym, z szablą y pistoletami. W Bogu przewielebny imci xięza dominikanie Seynenscy na koniu szpakowatym stawili pocztę, ze wszystkim moderunkiem. Imć pan Antoni Jadzwiński na koniu gniadym, z szablą, pistoletami, za imci pana Rodziewicza—łowczego Oszmiańskiego. Imć pan Jerzy Korzeniewski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami stawil się za imci panią Doboszczynską. *Parafia Przeroska.* Imć pan Antoni Soroka na koniu siwym, z szablą y pistoletami. Imć pan Kazimierz Kotarski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami.

Imć pan Kazimierz Cidzik na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imć pan Józef Żaryn za imci xiędza plebana Przeroskiego na koniu szpakowatym, z szablą, pistoletami. Imć pan Woyciech Malinowski na koniu gniadym, z szablą. Imć pan Józef Linowski na koniu gniadym, z szablą. Imć pan Antoni Soroka dał obmowę za imci pana Tadeusza Sawicza y Antoniego Klimaszewskiego, iż obłożnie choruią. Imć p. Samuel Jawdyński na koniu cisawym, z szablą, pistoletami. Imć pan Felicyan Honesty na koniu cisawym, z szablą. *Parafia Filipowska.* Imć pan Antoni Rakint na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imć pan Antoni Homulicki na koniu siwym, z szablą y pistoletami. Imć pan Mateusz Samotyka na koniu siwym, z szablą, pistoletami. Imć pan Józef Radłowski na koniu szpakowatym, z szablą y pistoletami. Imć pan Antoni Samotyka na koniu białym, z szablą y pistoletami. Imć pan Józef Kordiał — kapitan iego królewskiej mości, na koniu karym, y z pocztą na koniu karym, ze wszelkim moderunkiem. Imć pan Piotr Pirucki za wielmożnego imci pana Rakiewicza—cześnika powiatu Grodzieńskiego, na koniu gniadym, we wszystkim porządku. Imć pan Stanisław Jaziecki na koniu gniadym, z szablą za imci xiędza plebana Filipowskiego. *Parafia Puńska.* Imć pan Antoni Borkowski—towarzysz Petyhorski, qua dziedzic z folwarka Smolan alias Czarnowyranie, na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem do woyny zgodnym. Imć pan Antoni Kotarski, qua zastawnik tychże wygnańców, na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. *Parafia Wizańska.* Imć pan Jerzy Niewodowski na koniu wilczatym, z szablą y pistoletami. *Parafia Jezierska.* Wielmożny imć pan Benedykt Alexandrowicz — sędzia ziemski Grodzieński. Wiel-

możny imé pan Tadeusz Alexandrowicz—sędzia ziemski Grodzieński na koniu skarogniadym, ze wszelkim moderunkiem do wojny zgodnym. Imé pan Tomasz Klimowicz pieszy, bez broni. Imé pan Benedykt Klimowicz na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Józef Furowski nie nie mający. Imé pan Gabryel Wereszczyński na koniu bułanym, ze wszelkim moderunkiem do wojny. Imé pan Andrzej Obuchowicz na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem do wojny. Wielmożny imé pan Paweł Grodecki—podczaszy Grodzieński, na koniu gniadym, z moderunkiem do wojny zgodnym. Imé p. Antoni Kasperowicz, na mieyscu imci pana Ludwika Lenkiewicza, na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Tadeusz Lenkiewicz na koniu siwym, z szablą, pistoletami. Imé pan Felix Lenkiewicz na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. *Okolica Obuchowicze.* Wielmożny imé pan Ignacy Grodecki, z Obuchowicz y Korczyka, na koniu losiowatym, we wszelkim moderunku do wojny zgodnym. Imé pan Władysław Pawłowski na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Stanisław Obuchowicz na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Wawrzyniec Obuchowicz na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Mikołaj Obuchowicz na koniu białym, z szablą. Imé pan Wawrzyniec Obuchowicz, na koniu płowym, z szablą. Imé pan Marcin Radziwonowski pieszo, z szablą. Imé pan Adam Obuchowicz na koniu płowym, z szablą. Imé pan Franciszek Lisowski na koniu wilczatym, przy szabli. Imé pan Michał Obuchowicz na koniu karym, z szablą. Imé p. Jakub Parchowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Paweł Obuchowicz na koniu gniadym, z pistoletami, szablą. Imé p. Andrzej Obuchowicz na koniu szpakowatym, z szablą. Imé pan Teodor Obuchowicz

na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé p. Paweł Eysymont na koniu dereszowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Michał Obuchowicz na koniu masłowatym, z szablą. Imé pan Stefan Eysymont na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Mikołaj Kamiński na koniu kasztanowatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Fabian Obuchowicz na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Antoni Parchowski na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Jan Obuchowicz na koniu gniadym, bez broni. Imé pan Benedykt Obuchowicz z szablą, pieszy. Imé pan Józef Obuchowicz z szablą, pieszy. Imé pan Kazimierz Radziwonowicz z szablą, pieszy. Imé pan Wawrzyniec Bazyli Hrynaszkiewicz z szablą, pieszy. Imé pan Ludwik Obuchowicz z szablą, pieszy. Imé pan Jerzy Obuchowicz pieszy, bez broni. Imé pan Maciey Obuchowicz z szablą, pieszy. Imé pan Maciey Radziwonowski z karabinem, pieszy. Imé pan Józef Parchowski na koniu białym, z szablą. Imé pan Jan Obuchowicz pieszo, bez broni. Imé pan Józef Obuchowicz z szablą, pieszy. Imé pan Andrzej Obuchowicz z szablą, pieszy. Imé p. Józef Konstantinowicz z szablą, pieszy. Imé pan Antoni Cidzik z szablą, pieszy. Imé p. Mikołaj Obuchowicz z szablą, pieszy. Imé pan Jan Obuchowicz z szablą, pieszy. Imé pan Jan Obuchowicz z nadzagiem, pieszy. Imé pan Alexander Tołoczko z szablą, pieszy. Imé pan Maciey Obuchowicz z szablą, pieszy. Imé pan Marek Radziwonowski z szablą, pieszy. Imé pan Franciszek Obuchowicz przy szabli, pieszy. Imé pan Andrzej Obuchowicz bez broni, pieszy. Imé pan Stefan Obuchowicz z szablą, pieszy. Imé pan Tomasz Obuchowicz z szablą, pieszy. Imé pan Jan Maliszewski z szablą, pieszy. W Bogu wielebni ichmé xięży kamenduli Wigierscy ze wszystkich dobr swo-

ich, w powiecie Grodzieńskim sytuowanych, stawili sześciu towarzyszków, idque imci pana Antoniego Małachowca na koniu skarogniadym, drugiego imci pana Jana Kozłowskiego na koniu kasztanowatym, trzeciego imci pana Benedykta Dzwonkowskiego na koniu szpakowatym, czwartego imci pana Antoniego Kobylińskiego na koniu karym, piątego Jana Moniuszkę na koniu tarantowatym, szóstego imci pana Antoniego Kurhańskiego na koniu cisawym, z należytym porządkiem. Poczët pierwszy na koniu gniadym, drugi na skarogniadym, trzeci na koniu gniado-strokatym, czwarty na koniu kasztanowatym, piąty na koniu cisawym, szósty na koniu siwym, z pistoletami, karabinami y szablami. Imé p. Piotr Sacinowski na koniu karym, z szablą, pistoletami. *Okolica Tołoczki.* Imé pan Stanisław Minuczyk na koniu siwym, ze wszelkim moderunkiem do woyny zgodnym. Imé pan Mateusz Brzozowski na koniu gniadostrokatym, ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. Imé pan Antoni Konstantynowicz na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jakub Starzynski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Franciszek Starzyński na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Józef Tołoczko na koniu płowym, z szablą. Imé pan Jan Konstantynowicz na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Dominik Konstantynowicz na koniu cisawym, z szablą y pistoletami. Imé pan Wawrzyniec Tołoczko na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Michał Tołoczko na koniu karym, z szablą. Imé pan Benedykt Konstantynowicz na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jakub Zapolski na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Krzystof Januszewski za imci pana Michała Zapolskiego na koniu bułanym, z szablą, karabinem y pistoletami. Imé pan Benedykt Konstanty-

nowicz na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Symon Zapolski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Józef Sipowicz na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Antoni Eysymont na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Stanisław Eysymont na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Stanisław Czarniawski na koniu siwym, z szablą. Imé pan Stanisław Cidzik na koniu szpakowatym, z szablą. Imé pan Antoni Starzynski z szablą, pieszy. Imé pan Józef Tołoczko, sierota pieszy, z szablą. Imé pan Tadeusz Huszcza, bez broni. Imé pan Ambroży Trzeciak, bez broni. Imé pan Stefan Ancypa bez broni. Imé pan Stefan Tołoczko z szablą, pieszy. *Okolica Korczyk.* Imé pan Antoni Sierkuciewski na koniu płowym, z szablą, pistoletami. Imé pan Zachariasz Dobrylewski na koniu gniadym, ze wszelkim do woyny moderunkiem. I. p. Maciey Eysymont na mieyscu imci p. Macieja Strupińskiego na koniu szpakowatym, ze wszelkim porządkiem do woyny. Imé pan Stanisław Jasiński na koniu karym, ze wszelkim do woyny porządkiem. Imé pan Józef Malinowski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jerzy Dobrylewski na koniu karym, z pistoletami y szablą. Imé pan Eliasz Dobrylewski na koniu kasztanowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Michał Dobrylewski na koniu dereszowatym, z szablą y pistoletami. *Okolica Eysymaty.* Imé pan Michał Eysymat—komisarz powiatu Grodzieńskiego, na koniu szpakowatym z moderunkiem wszelkim do woyny zgodnym. Wielmożny imé pan Józef Kocheicki na koniu karym, ze wszelkim moderunkiem do woyny zgodnym. Imé pan Antoni Sierkuciewski na koniu karym, z szablą. Imé pan Ludwik Tołoczko na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jan Otkiński na koniu tarantowatym, ze wszelkim

porządkiem. Imé pan Józef Pucilowski na koniu wilczatym, z szablą. Imé pan Kazimierz Eysymont na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Józef Eysymont na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Stefan Olendzki na koniu siwym, z szablą. Imé pan Kazimierz Eysymont na koniu łosiowatym, z szablą. Imé pan Jakub Eysymont na koniu karym z szablą y pistoletami. Imé pan Andrzej Eysymont na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Maciej Olendzki na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Antoni Grochowski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Dominik Jabłoński na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Józef Kamiński na koniu karym, z szablą. Imé pan Stefan Olendzki na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Kazimierz Eysymont na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Bartłomiej Eysymont na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Piotr Eysymont na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé pan Michał Brzozowski na miejscu imci pana Felicyana Brzozowskiego z koniem karym, z szablą, pistoletami. Imé pan Cyprian Czarniawski na koniu siwym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jan Strzałkowski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Józef Kamiński na koniu karym, z szablą. Imé pan Antoni Kamiński na koniu karym, z szablą. Imé pan Benedykt Kamiński na koniu myszatym, z szablą. Imé pan Teodor Zaniewski na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Wincenty Eysymont z szablą, pieszy. Imé pan Piotr Kamiński z szablą, pieszy. Imé pan Piotr Eysymont z szablą, pieszy. Imé pan Adam Tołoczko z szablą, pieszy. Imé pan Kazimierz Pucilowski z szablą, pieszy. Imé pan Bartłomiej Olendzki z szablą, pieszy. Imé pan Piotr Olendzki z szablą, pieszy. Imé pan Piotr Eysymont z szablą, pieszy. Imé pan Piotr Olendzki z szablą, pieszy. Imé pan Jerzy

Minuczyc z szablą, pieszy. Imé p. Franciszek Zapolski z szablą, pieszy. Imé pan Józef Zapolski z szablą, pieszy. Imé pan Jakub Zapolski z szablą, pieszy. Imé pan Jakub Starzyński z karabinem, pieszy. Imé pan Stanisław Horbaczewski na koniu gniadostrokotym, z szablą y pistoletami, z Zapola. Imé pan Bartłomiej Łazowicki, z szablą y pistoletami, na koniu gniadym. Imé pan Mateusz Łazowicki na koniu gniadym, z szablą, z Zapola. Imé pan Ignacy Tołoczko na koniu myszatym, z szablą. Imé pan Stanisław Tołoczko z szablą, na koniu karym. Imé pan Michał Tołoczko z szablą, pieszy. Imé pan Antoni Sierkuciewski z szablą, pieszy. Imé pan Jerzy Sierkuciewski z szablą, pieszy. Imé pan Jakub Olendzki z szablą, pieszy. *Okolica Olenicze.* Imé pan Michał Olendzki na koniu płowym, z szablą, pistoletami. Imé pan Franciszek Olendzki na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Józef Olendzki na koniu płowym, ze wszelkim moderunkiem. Imé pan Felicyan Czezoł na koniu karym, z szablą. Imé pan Antoni Horbaczewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Symon Wincza na koniu siwym, z szablą. Imé pan Franciszek Olendzki na koniu karym, z szablą. Imé pan Antoni Horbaczewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Dominik Pawłowski na koniu skarogniadym, z szablą. Imé pan Benedykt Sierkuciewski na koniu siwym, z szablą. Imé pan Andrzej Łazowicki na koniu karym, z szablą. Imé pan Jerzy Horbaczewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Michał Minuczyc na koniu siwym, z szablą. Imé pan Józef Minuczyc na miejscu imci pana Piotra Siemaszki y folwarku Olenicz, z Siemaszków y Eysymontów na koniu płowym, z szablą, pistoletami y karabinem. Imé pan Antoni Obuchowicz za imé panią Chrzanowską — starościna Rewiatycką, na

koniu szpakowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Józef Minuczyc—ienerał królewskiej mości, piechotą przy szabli. Imé pan Benedykt Horbaczewski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. *Okolica Kozłowicze.* Imé pan Michał Sadlucki na koniu gniadym, we wszelkim moderunku do woyny zgodnym. Imé pan Tadeusz Sadlucki na koniu skarogniadym, we wszelkim moderunku do woyny zgodnym. Imé pan Stefan Horbaczewski na koniu skarogniadym, we wszelkim moderunku do woyny zgodnym. Imé p. Alexander Kozłowski na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Maciej Kozłowski na koniu gniadym, z szablą, Imé pan Jan Niewiarowski na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé pan Józef Olendski na koniu bułanym, z szablą, pistoletami. Imé pan Jan Horbaczewski na koniu kasztanowatym, z szablą, pistoletami. Imé pan Andrzej Kozłowski na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Stefan Kozłowski na koniu siwym, z szablą. Imé p. Michał Horbaczewski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Antoni Horbaczewski na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Jan Horbaczewski na koniu karym, z szablą. Imé pan Antoni Starzyński na koniu karym, z szablą. Imé pan Felix Dombrowski na koniu szpakowatym, z musztukiem y szablą. Imé p. Jan Horbaczewski, z szablą, pieszy. Imé pan Józef Dawidowicz z szablą, pieszy. Imé pan Leon Kozłowski z szablą, pieszy. Imé pan Antoni Kadziewicz z dzidą, pieszy. Imé pan Jan Horbaczewski z szablą, pieszy. *Okolica Orechwicze.* Imé pan Franciszek Staniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Stefan Orechwa na koniu karym, z szablą. Imé pan Alexander Orechwa na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Andrzej Eysymont na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Stefan Toloczko na koniu siwym, z

szablą. Imé pan Tomasz Orechwa pieszy, z szablą. Imé pan Tomasz Płoński na koniu cisawym, z szablą y pistoletami. Imé pan Franciszek Mrozowski na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé pan Jan Starzyński na koniu wronym, z szablą. Imé pan Maciej Starzyński na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Stefan Starzyński pieszy, z szablą. Imé pan Antoni Starzyński pieszy, z szablą. Imé pan Jan Starzyński pieszy, bez broni. Imé pan Franciszek Starzyński bez broni, pieszy. Imé pan Dominik Branicki bez broni, pieszy. Imé pan Stanisław Kotowicz—regent ziemski y grodzki Grodzieński, konia kasztanowatego z moderunkiem do woyny, z czlekiem prezentował. *Okolica Cydzik y Bylczyce.* Imé pan Andrzej Cidzik na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé p. Gabryel Cidzik, z szablą, na koniu gniadym. Imé pan Mikołaj Cidzik na koniu siwym, z szablą. Imé pan Łukasz Cidzik na koniu gniadym, z pistoletami, z szablą. Imé pan Mikołaj Cidzik na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Ludwik Cidzik na koniu karym, z szablą. Imé pan Benedykt Bohatyrewicz na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Józef Jarewski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Michał Cidzik z szablą, pieszy. Imé pan Jan Jarowski bez broni, pieszy. Imé pan Teodor Rouba pieszy, z szablą. Imé pan Marcin Bylczyński pieszy, z szablą. Imé pan Marcin Cidzik pieszy, z szablą. Imé pan Józef Cidzik pieszy, bez broni. Imé pan Symon Popiel na koniu płowym, z szablą, pistoletami. Imé pan Antoni Bylczyński na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Marcin Bylczyński na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Bartłomiey Bylczyński, na koniu karym, z szablą. Imé pan Leon Konstantynowicz na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Jan Eysymont na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Piotr Starzyński na koniu

kasztanowatym, ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. Imé p. Grzegorz Wincza, z szablą pieszy. *Okolica Jurewicze y Karole.* Imé p. Michał Jurowski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Józef Horbaczewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Ignacy Jurowski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Mikołay Jurowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Władysław Jurowski na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Kazimierz Jurowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Samuel Jurowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Jerzy Jurowski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Andrzej Jurowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Jan Jurowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Alexander Strupiński na koniu siwym, z szablą. Imé pan Jan Strzelecki na koniu gniadym, z szablą y karabinem. Imé pan Stefan Pyrski z szablą, pieszy. Imé pan Stefan Buchowiecki z szablą, pieszy. Imé pan Adam Strupiński, z szablą, pieszy. Imé pan Benedyk Strupiński z szablą, pieszy. Imé pan Paweł Strzelecki pieszy, z szablą. Imé pan Kazimierz Strzelecki pieszy bez broni. Imé pan Mikołay Kalenkiewicz na koniu szpakowatym, ze wszelkim porządkiem do woyny zgodnym. Ten że imé dał obmowę, że brat imci recenter zachorował. Imé pan Jan Bylezyński na koniu skaro-gniadym, ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. *Okolica Kotra.* Imé pan Jerzy Jotkowski na koniu siwym, z szablą y pistoletami. Imé pan Franciszek Bylezyński na koniu karym, z szablą. Imé p. Felicyan Strzałkowski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Stanisław Siemaszko na koniu strokatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jan Bylezyński na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Felicyan Bylezyński na koniu siwym, z szablą. Imé p. Bogusław Obuchowski na koniu cisawym,

z szablą. Imé pan Jan Antuszczyk na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Franciszek Skurat Kotrzański na koniu karym, z szablą. Imé pan Jakub Kotrzański na koniu karym, z szablą. Imé pan Jerzy Cichowski na koniu białym, z szablą. Imé pan Stefan Liniewicz—ienerał iego królewskiey mości, na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Franciszek Branicki na koniu cisawym, z szablą y pistoletami. Imé pan Mateusz Strzałkowski z szablą, pieszy. Imé pan Kazimierz Strzałkowski, sirota, bez broni, pieszy. Imé pan Wawrzyniec Waliszewski, z szablą, pieszy. Imé pan Kazimierz Bohatyrewicz na koniu myszatym, z szablą. Imé pan Jan Bohatyrewicz z szablą, pieszy. Imé pan Józef Żukiewicz z szablą, pieszy. Imé pan Konstanty Strzałkowski z karabinem, pieszy. Imé pan Jerzy Żukiewicz, z szablą, pieszy. Imé pan Andrzej Huszcza z szablą, pieszy. Imé pan Stanisław Huszcza pieszy, bez broni. W Bogu przewielebne iehmé panny bernardynki konwentu Grodzieńskiego, stawili dwóch pocztów y towarzysza iednego imci pana Jakuba Andrzeiewskiego na koniu gniadym, drugiego imci pana Marcina Klukowskiego na koniu szpakowatym w poczet, w iednym koniu karym, drugiego płowy, we wszelkim moderunku, iak do woyny. Imé pan Wawrzyniec Staniewski, z maiętności Staniewicz y Hołowacz za imci pana Józefa Staniewskiego—regenta trybunalnego głównego w. x. Lit., na koniu kasztanowatym, w należyтым porządkiem, iak do woyny. *Parafia Kamińska.* Imé pan Leon Eysymont na koniu gniadym, ze wszelkim porządkiem, iak do woyny. Imé pan Leon Baranowicz na koniu gniadym, we wszelkim porządkiem, iak do woyny. Imé p. Piotr Waliszewski na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé p. Antoni Hryniewicz na koniu karym, z szablą y karabinem.

Imć pan Bonifacy Siwicki na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imć pan Antoni Szczuka na koniu cisawym, z szablą. Imć pan Jerzy Szczuka na koniu cisawym, z szablą. Imć pan Stanisław Ryniewicz na koniu myszatym, z szablą y pistoletami. Imć pan Stanisław Szczuka na koniu wilezatym, z szablą. Imć pan Mikołay Eysymont na koniu karym, z szablą. Imć pan Stanisław Danisewicz na koniu gniadym, z szablą. Imć pan Antoni Łazowicki na koniu myszatym, z szablą. Imć pan Symon Gradowski na koniu dropiatym gniadym, z szablą. Imć pan Marek Gradowski na koniu gniadym, z szablą. Imć pan Adam Rynkiewicz na koniu karo-strokatym, ze wszelkim porządkiem do woyny zgodnym. Imć pan Stanisław Kuznicki na koniu gniadym, z szablą. Imć pan Kazimierz Alexandrowicz na koniu gniadym, z szablą. Imć pan Adam Alexandrowicz na koniu siwym, z szablą. Wielmożny imć pan Michał Politalski—sędzia ziemski Grodzieński, na koniu brudnokasztanowatym, ze wszelkim moderunkiem iak do woyny. Imć pan Michał Witkiewicz na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem iak do woyny. Imć pan Tadeusz Wolmer na koniu szpakowatym, ze wszelkim moderunkiem iak do woyny. Imć pan Michał Lenczewski na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. Imć pan Jerzy Jotkowski na koniu morozowatym ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. Imć pan Daniel Lipnicki na koniu skarogniadym, ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. Imć pan Tadeusz Siemaszko na koniu gniadym, ze wszelkim moderunkiem iak do woyny. Imć pan Michał Urbański na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imć pan Piotr Witkiewicz na koniu gniadym z szablą. Imć pan Franciszek, że chory przez imei pana Michała Witkiewicza ob-

nowę podał. Imć pan Jan Eysymont pieszy, z szablą. Imć pan Jan Hryniewicz pieszy, z szablą. Imć pan Symon Hryniewicz na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imć pan Stanisław Kondracki pieszy, z szablą. Imć pan Jan Rusinowski pieszy, z szablą. *Parafia Mostowska.* Imć pan Tadeusz Andrzejkowicz na koniu siwym, ze wszelkim moderunkiem, iak do woyny. *Parafia Eysymontowska, okolica Burniew.* Imć pan Andrzej Eysymont — wice-regent powiatu Grodzieńskiego, towarzysz Petyhorski, na koniu karo-gniadym, ze wszelkim moderunkiem do woyny. Imć pan Józef Eysymont na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imć pan Andrzej Eysymont na koniu szpakowatym, z szablą, pistoletami. Imć pan Jakub Glindzicz na koniu płowym, z szablą. Imć pan Michał Siemaszko na koniu wilezatym, z szablą, pistoletami. Imć pan Paweł Brzeski na koniu siwym, z szablą y karabinem. Imć pan Bartłomiey Eysymont — obozny powiatu Grodzieńskiego, na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imć pan Mikołay Eysymont na koniu morozowatym, z szablą, pistoletami. Imć pan Andrzej Eysymont na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imć pan Andrzej Toczycki na koniu karym, z szablą, karabinem. Imć pan Franciszek Roszewski na koniu siwym, z szablą, pistoletami. Imć pan Jan Eysymont na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imć pan Antoni Siemaszko na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imć Tadeusz Glindzicz z szablą y karabinem, na koniu siwym. Imć pan Jan Eysymont na koniu cisawym, z szablą. Imć pan Wawrzyniec Eysymont na koniu cisawym, z szablą. Imć pan Wawrzyniec Eysymont pieszy, bez broni. Imć pan Władysław Eysymont z szablą, pieszy. Imć pan Andrzej Steckiewicz na koniu morozowatym, bez broni.

Imé pan Jakub Eysymont bez broni, pieszy. Imé pan Jan Krzyżanowski na koniu bułanym, z szablą y pistoletami. *Okolica Eysymonty*. Wielmożny imé pan Krzysztof Eysymont—komornik powiatu Grodzieńskiego, towarzysz y namiesnik Petyhorski, na koniu kasztanowatym, we wszelkim porządku do woyny zgodnym. Imé pan Kazimierz Eysymont na koniu karym, ze wszelkim moderunkiem do woyny zgodnym. Imé pan Sebestyan Eysymont na koniu karym, z szablą, pistoletami. Imé pan Wincenty Zaniewski na koniu cisawym, z szablą, pistoletami. Imé pan Adam Zaniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Józef Petelczyc na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Jan Kulikowski na koniu siwym, z szablą. Imé pan Franciszek Eysymont na koniu cisawym, z szablą, pistoletami. Imé pan Woyciech Eysymont na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Antoni Zaleski na koniu skarogniadym, z szablą, pistoletami. Imé p. Antoni Eysymont na koniu białym, z szablą. Imé p. Antoni Jotkowski na koniu bułanym, z szablą. Imé pan Tadeusz Eysymont na koniu karym, z szablą. Imé p. Józef Jotkowski na koniu gniadym z szablą. Imé pan Stanisław Eysymont na koniu dereszowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Konstanty Kulikowski na koniu wilczatym, z szablą. Imé pan Jerzy Siemaszko na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Michał Eysymont na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Jakub Steckiewicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Jakub Eysymont na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Mikołay Eysymont na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Jakub Kulikowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Maciey Wybranowski na morozowatym koniu, bez broni. Imé pan Antoni Eysymont na koniu szpakowatym z szablą, pistoletami. Imé pan Bartłomiej Kulikowski

na koniu karym, z szablą. Imé pan Michał Jotkowski na koniu kasztanowatym z szablą. Imé pan Mikołay Siemaszko na koniu gniadym z szablą. Imé pan Kazimierz Kulikowski na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Alexander Siemaszko na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Maciey Eysymont na koniu myszatym, z szablą, karabinem. Imé pan Józef Eysymont na koniu szpakowatym z szablą. Imé pan Adam Steckiewicz na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Józef Ponikwicki na koniu kasztanowatym z porządkiem, iak do woyny. Imé pan Symon Bielewicz na koniu kasztanowatym w porządku iak do woyny. Imé pan Tomasz Glindzicz na koniu łosiowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Siemieracki na koniu płowym, z szablą, pistoletami z Glindzicz. Wielebny imé xiądz Jerzy Eysymont—kanonik Smoleński, dziekan Grodzieński, proboszcz Eysymont z plebanii y folwarku y Eysymontu stawił dwóch ludzi na koniach, z szablami. Wielmożny imé pan Józef Jelski—woyski powiatu Grodzieńskiego prezentował się na koniu kasztanowatym w należytych moderunku do woyny. *Okolica Kuliki*. Imé pan Ludwik Tołoczko na koniu dereszowatym, z szablą. Imé pan Stanisław Kulikowski na koniu skarogniadym z szablą. Imé pan Maciey Kulikowski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Jan Kulikowski na koniu szpakowatym, z szablą. Imé pan Symon Doumat na koniu siwym, z szablą. Imé pan Mateusz Kulikowski na koniu cisawym z szablą. Stanisław Steckiewicz na koniu cisawym, z szablą. Imé p. Antoni Kulikowski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Józef Kulikowski na koniu białym, z szablą. Imé pan Adam Kulikowski na koniu cisawym bez broni. Imé pan Bartłomiej Kulikowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Stanisław Steckiewicz na koniu

gniadym, z karabinem. Imię pan Władysław Kulikowski na koniu gniadym, bez broni. Imię pan Jan Kulikowski na koniu białym, bez broni, tylko z szablą. Imię pan Michał Kulikowski na koniu gniadym, z szablą. Imię pan Jerzy Kulikowski na koniu siwym, z szablą. *Piesi tejże okolicy.* Imię pan Jakub Kulikowski z dzidą. Imię pan Jerzy Eysymont na mieyscu imci pana Jakuba Kulikowskiego pieszy, bez broni. Imię pan Jakub Kulikowski z dzidą. Imię pan Michał Kulikowski z szablą. Imię pan Jerzy Kulikowski z dzidą. Imię pan Jan Stadkowski na koniu karym, z szablą y pistoletami. *Okolica Siedzieniewicze.* Imię pan Franciszek Siedzieniewski—komornik powiatu Wołkowyckiego, na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imię pan Jerzy Siedzieniewski na koniu derezowatym, z szablą. Imię pan Michał Siedzieniewski na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imię pan Piotr Siedzieniewski na koniu cisawym, z szablą. Imię pan Antoni Siedzieniewski na koniu białym, z szablą. Imię pan Michał Siedzieniewski na koniu kasztanowatym, z szablą. Imię pan Jerzy Zaniewski na koniu gniadym, z szablą. Imię pan Stefan Siedzieniewski na koniu cisawym, z szablą, pistoletami. Imię p. Adam Siedzieniewski na koniu kasztanowatym, z szablą. Imię pan Michał Siedzieniewski na koniu gniadym przy szabli. Imię pan Antoni Siedzieniewski na koniu cisawym, z szablą. Imię pan Michał Siedzieniewski na koniu kasztanowatym, z szablą. Imię pan Dominik Siedzieniewski na koniu karym, z szablą. Imię pan Jan Siedzieniewski na koniu kasztanowatym, z szablą. Imię pan Tadeusz Siedzieniewski na koniu gniadym z szablą. Imię pan Jerzy Siedzieniewski na koniu płowym, z szablą, pistoletami. Imię pan Andrzej Siedzieniewski na koniu karym, z szablą. Imię pan Józef Siedzieniewski na

koniu gniadym, z szablą. Imię pan Adam Siedzieniewski na koniu wilczatym, z szablą. Imię pan Rafał Antuszeicz na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imię pan Jan Antuszeicz na koniu skarostrokotym, z szablą y pistoletami. Imię pan Alexander Antuszeicz na koniu szpakowatym, z szablą y dzidą. Imię pan Michał Jotkowski na koniu gniadym, z szablą. Imię pan Jerzy Siedzieniewski pieszy, z szablą. Imię pan Michał Siedzieniewski pieszy, z szablą. Imię Józef Siedzieniewski pieszy, z szablą. Imię pan Jakub Antuszeicz na koniu karym, z szablą y pistoletami z Wicicz. Imię pan Jerzy Janiewski na koniu gniadym, z Wicicz. Imię pan Mateusz Zaniewski pieszy, z szablą z Wicicz. *Okolica Glindzicze y Macieioszczycze.* Imię pan Michał Glindzicz—komisarz powiatu Grodzieńskiego, na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imię pan Franciszek Steckiewicz na koniu płowym, z szablą y pistoletami. Imię pan Ludwik Glindzicz na koniu cisawym, z szablą. Imię pan Kazimierz Jotkowski na koniu skarogniadym, z szablą. Imię pan Jan Macieiewski na koniu gniadym, z szablą. Imię pan Bartłomiej Glindzicz na koniu gniadym, z szablą. Imię pan Marcin Macieiewski na koniu skarogniadym, z szablą. Imię pan Franciszek Macieiewski na koniu wilczatym, z szablą. Imię pan Stefan Macieiewski na koniu cisawym, z szablą. Imię pan Mikołaj Staniewski na koniu gniadym, z szablą. Imię pan Maciej Macieiewski na koniu cisawym, z szablą. Imię pan Wojciech Macieiewski pieszy, z karabinem. Imię pan Stanisław Cidzik pieszy, z dzidą. Imię pan Jan Siemieracki na koniu płowym, z szablą y pistoletami. Imię pan Franciszek Radziwiłowicz z szablą, pieszy. Imię pan Mateusz Radziwiłowicz pieszy, z dzidą. Imię pan Bartłomiej Macieiewski na koniu gniadym, z

szablą. Maciey Macieiewski na koniu strokacym, z szablą. Imé p. Franciszek Jotkowski pieszy, z dzidą. Imé p. Piotr Jotkowski pieszy, z szablą. *Okolica Staniewiczze.* Imé pan Adam Staniewski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Michał Staniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Antoni Staniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Kazimierz Strzałkowski na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Bartłomiej Staniewski na koniu myszatym z szablą. Imé pan Franciszek Staniewski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jakub Staniewski na koniu siwym, z szablą y muszkietem. Imé pan Stanisław Staniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé p. Józef Pancewicz na koniu białym, z szablą y pistoletami. *Okolica Paniewiczze.* Imé pan Tomasz Staniewski na koniu skarogniadym, z szablą. Imé pan Michał Zaniewski na koniu szpakowatym, z szablą. Imé pan Adam Macieiewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Franciszek Pacenko na koniu gniadym z szablą. Imé pan Kazimierz Hlebowicz na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Józef Hlebowski na koniu wilczatym, z szablą. *Okolica Jotkowice.* Imé pan Stanisław Lechowicz Jotkowski na koniu skarogniadym, z szablą. Imé pan Marcin Cidzik na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Józef Jotkowski na koniu białym, z szablą y pistoletami. Imé pan Franciszek Jotkowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Stanisław Jotkowski na koniu wilczatym, z szablą. Imé pan Symon Cidzik na koniu płowym, z szablą. Imé pan Jerzy Cidzik na koniu karym, z szablą. Imé pan Jakub Jotkowski na koniu gniadostrokacym, z szablą. Imé pan Antoni Cidzik na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Jan Krasowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Antoni Cidzik na koniu płowym, z

szablą. Imé pan Mikołay Cidzik na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Antoni Jotkowski na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Maciey Cidzik na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Bartłomiej Jotkowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Stanisław Jotkowski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Jan Steckiewicz na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Michał Zaniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Jan Cidzik na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Marcin Zaniewski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Stanisław Jotkowski na koniu szpakowatym, z szablą. Imé pan Stefan Jotkowski na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Jerzy Krasowski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Mikołay Jotkowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Symon Jotkowski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Adam Cidzik na koniu karym, z szablą. Imé pan Jerzy Jotkowski na koniu białym, z szablą. Imé pan Jan Jotkowski na koniu kasztanowatym, z szablą. Imé pan Józef Jotkowski na koniu płowym, z szablą y pistoletami. Imé pan Marcin Jotkowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Jan Jotkowski na koniu myszatym, z szablą. Imé pan Maciey Jotkowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Franciszek Jotkowski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Jan Jotkowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Michał Jotkowski na koniu dropiatym, z szablą. Imé pan Jerzy Lachowicz Jotkowski na koniu szpakowatym, z szablą. Imé p. Andrzej Jotkowski na koniu wilczatym, z szablą. Imé pan Jan Cidzik na koniu białym, z szablą. Imé pan Jakub Cidzik na koniu karym, z szablą. Imé pan Stanisław Cidzik na koniu kasztanowatym, z dzidą. Imé pan Jan Jotkowski na koniu białym, z szablą. Imé pan Kazimierz Kubiński na koniu myszatym, z

szablą. Imé pan Michał Cidzik na koniu szpakowatym, z szablą. Imé pan Michał Jotkowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Adam Jotkowski na koniu gniadym, z dzidą. Imé pan Jan Cidzik na koniu płowym, z szablą. Imé pan Krzysztof Cidzik na koniu myszatym, z szablą. Imé pan Marcin Jotkowski pieszy, z szablą. Imé pan Jerzy Jotkowski pieszy, z szablą. Imé pan Jerzy Cidzik pieszy, z szablą. Imé pan Piotr Cidzik pieszy, z szablą. Imé pan Jerzy Jotkowski pieszy, z szablą. Imé pan Antoni Jotkowski pieszy, z szablą. Imé pan Antoni Zaniewski pieszy, bez broni. Imé pan Marcin Jotkowski pieszy, z dzidą. Imé pan Bartłomiej Zaniewski pieszy, bez broni. Imé pan Antoni Staniewski pieszy, z szablą. Imé pan Kazimierz Cidzik pieszy, z szablą. Imé pan Józef Zaniewski pieszy, z szablą. Imé pan Jerzy Cidzik pieszy, z szablą. Imé pan Antoni Jotkowski pieszy, bez broni. Imé pan Tadeusz Jotkowski pieszy, z szablą. Imé pan Maciej Jotkowski pieszy, bez broni. Imé pan Tomasz Jotkowski pieszy, bez broni. Imé pan Maciej Jotkowski pieszy, bez broni. Imé pan Adam Jotkowski pieszy, z szablą. Imé pan Stanisław Tomkiewicz Jotkowski pieszy, z szablą. Imé pan Wawrzyniec Jotkowski bez broni. Imé pan Bartłomiej Cidzik sirota pieszy, bez broni. *Okolica Zukiewiczze.* Imé pan Józef Kuchański na koniu wilczatym, z szablą. Imé pan Piotr Krasnicki na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Felicyan Kulikowski na koniu karym, z szablą. Imé p. Michał Antusiewicz pieszy, z szablą. Imé pan Adam Kulikowski na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imé pan Józef Kulikowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Michał Krasnicki na koniu dereszowatym, z szablą. Imé pan Michał Jotkowski na koniu szpakowatym, z szablą y pistoletami.

Imé pan Jerzy Jotkowski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Stefan Antusiewicz na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Adam Jotkowski na koniu tarantowatym, z szablą. Imé pan Mikołaj Rocha na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Jakub Jotkowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Bartłomiej Jotkowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Antoni Kulikowski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Marcin Pancewicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Adam Jotkowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Piotr Jotkowski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Stefan Krasnicki na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Piotr Magolin na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Felicyan Krasnicki na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Ludwik Krasnicki na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imé pan Andrzej Antusiewicz na koniu białym, z szablą. Imé p. Piotr Jotkowski na koniu białym, z szablą. Imé p. Ludwik Zaniewski na koniu płowym, z szablą. Imé pan Jerzy Sarosiek na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Jan Antusiewicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Stefan Pancewicz na koniu szpakowatym, z szablą donosił, że brat jego chory. Imé pan Teodor Kulikowski na koniu cisawym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jakub Pancewicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Piotr Daszko na koniu myszatym, z szablą. Imé pan Józef Cidzik z Misiewicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Krzysztof Kulikowski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Józef Macieiewski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Symon Zaniewski pieszy, bez broni. Imé pan Józef Antusiewicz bez broni, pieszy. Imé pan Józef Pancewicz pieszy, z szablą. Imé pan Marcin Micewicz na koniu gniadym, z szablą y pistoletami, na miejscu imci pani Antoniney Krupowiczowey z Dmi-

siewicz. *Okolica Zaniewicze.* Imé pan Józef Kraśnicki na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imé pan Dominik Zaniewski na koniu kasztanowatym, z szablą y pistoletami. Imé pan Jan Zaniewski na koniu cisawym, z szablą, dał obmowę, że chory brat iego. Imé pan Jan Biergiel na koniu płowym, z szablą. Imé pan Jerzy Biergiel na koniu dereszowatym, z szablą. Imé p. Antoni Strzałkowski na koniu cisawym, z szablą, a brat chory. Imé pan Antoni Zaniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Michał Zaniewski na koniu karym, bez broni. Imé pan Gabryel Zaniewski na koniu gniadym, z szablą y karabinem. Imé pan Antoni Zaniewski na koniu szpakowatym, z szablą. Imé pan Stanisław Zaniewski na koniu siwym, z szablą. Imé pan Antoni Zaniewski na mieyscu imci pani Jerzyney Zaniewskiej prezentował się na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Antoni Zaniewski na koniu gniadym, przy szabli. Imé pan Wawrzyniec Zaniewski na koniu gniadym, z szablą. Iego mość pan Piotr Zaniewski na koniu karym, z szablą. Imé pan Bartłomiej Biergiel na koniu gniadym, z szablą. Imé p. Jan Zaniewski na koniu wilezatym, z szablą. Imé p. Józef Zaniewski na koniu gniadym, z szablą y karabinem. Imé pan Piotr Zaniewski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Józef Zaniewski na koniu karym z szablą y karabinem. Imé pan Piotr Zaniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé p. Jerzy Steckiewicz, z szablą y karabinem. Imé pan Jan Zaniewski na koniu strokatym, z szablą. Imé p. Mikołay Zaniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé p. Maciej Biergiel na koniu myszatym, z szablą y karabinem. Imé pan Jakub Zaniewski na koniu białym, z szablą. Imé pan Ludwik Zaniewski na koniu cisawym, z szablą. Imé pan Adam Zaniewski na koniu dere-

szowatym, z szablą y karabinem. Imé pan Paweł Biergiel na koniu karym, z szablą. Imé pan Jan Zaniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Jerzy Zaniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Józef Żukowski na koniu karym, z szablą. Imé pan Jan Zaniewski na koniu łosiowatym, z szablą y karabinem. Imé pan Adam Steckiewicz na koniu karym, z szablą. Imé pan Franciszek Zaniewski na koniu wilezatym, z szablą. Imé pan Józef Zaniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Michał Zaniewski na koniu gniadym, z szablą. Imé pan Antoni Zaniewski pieszy z dzidą. Imé pan Bazyl Zaniewski pieszy, z dzidą. Imé pan Paweł Zaniewski pieszy, bez broni. Imé pan Mikołay Jotkowski pieszy, bez broni. Imé pan Antoni Zaniewski na koniu karym, z szablą y pistoletami.

U tego rejestru popisowego ichmościów panów obywatelów powiatu Grodzieńskiego, podpisy rąk, tak wielmożnego imci pana chorążego, iako też y wielmożnych ichmościów panów urzędników ziemskich, temi wyrażone słowy: Michał Józef Eysymont—chorąży powiatu Grodzieńskiego mp., imé pan Benedykt Alexandrowicz—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Marcin Jan Nepomucen Olizarowicz—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Michał Politalski—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Michał Wołkowicki—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego. Po których podpisach sequitur: rejestr Tatarów w prześwietnym powiecie Grodzieńskim possesją mających na dobrach ziemskich lennych y dożywotnich, do władzy imci pana Alexandra Murzy-Krzeczowskiego—chorążego ziemskiego tatarskiego Septembra trzydziestego dnia stawiających a czwartego dnia Oktobra popisujących: Imé pan Alexander Murza Krzeczowski—chorąży ziemski tatarski, na koniu

szpakowatym, ze wszelkim moderunkiem do woyny zgodnym, z pocztem na koniu gniadym, z pistoletami y szablą. Imć pan Józef Dąbrowski pocztowy, na mieyscu imci pana Macieia Skirmunta Murzy, na koniu cisawym, z szablą y pistoletami. Imć pan Jan Iwazkiewicz na mieyscu imci pana Musztafa Murzy Tatarskiego Baranowskiego—rotmistrza iego królewskiej mości, na koniu cisawym zgodnym do woyny, z szablą y pistoletami. Imć pan Jerzy Chalecki na mieyscu imci pana Chaleckiego — rotmistrza iego królewskiej mości, prezentował się na koniu morozowatym, z szablą y pistoletami. Imć pan Alexander Jabłoński—rotmistrz iego królewskiej mości, na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imć pan Alexander Popławski—porucznik iego królewskiej mości, na koniu gniadym, do woyny zgodnym, z szablą, pistoletami. Imć pan Jan Wilczyński na koniu gniadym, z szablą, pistoletami. Imć pan Jakub Sokółowski na koniu kasztanowatym, do woyny zgodnym, z szablą, pistoletami. Imć pan Symon Stodolnik na mieyscu imci pana Samuela Murzy-Krzeczowskiego — porucznika iego królewskiej mości, na koniu karym, z szablą, pistoletami y karabinem. Imć p. Abraham Talkowski na koniu kasztanowatym, z szablą y pistoletami. Imć pan Jan Jabłoński—chorąży iego królewskiej mości, na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imć pan Józef Sewerin Mołna na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imć pan Jan Makowiecki na mieyscu imci pana Mustafy Ledzińskiego, na koniu strokatym, ze wszelkim porządkiem. Imć pan Tomasz Zabłocki na koniu cisawym, z szablą, pistoletami. Imć pan Dawid Bazarewicz na koniu siwym, z szablą, pistoletami. Imć pan Alexander Łoś na koniu białym, z szablą y pistoletami. Imć pan Jan Jabłoński na

koniu karym, z szablą y pistoletami. Imć pan Abraham Łodziński na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imć pan Abraham Smolski na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imć pan Bartłomiej Samuelowicz na mieyscu imci pana Zacharyasza Murzy-Baranowskiego, na koniu białym, ze wszelkim moderunkiem, to iest, z szablą y pistoletami. Imć pan Dawid Bielicki na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imć pan Samuel Wiosnowski na koniu strokatym, z szablą y pistoletami. Imć pan Dawid Szweryn, poczet stawił na koniu cisawym, z szablą, pistoletami y karabinem. Imć pan Alexander Aldukiewicz na koniu kasztanowatym, z szablą y pistoletami. Pan Józef Szpakowski na mieyscu imci pana Samuela Jabłońskiego, na koniu kasztanowatym, ze wszelkim moderunkiem. Maciey Białawicki na mieyscu imci pana Abrahama Murzy-Oleiewskiego — rotmistrza iego królewskiej mości, na koniu cisawym, ze wszelkim moderunkiem. Imć pan Zacharyasz Chalecki—chorąży iego królewskiej mości, na koniu siwym, zgodnym do woyny, w należyłym porządku. Imć pan Jan Mucha na koniu karym, z szablą y pistoletami. Imć pan Musztafa Michałowski na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imć pan Józef Michałowski na koniu gniadym, ze wszelkim porządkiem. Imć pan Rafał Radliński na koniu karym, ze wszelkim moderunkiem. Imć pan Maciey Wysocki na koniu gniadym, z szablą y pistoletami. Imć pan Paweł Rymkiewicz na mieyscu imci pana Rodziewiczza—rotmistrza iego królewskiej mości. Po skończonym którym popisu tatarskiego regestrze podpisy iterum tak wielmożnego imci pana chorążego, iako też y wielmożnych ichmościów panów urzędników ziemskich, w te słowa: Michał Józef Eysymont—chorąży powiatu Grodzieńskiego mp.,

Wielmożny imć pan Benedykt Alexandrowicz—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Marcin Nepomucen Olizarowicz—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, Michał Politalski—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego mp., Michał Wolkowicki — sędzia

ziemski powiatu Grodzieńskiego. Który to takowy registr popisowy, za podaniem onego przez wyż wyrażonego ięgomościa do akt, jest do xiąg grodzkich Grodzieńskich spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1706 г.

Изъ книги за 1706 г., листъ 31.

2. Заявление Фурсевича и его жены о погорѣвшихъ въ военное время документахъ, равно и о сгорѣвшихъ Городненскихъ актовыхъ книгахъ.

Roku tysiąc siedmset szóstego, miesiąca Marca dwudziestego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—starosty Grodzieńskiego ustanowionym, solenną swą zanosząc manifestacją żalowali y protestowali się imć pan Piotr Dominik Fursewicz—czesznik Parnawski y ieymć pani Konstancya Wołodkiewiczówna Fursewiczowa — czeszni-kowa Parnawska, małżonkowie, ratione porzających przez piorunowy ogień z dopuszczenia Bożego skrzyń z sprawami y iako w terazniejszym niespokoinym oyczynny czasie, przez przeyscie auxiliarnego woyska Moskiewskiego y Szwedzkiego, pozabieranie spraw, tudzież mianowicie o to: iż gdy w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym piątym, p rzez powiat tuteyszy Grodzieński woyska Szwedzkie y Mckiewskie auxiliarne marszem przechodząc po różnych maiętno-

ściach, na trakcie będących, rabunki wielkie czynili, skrzynie z fantami, szkatuły z sprawami zabierali, dwory palili, ludz różnych męczyli, zabiiali, iakoż tymże traktem maszeruiąc imć pan Sznygielski—general y imć pan Brygadyer Wolkoński z woyskiem szwedzkim przez maiętność żalujących ichmościów, nazwaną Ostrowek, w powiecie tymże Grodzieńskim leżącą, który na też maiętność różnymi czasy najazd daiąc rabowali, skrzynie z fantami, sprawami różnemi, przywilejami, od nayiaśniejszych królów ichmościów na różne dobra nadanemi, prawami wieczystemi, kupnemi, zastawnemi, obligami, kurtacyami, kwitami poborowemi, dekretami, przewodami prawnemi, na różnych ichmość będącemi y innemi różnemi dokumentami załuiącey ieymości służącemi zabierali, sprawy na ładunki rznąc psowali, inne starodawne, na ogień miotaiąc, palili, (iako o tym całego powiatu Grodzieńskiego protestacya eo nomine wyniesiona ratione popaleniya y zabrania xiąg grodowych y

aktów różnych w zamku na ten czas Grodzieńskim będących, rzecz w sobie szerzey y dostateczney wyraża). A tak żałująca ieymosć przez te spustoszenie y spalenie nie mając żadnych spraw sobie służących, ażeby w przyszły czas tak żałującym aktorom, iako y successorom ichmościom nie szkodziło y przy swoich dobrach y własnościach zostali

utwierdzeni, a ieżeliby się gdzie iakie sprawy żałującym ichmościom służące okazały, sami żałujące actores y successorowie ichmościów dochodzić u wszelakiego sądu mogli, pro meliori documento dla wzięcia lepszey wiadomości, dali tę swoją manifestacją salva oney malioratione do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego zapisać, co iest zapisano.

1706 г.

Изъ книги за 1706 г., листъ 99—102.

3. Реестръ всёхъ вещей, оставшихся послѣ Массальскихъ, старость Городненскихъ, умершихъ въ Пруссіи.

Roku tysiąc siedmsetnego szóstego, miesiąca Junii trzydziestego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości u akt grodzkich Grodzieńskich stanąwszy personaliter imć pan Michał Siezieniewski regestr rzeczy zrewidowanych w królestwie Pruskim w powiecie Ryńskim w Ruskiej wsi wielmożnych w Bogu zeszyłych ichmość panów Jana Massalskiego—starosty powiatu Grodzieńskiego y samey iey mości przez osób niżej mianowanych na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną ad acta ku zapisaniu do xiąg podał, potrzebując aby był przyjęty y w xięgi wpisany, który za przyjęciem wpisując od słowa do słowa tak się w sobie ma:

Regestr rzeczy wielmożnych w Bogu zeszyłych ichmość panów Jana Massalskiego, starosty Grodzieńskiego, y samey ieymości przez nas niżej na podpisie wyrażonych zrewidowany, roku tysiąc siedmsetnego szóstego, dnia szesnastego Maia, w królestwie Pruskim, w powiecie Ryńskim w Ruskiej wsi:

naprzód szkatuła samego iego mości we srebro oprawna iedna, w której odebraliśmy od imci xiędza Liberowicza; portugałów trzy pod pieczęcią Wołowiczowską, pojedynkowych czerwonych złotych pięćdziesiąt pięć; w teyże szkatule odebrał imć xiądz kapelan na expensa talarów bitych dziewięćdziesiąt dziewięć, z których pieniędzy osobliwy expensowy regestr ma być; w teyże szkatule guzów srebrnych, dużych złocistych dętych ośm. Oko kryształowe do palenia iedne. Kleynoty, które były w zastawie u imci pana sędziego Wolkowyskiego, z podpisem ręki samego nieboszczyka, który się tak w sobie ma: Kanak dyamentowy ze szmelcem, sprzążkami sztuczek pięćdziesiąt dwie; przenniżek szmelcowanych czterdzieścia dwie. Krzyżyk dyamentowy złoty ze szmelcem ieden, dyamentów dziesięć; przy nim perł wiszących trzy, zauszniżek dyamentowych dwie, dyamentów szesnaście, perł dwie wiszących złote. Trzęsawek dyamentowych

złotych ze szmelcem trzy, dyamentów dziewiętnaście. Item trzesałek złotych trzy, dyamentów dwanaście, po szrodku perel wielkich trzy, sztuka dyamentowa złota ze szmelcem iedna, dyamentów dwadzieścia pięć. Pierścień dyamentowy wielki, złoty, dyamentów siedm, ieden wielki. Łańcużek złoty, którego łańcużka miara nicianna z pieczęcią iedna. Sznurek perel uryańskich, w nim perel sześćdziesiąt dziewięć—ieden; perel drobnych sznurków pięć, końce zapieczętowane iedną pieczęcią. Perel galakuckich sznurek w kop cztery y perel trzy, końce zapieczętowane—ieden; perel średnich we trzech sztukach łocki Litewskiey miary trzynaście y półtory czwieri. Osobliwie: perel w papierze piętnaście, iedna wielka, czyni szesnaście. Perel iey mości panny starościanki sznurków trzy, końce zapieczętowane. Trzesałek trzy złotych, w nich dyamentów dwanaście y perel trzy dużych. Item sztuka, rubinów cztery y dyamentek ieden. Krzyżyk złoty, szmaragdów dziesięć. Łańcużek złoty w półtrzecia łockia zapieczętowany. Łańcużek drugi, we dwa łockie. Zegarek szczero-złoty y łańcużek do niego złoty z perlami, drugi zegarek srebrny złocisty maluśki. Korale duże na szyję y drugie mniejsze na ręce. Pierścień złoty, dyamentów trzy y turkus. Braxaletów siedm małych, ósmy większy, co wszystko w iedney szkatule zamknięto y dwuma pieczęciami zapieczętowano. W tey że szkatule fascykuł spraw, służących na Wieysię od ieyność pani podkomorzyny Brasławskiey z odebrania summy in toto za Wieysię. Drugi fastykuł, dokumenta na starostwo Grodzieńskie od imci pana Kottowicza kupione. Kwitacya od imci pana Popławskiego. Dokumenta od imci pana Ogilwego. Dokumenta od ichmć panów Lubienieckich. Sprawy przedaży Siemewicz od

imci pana Kunickiego. Regestr srebra, które w schowaniu w Królewcu u imci pana Hernika w grodzie Grodzieńskim aktykowane. Druga szkatuła w mosiądz oprawna, w której iest szufladka z różnemi sprawami iedna, w drugiey szufladce wstęp różnych szerokich sztuk dwanaście. Item iey mości panny starościanki fontasiów różnych sześć, baweł złoty ieden; tamże wstążek drobnych sztuczek sześć. Koronek holenderskich sztuczka iedna. Obrazków trzy. Chustka cynamonowa z galonem złotym, iedna. Pudru buncików trzy. Muszek papierów dwa. Rękawiczek par trzy. Pasków dwa starych s przązkami. Pasek świętego Franciszka. Relikwiarz, w którym krucyfiks z szmaragdami wkoło wstęgą granatową ze srebrem zawiniony ieden. Pończoszek iedwabnych par trzy. Maszkarka iedna. Oko kryształowe, we srebro oprawne, iedno. Kwef ieden muszkowy, drugi kitaykowy, trzeci biały. Ta szkatuła zapieczętowana dwuma pieczęciami. Trzecia szkatuła, żelazem okowana, w której iest korun szerokich łocki Litewskich czternaście. Item różnych korunek sztuk dwanaście. Item korunek iedwabnych sztuk pięć. Kornetów iedwabnych dwa. Czepków staroświeckich ze złotem, dwa. Gotownia koronkowa iedna. Fartuchów koronkowych iedwabnych, dwa. Kornetów koronkowych dwa. Bawecik ze słomki szyty ieden. Koszulka bawełniana iedna. Szarpa koronkowa czarna iedna. Szarpa gazowa z białą czarna iedna. Fartuszek srebrny ieden. Fartuch rąbkowy z koronnami ieden. Poduszeczek kitaykowych z perpunami dwie. Rękawiczki niemieckie iedne. Wachlarzów dwa. Tafty szmat niebieskiey ieden. Czubów z lisztewkami trzy. Batalonik ieden. Batalonik z czubem ieden. Item bonet y koronek szmat ieden. Szarpa koronkowa z iedwabną ied-

na. Batalonów wszystkich z czubami pięć. Angazantów par dwie. Gorsów domant dwa. Ta szkatuła zapieczętowana dwuma pieczęciami. Skrzynia wielka, w której jest puszek srebrnych Awszpurskiej roboty sześć. Teyże roboty tac trzy. Ręczników w kwiaty szmat ieden. Item holenderskich szmat ieden. Obrusów holenderskich sztuka nieopiecznana ieden. Zwierciadło gotowalniowe iedno. Trzewiki z galonem złotym iedne. Czapka ieden axamitna, druga perłowa, sobole, podszewka karmazynowa atlasowa ieden. Sznórowka z bawełem złotym ieden. Harusu papużego łokci dwanaście. Sukna papużego łokci ośm. Koldra ceglasta złocista s takim że płotkiem ieden. Koldra biała kitaykowa w paski z płotkiem z pawilonem z koronami ieden. Koldra ładnowa niebieska bez lisztew ieden. Koldra niebieska ładnowa druga, szamerłak ładnowy niebieski ieden. Kamzela niebieska kitaykowa ieden. Szarpa z falbanami kitayka granatowa z białą ieden. Gotowalnia papuza-ceglasta falbona ieden. Manta ieden a y spodnica fioletowa ieden. Druga manta gryzetowa y spodnica takaż. Fartuszek granatowy z białą falbaną ieden. Kontuszyk papuży materyalny podszyty papkami, obłożony sobolami, ieden. Zasłony kitaykowe karmazynowe ze sznurami iedne. Ordynka turecka złotem nabiiiana z rubinami ieden. Nici talek siedm. Kiereyka karmazynowa szlamowa ieden. Xiążek różnych cztery. Ogonków sobolich pięć. Relikwiarzów dwa. Poduszczecka ceglasta ieden. Freżla włózkowa do karety z kutasami galonami, sznurkami włózkowemi ieden; reszta freżli iedwabney. Piór strusich pięć. Sukień ieymość panny starościanki kaczorowych para ieden, fioletowych starych para ieden. Kuntuszyk złocisty papkami podszyty ieden. Pawilon mienionej kitayki ieymości panny sta-

rościanki ieden. Płotek ceglasty złocisty ieden. Gotowalnia różowa kitaykowa z falboną mienioną ieden. Pawilon stary kitaykowy ieden. Gotowalnie białe z koronkami dwie. Gotowalnia niebieska stara z marcepanową koroną ieden. Kołderka mieniona karmazynowa z lisztwą ieden. Item relikwiarzyków cztery. Szkatuleczka maluchna ze zwierciadelkiem y srebrem ieden. Sznurówka karmazynowa z bawełem ieden. Płotków płociennych dwa. Ta skrzynia dwuma pieczęciami zapieczętowana. Druga skrzynia imci samego, w której jest kuntusz perłowy nakrapiany, papkami podszyty, sobolami opuszczony, ieden. Kuntusz goździkowy podszyty grzbietami ieden. Rządzik suty złocisty czerkieski ieden. Baranki siwe bobrami opuszone niepodszyte iedne. Dywdyk suto złocisty bogaty ieden. Obicie perskie ze złotem srebrne dwanaście słupów iedne. Pas suto bogaty ze złotem y srebrem ieden. Pas biały iedwabny ieden. Kiesa bogata ieden. Nożenki z nożem, trzonek aspisowy rubinami y turkusami sadzony ieden. Drugi nóż bez pochewek, trzony aspisowy, ieden. Sahaydak suto złocisty sproty (?) bogaty y misiurka przy nim y kroynowy (?) buzdygan bogaty złocisty ieden. Madzak rubinami i turkusami sadzony ieden. Kołpak papuży soboli ieden. Obraz Nayświętszej Panny w pokrowcu aksamitnym ieden. Lulka ieden aspisowa, druga z piany morskiej. Rękawie palczastych trzy. Kańczuk na trzcinie nowy ieden. burdziuk na strzały karmazynowy ieden. Koszul pięć. Prześcieradło iedne. Ręcznik ieden. Chustek trzy. Puszka stalowa na tytuń ieden. Xiążka ieden. Teka z różnemi papierami z kalamarzem piasecznikiem ieden. Obicia różnego atlasowego w przązki trzydzieścia cztery Bretów. Ta skrzynia dwuma pieczęciami zapieczętowana. Muszkietów z złotem nabii-

nych para iedna. Muszkietów kością sadzonych par dwie. Pistoletów par dwie z pokrowcami francuzkiego sukna. Ładowniczek dwie. Szabla złocista z krzyżem w polor z furdymmentem iedna. Kalkan turecki, kolców srebrnych dziewięć. Sznury iedwabne iedne. Burka biała kitayką podszyta iedna. Płaszcz falendyszowy nakrapiany ieden. Pościel adamaszkowa zielona z materacem, wałem y dwuma poduszkami iedna; materac timdanowy (?) niebieski ieden. Juki iuchtowe prożne iedne. Pancierz z karwaszami y łapciami w srebro oprawnemi ieden. Kobierców cztery nowych, starych dziewięć, wszystkich trzynaście. Z tych się bierze imci panu starościowi trzy, ieymość pannie starościance trzy. Dywan trypowy stary ieden. Sukno czerwone na stoł stare iedno. Sukno niebieskie na karawan. Wilki iedne z granatowym sukmem, drugie z czerwonym. Półtora postawa landyszu czerwonego, landyszu granatowego postawów dwa. Z iednego tylko katankę pacholkowi zrobiono. Sznurków włóczkowych sztuczek trzy. Samodziału białego półtrzecia postawa. Lisów wyprawnych trzy. Poduszka granatowa sukienna na kulbakę iedna. Strzałkowych buntów sześć. Z koleżanu strzał starych dwadzieścia cztery, wszystkich osmdziesiąt cztery. Trąbka myśliwska rznęta iedna. Skrzynia biała zapieczętowana kłódką zamknięta ze sprawami iedna. Także szkatułka mniejsza ze sprawami zapieczętowana iedna. Niedźwiadków małych cztery. Cynamis wielkich iedynaście. Z tych dla ieymość panny starościanki trzy. Półmisków czterdzieścia trzy, z tych się bierze trzynaście, talerzów czterdzieścia ieden, z tych się bierze trzynaście. Prawd cynowych sześć. Przystawek dwie. Lichtarzów wysokich sześć, niższych cztery, bierze się trzy. Solniczka cynowa iedna. Puzdro cynowe. Flasz czte-

ry garncowych, to się bierze iedne. Flaszka miedziana iedna. Moździerzów spiżowych dwa, ieden się bierze. Niedźwiednia iedna. Puzdro szklanne iedne z półgarncowemi sześcią flaszami, drugie puzdro szklanne. Półgarncowych flasz cztery, to się bierze. Puzderko maluskie, flaszek okrągłych trzynaście. Jedno item puzderko maluskie. Flaszek szlifowanych kryształowych pięć. Item puzderko małe, flaszek kwartowych pięć, które się bierze. Szklenie w krobie wielkich kryształowych trzy, mniejszych trzy, czyni sześć. Item miernych trzy; osobliwie sadzona rubinami y turkusami iedna. Item kieliszek ieden z ieymość panna starościanką bierze się cztery. Osobliwie butelek szkła ciemnego z szrubkami pięć. Zbanków holenderskiej gliny trzy. Flaszeczka alabastrowa iedna. Talerzy holenderskiej gliny iedynaście. Teyże gliny misek dwie y miska zielona iedna. Farfurek trzy. Item małych farfureczek sześć do kawy z tacką drewnianą. Puzdereczko malusieńkie z flaszeczkami sześcią szlifowanymi. Nalewka cynowa do herbaty iedna. Brewiarz drewniany ieden. Flaszka żeścianna z herbatą iedna. Fasa z korzeniem; zapieczętowana krobka. Cukru głów trzy. Apparaty kościoła Wiewsieyskiego: monstrancya złocista ze wszystkim tylko wierzech krzyżyka ułamany. Kap dwie. Ornaty dwa: ieden z stułami, drugi bez stuł. Kielich cerkwi Olekszyckiej bez patyny ieden. Parawanów dwoie. Kufel Moskiewskiej roboty y herbata w nim ieden. Obrazów papierowych w ramach szesnaście. W teyże krobce garnuszek z nakrywką srebrny y kowszyk do wódki dwoie. Króbeczka mała z śliwkami na rożenkach iedna. Obrusów holenderskich wielkich pięć, mały ieden; z tych się ieden bierze. Tkackich sześć, z tych się trzy biorą. Serwet dziesięć, z tych się biorą dwie. Wsiadzeń

suto oprawnych złocistych ze wszystkim dwie. Wsiadzenie miszurskie w srebro suto oprawne także ze wszystkim iedno. Olster par dwie przy potnikach. Pułszorków iuchtowych nowych para iedna niedokończona. Karet dwie; trzecia nowa niekryta. Uzdeczka gończa z pododoniem y kańczuk. Karawan, w którym ciała prowadzą do seyn ieden. Taradeyka iedna. Wozów kuchennych dwa. Rómak cisawy ieden. Rómak strokato-gniady ieden. Zrzebców gniadych strokatych dwa. Cug koni gniado-strokatych, rosły z szorami mosiężnemi ieden. Cug koni gniadych mniejszy z szorami ieden. Cug koni cisawych z szorami ieden. Cug koni wilczatych z szorami ieden. Koni cztery wilczatych bez szorów. Klacz siwa iedna. Żmóydzin gniady masztalerski. Dek turecki nowy czerwony ieden. Dek czerwony stary turecki ieden. Guniak niebieskich cztery; koców sześć. Uzdeczek z łańcuszkami dziewięć, bez łańcuszków dwie. Uzdeczek nowych dwie. Uzdeczka stara iedna. Kociół piwny ieden mniejszy, drugi większy. Bania ze czterma trąbami z czapką iedna. Alembik z czapką y trąbami ieden. Saganów siedm, z tych się bierze pięć. Kołów różnych ośm; z tych się bierze cztery. Rożnów trzy, z tych się dwa bierze. Pościel: poduszek ładanowych karmazynowych sześć. Wał ieden. Pierzyna kitaykowa różowa iedna. Pierzyn drelichowych wielkich dwie. Skrzynia skórą obita, w której iest koszul ieymościnych piętnaście. Fartuchów cztery. Gotowalni korunkowych cztery. Spodnica iedna korunkowa kartonowa, druga pikowana. Poszew wielkich

sześć. Nawłoczek na poduszki y nawały czternaście. Prześcieradeł tkackich pięć. Item rąbkowe iedno i pod kołdrą drugie. Ręczników trzy. Botuch ieden. Kamizelek dwie szarych. Gorset sztefowany ieden. Płótna półtory sztuki niebielonego. Kółek drutowych dwie. Szkatuła żelazem okowana iedna, w której sprawy, y sztuciec nóż y widelec, srebrna łyżka, blacha malowana złamana y druga złocista. Tamże w szufładce drobne srebro iest. Poduszka aksamitna papuża od kulbaki iedna. Psów legawych starych dwa, młodych dwa. Gończych swór trzy. Chartów czworo. Kociół myśliwski.

U tego rejestru podpisy rąk ichmościów niżej mianowanych tymi słowy podpisane: Do tegoż rejestru iakom był na tenczas presens podpisuję się: xiądz Hippolitus Liberowicz, kapelan na tenczas w Bogu zeszyłych, mp.; do tego rejestru ręką moją podpisuję się Dominik Strumiło; do tego rejestru ręką moją podpisuję się, Michał Oziemkowicz; do tegoż rejestru y ia się własną podpisuję ręką, Woyciech Rogowski mp. A podpis wielmożney ieymości pani podkomorzyney Brasławskiey, z odebranych tych wszystkich mianowanych rzeczy tym sposobem: Z tych rzeczy, którem odebrała od iego mości pana Strumiły kwituję: Maryanna Ogińska Woykina — podkomorzyna Brasławska. Który to ten registr wespół z podpisem wielmożney ieymości paniey podkomorzyney Brasławskiey kwitującym za podaniem onego przez osobę w wierzchu mianowaną do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego iest wpisany.

1710 г.

Изъ книги за 1711 г., листъ 603.

4. Списокъ крестьянамъ умершимъ во время заразы въ имѣніяхъ Рачкахъ и Щодрухъ.

Roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Julii szesnastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem—podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, stanawszy personaliter imć pan Stephan Kurowicz—strażnik woiewodztwa Trockiego, dwa registra ludzi wymarłych z powietrza w dobrach iego, nazwanych Raczki y Szczodrucha, ad akta ku zapisaniu do xiąg grodzkich podał w te słowa pisane:

Reiestr maiętności Paczek wymarłych ludzi powietrzem anno millesimo septingentesimo decimo. *We wsi Raczki:* Tomasz Dziubel wymarł samoczwart, Michał Zakrzewski wymarł samotrzeć, Maciey Bogus—samoczwart, Wawrzyniec wymarł samodziewiąt, Michał Zalewski wymarł samopiąt, Franciszek Krasnoborski wymarł samoczwart, Jędrzey Krasnoborski wymarł samotrzeć, Wojciech Kulbowski wymarł samoczwart, Marcin Mędecza wymarł samosiódm, Józef Malon wymarł samoczwart, Maciey Naweluk wymarł samoóm, Matheusz Woronowski wymarł samosiódm, Łukasz Kozłowski wymarł samopiąt, Kazimierz Rubisz wymarł samodwónasty, Kazimierz Sliwka wymarł samoósmnasty, Jan Szczodruchowski wymarł samoczwart, Stephan Kuligowski wymarł samotrzeć, Alexander Franuk wymarł samopiąt, Jan Piotruczyk wymarł samoóm, Kazimierz Swoyko wymarł samodziewiąt, Stanisław Dziubek

wymarł samotrzeć, Walenty Cyborowski wymarł samopiąt, Alexander Kołodzieczyk wymarł samoczwart, Symon Kowal wymarł samopiąt, Symon Pawluszczyk wymarł samoiedynast, Mikołay Stankiewicz wymarł samopiąt, Andrzej Pawluszczyk wymarł samotrzeć, Maciey Worłowski wymarł samosiódm. W tey wsi zostało ludzi żyjących: Krasnoborski z żoną ieden. Walenty z żoną, Szabarzyna stara iedna, Franckowa stara iedna. Te baby żyją z iałmóžney w szpitalu Kleczkowskim. Wymarłych ludzi sto ośmdziesiąt ieden z Lipówką. *We wsi Lipowie:* wymarło ludu ośmdziesiąt dziewięć. Andrzej Towysz wymarł samopiąt, Liwoin wymarł samosiódm, Piotr Szostak wymarł samopiąt, Jędrzey Kosko wymarł samosiódm, Jan Sopoćko wymarł samotrzeć, Matheusz Mabon wymarł samoszóst, Wojciech Swyłpach wymarł samoszóst, Jakub Swyłpach wymarł samodziewiąt, Jan Swyłpa wymarł samosiódm, Paweł Swyłpa wymarł samoczwart, u Jana Będnarza wymarło ludzi pięcioro, Kazimierz Rusinczyk wymarł samodziewiąt, u Piotra Szymańczuka wymarło ludzi siedmioro, Grzegorz Dowel wymarł samosiódm, Grzegorz Przychod—samosiódm. *We wsi Wilowce* wymarł ludzi dwadzięścioro czworo: Szostak wymarł samopiąt, Mikołay Kamiński wymarł samoszóst, Paweł Kamiński wymarł samopiąt, u Marcina Kamińskiego, wymarło ludzi troie, Stanisław Kamiński

wymarł samopiąt, u tey wsi zostało ludzi żywych dwoie: Szostakowa wdowa stara, Marcin Kamiński z żoną ieden. U tego reestru, wyżey y niżey wyrażonego, podpis ręki samego imci temi słowy: do tego reestru wyrażonego sub conscientia ręką swą własną podpisuię się: Stephan Jan Zabisłowski Kurowicz—strażnik Trocki.

Reestr wymarłych ludzi maiętności *Szczod-ruch* anno millesimo septingentesimo decimo. *We wsi Wierciochy*: Kazimierz Kozyszczyk wymarł samosiódm, u Macieia Kozyszczuka wymarło ludzi dziewięcioro, Maciey Joszczyk wymarł samosiódm, Maciey Subryk wymarł samodziewiąt, Maciey Kreb — samoszóst, Marcin Cybrówski wymarł samoszóst, Jan Słosarz wymarł samoszóst, Mikołay Gib wymarł samosiódm, Jurela Czura wymarł samoszóst, Marcin Żminda wymarł samopiąt, Piotr Kazak wymarł samoszóst, Michał Tiedoreczyk wymarł samoszóst, Maciey Tiedoreczyk wymarł samodziewiąt, Grzegorz Fiedoreczyk wymarł samoszóst, Symon Fiedoreczyk wymarł samoczwart, Matheusz Kacka wymarł samopiąt, Franciszek Sterownik wymarł samosiódm, Matheusz Lewon wymarł samodziesiąt. W tey wsi wymarło ludzi sto dwadzieścioro. W tey wsi zostało: Kozuch ieden z żoną, Lewom stary chromy ieden, który y chleba sobie nie zarobi, krawiec stary ieden, głuchy, y ten chleba sobie nie zarobi. *We wsi Bolesby* wymarło ludzi trzydzieścioro ósmioro: Piotr Kolaska wymarł

samotrzcęć, Paweł Bohdan wymarł samoczwart, Marcin Żmuydzin wymarł samoczwart, Matheusz Żmuydzin wymarł samoszóst, Matheusz Groński wymarł samooóm, Woyciech Złotnik wymarł samoszóst, Stanisław Kuryba wymarł samosiódm. W tey wi zostało ludzi żyjących: Piotr Kolaska ieden z matką, Bohdanowa stara wdowa iedna. *We wsi Wasiodowce* wymarło ludzi siedmdziesiąt ósm: Grzegorz Przelot wymarł samooóm, Krzysztofh Szczęsny wymarł samoszóst, Matheusz Bartulczyk wymarł samosiódm, Kazimierz Bartulczyk wymarł samosiódm, Kazimierz Piekarczyk wymarł samotrzeć, Marcin Grzywacz wymarł samooóm, Maciey Soyka wymarł samodziesiąt, Piotr Puharczyk wymarł samooóm, Symon Szczęsny wymarł samodziesiąt, Andrzej Szayko wymarł samoszóst, Marcin Przelot wymarł samopiąt, Kazimierz Dach wymarł samopiąt, u Brodawki wymarło ludzi samowtór. W tey wsi zostało ludzi żyjących: Andrzej Jazgar stary ieden, Symanowa Szczęsnowa wdowa iedna, Mackowa Szczęsnowa wdowa iedna.

Z tych maiętności z Raczek, Szczodruh wymarło ludzi wszystkich *pięćset trzydzieście pięć*.

Który to reestr z pomienionych dobr ludzi żywych y wymarłych, za podaniem onych przez osobę wyż specyfikowaną do akt, do xiąg grodzkich Grodzieńskich spraw wieczystych iest przyjęty y w xięgi wpisany.

1711 г.

Изъ книги за 1711 г., листы 613—614.

5. Списокъ людей, умершихъ отъ заразы въ имѣніи Довспудахъ надворнаго маршалка Паца.

Roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Julii dwudziestego czwartego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem—podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego będącym, stanawszy personaliter imé pan Stanisław Strusiński registr pomarłych przez powietrze y pozostałych ludzi w dobrach *Douspudzie* nazwanych, w powiecie Grodzieńskim leżących, ze wszystką rzeczą w nim y tu niżej wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego w te słowa pisany podał:

Reestr ludzi powietrzem pomarłych gospodarzów z żonami, dziećmi y czeladzi w roku tysiąc siedmsetnym dziesiątym w *Douspudzie*. *Sucha wieś*: Stanisław Krawiec samoszóst, Symonowa wdowa samotrzecia, Woyciech Tomczyk samotrzec, Rogon ieden, Jakub Krawiec samosiódm, Symon Kasprzyk samodziesiąt, Maciey Rozwora samoczwart, Stanisław Tomczyk samszóst, Piotr Rosłam samotrzec, Jan Rosłam samotrzec, Michał Ciwon samdziesiąt, Symon Burho samdziewiąt, Jan Turkowski samopiąt, Jan Żuk ieden, Stefan Gikub samopiąt, Paweł Maślanka samotrzec, Jan Mazureczyk samoczwart, Walenty samoczwart, Woyciech Maślanka samopiąt, Jan Kowal samdziewiąt, Symon Rozlewski samoosm, Woyciech Bobr samotrzec, Michał Lewoszko samoczwart, Maciey

Karpio samoczwart, Jan Jernczyk samoczwart, Wawrzyniec Żuk samoczwart, Jerzy Mazureczyk samosiódm, Maciey Potap samopiąt, Adam Potap samowtór, Michał Wasilczyk samosiódm. Wszystkich w tey wsi pomarłych sto czterdzieście dziewięć. Pozostałych zaś w tey wsi gospodarzów cztery. *Wieś Jaski*: Andrzej Szteyło samoosm, Jakub Romanowski ieden, Kazimierz Romanowski ieden, Wawrzyniec Romanowski ieden, Jakub Jaskiewicz samowtór, Andrzej Jaskiewicz samotrzec, Marcin Skil samodziewiąt, Kuprowicz samowtór, Jakub Wiźniak ieden, Wawrzyniec Truskowski samoczwart, Paweł Koudzik samopiąt, Woyciech Pohulaka samotrzec, Paweł Skil ieden, Grzegorz Domański ieden, Jan Romanowski samopiąt. Wszystkich pomarłych w tey wsi czterdzieścia sześć, pozostałych gospodarzów cztery. *Wieś Jabłońskie*: Jachim Karczewski samoszóst, Jakub Dadzibożyk samoczwart, Jan Harasim samoczwart, Marcin Karczewski samopiąt, Andrzej Daugiała samopiąt, Stanisław Dadzibożyk samopiąt, Maciey Kleszcz samowtór, Jerzy Krupa samopiąt, Mateusz Dziekoński samosiódm, Maciey Chwiedorek samoczwart, Jakub Chmielewski samowtór, Jakowiczowa wdowa samowtóra, Stanisław Morgownik samoczwart, Józef Wesołowski samowtór, Bartłomiej Kadłubek samowtór, Kazimierz Pauluk samoszóst, Jakub Witko samotrzec, Woyciech Miodus samoczwart,

Józef Miodus samoczwart, Mateusz Kosmaty samotrzeć, Woyciech Dutkowski samopiąt. Wszystkich w tey wsi pomarłych ośmdziesiąt cztery. Pozostałych w tey wsi gospodarzów sześć. *Wies Wysokie*: Maciey Niemiec samotrzeć, Tomasz Zayko samopiąt, Paweł Sikora samosiódm, Maciey Recio samopiąt, Jan Gliniecki samopiąt, Andrzej Kopicha samoszóst, Woyciech Niemiec samoszóst, Woyciech Kalita samopiąt, Jan Zdan samoszóst, Symon Zdan samotrzeć, Stanisław Grącki samosiódm, Michał Niemiec samoszóst, Kazimierz Pluta samoczwart, Jan Bohdanowicz samoczwart, Woyciech Recio samopiąt, Oleś samoszóst, Michał Wasil samosiódm, Zachar samiedynast. Wszystkich w tey wsi pomarłych sto y ieden. Pozostałych zaś w tey wsi gospodarzów trzy. *Wies Korytki*: Maciey Puziński samoszóst, Jan Puziński samoczwart, Czebierakowa samosiódma, Symon Roslan samotrzeć, Jan Ptaszek samoczwart, Grzegorz Wasilewski samopiąt, Kazimierz Malicki samoczwart, Jakub Podlaszanin samopiąt, Andrzej Balcer samopiąt, Łukasz Szczodruć samowtór, Woyciech Kopyka samopiąt, Piotr Jakowicz samosiódm, Józef Podlaszanin samoszóst. Wszystkich w tey wsi pomarłych sześćdziesiąt trzy; pozostałych w tey wsi gospodarzów dwa. *Wies Wronowa*: Kazimierz Malecki ieden, Maciey Rusin ieden, Wawrzyniec Bartosik samowtór, Wawrzyniec Harasim samotrzec, Paweł Harasim samoczwart, Stanisław Dobrzyniewski samotrzeć, Stanisław Marinik ieden. Wszystkich pomar-

łych w tey wsi piętnaście; żywych gospodarzów cztery. *Wies Moczydły*: Jan Szeplewicz samoszóst, Stefan Niedzwiecki samosiódm, Marcin Kuczyński samosiódm, Bartłomiej samdziewiąt, Woyciech Woronowicz samopiąt, Bartłomiej Franczyk samoczwart, Mateusz Graczyk samoszóst, Woyciech Fraczyk samoczwart, Jan Roszczyk samdwunast, Stanisław Ruszczyk samsiódni, Łukasz Woronko samdziewiąt, Jan Rogala samoczwart, Maciey Pietrzyk samdziewiąt, Jan Krawiec samsiódni, Mateusz Rućcio samotrzeć, Jan Woronowicz samopiąt, Andrzej Kuczyński samopiąt, Franciszek Plichta samoszóst, Jerzy Ruszczyk samoszóst. Wszystkich pomarłych w tey wsi sto dwadzieścia; pozosłałych dwa. *Wioska Homontowo*: Szklarz samowtór, Symon Puziński samopiąt, Kowal samosiódm. Wszystkich pomarło dziewięć. Pozostałych trzy. *Wies Jankielowka*: Walenty Arasim ieden, Puskarz ieden, Grzegorz Kądziałka samoczwart, Michał Harasim ieden, Mikołaj Oleszczyk ieden. Wszystkich pomarło ośm; pozostałych trzy. *Rynki*: młyn z wszystkim ludzi sześć, Szczytnicki ogrodniczy siedm; wszystkich pomarłych ludzi w tey maiętności sześćset ośm.

U tego reestru przy pieczęci podpis ręki samego aktora temi słowy: Pac—kawaler Maltański, marszałek nadworny w. x. Lit. Który to ten registr za doniesieniem onego przez osobę wyż w propozycyi specyfikowana, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego wpisany.

1711 г.

Изъ книги за 1711 г., листъ 636.

6. Списокъ людей, умершихъ отъ заразы въ Переросельской волости.

Roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Augusta siódmego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanąwszy personaliter imć pan Jan Prytyka, sługa wielmożnego imci pana Józefa Eydziatowicza—podstolego Smoleńskiego, registr *włości Przeroskiej* przez powietrze wymarłych gospodarzów y pozostałych do akt grodu Grodzieńskiego podał, potrzebuiąc aby był przyjęty y w xięgi wpisany, który wpisuiąc od słowa do słowa tak się w sobie ma: Roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Julii dwudziestego wtórego dnia. *Weryfikacya* spisania ubyłych dymów przez powietrze tak we włości y wioskach starostwa Przeroskiego, iako też w dzierzawie Hanczy alias Udolski nazwaney w powiecie Grodzieńskim, w parafii Przeroskiej leżącey. Naprzód we wsi *Wierszelach* dwóch gospodarzów ze wszystkim do szczętu wymarło, tak że y teraz pusta ta wioska zostaje. W wiosce *Zarzecz* wymarło do szczę-

tu dymów pięć y wioska pusta została. We wsi *Przełomie* alias *Małey Hanczy* wymarło do szczętu gospodarzów y dymów abiuratorych pięć, zostało dymy dwa. We wsi *Krzeżkach* wymarła cała wieś y gospodarze, został ieden tylko człowiek ułomny na nogi y chory, a tak tylko do podatkovania ad normam abiuraty tak dawnieyszey, iako y poslednieyszey nie zostało więcey nic tylko dymów dwa. We wsi *Hanczy* do szczętu wszyscy wymarli, że locus tylko został, gdzie ludzie żyli. Oprócz iednego przychożego człowieka. Który to registr lustracyi pod summieniem szczyrze y pod iuramentem spisawszy, stosuiąc się do generalnego dekretu tak trybunału skarbowego w. x. Lit., iako sądów fiskalnych powiatu Grodzieńskiego do akt xiąg grodzkich tegoż powiatu podalem. Dat ut supra. U tego rejestru podpis ręki wielmożnego imci pana podkomorzego Smoleńskiego starosty Przeroskiego w te słowa: Stanisław Eydziałowicz—podkomorzy Smoleński, starosta Przeroski mp. Który to ten registr za podaniem onego przez osobę w wierzchu mianowaną do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego iest wpisany.

1711 г.

Изъ книги за 1711 г., листъ 637.

7. Спiсокъ людей умершихъ во время заразы въ мѣстечкѣ Перерослѣ.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiaca Augusta siódmego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem—podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanąwszy personaliter imé pan Jan Prytyka, słuuga wielmożnego imci pana Józefa Eydziatowicza—podstolego Smoleńskiego, registr wymarłych gospodarzów podczas powietrza w mieście ikmci Przerośli do akt grodu Grodzieńskiego podał, potrzebując aby był przyjęty y w xięgi wpisany, który od słowa do słowa wpisując tak się w sobie ma:

Registr wymarłych gospodarzów y dymów zaprzysiężonych w mieście ikmci *Przerośli* w powietrze, w których domach ani żadney duszy nie zostało, w roku tysiąc siedmsetnym dziewiątym y w roku tysiąc siedmsetnym dziesiątym, oprócz tych, którzy dla głodu y ubóstwa przed powietrzem z domów pouchodzili za granicę w Prusiech, pomarli w innych miejscach, o których wiadomości nie masz: Franciszek Gutowski, Maciey Okragły, Woyciech Nowicki, Paweł Gutowski, Woyciech Sniatkowski, Stanisław Jacewicz, Andrzej Rydzewski, Mateusz Kolenkiewicz, Władysław Prokulbicki, Andrzej Filipowicz, Jan Peński, Jan Warciewski, Paweł Waniewski, Wawrzyniec Piotrowski, Paweł Menżyński, Marcin Łoczenin, Jan

Rogalski, Andrzej Niciecki, Jan Paiewski, Woyciech Wasilewski, Jerzy Borowski, Jan Dąbrowski, Michał Paiewski, Michał Staszynski, Adam Kozub, Jan Filipowicz, Jan Paiewski, Jan Pietraszewski, Woyciech Słomiński, Paweł Winter, Grzegorz Kolenkiewicz, Dominik Dobrzyniewski, Marcin Włostowski, Franciszek Dobrzyniewski, Sokolowska wdowa, Jan Darguszewski, Tomasz Pipkorz, Jerzy Zdanowicz, Franciszek Rydzewski, Jan Smieszko, Jerzy Rydzewski, Wawrzyniec Milewski, Jan Kalinowski, Jakubowa Dobrzyniewska, Matheusz Borowski, Matheuszowa Gutkowa, Michał Zdanek, Stanisław Gołubiewski, Matheusz Milewski, Tomasz Szwencki, Andrzeiowa Brodnicka, Franciszek Cieślukowski, Jakub Gosierowski, Franciszek Szulc. Który to registr pod sumnieniem sprawiedliwie spisany y zwerefikowany, dość czyniąc dekretowi sądów fiskalnych powiatu Grodzieńskiego, do xiąg grodzkich Grodzieńskich podaiemy z podpisem rąk naszych. Pisan w Przerośli, dnia dwudziestego wtórego Julii, roku tysiąc siedmsetnego iedynastego. *Registr* dymów, pozostałych ludzi w mieście *Przerośli* ikmci, którzy po powietrze zostali, spisany y zwerefikowany dnia dwudziestego wtórego Julii, roku tysiąc siedmsetnego iedynastego. Stephan Sniatkowski, Symon Borowski, Kazimierz Babiński, Jakub Waniewski, Piotr Wronowski. Który to registr lustracją pod sumnieniem szczyrze y pod

iuramentem spisawszy; stosując się do ieneralnego dekretu tak trybunału skarbowego w. x. Lit., iako sądów fiskalnych powiatu Grodzieńskiego, do akt xiąg grodzkich tegoż powiatu podaliśmy. Dat ut supra.

U tego rejestru podpisy rąk tymi słowy:

Piotr Wronowski — burmistrz Przeroślki, Jakób Waniewski — pisarz Przeroślki. Który to ten rejestr za podaniem onego przez osobę w wierzchu mianowaną do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego iest wpisany.

1711 г.

Изъ книги за 1711 г., листъ 612.

8. Списокъ умершихъ людей во время заразы въ селахъ Мазурковской, Яновкѣ, Прусской и Топѣловкѣ.

Roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Augusta dwudziestego czwartego d.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem — podstarościem sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza — łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym, stanąwszy personaliter imć pan Stanisław Strusiński rejestr pomarłych y pozostałych ludzi we włości Mazurkowskiej sobie zastawney, w powiecie Grodzieńskim leżącey, ze wszystką rzeczą w nim y tu niżej wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, affektuiąc aby był przyjęty y do xiąg zapisany, który za przyjęciem de verbo ad verbum wpisuiąc tak się w sobie ma:

Rejestr ludzi, powietrzem, tak gospodarzów, żon iak y dzieci pomarłych w włości *Mazurkowskiej*, od iaśnie wielmożnego imci pana Kazimierza Michała Paca, kawalera Maltańskiego, imci panu Stanisławowi Strusińskiemu zastawney, roku tysiąc siedmset-

nego dziesiątego. Wieś *Janowka*: Mateusz Kowal samopiąt, Kazimierz Kowalczyk samopiąt, Symon Kowalczyk samotrzeć, Miłkołay Bulka samsiód, Walenty Bruzia samsoszóst, Andrzej Kassian samotrzeć, Wawrzyniec Kasian samsoszóst, Woyciech Jurczyk samopiąt, Stefan Osmolski samoczwart, Kazimierz Szczepańczuk samotrzeć, Stanisław Mucha samopiąt, Symon Sak samsiód, Kazimierz Woyzych samoczwart, Kazimierz Szydlik samopiąt, Marcin Malicki samotrzeć, Rogucha wdowa samowtóra, Stanisław Dziełak samoczwart, Szymanowa wdowa samoczwart, Paweł Szydlik samopiąt, Krawcowa wdowa samoczwart, Piotr Gorto z żoną samowtór, Jakub Filipczyk samowtór, Marcin Kowal samotrzeć, Wawrzyniec Filipczyk samoczwart, Jan Filipczyk y Bozuniuczowie samotrzeć, Jan Mucha samsoszóst. Summa facit ludzi pomarłych we wsi *Janowie* № sto dziesięć. Imć xiądz Jan Sucharzewski pleban Janowski wymarł z ludźmi dwudziestą sześć. Zostało się gospodarzów

dworskich bez żon w teyże wsi *Janowie—dwa*. Gospodarz z żoną ieden Plebański, gospodarz ieden y wdów dwie. Karczma Janowska tak z stodołami iako y z spechlerzem zgorzała funditus, przez co vacat. *Wieś Pruska Mała*: Jan Rydzy z żoną y dziećmi samoszóst, Woyciech Wardzik samopiąt, u Stanisława Butki cztery, Józef Dudek samoczwart, Jerzy Czuprek samoszóst, Paweł Łalosek samoosm, u Switaia dwoie, Paweł Czuprek samotrzeć, Czuprkowa wdowa samotrzecia. Summa facit ludzi pomarłych powietrzem czterdzieście ieden, gospodarzów zostało się dwa. *Wieś Pruska Wielka*: Kazimierz Czerniecki z żoną y dziećmi samosiódm, Szocowicki samowtór, Maciej Holdaczyk gospodarz ieden, Marcin Holdaczyk samotrzeć, Michał Koniaho samoczwart, Dobroniewska wdowa samopiąta, Pliszko samoczwart, Grabowska wdowa samowtóra, Symon Chyliński samoczwart, Jan Talicki samotrzeć, Borys samoczwart, Ryletowa sa-

mocz warta. Summa facit ludzi pomarłych powietrzem czterdzieścia trzy; gospodarzów zostało się cztery. *Wieś Topilówka*: Staś Kadłubczyk samotrzeć, Kadłubczykowa wdowa samotrzecia, Mateusz Basierczyk samowtór, Jakub Ciesluczyk y z żoną samotrzeć, Michał Choynicki y z żoną samotrzeć, Labacowa wdowa samowtóra. Facit ludzi pomarłych powietrzem szesnaście; gospodarzów zostało się dziesięć. W tych czterech wsiach w dzierżeniu imci pana Strusińskiego będących, ogułem rachuiąc, pomarłych ludzi nayduie się *dwieście trzydzieście sześć*. Zostało wszystkich ogułem w życiu chłopów *dwadzieścia ieden*.

U tego rejestru podpis ręki samego aktora temi słowy: Stanisław Strusiński mp. Który to rejestr ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą za doniesieniem onego przez osobę wyż specyfikowaną, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego wpisany.

1725 г.

Изъ книги за 1725 г., листъ 795.

9. Уставъ для крестьянъ Госкаго римско-католическаго прихода.

Въ этомъ документѣ излагаются повинности крестьянъ, принадлежавшихъ къ римско-католи-

ческому Госскому приходу; за несоблюдение послѣднихъ полагаются тѣлесныя наказанія.

Roku tysiąc siedmset dwudziestego piątego, miesiąca Oktobra dwudziestego piątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Zygmuntem Boufałem—podstarościm sądowym powiatu Grodzień-

skiego, od iaśnie oświeconego Michała na Klewaniu y Żukowie, xięcia imci Czartoryskiego—podkanclerzego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanawszy personalnie imć p. Kazimierz Kwiatkowski—organista Hoski, tę ustawę poddanych ple-

baniey Hoskiej temuż imci xiędzu plebanowi dana y służąca na rzecz w niey y tu niżej wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, którą wpisując w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ustawa poddanych plebanii Hoskiej, roku Pańskiego tysiąc siedmset dwudziestego piątego, miesiąca Oktobra piętnastego dnia przepisana, według której wiecznemi czasy powinni pańszczyznę służyć, podwody odprawować, czynsz dawać, a nad tę ustawę ni do czego więcej nie powinni być pociągnięni. Nayprzód kładą się tu ludzie poddani tey plebaniey w dawnych autentycznych inwentarzach znajdujących się imionami y nazwiskami, iako to: kury, syry, włoki, woły, konie, czynsz. *We wsi Plebańcach*: Kazimierz Kudź synów cztery, włoki dwie, wołów dwa, koni dwoie. Józef Kudź, syn ieden, włoki dwie, wołów dwa, koń ieden. Jan Kryszyn synów dwa, włoki dwie, wołów dwa, koń ieden. Ławryn Sigieli, synów pięć, włoki dwie, wołów cztery, koni dwoie. Matewko Baciuk, włoki dwie, wołów dwa, koń ieden, synów dwa. Krysko Sigieli, syn ieden, włoki dwie, koń ieden. Józef Sigieli, syn ieden, włok dwie, wołów dwa, koń ieden. Gryk Kudzisz, syn ieden, włok dwie, wołów cztery, koń ieden. Jurko Baciuk włok dwie, syn ieden wołów dwa, koń ieden. Mikołaj Siemienczuk synów dwa, włok dwie, wołów dwa, koń ieden. Jurko Gabrukiewicz, synów dwa, włok dwie, wołów dwa, koń ieden. Jakób Piłownik, synów dwa, włok dwie, wół ieden. Jakób Szulha, syn ieden, włok dwie, wołów dwa. Jurko Budził, syn ieden, wołów dwa, włoki dwie. Stanisław Sinko synów dwa, włok dwie, wołów cztery, koń ieden. Jurko Linko, synów (?), tolok dwie, wołów dwa, koń ieden. *We wsi Barbaryczach*: Szymon Łukaszewicz synów dwa, włok dwie, wołów

ieden, włok dwie, wołów cztery, koni dwoie. Szymon Jurezyk, włok dwie, wołów dwa, koń ieden. Paweł Jurezyk, włok dwie, wołów dwa, koń ieden. Kazimierz Łukaszewicz syn ieden, włok cztery, wołów cztery, koni dwoie. Kazimierz młodszy Łukaszewicz syn ieden, włok cztery, koni dwoie. Jan Łukaszewicz, synów cztery, wołów cztery, koń ieden. Jan Worona, wołów dwa, koni dwoie. Jan Jałowski syn ieden, wołów dwa, koń ieden. Jan Jurezyk, wołów dwa, koni dwoie. Nowikowa—wdowa, synów dwa. Powinność, ci tedy poddani y po nich następujący powinni robić z ćwierci gruntu pańszczyzny dwa dni co tydzień przez cały rok, mężczyzna z czym potrzeba do plebanii, albo niewiasta w lecie do zebrania zboża, tłok pięć o chlebie xiędza plebana, niewiasty do plewidła ogrodów, do sprzątnienia warzywa z ogrodów, do wełny y przedziwa mają dopomagać, oprócz pańszczyzny, stróża z kaźdey chałupy tygodniowa kolejno, podwody kolejno odprawować powinni do Wilna, takim sposobem, kiedy gdzie blisko pójdą, tedy kaźdy, któremi każą choćby z iedney ćwierci powinni iechać w drogę; a kiedy daley, iako to, do Wilna, tedy ze trzech ćwierci iedna podwoda ma być wyprawiona. Na robotę rano y wcześniej z roboty równo z zachodem słońca chodzić powinni. Drew suchych po wozie dużym na dzień za kwitem od imci xiędza plebana do puszczy otrzymanym aż do samey plebanii za Nieman mają przywozić, na gromadę, aby wszyscy stawali, ile razy każą pod winą plag dzieściu albo dwuch funtów wosku na kościół, chiba żeby był chory, albo w drodze. Czynsz z ćwierci tey, którą trzymaia, oprócz służebney po złotych pięć mają dawać y po kuru iednym. Dziakła solankę owsa z włoki dawać. Barci albo pszczół bez wiadomości imci xiędza podbierać nie mogą, a co Pan

Bóg da, z tego połowę miodu na xiędza plebana dawać powinni. Takowa ustawa dnia y roku wyżey wyrażonego sporządzona, według dawniejszych ustawów, zwyczajów y zeznania ludzi wiary godnych, sąsiadów poddanych plebaniey Hoskiey, aby większą miała wagę ręką samego iaśnie wielmożnego w Bogu nayprzewielebniejszego imci xiędza Karola Piotra Panczerzyńskiego, biskupa Wileńskiego, przy prezencyi obudwuch stron,

tak imci xiędza plebana teraznieyszego, iako specyfikowanych poddanych osobliwym dekretem przysądzona, iest podpisana. Pisan w Grodnie, roku, miesiąca y dnia ut supra. U tey ustawy przy pieczęci iaśnie wielmożnego imci xiędza biskupa Wileńskiego podpis takowy: Karol Panczerzyński, biskup Wileński. Która to ustawa za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyjęta y wpisana.

1728 г.

Изъ книги за 1728 г., листы 70—77.

10. Реестръ издержекъ, понесенныхъ шляхтой и крестьянами староства Переросльскаго во время перехода войска изъ Курляндіи.

Roku tysiąc siedmset dwudziestego ósmego, miesiąca Februarii szóstego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkich Grodzieńskich przede mną Antonim z Wahanowa Micutą — podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od iaśnie wielmożnego imci pana Michała Józefa Massalskiego—pisarza w. x. Lit. Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionym, stanąwszy personaliter sławetny pan Jan Felkierzan—pisarz miasta Przerosli wielmożnego imci pana Sawickiego—pisarza ziemskiego Wileńskiego registra poczynionych szkód w starostwie Przeroskim przez wóyska koronne przechodzące, z Kurlandiey powracające, tak od chorągwi polskich iako y dragonii, w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym siódmym przechodzącym, ku zapisaniu do xiąg podał,

które za przyęciem wpisuiąc w xięgi de verbo ad verbum tak się w sobie mają:

Miasto Przerosł. Na polskie chorągwie, naprzód którym dawano przeszłych ludzi: Maciey Patulo owsa półtora wiertła, złotych dziewięć y groszy piętnaście, mięsa za groszy piętnaście. Franciszek Kowalewski owsa wiertelków trzy—złotych cztery y groszy dwadzieścia dwa, y szelągów dwa, mięsa za groszy piętnaście, piwa garcy dwa—groszy szesnaście. Symon Burawski owsa—wiertelek złoty ieden, groszy siedmnaście, szelągów dwa, wiertelek ięczmienia—złotych dwa, gęś iedna—groszy dwadzieścia pięć y szeląg, mięsa za półtynfa, item pół wiertła owsa—złot. trzy, gr. pięć, za strawunek dał—szostak bity. Kazimierz Babiński żyta garncy dwa—groszy dwadzieścia, mięsa za groszy piętnaście. Jan Brogowski owsa pół wiertła—złotych

trzy, groszy pięć, mięsa za szostak bity. Jan Waniewski ięczmienia wiertelak — złotych dwa, kurów dwoje—groszy dwanaście szelągów dwa, wódki za groszy sześć y szeląg. Jakub Kuliński nic nie dał, tylko siana. Paweł Kleszczewski owsa wiertelak—złoty ieden, groszy siedmnaście. Kazimierz Kryszcza owsa wiertłów trzy—złotych dziewiętnaście, mięsa zad baraniny, zad ieden złoty ieden groszy ośm. Jan Gutowski pół wiertelka owsa—złoty ieden, kura groszy sześć szelągów dwa, wódki za groszy dwa dobrej monety, na polskie uczyni groszy cztery. Jan Barykowski, owsa wiertel—złot. sześć y groszy dziesięć, kurów czworo—groszy dwadzieścia pięć, szelągów dwa. Stefan Barszczewski, owsa wiertelak—złoty ieden, groszy siedmnaście, szelągów dwa; mięsa za szostaków dwa. Imć pan hetman polny koronny nocuiąc w mieście, ienerał, maiąc gospody u pomienionego Barszczewskiego, żyta snopami wynieśli taksowano pół wiertła żyta, czyni złotych siedm, groszy pięć, szeląg ieden. Marcin Białosz, owsa półtrzecia wiertelka—złot. cztery, groszy dwadzieścia dwa, szelągów dwa, kumpie groszy dwadzieście, szelągów dwa. Paweł Grabo, gęsi dwie—złoty ieden, groszy dwadzieścia, szelągów dwa; wiertelak ięczmienia — złotych dwa, kura iedna—groszy sześć y szeląg. Alexander Kowalewski wiertelak owsa—złoty ieden, groszy siedmnaście, szelągów dwa, mięsa za groszy piętnaście; piwa półtora garnca—groszy piętnaście y szelągów dwa. Maciey Klimaszewski owsa wiertel ieden—złotych sześć, groszy siedmnaście, mięsa za półtynfa, kaczkę iedną—groszy dwanaście, szelągi dwa; wódki półkwarty—groszy sześć, szeląg ieden; piwa garniec ieden—groszy ośm. Jakubowa wdowa Patułowa, owsa wiertelków dwa—złotych trzy y groszy pięć;

kura iedna—groszy sześć y szeląg ieden; wódki za groszy dziesięć. Alexander Kryszcza, owsa wiertel ieden—złotych sześć y groszy dziesięć; gęś iedna—groszy dwadzieścia pięć y szeląg ieden; wódki za groszy sześć y szeląg ieden. Paweł Burawski, owsa półtora wiertła — złotych dziewięć, groszy piętnaście; mięsa za szostaków dwa; kaczek dwie—groszy dwadzieścia pięć; item mięsa—złoty ieden, groszy dwa; kaczka—groszy dwanaście, szelągów dwa. Tenże Burawski, piwa garnicy trzy; wódki za sześć groszy y szelągów dwa. Tomasz Złotorzyński, owsa wiertelków pięć—złotych siedm, groszy dwadzieścia sześć, mięsa za szostaków dwa; kura iedna—groszy sześć, szeląg ieden; wódki za sześć groszy y szeląg ieden; żyta garnicy dwa—szostaków dwa. Jan Gonsiorowski na *polaków* owsa wiertel ieden—złotych sześć, groszy dziesięć; kur dwoje, szostak ieden. Piotr Kryszcza owsa wiertel ieden—złotych sześć, groszy dziesięć; krup ięczmiennych garniec—szostak ieden; kur prostych siedmioro—złoty ieden, groszy czternaście y szeląg ieden, pieniędzmi gotowemi złoty ieden groszy piętnaście, żyta garnicy dwa—groszy dwadzieścia pięć, szeląg ieden; piwa garniec ieden—groszy ośm. Żyd Mowsza Józefowicz do komendy wódki kwart trzy—złotych dwa; żyta półwiertła—złotych dwa, świec za szostak bity ieden; kura iedna—groszy sześć, szelągów dwa; masła za półtynfa. Na drugą chorągiew, który komendę miał imć pan chorąży, wódki kwart cztery — złotych dwa, groszy siedmnaście; piwa garnicy cztery, szostaki dwa, świec półkopy — złoty ieden, kura iedna—groszy sześć, szeląg ieden; masła za półtynfa y groszy sześć. Żyd Efraim Salomonowicz, piwa garnicy dziewiętnaście—złotych cztery, szeląg ieden; wódki kwarta iedna—groszy piętnaście. Merthay

Abrahamowicz z Leybą Jakubowiczem na wszystkie chorągwie trunkiem, piwami y wódkami wydali na tynfów sześć. Andrzej Wasilewski, owsa wiertel ieden — złotych sześć, groszy dziesięć; wikt gospodarski z mięsem, chlebem, piwem y wódką—pod sumieniem zeznał—złotych trzy, groszy dziesięć, siana wyszło na wozów dwa. Kazimierz Żukowski, owsem, mięsem, wiktem gospodarskim, piwem y wódką kosztowało na tynfów dwa y groszy szesnaście. Mateusz obronem y sianem y wiktem gospodarskim według sumienia zeznał, kosztowało na tynfów trzy. Jan Bogala na obrań żyta wiertelków dwa—złotych pięć, groszy dwadzieścia siedm, szeląg ieden; mięsa za złoty ieden; kura iedna—groszy sześć y szeląg ieden; kaczka iedna—groszy sześć y szeląg ieden; piwo y wódka—groszy dwadzieścia y sześć; Jan Mytwa za tynfa siana. Szymon Turowski za obrok gotowemi pieniędzmi—złoty ieden, wikt gospodarski—podług sumienia—mięsiem, słoniną — złotych trzy, groszy dziesięć. Item na dragonią imci ienerała Mira. Paweł Kleszczewski półwiertla owsa—złotych trzy, groszy pięć, pieniędzmi gotowemi szostaków dwa. Maciey Potało mięsa za szostak y piwa garniec—groszy dwadzieścia. Jan Brogowski na dragonią owsa półwiertla—złotych trzy, groszy dziesięć; kura iedna—groszy sześć, szeląg ieden; mięsa za szostak. Kazimierz Kryszcza na dragonią, który oficer stojący w domu iego wóz drabiasty ze wszystkim wziął, taxowano tynfów sześć y szostak ieden. Jan Baykowski na dragonią cztery szostaki—złoty ieden, groszy dwadzieścia, szelągi dwa. Józef Symon Sweński na dragonią żyta półwiertla, na obrok złotych sześć y groszy dziesięć; kura iedna—groszy sześć, szeląg ieden, chleba półboczna—groszy dwanaście.

Chleba z całego miasta wyszło tak na polskie chorągwie, iako y na dragonią, pod iuramentem, wyszło na wiertłów sześć, każdy wiertel rachując po złotych dwanaście, uczyni złotych siedmdziesiąt dwa; siana ogułem wyszło na chorągwie polskie y na dragonią wozów dwadzieścia—po złotych dwa y groszy piętnaście—złotych piędziesiąt, latus facit na złote polskie trzysta czternaście groszy trzy y szeląg ieden. Na drogonią ienerała Mira wysło według rejestru obrokiem y wiktem gospodarskim, iako pod sumieniem zeznali, na złotych dwadzieścia pięć y groszy ośm; summa summarum facit złotych trzysta trzydzieścia dziewięć y groszy iedynaście y szeląg ieden. *Registr poczynionych szkod w starostwie Przerosłskim przez woysku koronne, przechodzące z Kurlandiey powracaiaće tak od chorągwi polskich, iako y od dragonii w roku tysiąc siedmset dwudziestym siódmym. Wieś Łanowicze.* Kazimierz Kardak pieniędzmi gotowemi złotych dwa, groszy szesnaście; na drugie chorągwie panu kommissarzowi złoty ieden groszy dwadzieścia. Jan Buczwyński towarzyszowi u niego stojącemi złotych pięć, groszy dwa, koł para nowych kosztuiących z refami zelaznemi, druga para bez ref—złotych pięć, groszy dwa, panu kommissarzowi gęś iedna—groszy dwadzieścia pięć, szeląg ieden, para iarząbków—złotych dwa, owsa półwiertla—złotych trzy, groszy pięć. Józef Buza na chorągiew polską, owsa wiertelków trzy—złotych cztery, groszy dwadzieścia pięć, kur dwoie—groszy dwanaście, szelągów dwa, masła półgarnca—złoty ieden, groszy ośm. Drugiey chorągwi owsa półwiertla—złotych trzy y groszy pięć; kura iedna—groszy sześć, szeląg ieden; masła za szostak bity. Jan Lela z karczmy Lanowickiey polakom, żyta wiertel, z Jakubem

Łabeńskim—złoty trzech. Latus facit na polaków—złoty trzysta trzydzieście, groszy szesnaście, szelągów dwa, na dragonią pana ienerała Mira. Kazimierz Kardan gotowemi pieniędzami—złoty trzech, groszy dwadzieścia cztery. Jan Botswiński dał owsa wiertelków trzy—uczyni złotych sztery, groszy dwadzieścia cztery, gotowemi pieniędzmi tynfa iednego, skabów dwa—groszy dwadzieścia pięć, szeląg ieden; kump ieden—groszy dwanaście, szeląg ieden. Józef Buta na dragonią owsa wiertel—złoty ieden, groszy siedmnaście; gotowemi pieniędzami szostak bity. Jan Leto gotowemi pieniędzmi na dragonią—złoty ieden, groszy ośm. Jakób Łabiński na dragonią dał gotowemi pieniędzami tynfa iednego; ryby za szostak; żyta wiertel—złoty dwa, groszy szesnaście; kumpie—groszy dziewiętnaście, item szostak gotowemi pieniędzmi; na dragonią wyszło pod snmieniem — złotych dziewiętnaście, groszy ośmnaście. *Wieś Wierszele*. Michał Zmóydzin polakom owsa wiertel—złoty sześć, groszy dziesięć; kur troie—groszy dziewiętnaście; chleba za szostak ieden; masła za półtynfa. Latus facit na panów polaków—złoty trzech, groszy ośm, szelągów dwa. Na dragonią Bartłomiej Wereta, owsa wiertel ieden—złoty sześć, groszy dziesięć; kur troie—groszy dziewiętnaście; chleba bochon, szostak pieniędzmi gotowemi, dał kapralowi groszy dwadzieścia pięć, szeląg ieden. Łukasz Kapuściński dał owsa wiertel ieden—złoty ieden, groszy siedmnaście, gotowemi pieniędzmi — złoty ieden; koło iedne nowe—złoty ieden, groszy ośm. Latus facit na dragonią—złoty dwanaście, groszy dwa. *Wieś Zarzeczce*. Marcin Myślewicz na dwie chorągwie polskie owsa półtrzecia wiertla—złoty piętnaście, groszy dwadzieścia pięć; kurów ośmioro—złoty

ieden, groszy dwadzieście, szelągów dwa; pół barana—groszy dwadzieścia pięć, szeląg ieden, słoniny za szostak. Paweł Serafińczyk owsa wiertelów trzy—złoty dziewiętnaście; kur pięcioro—złoty ieden; baraniny czwartka—groszy dwanaście, szelągów dwa; siana półwoza tynf ieden. Marcin Tolkuć owsa półtrzecia wiertla—złoty piętnaście, groszy dwadzieście pięć; kur troie—groszy dwadzieście; słoniny za szostaków dwa. Michał Pietruszczyk na polskie chorągwie, owsa wiertli trzy—złoty dziewiętnaście; kura iedna—groszy sześć, szeląg ieden; słoniny za tynfów dwa; baraniny czwartka—groszy dwanaście, szelągów dwa; masła pół garnca—tynfa. Józef Borkowski siana wozów dwa—złoty pięć, czwartkę baraniny—szostak y troiak gotowemi pieniędzami, za obrok dał groszy piętnaście. Michał Kliz wóz siana—tynfa iednego kosztuie y groszy dwadzieścia siedm; kurów troie—groszy dziewiętnaście. Latus facit na chorągwie polskie—złoty dziewiędziesiąt ieden, groszy sześć, szelągów dwa. Taż wieś na dragonię ienerała Mira. Marcin Myślewicz, owsa pół wiertla—złoty trzech, groszy pięć, kaczora y kurę—groszy dwanaście, szelągów dwa, gotowemi pieniędzami szostak. Paweł Serafińczyk, owsa pół wiertla—złoty trzech, groszy pięć; kurę iedną—groszy sześć, szeląg ieden; chleba bochon ieden, złoty ieden, groszy ośm, gotowemi pieniędzami groszy dwanaście. Marcin Turkuć, owsa półwiertla—złoty trzech, groszy pięć, kurów dwoie y szostak bity pieniędzami. Michał Pietruszczyk, owsa pół wiertla—złoty trzech, groszy pięć; kurów dwoie—groszy dwanaście, szostak bity ieden. Józef Barkowski kurów dwoie—groszy dwanaście, szelągów dwa; na dragonią ienerała Mira złotych siedmnaście, groszy trzytnaście, szelągów dwa. *Wieś Hańcza*. To-

masz Penisz na polskie chorągwie ięczmienia półwiertla—złotych siedm, groszy ośmaście; owsa wiertel ieden—złotych sześć, groszy dziesięć; kurów pięcioro—złoty ieden; czwartka baraniny—groszy piętnaście; chleba półbochna—groszy dwanaście; owsa wiertel ieden; siana wóz ieden—złotych dwa groszy dwanaście. Łukasz Zdun wiertelak żyta—na obrok złotych trzy; kur pięcioro—złoty ieden, podświniaka—groszy dziewiętnaście; bochon chleba—szostaków dwa, siana wóz ieden—złotych dwa, groszy szesnaście. Jakub Rożyński owsa półwiertla — złotych trzy, groszy siedmnaście. Jan Mazuk, owsa wiertelak—złoty ieden, groszy siedmnaście, kurów dwoje, groszy dwanaście, szelągów dwa; prosiąt dwoje—złoty ieden, groszy ośm, czwartkę baraniny—groszy dziewiętnaście; siana wóz ieden—złotych dwa, groszy szesnaście; summa facit na chorągwie polskie złotych trzydzieście pięć, groszy dwadzieścia dziewięć, szelągów dwa. *Wieś Przelomka.* Michał Korytko, owsa półwiertla — złotych dziewięć, groszy pięć; item na drugie chorągwie półwiertla owsa—złotych trzy, groszy pięć; gęś iedna—szostaków dwa, kura iedna, słoniny za szostak groszy dziewiętnaście; siana wóz ieden—tynfów dwa. Jan Puza, owsa pierwszey chorągwi półwiertla—złotych trzy, groszy pięć; item na drugą chorągiew owsa półwiertla—złotych trzy, groszy pięć; barana kazal zarznąć, taksowano złotych dwa, groszy szesnaście; siana wóz ieden—złotych dwa, groszy szesnaście. Michał Łomza, owsa półwiertla; item półwiertla — złotych sześć, groszy dziesięć; baraniny czwierek dwie, za którą dano złoty ieden, groszy sześć; siana wóz ieden—tynfów dwa. Summa facit na chorągwie polskie złotych trzydzieścia siedm, groszy dwadzieścia y sześć. *Wieś*

Pawłówka. Pierwszym razem cała wieś Pawłówka na chorągiew polską zsykali owsa półpiąta wiertla — złotych dwadzieścia ośm, groszy piętnaście; kur siedmioro—złoty ieden, groszy czternaście, szeląg ieden; chleba bochnów dwa—po szostaków dwa. Bochon, zamki y drzwi gwałtem poodbiiali. W teyże wsi Pawłówce na dragonią złotych trzydzieścia dwa. Maciej Szymańczuk, owsa wiertelak — złoty ieden, groszy ośm; piwa garncy trzy—szostaków dwa; kura — sześć groszy, szeląg ieden; parsuka taxowano tynf ieden; bochon chleba szostaków dwa. Jędrzey Kluczyński, owsa wiertelak — tynf ieden; piwa garncy trzy — szostaków dwa; parę kół—tynfów dwa, złotych dwa, groszy szesnaście czyni; wódki za groszy dwadzieścia, baraniny czwartka — szostaków dwa; kura iedna—groszy sześć y szeląg. Łukasz Kaliński, owsa wiertelak—złoty ieden, groszy ośm; kumpiów dwa — szostaków dwa; skabów dwa—szostaków dwa; piwem z wódką groszy dwadzieście. Michał Bernatowicz, owsa wiertelak — tynf iednego; kumpiów dwa y schabów dwa—tynf ieden; kura iedna — groszy sześć y szeląg; piwa garncy trzy—groszy dwadzieścia pięć y szeląg ieden; wódki za groszy ośmaście. Jan Hlaszko, owsa wiertelak—tynf ieden; bochon chleba pokrażal koniowi—szostaków dwa; piwa y wódki za złoty ieden. Masła półgarnca—złoty y groszy ośm; sér ieden—groszy sześć y szeląg; podwieprzuka—za groszy dwadzieście pięć. Józef Tyczkowski gotowemi pieniędzami na piwo y na wódkę złotych dwa y groszy trzy y szeląg. Jerzy Chrypcia, owsa półwiertla—złotych trzy, groszy pięć; chleba bochen ieden — tynf ieden; masła kwarta—groszy ośmaście; wódki za groszy ośm; gotowemi pieniędzami na wyiezdny tynf żołnierzowi; para kół — tynfów dwa;

siana za szostaków dwa. Wasil Jendryszko, owsa półwiertla—złoty trzy y groszy pięć; kura—groszy sześć y szeląg; krup ięczmieniowych—groszy sześć y szeląg; pół barana—szostaków dwa; chleba półbochna—groszy dwanaście, szelągów dwa; piwa garniec—groszy ośm. Piotr Szymański, piwa garnicy trzy—groszy dwadzieścia cztery; wódki za groszy cztery; sielaw kopa—groszy dwanaście, szelągów dwa; kumpia, mięsa świniego—szostak ieden. Maciey Ciereszewski, piwa garnicy trzy—groszy dwadzieścia cztery, kwatorka wódki—groszy ośm. Stanisław Rudkowski piwem, wódką, rybami, chlebem—pod sumieniem zeznał, wydał na złotych pięć; siana z całej wsi składali oprócz wiktus gospodarskiego na komendę dali na wozów trzy, każdy wóz rachuiąc po tynfów dwa, latus facit na dragonią złotych pięćdziesiąt sześć, groszy dziewiętnaście, szelągów dwa. *Wies Smiecichówka.* Maciey Kolenda na polaków, wiertelki owsa—złoty ieden, groszy ośm; kura iedna—groszy sześć, szeląg ieden. Teodor Makowski, Jan Wołyniec, Marcin Piorko na obrok żyta, ięczmienia y owsa dali na tynfów dwa; kaczek troje—groszy dziewiętnaście; kura iedna—groszy sześć, szeląg ieden; schaba świnia iedna; masła kwarta—złoty ieden, groszy dwa, szelągów dwa. Jendrzey Buzo, półwiertelka owsa—groszy dziewiętnaście; kump ieden—groszy dwanaście, szelągów dwa; siana za szostaka. Abraham Izakowicz Hańczański, przez tych samych pp. polaków wojska koronnego szkody poniosł: pierwszey nocy nocowało koni dwadzieście y pięć, piwem y wódką wyszło na tynfów ośm; drugiey nocy nocowało koni dziesięć, co nabrali piwem y wódką na złot. cztery; siana na oba noclegi pod sumieniem zeznał za tynfów siedm, nie rachuiąc chleba y strawy gospodarskiey.

Latus facit złotych dwadzieścia pięć, grosz ieden y szelągów dwa. *Wies Kruszk.* Piotr Zynda, na polaków wiertel owsa—złoty sześć, groszy dziesięć; item wiertelki owsa—złoty ieden, groszy siedmnaście; chleba bochon—szostaków dwa; baraniny czwiertka—groszy dziewiętnaście; kopę sielaw—szostak bity ieden; siana wóz—tynfów dwa; za podwodę dał złoty ieden; kur dwoje groszy dwanaście, szelągów dwa. Tomasz Borkowski na też chorągwie polskie, wiertelki owsa—tynf ieden. Marcin Chotkiewicz na panów polaków półwiertla owsa—tynfów dwa. Szymon Chmara kurów dwoje—szostak bity; schab ieden, sér ieden—groszy dziewiętnaście. Marcin Koziół, kura iedna—pół szostaka. Latus facit na chorągwie polskie złotych ośmnaście groszy dwadzieścia cztery. *Także ichmość panom szlachcie Łanowickiey* od panów tychże koronnych, przechodzących z Kurlandiey powracających, szkody poczynione w tymże roku tysiąc siedmset dwudziestym siódmym: imé pan Tomasz Pilehowski na chorągwie polskie imci pana Lipskiego reymentarza, owsa wiertli trzy—po złotych sześciu y groszy dziesięć, czyni złotych dziewiętnaście; grykę snopami pod konie ślali, ięczmień także czyni takse wiertelki gryki—złoty ośm; ięczmienia także wiertelki ieden—taxowano złotych iednaście y groszy dwadzieścia cztery; z mięsa wieprzowego wyszło za złotych cztery; chleba, séra, masła—złoty ieden; item chorągwi drugiey, komendę mający, polskiey imieniem, owsa półwiertla—złoty trzy, groszy pięć; baraniny czwierci dwie—szostaków dwa; na trzecią chorągiew ugoda do *Blindy* ichmość panowie szlachta zsypali wszyscy razem wiertelki owsa, piwa garnicy ośm—złoty dziewięć y groszy czternaście; imé pan Józef Linowski pierwszey chorągwi imci pana Lip-

skiego wiertel owsa—złoty sześć y groszy dziesięć; gęsi troje—tynfów dwa; kurów troje—groszy dziewiętnaście; mięsa słoniny y inszych drobiazgów na złoty ieden; także na chorągiew imci pana Politskiego—chorążego komendy mającego wiertel owsa—złoty sześć, groszy dziesięć; gęsi troje—tynfów dwa; kurów troje—groszy dziewiętnaście; mięsa, słoniny y innych drobiazgów, wiktu gospodarskiego wyszło na złoty ieden. Pan Jan Złotkowski na pierwszą chorągiew imci pana Lipskiego, owsa półwiertla—złoty trzy y groszy dziesięć; mięsiwa wiktu gospodarskiego na złoty ieden; na drugą chorągiew owsa wierteleków trzy—złoty cztery, groszy dwadzieścia y ieden; pana Palickiego wikt gospodarski—złoty dwa; pan Malinowski na obie chorągwie wydał owsa wierteleków trzy—złoty sześć y groszy dziesięć; wikt gospodarski—pod sumieniem zeznał, że mu kosztował na złoty ieden. Tenże sam imc pan Linowski owsa wierteleków trzy—złoty sześć, groszy dziesięć, wikt gospodarski—pod sumieniem zeznał, że mu kosztował na złotych dwa y groszy y szeląg ieden. Marcin Barysewicz owsa wierteleków dwa—złoty trzy, groszy pięć; mięsa za szostaków dwa, piwa garniec ieden—groszy ośm. Alexander imci pana Michała Godlewskiego, owsa wierteleków trzy—złoty sześć y groszy dziesięć; item półwiertla na też samą chorągiew—złoty trzy y groszy pięć, wikt gospodarski wyszedł pod sumieniem na złotych dwa y groszy szesnaście; imc pan Szemborski na pierwszą chorągiew imci pana Lipińskiego wydał owsa wierteleków trzy—czyni złotych cztery y groszy szesnaście, wiktu gospodarskiego—pod sumieniem, że wyszło na złoty ieden; siana wyszło wozów dziesięć; z okolicy całej—pod sumieniem zeznawali, po tynfów dwa, złotych dwa-

dziesięć pięć y groszy dwadzieścia na chorągwie polskie. Latus facit złotych sto czterdzieście siedm y groszy dwadzieścia siedm. Item na dragónią ienerała Mira: imc pan Tomasz Plichowski, owsa półwiertla—złoty trzy y groszy pięć; kump ieden—szostak bity, syrów dwa z masłem—groszy dwadzieścia pięć y szeląg ieden; na piwo y na gorzalkę szostaków dwa; na podwodę przykładał się szostak bity; imc pan Józef Linowski na też dragónią dał owsa półwiertla—złoty trzy y groszy pięć; gotowemi pieniędzami szostaków dwa; excepto co pili gorzalkę y piwo, wikt gospodarski pod sumieniem złoty ieden. Pan Złotkowski na też samą dragónią wydał owsa półwiertla—złoty trzy, groszy pięć; wikt gospodarski pod sumieniem złoty ieden. Pan Malinowski wiertelek owsa dał—złoty ieden, groszy siedmnaście, wiktu gospodarskiego za groszy piętnaście. Arendarz imci pana Michała Godlewskiego dał owsa wiertelek—złoty ieden, groszy siedmnaście; wiktu gospodarskiego wyszło na groszy piętnaście. Pan Szemborski wydał owsa wiertelek—złoty ieden, groszy ośmnaście; wikt gospodarski pod sumieniem zeznał na groszy piętnaście. Latus facit na dragónię złotych dwadzieścia ieden, groszy dwa y szeląg. Latus na panów polaków z miasta złotych trzy sta czternaście, groszy trzy y szeląg ieden. Na dragónią wyszło złotych dwadzieścia y groszy ośm. *Wieś Łanowicze.* Na panów polaków wydała złotych trzydzieścia trzy, groszy szesnaście y szelągów dwa; na dragónią ienerała Mira—złoty dziewiętnaście y groszy ośmnaście. *Wieś Wierszele.* Na panów polaków wydała złotych ośm, groszy trzy y szelągów dwa; na dragónią ienerała Mira—złoty dwanaście y groszy dwa. *Wieś Zarzecze.* Na panów polaków złotych

dziewięćdziesiąt ieden, groszy sześć, szelągów dwa; na dragónią ienerała Mira—złotych siedmnaście, groszy trzynaście, szelągów dwa. *Wieś Hańcza.* Na panów polaków wydała złotych trzydzieścia pięć, groszy dwadzieście dziewięć y szelągów dwa. *Wieś Przelomka.* Na panów polaków wydała złotych trzydzieście siedm, groszy dwadzieście sześć. *Wieś Pawłówka.* Na panów polaków złotych trzydzieście dwa; na dragónią ienerała Mira — złotych pięćdziesiąt sześć y groszy dziewiętnaście, szelągów dwa. Latus fasit złotych sześćset siedmdziesiąt trzy, groszy dwadzieścia siedm. Latus przenoszony złotych sześćset ośmdziesiąt trzy, groszy dwadzieścia siedm. *Wieś Smieciu-*

chowka. Na panów polaków wydała złotych dwadzieścia pięć, grosz ieden y szelągów dwa. *Wieś Kruszki.* Na panów polaków wydała złotych ośmnaście, groszy dwadzieście cztery. Ichmość panowie *szlachta Łanowicka.* Panom polakóm wydali złotych sto czterdzieścia siedm, groszy dwadzieścia siedm; item na dragónią ienerała Mira wydała złotych dwadzieścia ieden, groszy dwa y szeląg ieden. Summa summarum, wszystkie latusy zniosszy na złotych polskich, uczyni złotych ośmset dziewięćdziesiąt siedm y groszy dwa. Który to ten registr za podaniem wyż wyrażoney osoby do akt, iest przyjęty y wpisany.

1738 r.

Изъ книги за 1736 г., стр. 124.

11. Заявленіе отъ имени князя Чарторыйскаго о пожарѣ въ мѣстечкѣ Гомлѣ, истребившемъ цѣлое мѣстечко и три православныя церкви.

Roku tysiąc siednset trzydziestego czwartego, miesiąca Februarij dwunastego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od iasnie wielmożnego imci pana Michała Józefa Massalskiego — woiewody Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Bersztańskiego etc. starosty, ustanowionym, solennie się protestował imé p. Jerzy Trabczany Nicustrój—łowczy Starodubowski, kommissarz starostwa Homelskiego, nomine i. o. xięcia i. m. Mi-

chała na Klewaniu y Żukowie Czartoryskiego—podkanclerzego w. x. Lit., de fortuito casu in maxima conflagratione miasta Homla w ten sposób, iż w roku tysiąc siedmset trzydziestym siódmym, miesiąca Septembra wtórego dnia, niewiasta nazywająca się Semionowa, na ulicy Troieckiej mieszkająca, susząc grzyby w nocy o godzinie iedy nastey przez nierostropność białogłowską y nieostróżność dom swój zapaliła, zkad wzniecony ogień rozżarzywszy się kościół farski, *cerkwi trzy dyzunickie*, domów dwa szynkownych skarbowych, szpichlerzów kilka,

arendarzów z likworami, ruchomościami, browarami, kotłami, osobliwie domów mieyskich więcej stu kilkudziesiąt, kramy z towarami funditus spalił y w popiół obrócił, przez co mieszkańców w tym mieście znajdujących się wniwecz zruynował, tak iż modum do życia mieć nie mogą, quod maximum za granicę Litewską, do Państwa Moskiewskiego ludzie powychodzili, pozostali zaś

czynszów, podatków rzeczy-pospolitey wypłacać y wydawać nie mogą. Proveniendotedy dalszey dezolacyey tego miasta, a dla wypadlego miasta Homla chcąc adinvenire clementiam w rzeczy-pospolitey o tak znaczną konflagracyą solennie manifestuiąc się, dał ten manifest do xiąg urzędowych salva onego melioratione zapisać, co iest zapisano.

III.

А К Т Ы Ю Р И Д И Ч Е С К И Е.

1592 г.

Изъ книги за 1751 г., листы 595—600.

1. Замяна имѣній Дречихъ-Лукъ и Верховья, принадлежавшихъ князю Друцкому-Соколинскому, на имѣние Соколинское, принадлежавшее Льву Сапѣгѣ, съ ограниченіемъ того и другого.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Nowembra dwudziestego dziewiątego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim, przede mną Samuelem Antonim Skirmuntem—łowczym y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, personaliter comparendo w Bogu przewielebny imię xiądz Augustyn Nowosielski, zakuonu ś. Bazylego Wielkiego prowincyi Litewskiej sekretarz, superior Witebski, te ograniczenie ad acta podał, którego za przyjęciem de verbo ad verbum wpisując w księgi tenor sequitur estque talis:

Выписъ зъ книгъ справъ земскихъ воеводства Витебского. Лѣта отъ Нароженья Сына Божого тысяча пятьсотъ девяностъ второго, мѣсяца Октебра четырнадцатого дня. На рокахъ судовыхъ земскихъ, по светомъ Михалѣ, святѣ римскомъ, водлѣ порядку статutowого приналыхъ и судовне одправо-

ваныхъ, передъ нами урядниками судовыми земскими воеводства Витебского Бальцерець Богдановичемъ Старосельскимъ—судьею, Григоріемъ Костиничомъ Косовымъ—подсудкомъ, Андреемъ Ершовичомъ Осиповскимъ—писаромъ, постановившиися очевисто у суду служебникъ ленебельможного его милости пана Льва Сапѣги—канцлера великого князства Литовского, старосты Слонимского, Ясвонского, Марковского, Мядельского, тивуна земли Жомойцкой, Ретовской, панъ Василей Обухъ оповѣдалъ тыми словы и освѣдчилъ: Ижъ што его милость князь Юрей Друцкій-Соколинскій—староста Озерійскій и Мусярскій—подкоморій воеводства Витебского имѣнье свое ойчистое, лежачое въ воеводствѣ Витебскомъ, въ Дречихъ-Лукахъ и въ Верховью его милости пану моему на имѣнье его милости Соколинское, въ повѣтѣ Оршанскомъ лежачое, вѣчными часы замѣнилъ, и черезъ слу-

жебника своего Криштофа Бальцеровича оное имѣнье въ Дречихъ-Лукахъ, на Верховью, передъ вознымъ воеводства Витебского Михаиломъ Добреевскимъ и передъ стороною, двѣма шляхтичами въ держанье и уживанье его милости урядовое уступкомъ правнымъ, podle статуту, заведши, вѣчными часы въ руки пустилъ; до того и реестръ свой заводный, описанье границы того имѣнья и пожитковъ къ нему прислухающихъ, его милость князь Юрей Друцкій-Соколинскій его милости пану моему подъ печатью и подписомъ власной руки своей и подъ печатями и зъ подписомъ рукъ пановъ печатаровъ дать рачиль. Якожъ сознанья того возного нижепомененого выписъ гродскій воеводства Витебского, также и реестръ, инвентарь заводный имѣнья Дречского и Верховского панъ Василей Обухъ передъ нами покладалъ, просечи именемъ его милости пана своего, абы тотъ выписъ гродскій Витебскій, сознанье возного, реестръ и инвентарь заводный до книгъ земскихъ воеводства Витебского записаны были. Мы тое справы, яко выпису оногo, такъ и регестру инвентару того заводчогo, печатей и подпису рукъ огледавши, и читаныхъ добре выслухавши, а ку вѣдомости нашей урядовой припустивши, за просьбою пана Василья Обуха, казалисьмо до книгъ земскихъ воеводства Витебского уписать, то есть, напервей уписуючи до книгъ земскихъ выписъ гродскій Витебскій, сознанье возного, такъ се въ собѣ маеть.

Выписъ зъ книгъ справъ гродскихъ воеводства Витебского. Лѣта отъ Нароженья Сына Божого тысяча пятьсотъ деведесать первого, мѣсеца Декабра семого дня. На рочкахъ судовыхъ гродскихъ Декабровыхъ, podle порядку статутового припалыхъ и судовне въ замку воеводства Витебского одиравованыхъ,

передъ нами урядники судовыми гродскими, одъ вельможного пана его милости пана Миколая Павловича Сапѣги, воеводы Витебского, старосты Велижского, державцы Суразского, пана нашего, на справы судовые гродскіе высажонимъ, Яномъ Войною Ромейкомъ—намѣстникомъ, Иваномъ Грегоровичемъ Уторомъ — судьею, Кузьминскимъ Иваничомъ—писаромъ, постановившия обличне обозный господарскій воеводства Витебского Михайло Тимофеевичъ Добріецкій, сознанье свое на письмѣ, подъ печатью и зъ подписомъ руки своеe, такъ тежъ подъ печатями и зъ подписомъ рукъ стороны двухъ шляхтичовъ, оказавши и самъ устне признавши, ку записанью до книгъ гродскихъ Витебскихъ подавъ тыми словы: Я Михайло Тимофеевичъ Добріецкій, возный господарскій воеводства Витебского, сознавамъ тымъ моимъ квитомъ ку записанью до книгъ гродскихъ Витебскихъ, ижъ будучи мнѣ ураду гродскаго одъ его милости пана Яна Войны Ромейка—намѣстника воеводства Витебского, приданымъ служебнику ясневельможного пана и его милости пана Льва Сапѣги—канцлера великого князства Литовского, старосты Слонимского, Ясвоньского, Марковского и Мядельского, тувуна земли Жоמוиской, Ретовской, пана Василья Обуха на обнятье маестности, прозываемое Дречилуки и Верховье, лежачое воеводства Витебского, которое тое имѣнье его милости пану канцлеру великого князства Литовского его милость князь Юрій Павловичъ Друцкій-Соколинскій, староста Озерпкій и Усвятскій, подкоморій воеводства Витебского, на вѣчность замѣнилъ на имѣнье Соколинское, лежачое въ повѣтѣ Оршанскомъ, о чомъ ширей и меновите на листѣхъ ихъ милости замѣнныхъ описано и доложено есть. Якожъ въ рѣку теперь иду

чомъ тысяча пятьсотъ деведесать первого, мѣсеца Ноябра двадцать пятого дня, будучи мнѣ возному въ томъ имѣнью Дречи-Лукахъ и въ Верховью, а при мнѣ на тотъ часъ бывшихъ стороною, людей добрыхъ, вѣры годные, два шляхтичи, въ томъ воеводствѣ Витебскомъ добре осѣлые, панъ Богданъ Богдановичъ Марковскій и панъ Федоръ Андреевичъ Богдеевичъ, передъ которою стороною, при мнѣ вознымъ служебникъ его милости князя Юрія Соколинскаго панъ Криштофъ Бальцеровичъ—тункель *) Городенскій, показавши листъ зуполный на выписѣ зъ книгъ передъ судомъ головнымъ Трибунальнымъ въ року теперешнымъ, деведесать первого, въ Минску очевисто признанымъ и одъ его милости князя Юрія Друцкого-Соколинскаго, пана его на поданье того имѣнья Дречихъ-Луку у Верховьяхъ даную, за которою моцью предомною вознымъ и передъ стороною вышпомененою панъ Криштофъ Бальцеровичъ—тункель Городенскій, тое имѣнье вышпоменное Дречи-Луки и Верховье, почавши одъ замку и мѣста господарскаго Суразскаго, оба поль рѣки Двины, ажъ подъ замокъ и мѣсто Велижи, совеѣмъ на все, то есть: зъ людьми оселыми, похожими, и пустолицами, селищами и ихъ грунтами и со всеми, а всякими пожитками и доходы, ку тому имѣнью Дречимъ-Лукомъ и Верховью належачими и прислухаючими, такъ яко се тое имѣнье Дречи-Луки и Верховье его милости князя Юрія Друцкого-Соколинскаго съ давныхъ часовъ въ границахъ, пожиткахъ, и широкостяхъ и въ обыходѣхъ своихъ мѣло и теперъ маеть моць въ держанью и

*) Слово тункель происходитъ отъ древне-нѣмецкаго *Tung* и означаетъ сельскаго судью, сотника. (Ernest Ducange).

въ вѣчное а спокойное уживанье его милости пану канцлеру великаго князства Литовскаго черезъ того помененого слугу и умоцованого его милости пана Василья Обуха подаль и поступиль. А при томъ поданью и поступенью и моць тую на выписѣ справъ суду головнаго Трибунальскаго на поданье того имѣнья одъ его милости князя Юрія Друцкого-Соколинскаго даную до рукъ томуужъ пану Василью Обуху оддалъ. Которое сее мое сознанье, на квитѣ даное, ку записанью до книгъ гродскихъ Витебскихъ далъ есьми подъ мою печатью и зъ подписомъ руки моею, такъ тежъ подъ печатьми и подписами рукъ стороны шляхты, которые при мнѣ на той справѣ были. Писанъ въ Дречи-Лукахъ, року, мѣсеца и дня вышъ писаного. У того квиту сознанья возного печатей три притисненыхъ есть, а подписанье рукъ письма рускаго тыми словы: Михайло Тимофеевичъ Добрыецкій—возный воеводства Витебскаго власною рукою, Богданъ Богдановичъ Марковичъ—власною рукою, Федоръ Авдѣевичъ—власною рукою. Которое то сознанье возного, устне учиненое и на квитѣ даное, до книгъ грод. Витебскихъ есть записаное; съ котораго записанья и сесь выписъ съ книгъ его милости пану Льву Сапѣзѣ—канцлеру великаго князства Литовскаго есть выданъ. Писанъ въ Витебску. У того выпису гродскаго Витебскаго печатей притисненыхъ есть три, а подпись руки тыми словы: Кузминскій Ивановичъ—писарь гродскій Витебскій.

А его инвентаръ заводчій въ тые слова описаны, и такъ се въ собѣ маеть: Реестръ и его инвентаръ вѣчистый, описанье границъ имѣнья Дречихъ-Луку и Верховья, лежачаго въ воеводствѣ Витебскомъ, по оба поль рѣки Двины. Котораго имѣнья граница починаеть се одъ заводу

князя Стефана Збаразского—воеводы Витебского, што заграничнымъ къ замку Суражу, а то напродь починается въ верхъ рѣчки Двины одъ Суража, зъ устья рѣчки Перепелки, гдѣ у Двину упадаетъ по правой руцѣ, у верхъ Двины тою рѣчкою Перепелкою у верхъ ажъ до Мостица, а зъ того Мостица Суходоломъ у ель рубежную, одъ Збаразского положоную, а оттуль до борка по стѣну рубежую до мху великого березового, оттуль тамъ до болота и тымъ болотомъ до рѣчки Суража, а рѣчкою Сурскою внизъ до Каспли рѣчки, то тая сторона по правой руцѣ Двины, верхъ по заводъ Збараского, а зъ другое стороны Двины рѣчки противъ Суража по лѣвой руцѣ и верхъ Двины противъ тое рѣчки Перепелки одъ рову глубокого, который се прозываетъ Колодезь, одъ того рову на низъ подле Двины до ручья, который се прозываетъ Озерки, а отъ Двины тымъ ручаемъ по границы отъ тогожъ князя Збаразского положоной, до старины на боръ, который се прозываетъ Кривый, до мху Церковного, а тамъ стороною до рѣчки, которая идетъ зъ болота Фоща, а одъ туль од того болота до пашень и дороги, которая идетъ зъ Дречи-Луки къ перевозу и черезъ дорогу тую въ той же ровъ глубокой, который се прозываетъ Колодезь, одъ которого граница пошла, то и тотъ заводъ одъ князя Збаразского у Суражу замку его королевской милости, за небощика отца моего князя Павла Друцкого-Соколинского приверненныхъ грунтовъ до Суража, ничего незаводя, але вылучивши то, за што одъ имѣнья отца моего до Шаль половицу части на него належачую. Я Юрей Павловичъ Друцкій-Соколинскій, староста Озерійскій, Усвятскій, подкоморій воеводства Витебского, ижъ то замѣнилъ на вѣчныя и

непорушныя часы вельможн. его милости пану Льву Сапѣзѣ — канцлеру великого князства Литовского, старостѣ Слонимскому, Ясвонскому, Марковскому и Мядельскому, тивону земли Жомойтское, Рѣтовскому, на имѣнье его милости Соколинское, лежачое въ повѣтъ Оршанскомъ, на што и листы межи себе на обѣдвѣ стороны замѣнные, я его милости пану канцлеру на имѣнье свое Дречи-Луки и Верховье, его милость панъ канцлеръ мнѣ на имѣнье Соколинское давши, у суду головного Трибунальскаго въ року тысеча пятьсотъ девяностъ первого, въ Минскому очевисто призналиесмо, о чемъ ширей достатечне, а меновите на тыхъ листахъ нашихъ мѣнованныхъ описано и доложено есть. Которое то имѣнье Дречи-Луки и Верховье его милости пану канцлеру великого князства Литовского, року тысеча пятьсотъ девестъ первого мѣсеча Ноебра двадцать пятого дня ведле права посполитого передъ вознымъ воеводства Витебского Михайломъ Тимофеевичемъ Добрыецкимъ и двѣма шляхтичи черезъ служебника умоцованого моего Криштофа Бальцеровича—тинкеля Городенского урядовне на вѣчное а непорушное держанье и уживанье до служебника его милости пана канцлера пана Василья Обуха на одбирание того имѣнья, одъ его милости посланому и умоцованому, поступилъ. Который обводъ границъ того имѣнья вышешпомененого всимъ реестромъ моимъ ниже меновите описаное, такъ се въ себѣ маеть:

На первой граница отъ первого обводу князя Стефана Збаразскаго ку замку подъ мѣсто Сѣразское, яко се вышеш поменило, одъ заводу князя Збаразского, одъ рушенья *)

*) Отъ обрыва.

крутого ку низъ рѣки Двины по правой стороне до устья Сенки рѣчки верштъ четыре, тою рѣчкою Сенкою до устья рѣки Двины, у верхъ Сенкою рѣчкою Озибача (?) мху, тымъ мхомъ на Верховье, Микитина ручья, по тое урочище лежитъ граница по лѣвой рудѣ одъ Двины рѣки, острова сама двора его корол. мил. Лемницкого пуцами тутъ пришла граница Бруска, имѣнья пановъ Каменскихъ, отъ того Зверохвья Микитина ручья у Лавный ручай, Лавнымъ ручаемъ унизъ Усвячу, а Усвячою рѣчкою у верхъ до Синего камня, который лежитъ у березѣ рѣки Усвячи, отъ того камня на правую руку зъ рѣки Усвячи на суходоль, тымъ суходоломъ на Пилиповые Груды, отъ Пилиповыхъ Грудъ тежъ суходоломъ на Андриискій боръ, отътуль зъ Андрииского бору на Яннуу Греду, зъ Янное Греды у рѣчку Вѣрнуе, тою рѣчкою уверхъ до мостка, который умосчонъ на старой стезцѣ, на ручью, одъ того мостка тымъ урочищемъ старою стезкою суходоломъ у рѣчку Городню, тою рѣчкою Городнею уверхъ до урочища Сапроновыхъ нивъ, отътуль Сапроновыхъ нивъ у обрубъ Леникъ дубъ, а отъ того дуба пушою до рѣчки Олешки, черезъ тую рѣчку на суходоль, тымъ суходоломъ у во обшару березинъ часчею березу гаю на мохъ чистый, прозываемый Любвицкій, тымъ мхомъ въ конецъ Сухихъ лядъ, тутъ зошла се граница, по лѣвой рудѣ Брусское за Москвою, оттуль въ концѣ Сухихъ лядъ зъ ручьемъ уверхъ урочищомъ на Князій станъ, отъ того стану черезъ лозу у великій чистый Олѣсъ, зъ того Олѣсу подъ Хоклеки лужокъ, зъ того лужку суходоломъ на великій Завязъ и подъ Кривинскій олѣсъ, зъ того Олѣсу суходоломъ въ дубъ, зъ того дуба на Усотинское верховье въ дубъ граничный, въ которомъ

еще Москва клала границу Орубезье, зъ того дуба на гору у колодезь, презываемый Мочило, тутсе зышла по лѣвой рудѣ граница Замойская зъ Велискою, отъ того колодезя Мордчанинаго у великій Кривинъ, олѣсъ, зъ того олѣсу вышла Кривка, тою рѣчкою Кривкою живою водою унизъ у рѣку Двину, зъ устья рѣчки Кривки черезъ рѣку Двину на Литовскую сторону; у Литовской стороны унизъ рѣки Двины у Глубокій ручай, оттуль ручаемъ зъ устья отъ рѣки Двины уверхъ урочищомъ у Хорошій мохъ, называемый Некотете, тымъ мохомъ на боярскій станъ Розѣздный, отъ того до сосны Боярской граничное, одъ тое сосны у Хорошій ручай, тымъ ручаемъ унизъ до Завони, отъ того урочища въ Завони, суходоломъ у розрубъ, тымъ розрубомъ у Вязмену рѣку, тою Вязменою рѣчкою на низъ до устья рѣки Сонное, тутъ зышла се граница по лѣвой рудѣ Велицкая зъ Земенскою, а по правой идетъ верховитья, оттуль унизъ до устья рѣки Трозны, тою рѣчкою Трозною у верхъ до Сенкового моху у рѣчку Сенковку, тою рѣчкою уверхъ одъ рѣки Трозны до верховья, отъкуль она вышла, тымъ мхомъ краемъ пустивши тотъ мохъ по правой рудѣ суходоломъ подле лѣсу Злавный ручай и узаль тутъ припала граница Московская Смоленская, по лѣвой рудѣ ку границы пана Бободова Глазовицкого, одъ того граница лежитъ зъ паномъ Бободомъ черезъ лугъ у черезъ Перну рѣчку, черезъ Гатище и черезъ Волонью рѣчку, ажъ до Грудки урочища, зъ тыхъ градомъ лѣсомъ рѣчку Суружичу до заводу князя Збаразского за свею въ Каспею, въ которомъ то заводъ въ Дречихъ-Лукахъ по Андриискій боръ, а зъ бору Андрииского] луктемъ управо черезъ лѣсы лугами, олсами и болоты про-

сто до рѣки Двины, въ копецъ надъ рѣкою Двиною противъ Перны рѣчки на Русской сторонѣ, а оттуль черезъ Двину на Литовскую сторону до устья рѣчки Перны и до Конца. Которыя копцы заграничны положены суть отъ ревизоровъ его королевской милости, а зъ того копца и одъ устья Перны рѣчки, просто въ гору ажъ до границы имѣнья пана Бобедова Лазовицкого въ томъ симъ заводѣ на поль грунты короля его милости Суразскіе, Которые одъ ихъ милости пановъ Сапѣгъ замѣненные, а половица грунтовъ моихъ отчистыхъ его милости пану Льву Сапѣзѣ— канцлеру великого князства Литовского, вѣчными часы замѣненныхъ, на которыхъ люде есть осѣлые, ниже въ томъ регестрѣ моемъ описаны, а другіе грунты въ пустѣ лежать, селищами, сѣножатми и зъ деревомъ бортными; въ томъ обводѣ Верховью половица имѣнья моего всего отчизного одно людми осѣло, а другое въ пустѣ лежить, а другая половица тогожъ имѣнья Верховья его милости пана канцлера великого князства Литовского здана належащо. Въ которомъ же то заводѣ и въ симъ регестрѣ инвентару моимъ заводчимъ поданные вольные меновите описаны суть: то есть въ Дречихъ—Лукахъ на первой: Ивашко Яковлевичъ—старецъ на половицы дворное пашной, якожъ зъ службы, такъ тежъ съ того копу грошей широкихъ; Андрей Ивашковичъ Станверъ половицы дворное пашни яко зъ службы платилъ копу грошей широкихъ; Васько Ивашковичъ Дубина, подъ нимъ поль службы, платитъ пулъ копы грошей широкихъ; Семъ Вилюшинъ, подъ нимъ служба земли Данилковская и приданъ Самсоновцизнѣ, платитъ копу грошей; Тишко Яковлевичъ пустошъ Бирхловское зъ службы платитъ

копу грошей съ сихъ пустошъ, Оплятинское пустѣ, которое платитъ тридцать грошей Литовскихъ. Надъ Усвядчею рѣкою Волотко Семеновичъ зъ Белинска, подъ нимъ служба, платитъ копу грошей широкихъ; Уласъ Таниновичъ зъ Огдеевское пустоши, зъ службы платитъ копу грошей широкихъ; Уласъ Гавринковское пустоши, платитъ пулъ копы грошей; Пилипъ Василевичъ а Михаль Овдеевичъ пустоши Олексеевское, зъ службы платитъ гроши сорокъ; зъ Шаблеевское пустоши Янъ Пушкаръ платитъ пулъ копы грошей. А то есть Верховье и што Верховью належитъ: Ананія зъ Теребазу, подъ нимъ служба, платитъ копу грошей широкихъ; Истома Васковичъ и Василь Дуброва зъ Васковского слѣду, подъ ними служба, платитъ копу грошей широкихъ; пустошъ Денисовская, зъ службы платитъ грошей копу; Валентый Гарабурдинъ, а Семокитинъ зъ Рокотинского слѣду, зъ службы платитъ копу грошей широкихъ; Ивашко зъ Тарасовского слѣду, зъ службы платитъ копу грошей широкихъ; Мишко Омеляновичъ на пулъ службѣ, платитъ пулъ копы грошей широкихъ; Артюкъ Усачовъ, на пулъ службѣ, платитъ пулъ копы грошей широкихъ; Лукенъ Ганко зъ Галкова, зъ службы платитъ сорокъ грошей широкихъ, а зъ приданью пустоши третьей службы Дениковское тотъ же Лукьянъ платитъ двадцать грошей широкихъ; пустошъ Шпинкина пулъ службы плата зъ нее; Сенко Вилюпа, подъ нимъ служба Титюкова, платитъ копу грошей широкихъ; Андрей Бѣлюпа, служба подъ нимъ, платитъ копу грошей широкихъ; Степанъ Аниконъ Газоновичъ, подъ ними служба, платитъ копу грошей широкихъ; Зосимъ Степановичъ зъ Кнезиновщины, платитъ петдесятъ грошей широкихъ; Лашко Прокоповичъ,

подъ нимъ поль службы, платитъ копу грошей широкихъ; Андрей Грибовичъ, подъ нимъ служба, платитъ шестдесятъ грошей шерокихъ; Гримко Парховичъ зъ Стеслича на службѣ, платитъ копу грошей шерокихъ; Петръ а Степанъ Пантелеевичи на пулъ службѣ, платитъ копу грошей Литовскихъ. Въ селѣ Клиговѣ: Васько Никипоровичъ, подъ нимъ пулъ службы, платитъ пулъ копы грошей широкихъ. Сергѣй Сметанинъ, подъ нимъ служба, платитъ копу грошей шерокихъ, Пустоши Семеновское, пулъ службы, тотъ же Сергѣй платитъ пулъ копы грошей шерокихъ; пустошь Шумелева, пулъ службы, платитъ грошей пулъ копы Литовскихъ. До того тые подданные повинны выдать зъ дому по пулъ чверти жита, по пулъ чверти пшеницы, по пулъ чверти овса, по решетѣ гороху, по курицѣ зъ дому; въ ловы иле того потреба разы услужать, до того подвода разъ въ рокъ и къ тому въ годъ службы по челоуѣку двѣ недѣли пѣшо робить и къ тому сѣножатей дворныхъ у Дречихъ-Лукахъ три, а четвертая у Верховью, до того все пуци Дречкѣ подданнымъ его королевской милости мѣщаны Суразскими такъ въ ловеньи звѣру, яко тежъ въ гонахъ бобровыхъ Поповичи, также и у Верховью зъ его милости в. паномъ канцлеромъ въ пуцахъ въ ловенью звѣрахъ и рыбъ и въ гонахъ бобровыхъ. Я Юрей Друцкѣй-Соколинскѣй по половицы мѣть, чтомъ то все его милости пану канцлеру замѣнить и въ вѣчное а спокойное держаніе все тые добра вышпейпомѣненные и описаные завель и подать и на то я Юрей Павловичъ Друцкѣй-Соколинскѣй дать семи вельможному пану его милости пану Льву Сапѣзѣ—канцлеру великого князства Литовского сесь мой заводчѣй вѣчистый реестръ, то есть инвентаръ заведенья и поданья моего подъ

моею печатью и зъ подписомъ руки моею, а для лѣпшого свѣданья и твердости, за устною и очевистою просьбою моею, будучи одъ мене очевисте прошоные до сего регестру моего, инвентару, печати свое приложили и хто писати умѣль и руки свое подписали, шляхта люди добрые, и его милость панъ Андрей Вороней—писарь земскѣй Оршанскѣй, а панъ Грегорій Лентовскѣй—хоружѣй Оршанскѣй. Писанъ на Сокольнѣ, лѣта одъ Нароженья Сына Божого тысеча пятьсотъ девятдесятъ первого, мѣсяча Декабра двадцать осьмого дня. У того инвентару печатей три притиснены, а подпись рукъ письмомъ рускимъ и польскимъ тыми словы: Юрей Друцкѣй-Соколинскѣй власною рукою; Андрей Вороней—писарь земскѣй Оршанскѣй, рукою власною; Грегорій Лентовскѣй — хоружѣй Оршанскѣй—ренко власно. Которое то оповѣданье служебника его милости пана канцлера великого князства Литовского пана Василья Обуха и выписъ градскѣй Витебскѣй сознанья оного возного, такъже тотъ инвентаръ заводчѣй имѣнья Дречихъ-Лукъ и Верховья, одъ его милости князя Юрья Друцкого Соколинского даный, до книгъ справъ земскихъ воеводства Витебского записанъ есть, зъ которыхъ и сесь видимусъ подъ печатями и за вѣдомостью нашою урядовою и за писарствомъ пана Миколая Горки—писара земского Витебского, сего року тысеча шесть сотъ тридцать осмого, мѣсеча Октебра двадцатого дня его милости князю Герониму Друцкому-Соколинскому есть выданъ. Писанъ въ Витебску. У того видимусу подписы и инскрипція тыми словы: Миколай Гурко — писарь земскѣй Витебскѣй. На рокахъ Михаловскихъ року тысеча шесть сотъ осьмьдесятъ первого, мѣсеча Октебра тринадцатого дня сесь экстрактъ панъ Стефанъ Танагорскѣй до актъ подаль.

Przy której suscepcie podpisy rąk urzędników in eum tenorem: Na mieyscu imci pana sędziego—Krzysztof Woyna Jasieniecki mр., Іосафъ Казиміръ Гурко—подсудокъ Витебскій, Адамъ зъ Брусилова Кисель—писаръ земскій Витебскій. Скориговаль съ книгами Рызинь. Ктóry то takowy vidi-

mus, za podaniem onego przez wyż wyrażonego imci xiędza Augustyna Nowosielskiego ś. Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiej sekretarza, superiora Witebskiego, do akt iest do xiąg urzędowych grodzkich powiatu Grodzieńskiego, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, przyjęty y wpisany.

1706 г.

Изъ книги за 1706 г., листы 106—107.

2. Жалоба подканцлера Шуки на хоругви войска Сапѣговъ, произведшія разныя опустошенія въ имѣніи Сидрѣ.

Управитель подканцлера в. кн. Литовскаго—Шуки отъ имени владѣльцевъ мѣстечка Сидры и другихъ лицъ приносятъ жалобу на хоругви Сапѣговъ, которыя произвели въ этомъ мѣстечкѣ слѣдующія опустошенія: сначала они пограбили все движимое имущество и зажгли мѣстечко съ принадлежащими къ нему деревнями, потомъ, остановив-

шись въ этой волости на постоя, вымогали у крестьянъ излишнее количество денегъ, поугоняли скотъ, въ прудахъ попускали воду и остановили двѣ мельницы, самаго управителя отвезли за 20 миль и отравили его пѣшкомъ назадъ; вообще причинили убытковъ до 150,000 польскихъ злотыхъ.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego szóstego, miesiąca Julii piątego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości u akt grodzkich Grodzieńskich stanowszy personaliter imé pan Jan Koncerowicz, na ten czas zawiadowca majątności Sidry; dóbr iasnie wielmożnego imci pana Stanisława Antoniego na Szczuczynie y Radzinie Szczuki, podkanclerzego w. x. Lit., Lubelskiego, Większanskiego etc. starosty, y Konstancyey Maryanny z Potoka Potockiey Szczuczyniey, podkanclerzyney w. x. Lit., małżonków dziedzicznych, żalił się y z ciężkim niechrześcijańskiego postępku obwinieniem protestował naprzeciwkommendorowanym koni dwóch set, wołoszy prawdziwey y ludu polskiego z party iasnie wielmożnych ich mość panów

Sapiehów, iż oni za umyślnym instinktem y złośliwą naprawą pewnych osób, których wymienienie czasu zachowuje sobie protestant, zpomniawszy Pana Boga y summienia nie po chrześcijańsku dokazując iakoweys zemsty pomienionych osób nie wymienionych, przeciwko którym zostawuje się wolne wymówienie y upomnienie prawne ze dwóch set ludu, iako się namieniło czyli więcej albo mniej osób wynaszającymi, dnia dwudziestego wtórego miesiąca Marca, w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym szóstym, koło południa wpadszy w miasteczko Sidry y wsi do niej należące, wprzód mieszczan, tak żydów, iako y chrześcian, tudzież poddanych okupować się przymusiwszy, a potem ze wszystkiego zrabowawszy, cokolwiek się mogło

znaleś gdziekolwiek fantów y pieniędzy, tak u żydów, iako y mieszczan zabrawszy, wraz miasteczko y wieś zapalili, domy, gumna, spichlerze, browary, winnice, dwory szlacheckie zastawnicze y innych poddanych w popioł obrócili, iako się na osobnym regestrze do xiąg podaie tak dalece, że z tak znaczney włości y wsiów sama się tylko została pustynia, który to niezbożny y niechrześcijański uczynek popełniwszy y urzędnika pomienionego z zamku w pole wywiodszy, zbiwszy i ze wszystkiego odarszy, pałac w tey że Sidrze opanowawszy, do skarbcu dwoie drzwi iedne z wewnętrznym zamkiem, drugie z wielką klódką wybiwszy, z szczętem zrabowali, w którym to skarbcu były naprzód rzeczy urzędownie spisane przy odbieraniu tych dóbr po śmierci niegdy wielmożnego imci pana Krzysztofa Potockiego, starosty Jabłonowskiego, a powtórnego imci pana Jana Butlera, starosty Drogickiego małżonki, iako pani dożywotniey na ich dobrach złożone y do rosprawy trybunalskiej pod pieczęcią zostawione były, a potym insze szlacheckie składy znajdowały się, mianowicie: iey mci pani Heleny Stanisławskiej, czesznikowey Warszawskiej, gotowe pieniądze, tyńfy, orty, szostaki, srebro stołowe y insze mobilia w skrzyni dębowey za kluczem iey mci y pieczęciami, w czym sama obszerniey poda swoiey szkody regestr, ponieważ nie u protestanta, ale u iey mci pani Heleny Chomiczowey, a teraz powtórnego małżeństwa Borkowskiej, iako będącey przed tym na urzędzie Sidrzańskim z woli iasnie wielmożnych zwysz pomienionych dziedziców Sidrzańskich, zostawione były, od pomienionego skarbcu klucze y zostawać miały aż do oddania tych rzeczy według trybunału głównego koronnego Lubelskiego z ich mciami pp. Butlerami ferowanego, komu by należało, iednym słowem, cokolwiek tam było dziedziców po-

mienionych y cudzych rzeczy: skrzyń, szkatuł, futer, materyi, srebra, złota y inszey wszelkiej ruchomości od mała do wiela zabrali y zagarnęli, mocą y władzą niaizdową, pod praetextem wojny Szwedzkiej, odgrazając dalszym ogniem y ruiną inszych dóbr tychże iasnie wielmożnych dziedziców, przez który to ogień y zgubienie prawie całej włości, a oraz zrabowanie taxuią ich mość szkody swoje poczynione naymniey na summe sto piędziesiąt tysięcy złotych polskich, o co wszystko temu imć pan zawiadowca Sidrzański protestuie się y żali się imieniem principalów swoich y wszelką drogę do windikowania y dochodzenia takowych excessów, szkody niechrześcijańskiego postępkę zapalczywey zemsty zachowuie, iako osobom pewnym, których tu z respectu imienia godnego nie spomina, wymienić iednak każdego czasu gotów będąc po tym gwałtownym niechrześcijańskim naiezdzie. Powtórnie chorągiew pancerna iasnie wielmożnych ich mość pp. Sapiarów poruczeństwa imci pana Alexandrowicza, starosty Puiańskiego, zaiechawszy dnia dwudziestego dziewiątego miesiąca Aprila, roku pomienionego, włość też samą przez niedziel trzy we dworze stojąc z chorągwią z dymu iednego według abiurat wybierali po talerów bitych sześć na miesiąc ieden, a za miesiący sześć upominali się, co lud ubogi barzo zdezelowany nie mógł zadość uczynić y pieniędzy tak wiele wybrali, co się pokaże osobliwym registrem, wreszcie bydło z miasteczka, wsi wszystkich stadami zagrabione, inwentarze dworne folwarku Mikielewskiego, Kazimierzkowskiego do szczętu zabrali i inwentarz dworu Krzysztofowskiego. Tegoż czasu imć pan Adam Micuta, rotmistrz chorągwi Wołoskiej iasnie wielmożnych ich mość pp. Sapiarów wziął za częstokrotnym upominaniem się tak bydła dwornego, z miasta y włości, iako y inwentarżów za-

branych nie oddali, na ostatek też sama chorągiew poruczeństwa imci pana Alexandrowicza stawow dwa w mieście Sidrze poddworem spuściwszy, ryby wszystko wybrali y młynów dwa przez te spuszczenie wody oschły, a wychodząc z chorągwią mianowanego zawiadowcę za wartę wzięwszy aż mil dwadzieścia siedm zaprowadziwszy y odebrawszy koni pięćcioro niemal piechotą puścili, co trudno i niepodobna tak ciężkich y nieznośnych exorbitancyi poczynionych y opisać. O co wszystko chcąc żałujące iasnie wielmożni ich mość z obżałowanemi in foro fori prawem czynić, szkod, paen y win prawnych requirować, dali tę swą solenną protestacyą, a oraz zostawiając sobie salwę spisania y podania regestrów wszelkich szkod, także poprawienia y przyczynienia albo umniejszenia tej protestacyey, lub drugiey podania u każdego sądu y u xiąg którykolwiek zapisać, co iest zapisano.

Przy którym opowiedaniu tegoż roku, miesiąca y dnia wysz na dacie pisanego, stanowszy oczewisto generał iego królewskiej mości niżej mianowany skrypt swój relacyiny w teyże sprawie ustnie zeznał y ku zapisaniu ad acta podał w te słowa:

Ja ienerał iego królewskiej mości powiatu Grodzieńskiego czynię wiadomo tym moim relacyinym skryptem, iż w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym szóstym, miesiąca Marca dwudziestego czwartego dnia, przy stronie szlachcie, panach Pawle y Jakubie Zahorskich, byłem użytym od imci pana Jana Koncerowicza, na ten czas zawiadowcy Sidry, iasnie wielmożnych ich mość panów Szczuków, podkanclerzych w. x. Lit., małżaków, przybywszy do pomienioney Sidry do dworu, naprzód mianowanego zawiadowcę na pościeli leżącego, bardzo chorego, zbitego, ledwie żywego widziałem: za okazywaniem, czupryna wyrwana, oczy popodbiane, twarz,

szcya kanczukami zbite, razy krwawe, ręce, piersi, pleca, nogi, wszystek zbity, zekrwawiony plazami, od strzelby rurami sinich razów krwią naciekłych y zliczyć niepodobna było. W tey że Sidrze w pałacu do skarbcu dwoie drzwi, iedne z wewnętrznym zamkiem, drugie z wielką kłódką wybite, w którym to skarbcu były złożone rzeczy urzędownie spisane przy odbieraniu ieszcze tych dobr po śmierci niegdy wielmożney Bogumily z Goraia, pierwszego małżeństwa, zesłego wielmożnego imci pana Krzysztofa Potockiego, starosty Jabłonowskiego, a powtórnego imci pana Jana Butlera, starosty Drogickiego, małżonki y do rozprawy trybunalskiej pod pieczęcią zostawione były y insze szlacheckie składy, iako to: iey meci pani Heleny Stanisławskiej, czesznikowey Warszawskiej, gotowe pieniądze, tyńfy, orty, szostaki, srebro stołowe y insze mobilia w skrzyni dębowey, która odbita y pieczęci oddarte, co kolwiek tam było dziedzica y cudzych rzeczy, skrzyń, szkatuł, futer, materii, srebra, złota y inszey wszelkiej ruchomości od mała do wiela, iako mienili, funditus zabrali; w mieście Sidrze iednych mieszkalnych domów sześćdziesiąt porządnych, oprócz szpichlerzów, browarów, winnic, stajen, gumien, chlewów spalili—iedne popielisko; wieś Siekierkę, Słomiankę, Berwicę, Makowlany, gumna wszystkie ze zbożem y dwor z gumnem dwornym, w zastawie będący u imci pana Skuldeckiego, funditus popalili—ieden popioł y głównie ieszcze kurzące się z mianowaną szlachtą, ze mną będącą, oglądałem, który to bój, odbicie skarbu, rzeczy zabranie y popalenie być stałe od Wołoszy prawdziwey y ludu polskiego na to kommenderowanych, pasły iasnie wielmożnych ich mość panów Sapiehów koni ze dwieście więcej czyli mniej, iako powiadali, do tego złego uczynku było, od tegoż mianowanego imci pana zawiadowcy Sidrze-

skiego powtórnie z tąż pomienioną szlachtą do tey że majątności Sidry dnia dwudziestego siódmego Junii, roku pomienionego przyechawszy stawów dwa za raz pode dworem spuszczoney, rybę wyłowiono, młynów dwa oschłych widziałem, iako mienili, stojąc we dworze przez niedziel trzy z chorągwią miasta Sidry y całej włości zdezelowanych, podług abiurat zaprzysiężonych z dymu po talarów sześciu wybierając za miesięcy sześć wydawać kazali, wybrawszy ile mogli, a na ostatek bydło dworne na włości stadami zagrabili, inwentarze dworne folwarku Mikielewskiego, Kazimierzowskiego wzięli y inwentarz dworu Krzystofowskiego; tegoż czasu imé p. Adam Micuta—rotn. chorągwi Wołoskiej, iasnie wielmożnych ich mość panów Sapiehów zabrał, a odchodząc chorągiew pancerna iasnie wielmożnych ich mość panów

Sapiehów poruczeństwa imci pana Alexandrowicza—starosty Puiańskiego, nie kontentując się tym, że niemało exorbitancyi poczyniła, zawiadowcę Sidrzańskiego wziawszy, za dwadzieście siedm mil :zaprowadziwszy, koni zabrawszy niemal piechotą puścili. Co obszerniey w procesie opisano iest. A tak ia ienerał, com widział y słyszał, nato ten mój skrypt relacyiny z podpisem ręki moiey y z pieczęciami strony szlachty przy mnie bylecy wydałem. Pisan w Sidrze, roku, miesiąca y dnia ut supra. U tey relacyi podpis ręki ienerała tymi słowy: Marcin Jowonewski, ienerał iego królewskiej mości p-tu Grodzieńskiego. Która to relacya przy opowiedaniu za ustnym y oczewistym przez w wierzchu mianowanego ienerała zeznaniem do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego wpisana.

1707 г.

Изъ книги за 1707—1708 г., листъ 118.

3. Жалоба Ивана Богуша на Могилевскихъ базилианъ и тамошній магистратъ.

Иванъ Богушъ приноситъ жалобу на Могилевскихъ базилианъ и мѣщанъ въ томъ, что они, завладѣвши его плацами, не хотѣли отдать ихъ по востребованію, и обѣщали возвратить послѣ возвращенія ихъ радцы Хоментовскаго; встрѣтившись

же въ дорогѣ съ Хоментовскимъ поименованный Богушъ не только не получилъ удовлетворенія, но подвергся еще разнымъ насиліямъ, во время которыхъ у него были отняты радцею документы на право владѣнія плацами.

Roku tysiąc siedmsetnego siódmego, miesiąca Januarii siedmnastego dnia.

Personaliter postanowiwszy się solennie protestował się ziemianin ikmei powiatu Grodzieńskiego imé pan Jan Bohusz na wielbnych oo. bazylianów monasteru brackiego

Mohilewskiego, to iest na wielbnego oycy Sylwestra Tracwicza, iako namiestnika episkopiey Białoruskiej a ihumiena pomienionego monasteru brackiego Mohilewskiego y inną starszynę bracią, w tym monasteru zostającą, oraz y na cały magistrat tamecz-

nego miasta, a to na samych starszych pana Theodora Kazanowicza y p. Bazylego Chomentowskiego y na wszystkich mieszczan Mohylewskich, iako w spólney radzie y namowie z sobą będących, aktorów y pryncypałów, o to, iż gdy żalujący imć pan Jan Bohusz w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym siódmym, miesiąca in Januario przybył do Mohyléwa, z pokazaniem tak oo. bazylianom, iako magistratowi y mieszczanom Mohilewskim spraw swoich wieczystych samych oryginałów y innych dokumentów na pewne place sobie należące, a w tych prawach specificie opisane w mieście ikmci Mohilewie będące, a na tenczas w nienależitym dzierżeniu tak oo. bazylianów, iako y mieszczan Mohilewskich zostaiące, upraszaiąc, ażeby te place, żalującemu imci należące, ichmć oo. bazyliani zniosszy się z wysz mianowanym magistratem Mohilewskim in realem possessionem podali y postąpili; a ichmć oo. bazylianie y mieszczanie Mohilewscy, korzystaiąc z tych placów, na których mieszczan za iurysdycczan swoich ufundowali, usiłuiąc one osiągnąć, niby deklaracją iaką przywrócenia tych placów, protestanta zbili y upewnili tym, iż kiedy protestant z Królewca powróci z wespół iadącym szlachetnym panem Bazylim Chomentowskim, raycą y mieszczaninem Mohilewskim, natenczas we wszystkim żalujących w tey praetensyi uspokoić mieli. Gdy

tedy żalujący, upewniony będąc taką obżalowanych deklaracją, z pomienionym panem Chomentowskim, mieszczaninem z miasta Mohilewa, w drogę ku Litwie pod Grodno, a ztamtąd do Królewca w tym tysiąc siedmsetnym siódmym roku, miesiąca Januarii siedmnastego dnia, puścił się, nie dojeżdżaiąc do miasteczka Żołudka, w powiecie Grodzieńskim leżącego, pomieniony szlachetny Chomentowski przepomniawszy boiaźni Bożey y srogości prawa pospolitego, zniosszy się z czeladzią swoją, a sprawuiąc się podług informaciey obżalowanych pryncypałów swoich, śmiał y ważył się gwałtownym rozbóynicznym sposobem żalującego imci pana Bohusza tyransko a niemilosiernie kiami tak zbić, skaleczyć, y żalującego w stronę z drogi zwiózszy porzucił, a te wszystkie sprawy na wyszopisane place Mohilewskie do siebie odebrał, teraz tedy imć pan Bohusz, iako o zabranie rozbóynicznym gwałtownym sposobem spraw, w których szkody ponosi, na złotych tysiąc pięćset, o tyrańskie zbicie siebie samego na dobrowolney drodze y o wszystkie zwyż wyrażone praetensie, przez co do wyniesienia infamii wskazania obżalowanych na łapanie y na gardło, o szkody, nakłady prawne, chcąc iure agere, dał tę swoją manifestacją do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego zapisać, co iest zapisano.

1709 г.

Изъ книги за 1709—1710 г., стр. 127.

4. Жалоба Ивана и Констанціи Верещинскихъ на жолнеровъ драгоніи войскъ гетмана в. кн. Литовскаго.

Въ этомъ документѣ излагаются подробности жолверскихъ нападений. Они состояли въ слѣдующемъ: жолнеры позволяли себѣ грабить крестьянъ и насиловать женщинъ; избили до полусмерти роженицу, а дитя убили; сломали двери въ церкви

и ограбили оную; избили священника; избили помѣщицу, шляхтича и ограбили его, и т. д. На жалобы жителей ротмистръ отвѣчалъ угрозой, что онъ расправится еще лучше, если они только осмѣлятся его беспокоить.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego dziewiątego, miesiąca Decembra czwartego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józepha Kotowicza, starosty Grodzieńskiego, ustanowicnym, solenniter się manifestując żalowali y opowiadali imé pan Jan Woyna—sędzie ziemski Piński, imci pani Konstancya z Wereszczyna Wereszczynska — łowczanka ziemi Chelmińskiej Woynina — sędzicowa ziemska Pińska, małżonkowie, także y imé pan Stanisław z Wereszczyna Wereszczynski — skarbnikowicz ziemi Chelmskiej — towarzysz chorągwi Petyhorskiej iaśnie wielmożnego imci pana Mruszka—generala-maiora woysk ikmci w. x. Lit. przeciwko imci panu Ignacemu Miele — kapitanowi ikmci chorągwi dragoniskiej, iako samemu w uczynku pryncypałowi ichmé pp. Freytakowi regiment - kwatermistrzowi, Worłowi y Wolkowi—chorążym żołnierzów caley chorągwi dragoniey ludzi stu trzydziestu hetmana w. x. Lit., oto, iż w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym dziewiątym, miesiąca Nowembra dwudziestego pią-

tego dnia, obżalowani ichmé naiechawszy na wieś, Siolko nazwane, do majątności Lipska Woynińskiego należąca, w powiecie Grodzieńskim zostaiącą, różne exorbitantie czyniąc, ubogich poddanych ciemiężąc, ruinowali, gospodarzów biąc porozpędzali, dóbr onych iak mogli zabierali, niewiasty profanowali y ciężkie kriminały popełniały, niewiastę gospodynią położnicą Kiecieniewą dni kilka po porodzeniu dziecięcia bardzo chorą zbili, zekrwawili, Pan Bóg wie, ieżeli żywa będzie, bo iuz y mowę zabierać poczęła, a dziecko małe na imie Elżbietą Kiecieniownę o ziemie rzuciwszy tak ciężko uderzyli, że wraz skonalo; tym się ieszcze nie kontentując, w miasteczku Lipsku Woynińskim cerkiew odbili, oycę przezbitera na imie Wawrzynca Hołowka skonfundowawszy, zbili y sturbowali, samą żalującą ieymé panią Woyninę—sędzicową ziemską Pińską gwałtownie napadszy na też pomienioną cerkiew confundując, targaiąc wniwecz obracając, przy nadziei będąca, pod wartę wziwwszy, nie obserwując świętnicy Boskiej, do imci pana Michała kapitana gospody zaprowadzili, imci pana Stanisława Wereszczynskiego natenczas tam będącego, nic niewin-

nego, wziwszy flint rurami podboki stursali y iak iakiego zloczynca wodząc zbili, zmorowali, ledwie tylko wżyciu zostawili, koni dwoie szerścią gniadego y karogniadego, z kulbakami, pistoletami, letko rachuiąc wartych dziewiędziesiąt talarów bitych, ze wszystkim wzięli, ładownicę z pasmą iedwabną, paski srebrne y musztuk srebrny od szabli oderwali, kosztuiące sześciu talarów bitych, słuźącego imci p. Wereszczyńskiego, szlachcica rodowitego, pana Andrzeia Jucewicza, iadącego z cerkwi na dobrowolney drodze zastapiwszy z tyłu w lewe ramię zacieli y mało wszystkiewy łopatki z ręką nie odcieli, pistolety odebrali, kosztuiące talarów bitych dziesięciu, czapkę barankową tyńfów sześć, bótów parę tyńfów trzy, także forysia imci pana Woyny y samey ieymści na imie Karpuka Waśkiewicza, natenczas z ieymć będącego, przy kolesie y rzeczach zostawionego na drodze, w głowę niemilosiernie zacieli y nie mało szkód oprócz kryminału na sto piędziesiąt talarów bitych uczynili y gdy o to żaluiące ichmć, obżałowanego imci pana kapitana donosząc skarżyli się y o sprawiedliwość prosili, obżałowany imć pan kapitan sprawiedliwości z żołnierów nie uczyniwszy y nie z zabranych rzeczy y koni nie odawszy, iako za wolą obżałowanego tak się stało, ieszcze na ostatek srogie odpowiedzi y pochwalki zabiciem grożąc czynił, ieżelibym więcej mieli upominać, żaluiące ichmć poniosszy tak wielką szkodę, krzywdę y opressią o to wszystko chcąc z obżałowanym imć in foro competenti prawem czynić, szkod, paen, win y wykładów prawnych dochodzić, dali tę žalobę swą z wolnym oney meliorowaniem, ieżeli tego potrzeba będzie ukazywała, do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co iest zapisano.

Przy którym opowiadaniu tegoż roku, miesiāca y dnia wyż na dacie pisanego, sta-

nowszy oczewisto ienerał ikmci niżej pisaney, relacją swą w teyże sprawie ustnie przyznał y ku zapisaniu ad acta podał w te słowa:

Ja ienerał ikmci powiatu Grodzieńskiego niżej wyrażony czynię wiadomo tym moim relacyinym kwitem, iż w roku terazniejszym tyśiąc siedmsetnym dziewiętym, miesiāca Nowembra dwudziestego ósmego dnia, przy stronie szlachcie, panach Józepie y Kazimierzu Zawackich, byłem użytym od imci pana Jana Woyny—sędzica ziemskiego Pińskiego y samey iey mci pani Konstancyey Wereszczynskiewy Woyniney, małżonków, także imci pana Stanisława Wereszczyńskiego, skarbnikowicza ziemie Chełmskiewy, do folwarku, nazwanego Rohożyna, w powiecie Grodzieńskim leżącego; tamże przybywszy znalazłem samą iey mci panią Woyninę bardzo chorą, ledwo żywą, sturbowaną, imci pana Stanisława Wereszczyńskiego wszystkiego zbitego, zekrwawionego flint rurami, krwią ściekłego, u pana Andrzeia Jucewicza, służy imci pana Wereszczyńskiego, z tyłu w lewey ręce w ramieniu rozcięty bardzo szkodliwy, na którą kalekę będzie, forysia imci pana Woyny, na imie Karpuka Waśkiewicza, w głowę raz zadany bardzo szkodliwy, z którego razu kości isć będą, widziałem, przy którym boiu koni dwoie z kulbakami, pistoletami, szerścią gniadego y skaro-gniadego, kosztuiących talarów bitych dziewięćdziesiąt, od szabli paski srebrne y musztuk srebrny, ładownicę z taśmą iedwabną odebrali, kosztuiącą talarów bitych sześć, słuźącego imci pana Wereszczyńskiego, pistolety talarów dziesięć, czapkę barankową tyńfów sześć, bóty tyńfów trzy. Ztamtąd do wsi, Siolka nazwanej maiętności Lipska Woyninskiego, w tymże powiecie Grodzieńskim leżącey, za użyciem z pomienioną stroną szlachtą przy-

królewskiej mości konstytucyami i statutami surowo y należycie opisanych, tudzież prowentów stołowych nayiaśniejszym królom panom swoim w ekonomiach stołowych amore et lege publica od całej rzeczy-pospolitey pozwolonych y aprobowanych, indemnitati et integritati wielmożnych imć pana Franciszka Goltza—starosty Szredzkiego, generalmaiora woysk iego królewskiej mości, incci pana Stanisława Mlockiego—starosty Zakroczymskiego, incci pana Waleryana Kicińskiego—pisarza naywyższego skarbu, kommissarzów y rewizorów generalnych iego królewskiej mości, tudzież incci pana Macieia Grabowskiego—metrykanta koronnego skarbowego, subdelegowanego kommissarza iego królewskiej mości do ekonomiey Grodzieńskiej, leśnictw y puszc w. x. Lit. ad mensam regiam należących y wielmożnego incci pana Karola Henryka Leubnitza—łowczego nadwornego w. x. Lit., ex vi muneris sui y z uniwersałow sobie eo titulo od iego królewskiej mości danych, także incci pana Kazimierza Preycza—podłowczego w. x. Lit. duplicii caractere tak ex brachio kommissiey iego królewskiej mości, iako y incci pana łowczego nadwornego Litewskiego do zatamowania potaszów y towarów leśnych y zabiezenia ruinie puszc w. x. Lit., do stołu iego królewskiej mości należących, autorizowanego y ordynowanego, y incci pana Jana Bilmina, pana Daniela Kornikowicza, Jana Markielewicza, Mikołaiia Herynka—strażników, Michała Baltazara Millera—strzelca od boku iego królewskiej mości tu zesłanego, swoim y inszych w obductiey wyrażonych y strzelców w leśnictwach iego królewskiej mości Perstunskim y Przelomskim zostaiących, (które leśnictwa iego królewskiej mości oycowie kameduły paleniem potaszów ultra omne ius et fas, y osadzonemi nowemi kulturami pustoszyli,

y zwierza pro libitu suo zażywaią), imieniem solenną et in forma iuris firmissima przeciwko wielebnym oycom, imć xiędzu Emilianowi przeorowi, xiędzu Leonardowi Bartu, Antoniemu y całemu konwentowi kamedułow Wigierskim, iako antesignariis y niżej opisanych excessów, violencyi, securitatis publicae postposicyi, invectionis in auctoritate ac iura maiestatis, lanienae nad ludźmi iego królewskiej mości, a bliźniemi swemi y wszelkich effrenata lingua contemptów obec żywości authorom, honor maiestatu iego królewskiej mości despotice traktującym, czego by się y sam Panier na sobie refere wstydał, ale da Bóg przy sprawie wszystko się to wyiawi, y pryncypalom tam actibus quam verbis, ac si criminis laesae maiestatis reos; tudzież incci panu Lubaszowi Sokolowskiemu, Krzystofowi Liszczyńskiemu, Stefanowi Pyrskiemu, Janowi Sobolewskiemu—urzędnikom, Marcinowi Ciborowskiemu, Jakubowi Malarczykowi—strzelcom, y innym kilkudziesiąt wielebnym oo. kamedułow de nomine et cognomine lepiej wiadomym, iako comprincypalom y społecznikom, adhaerendo videndove iuz dawno uczynioney zaniosl protestacyą o to: iż pomienieni ichmość oo. kamedule Wigiersey, zapomniawszy boiaźni Bożey, miłości bliźniego y commiseratiey nad nim, pominąwszy winną in fundatricem iego królewskiej mości maiestatem reverentią, nieobawiając się owey noty, że omnium malorum pessima ingratitude, gdyż y same zwierzęta tę maią ku dobrodzieiom swoim pietatem, że ich verentur et reverentur, oni rebellione ducti, infirma ieszcze, bo podobno stante protestatione rzeczy-pospolitey, iura fundatiey swoiey maiąc, porwali się, nieuważaiąc tego, że scelus est odisse parentem, czego by saecularismus erubesceret, na to religiosa ośmieliła się modestia, a do tego bez respektu

na doskonałość rozumu y reflexyey na to, że qui per alium agit, per se facere videtur, przeciwko prawu uniwersalnemu y particularnemu, securitatem et immunitatem ludzi na usłudze królów panów będących waruiacemu, malum pro bono oddając, chlebem królewskim pustynia Wigierska wytuczona recalcitravit, kiedy ręką tą, która odbiera beneficia, oddaie maleficia; oneż na ludzi iego królewskiej mości temerarie ac nefando ausu podnosząc, a w ludziach principem tangendo y pro munere vulnus oddając tak dalece, że quos pavit ledwie by nie pauere potrzeba. Niekontentując się anterioribus violentiis et praeiuditiis maiestatowi, prawu, y prowentom stołu iego królewskiej mości po kilkakroć poczynionych, iako to: naprzód wygnaniem z żywey Wody, za dekretem trybunalskim extra forum otrzymanym, imci pana Preycza—podłowczego w. x. Lit., z wyrazney woli iego królewskiej mości tam ordynowanego, a potym od ichmość oo. kamedulów per quaesitas artes wyrzuconego y pokaleczonego. Potym wygnaniem strażników w puszczy Perstunskiej y Przelomskiej, iego królewskiej mości osadzonych, których iako na jedno ludibrium za szyję na postronkach powiązawszy, zbitych przy koniu prowadząc, z puszcze powyganiali, iako o tym y o inszych exorbitancyach, które concomitabantur te violentie, protestacye y obductie eo nomine zanesione wyrazniey edisserunt, które też, praesenti protestatione zupełnie reassumuntur. Ważyli się dnia w obductiey wyrażonego, zebrawszy złych y zawziętych intencyi swoich executorów kupę swywolną, w strzelbę, w dzidy, w kosy, w berdysze y kiie okowane uzbroioną y przybraną, kilkadziesiąt ludzi w sobie zawierającą, nocnym sposobem, spiącego w gospodzie u Macka budnika imci pana Preycza—podłowczego Litewskiego, zinstru-

mentami należytemi y uniwersalami na zatamowanie potaszów y towarów leśnych y zabezpieczenie ruinie puszczy w leśnictwach Perstuńskim y Przelomskim iego królewskiej mości, ex mente et pro interesse regio ordynowanego y listem swoim o tey delegatye swoiey imć xiędza przeora Wigierskiego obwieszczającego, naysć y porwawszy za łeb włoczyć, bić y animować ludzi swoich do tego, aby co mogli złości y tyraństwa wywierali nad nim, tamże słowy nieuczciwemi y szpecącemi usta kapłanskie, tak imie imci pana Preycza lżyli, iako y na maiestatu honor invehebantur, konie, suknie, pieniądze, porządki, strzelbę, unwersały, przywileie y papiery różne pozabierali. Nawet y koszulę podarli, ponczochoy zdieli, y podole obnażyli przeciwko wszelkiej verecundiey wstydwowi nieprzypuszczając, y tak zbitego związanego trzymając udali się do strażników y strzelców iego królewskiej mości y osoczników, tam także personaliter sami oo. kamedule pistoletami y muszkietami uzbroiwszy się, niby to ordinem theutonicum re-assumując, kommenderowali owę swoią swywolną zgraię y przywodzieli bić, zabiać, nogi y ręce przetręcać, rozkazując, nawet y topić. Jakoż posłuszna drużyna y lud ów swywolny rozkazom officerów swoich y przywodników wszystko wykonał, kiedy y krwi szlacheckiey zaiadłość duchowna nie przepuściła, bo y braci szlachecie kiymi się dostało. Także strażnikom, strzelcom, osobliwie Millerowi, od boku iego królewskiej mości tu przyslanemu, któremu y barwę królewską y munderunek wzięto, y wszystkich zbitych, zmęczonych, zkrwawionych, konie, suknie, kulbaki, porządki, pieniądze, drugim y koszule pozabierano tak dalece, że gdyby z tatarskiey abo tureckiey niewoli kto się powrócił, tedy by takiej figury nie reprezentował, iako ludzie królewscy od

iechawszy, widziałem niewiastę gospodynię Połonieią Kieciową w połogu niedawną po dziecięciu wszystką zbitą, ledwie znać co mówi blisko czekającej śmierci, Pan Bóg wie, jeżeli od tego bicia wynidzie y niemalo niewiast teyże wsi poprofanowanych dla iednego wstydu imionami y nazwiskami nie wymieniali się y siła szkod w zabranii rzeczy poczynionych mienili być stałych, dziecie male na imie Elżbietę Kiecieniową zabite widziałem y przed różnemi ludźmi praezentowałem; oycą praezbitera cerkwi miasteczka Lipska na imie Wawrzyńca Hołowkę zbitego, krwią naciekłego, trudno y wypisać iakie exorbitancie poczynili, iako mienili na sto pięćdziesiąt talarów bitych w zabranii rzeczy, oprócz kryminalów, naczynili, co obszerniey w processie opisano y do-

łożono iest. Który to kryminal y gwałt być stały od imci pana Ignacego Micela—kapitana chorągwi dragónskiey ichmciów panów Norta y Wolka chorążych, Freytaka regiment-kwatermistrza y innych żołnierzów iasnie wielmożnego imci pana hetmana w. x. Lit. A tak ia ienerał, com widział y słyszał, na to wydałem ten mój relacyiny kwit z podpisem ręki moiey y z pieczęciami strony szlachty przy mnie byley. Pisan ut supra. U tey relacyi podpis ręki ienerała tymi słowy: Stefan Jodkowski, ienerał iego królewskiey mości powiatu Grodzieńskiego. Która to relacya za ustnym y oczewistym przez w wierzchu mianowanego ienerała zeznaniem do xiąg grodzkich Grodzieńskich iest wpisana.

1710 г.

Изъ книги за 1709—1710 г., листъ 265—266.

5. Жалоба комиссаровъ Городненскихъ на ксендзовъ камедуловъ о нападеніи и разбоѣ.

Въ этомъ документѣ излагаются разныя подробности самоуправства въ королевскихъ имѣніяхъ Вигерскихъ камедуловъ. Самоуправства эти имѣли слѣдующія проявленія: помянутые камедулы не только дѣлали нападенія на крестьявъ, разоряли королевскія пущи, по ночью на-

пали еще на подовчаго Великаго Княжества Литов. Прейча, присланнаго въ качествѣ комиссара, ночью стащили его съ кровати и подвергли разнымъ истязаніямъ; точно также они попривязывали постромками къ лошадямъ стрѣльцовъ и повыгоняли ихъ изъ пущи.

Roku Pańskiego tysiąc siedmset dziesiątego, miesiąca Januarii dwódziesiątego pierwszego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem—podstarościm Grodzieńskim, od

wielmożnego imci pana Hrehorego Kotowicza—starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanowszy personaliter imé pan Franciszek Minostowski—dworzanin skarbu iego królewskiey mości, providendo et praecavendo cuivis tak powagi iako y praw iego

królewskiej mości konstytucyami i statutami surowo y należycie opisanych, tudzież procentów stołowych nayiaśniejszym królom panom swoim w ekonomicach stołowych amore et lege publica od całej rzeczy-pospolitey pozwolonych y aprobowanych, indemnitati et integritati wielmożnych imć pana Franciszka Goltza—starosty Srzedzkiego, generał-maiora woysk iego królewskiej mości, imci pana Stanisława Młockiego—starosty Zakroczymskiego, imci pana Waleryana Kicińskiego—pisarza naywyższego skarbu, kommissarzów y rewizorów generalnych iego królewskiej mości, tudzież imci pana Macieja Grabowskiego—metrykanta koronnego skarbowego, subdelegowanego kommissarza iego królewskiej mości do ekonomiey Grodzieńskiej, leśnictw y puszcz w. x. Lit. ad mensam regiam należących y wielmożnego imci pana Karola Henryka Leubnitza—łowczego nadwornego w. x. Lit., ex vi numeris sui y z uniwersałow sobie eo titulo od iego królewskiej mości danych, także imci pana Kazimierza Preyca—podłowczego w. x. Lit. duplici caractere tak ex brachio kommissiey iego królewskiej mości, iako y imci pana łowczego nadwornego Litewskiego do zatamowania potaszów y towarów leśnych y zabieżenia ruinie puszcz w. x. Lit., do stołu iego królewskiej mości należących, autorizowanego y ordynowanego, y imci pana Jana Bilmina, pana Daniela Kornilowicza, Jana Markielewicza, Mikolaia Herynka—strażników, Michała Baltazara Millera—strzelca od boku iego królewskiej mości tu zeslanego, swoim y inszych w obductiey wyrażonych y strzelców w leśnictwach iego królewskiej mości Perstunskim y Przelomskim zostaiących, (które leśnictwa iego królewskiej mości oycowie kameduły paleniem potaszów ultra omne ius et fas, y osadzonemi nowemi kulturami pustoszyli,

y zwierza pro libitu suo zażywaią), imieniem solenną et in forma iuris firmissima przeciwko wielebnym oycom, imć xiędzu Emilianowi przeorowi, xiędzu Leonardowi Bartu, Antoniemu y całemu konwentowi kamedułow Wigierskim, iako antesignariis y niżej opisanych excessów, violencyi, securitatis publicae postposicyi, invectionis in auctoritate ac iura maiestatis, lanienae nad ludźmi iego królewskiej mości, a bliźniemi swemi y wszelkich effrenata lingua contemptów obec żywości authorom, honor maiestatu iego królewskiej mości despotice traktuiącym, czego by się y sam Panier na sobie refere wstydał, ale da Bóg przy sprawie wszystko się to wyiawi, y pryncypalom tam actibus quam verbis, ac si criminis laesae maiestatis reos; tudzież imci panu Lubaszowi Sokołowskiemu, Krzystofowi Liszczyńskiemu, Stefanowi Pyrskiemu, Janowi Sobolewskiemu—urzędnikom, Marcinowi Ciborowskiemu, Jakubowi Malarczykowi—strzelcom, y innym kilkudziesiąt wielebnym oo. kamedułow de nomine et cognomine lepiey wiadomym, iako comprincypalom y społecznikom, adhaerendo videndove iuż dawno uczynioney zaniosl protestacyą o to: iż pomenieni ichmość oo. kamedule Wigiersey, zapomniawszy boiaźni Bożey, miłości bliźniego y commiseratiey nad nim, pominąwszy winną in fundatricem iego królewskiej mości maiestatem reverentią, nieobawiając się owey noty, że omnium malorum pessima ingratitude, gdyż y same zwierzęta tę maią ku dobrodzieiom swoim pietatem, że ich verentur et reverentur, oni rebellione ducti, infirma ieszcze, bo podobno stante protestatione rzeczy-pospolitey, iura fundatiey swoiey maiąc, porwali się, nieuważaiąc tego, że scelus est odisse parentem, czego by saecularismus erubesceret, na to religiosa ośmieliła się modestia, a do tego bez respektu

na doskonałość rozumu y reflexyey na to, że qui per alium agit, per se facere videtur, przeciwko prawu uniwersalnemu y particularnemu, securitatem et immunitatem ludzi na usłudze królów panów będących waruiącemu, malum pro bono oddając, chlebem królewskim pustynia Wigierska wytuczona recalcitavit, kiedy ręką tą, która odbiera beneficia, oddaie maleficia; oneż na ludzi iego królewskiej mości temerarie ac nefando ausu podnosząc, a w ludziach principem tangendo y pro munere vulnus oddając tak dalece, że quos pavit ledwie by nie pauere potrzeba. Niekontentując się anterioribus violentiis et praeiuditiis maiestati, prawu, y prowentom stołu iego królewskiej mości po kilkakroć poczynionych, iako to: naprzód wygnaniem z żywey Wody, za dekretem trybunalskim extra forum otrzymanym, imci pana Preycza—podłowczego w. x. Lit., z wyrazney woli iego królewskiej mości tam ordynowanego, a potem od ichmość oo. kamedulów per quaesitas artes wyrzuconego y pokaleczonego. Potym wygnaniem strażników w puszczy Perstunskiej y Przelomskiej, iego królewskiej mości osadzonych, których iako na iedno ludibrium za szyję na postronkach powiazawszy, zbitych przy koniu prowadząc, z puszczece powygamiali, iako o tym y o inszych exorbitancyach, które concomitabantur te violentie, protestacye y obductie eo nomine zanesione wyrazniey edisserunt, które też, praesenti protestatione zupełnie reassumuntur. Ważyli się dnia w obductiey wyrażonego, zebrawszy złych y zawziętych intencyi swoich executorów kupę swywołną, w strzelbę, w dzidy, w kosy, w berdysze y kiie okowane uzbroioną y przybraną, kilkadziesiąt ludzi w sobie zawierającą, nocnym sposobem, spiącego w gospodzie u Macka budnika imci pana Preycza—podłowczego Litewskiego, z instru-

mentami należytemi y uniwersalami na zatamowanie potaszów y towarów leśnych y zabezpieczenie ruinie puszczy w leśnictwach Perstunskim y Przelomskim iego królewskiej mości, ex mente et pro interesse regio ordynowanego y listem swoim o tey delegatye swoiey imé xiedza przeora Wigierskiego obwieszczającego, naysć y porwawszy za łeb włoczyć, bić y animować ludzi swoich do tego, aby co mogli złości y tyraństwa wywierali nad nim, tamże słowy nieuczciwemi y szpecącemi usta kapłanskie, tak imie imci pana Preycza lżyli, iako y na maiestatu honor invehebantur, konie, suknie, pieniądze, porządki, strzelbę, unwersały, przywiłeie y papiery różne pozabierali. Nawet y koszulę podarli, ponczochoy zdieli, y podole obnażyli przeciwko wszelkiej vercundiey wstydwowi nieprzypuszczając, y tak zbitego związanego trzymając udali się do strażników y strzelców iego królewskiej mości y osoczników, tam także personaliter sami oo. kamedule pistoletami y muszkietami uzbroiwszy się, niby to ordinem theutonicum reassumując, kommenderowali owę swoią swywołną zgraię y przywodzili bić, zabiać, nogi y ręce przetrącać, rozkazując, nawet y topić. Jakoż posłuszna drużyna y lud ów swywołny rozkazom officerów swoich y przywodników wszystko wykonał, kiedy y krwi szlacheckiey zaiadłość duchowna nie przepuściła, bo y braci szlachece kiyimi się dostało. Także strażnikom, strzelcom, osobliwie Millerowi, od boku iego królewskiej mości tu przyslanemu, któremu y barwę królewską y munderunek wzięto, y wszystkich zbitych, zmęczonych, zkrwawionych, konie, suknie, kulbaki, porządki, pieniądze, drugim y koszule pozabierano tak dalece, że gdyby z tatarskiey abo tureckiey niewoli kto się powrócił, tedy by takiey figury nie reprezentował, iako ludzie królewscy od

pustelników powracające, z których drudzy y do tych czas się nie powrócili y nie wiedzieć, czy żyją y gdzie się obracają. Tandem po takim okrucieństwie związanego imci pana Preycza w iedney koszuli y mycse kamedulskiej do grodu Grodzieńskiego zawieść chcieli, iakby to królowi panu swemu służyć criminale było. Jako o tym wszystkim obszerniey sonat obductia słusznie y sprawiedliwie uczyniona, w której y to namieniono, że y do tych czas oo. camedule pana Kornilowicza, strażnika iego królewskiej mości, w kaydanach, w łańcuchu y w dybkach zbitego, skaleczonego y odartego

trzymają. Także y w tym praeiudicant prawom maiestatu iego królewskiej mości, że ichmość oo. kamedule prawa y przywileie różnym donataryuszom od iego królewskiej mości dane y conferowane, poodbierali y pokasowali, a swoje podawali y nowych cultur siła propria autoritate w puszczech pomienionych poosadzali. O co wszystko pomieniony protestant iterum atque iterum imieniem wyżey pomienionych protestuie się. Co debita iuris via et processu in foro fori probabitur et vindicabitur, zachowując sobie auctiey y melioratuey tey protestacyey plenariam facultatem.

1711 г.

Изъ книги за 1711 г., листъ 1.

6. Жалоба Троцкого воеводы Казимира Огиньскаго на таможенных писарей о грабежѣ.

Троцкій воевода Огинскій приносить жалобу на таможенного чиновника и въ особенности на жьда Вольфовича, что они не только взяли съ его

товаровъ лишнія пошлины, но совѣстно съ пошлинами захватили еще и самые товары, часть которыхъ продали, а другую держать у себя.

Roku tysiąc siedmsetnego iedynastego, miesiąca Januarii wtórego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńsktm, przede mną Janem Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Józefa Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustsnowionym, imé pan Antoni Kulesza—rotmistrz ikmci, imieniem iaśnie wielmożnego imci pana Kazimierza z Kozielska Ogińskiego—woiewody Trockiego, solenną zanosil manifestatią na imci pana Kazimie-

rza Szpakowskiego—porucznika ikmci y imci pana Jana Szoluchę, pisarzów cla nowopodwyszonego komory Grodzieńskiej, tudzież na niewiernego Lewka Wolfowicza, substituta ichmości, y na przydanego od i. w. imci pana Kotła podskarbiego w. x. Lit. porucznika nadwornego imci pana Asanowicza, niemniey też na żyda Borucha, substituta cla ikmci starego, y pomocników wyż pomienionych ichmościów, o to, iż gdy wiciny z solą, korzeniami, z barwą na ludzi iaśnie wielmożnego protestanta, także z so-

lą, korzeniem, sukmem, winem, iako osobliwe registra specyfikują ww. oo. jezuitów kollegium Nieświżskiego z Królewca powracały rzeką Niemnem podług zwyczajui defluktujących, na których żyd delegowany faktor od protestującego imci Samuel Józefowicz przy osobliwym sobie danym eo nomine paszporcie był, który żyd z pomienionemi wicinami przybywszy pod wieś Hożę, w powiecie Grodzieńskim leżącą, gdy należytość na obydwuch komorach Grodzieńskich oddawał, obżałowany Lewko Wolfowicz, z informacyi pryncypałów swoich, wprzód należytość odebrał y kwitowe nad ustawę, 60 talerów bitych sto osmdziesiąt na swoim tylko cle wymógł, a na drugim talerów bitych sześćdziesiąt dano, a potym z porucznikiem panem Asanowiczem, z assistentią Tatarów y dragonii tamże na te wiciny naiechawszy, za nic sobie ważąc paszport produkowany y owszem in . . . *) onego, albowiem wydarłszy z rąk poszarpał, z wicin w. protestanta towary różne, sól, śledzie, korzenie, sukna, wino tak własne imci pana, iako też y ww. ichmościów oo. jezuitów collegium Nieświżskiego, tamże depnowane, naymniey na półtorakroć sto tysięcy według osobliwych registrów w roku tysiąc siedmsetnym dziesiątym, miesiąca Decembra dziewiątego dnia gwałtownie pozabierał y do folwarku swego, Kowalewszczyzna na-

*) пропущено слово.

zwanego, w tym powiecie Grodzieńskim leżącego, pozwoziwszy niektóre za bezcenek poprzedawał, niektóre do tychczas u obżałowanego zaległy. Nadto na tychże wicinach zawinienie z leguminą pana Gałęskiego, faktora imci pana Jurewicza, przez obżałowanych zabrano. A tak оголоcono funditus wiciny po długim zatrzymaniu onych, musiały wicin dwie tamże pod Hożę, trzecia w Grodzie, a dwie w Piaskowcach zostać się y zazimować ze wszystkimi statkami, które kosztują iaśnie wielmożnego aktora same tylko z statkami osobliwie talarów bitych dwa tysiące, z okazji obżałowanego Lewka, pryncypałów y assistencyi iego, także przytomnych na ten czas żydów, którzy pospołu rabowali, w nocy szafarnie oddierali, iako to: Abraham Wulfowicz, brat obżałowanego żyda z swemi synami y strażnikami, zkąd odchodząc ieszcze publice odpowiedź y pochwałkę na dalszą ruinę tych wicin uczynili, dufając w potentją zgromadzonych ludzi. Aby tedy takowe obżałowanych ichmość ausus, co iest contra ius, fas et aequum impune nie szły, na których ichmościach y dobrach onych wszelkich leżących y ruchomych szkód, strat y przez violentią poczynionych, chcąc iaśnie wielmożny imć pan wojewoda Trocki dochodzić y requirować, zlecił wyż pomienioney osobie, aby ten solenny proces był do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego wpisany, który iest zapisany.

1711 г.

Изъ книги за 1711 г., листъ 110.

7. Посвидѣтельствованіе вознаго о ранѣ, нанесенной протопопу Петру Лобачевскому.

Въ этомъ документѣ заключается посвидѣтельствованіе вознымъ раны, нанесенной товарищемъ Рагозой Дойлидскому протопопу Лобачевскому: рана эта была глубокой шрамъ на бородѣ; при этомъ

протопопъ показаль четыре окривленныхъ платка, которыми онъ закрываль свою рану, заявивши при этомъ, что вельдствие оной онъ не можетъ исполнять своихъ церковныхъ требъ.

Anno tysiąc siedmset iedynastego, miesiąca Februarii dziesiątego dnia.

Ja ienerał powiatu Grodzieńskiego, niżej na podpisie tym wyrażony, wiadomo czynię y zeznam tym moim relacyinym listem, iż mając ia przy sobie stronę dwóch szlachty, imię panów Jana y Kazimierza Petelczyców, w roku terażnieyszym tysiąc siedmset iedynastym, miesiąca Februaryi piątego dnia, byłem użytym od w Bogu wielebnego imci oycy Piotra Łobaczewskiego—protopopy Podlaskiego, praebitera Doylidzkiego, do plebanii nazwaney Doylidy, w dobrach Zabłudowskich, w powiecie Grodzieńskim leżących, gdzie przybywszy widziałem w. oycy Łobaczewskiego zaciętego w brodę pod wargą raz duży cięty szablą, od którego zacięcia wszystkie krwią spłynął y chustek we krwi zbroczonych cztery oglądałem, który to w Bogu wielebny oyciec mienił, że ad sacra disponenda już przez te okrwawienie żadney nie może więc conservatii aż do dyspensy zwierz-

chności, które to zacięcie miał sobie być stale od imci pana Antoniego Rahozy—towarzysza chorągwi petyhorskiej, w. imci pana Szczyta—czesznika w. x. Lit., na dobrowolney drodze bez dania żadney y najmniejszey przyczyny, przy bytności imci p. Bohdanowicza namieśnika, imci pana Boguckiego y imci pana Jurewicza towarzystwa teyże wyż rzeczoney chorągwi. A tak ia ienerał, com widział y słyszał, na to wydałem ten mój relacyiny kwit z podpisem ręki mey y ichmościów panów strony szlachty, przy mnie na ten czas będącey. Działo się w Doylidach, anno et die ut supra. Jan Ludziwoński—ienerał ikmci powiatu Grodzieńskiego. Anno 1711, dnia 10 Februarii. Stanąwszy personaliter na urządzie general tę relację w sprawie w Bogu wielebnego imci oycy Piotra Łobaczewskiego—protopopy Podlaskiego, praebitera cerkwi Doylidzkiej zeznał.

1711 г.

Изъ книги за 1711 г., листъ 109.

8. Жалоба священника Дойлидской церкви Петра Лобачевского на Антоіа Рагозу и его товарищей.

Протопопъ Дойлидской церкви Лобачевскій жалуется на товарища пятигорской хоругви Антоіа Рагозу въ томъ, что этотъ товарищъ напалъ на него въ дорогѣ, когда протопопъ возвращался

домой послѣ совершенія крещенія, и изранилъ его саблей въ лице; что намѣстникъ этой же хоругви посадилъ былъ его подъ арестъ, но другіе товарищи освободили его.

Roku Pańskiego tysiąc siedmset iedynastego, miesiąca Februarii dziesiątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem—podstarościem powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza—starosty Grodzieńskiego y łowczego w. x. Lit., ustanowionym, żalował y solennie się protestował w Bogu przewielebny imé oyciec Piotr Lobaczewski, protopopa Podlaski, praezbiter cerkwie Doylidzkiej, przeciwko imci panu Antoniemu Rahozie—towarzyszowi chorągwie petyhorskiej imci pana Szczyta—podczaszego w. x. Lit. y innych ichmościów towarzystwu paręczników z niżej wyrażonym w iednostayney znać radzie y namowie będącym o to, takowym sposobem: iż obżalowany iegomość przepomniawszy boiazni Bożey, srogości prawa pospolitego w. x. Lit., także y artykułów wojskowych, nie wiedzié z iakich miar zawziąwszy przeciwko żalującemu iegomości zły y zawzięty rankor, w roku terażnieyszym tysiąc siedmset iedynastym, miesiąca Februarii trzeciego dnia, gdy żalujący przewielebny oyciec na dniu wyż mienionym był zaproszonym dla chrzestu odprawienia dzie-

cięciu do chorągwi stojącey w dobrach Zabłudowskich, we włości Niewodnieckiey, do wsi Doylid, do przystawstwa imci pana Józefa Łosowskiego, w powiecie Grodzieńskim będących; a gdy żalujący w Bogu przewielebny oyciec po ochrzczeniu dziecięcia zabawiwszy się trochę u ichmościów towarzystwa, bez dania żadney y najmnieyszey nikomu przyczyny, nazad do domu powracał, z którym imé pan Bohdanowicz namieśnik teyże chorągwi, imé pan Bogucki, imé pan Jurewicz, imé pan Wysogierd y imé pan Jan Korycki iachali, iegomość nie widząc z iakiego rankoru z dobytą uganiając się za ichmościami, a dopędziwszy in praesentia wyż rzeczonych ichmościów, nie mówiąc słowa żadnego, nielitościwie y niemilosiernie na głowę szablą żalującemu w Bogu przewielebnemu ciął, który że trochę się na wozie dobrowolną drogą iadąc umknął y głowę na bok schronił, tedy ten impet cięcia co miał przyść na głowę, w twarz przez wargę y brodę z prawey strony dostał się, a tak iuż widząc oycia żalującego krwią zbroczonego, gdy ieszcze drugim impetem siec y rąbać myślił, ichmość tam przytomni będąc, aby tey zawziętości poprzestał ha-

mowali, iednak na żadną obżałowany imć nie zdaiąc się perswazyą, gdy ieszcze na koniec mocno przytail, drudzie ichmoście do złego uczynku na zabicie goniącego nie dopuścili, iednak srogą odpowiedź y pochwałkę na zdrowie żalującego czynił, za które gdy imć pan namieśnik, widząc iuż żalującego oycę krwią ścieklęgo, bo całą drogę, nim do plebanii swey doiechał, krwią brocząc chustami się tulaiąc kilka chustek skrwawił, kazał do chorągwi przyiachawszy obżałowanego ichmości aresztem założyć; ichmość wyż rzeczeni broniąc z gołemi szablami imć pan Bogucki, imć pan Jurawicz aresztu y do chorągwi prowadzenia nie dopuścili, a potym wzięwszy obżałowa-

nego iegomości na parękę z pod aresztu mutuo sensu mimo wiadomość chorągwi obżałowanego imci pana Rałozę wypuścili. Który to imć nie opowiednie z pod chorągwi uiachawszy y teraz Bóg wie gdzie się obraca, a w Bogu przewielebny żalujący oyciec Łobaczewski, providendo securitati zdrowia bol cierpiąc, a chcąc o to wszystko, ubi de iure competerit, iako z obżałowanym ichmością, tak też y z wyż rzeczonými ichmościami pany paręcznikami prawnie czynić, dał tę swoją solenną manifestatią do xiąg grodzkich p-tu Grodzieńskiego, salva oney melioratione, iesli tego potrzeba będzie ukazywała, zapisać, co iest zapisano.

1712 г.

Изъ книги за 1712 г., стр. 99—100.

9. Определење скарбовога трибунала, увольняющее городъ Городну отъ губерны.

Скарбовый трибуналъ великаго княжества Литовскаго, вслѣдствіе жалобъ и просьбъ, какъ горожанъ, такъ и другихъ обывателей его, на то, что городъ Городна неправильно включенъ въ число городовъ, подлежащихъ губерніѣ, не смотря на

то что онъ входитъ въ составъ Городненской экономіи и уплачиваетъ всѣ повинности, симъ декретомъ освобождаетъ его отъ губерны, тѣмъ болѣе, что городъ Городна есть еще въ то же время мѣсто сеймовыхъ собраній.

Roku tysiąc siedmsetnego dwunastego, miesiąca Marca trzeciego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Grothuzem — podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza — łowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego będącym, stanawszy personaliter szlachetny

pan Jan Rozumowicz — burmistrz miasta Grodna, ekstrakt dekretu współ z samym oryginałem na rzecz niżej w nim wyrażoną ad acta grodu Grodzieńskiego podał, y żeby do xiąg grodzkich Grodzieńskich był przyięty potrzebował, który wpisując do xiąg de verbo ad verbum taki w sobie ma tenor:

Extrakt z xiąg trybunału skarbowego w. x. Lit., w Wilnie sądzącego się, roku.

tysiąc siedmsetnego dwunastego, miesiąca Februarii dwudziestego dnia.

Przed nami kommissarzami, tak z senatu per constitutionem, iako ex equestri ordine, z woiewodztw, ziem y powiatów na trybunał skarbowy w. x. Lit. obranemi, a za wydanemi od iaśnie oświeconego xięcia imci pana kanclerza wielkiego w. x. Lit., marszałka koła naszego uniwersalami, na dzień dwunasty Januarii, roku tysiąc siedmsetnego dwunastego, do Wilna zgromadzonemi, stanawszy oczewisto szlachetni panowie Jan Rozumowicz — burmistrz, Michał Haponowicz — rayca miasta iego królewskiej mości Grodna, ten dekret miastu Grodnowi na uwolnienie od niepokrytej ab antiquo hyberny et omni militari onere, tudzież na eliminowanie z taryfy Olkinickiej, per errorem wpisanego, służący, do akt skarbowych w. x. Lit. ku zapisaniu podali, który akt zapisując y z onych ekstraktem słowo w słowo wydaiąc, tak się w sobie realiter ma:

My kommissarze rzeczy-pospolitey, tak z senatu przez konstytucyą naznaczeni, iako ex equestri ordine z woiewodztw y powiatów w. x. Lit. obrani na trybunał skarbowy w. x. Lit., gdy in fundamento konstytucyey Lubelskiej y postanowienia walney rady Warszawskiej et virtute dekretu naszego limitationis cadencyey Mińskiej, na cadencyey terazniejszey w Wilnie w roku niniejszym tysiąc siedmsetnym dwunastym, dnia dwunastego Januarii, zaczętej y sądzącej się, taryfę hybernową z starostw y dzierżaw, w woiewodztwach y powiatach w. x. Lit. kombinowaliśmy y, też taryfę meliorując, dobra różne errore in antecessum weszłe y do hyberny pociągnione, za dowodami słusznemi y dokumentami ważnemi eliminowaliśmy, za przypadnieniem z porządku powiatu Grodzieńskiego, gdy do liquidacyey starostw, y dzierżaw iego królew-

skiej mości w tym powiecie przystąpiliśmy, miasto iego królewskiej mości Grodna przy płacziwey supplice przez szlachetnych Jana Rozumowicza — burmistrza y Michała Haponowicza — raycę exposuit, iż per errorem w taryfę Olkienicką do hyberny to miasto weszło było, do której ab erectione ipsa, będąc ex natura sua dobrami stołowemi iego królewskiej mości ekonomy Grodzieńskiej, dokąd czynsze y inne prowenta wyplaca, nigdy nie należało, y lubo na zieżdzie walnym w. x. Lit. w Grodnie w roku tysiąc siedmsetnym pierwszym dekretem tegoż zjazdu, de data dnia dziesiątego Oktobra ferowanym rękoma ichmość panów kommissarzów w. x. Lit. ex senatorio et aequistri ordine podpisanym y pieczęcią iaśnie oświeconego xięcia imci Michała Wiszniowieckiego, na ten czas pułkownika generalnego w. x. Lit., tegoż zjazdu marszałka, utwierdzonym, ex ratione constitucyey de immunitate dobr stołowych iego królewskiej mości y tego miasta, do nich należącego, w nim allegowanych y wyrażonych od hyberny uwolnione y z taryfy eliminowane będąc, nie było pociągane do hyberny w tych czterech leciech (przy osobnych bello, fame, peste y ruinach) przyciśnieni hyberną do ostatniej przyszli desolacyey y dyspersyey. Produkowało oraz toż miasto przez wyż pomienionych supplikantów konstytucyą roku tysiąc pięćset osmdziesiąt dziewiątego o ordynacyey prowentów iego królewskiej mości w. x. Lit., w której iako inne ekonomie do stołu iego królewskiej mości należące są wyrażone, tak y Grodna ze wszystkim per expressum położone iest, że zaś czynsze y inne prowenta stolowe iego królewskiej mości toż miasto do ekonomy płaci, uczyniwszy interwencyą imé pan Macyey Grabowski — metrykant koronny, dworzanin iego królewskiej mości y kommissarz ekonomy Grodzień-

skiey produxit rewizyą roku tysiąc sześćset trzydziestego ósmego autentyczną, z podpisami y pieczęciami ichmość panów Krzysztofa Białozora—marszałka Upitskiego, Tomasza Piwnickiego y Pawła Srednickiego, pisarza skarbowego w. x. Lit., rewizorów na onczas iego królewskiey mości, y na wiele pośledniejszych rewizyi, y inwentarzów zabierali się dowodząc, że czynsze to miasto y inne prowenta do ekonomiey iego królewskiey mości płaci Grodzieńskiey; dobra zaś płacące czynsze do stołu iego królewskiey mości, że hybernie non subsunt, nie mało konstytucyey in volumine legum allegował y produkował, a zatym upraszał, aby to miasto podatkiem hyberny, iako do simple kwarty nie należącey, w annualach skarbu rzeczy-pospolitey w. x. Lit. ab hoc onere excludowane, nie było onerowane, co by avulsionem superet, przeciwko której omnia iura clamant, owszem aby z taryfy eliminowane było exposebat, o co i ciż mieszczanie nomine totius communitatis suplikowali. A tak my kommissarze, tak ex senatu, iako też et equestri ordine, zważywszy dowody z konstytucyi produkowanych y inwentarzów pokładanych, iż miasto Grodno jest dobrami stołowemi iego królewskiey mości, czynsze y inne prowenta, do stołu iego królewskiey mości należące, do ekonomiey Grodzieńskiey zawsze płaci, a ztąd hybernie podlegać nie powinno, niemniej ex respectu, że to miasto iest seymowe et domicilium consiliorum od hyberny z folwarkami, żydami uwalniając z taryfy in perpetuum eliminowaliśmy. Na co dla większey wagi rękoma naszymi podpisuiemy się. Dat w Wilnie, roku Pańskiego tysiąc siedmset dwunastego, miesiąca Februarii ósmnastego dnia. U tego dekretu podpis rąk ichmościów panów kommissarzów tak ex-senatorio, iako et equestri ordine temi słowy: Ka-

rol Stanisław xiąże Radziwił—kanclerz w. x. Lit., marszałek trybunału skarbowego; Jan Mikołay Żgarski — biskup Żmuydzki, kommissarz ex-ordine senatorio; Marcyan Wołowicz — marszałek w. x. Lit.; Ludwik Pocię—hetman wielki w. x. Lit.; Michał Kazimierz Kociej — podskarbi w. x. Lit.; Stanisław Denhof—hetman polny w. x. Lit.; Karol Jan Korsak — chorąży Smoleński, kommissarz woiewodztwa Wileńskiego; Jan Benedykt Wialbut—podstoli y kommissarz powiatu Oszmiańskiego; Michał Jan Alexandrowicz—marszałek y kommissarz Lidzki; Józef Strutyński-Wizański y Szakinowski starosta, stolnik y kommissarz powiatu Wilkomirskiego; Józefat Antoni Mirski—chorąży y kommissarz powiatu Braclawskiego, Jan Zygmunt Wal—starosta Framburski, kommissarz woiewodztwa Trockiego; Kazimierz Szemiot—ciwun Eyragolski, podkomorzy y kommissarz xięztwa Żmuydzkiego; Jan Stanisław Kulesza — starosta Oszkiński, kommissarz woiewodztwa Smoleńskiego; Jan Kazimierz z Bieganów Bieganowski—starosta y kommissarz powiatu Starodubowskiego, Andrzej Mikołay Gimbut—podkomorzy y kommissarz powiatu Starodubowskiego; Krzysztof Niemierowicz Szczyt czesznik w. x. Lit. chorąży y kommissarz woiewodztwa Połockiego; Jan Florian Bułhak—stolnik y kommissarz Słonimski; Wincenty Piotr Wołowicz—refendarz w. x. Lit. kommissarz woiewodztwa Mścisławskiego; Jerzy Borek—kommissarz Inflandski; Jan Jerzy Zawisza—chorąży y kommissarz woiewodztwa Mińskiego; Paweł Heronim z Przędema z Starych Kielczow Kielczewski—pisarz grodzki y kommissarz powiatu Rzeczyckiego; Jan Piotr Nestorowicz—podczaszy woiewodztwa Brzeskiego, kommissarz od woyska w. x. Lit. Który to dekret, iako się w sobie ma, tak de verbo ad ver-

bum do xiąg skarbowych w. x. Lit. iest przyięty y wpisany, z których y ten ekstrakt pod pieczęcią y od imci pana kanclerza w. x. Lit., marszałka trybunału skarbowego, miastu Grodnowi iest wydan. Pisan w Wilnie, roku miesiąca y dnia ut supra. U tego ekstraktu, przy pieczęci iasnie oświeconego iego xięcia kanclerza, podpis ręki temi słowy: Karol Stanisław xiąże Radziwił—

kanclerz wielki w. x. Lit., marszałek trybunału skarbowego; tudzież podpis imci pana pisarza temi słowy: A. Kulikowski—pisarz trybunału skarbowego w. x. Lit. Korrecta zaś u tego ekstraktu w te słowa: Correxist Szumowicz. Który to ekstrakt wespół z danym oryginałem iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięty y zapisany.

1712 г.

Изъ книги за 1712 г., стр. 655—656.

10. Жалоба Городненскаго протоіерейя Теодора Гриневича на Яна и Симона Плонскихъ о нападеніи на домъ и учиненномъ разбоѣ.

Городненскій протоіерей Гриневичъ жалуется на Плонскихъ по случаю ихъ неприянныхъ дѣйствій; такъ помянутые Плонскіе напали на домъ

протопопа, повывломливали дверь, замки, потравили поля и огороды, избивли его сына и слугу.

Roku tysiąc siedmsetnego dwunastego, miesiąca Augusta dwudziestego trzeciego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem, podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—lowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, opowiadał ysolemnie protestował się w Bogu przewielebny iego mość xiądz Theodor Hryniewicz—protoprezbiter Grodzieński, prezbiter cerkwi Jezierskiej, na ichmość pp. Jana y Symona Pлонских, wespólney z sobą radzie y namowie będących, w wielkiej swojej krzywdzie y

nieznośney szkodzie, o to y takowym sposobem: iż obżałowani ichmość, mieszkaiąc w sąsiedztwie blizkim z żaluiaącym w okolicy Podstarzyniu nazwaney, w powiecie Grodzieńskim leżącey, zawziawszy iakowyci zły zapamiętały rankor przeciwko żaluiaćemu, nie pamiętaiąc na boiażú Bożą y srogość prawa pospolitego, y na list zaręczny, wyniesiony od wielmożnego iego mości pana Hrehorego Józefa Kotowicza—lowczego w. x. Litewskiego, starosty Grodzieńskiego, wydanym, tedy nie pamiętaiąc na list wyniesiony zaręczny, ieszeze mało na tym że różnemi laty, miesiący y dniami wielkie szkody, violentie poczynili y czynić nie przestaią, gdzie y za uproszeniem przez różnych

ichmość pp. sąsiad y przyjaciół upraszał, aby takowych szkod y krzywd nie czynili, tedy nieustając przeciw swey zawziętości ieszcze w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym dwunastym, miesiąca Augusta siedmnastego dnia, naszedszy mocno gwałtownie na dom żalującego delatora wyż pisany Podstarzynie naprzód wrota wylamawszy y płoty powycinawszy, samego żalującego zastawszy w folwarku y domu żalującego do sieni y izby drzwi y okna powybiławszy, szukając samego żalującego, a potym od swiernia y gumna zamki poodcinali y drzwi powybiłali, gdzie żalującego iegomość syn imię pan Michał Hryniewicz, wyszedszy z inszego budynku upominał ichmość y prosił, aby takowych violenty y szkod nie robili, a ichmość nie ustając w swey zawziętości dawney, rzuciwszy się z tyłu zdradzecko na żalującego delatora syna poczęli go bić, mordować, okrutnie kaleczyć, a potym y parobka żalującego na imię Jana Doroszka, także y Michała Caryka okrutnie bili, mordowali w domu żalującego, co wszystkie boie y rany w relacyey ieneralskiej opisane y dowiedzione będą, gdzie y na gruntach żalującego wielkie krzywdy y spaszpy różnych lat czynią y czynić nie przestają, który żalujący ponosi naymniey szkody wszystkiego we zbożu na kop trzydzieści y daley lasy, gaie, powycinali y wielkie szkody w sianozęciach porobili. Chcąc tedy o to żalujący z obżałowaniem prawnie czynić y tego wszystkiego dochodzić, y o pochwalki ustawne, tak samych zabiciem na śmierć, iako y majątności ogniem spalaniem, dał tę swoję żalobę z wolną oney melioracyą do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co iest zapisano.

Przy którym opowiedaniu żaloby tegoż roku miesiąca y dnia wyż na dacie pisa-

nego stanąwszy personaliter ienerał iego królewskiej mości powiatu Grodzieńskiego, niżej na podpisie ręki mey mianowany, czynię wiadomo tym moim relacyynom (kwitem), iż w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym dwunastym, miesiąca Augusta ośmnastego dnia, mając ia przy sobie stronę dwóch szlachty panów Jana y Pawła Byczyńskich, z którymi byłem użyty od przewielebnego w Bogu iegomości xiędza Theodora Hryniewicza, protopopy Grodzieńskiego, prezbitera cerkwi Jezierskiej, do folwarku nazwanego Podstarzynie, w powiecie Grodzieńskim leżącego, gdzie za przybyciem mnie ienerała, y stronę szlachtą, gdzie za ukazowaniem widziałem syna przewielebnego w Bogu iegomości xiędza protoprezbitera Grodzieńskiego na imię iegomości pana Michała Hryniewicza, leżącego zbitego, mienił sobie bronią niezwyčajną kiyimi plecy wszystkie sine, spuchłe, krwią naciekle, rękę prawą kiiem przebitą, od którego przebicia Pan Bóg wie iezeli nie będzie kaleka, także widziałem y parobków żalującego zbitych na imię Jana Doroszka y Michała Caryka, okrutnie zbitych y zmordowanych, przy tym okna powybiłane, drzwi powyłamane, zamki poodbiłane od swiernia, widziałem też płoty połamane, zboża wszystkie y ogrody sianozętnne potarte y w niwecz powypasane, lasy y gaie powycinane y w niwec spustoszone, który to takowe boie y gwałty, nayście na dom mienił sobie być stały od ichmości pp. Jana y Symona Płońskich y pomocników ichmościów. A tak ia ienerał, com widział y słyszał, na tom wydał ten mój relacyiny kwit z podpisem ręki mey przy stronie szlachcie, przy mnie na ten czas będących, ku zapisaniu do xiąg. Jan Radziwonowski, ienerał iego królewskiej mości powiatu Grodzieńskiego.

1712 г.

Изъ книги за 1712 г., стр. 732.

11. Жалоба Леона Пересвѣта-Солтана на короннаго метриканта Мартина Грабовскаго о захватѣ имѣнія перваго.

Солтанъ приносить жалобу на шляхтича Грабовскаго, который, получивши административную должность эконома въ Городненскихъ королевскихъ имѣніяхъ, не смотря на то, что не владеетъ ни однимъ клочкомъ земли въ в. кн. Ли-

товскомъ, распоряжается поживленными имѣніями какъ собственными, изгоняетъ владѣльцевъ, въ томъ числѣ и самого пстца вооружаетъ противъ ихъ крестьянъ и дѣлаетъ разныя другія притѣсненія.

Roku tysiąc siedmsetnego dwunastego, miesiąca Septembra dnia pierwszego dwudziestego.

Stanowszy personaliter wielmożny imé pan Michał Leon Pereswiet Soltan—marszałek Starodubowski, coram actis grodu Grodzieńskiego solenną zaniósł manifestacją na imci pana Macieia Grabowskiego, metrykanta koronnego, administratora najjaśniejszego króla iego mości Augusta oekonomiey Grodzieńskiey, o to, iż eo obżałowany imé za obietciem urzędu administratorskiego dufając już częścią w potencją iakowąś, częścią w to, że żadney w tym xięstwie Litewskim swoey własney nie ma possessyi, śmiał, ważył się in solam postpositionem prawa pospolitego, tot iuramentis najjaśniejszych monarchów polskich całej rzeczy - pospolitey civibus approbwanego, mimo przywileie, prawa ich y listy ichmościów panów podskarbieh nadwornych, także podanie antecessorów obżałowanego imci y mimo dekret ich mościów panów kommisarzów, od najjaśnieszego króla iego mości Augusta do oekonomiy Grodzieńskiey zeslanych, pewne dobra Nioly y Pyszki, z dawnym wespół przewozem nad Niemnem pod Grodnem zostaiącym, od lat więcej trzydziestu

w possessyi wielmożnego protestanta będącym, w roku tysiąc siedmsetnym dwunastym, miesiąca Septembra dnia dwudziestego, za dzierżenie violentissime odebrać, gwałt et expulsią supra usum iusticiae z tych dobr dożywotnych uczynić, chłopów wszystkich zbuntować y tak zakazać onym, aby nie tylko wielmożnego protestanta za pana sobie dożywotnego nie mieli, w niwezym nie słuchali, żadney powinności, oddawania ryby tygodniowej nie pełnili; ale nawet żeby promp o zatraceniu przez Moskalów de nova radice sporządzony, kosztuiący złot. sto, odebrawszy z dyspozycyi żyda Józefa Izraelewicza, arendarza protestanta, sami onym ludzie podróżne wozili y pożytek na siebie odebrali, a żyda arendarza pomienionego abyście precz stamtąd wypędzili, a sprzeciwiać się y w Niemnie utopili. W czym wszystkim wielmożny imé p. marszałek Starodubowski wielką a nigdy nieznośną na honorze własnym y fortunie swoiey przez obżałowanego imci mając krzywdę, a chcąc o takowe niesłychane praeiudicium, expulsią z dobr, sobie za przywileiem królów ich mości nadanych, uczynioną, o zabranie przychodzącey intraty z tych de novo po zruynowaniu nieprzyjacielskim własnym

sporządzonym kosztem kosztuiącym zlot. sto onego zatracenie, iako cum violatore iurium, oppressore honoru szlacheckiego prawem czynić, per iurisdicam reinductionem do dobr własnych swoich za przywilejami nayiaśnieyszich królów mających w possessyi swey dzierzających przychodzić, wszystkich szkod swoich in unum znioszy, krom expens prawnych, na zlot. tysiąc y sto poniesionych na osobie y dobrach obżałowanego imci requirować, do

paen prawnych przywieść, od dalszey impetycyi, tak samego obżałowanego imci na ten czas zostaiącego tych dobr nayiaśnieyszego króla iego mości oekonoma, iako y następców po obżałowanym imci per decretum wolnym być poddanych do należytego przywieść posłuszeństwa, dał tę swoię žalobę, do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co jest zapisano.

1713 г.

Изъ книги за 1713 г., листы 189—190.

12. Жалоба Самогрудскаго священника на ксендза Криштофа Боровскаго и ксендза декана Рокицкаго и другихъ.

Самогрудскій священникъ жалуется на ксендза Боровскаго и Городненскаго декана Рокицкаго и др. по слѣдующему поводу:

Ксендзъ Боровскій сдѣлалъ вооруженный наѣздъ на священника и подвергъ его разнымъ истязаніямъ; когда священникъ спросилъ ксендза: „что я тебѣ сдѣлалъ?“, ксендзъ отвѣчалъ ему слѣдующими ругательствами: „ты хлопскій попъ, да и не попъ, а бомбизъ! узнаешь за что, когда будешь сидѣть въ тюрьмѣ“. Потомъ ксендзъ Боровскій сдѣлалъ на него второй наѣздъ и увезъ съ со-

бой въ с. Каменку; при этомъ онъ подвергалъ его новымъ публичнымъ истязаніямъ. Наконецъ увезъ его въ м. Соколку. Здѣсь вмѣстѣ съ ксендзомъ деканомъ они свели его на рынокъ, поставили у позорнаго столба, обнаживши, дали ему сто плетей и заключили въ тюрьму. Здѣсь они ежедневно давали ему по 80 ударовъ, — по 40 на завтракъ, и по 40 на ужинъ. Когда явились къ ксендзамъ пріатели священника и стали просить ихъ объ освобожденіи, то ксендзы покрыли ихъ ругательствами и не дали священнику свободы.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Februaryi dwudziestego ósmego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Jerzym Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—łowczego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego ustanowionym,

żałowali, soleniter protestowali ziemianie ikmci powiatu Grodzieńskiego w Bogu wielbny imé xiądz Michał Popławski—świeszczennik Samohrudzki y sama ieymość pani Teresa Strawińska Michałowa Popławska—swieszczennikowa Samohrudzka przeciwko ichmciom panom w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Adamowi Rokickiemu—dziekanowi dekanatu Grodzieńskiego,

tudzież w Bogu wielebnemu imci xiędzu Krzysztophowi Borowskiemu—komendarzowi Szudziałowskiemu, imci xiędzu Janowi Kobylinskiemu—plebanowi Sokolańskiemu, tak też ichmciom panom, iako to: imci panu Andrzeiowi Popławskiemu, imci panu Sebestyanowi Wolkowyckiemu—horodniczemu powiatu Grodzieńskiego, czeladzi y pomocnikom ichmciom dobrze wiadomemi y znaiolemi, będąc z sobą w iednostayney radzie y namowie, którzy ichmość zawziowşy nieiakowysz zly rankor od niemałego czasu różnych lat, miesięcy y dni, nie uważając na prawo pospolite y na charakter kapłański, dotykając słowy uszczypliwemi żaluującego w Bogu wielebnego imci xiędza Michała Popławskiego—świeszczennika Samohrudzkiego y po nieiednokrotnie, gdyż iako to w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym trzynastym, miesiąca Januarii iedynastego dnia naiechawszy w Bogu wielebny imé xiądz Krzysztoph Borowski pierwszego razu z czeladzią y pomocnikami swemi na fundusz ichmciów panów Mościckich y imci pana Kazimierza Wisczyńskiego—podczaszego Rzeczyckiego, na plebanią Samohrudzką, który kapłan nikomu niwczym nie był winnym, oskoczywszy z czeladzią wkoło plebanii, który nie spodziewał się ni od kogo żadnego naiazdu, w tym tedy obżałowany imé xiądz Borowski wpadşy obsesem z czeladzią do izby, zaraz porwali za łeb żaluującego y wywlekli na podwórze, tamże go bili, męczyli, iako sami cheieli, potym żaluującego żona poczela gwałtu wołać, oni tedy y samą poczeli lżyć, bić y laiać; usłyszawszy sąsiedzi na ten hałas przybiegli y odratowali, co żywego, a ciepłego żaluującego y samą, ieszcze odieżdżając srogą odpowiedź y pochwałkę uczynili, mówiąc: tak chłopi—popi, ale nie iesteście wy popi, ale bombizowie! ieszcze tak mówił: po-

nieważ nie ucieszyłem się nad tobą teraz, ale wybiorę taki czas, że cię przyechawszy wezmę nie iako kapłana, ale iako bombizę y będę cię wiązał y krepował iako sam chciał. Żaluujący w Bogu wielebny imé xiądz Popławski—świeszczennik Samohrudzki, mówi do obżałowanego xiędza Borowskiego te słowa: com ia tobie, mści xięże winien, co mié naieżdżasz, biiesz, mordujesz, iako sam chcesz, y ieszcze pochwalki czynisz? Obżałowany imé xiądz Borowski odpowiedział żaluującemu: wtedy dowiesz się, kiedy będziesz w kaydanach siedział. I iakoż się w tym nie upamiętał, dość czyniąc swoiey zawziętości, nie iako kapłan, ale kiedy iaki rozbóynik naiechawszy z gromadą wielką, nabrawszy czeladzi u ichmciów panów, Andrzeia Popławskiego y Sebestyana Wolkowyckiego—horodniczego grodzkiego y w Bogu przewielebnego imci xiędza Rokickiego—plebana Grodzieńskiego, z namowy ichmciów zwysz mianowanych, gwałtownym sposobem, armata manu, oskoczywszy wkoło plebanii żeby nie uciekł, w Bogu wielebny imé xiądz Krzysztof Borowski kazał wrota wylamać, wylamawszy wrota do budynku drzwi wybili, samego żaluującego świeszczennika porwawszy z łózka iako iakiego złoczyńcę w samą północ tegoż roku, miesiąca Februarij dwudziestego pierwszego, to iest z poniedzialku na wtorek, nie uważając na charakter kapłański, w iednych chustach, iako iakiego hultaia, wziowşy, bili, mordowali, ile cheieli, tak się nad nim pastwili kanczukami, kiiami, plazami, czym kto mógł, męczyli. Nie dość tego, wsadziwszy na konia oklep w iednych chustach nogi pod konia podwiązali y popędzili przed sobą, plagi niemilosiernie dając, ręce nazad zawiązali, i tak przez całą drogę kanczukowali; przyprowadziwszy do Kamionki do wójt, publicie na górze sto kiiów kazali dać, zwoław-

szy całej wsi, żeby na to patrzali. Potym ukontentowawszy się, wóyt widząc, że w iednych chustach, a do tego bosego, z miłosierdzia przyodział; potym niedość tego natym przyprowadziwszy do Sokolki, do xiędza dziekana y potym dali znać, żeśmy tego bombizę przyprowadzili, w tym razie wyszedszy w Bogu przewielebny imć xiądz Rokicki—dziekan Grodzieński, kazał sobie trzcinę przynieść, potym tą trzcina, iak wziół bić po głowie, aż krew się z żałującego poczeła lać iak z wieprza, y ieszcze nie dość tego, na cmentarzu położywszy żałującego okrwawionego kazali sto kiiów wylczyć y do więzienia wsadzić; zaraz kaydany na nogi rozkazał włożyć, potym na dobrydzień y na dobranoc po czterdziestu kiiów kazał dawać. Bo trudno wszystkiego y opisać: na rynek wyprowadziwszy w mieście Sokołce kazał żałującego u słupa bić, żeby krewni nie odprosili, pewnie by go tam o śmierć u więzienia takiego wsadziwszy, ieszcze gdzie psy zapędzali y tam żałującego swieszczennika osadzili, w kaydany okowawszy y na nogi włożywszy. Potym przy bramie swieszczennika tamże nie mało rzeczy pozabierali, kielich kosztuiący talarów dziesięć, srebrna patyna pozłocista, kosztuiąca talarów bitych pięć, aparaty różne pozabierali; samą zbili, z mordowali, za nieżywą porzucili, Pan Bóg wie, iezeli żywa będzie, a do tego ciężarną niewiastę.

Potym wzięciu uprosiwszy żałująca pani swieszczennikowa prosiła ichmciów panów przyjaciół swoich, żeby poiechali y dowiedzieli się, za co iest wziętym; ichmość panowie przyjaciele uczyniwszy commiseratią nad płaczącą niewiastą, a do tego iuż na śmiertelney pościeli leżącą, użaliwszy nad nią, poiechali do Sokolki; gdy przyiechali do w Bogu przewielebnego imci xiędza dziekana, poczełi wmawiać oto, za co ten kapłan, nikomu nie iest niwczym winny, wzięty y w więzieniu tak ciężkim siedzi, a w Bogu przewielebny imć xiądz Rokicki—dziekan Grodzieński, nie dał ani słowa mówić, zaraz sam swoją osobą z xiędzem Borowskim y z xiędzem Kobylińskim poczełi konfundować, którzy ichmość z confuzią wielką odiechali, na ostatek srogą odpowiedź y pochwałkę uczynili, mówiąc: tak że tych bambizów, którego spotkawszy gdziekolwiek, iako psów będziem zabiiali. O co żałujące chcąc prawnie czynić, securitatem zdrowia obwarować, dali tę swą solenną manifestatią z wolnym oney meliorowaniem do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co iest zapisano. Przy którym to opowiadaniu tey żałoby stanowszy oczewisto na urzędzie grodzkim Grodzieńskim ienerał tegoż powiatu niżej na podpisie wyrażony kwit swój relacyiny ustnie zeznał y ku zapisaniu do xiąg urzędowych podał, w te słowa pisany roku 1713, miesiąca Februaryi 13 dnia.

1713 г.

Изъ книги за 1713 г., листъ 800.

13. Жалоба Езерскаго священника Георгія Кулешевскаго на подстаросту Антонія Козицкаго съ посвидѣтельствомъ вознаго.

Священникъ Езерской церкви—Георгій Кулешевскій внесъ въ городскій судъ жалобу на Козицкаго—Стрыевского подстаросту, священника Гринашевича и другихъ лицъ въ томъ, что они, дѣлая неоднократныя набѣды на его домъ и не заставляя дома, грабили разное церковное имущество; но разъ застали его дома. Не смотря на то,

что онъ скрылся въ церковь, помянутые набѣдники ворвались въ церковь съ оружіемъ и напали на него. Окрестные жители слышавши пальбу, сбѣжались къ церкви и тѣмъ спасли какъ священника отъ смерти, такъ и церковь отъ разграбленія.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Septembra dwudziestego wtórego dnia.

Na urządzie ikmei grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od w. imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—łowczego w w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, żałował y solennie się protestując opowiadał w Bogu wielbny imé xiądz Jerzy Kuleszewski—prezbiter Jezierski, przeciwko imci panu Antoniemu Kozickiemu—podstarościeimu Stryiowskiemu, tudzież w Bogu wielbnemu imci xiędzu Theodorowi Hrynaszkieviczowi — prezbiterowi Wierciliskiemu, czeladzi y pomocnikom, w iednostayney radzie y namowie z szobą będących, o to:

Iż obżalowany imé pan Kozicki w roku tysiąc siedmsetnym trzynastym, zawziowszy przeciwko żałującemu imé zły, zapamiętały rankor, niewinnie, bez żadney dania sobie okazji, po kilkakrotnie na plebanią naiezdżając, na zdrowie czyhał, którego nie po-

scignowszy, czyniąc pomstę swey zawziętości a uymę chwały Boskiej, tegoż roku miesiąca Septembra dwudziestego dnia, apparatusa, kielichy y inne instrumenta cerkiewne na kontempt żałującemu imci chcąc pozabierać, a obżalowanemu imci xiędzu prezbiterowi Wierciliskiemu oddać, insperacie napadszy, wprzód na plebanią na zabicie, samego żałującego imci nie znalazszy, który w cerkwi był, tedy bez boiaźni Boskiej, tumultem, armata manu, nieprzyjacielskim sposobem, na cerkiew z różnym orężem, do boiu należącym, okrzyk uczyniwszy, strzeleniem, hałasem wielkim do samey cerkwi, w której się żałujący imé od impetu tak srogiego zawar, ściany cerkiewne kulami naszpikowali, u drzwi zawiasy połamali, wielkie zbytki czynili, kryminal popełnili y gdyby, słysząc tak wielki bój, ludzie zbiegszy się zdrowia żałującego imci nie salwowali, pewnieby o śmierć przyprawili y cerkiewne wszystkie rzeczy zabrali. Nie mało na tym daley srogie odpowiedzi y pochwałki zabicem y ogniem spalaniem czynią y

czynić nie przestają. O co wszystko z tey delator tak o niesłuszne na samego załuiącego naiazdy, a pogotowiu y dishonor chwały Boskiey y popełniony kryminał, iako też y inne violencye przez obżałowanego imci popełnione, do pokarania paenami w prawie pospolitym y konstytucyach seymowych opisanemi y dalszych win z prawa ściągających, w nagrodę szkod do obwarowania securitatem zdrowia y fortun, a chcąc o to wszystko na wyż pomienionych pryncypalach y na wszelkich dobrach ichmciów leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie y u kogo-kolwiek będących, z mocną exekucją prawem czynić y tego wszystkiego czasu prawa przez kontrawersią patrona dowodząc dochodzić, dał tę swą solenną protestacją z wolną oney melioratią, iesli tego potrzeba będzie ukazywała, do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co iest zapisano.

Przy którym opowiadaniu stanowszy ienerał ikmci powiatu Grodzieńskiego niżej pisany kwit swóy relacyiny w teyże sprawie y pod tąż datą ustnie zeznał w te słowa pisany:

Ja ienerał ikmci powiatu Grodzieńskiego, niżej na podpisaniu ręki moiey mianowany, czynię wiadomo tym moim relacyinym kwitem, iż w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym trzynastym, miesiąca Septembra

dwudziestego pierwszego dnia, mając przy sobie stronę dwóch szlachty, panów Kazimierza y Stanisława Obuchowskich, z którymi byłem użyty od w Bogu wielebnego imci xiędza Kuliszewskiego—praezbitera Jezierskiego do miasteczka Jezier w powiecie Grodzieńskim leżącego dla oglądania cerkwi tameczney oraz y plebanii. Jako za przybyciem mnie ienerała do tey plebanii widziałem wrota wylamane, a potym w cerkwi widziałem ściany postrzelane ze strzelby różney, w drzwiach zawiasy połamane y wiele szkod poczyniono. Który to gwałtowny naiazd mienił sobie w Bogu przewielebny imć xiądz praezbyter Jezierski od imci pana Antoniego Kozickiego — podstarościego Stryiowskiego. Co obszerniey dostateczniey prótestacia w sobie opiewa. A tak ia ienerał, com widział y słyszał y na tom wydał ten móy relacyiny kwit z podpisem ręki mey y pieczęciami strony szlachty przy mnie na ten czas będącey, ku zapisaniu do xiąg. Pisan roku, miesiąca y dnia ut supra.

U tego kwitu relacyinego podpis ręki ienerała tymi słowy: Jan Radziwoński, ienerał ikmci powiatu Grodzieńskiego. Który to ten relacyiny kwit, za ustnym y oczewistym przez wierzchu mianowanego ienerała zeznaniem, do xiąg grodzkich Grodzieńskich iest wpisany.

1714 г.

Изъ книги за 1714 г., листъ 526.

14. Жалоба намѣстника Супрасльскаго монастыря Инокентія Харкевича, на помѣщика Андрея Смогоревскаго о причиняемыхъ разныхъ убыткахъ монастырскимъ имѣніямъ.

Въ этомъ документѣ намѣстникъ Супрасльскаго монастыря отъ имени братіи и Кіевскаго митрополита жалуется на своего сосѣда Смогоревскаго, что онъ не обращаетъ никакого вниманія

ни на угодливые листы и заруки, ни на законы, и наноситъ убытки имѣніямъ монастырскимъ, произнося угрозы на монаховъ и унижая ихъ духовное достоинство.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego czter-nastego, miesiąca Augusta trzynastego dnia.

Na urzędzie ikmei grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Grothuzem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od w. imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—łowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, żałował y solennie się protestując opowiadał w Bogu nayprzewielebniejszy imé xiądz Innocentius Charciewicz — namieśnik konwentu Supraślskiego świętego Bazylego wielkiego, swoim y iasnie wielmożnego imci xiędza metropolity, tudzież y całego tegoż konwentu Supraślskiego xięży imieniem, przeciwko imci panu Andrzejowi Smogorzewskiemu o nieuczynienie sprawiedliwości z poddanych swoich wsi Trypucia y Barszczewki, szkodę żałującym ichmościom czyniących w spaszeniu sianożęci, o to, iż obżałowany imé pan Smogorzewski, mając wieś Barszczówkę prawem zastawym do dobr Choroszczy, w powiecie Grodzieńskim leżących, a w blizkim sąsiedztwie dobr żałujących ichmościów do konwentu Supraślskiego należących, mieszkając, różnemi rokami, miesiącami, nocami y dniami violencye, kryminały y spasy w

sianożęciach, w wyłowieniu potajemnym sposobem ryby z ieżior, z pochwałkami niemalą, sam y przez poddanych swoich, szkodę czynił, iako dawniejsze processa, do xiąg grodzkich Grodzieńskich datami w nich wyrażonemi zanesione, y dekreta zaszły z przyiacielskiemi komplancjami, z wadyami w nich wyrażonemi, zakroczyli, dowodem iednak obżałowany imé, zostając w zley imprezie przeciwko żałującym delatorom, nie uważając na dawniejsze processa, dekreta ugodliwe, listy, zareki u nich założone, wszystko to zanic y w niepamięci iakoby mając y prawem popolitym w. x. Lit., resydując w Podlaszu postponując, ustawiczne szkody, po zaszłych complancjach, przez te lata czynił y wszystek proceder prawny wzruszył; iednak, nie ustając na zawziętości swoiey, własne dobra żałujących delatorów duchowne różnie y violenter sobie przywłaszczyć, a żałujących wyzuć usiłując, sianożęci co rok spasywa, niemalą szkodę czyni, iakoż y w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym czter-nastym, miesiąca Julii dwudziestego pierwszego dnia, gdy żałujących delatorów administrator z folwarku Bociutskiego imé pan Grochowski, obieżdzając grunta na

Wiechach sianożęci nazwaney, w powiecie Grodzieńskim leżącey, do konwentu Supraślskiego dobr possessyi przynależącey, znalazłszy koni czworo ze wsi obżalowanego iegomości poddanych Barszczewki, imionami y nazwiskami samemu obżalowanemu iegomości wiadomych y znaiomych, klaczy trzy, dwie szerści cisawey z małą na czele odmianą, trzecią szpakowatą, a czwartą zrzebicą gniadą, za poczynione szkody nocami y dniami dla dowodu do dworu zabrał y ludźmi okolicznemi oświadczył się y szkodę spaszenia sianożęci na wozów trzydzieści pokazał. Lecz żalujący imć xiądz namieśnik Supraślski nie wchodząc z obżalowanym iegomością w prawne termina, przyjacielskim y sąsiedzkim sposobem postępując, list od siebie do obżalowanego iegomości napisawszy posłał, upraszając, ażeby chciał na poczynione szkody sam ziachać, lub od siebie przyjaciela zesłać y według uznania przyjacielskiego ze wsi poddanych Barszczewki sprawiedliwość uczynić; a obżalowany iegomość sam nie ziechawszy, ani przyjaciela nie zesławszy, na postpozycyą honoru duchownego list odpisując, skomatice odpowiedzi y pochwałki czyni, który dowodem wszystkiego żalujący iegomość mianowane konie z ispaszy pobrane na urządzie ikmci Brańskim prezentowawszy tamże zostawił, na co autentyczne z akt Brańskich dwa dokumenta po lacinie pisane w sobie so-

nant; przez te wszystkie lata w spaszeniu sianożęci szkody ponoszą na złotych pięćset. Dla którey obżalowanego iegomości nieustającey złości przeciwko samym żalującym y podstarościm czyniącey odpowiedzi y pochwałek przed różnemi ludźmi y obiecując cale kiimi pozabiić, iako przed tym kryminały popelniał y teraz wznawiać chce, nie mogłszy tedy żalujące prawo ponawiając, iako y o zaręki w listach ugodliwych założone y teraz nowopoczynione szkody, odpowiedzi y pochwałki ustawiczne czyniące chcąc za obżalowanym iegomością in foro competenti prawem czynić, securitatem zdrowia podstarościm y fortun swoich warować, zarąk w listach ugodliwych wyrażonych dwóch tysięcy złotych z podniesieniem dawniejszego przewodu prawnego, ze szkodami nowo poczynionemi przez kontrawersyą ichmość panów patronów z prawa pospolitego ściągającemi paenami za violeneye ustawiczne y niepociągające, o to wszystko żalujące delatorowie na samym obżalowanym iegomości na dobrach wszelkich leżących, ruchomych y na summie zastawney, na maiętości Barszczewie będącey tego wszystkiego dowodząc requirować, dali tę swoją solenną protestacyą z wolnym oney meliorowaniem, ieżeli tego potrzeba będzie ukazywała, do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co iest zapisano.

1715 г.

Изъ книги за 1715 г., листы 26—27.

15. Жалоба Паценковъ на Городненскаго протопопа Скирона о наѣздѣ и разнаго рода насиліяхъ.

Земляне Паценки жалуются на Городненскаго протопопа Скирона по слѣдующему поводу: помянутый протопопъ, движимый безпричинной ненавистію къ Паценкамъ, нѣсколько разъ дѣлалъ наѣзды на ихъ имѣннице; въ первый разъ онъ пограбилъ скотъ и избилъ крестьянъ; во второй разъ стрѣлялъ въ самаго Паценка, но благодаря осѣчкѣ не убилъ его, забралъ скотъ и потребовалъ выкупа 100 злотыхъ; потомъ пригласилъ ихъ

къ себѣ на обѣдъ и подвергъ разнымъ оскорбленіямъ, такъ что Паценки принуждены были бѣжать отъ него ночью; наконецъ онъ выхлопоталъ у гетмана ассигнаціи на квартирный постой въ ихъ имѣніи и ввелъ солдатъ. Обиженный принужденъ былъ ѣхать въ Варшаву и понести убытки; всего протопопъ причинилъ убытку на 500 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset piętnastego, miesiąca Januarii czternastego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Janem Jerzym Grothuzem — podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Jozepha Kotowicza — łowczego w. x. Lit. starosty Grodzieńskiego ustanowionym, żalowali y płaczkliwie opowiedali, protestując się imé pan Teodor Paceka y sama icymosć pani Maryanna Siegieniewska Teodorowa Pacekowa, małżonkowie, ziemianie iego królewskiej mości powiatu Grodzieńskiego, na imci oycy Jana Skirona — prezbitera cerkwi Gudziewickiej, protopopa Grodzieńskiego, iako samego pryncypała uczynku niżej wyrażonego o to y takowym sposobem: iż obżalowany imé, nie wiedząc z iakich przyczyn, bez żadney okazyi, nie sobie niewinnych żalujących małżonków, zawziowszy zły a zapamiętały umysł, ieszcze w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym ósmym miesiąca Augusta iedynastego dnia, dając okazyą żalującym, przybywszy

do imienicza nazwanego Siezieniewicz, w powiecie Grodzieńskim leżącego, nie wiedząc za co naiachawszy w polu żalującego rataiów z niemałą kupą ludzi, gromadą, armata manu, mocno gwałtem, z różnym orężem do boiu, ludzi kaleczącym, dobrze sobie wiadomemi y znaiomemi, rozumiejąc, że samego żalującego przy rataiach zastanie, tedy samego żalującego nie zastawszy, parobków z tey cholery pobił, pokaleczył y porozpędzał y soszniki z dwóch soch, to iest, par dwie kazał czeladzi swoiey pozbiierać y do plebanii Gudziewickiej kazał zawieźć, kosztujących złotych pięć y do tychczas nie oddał, odieżdżając na samego żalującego odpowiedź y pochwałkę zabiciem uczynił, mówiąc te słowa: gdzie-kolwiek zaskoczywszy samego zabię, a maiętnosć do siebie przywłaszczę. Iakoż tak czyni y czynić się przestaie, w tymże roku wyż pomienionym miesiąca Augusta dziewiętnastego dnia drugim razem, naiachawszy do tegoż imienicza wyż pomienionego także z niemałą ludu gromadą, czeladzią swoią y róż-

nemi przysposobionemi ludźmi, z różnym orężem, do boiu należącym, nie z inszą intencją, tylko to żeby samego żalującego zabić, a majątność do siebie przywłaszczyć, sprawując się nie po kapłansku, ale po nieprzyjacielsku, zaraz przyiechawszy do żalującego zastawszy w polu przy rataiach, dobywszy pistoletu do żalującego zmierzał, chcąc żalującego na tym miejscu pokonać, tylko w tym woli Bożej nie było, że na panewce nie spaliło, a tym czasem żalujący jako mogąc do domu swego nazwanego Sieniewiczze, w powiecie Grodzieńskim leżącego, uchodził y zdrowie swe iak mogąc unosił, obżałowany nie nie wskurawszy do siebie odiechał. Nie będąc ieszcze pohamowanym w swej złej zawziętości, trzecim razem w tymże roku tegoż miesiąca dwudziestego wtórego dnia z większą ieszcze gromadą y ludźmi różnemi, sobie znaiomemi, człowieka na trzydzieścia mając z sobą, napadszy do tego imienicza, nazwanego Sieniewiczze, na świtaniu rano żalującym małżonkom bydła sztuk szesć na własnej żalujących paszy gwałtownie zabrał, to iest, wółów cztery, krowy dwie y do się do plebanii Gudziewickiej zapędzić kazał y przez niedziel cztery w samy czas roboczy u siebie trzymał, trzymając u siebie robić kazał, także y krowy dojąc na swój pożytek obracał, żalującym małżonkom na złotych dwieście szkody uczynił, przez nierobienie gruntów y spóźnienie ugoru, co żalujące, będąc ludźmi spokojnemi y prawa nie umiejętnemi, używszy przyjaciela od siebie, iako to imci pana Jana Eysymąta, rotmistrza powiatu Grodzieńskiego, o powrócenie bydła u obżałowanego imci upraszali, który obżałowany imć taką relacją przez przyjaciela żalującym małżonkom uczynił: żadnym sposobem bydła tego nie wrócić, ieżeli chcą ode mnie bydło wziąć, tedy niech mi przywie-

zie złotych sto pieniędzy, na ten czas bydło oddam. Iako żalujące, widząc taką zawziętość obżałowanego, do prawa się nie udając, gdyż na ten czas inkursyi wojennej wojsk auxiliarnych były y przechodziły traktem Grodzieńskim nie można było y przez prawo tego dochodzić, bo się y sądy żadne nie sądziły, tylko protestacją do xiąg żalujące zanieśli małżonkowie, o czym obszerniej w dawniejszej protestacji sama rzecz szerszej y dokładniej wyrażona iest, a na afektacją obżałowanego imci ich mogąc ludzie ubogie musieli pieniędzy zebrawszy złotych sto obżałowanemu oddać y bydło wykupić, nie nie winnemi obżałowanemu będąc. Tedy obżałowany y żadnego kontraktu z odebrania pieniędzy żalującym małżonkom nie dał, za co te pieniądze oddali obżałowanemu, a to dla tego, żeby drugim razem dobrze napaści kiedy niesłusznie zgiąć, abo samego żalującego konfundować, iakoż tak czyni y czynić nie przestaje. Także w roku tysiąc siedmset iedynastym, miesiąca Marca dnia ośmnastego, żalujące małżonkowie do cerkwi do Gudzievicz na nabożeństwo przyiechali, tedy obżałowany imć ojciec prezbiter żalujących małżonków do siebie, iakoby w dobry sposób, na obiad zaprosił, a potem zaprosiwszy wprzód parobka na imie Szczasnego Kirkła pobił, dając okazją, niedługo bawiąc samą żalującą panią Teodorową Pawłową wprzód słowami uszczypliwemi, honorowi szlacheckiemu szkodzącemi, bez dania żadnej okazji, poczęli lżyć y sromocić, a potem poczęli pięściami w głowę bić, za włosy niewiastę targać, sam obżałowany z żoną swą niemilosierdzie zbili, zmordowali, tylko co ledwie żywą żalującą z rąk swych wypuścili, tedy żalujące małżonkowie po tym nieutsciwym traktamencie chcieli do domu swego odiechać, obżałowany nie puścił do domu iechać, zatrzymał na

noc, a potym w nocy, dając okazyą, żalującego na ziemi spiącego sam się nawalił niby będąc piianym chcąc żalującego dusić, bić y kalczyć chciał, tedy żalujący począł się u obżalowanego prosić y ledwie się uprosił, a potym co żywo w nocy do domu z tego traktamentu ledwie uciekł. Nie dosiść ieszcze na tym, nie będąc w swey zley zawziętości pohamowany, chcąc żalujących małżonków wcale zniszczyć y zruynować, teraz w tym roku tysiąc siedmset piętnastym, mając assygnacyą do caley protopopii Grodzieńskiej wypadłą, od iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit. do plebanii Gudziewickiey u tey assygnacji wyrażono dwie poreyi, obżalowany chcąc żalujących małżonków do ostatku zewikować, poiechawszy do Warszawy do iaśnie wielmożnego imci pana hetmana wielkiego w. x. Lit., assygnacyą na dobra żalującego wyprawil, udając rzecz, iakoby dobra żalujących małżonków do plebaniey należą Gudziewickiey, które dobra ziemskie nigdy assygnacjom żadnym nie podlegle, tylko do powiatu Grodzieńskiego uchwałą powiatową; obżalowany przywiozszy assygnacyą zaraz począł się głosić z żoną, że mam assygnacyą na dobra żalujących, tedy imci pana Jana Eysymata—rotnistrza powiatu Grodzieńskiego, z imci panem Adamem Siezieniewskim z tym do żalujących przysłał, ieżeli pan Pacęko da mi talerów bitych cztery, to tey assygnacji żołnierzom pokazywać y oddawać nie będę, żalujące małżonkowie chcąc spokojnie siedzić y te cztery talery bite przez tych przyjaciol obżalowanemu odesłali, obżalowany y pieniądze pobrawszy y żołnierzów na exekucyą imci pana Antoniego Tupalskiego, kwatermistrza gwardii hetmanskiey samego piątego do majątości żalujących małżonków

wyż specyfikowaney zasłał za tą podstępny assygnacyą. Który kwatermistrz ziechawszy w tym roku tysiąc siedmset piętnastym miesiąca Januarii dziewiętego dnia do majątości żalujących małżonków wyż pomienioney zaraz ieść y pić dla siebie, dla koni obrok po trzy razy dawać kazał, tedy żalujący widząc takową podstepny assygnacyą, niesłuszenie na dobra ziemskie wyprawioną, musiał do iaśnie wielmożnego imci p. hetmana wielkiego w. x. Lit., do Warszawy iechać się, niewinności exkusować się, gdzie tedy y ordynans do tego imci pana kwatermistrza przywiozł kassuiąc te assygnacyą, aby ten kwatermistrz znowu za pierwszą assygnacyą poreii dwie w plebanii Gudziewickiey sobie wybierał, co żalującego droga kosztowała y akomendacia kancelarii woyskowej złotych sto, a exekucia uczyniła przez niedziel cztery złotych dwieście, wszystko iedno z drugim zniosszy, co y w dawniejszey tey protestacyi wyraża się, uczynił obżalowany żalującym szkody na złotych sześćset czterdzieścia pięć, okrom wykładów prawnych, też to żalujące małżonkowie przez tat kilka obżalowanemu cierpliwie znaszali tey niepohamowaney, o którą tedy tak wielką szkodę, gwałtowny naziad na grunta, samego zabiciem, a majątość do siebie przywłaszczania, iako obżalowany sobie usiłował, tudzież o powrócenie pieniędzy złotych sześciuset czterdziestu pięciu złotych, odpowiedź y pochwałkę na takowych violatorów y gwałtowników surowie opisana, dali tę swoią żalobę z wolnym oney meliorowaniem do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, tak że y o wykłady prawne, które z okazii obżalowanego ponoszą y ieszcze ponosić będą, co iest iako się wyż namieniło do xiąg zapisać. Co iest zapisano.

1715 г.

Изъ книги за 1715 г., стр. 229—232.

16. Судебное опредѣленіе по дѣлу между Супрасльскими базилианами и Смогоревскимъ о разныхъ убыткахъ, причиненныхъ имъ симъ послѣднимъ.

Въ этомъ документѣ изложены подробности обидъ, причиняемыхъ Супрасльскимъ базилианамъ, Смогоревскимъ и стремлений захватить у нихъ земли; не смотря на желаніе уполномоченнаго Смогоревского перевести это дѣло въ коронный трибу-

наль; судъ постановилъ: относительно земель, находящихся въ Коронѣ судиться въ трибуналѣ коронномъ, а относительно земель въ Княжествѣ—судиться въ трибуналѣ Литовскомъ.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Apryla dnia szóstego.

Na roczkach sądowych grodzkich Grodzieńskich Aprylowych porządkiem prawa pospolitego statutu w. x. Lit., et coaequationis iurium w Grodnie, roku, miesiąca y dnia wyż na dacie pisanego sądzących się, przed nami Janem Jerzym Grothuzem—podstarościm, Zygmuntem Boufałem—podstolim Derbskim, sędzią, Stanisławem Antonim Małyszczyńskim—pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkimi powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—łowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, na rozsądzenie spraw grodzkich Grodzieńskich ustanowionymi y wysadzonymi, gdy z porządku rejestrowego ku sążeniu naszemu przypadła sprawa w Bogu nayprzewielebniejszego imci xiędza Innocentiusza Charkiewicza—namiestnika konwentu Supraślskiego świętego Bazylego y iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity, tudzież y wszystkich xięży tegoż konwentu Supraślskiego świętego Bazylego wielkiego, z imś panem Andrzejem Smogorzewskim, za dekretem naszym grodzkim Grodzieńskim odkładowym pod datą

roku terazniejszego tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Februarii dwunastego dnia, z roczków Februarowych, względem zazywanych a parte citata, na tychże roczkach dylacyi dla skuteczney przyięcia rozprawy do terazniejszych Aprylowych przez nasz urząd stałym, za żalobą aktorów mieniać o nieuczynienie sprawiedliwości z poddanych swoich wsi Trypucia y Barszczewki szkodę żalującym ichmościom czyniących w spaszeniu sianożęci o to, iż obżałowany imé pan Smogorzewski, mając wieś Barszczewkę prawom zastawnym od dobr Choroszczy, w powiecie Grodzieńskim leżących, a w bliskim sąsiedztwie dobr żalujących ichmościów do konwentu Supraślskiego należących, mieszkając, różnemi rokami, miesiącami y dniami violencii czynili y spaszły w sianożęciach, w wyłowieniu potajemnym sposobem ryby z ieżior, z pochwałkami niemal sam y przez poddanych swoich szkodę czynił, iako dawniejsze processa do xiąg grodzkich Grodzieńskich datami w nich wyrażonemi, zanesione, y dekreta zaszły z przyjacielskimi konplanacyami, z wadyami w nich wyrażonemi, zakroczyli dowodem, iednak obżałowany imé zostając w zley

imprezie przeciwko żalującym delatorom, nie uważając na dawniejsze processa, dekreta, ugodliwe listy, zaręki w nich założone, wszystko za nie y w niepamięć iakoby mając y prawem pospolitym wielkiego xięstwa Litew., rezydując w Podlaszu, postponując, ustawicznie szkody, po zaszłych complanacyach, przez te lata, czynił y wszystek proceder prawny wzruszył; iednak nie ustając na zawziętości swoiey własne dobra żalujących delatorów ruynuje y violenter sobie przywłaszczyć, a żalujących wyzuc usiłując sianożęci co rok spasywa, nie małą szkodę czyni, iakoż y w roku terażniejszym tysiąc siedmsetnym czternastym, miesiąca Julii dwudziestego pierwszego dnia, gdy żalujących delatorów administrator z folwarku Bociutskiego imię pan Grochowski, obiedzając grunta na Wieckach sianożęci nazwanej, w powiecie Grodzieńskim leżącej, do konwentu Supraslskiego dobr possessyi przynależącej znalazłszy koni czworo, ze wsi obżałowanego imię poddanych Barszczewki imionami y nazwiskami, samemu obżałowanemu imię wiadomych y znaiomych, klacz trzy, dwie szerści cisawey z małą na ciele odmianą, trzecią szpakowatą, a czwartą zrzebicę guiadą, za poczynione szkody nocami y dniami, dla dowodu do dworu zabrał y ludźmi okolicznymi oświadczył się y szkodę spaszenia sianożęci na wozów trzydzieście pokazał, lecz żalujący imię xiądz namiestnik Supraslski, nie wchodząc z obżałowanym imię w prawne termina przyzielskim y sąsiedzki sposobem postępując, list od siebie do obżałowanego imię napisawszy posłał, upraszając, ażeby chciał, na poczynione szkody sam ziachać, lub od siebie przyjaciela zesłać y według uznania przyjacielskiego ze wsi poddanych Barszczewki sprawiedliwość uczynić; obżałowany imię sam nie ziechawszy, ani przyjaciela nie zaslawszy,

na postpozycią honoru duchownego list odpisując, scomatice odpowiedzi y pochwalki czyni, który wszystkiego dowodem, żalujący imię mianowane konie, z ispaszy pobrane, na urzędzie iego królewskiej mości Brańskim praeczentowawszy, tamże zostawił, na co autentyczne z akt Brańskich dwa dokumenta po łacinie pisane w sobie sonant; przez te wszystkie lata w spaszeniu sianożęci szkody ponoszą na złotych pięćset, dla której obżałowanego imię nieustającej złości przeciwko samym żalującym y podstarościm czyniącej odpowiedzi y pochwalki przed różnemi ludźmi y obiecując całe kiimi pozabijać, iako przed tym kryminały popelniał y teraz obiecując znawiać. Nie mogłszy, tedy żalujące ichmość daley cierpieć dawniejszy wszystek proceder prawny ponawiając, iako y o zaręki w listach ugodliwych założone y teraz nowo poczynione szkody, odpowiedzi y pochwalki ustawiczne czyniące, chcąc z obżałowanym imię in foro competenti prawem czynić, securitatem zdrowia podstarościm y fortun swoich warować, zarąk w listach ugodliwych wyrażonych dwóch tysięcy złotych z podniesieniem dawniejszego przewodu ze szkodami nowo poczynionemi, przez controversiā ichmość panów patronów z prawa pospolitego ściągającemi się paenami za violencye ustawiczne y niepowściągnięte, o to wszystko żalujące delatorowie na samym obżałowanym imię, na dobrach wszelkich leżących, ruchomych, summach pieneznych y na summie zastawney, na wsi Barszczewie będącej, tego wszystkiego dowodząc, requirować, żalujące delatorowie, przed nas urząd intentowali actiā, do której sprawy na dniu czwartym miesiąca od pozwanego imię pana Smogorzewskiego na kopię z dekretu odkładowego y poddaniu iey do kancelaryi naszej. Na terminie tedy niniejszym, wyż na dacie pisanym, za przywoła-

niem stron do prawa, od ichmościów xięży Bazylianów patron ichmościów, za mocą prawną sobie do tey sprawy daną, imć pan Matheus Józef Bylewski—namiestnik powiatu Grodzieńskiego oczewisto ku rozprawie prawnej stawał, y przypadlego tey sprawie terminu, dekretami urzędu naszego tak roczków przeszłych Februarowych, anni praesentis w Grodnie cdprawowanych, iako y terazniejszych odkładowemi, słusznie prawnie dowiedlszy, gdy daley w prawo postępować, żaloby aktorów swoich dowodzić y rozprawować się chciał; tedy od pozwanego imci pana Smogorzewskiego odezawszy się patron imć pan Bartłomiej Kalinowski a niedopuszczając aktorów patrona do dalszego produktu, praezentował proces oraz pozew ichmość xięży Bazylianów, y ekonomów, ichmość przez imci pana Smogorzewskiego do prześwietnego trybunału wyniesiony meritum, żaloby pokrótce namienić w ten sposób, iż poddani ichmościów xięży Bazylianów ze wsiów Żacerlany y Haiowki, w powiecie Grodzieńskim, na pograniczu Korony polskiej leżących, różne różnemi czasy tak samemu imci panu Smogorzewskiemu, iako y poddanych imści czynili przykrości, zboże, łąki spasywali, lasy pustoszyli, poddanych bili, więzili, mordowali, o czym protestacye antecedenter do urzędu należytego zanesione, obszerniey wszystką rzecz w sobie wyrażają, z których występnych poddanych zawiadowcy ichmościów xięży Bazylianów nie tylko sprawiedliwości nie czynili, ale opacznie rzecz udając ichmościom xiężom Bazylianom, sami swoje dobra w Koronie polskiej mając, extra forum do urzędu Grodzieńskiego imieniem pryncypalów swoich imci pana Smogorzewskiego zapozwali: a za tym ponieważ o krzywdy w Koronie polskiej stałe do trybunału koronnego wyniesiona iest przez imci pana Smo-

gorzewskiego citacia, przeto ty sprawy niesądzenia, lecz do prześwietnego trybunału koronnego odesłania prosił. Na takową illacyą imć pan Bylewski replikując, intulił, iż imć pan Smogorzewski, mając wieś Barszczowkę prawem zastawnym do dobr Choroszczy, w powiecie Grodzieńskim leżących, wblizkim sąsiedztwie dobr ichmość xięży Bazylianów różnemi laty, miesiący y dniami, violencye, krzywdy klasztorowi Supraślskiemu czynił, w czym antecedenter z przyacielskiej komplancyey wzajemnie z wadyami zakroczyły kwitacii imć pan Smogorzewki w przedsięwziętey swey nie ustając zawziętości ustawicznie klasztorowi Supraślskiemu w dobrach w wielkim xięstwie Litewskim, w powiecie Grodzieńskim leżących, czyniąc krzywdy na pięćset złotych uczynił szkody, y gdy w roku tysiąc siedmsetnym czter nastym, miesiąca Julii dwudziestego pierwszego dnia, administrator ichmościów xięży Bazylianów napędzone konie na łąki znalazłszy, szkody na wozów trzedzieście w spasienu sianożęci ludziom okolicznym okazawszy imci xiędzu namiestnikowi postępując, który widząc szkodę, a po sąsiedzku postępując, pisał list do imci pana Smogorzewskiego, aby lub sam, lub przyjaciela i spasz obaczywszy sprawiedliwość uczynił, a imć pan Smogorzewski, naymnieyszey nieczyniąc w krzywdach satisfactyi, list skomatyeczny z odpowiedziami y pochwalkami odpisał: przeto iako o krzywdy y szkody w powiecie Grodzieńskim, w wielkim xięstwie Litewskim ichmość xięży Bazylianom stałe, ni w czym wyniesionej citacyi do trybunału koronnego nie kontradykując, vigore prawa w. x. Lit., dalszego procederu nakazania prosił y domawił się. A tak my urząd, w tey sprawie w Bogu nayprzewielebnieyszego imci xiędza Innocentiusza Charkiewiczza—namiestnika y wszystkich ichmo-

ściów xięży Bazylianów konwentu Supraśl-
skiego ś. Bazylia wielkiego z imcią panem
Andrzeiem Smogorzewskim w Polsce inten-
towany o krzywdy w Koronie polskiej stałe,
nienaruszenie zostawiwszy, ratione szkod w
wielkim xięstwie Litewskim, w powiecie Gro-
dzieńskim stałych, stronom daley w prawo
postępować, y rozprawować się nakazuiemy.
In procedendo za przywołaniem przez iene-
rała stron do prawa wyż rzeczony patron
imci pana Smogorzowskiego imé pan Kali-
nowski za główną y uciążliwą rzecz pryn-
cypałowi swemu, mając o wszystkie razem
praetensye do koronnego trybunału nie
odesłano, y tym naszym niekontentuiąc się
dekretom, do prześwietnego trybunału ko-
ronnego apeluiąc wrościł, którey iako mi-
mo prawo wraszczaiącey, lubo patron ich-
mościów xięży Bazylianów nie opuszczaiąc
allegował artykuł dwudziesty dziewiąty z
rozdziału czwartego dowodząc, iż w tym

powiecie sprawa ma być sądzona, gdzie się
krzywda dzieie, vigore którego prawa sto-
suiąc się do pierwszey controversyi proce-
deru nakazania affektował; iednak my urząd,
konserwuiąc powagę prześwietnych trybu-
nałów, żadnego na ten czas nie czyniąc roz-
sądku, tę sprawę cum toto oney effectu,
względem krzywd w wielkim xięstwie Li-
tewskim stałych, referuiąc się do prawa
pospolitego, nie do Korony polskiej, lecz do
prześwietnego trybunału wielkiego xięstwa
Litewskiego, w roku terazniejszym tysiiąc
siedmsetnym piętnastym, w Wilnie sądzić
przypadaiącego, na cadencyą Wileńską, w
termin sądzenia spraw powiatu Grodzień-
skiego, po trzecim wołaniu nazaiutrz dla
przyięcia, którym obrany prawne wcale
zachowuiemy y przy pozwu tylko za tym
dekretom naszym na rozsądzenie odsyłamy.
Która sprawa sądzonych powiatu Grodzień-
skiego zapisana.

1715 r.

Изъ книги за 1715 г., листы 735—736.

17. Судебное опредѣленіе о постановленіи настоящихъ мѣръ для сыпучихъ и
жидкихъ тѣлъ, и о запрещеніи христіанамъ служить у жидовъ.

Вслѣдствіе жалобы повѣтоваго инстигатора на
злоупотребленія Городненскихъ мѣщанъ и жидовъ
по части мѣръ и цѣнъ на жизненные продукты,
Городненскій староста назначаетъ для этого ком-
миссаровъ, которымъ вмѣнить въ обязанность
слѣдить за исполненіемъ слѣдующаго постановле-
нія: относительно мѣры назначается Виленская
бочка въ 80 гарнцевъ, полбочка въ 40 гарнцевъ,
четверть въ 20 гарнцевъ; эта бочка должна быть

окована и находится на рынкѣ; точно также
слѣдить, чтобы медъ и водка продавались по таксѣ,
установленной городскимъ судомъ; жидамъ воспре-
тить держать у себя слугъ христіанъ и корми-
лицъ подѣ страхомъ взыскапія 100 копѣ; бурми-
страмъ вмѣнить въ обязанность подчиняться этимъ
постановленіямъ подѣ страхомъ взыскапія 1000
злотыхъ штрафа.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego,
miesiąca Nowembra szóstego dnia.

Na roczkach sądowych grodzkich Gro-
dzieńskich Nowembrowych, porządkiem pra-

wa statutu w. x. Lit. et coaequationis iurium, w Grodnie, roku, miesiąca y dnia wyż na dacie pisanego sądzących się, przede mną Hrehorym Jozephem Kotowiczem—łowczym wielkim w. x. Lit., starostą Grodzieńskim, gdy z porządku rejestrowego ku sądzeniu memu przypadła sprawa iego mości pana Antoniego Kraiewskiego—instygatora roczkowego, z delaty całego prześwietnego powiatu Grodzieńskiego, za szlachetnymi panami burmistrzami y całym magistratem miasta iego królewskiej mości Grodna, tudzież z żydami starszemi y całą synagogą kahału Grodzieńskiego, y wszystkimi żydami w przykahalkach powiatu Grodzieńskiego mieszkającymi, za zakazem przez ienerała iego królewskiej mości Grodzieńskiego Matheusza Franciszka Szinbiekicza, pomienionemu magistratowi y kahałowi Grodzieńskiemu y innym przykahalków żydom podanym, a przez pomienionego imci pana instygatora roczkowego na terazniejsze roczki legitime wyniesionym, mieniając o to, iż obżałowany magistrat y kahał Grodzieński z przykahalkami swemi, w miastach, w miasteczkach, w powiecie Grodzieńskim leżących, będąceni, postponuiąc prawo statutu w. x. Lit., konstytucye seymowe y obrady publicznego seymikowania prześwietnego powiatu Grodzieńskiego, y na onych niepoiednokrotnych seymikach, publicznych radach, lauda ore publico z consensum tegoż prześwietnego powiatu ichmościów panów obywatelów postanowione, y mając niepoiednokrotne prohibicie, ażeby miara ad normam legis artykułu trzydziestego szóstego z rozdziału trzeciego konstytucyi roku tysiąc sześćsetnego trzynastego, stara, nie fałszowana, lecz sprawiedliwa, okowana w rynku, pod pieczęcią grodową wystawiona była, a gdyby ludzie kupujące y przedaiące zboża detrimentum nie ponosili, y aby pokątnie tak

po domach szynkowych żydowskich, chrześciańskich, iako też y nieszynkowych, nemine excepto, przedaiące y kupujące ludzie zboż mierzać nie wazyli się, vigore allegowanego prawa, liquorów zaś, to iest, miodów, piw, gorzalek, ażeby tak żydzi, iako y chrześcianie, iuxta quantitatem ceny zboża y wytrąbienia lub wywołania in foro publico podczas targów przez urząd grodu Grodzieńskiego nakazanego, według upodobania swojego nie przedawali, lecz taką ceną, iaka będzie przez trąbę wywołana y ogłoszona będzie, miarą cechową y sprawiedliwą, szynkowali, winy sta kop Litewskich założenia, liquorów y dobytków konfiskowania, przeciwnych y nieposlusznych prawu pospolitemu więzieniem y sequestrowaniem w turmie karania. A że obżałowani, niewierni żydzi, wykracząc extra limites prawa statutowego, konstytucyi seymowych, mianowicie, artykułu dziewiątego z rozdziału dwunastego, a barziesy constytucyi tysiąc sześćset dziewięćdziesiątego stały, ludzi chrześciańskich utriusque sexus, nymuią y chowaią, także do dzieci swoich za mamki przyimuią niewiasty chrześciańskie, przez co prawu pospolitemu postpositia, wierze świętey katolickiey scandalum, a chrześciaństwu detrimentum y niewygoda w namięciu czeladzi staie się; przeto pomieniony iego mość pan Antoni Kraiewski—instygator roczkowy, podług delaty od całego prześwietnego powiatu Grodzieńskiego sobie doniesionej, do zrewidowania miar pokątnych, fałszywych, w mieście Grodnie iego królewskiej mości po wszystkich miastach y miasteczkach y przykahalkach, w powiecie Grodzieńskim, tudzież ekonomiej iego królewskiej mości Grodzieńskiey będących, y onych, gdzie się kolwiek fałszywe pokażą, zruynowania y pod dybą w rynku, w mieście iego królewskiej mości Grodnie złożywszy, przez

mistrza publice spalenia, a sprawiedliwej miary w rynku wystawienia, tak że garnców, pułgarnców, kwart w szynkach na liquory cechowania, oraz dla dojrzenia tego, aby dziewczki chrześcijańskie za czeladnice y za mamki niewiasty, także mężczyzny za parobków y piwowarów nie były y żydzi chować ich nie ważyli się, sub paena na żydów według konstytucyi wyż allegowaney y artykułu dziewiątego z rozdziału dwunastego sta grzywien, a na chrześcian u żydów służących więzieniem sześciu niedziel w turmie ciemney zamku lub dworów iego królewskiej mości y sądowych pokarania y na to ichmościów panów commissarzów wysadzenia y naznaczenia u mnie starosty prosiły domawiał się. A tak ia starosta, stosując się do prawa pospolitego y requisicyi pomienionego iego mości pana instygatora roczkowego, podług delaty całego powiatu prześwietnego Grodzieńskiego, widząc być rzecz potrzebną, aby sprawiedliwość w miarkach zboża y liquorów ubliżona nie była; oraz aby żydzi chrześcian nie chowali, a chrześcianie, którzy utriusque sexus żydom służyć lub paenis na obie strony superius allegandis, dla takowego porządku ichmościów panów namiestnika grodowego y lant-wojta miasta iego królewskiej mości Grodna, ichmościów panów Stanisława — koniuszego Grodzieńskiego y Michała — podczaszego Smolenskiego — Czeszyków, Jana Ruszkowskiego y Antoniego Kraśnickiego mocą moiego naywyższego dekretu naznaczam; którzy ichmość panowie commissarze, aby miarę sprawiedliwą, to iest, beczką Wileńską w garncy ośmdziesiąt, pułbeczki w garncy czterdzieście, czwartkę w garncy dwadzieścia, pułczwartki w garncy dziesięć, ośmine w garncy pięć, w rynku okowaną prawdziwą pod pieczęcią grodową wystawili, naczynia na liquory w

szynkowych domach, garncy, pułgarncówki, kwarty, kwaterki, miednice, sprawiedliwie wymierzywszy, cechowali, y żeby urzędy tak w mieście Grodzie, iako y w innych wszelkich miastach, miasteczkach ekonomiey iego królewskiej mości y przykahalkach w powiecie Grodzieńskim leżących rewizyą uczynili y sprawiedliwą miarę wystawili, niesprawiedliwą zaś y fałszywą na zboża y liquory gdziekolwiek znalazłszy, aby mistrzowi przed dybą palić kazali. Po domach rynkowych żydowskich, chrześcijańskich y nieszynkowych, tak po ulicach, gospodach, za Niemnem y na żadnym mieyscu, oprócz tylko w Grodzie w samym rynku y w innych także miastach y miasteczkach, nie gdzie indziej, nie iako także w rynku zboża przedawać y inną miarą mierzać, iako tylko cechowaną, nie pozwalali, pod utratą zboża kupującego, a pieniędzy przedaiącego y osobliwie tego, aby na tym kożdym przedaiącym y kupującym, któryby-kolwiek, na ulicy, za Niemnem, y gdzie-kolwiek także w inszych miastach, miasteczkach w domu, na gospodzie przedaiący y kupujący miał być pościgniony, eż ichmość panowie commissarze ode mnie dekretem dla porządku miar wysadzeni, vigore constytucyi wyżey allegowaney, laudum na seymiku w Grodzie ustanowionego y niniejszego dekretu mego winy brać mają sto kop groszy Litewskich, a w tym żadnemu takowemu nie ma być odpuszczono y zważywszy cenę zboża, mają tego postrzegać, aby zbytnie drogą nad słusność, tak iako się samym szynkarzom podoba, liquorów nie przedawali, ale według wytrąbienia y wywołania, od grodu naznaczonego tak się sprawowali. Ze zaś szlachetni panowie burmistrze tego postrzegać porządku nie chcieli y nie chcą, przeto winy zakłada się złotych tysiąc, aby w przyszły czas od daty tego dekretu pokatnie,

po gospodach, na przedmieściu y na drodze zboża nie mierzano, ani przedawano, excepto miary rynkowej okowanej. Tenentur też ciż ichmość panowie commissarze pilno w tym mieć, a nie cdwłóczną animadwersyą, aby ludzie chrześcijańscy oboiey płci według instancyi roczkowego instygatora, u żydów służyć, ani żydzi najmować nie ważyli się sub paenis według constytucyi roku tysiąc

sześćset dziewięćdziesiątego, y artykułu dziewiątego z rozdziału dwunastego sta grzywien, a na chrześcian u żydów służących siedzenia w więzieniu sześciu niedziel w turmie zamkowej, lubo dworów królewskich y sądowych. Która sprawa iako się agitowała, tak iest do xiąg grodzkich spraw sądowych powiatu Grodzieńskiego zapisana.

1719 г.

Изъ книги за 1719 г., листы 299—300.

18. Жалоба отъ имени Смоленскаго архіепископа Лаврентія Друцкаго-Соколинскаго на Городненскій магистратъ, который дѣлалъ разныя притѣсненія Коложскому монастырю.

Священникъ Калишскій Кривошанскій отъ имени Смоленскаго архіепископа Друцкаго-Соколинскаго приносить жалобу на Городненскій магистратъ, что этотъ послѣдній причиняетъ обиды Городненскимъ рыбакамъ—юрисдичанамъ Коложскаго монастыря, взиманіемъ городскихъ повин-

ностей; этого мало: Городненскій бургомистръ издаетъ отъ своего имени бумаги на подобіе королевскихъ и на основаніи ихъ взыскиваетъ подымное; поставилъ саксонскихъ жолнеровъ у жида, арендующаго вольный плацъ архіепископа.

Roku tysiąc siedmsetnego dziewiętnastego, miesiąca Maia dnia dwudziestego siódmego.

Na urzędzie iego królewskiey mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Hrehorym Józefem Kotowiczem—łowczym wielkim w. x. Lit., starostą Grodzieńskim, imieniem w Bogu nayprzewielebniejszego imci xiędza Leona Laurentego Druckiego-Sokolińskiego, arcybiskupa Smoleńskiego y Siewierskiego, opata Połockiego, Grodzieńskiego y inszych, opowiadał y soleniter protestował u Bogu przewielebny imé xiędz Kaliski Krzywoszanski zakonu ś. Bazylego wielkiego konwentu

Kolożenskiego Grodzieńskiego wikary y oraz sam od siebie y wszystkich xięży ichmościów tegoż ś. Bazylego wielkiego, na szlachetnych pp. Tomasza Eustachego Markiewicza—pryncypała, a Jana Rozumowicza compryncypała, burmistrzów, tudzież kompryncypałów ich rayców tey że magdeburyi Grodzieńskiej, w spółney, iednostayney zmo wie ku iawney szkodzie y dyshonorowi żalującego iaśnie wielmożnego rzeczzonego imci xiędza arcybiskupa y opressyi iurisdyczan protestanta, z sobą będących, imionami y nazwiskami im samym nazywać dobrze

wiadomych y znaiomych; o takowe praeciudicium, iż w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym dziewiętnastym, miesiąca Aprila dwudziestego szóstego dnia po wypłaceniu przez protestanta podymnego z uchwały seymowej et ex laudo publico powiatu Grodzieńskiego z dóbr swych iuryzdyki w Grodnie będącej, do klasztoru Kołożańskiego ww. oyców Bazyliańców słożan y iuryzdyczan przynależących, na gruntach klasztornych y placach libertowanych mieszkających, y na przedmieściu tey że iuryzdyki klasztorney rybitwów na potrzebę zakonników osadzonych, iako zwykli od niemalego czasu z wierutney złości y niezbożności, a ku temu ś. zakonowi nienawiści swey obżalowani różnych lat y dni, miesięcy ustawicznie, niesłusznie y nienależycie infestując protestantów bezprawnie, gwałtownie na iuryzdyczan protestantów nasylając prawionych y namównych żołnierzów różnych dislegatis ab antiquo, godney y świętey pamięci fundatorów, dobra nadane, a na nich ludzi mieszkających do mieyskiej powinności w podatkowaniu pociągając tumultuose nasylali; różne podatki extra-ordinaryne wymyslając extorsivo modo brali, palety do iurisdiczan protestantów nieprzyzwoite, nieprawne wydając, srodze agrawując, onych wypędzić y expulsją uczynić takowymi exorbitantiami y osady w pustki obrócić usilując.—czym znaczny gwałt kościołowi Bożemu świętemu chrześciańskiemu ritus graeci niezbożnie czynią. Co protestantes, gdy wszystko cierpliwe znosili y żeby obżalowani swego zawziętego rankoru złości czynić poprzestali amicabiliter o swe krzywdy y szkody, iurisdiczanom swym poczynione, w osobliwym regestrze spisane, obżalowanych ze submissją upominali, obżalowani niepamiętając na boiaźni Bożą, ani na srogosć prawa pospolitego statutu w w. x. Lit. y constytucye seymowe na takowych exorbitantów y violatorów pra-

wo pisane, śmieli y wazyli się daty in primo exordio protestationis po wyżey specificowaney niby seymem iakowym, co obżalowanych nie jest rzecz przyzwoita, w spólney radzie y namowie tajemney z sobą będących, uchwalwszy podymne po uchwale seymowej y laudum seymikowym y po wydaniu onego y iuż otrzymanych kwitach do rybitwów klasztornych protestantów obżalowany pyncypał, tenore władzy y zwierzchności władzy y zwierzchności maiestatu iego królewskiey mości, iako z rzeczą - pospolitą, sam swą osobą przywileia podpisuie (iako My król) wydał palet eo modo: Tomasz Eustachi Markiewicz—burmistrz miasta iego królewskiey mości iedną swą osobą podpisał: pluraliter wydaiemy tę kartę, alias palet, na wydanie podymnego do rybaków żalujących na trzydzieści sześć; iako z tego to nikczemnego paletu opisanego specificie deducetur, co jest przeciw zwierzchności iego królewskiey mości y władzy całej rzeczy - pospolitey, którym wydanym takowym srogim paletem straszyc rybitwów żalujących żołnierzom srogą exekucją tak onych zwłasnł, iż iuż klasztorowi powinney wygody nie masz, y takowemiz exorbitancyami y extorsiami powinności należących czynić klasztorowi nie mogą: owo zgoła wszelkiemi sposobami y tę okazją, iakowa podać się może obżalowanymi do uciemienienia iurisdiczan protestantów nie poniechają wyrządzać przykrości y czynić bezprawia; deinde rzeczeni obżalowani burmistrze czyniąc gwałt prawu, konstytucyom seymowym y przywilegiom królewskim na libertowanym placu iaśnie wielmożnego protestanta będącym, na ulicy Mostowej żyda Hirsza Leyzarowicza, gospodarza tamecznego, na przykrość y dishonor to czyniąc, trzech Saskich żołnierzów z żonami y inną ich drużyną będących, postawili, (z których żołnierzów w całym mieście na konsystencyi są

dziesięć); z naprawy tedy y namowy obżalowanych począwszy od wielkich zapust różne zbytki y niesłuszne exorbitacye czyniąc, w przeciwney izbie na się zaiętey, na opał drew, świec według swoiey potrzeby kupować y dawać sobie kazali y każą, w szynku rzeczonemu żydowi gospodarzowi tamecznemu przeszkody czynili y czynią, którzy w dzień sabatu swego, to iest, dnia dwódziesiątego dziewiątego Apryla supra scripto anno przez mieszkalnych swoich czeladź, aby dalszych przykrości y uciemienienia czynić nie raczyli submissyą upraszali; na to tak odpowiedzieli żołnierze: gdyby nam burmistrze tu stancyi nie pokazali y nie sprowadzili, pewnie by w innym mieyscu takowey że wygody używać

musielibyśmy; tak tedy y na żyda, rzeczonego gospodarza, y na mieszkalnych groząc biciem y policzki zadając, srogo grozili, aby po wszystkie czasy póki burmistrze, iako wprowadzili ich a nie sprowadzą, rzekli, ciemiężyc nie przestaniemy. Więc za doniesieniem y daniem wiedzieć sobie o tym imć xiądz wikary protestant, wiedząc takowe praeiudicium, a niechcąc być od swego pryncypała iako niewinny in hac causa reus, tę swoią žalobę (salva meliorandi, in quantum by tego potrzeba była) do tych xiąg grodzkich Grodzieńskich prosząc, aby była przyjęta imieniem iaśnie wielmożnego wyż rzeczonego pryncypała swego, dał ku zapisaniu, co iest zapisano.

1719 г.

Изъ книги за 1719 г., листъ 788.

19. Жалоба митрополита Кіевскаго Леона Кишки на Городненскій магистратъ о притѣсненіяхъ, дѣлаемыхъ послѣднимъ его юрисдикъ въ Городиѣ.

Кіевскій митрополитъ жалуется на Городненскій магистратъ по тому случаю, что этотъ послѣдній подвергаетъ его юрисдиканъ городскимъ повинностямъ, въ частности жолнерскимъ посто-

лямъ, подъ вліяніемъ которыхъ митрополичьи юрисдикане разбѣжались, оставивши свои хижинны; митрополитъ насчитываетъ убытковъ на 5,000 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmsetnego dziewiętnastego, miesiąca Nowembra dziesiątego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Kazimierzem Tymińskim—skarbnikiem y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od wielmożnego imci pana Hrehorego Józefa Kotowicza—łowczego wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym,

solenniter protestował się iaśnie wielmożny w Bogu nayprzewielebniejszy imć xiądz Leon Kiszka—archiepiskop, metropolita Kiowski, Halicki i całej Rusi, episkop Włodzimierski, Brzeński, Kiiwopeczarski y Supraslski archimandryta, na szlachetnych pp. Jana Kazimierza Rozumowicza, Thomasza Eustachego Markiewicza—tegorocznich, Jana Meystra, Michała Kolendę—przeszlorocz-

nych, burmistrzów, rayców, ławników y wszystkich mieszczan miasta iego królewskiej mości Grodna, de nomine et cognomine samym że wiadomych, o to, iż obżałowani, następując iawnie tak na prawo pospolite y konstytucye seymowe, któremi dobra wszelkie duchowne ritus graeci są excypowane et ab omnibus oneribus civilibus uwolnione, iako też przywileia od nayiaśniejszych królów ichmościów nadane, postponując niesłusznie iuryzdyczan żałującego Podolańskich, w mieście iego królewskiej mości Grodnie mieszkających, do powinności y kontrybucyi miejskich wszelakich, począwszy od roku tysiąc siedmsetnego trzeciego, ustawicznie pociągali, żołnierzy nasyłając, surowie exekucyami agrawowali, różne supellectilia y fanty gwałtownie na domy nachodząc zabierali, samych bili, kaleczyli, z domów wypędzali, osobliwą do żałującego delatora upatrzyli iakowąś ansyą do zruynowania iuryzdyki przedsię wziętych sposobów wynaydowali, iakoż przymuszając nad samą słusność płacenia różnych kontrybucyi tak zruynowali iuryzdyczan, opuściwszy chałupy puste, violenter porozbierawszy do siebie posprowadzali, inszych zaś iuryzdyczan, z dawna zasiedziały, do miasta powyprowa-

dzali y do żałującego iuryzdyki wracać się zakazali; a gdyby niektórzy ludzie osadzać na pomienioney iuryzdyce chcieli, przegrążając srogie odpowiedzi y pochwałki czynią y tem czynić nie przestają, przez co żałujący na iuryzdykę swą ludzi do mieszkania przywłaszczyć nie może, iednak za pustą przez obżałowanych zruynowaną iuryzdykę, z dyspartymentu obżałowanych praezbiterowie partikularni, w odległości rezydencyi delatora, niewinnie z sześciu dymów cum magno detrimento ubogich dobr swoich duchownych, corocznie wypłacać muszą, w czym na pięć tysięcy złotych żałujący delator szkody poniosł; zaczym do statucyi rozpędzonych przez ruinę obżałowanych y do miasta odmówionych iuryzdyczan, do nagrodzenia szkod na pięć tysięcy złotych poniesionych, z nagrodą wykładów prawnych y budynków z iuryzdyki pozabieranych, za postpozycyą zaś przywileiów y konstytucyi seymowych, do wskazania paen, z prawa pospolitego ściągających się, także win expulsyinych y pochwałkowych, chcąc z obżałowanemi in foro competenti iure agere, dał tę swą solenną manifestatją, salva oney in necessitate melioratione, do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać. Co iest zapisano.

1724 г.

Изъ книги за 1723—1724 г., листъ 1016.

20. Продажная записъ отъ Супрасльскаго монастыря двора въ Городѣ Сумилишскому старостѣ Мицутѣ.

Монахъ Супрасльскаго монастыря Флоріанъ Городецкій съ полнымъ ручательствомъ какъ за своихъ родственниковъ, такъ и за монастырь, продаетъ домъ, оставшійся ему по наслѣдству отъ

отца, Сумилишскому старостѣ Мицутѣ за 2000 злотыхъ. При документѣ находится посвѣдѣтельствовапіе вознаго о вводѣ во владѣніе Мицуты.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego czwartego, miesiąca Oktobra siódmego dnia.

Na roczkach sądowych Oktobrowych grodzkich Grodzieńskich, porządkiem prawa popolitego statutu w. x. Lit., et coaequationis iurium roku, miesiąca y dnia wyż na dacie pisanego, w Grodnie sądzących się, przed nami Zygmuntem Bouffalem — podstolim Derpskim, podstarościm sądowym, Jakubem Chreptowiczem — miecznym y sędzią, Dobrogostem Kazimierzem Bouffalem — pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkimi powiatu Grodzieńskiego, od iaśnie oświeconego Michała na Klewaniu y Żukowie xiążęcia Czartoryskiego — kasztelana Wileńskiego, starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanowszy personalnie ww. ichmć xiądz Floryan z Doroszkowa Grodecki, zakonu świętego Bazylego w. conventu Supraślskiego, iako actor, a w B. w. imć xiądz Inocenty Charkiewicz, wikary opactwa Supraślskiego, swoim y w. imci xiędza metropolity y opata Supraślskiego, iakoż y całego conventu Supraślskiego, prawo przedażne od osób w nim y tu niżej wyrażonych wielmożnemu imci panu Kazimierzowi Micucie — staroście Sumiliskiemu y samey ieymci na rzecz w nim

wyrażoną przyznali y do akt podali de sequenti tenore: Ja x. Floryan z Doroszkowa Grodecki, zakonu ś. Bazylego w. konwentu Supraślskiego, iako aktor y naturalny successor po zeszyłym z tego świata godney pamięci imci panu Janie z Doroszkowa Grodeckim — podczaszym Czernihowskim, dobrodzieiu rodzicu moim, ręcząc pokóy za wszystkich krewnych moich, potomków ich y za cały konwent Supraślski, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym wieczysto przedażnym zapisem, komu terazniejszego y na potym będącego wieku ludziom wiedzieć będzie należało, iż co mnie zeszyły imć pan Jan Grodecki — podczaszy Czernihowski, dobrodziey rodzic mój, z miłości swey rodzicielskiej stante sua vita darował dworek w mieyscie ikmci Grodnie na iuryzdyccy y placach i. w. imci x. metropolity ritus graeci stojący, a mnie naturalnym prawem successive spadły y testamentem tegoż nieboszczyka imci pana rodzica moiego ocerklowany. Który to pomieniony dworek, nie z przymusu żadnego, ani z żadney namowy, lecz z dobrej woli moiey, na wieczne a nigdy nieodzowne czasy, za dwa tysiące złotych polskich zbyłem, ze wszystkim a wszystkim

budowaniem onego; iako sam w sobie iest, w. imci panu Kazimierzowi Ludwikowi z Wahanowa Micucie—starości Sumiliskiemu, y samey ieymci panie Zofii Godlewskiej Micuciney—starościney Sumiliskiey, małżonkom, oddalając wszystkich a wszystkich in genere et specie blizkich krewnych moich y cały konwent Supraślski y iuż od daty niniejszey salwy do tego dworku sobie samemu y nikomu innemu nie zachowując, w moc, dzierżenie spokojne, wieczyste używanie przez ienerala powiatowego podałem y intromittowałem. Wolni tedy y mocni będą wielmożni ichmość panowie starostowie Sumiliscy tym dworem pomienionym według woli y podobania swego rządzić, dysponować iako swoją własnością, y wszelakich pożytków z niego sobie wynajdować, bez żadney ode mnie samego przeszkody y turbacyi, zakładając zarękę na każdego turbatora, zarękę blizkich krewnych, braci y potomków ich, successorów moich y całego konwentu Supraślskiego, y pretext iaki kolwiek do tego dworu ścielącego y interesującego się dwa tysiące złotych polskich currentis monetae, o którą zarękę w naruszeniu tego moiego listu dobrowolnego wieczystoprzedażnego zapisu daję moc y pozwalam wielmożnym ichmść panom starostom Sumiliskim każdego turbatora, tak z blizkich krewnych moich, iako y obcych ludzi, do wszelkiego sądu, prawa y urzędu ziemskiego, grodzkiego, trybunału głównego w. x. Lit., assesorskiego ikmci zadwornego, marszałkowskiego, seymowego, relacyinego, surrogatorskiego, podczas interregnum by y kapiturowego, w który kolwiek chcąc termin, powiat, ziemię y wojewodztwo, terminem by najkrótszym y nie statutowym pozwem, mandatem pozwać, zakazem zakazać; a zapozwani lub zakazem zakazani każdy tur-

bator termino tacto et peremptorio oczewisto stanowszy in quolibet subsellio, nie zasłaniając się obłożną chorobą, większością spraw w inszym powiecie lub wojewodztwie mających, żadnemi aresztami, kwitacyami, manuscriptami ku obronie prawney służącemi, exemptami hetmańskimi, usługą woijną rzeczy-pospolitey, nie potrzebując y nie przyjmując żadney y ni od kogo pilności, nie szczyjąc się oną, nie biorąc na patrona na kopią z pozwu, mandatu, zakazu na kopią z processu ze wszytkich spraw y z tego moiego listu dobrowolnego wieczystoprzedażnego zapisu, ani na munimenta, na godziny, sine exceptione fori et dilationibus ullisque diffugiis iuris non elaborando usprawiedliwić się y nie apelując do inszego wyższego sądu, z decyzją by nayciężliwszą, kontentować się, zaręki wyż mianowane zapłacić y wszytkie szkody nagrodzić powinni będą; sąd zaś y urząd wszelki, iak zastanie, iako y w niestaniu naszym, na banicyą doczesną wieczną y infamią każdego turbatora wydać y mocną nieodwloczną exekucyą, nie oglądając się w cedule, bronienia na wszelkich dobrach, leżących, ruchomych, summ pieneznych, gdzie y u kogo kolwiek będących, uczynić wolen y mocen będzie; a ia y successorowie moi, iak sąd o zły wskaz, iako też strony o zły przewód prawa wiecznie turbować nie mam y nie powinni będą; a y po zapłaceniu wyżej mianowaney zaręki, by nie poiednokrotnie iednali, ten mój list dobrowolny wieczystoprzedażny zapis przy zupełney mocy, cale y nienaruszenie zostawać ma. I na to ia xiądz Floryan z Doroszkowa Grodecki—zakonu ś. Bazylego wielkiego konwentu Supraślskiego dałem ten mój wieczystoprzedażny zapis w. ichmściom panom starostom Sumiliskim, z podpisem ręki mey y ichmśw

panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto uproszonych ode mnie. Pisan w Grodnie, roku 1724, miesiąca Oktobra szóstego dnia.

U tego prawa przedaźnego podpisy rąk takowe: x. Floryan Grodecki—z. s. B. W. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego imci xiędza Floryana Grodeckiego—zakonu ś. Bazylego ekonoma Supraślskiego do tego prawa, wieczystego w. ichmścem panom Ludwikowi Kazimierzowi Micucie, Zofii z Godlewskich Micuciney — starostom Sumiliskim małżonkom, danego, podpisuię się: Dobrogost Kazimierz Boufał—pisarz grodzki powiatu Grodzieńskiego; iako maiący facultatem od i. w. imci xiędza metropolity całej Rusi, opata

Supraślskiego, y całego konwentu naszego Supraślskiego, to prawo dane w. ichmościom panom Micutom—starostom Sumiliskim, approbiuję cum censu z placu metropolitańskiego in qualitate złotych pięciu quotannis placonego, podpisuię się: x. Innocenty Charkiewicz—wikary opactwa Supraślskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego prawa wieczystego podpisuię się: Jan Szylański—piwniczy w. x. Lit. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz do tego prawa podpisuię się—Jan Czeszeyko p. Sm. Które to prawo za przyznaniem onego y do akt podaniem iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich przyięte y wpisane.

1726 г.

Изъ книги за 1726 г., листы 209—210.

21. Духовное завѣщаніе священника Лащинской церкви Іоанна Скирона.

Въ этомъ завѣщаніи священникъ Скиронъ распредѣляетъ между дѣтьми свое имущество: дочерямъ и женѣ записываетъ деньги и платье, сыновьямъ остальное движимое и недвижимое имущество. Де-

негъ показано 3,449 злот.; платье такое же, какое употреблялось въ шляхетскомъ сословіи. За оекуновъ своихъ дѣтямъ просить Кіевского митрополита Кпшкы, кн. Огипскаго и Хребтовича.

Roku tysiąc siedmset dwudziestego szóstego, miesiąca Marca trzynastego dnia.

Na urzędzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Zygmuntem Boufałem—podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od iasnie oświeconego Michała na Klewaniu y Żukowie xiążęcia Czartoryskiego—podkanclerzego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, ustanowionym, stanowszy per-

sonalnie imé pan Andrzej Obuchowski, testament zeszłego imci Jana Skirona—prezbitera Łaszańskiego ad acta grodu Grodzieńskiego podał, którego tenor takowy:

W Imie Oycy y Syna y Ducha Ś., Bogu w Trócy Świętey Jedynego. Niech się wszystko stanie ku większey czci y chwale Jego Przenajświętszey y wieczney pamięci, amen.

Pamiętaiąc na to, że każdemu człowieko-

wi niemasz nie pewnieyszego nad śmierć, której czas y godzina nie jest wiadoma, y dla tego sam Pan Zbawiciel, postrzegając każdego z nas, powiedzieć raczył: bądźcie gotowi, bo nie wiecie czasu y godziny, o której Pan przydzie: przeto ja xiądz Jan Skiron—prezbiter Łaszański, uważając pewność śmierci a niepewność czasu przyścia iey, podczas obłożney choroby moiey, którą mię Pan Bóg za grzechy moie nawiedzić raczył, mając to na dobrej pamięci, aby w gotowości y powinności moiey chrześciańskiej nie ustawał, według słów pisma świętego: błogosławieni, którzy w Panu umierają; w Panu umierać nie inszego nie jest, ieno dać się winnym z grzechów Panu Bogu swemu, za nie żalować y mieć zupełną nadzieję w niewinney męce Pana y Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa, którego śmierć żywotem wiecznym każdemu weń wierzącemu. Lubo tedy będąc na ciele moim zdeblitowany chorobą, iednak na umyśle y dobrej pamięci zostając, przy zgromadzeniu ichmć pp. przyjaciół, takową ostatniey woli moiey testamentowey czynię dyspozycją. Naprzód, gdy mię Pan naywyższy z tego świata z tey choroby powołać będzie raczył, duszę mą grzeszną w ręce Stworzyciela moiego w iego świętą opatrzność, Najswiętszey Pannie, niepokalanie poczętey, Aniołom stróżom y wszystkim świętym ku żywotowi wiecznemu poruczam, nie wątpiąc nic, że nie według zasług grzechów moich, lecz według niewymównego miłosierdzia swego, iako drogą krwią syna swego odkupionej, Bogiem miłościwym bydz będzie raczył. Ciało moie grzeszne, które z ziemi wzięte, ziemi oddawam, które ma bydz pochowane przez dzieci moich y krewnych w cerkwi Łaszańskiej przy frequencyi kapłanów, których upraszam, aby przez ofiary swoje ma-

iestat Boski za grzeszną duszę moją błagali, bez żadney świeckiey pompy, w czym starania wielebni oycowie bracia moi dołożyć mają, o to upraszam. Oraz przystępuię do rozporządzenia ubogiey fortuny moiey, którą mi Pan Naywyższy od czasu powierzyć raczył, to jest na różnych obligach od ichmć panów szlachty, także poddanych ikmci y żydów podług osobliwego rejestru zkomputowaney summy y ręką moją podpisanego na złotych currentis monetae trzy tysiące czterysta czterdzieści dziewięć y groszy czternaście, a zaś na Baranowie włok cztery, bez ośminy, za które wiecznością zapłaciłem currentis monetae złotych tysiąc ośmset, z których dochodzi mię co rok czynszu złotych sto pięćdziesiąt, takż dworek w Grodnie przeciwko ww. oo. karmelitów bosych, od i. w. imci xiędza Leona Kiszki—metropolity całej Rusi mnie darowany wiecznymi czasy. Z tey wyż wyrażoney summy zapisuię tylko pani Terezie Skirmatownie—córce mey złotych ośmset polskich; pani Katharzynie Obuchowskiey—córce mey miley także z tey wyż wyrażoney summy leguię złotych sto; które summy tak młodszey siostrze swoiey, iako y pani Obuchowskiey; obliguię synów moich, to jest: Adama, Mikolaia, Wiktorego Skironów, aby wypłacili większość tych summ, y dworku w Grodnie będącego leguię y zapisuię p. Kazimierzowi Skironowi synowcowi memu, który iuż lat siedm szczerze służąc u mnie y żadnych zasług nie biorąc in recompensam onemu zapisuię złotych trzysta, konia z kulbaką. Z bydła zaś rogatego udzieliwszy Terezie córce mey wołów parę, krów trzy, konia iednego, owiec sześcioro, świń co można; teyż Terezie córce mey kontuszów dwa, ieden karmazynowy, drugi francuzkiego sukna granatowy z galonami srebrnymi,

kamizolę kitayczaną pieprzową, koralów sznurów dwa, spodnicę kitayczaną ceglastą, szemertuch brązowy, sukna na spodnie falendyszu łokci półszósta, korun łokci srebrnych pół, ze złotem łokci sześć do spodnicy, kociół od cebrów czterech, koszul różnych dziesięć panu Janowi Skironowi synowcowi memu, wszystkie suknie moje y wilki, a na poświęcenie idący talerów bitych dziesięć, więcey nic; żyta beczek sto Królewieckich panu Mustafie Krzyczowskiemu, te da Bóg sprowadziwszy, tym synom moim trzem leguię te pieniądze; a co może być żyta kolo beczek pięciudziesiąt, ięczmienia, także pszenicy beczek dziesięć, to imé pan Jan Skiron sprzedawszy powinien synom moim oddać; cynę, miedź, bydło rogate y nierogate od mała do wiela wszystko na synów moich. Czego żeby doyrzał imé pan Jan Skiron—synowiec mój, którego obliguie Panem Bogiem, aby to wszystko doszło synom moim, iakoż proszę y obliguie imci pana Andrzeia Obuchowskiego, zięcia mego, aby w tym pomocą synom moim y córce był, gdyby to wszystko ich doszło. Krescencyą da Bóg przyszlą tymże synom moim, zebrawszy przy urządzie onych, z téżże krescencii one sprzedawszy sumnę do wzrostu lat dotrzymać y oddać w całości synom moim powinien będzie. A za duszę żony moiej zostaię w szkatule złotych dwieście pięćdziesiąt, z teyże summy y za duszę moię, braci moich ww. oo. Skironów obliguie, aby rozdali podług osob-

liwego rejestru mego. Za opiekunów upraszam i. w. imci xiędza metropolity całej Rusi Leona Kiszki, i. w. imci pana Leona Kuza z Kozielska Ogińskiego — wojewody Trockiego, tudzież w. imci pana Jakuba Chreptowicza—miecznika y sędziego grodz. powiatu Grodzieńskiego, dzieciom moim upraszając ichmć dobrodzieiów moich, aby w sieroctwie pozostałym dzieciom moim protektorami y opiekunami byli. Zaczyn kończąc ten testament ostatniey woli moiej, żegnam dziatki moje mile, żegnam ww. braci moich oraz w. oycę protopopa Wolkowyskiego y Grodzieńskiego, żegnam wszystkich przyiaciół dobrodzieiów moich, upraszając, aby mię przy ofiarach swych duszy moiej nie przepominali; odpusciwszy mi winy iako y ja odpuszczam dla miłości Bożej. Działo się w plebanii Łaszańskiej, dnia trzeciego miesiąca Marca, tysiąc siedmset dwudziestego szóstego roku. U tego testamentu podpis takowy: X. Jan Skiron—prezbiter Łaszański. Ustnie y oczewisto przy dyspozycji należytey do tego testamentu proszony od imci x. Jana Skirona iako pieczętarz podpisuię się; Bartłomiej Jaszewski; za uszną y oczewistą w. w Bogu w. imci xiędza Skirona prośbą do tego testamentu ustney woli czynionego, iako pieczętarz podpisuię się—Maciej Franciszek Zaniewski—r. z. p-tu Grodzieńskiego. A tak ten testament iest do xiąg urzędowych za ustnym onego podaniem wpisany.

1726 г.

Изъ книги за 1726 г., листъ 590.

22. Жалоба Киевскаго митрополита Леона Кншки на Новгородскаго градскаго писаря о захватѣ имъ земли, принадлежащей митрополиту.

Киевскій митрополитъ Кншка жалуется на Новгородскаго эконома Корсака, что онъ завладелъ насильственнымъ образомъ митрополитальными землями, принадлежащими къ имѣнію Ругѣ и фоль-

варкомъ въ Новгородскомъ повѣтѣ, посадилъ въ тюрьму юридичанъ и юридичанокъ и держалъ ихъ до тѣхъ поръ, пока не получилъ отъ нихъ незаконныхъ податей.

Roku tysiąc siedmset dwudziestego szóstego, miesiąca Julii dwudziestego trzeciego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Zygmuntem Boufałem—podstarościm powiatu Grodzieńskiego sądowym, od iaśnie oświeconego xięcia Michała Czartoryskiego—podkanclerzego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, postanowionym, solenną zanosząc manifestacją, opowiadał iaśnie wielmożny w Bogu nayprzewielebniejszy imé xiądz Leon Kiszka—metropolita Kiiowski, Halicki y całej Rusi, biskup Włodzimierski y Brzeski, Kiiowo-pieczerski y Supraślski archimandrita, na wielmożnego imci pana Alexandra Piotra Sawicza Kor-saka, podstolego, pisarza grodzkiego, oekonomia y wóyta wojewodztwa Nowogrodzkiego, o to y w takowy sposób, iż obżalowany imé, nie dosyć na tym mając, że z dawnych czasów z zabranych gruntów metropolitańskich, a do wóytowstwa Łozdzieiowskiego, oekonomiey Nowogrodzkiey przyłączonego, zostawszy possessorem całej oekonomiey Nowogrodzkiey z onych fruktifikuie y na swój pożytek obraca, do tych czas zamiany za

te grunta nie oddawszy, ale czyniąc dalszą krzywdę żalującemu iego mości, y uymę w iurydyce ab aevo ziemskiey, w Nowogródku będącey, żadnym praetextem do iurysdyki y iurisdikcyey mieyskiey nie należącey, śmiał y ważył się, mimo tot privilegia et confirmationes onych, czyniąc convulsyą onym, w roku terażniejszym tysiąc siedmsetnym dwudziestym szóstym, pierwey in Aprili nasławszy violenti modo na iurydykę żalującego imci Nowogródką od wszystkich iurydyczan, tak chrześcian iako y żydów, grabieże różne zabierać kazał, y zabrał, y one przez czas niemały u siebie trzymał, a potym y tym się nie kontentuiąc, a w swey imprezie nie ustaiąc, nie adcytowawszy żalującego imci do żadnego sądu y subselium y żadnemi dekretami nie przekonawszy, licentiose sobie postępując, w tym że roku tysiącnym siedmsetnym dwudziestym szóstym, miesiąca Julii dziewiętnastego dnia, takż nasławszy violenti modo powtórnie impracticabiliter, tumultuose różney kondycyey ludzicy, wszystkich iurysdyczan y iurydyczanek pobrawszy do więzienia swego, w onym trzymać kazał y trzy-

mał, aż póki wymógł y wycisnął podatku, nigdy w samey rzeczy przez antecessorów imci nie pretendowanego, y nie wyciągiwanego, to iest, kapszczyzny talarów bitych dziewięć, niby za lat dwie, po złotych cztery sobie należących, y osobliwego podatku exekucyjnego od kaźdey osoby po złotych trzy także wyexekwował y przynaglił, iako czasu prawa evidentę pokaże się y dowiedziono będzie. Za tem do approbaty wszystkich przywileiów, diplomat y approbaty onych najiaśniejszych królów ichmściów, podług których do zachowania we wszystkich punktach, paragrafach y klawzulach, w tych przywileiach wyrażonych, wysznamięnioney Nowogrodzkiej iurysdyki, a do uwolnienia się od wszelkiej impeticyey, imprezy y płacenia podatków, kapszczyzny, nigdy in praxi nie były y przez antecessorów obżałowanego imci nie pretendowaney, (którego takowego podatku obżałowany imć żadnemi kwitami y dokumentami probować nie może), a do zapłacenia przysądzenia nulliter, licentiose wymożonych pieniędzy, talarów bitych dziewięciu, współ z exekucyinami, y iako się wyżej wyraziło, także

do przywrócenia y przysądzenia nulliter et illegitime violenti modo zabranych gruntów, zdawna metropolitańskich, majątności Ruty, y folwarków iey, w wojewodztwie Nowogrodzkim leżących, przysłuchiwaiących y antiquitus należących, a do gruntów oekonomiay Nowogrodzkiej przywłaszczonych, o fruktifikacyą z onych od niemałego czasu za siebie zabieraną y do tych czas nie płaconą, o odpowiedzi, pochwałki, za tenuty obżałowanego imci niepojednokrotnie uczynione, tudzież o szkody, koszty y utraty prawne, z okayey obżałowanego imci tak dawne, iako y recenter na złotych pięćset pięćdziesiąt pięć y groszy piętnaście spendowanych y łożonych y o to wszystko, co czasu controversyi proponowano będzie, prawnie czyniąc na obżałowanym imci doysć y requirować, zostawiwszy sobie salva do melioracyey tey žaloby, lub drugiey zanesienia, a do tey przyłączenia, iezeli tego potrzeba będzie ukazywała, dał tę swą solenną manifestacyą, za nieprzyjęciem u grodu Nowogrodzkiego, do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać.

1729 г.

Изъ книги за 1729 г., листы 61—62.

23. Жалоба священника Андрея Поплавскаго на Михаила Цыдика о произведенномъ симъ послѣднимъ грабежѣ и разбоѣ.

Олесицкій священникъ о. Андрей Поплавскій жалуется на шляхтича Цыдика по слѣдующему случаю: помянутый Цыдикъ продалъ было священнику свою клячу, но потомъ укралъ ее ночью изъ конюшни и пользовался ею болѣе 4-хъ недѣль; при посредствѣ *приятелей* наконецъ отдалъ ее священнику обратно. Послѣ этого помянутый шляхтичъ наѣхалъ на

священнической дворъ, священника не засталъ дома, а только его жену и послѣднюю подвергъ тяжкимъ истязаніямъ; затѣмъ отѣхалъ въ корчму, напился пьянъ и увелъ съ поля священническаго жеребца; вообще причинилъ убытку болѣе, нежели на 100 золотыхъ, не считая истязаній и угрозъ на жизнь и здоровье истца.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego dziewiątego, miesiąca Februarii dwudziestego wtórego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od iaśnie wielmożnego imci pana Michała Józefa Massalskiego—pisarza w w. x. Lit. Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionym, żołowali y soleniter się protestowali, opowiadając imć xiądz Andrzej Popławski—prezbiter cerkwi Olekszyckiey y sama ieymość pani Zofia z Koncewiczów Andrzeiowa Popławska—prezbiterowa przeciwko imci panu Michałowi Cydzikowi y samey ieymość paniey Felicyanie z Eysymontów Michałowej Cydzikowej, małżonkom, o to: iż obżałowani ichmość w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym dwudziestym siódmym, miesiąca Julii czwartego dnia, dobrowolnie od siebie zbywszy klacz szerścią gniadą ze zrzebięciem w iego domu y według ceny za nią odebrawszy pieniądze, za-

łuiącym delatorom oną przedawszy podali, a potym czyniąc iakowys podstępki ku zgubie żałuiącym delatorom, potajemnym nocnym sposobem, mimo wiadomość tychże żałuiących ichmciów, w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym ósmym, na dniu dwudziestym pierwszym miesiąca Junii, w same pierwe sny oną klacz ze stayni wyprowadził do swey maiętności, nazwaney Misiewicz, w powiecie Grodzieńskim leżącey, odebrał. O którey klaczy niby kradzioney żałuiące po różnych mieyscach, nim wzięli wiadomość, różnie szukali pytając; tandem tedy dowiedziawszy się od różnych ludzi, że te wyprowadzenie klaczy ze stayni stało się przez obżałowanych ichmościów, i chcąc onę do siebie odebrać, iako własną swoją od obżałowanych ichmościów kupioną, używszy od siebie życzliwych przyjaciół, o wydanie prosząc posłali, oraz chcąc wiedzieć, za co takowe obżałowani ichmość niesłusznie uczynili postęпки, w czym obżałowani ichmość nie dając mieysca perswazyi przyjacielskiey, tey klaczy od siebie nie wydali y oną za

ustawnie pracując u siebie przez niedziel cztery robili. I tak ją zmizerowawszy, że i źrzebie zrzuciła, ledwo za powtórny posłaniem przyjacielskim co tylko żywą oddali y byłaby zdechła, gdyby żalujące dobrego starania y kosztu koło niey nie łożyli, iakoż przez niedziel cztery y daley nie mając z niey żadney w gospodarstwie wygody, tylko obrokiem y sianem karmili, przez co żalujące delatores tak przez te wyprowadzenie nocnym sposobem przez obżałowanych ichmościów, zrzucenie źrzebięcia, przez zbyteczne y ustawne roboty tey klaczy, trzymanie przez niedziel cztery, nie oddanie żalującym y koszt na nią wążący, takoz przez niedziel cztery pożytku żadney roboty y wygody nie mieli, letko sobie kładną szkody na złotych trzydzieścia y dwa. Niedosć na tym mając, w tymż roku przeszłym wyż pisany miesiąca Septembra dwudziestego szóstego dnia, obżałowany ichmość śmiał y wążył się, mnief dbając na prawo pospolite y charakter kapłański, naiachawszy na plebanią żalujących delatorów Olekszycką, usiłując samego żalującego imć zbić, skaleczyć, czyli też o śmierć przyprawić, którego nie zastawszy na ów czas w plebanii nie pohamowanemi słowami skomatycznemi, uszczypliwemi honorowi kapłańskiemu, zbyt szkodzącemi, tamże napadszy na niewinną niewiastę samą żalującą ieymość panią prezbiterową Olekszycką obsesem z konia zpadszy zbiciem y fulminowaniem za warkocze porwawszy, niemilosiernie targając po podworzu włócząc, kolanami, nogami podkówkami bjąc, zbił, karku nadwerdził, warkoczów mało co na głowie zostało y ledwo co żywą porzucił, uczyniwszy dalsze na zdrowie obóyga żalujących delatorów srogie odpowiedzi y pochwałki, sam odiachał do karczmy. Na ostatek podsypawszy sobie dobrze głowę w karczynie tamże Olekszyckiej trunkiem róż-

nym, tym się ieszcze nie kontentując, upatrzywszy źrzebca valoris złotych ośmdziesiąt między końmi teyże wsi Olekszyckiej iasnie wielmożnego imci pana pisarza wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, w powiecie Grodzieńskim leżącey, żalujących delatorów, onego złapawszy do domu swego maiętności Misiewicz, niewinnie, gwałtownie wziawszy, zaprowadził y dotąd trzyma, nie oddaie, iako relacya ieneralska rzecz w sobie doskonalszą wyraża. Co wszystko żalujące delatores, tak o te niesłuszne nocnym potajemnym sposobem zabranie kupioney przez obżałowanych ichmościów klaczy, zdelzelowanie zmizerowanie oney, źrzebięcia przez to zrzucenie, pożytków z niey w gospodarstwie nie mając, roboty, kosztu na nie łożenie, zabranie niesłusznie źrzebca, tym bardziey o naiazd na plebanią, samą żalującą ieymość niemilosierne zbicie, łaianie, fulminowanie, o dalsze odpowiedzi y pochwałki, co fusius czasu prawa przez ichmość panów patronów dowiedziono będzie, chcąc prawem czynić, securitatem zdrowia y fortun warować, dali ten swóy solenny process z wolnym onego meliorowaniem do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co iest zapisano.

Przy którym opowiadaniu stanawszy personaliter u akt ienerał ikmci powiatu Grodzieńskiego zapis swóy relacyiny czynioney obdukeyey ustnie zeznał y ku zapisaniu do xiąg grodzkich Grodzieńskich podał de sequenti tenore: Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego ósmego, miesiąca Septembra dwudziestego ósmego dnia, ia ienerał ikmci powiatu Grodzieńskiego, niżej na podpisaniu ręki mey wyrażony, czynię wiadomo y zeznam tym moim relacyinym kwitem, iż ia będąc użytym od imci xiędzia Andrzeia Popławskiego—prezbitera Olekszyckiego y samey ieymści do plebanii Olekszyckiej, w

powiecie Grodzieńskim leżącey, w dobrach y w kolacyey ikmci pisarza wielkiego w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, przy stronie dwóch szlachty, pana Jakuba Szymana y pana Mikołaja Zubryckiego, dla oglądania zbicia samey żałującej ieymości prezbitero-wey, przez imci pana Michała Cidzika, oczy podbiiane, krwią naciekle y ranę w głowie rozbitą, warkocze wyrwane, głowy nie mogła obrócić, kark skrecony, na ręku na pier-siach y na plecach ran niezliczonych sinio spuchłych pozlewali się iedna z drugą, mo-wy mało co słyszałem, cale śmiertelną zo-stawa; klacz potajemnym sposobem wzięto

słyszałem, ledwo żywą powrócili, a żrzebiec wzięty y teraz u obżałowanych ichmościów. A tak ia ienerał, do czego był użytym y wezwany, podług prawa sprawiwszy się, ten mój relacyiny zapis ad recognitionem strony wydałem. Pisan ut supra.

U tey relacyi podpis ienerała temi słowy: Andrzej Franciszek Glindzicz—ienerał ikmci powiatu Grodzieńskiego. Który relacyiny zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażonego ienerała zeznaniem, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego przyjęty y wpisany.

1730 г.

Изъ книги за 1730 г., стр. 510—511.

24. Жалоба Жировицкихъ базилианъ на канцлера Михаила Вишневецкаго о захватѣ части ихъ имѣнія, называемаго Була.

Базилиане приносятъ въ судъ жалобу на канцлера Вишневецкаго по слѣдующему случаю:

Король Янъ Казиміръ, окончивши Московскую войну, благоволилъ дать базилианамъ Жировицкимъ часть имѣнія Булы въ Слонимскомъ повѣтѣ, которое находилось въ пожизненномъ владѣніи Сапѣжинной; но послѣ смерти ея, этимъ имѣніемъ

преемственно завладѣвали Сапѣги, пока наконецъ не присоединили къ своимъ имѣніямъ. По смерти Яна Казиміра Сапѣги базилиане потребовали ввести ихъ во владѣніе; но по-прежнему были изгнаны кн. Вишневецкимъ, который получилъ его въ числѣ имѣній, включенныхъ въ составъ Слонимской экономіи.

Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego, miesiąca Maia dwudziestego dziewiątego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od iaśnie wielmożnego imci pana Michała Mas-

salskiego—pisarza w. x. Lit., starosty Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego, ustanowionym, solenniter protestował się y donosił żalobę swoją w Bogu przewielebny imć xiądz Benedykt Frulewicz—consultor zakonu ś. Bazylego, starszy konwentu Żyrowickiego, y wszyscy ichmość xięża Bazylianie tegoż konwentu, na iaśnie

oświeczonego xięcia imci Michała Wisznio-
wieckiego—kanclerza wielkiego y general-
nego reymentarza woysk w. x. Lit., mieniać
oto, iż co w roku niedawno przeszłym ty-
siąc sześćset sześćdziesiąt siódmym, miesiąca
Maja piętnastego dnia, doznawszy wielkich
łask Najswiętszey Panny w cudowym obrazie
Żyrowickim zostaiącey, nayiaśniejszy król
iegomość Jan Kazimierz, za szczęśliwym
swoim powrotem z woyskami z Moskwy,
dobra nazwane Buła, cum attinentiis w
powiecie Słonimskim leżące, z gruntami,
borami, lasami, sianożęciami, karczmami,
stawami, ieziorami, młynem, chłopami y ze
wszystkimi do nich przynależnościami, w
Bogu wielebnym ichmościom xięży Ba-
zylianom Żyrowickim na wieczne y nie-
odzowne czasy przywileiem swoim na cerkiew
Żyrowicką dał, darował y wiecznemi czasy,
zachowawszy tylko *salvum ius protunc* doży-
wotnim *possessorom* tychże dobr conferował,
y takowy przywilej *constitucyą* seymu War-
szawskiego in eodem termino korroborowany
iest, które dobra *successu temporis* po usta-
łym dożywociu w *possessyą* żałujących do-
stały się, a część iedna tychże dobr Buły
ieszcze do życia u iaśnie wielmożney iey-
mość pani Anny Kopciowny Pawłowej Sa-
pieżyney — woiewodziny Wileńskiej, het-
manowey wielkiej w. x. Lit., zostawała, post
obitum której w roku tysiąc siedmsetnym
siódmym, miesiąca Aprila dwudziestego pią-
tego dnia, in virtute przywileiu nayiaśniey-
szego króla imści s. p. Jana Kazimierza,
y vigore *constitucyey* żałujące ichmość xięża
Bazylianie, gdy tę część Buły iako po usta-
łym dożywociu ieymści sobie należącą urzę-
downie przez ienerała iako *wieczysci actores*
w *possessyą* (iako *testatur intromissya*
z grodu Słonimskiego wydana) obieli, tedy
iaśnie wielmożny imć pan Michał Sapieha—
pisarz w. x. Lit. nienależycie, bezprawnie,

mocno, *violenter*, *per potentiam*, armata
manu żołnierzów y kupę niemalą ludzi
nasławszy, żałującym *expulsyą* uczynił, po-
słuszeństwo poddanym wypowiedział, grun-
ta, lasy, puszcze, sianożęci ze wszystkimi
do nich należnościami, odebrał y do klucza
Boreckiego w swoiey dzierżawie pod tenzas
maiącego przyłączył, do puszczy własney
żałujących wstępne dworowi y poddanym
żałujących zabronił, *wkupować* się y pla-
cić za nią kazał, także od chłopów żałują-
cych z puszczy, lasów, sianożęci, gruntów
żałujących własnych, morgowe, stogowe,
lasowe, miody y inne wszelkie daniny wy-
bierał, przez co wszystko szkody na dzie-
sięć tysięcy złotych polskich uczynił. Simi-
liter i. w. imć pan Jan Kazimierz Sapie-
ha—starosta Bobruyski, po i. w. imci panu
pisarzu w. x. Lit, obiawszy ekonomią Sło-
nimską y klucz Borecki tey specyfikowa-
ney części *per expulsionem* zabraney, nie
tylko przywrócić nie chciał, lecz takowym
że terminem *postępując* do puszczy wstępu
zabraniał, y daniny wszelkie *desuper* po-
mienione od poddanych żałujących brać
kazał, aż do zeyścia swojego z tego świata
w tenucie nienależnie tę część trzymał, z
oney fruktyfikował, post *decessum* którego
żałującego delatora ichmość xięża Bazyli-
nie vigore przywileiu iego królewskiej mości
y *constitucyey* rzeccy - *pospolitey* też część
Buły, iako swoją własną, urzędownie z iene-
ralem y stroną szlachtą w roku terazni-
szym, miesiąca Marca siedmnastego dnia z
poddanymi, *specifice* winwentarzu opisany-
mi, na dwóch włokach gruntu mieszkaia-
cymi, gdy takż do *possessycy* obieli, tedy
obżałowany iaśnie oświecony xięże iegomość
kanclerz y reymentarz w. x. Lit. zostawszy
possessore ekonomiy Słonimskiej y klucza
Boreckiego, post *fata* iaśnie wielmożnego
iegomości pana Sapiehy, starosty Bobruy-

skiego, violenti modo postępując, per potentiam ludzi żołnierskich kupę niemalą w tymże roku tyciąc siedmsetnym trzydziestym, miesiąca Marca dwudziestego czwartego dnia, na pomienioną część Buły armata manu nasławszy, tę część per expulsionem odebrał, gwałt, violencją uczynił, zakonników w possessyi u poddanych pomienionej części Buły będących, precz wypędzić kazał, y tę część Buły do klucza swego Boreckiego przyłączył, z oney fruktyfikacie, y za requizycją delatorów częstokrotną wrócić niechce. Za czym ante omnia do approbaty przywileiów y wszelkich iuris et possessionis majątności Buły dokumentów, vigore których

do przysądzenia w reindukcyą y realną żałuiących possessyą specyfikowanej części Buły z puszczą do niey należącą, przy tym do nagrodzenia za fruktyfikacyą z oney y za poczynione szkody, iako też za violencye, expulsye, poen iuxta meritum causae ściągających się extendowania, expens prawnych uznania, tudzież oto wszystko, co czasu prawa fusius deducetur ex documentis, salva melioratione tey žaloby, żałuiące delatores dali ten swój solenny manifest, za nieprzyięciem w grodzie Słonimskim, do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich zapisać, co iest zapisano.

1730 г.

Изъ книги за 1730 г., стр. 907—912.

25. Судебное опредѣленіе по дѣлу между Францискомъ Вишневскимъ и членами Городиенскаго магистрата.

Францискъ Вишневскій внесъ въ гродскій судъ жалобу на своихъ товарищей—Городиенскихъ мѣщанъ по случаю причиненныхъ ему побоевъ, ранъ и грабительства.

Въ опредѣленный срокъ явился уполномоченные обѣихъ тяжущихся сторонъ и сначала подняли споръ—въ законное ли позывають ихъ мѣсто къ отвѣту? Уполномоченный мѣщанъ требовалъ, чтобы это дѣло было передано ландвойту; уполномоченный истца требовалъ, чтобы дѣло бы-

ла передано въ гродскій судъ или въ трибуналь, такъ какъ члены ландвойтовскаго суда суть въ то же время и обидчики истца; гродскій судъ призналъ это дѣло подсуднымъ своей юрисдикциі и назначилъ срокъ для его разбирательства; но на этотъ срокъ отвѣтчики не явились. Вслѣдствіе этого гродскій судъ призналъ ихъ виновными, подвергъ ихъ имущества конфискациі для удовлетворенія обиженнаго, а самихъ отвѣтчиковъ призналъ „инфамиссами“.

Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego, miesiąca Decembra czternastego dnia.

Na roczkach sądowych grodzkich Grodzieńskich, secundum legem positivam roku,

miesiąca y dnia wyż na dacie pisanego w Grodzie sądzących się, przed nami Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm, Józefem Kazimierzem Kaczanow-

skim—starostą Dawgiliskim—sędzią, Dobrogostem Kazimierzem Boufałem—pisarzem, urzędnikami sądowymi grodzkimi powiatu Grodzieńskiego, od iasnie wielmożnego imci pana Michała Józefa Massalskiego—pisarza wielkiego w. x. Lit., Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionymi, na sądenie roczków Decembrowych, do Grodna zgromadzonemi, gdy z porządku rejestrowego ku sądeniu naszemu przypadła sprawa szlachetnego imci pana Franciszka Wiszniewskiego—ławnika miasta iego królewskiej mości Grodna z szlachetnymi panami Michałem Kolendą, iako samym pryncypałem, Woyciechem Ciechlewicem — burmistrem tegorocznym, Józefem Sudanem, Danielem Noreyką—raycami, Mikołaiem Szarkowskim — pisarzem, urzędnikami miasta iego królewskiej mości Grodna, tudzież z utściwym Felicyanem Legatowiczem — stolarzem, za zakazem od aktora legitime wyniesionym, mieniać oto: iż obżałowani z dawnych czas osobliwą niechęć y zapamiętały rankor do żalującego delatora urościwszy, ustawicznemi czasy tam publice, quam privatim na zdrowie żalującego następowali, iako y w roku terazniejszym tysiąc siedmset trzydziestym, miesiąca Decembra piątego dnia przywodząc swój umysł do skutku, gdy się roczki Decembrowe sądzić zaczęły, a mieyskie Maydeburskie w Grodnie względem prawa Magdeburskiego Saxońskiego, ś. p. Ottona cesarza ustanowionego y sukcesorów onego konfirmowanego, ustały, ratione zachodzącej ferii sądzić się, na ten czas po konkluzyey swoich sądów tamże w izbie sądowej, wszyscy obżałowani szlachetni panowie magistratowi urzędnicy wyż specyfikowani, tumultuose rzuciwszy się na żalującego delatora, ile obżałowany szlachetny pan Sudan, iako zwykł od wzięcia rozumu swego

bunty między ludźmi; niechęci, zwadki, tudzież różne rosterki czynić, in primario po konkluzyey tychże sądów wyskoczywszy z komory tamże w izbie, gdzie sądy się Maydeburskie odprawowały, wypadłszy z imprezą swą, impetem żalującego delatora w piersi uderzył, od którego razu poślonił się, a po tym za ientylią porwawszy ręką prawą dusił, przy którym to duszeniu, ciż obżałowani szlachetni panowie magistratowi cum complicitate szlachetnego pana Jana Kolendy, in eo conductamine zostającego obsessem rzuciwszy się, iedni za czuprynę, włosy z głowy targali, drudzy obżałowanego na ziemi kolanami przyciskając y duchu wypuścić nie dając, pięściami policzkując, ledwie co o śmierć na tymże mieyscu nie przyprawili, okrwawili, y pewnie by zadusili, gdyby imé pan Józefat Krupski—podczaszy Starodubowski, lantwoyt Grodzieński, y szlachetny imé pan Meyster—burmistrz miasta iego królewskiej mości Grodna od tey zawziętości y imprezy obżałowanych kryminalistów nie odratowali, przez co wszystko kryminal y excess pod sądzaniem się roczkami terazniejszymi Decembrowemi popełnili. Przy tymże samym kryminalu w chustce zawiązane pieniądze, idque złotych trzydzieście dwa groszy szesnaście currentis monetae, tyńfami y szostakami, tudzież czerwony złoty induplo ważący, także kwit dany od imci pana Reszkina—poczmagistra Grodzieńskiego na złotych dwanaście zginęły; insuper czyhając na ostatek życia ustawiczne odpowiedzi y pochwały tak sami przez się lub z naprawy swey przez subordynowane osoby o śmierć przyprawieniem na żalującego delatora czynią y czynić nie przestają. Za czym żalujący protestant, nie będąc securus zdrowia y życia y nie mogąc nigdy sprawiedliwości w sądach Maydeburskich tutejszych Grodzieńskich, względem

tychże szlchetnych panów magistratowych urzędników, in condictamine z sobą zostających, doysć, udawszy się ad media iuris roczków terażniejszych ratione popelnionego kryminału, chce z obżałowanymi kryminalistami pokoju pospolitego wzruszycielami prawem czynić. Za tym ante omnia securitatem zdrowia y fortuny swey cum progenie warować, a za popelniony excess paen prawnych, secundum obloquentiam iuris, oraz w tymże akcie kryminalnym pieniędzy wyciągnionych z zapazuchy, w chustce zawiązanych wyż specyfikowanych currentis monetae, tynfami y szostakami złotych polskich trzydzieście dwa groszy szesnastie y czerwonego złotego podwóynego, na dobrach obżałowanych wszelkich leżących, ruchomych, summach pieneznych, ubique locorum będących y na samych osobach dochodzić y requirować, salva melioratione tey žaloby z expensami prawnymi z okazji obżałowanych spendowanymi, cum personali comparitione sławetnego p. Jana Kolendy tanquam vagabundae personae, in virtute ustawicznych czynionych pochwałek na życie žalującego delatora, chcąc žalujący delator z obżałowanymi iure progredi y sprawiedliwości świętey z paenami kryminalnymi y wszystkiego, co się ienokolwiek czasu produktu sprawy przez kontrowersyą ichmościów pp. patronów deducetur, requirować przed nasz urząd instituit actionem. Na terminie tedy niniejszym, wyż na dacie pisanym, za przywołaniem z nakazu naszego przez generała stron do prawa, od actora patron, za mocą prawną sobie do tey sprawy daną, imé pan Józef Wigurski oczewisto ku rozprawie prawney stawiając, poddaney obżałowanym szlchetnym mieszczanom Grodzieńskim w actoracie ięgo królewskiey mości Grodzie w domu szlchetnego p. Michała Kolendy—wszystkim będącym, przez gene-

rała ięgo królewskiey mości Jana Elszerta oczewisto w ręce zakazu z zeznaniem onego oczewistym u akt grodzkich Grodzieńskich uczynionym, słusnie, prawnie dowiodłszy, gdy daley w prawo postępować y rozprawować się chciał, tedy od pozwanych szlchetnych pp. mieszczan Grodzieńskich, w aktoracie exprimowanych, odezwawszy się imé pan Marcin Olizarowicz doniosł sądowi naszemu, iż sprawa in privata actione między mieszczanami ex utraqua parte agituie się, która między sprawami szlacheckimi miescić się nie powinna, a do tego aktoratu non in fundamento prawa pospolitego iest w registra sądowe ingrossowany, kiedy pars actorea ex antecessoribus mieszczanin y ad praesens w magistracie będąc ławnikiem, co się miał tytułować sławetnym imé panem Wiszniewskim wpisał, ex inde aktoratu skassowania, lub nieuznawszy forum przed sobą sprawy ad forum competens, to iest przed sąd wóytowski odesłania upraszał. A od szlchetnego imci pana Franciszka Wiszniewskiego stawiając imé pan Józef Wigurski utrzymując in integro aktoratu, praesentował dwa dekreta ięgo królewskiey mości zadworne assessorskie ieden sub actu roku tysiąc siedmset ósmnastego, miesiąca Nowembra szesnastego dnia, drugi w roku tysiąc siedmset dwudziestym szóstym, takóż miesiąca Nowembra dwudziestego dnia, z aktoratu imci pana Franciszka Wiszniewskiego z szlchetnymi mieszczanami o różne swoje praetensye zaszke, który iako ex antenatis szlachcie imcią się pisał y tak w sądach zadwornych assessorskich, iako też marszałkowskich aktoraty kassowane y burzone nie bywały, a za tym allegował artykuł piędziesiąt wtóry z rozdziału czwartego, z iakowych przyczyn aktoraty mają być kassowane y pozwy burzone, imé pan Wiszniewski iako się tytuło-

wał y teraz w regista sądowe iest pisany, przeto actorat kassowany bydź nie może; de foro zaś proceduiąc, namienił meritum actionis żaloby pryncypała swego, iż szlachetni pp. Michał Kolenda, Józef Suzan, Woyciech Ciechlewicz—burmistrz terazniejszy, Daniel Noreyko—rayca, Michał Szarkowski—pisarz, urzędnicy Magdeburscy, Felicyan Legatowicz—stolarz, dawną mając do imci pana Wiszniewskiego zawziętość, na zdrowie y życie żalującego delatora conductamina czynili, nie wynalazszy pomyslnego czasu w roku terazniejszym tysiąc siedmset trzydziestym, miesiąca Decembra piątego dnia, po zakończonych sądach Magdeburskich dla zachodzących feryi, a pod czas zaczętych sądów grodzkich Grodzieńskich licencyowawszy się, na excess y kryminal w mieście Grodzie w domu szlachetnego pana Michała Kolendy wszyscy obżałowani, w actoracie y żalobie wyrażeni, pochwycawszy żalującego delatora gromadą, bili, targali, po ziemi włoczyli, bezwstydnie y zapamiętałe postępując, porwawszy za naturalia dusili, y gdyby imé pan Stanisław Krupski—podczaszy Starodubowski, łantwoyt Grodzieński nie wyperswadował, pewnie by o śmierć przypawili, przez co iawnie w excess pod sądzącymi się roczkami grodzkimi Grodzieńskimi popadli. Po namienieniu kontentów allegował prawa naprzód porządek trybunału pospolitego w. x. Lit. na karcie siedmnasty, iż wszystkie excessa, pod sądami trybunalskimi in circuitu miasta stałe, sąd trybunalski summario processu sądzić powinien. Item konstytucją roku tysiąc sześćset trzynastego, y tysiąc pięćset siódmego, artykuł sześćdziesiąt wtóry z rozdziału czwartego o excessach y kryminalach opisane; post modum allegował artykuł trzydziesty z rozdziału czwartego, iakie sprawy grody sądzić powinni, po których allegowaniu

dowodził, gdyby takowy excess pod trybunałem stał się, trybunał niepochybnie sądził by, ale że pod sądami grodzkimi Grodzieńskimi vigore allegowanych praw grodzkich sądzić ma potestatem. Przed sąd zaś wóytowski odesłana sprawa bydź nie może, gdyż actio vertitur z osobami magistratowemi, a wielmożny imé pan wóyt bez magistratu, vigore praw miasta służących, sam ieden sądzić nie może, y iako in pauco numero mieszczan niemal wszystkie magistratowe osoby są zapozwane w. imé p. wóyt, choć by chciał, nie miał by z kim zasiadać y sądzić; z takowych tedy racyi y allegowanych praw forum przed sobą uznania et summarium processum nakazania prosił y domawiał się. E converso stawiając od pozwanych szlachetnych pp. Kolendy, Sudana, Ciechlewicza, Noreyki, Legatowicza, Szarkowskiego imé pan Marcin Olizarowicz na kontrowersyą wniesioną przez imci pana Wigierskiego reposuit, iż ten to imé pan Wiszniewski nie tylko imcią poczytać się może, ale y szlachetnym mianować nie mógł by się, gdyby nie był w magistracie przysięgłym ławnikiem, ale iako z prostego stanu pochodzący powinien być sławetnym poczytany, którego enologio *) wywodząc illuminabat, że ociec p. Wiszniewskiego, będąc krawcem y ieszcze towarzyszem zostając, z Warszawy w roku tysiąc sześćset siedm dziesiąt dziewiątym do Grodna przyszedł, potym za maystra był wpisany, a w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmym cechmistrzem krawieckim został, czego dowodził porządkiem z xiąg mieyskich y terazniejszy actor imé pan Franciszek Wiszniewski, kiedy ieszcze ociec prostym zostawał krawcem, po wkupieniu się do cechu y wpisaniu do xiąg mieyskich w roku tysiąc

*) Значить genealogiá.

sześćset dziewięćdziesiątym urodził się, czego dowiodłszy metryką z kościoła farskiego Grodzieńskiego wydaną, allegował konstytucyą roku tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego na karcie trzydziestey trzeciej, drugą konstytucyą roku tysiąc sześćset pierwszego na karcie siedemsetney pięćdziesiątey dziewiętey, trzecią konstytucyą tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego na karcie dwódnastey czwartey, która konstytucya, a osobliwie pierwsza roku tysiąc sześćset pierwszego w sobie sonat, iż mieszczanie o kryminaly y excessa do żadnych sądów nie mają bydź pociągani, tylko do woytowskich, a per appellationem do iego królewskiej mości zadwornych assessorskich; porządek zaś trybunalskich na karcie siedmnastey, przez imci pana Wigurskiego allegowany, pisze de euntibus et redeuntibus, gdyby kto przyjeżdżającemu lub odjeżdżającemu szlachcicowi lub iakowey inszey kondycyey człowiekowi gwałt y excess uczynił, trybunał potestatem sądenia zachował, tu zaś sprawa nie między odjeżdżającemi y przyjeżdżającemi, ale tu teyszemi wszystkiemi równemi mieyskiej kondycyey ludźmi agituie się, a co większa o rzecz partykularną, o pobicie się pięścioną y za czuprynę targanie z okazyey samegoż p. Wiszniewskiego pochodzącey, o co ukrzywdzeni in tempore u sądu grodzkiego Grodzieńskiego protestacyą zanieśli, et in foro competenti paen na imci dowodzić będą, a do tego p. Wiszniewski żadnych ran, znaków boiu nie pokazał, tylko się z niektórymi za lby poskubał, drugich niewinnych na szczegulną wexę oproprocessowawszy osoby magistratowe większey od siebie godności bezpotrzebnie, niesłusznie, mimo allegowane wyrażone konstytucye, przed sąd grodzki Grodzieński zapozwał y mimo wyrażone konstytucye udaiąc, iakoby wielmożny

imé pan wóyt, nie mogąc sam ieden sądzić, iuż więcej osób magistratowych niema ad completum numerum, do rozprawy przymusza, w allegowanych zaś konstytucyach z osobami mieyskimi, tylko sąd wóytowski y assessorski iest naznaczony. Przeto iezeli by się sądowi tey sprawy nie odesłać przed sąd wóytowski, tedy przed sąd iego królewskiej mości zadworny assessorski w. x. Lit. odesłania prosił y domawiał się. In contingenti od actora odezwawszy się patron imé pan Ptaszyński, iż podług allegowanych przez imci pana Józefa Wigurskiego praw, konstytucyi y porządku trybunału w. x. Lit. o gwałty, violencye, boie, kryminaly nie kto inny, lecz sąd grodzki y trybunalski sądzić ma potestatem, sine ulla exceptione personarum, w allegowanych zaś konstytucyach przez imci pana Marcina Olizarowicza, od pozwaney strony stawiającego, nie masz tey expressyey, ażeby sub securitate iudiciorum o stałe excessa y kryminaly mieszczanie byli excipowani, tu zaś podczas sądów stanol excess, o który y sądzić nie masz komu; ponieważ magistratowych osób paucus numerus, a w. imé pan wóyt sam ieden sądzić nie może, z tych tedy racyi forum przed sobą uznania y procedować nakazania exorabat. A tak my urząd w tey sprawie szlachetnego imci pana Franciszka Wiszniewskiego z szlachetnemi pp. Michałem Kolenką, iako samym pryncypałem, Woyciechem Ciechlewiczem—burmistrzem tegorocznym, Józefem Sudanem, Danielem Noreyką—raycami, Mikołaiem Szarkowskim—pisarzem, urzędnikami miasta iego królewskiej mości Grodna, tudzież utściwym Felicyanem Legatowiczem—stolarzem, iako excess pod sądami naszymi stały, intentowaney, forum przed sobą uznawszy, procedować y rozprawować się nakazuiemy, in procedendo za

przywołaniem z nakazu naszego przez generała sądów naszych assistującego iterum stron do prawa od actora; patron tenże imć pan Józef Wigurski reassumendo actionem, gdy daley w prawo postępować y rozprawować się chciał, tedy od pozwanych mieszczan Grodzieńskich, supra mianowanych, stawiając imć pan Marcin. Olizarowicz, mając pro perimenti accessorio appellacyey do sądów iego królewskiey mości zadwornych assessorskich w. x. Lit. dopuszczenia upraszał; e converso imć pan Józef Wigurski, stawiając z prawem popolitym y konstytucyami seymowemi, iż appellacya in accessorio currere nie może, exinde appellacyey nieuznania, ale przed sobą iterum procedować nakazania instabat; przeto my urząd, praetendowaney appellacyey nie dopuściwszy, iterum przed sobą procedować nakazujemy, iakoż in procedendo, za przywołaniem po trzy kroć przez generała stron do prawa od actora, patron imć pan Józef Wigurski oczewisto ku rozprawie prawney stawał, a pozwani ichmość po kontrowersyach de accessoriis na nakazanych procederach et post temerarium recessum, iako sami przed nami nie stawali, tak żadney wiadomości o niestaniu swoim nam urzędowi y stronie swey powodowey nie uczynili. Za tym tenże aktora patron, reassumendo actionem, praetentował y czytał protestacyą ratione superius praemissorum, do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich in tempore zanesioną et per extractum pod pieczęcią urzędową aktorowi wydaną, po której produkowaniu wzdania pozwanych ichmość, iako prawu nieposłusznych w roku zawitym na upad wrzeczy, a za tym podług prawa y żaloby aktora za bicie, mordowanie, policzkowanie, włosów z głowy wydarcie, czterdziestu kop groszy litewskich za gwałt y excess pod sądzącemi

się roczkami stały, takż czterdziestu kop groszy litewskich za czynione odpowiedzi y pochwalki, pięciudziesiąt kop groszy za stracenie czasu, targanie, trzydzieście dwa złote groszy szesnaście y czerwonego złotego podwóynego sowitością rachuiąc szesciudziesiąt pięciu złotych y gr. dwa, za dwóch czerwonych złotych podwóynych, za szkody, expensa prawne y na medykamenta, kuruiąc zdrowie spendowane, dwuchset złotych polskich na pozwanych szlachetnych pp. mieszczanach, y wszelkich dobrach y majątnościach ichmościów leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie y u kogo-kolwiek będących, a samych szlachetnych pp. Michała Kolendę, Woyciecha Ciechlewicza, Józefa Sudana, Daniela Noreykę, Mikołaiia Szarkowskiego y Felicyana Legatowicza—stolarza, za popelniony pod sądami excess, tyrańskie, niezwyuczayne bicie, mordowanie, na infamią żaluiącemu aktorowi wskazania, dla publikowania tey condemnaty generała sądowego przydania obwołać, proklamować nakazania, oraz dla uczynienia za wskaz summy skuteczney na dobrach exekucyey przez urzędy ziemskie lub grodzkie, tych woiewódtw y powiatów, pod któremi dobra iure victorum bydź pokażą się, a którego sobie strona z urzędu do tey exekucyey użyć zechce, porządkiem prawa popolitego przywozić, wolności zachowania u nas urzędu prosił y domawiał się. A tak my urząd, w tey sprawie szlachetnego imci pana Franciszka Wiszniewskiego—lawnika miasta i. k. mości Grodna, a szlachetnymi p. Michałem Kolendą, iako samym pryncypalem, Woyciechem Ciechlewiczem—burmistrzem tego-rocznym, Józefem Sudanem, Danielem Noreyką, raycami, Mikołaiem Szarkowskim—pisarzem, urzędnikami miasta iego królewskiey mości Grodna, tudzież utściwym Fe-

licyanem Legatowiczem—stolarzem, bacząc to, iż obżałowani szlachetni mieszczanie, po kontrowersjach in accessoriis uroszczonych et post temerarium patrona recessum, iako sami do prawa nie stawali, tak y żadney wiadomości o niestaniu swoim, za pokilkokrotnym z nakazu naszego generalskim przywoływaniem nam urzędnicy stronie swey podaney nie uczynili; przeto ichmość, iako prawu nie posłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy wzdaemy, a zatym podług prawa, żaloby y domawania się strony powodowej patrona za tyrańskie y niezwyuczayne bicie, mordowanie, policzkowanie, po ziemi włóczenie, włosów z głowy wydarcie, czterdzieście kop groszy litewskich za gwałt y excess, pod sądzącemi się roczkami stały, takż czterdzieście kop groszy, za czynione odpowiedzi y pochwalki, piędziesiąt kop groszy litewskich za stracenie czasu tumultu y targanie, pieniądze sześćdziesiąt pięć złotych groszy dwa y czerwonych złotych dwa podwóynych, za szkody, expensa prawne, za medykamenta, na kuracyą zdrowia spendowane, dwieście złotych, na pozwanych ichmościach, na wszelkich dobrach y majątnościach ichmość leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdzie y u kogo-kolwiek będących, a samych obżałowanych szla-

chetnych pp. Michała Kolendę, Woyciecha Ciechlewicza, Józefa Sudana, Daniela Noreykę, Mikołaiia Szarkowskiego y Felicyana Legatowicza—stolarza, za gwałty, boie y popelniony pod sądami excess, ex merito causasae na infamią żalującemu aktorowi wskazuujemy, dla publikowania tey kondemnaty generała sądowego przydaiemy, obwołać, proklamować nakazuujemy, oraz dla uczynienia za wskaz summy skuteczney na dobrach execuciey przez urzędy ziemskie lub grodzkie tych woiewodztw y powiatów, pod któremi dobra iure victorum być pokazują się, a które sobie strona z urzędu do tey execucyey użyć zechce, porządkiem prawa pospolitego przywodzić wolność zachowuiemy. A gdy termin prawny publikowania tey condemnaty przypadł, tedy generał sądów naszych pilnujący Jan Strzelbicki, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, szlachetnych pp. Michała Kolendę, Woyciecha Ciechlewicza, Józefa Sudana, Daniela Noreykę, Mikołaiia Szarkowskiego y Felicyana Legatowicza—stolarza, za infamissów w izbie sądowej, et in foro publico obwołał, ogłosił y relację publikacyey swey rediens a loco publicationis iudicialiter zeznał. Która sprawa do xiąg sądowych jest zapisana.

1732 г.

Изъ книги за 1732 г., листъ 505.

26. Жалоба священника Яченской церкви Юанна Гриневича на Скирмонтовъ о грабежѣ, побояхъ и безчестіи.

Священникъ Яченской церкви Гриневичъ жалуется на Скирмонтовъ по слѣдующему случаю: помянутые Скирмонты безъ всякой причины собрали вооруженныхъ людей и напали на домъ его отца тоже священника; онъ хотѣлъ спастись бѣг-

ствомъ и скрылся у Заблоцкаго; но Скирмонты нашли его и тамъ, связали и предали побоямъ и безчестію, пограбили его имущество и обезславили предъ цѣлымъ городомъ.

Roku tysiąc sedmset trzydziestego wtórego, miesiąca Junii dwudziestego szóstego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od w. imci pana Michała Józefa Massalskiego — pisarza w. x. Lit., Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego starosty, ustanowionym, solennie się protestował imć xiądz Jan Hryniewicz—prezbiter cerkwi Jaczeńskiej y sama ieymość na ichmościów panów Antoniego y Jana Skirmontów oto: iż co obżalowani ichmość, upatrzywszy do żałującego imci iakowaś niechęć do zruinowania na zdrowiu, honorze y fortunie, nieprzystoynie honorowi szlacheckiemu wynaydując sposoby, iakoż w roku przeszłym 1731, miesiąca Aprila dwudziestego pierwszego dnia, swywolną do siebie przybrawszy kupę ludzi, z strzelbą, szablami y innym orężem, do boiu należącym, gwałtownie na plebanią w Bogu zesłego wielebnego imci xiędza Theodora Hryniewicza—prezbitera cerkwi Jaczeńskiej,

w powiecie Grodzieńskim leżącey, oycza żałującego imci tumultem naiechali, ludzi porozpędzali, samego żałującego imci, nie sobie niewinnego y prawem niekonwinkowanego, łapać poczeli y wiązać; tedy żałujący imć, niepewność życia y zdrowia swojego, a chcąc one salwować, ucieczką z domu swojego do imci pana Zablockiego umykał, obżalowani ichmość w niepoahamaney zostaiąc zawziętości y tam, iako iakiego violatora y kryminalistę, napadszy wzięli y powrozem związali y na szyię chcąc obwiesić powróz kładli y zwiazanego policzkowali, bili, pieniędzy czerwonych złotych dwa, talarów bitych dwa y tyńfów dwa odebrali, w domu koni dwoie, kosztuiących tyńfów ośmdziesiąt, wołu iednego tyńfów trzydziestu, wóz porządny z chomątem kosztuiący tyńfów dziesięciu, gwałtem zabrali y do kancelaryey grodzkiej Grodzieńskiej, wespół z zwiazanym żałującym imcią zaprowadzili, iako złoczyńcę iakiego po mieście publikowali, honor, zdrowie y fortunę odebrali; y tym ieszcze nie kontentuiąc się, nie respektuiąc na srogość prawa

pospolitego, na takowych excessantów opisanego, uwodząc się chciwym cudzey fortuny apetytem, w roku terazniejszym 1732, miesiąca Junii dwunastego dnia, obżalowani imśc tajemnym y cichym sposobem wołów parę, kosztujących tynfów sto, w polu na paszy przede dniem chodzących pobrali, y dotychczas u siebie trzymając y nimi sobie zarabiaia, przez co żałującego imci do wieczney zguby przywiedli; takim tedy sposobem zruynowawszy na fortunie, na zdrowie y życie odpowiedź y pochwalki, nie reszpekuiąc na charakter kapłański, czynią y czynić nie przestają; zatem żałujące ichmśc,

chcąc: z obżalowanymi prawem czynić, do wrócenia zabranych koni, wołów lub zapłaćcenia za one, do wrócenia gotowych odebranych pieniędzy, wynagrodzenie szkod przez odebranie wołów, koni poniesionych, do wskazania paen, win z prawa pospolitego ściągających, za violencye, naiazdy, boie, wiązanie, odpowiedzi y pochwałek czynienie, do restitucyey szkod, expens prawnych, z okazji ichmściów poniesionych y oto wszystko, co czasu prawa deducetur, dali tę swą protestacyą, salva oney melioratione, do xiąg urzędowych zapisać, co iest zapisano.

1733 г.

Изъ книги за 1733—1735 г., листы 599—600.

27. Жалоба настоятеля Супрасльскаго монастыря на графа Браницкаго о неуплатѣ 35 тысячъ тинфовъ.

Настоятель Супрасльскаго монастыря протестуетъ противъ Браницкаго, что онъ не исполнилъ своихъ обязательствъ по дѣлу займа 35 тысячъ

у базилианъ и подпалъ подъ тройныя заруки, вследствие чего онъ и заявляетъ объ этомъ суду съ цѣлю отысканія своей собственности законнымъ путемъ.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego trzeciego, miesiąca Junii dwudziestego piątego dnia.

Na urzędzie ikmci coram actis praesentibus castrensibus Grodnensibus żalował y soleniter protestował się i. w. w Bogu nawięblebnieyszy imć xiądz Jerzy Bulhak—biskup Piński, opat, y wszyscy ichmśc xiężę Bazylianie konwentu Supraślskiego, zakonu ś. Bazylego wielkiego, na i. w. imci pana Jana Klemensa na Łyczynie y Tykocinie,

Ruszczy y Branicach hrabię Branickiego—chorążego wielkiego y generała artylleryey koronnego, Brańskiego, Bielskiego, Krosnickiego, Wasilkowskiego etc. starosty, oto, iż obżalowany i. w. imć, będąc potrzebny summy wespół z małżonką swoją, ieszcze w Bogu zeszlą i. o. x-żną ieymśc Katarzyną z Radziwilów Branicką—chorążyną y generałową koronną, wzieli y pożyczili y do skarbu swojego odliczyć kazali trzydzieście y pięć tysięcy tynfów w. ś. p. zeszłego Jana

i. w. imé x. Leoni Kiszki—metropolity całej Rusi, na ten czas opata y całego konwentu Suprańskiego p. d. b. m., na którą sumnę pożyczoną różnemi czasy swoje stricte inscriptionis dawali zapisy, tandem w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym ultimate w Bogu zesłemu wielmożnemu imci x. Charkiewiczowi—protunc opatowi y całemu temuż konwentowi Suprańskiemu, na wyż pomienioną sumnę trzydzieście pięć tysięcy tynfów, gdy dość dawniejszym swoim danym zapisem satisfakcyi uczynić nie mogli, y ad strepitum iuris przychodziło, dali swój prawnie sprawiony zapis cum omnibus vadiis, w grodzie Brańskim przyznany, z obowiązkiem, że w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym trzecim dnia dwudziestego czwartego Junii, niczym tego terminu nie uchabiając pod troiakiemi zarękami pomienioną sumnę trzydzieście pięć tysięcy tynfów de pleno sumnę wypłacić, warowawszy, że casu quo nie mogli by parata paecunia na pomienionym terminie oddać, tedy te dobra ad equivalentiam summy, sine ulla contradictione, temuż wielmożnemu imci xiędzu opatowi y całemu konwentowi pusić obowiązali się, że tedy obżałowany iaśnie wielmożny imé pan chorąży koronny na pomienionym terminie, idque dniu wczorayszym,

summy samego kapitału trzydziestu pięciu tysięcy tynfów nie wypłacił, tak w klasztorze Suprańskim, iako też ani w kancelarii grodzkiej naszej Grodzieńskiej nie komportował, ani praesentował y dóbr za onych ad equivalentiam summy nie puścił, pomieniony zapis naruszył, w troiakie zaręki popadł, co większa żałującemu iaśnie w. imci x-dzu opatowi y całemu konwentowi odpowiedź y pochwałkę uczynił, ani summy, ani prowizyi placić nie deklarował. O co żałujący iaśnie wielmożny imé xiądz biskup, opat y cały konwent Suprański, chcąc prawem czynić, naypierwicy do przysądzenia summy realiter pożyczoney, trzydziestu pięciu tysięcy tynfów samego kapitału wespół z troiakie zarękami na dobrach wszelkich, tak w koronie polskiej y w. x. Litewskim leżących, et liberam inequitationem do nich, do uznania win y paen prawnych, do nagrodzenia szkod, zapłacenia summy, prowizyi y expens prawnych, w tey sprawie spendowanych, y o to wszystko, co czasu prawa fusius przez kontrowersią dowiedziono będzie, dali tę žalobę, zostawiwszy sobie salvum ius meliorandi, augendi, minuendi y inszey wyniesienia, do xiąg urzędowych etiam tempore interregni zapisać, co iest zapisano.

1736 г.

Изъ книги за 1736 г., листы 131—132.

28. Жалоба крестьянъ ключа Новодворскаго, села Хилимоповцовъ на Симилишскаго старосту Мицуту о томъ, что онъ противозаконно присвоиваетъ ихъ себѣ.

Крестьяне помянутаго ключа заявляютъ, что предки ихъ когда-то вышли изъ королевскаго имѣнія отъ голоду, но они никогда не принадлежали Мицутѣ; вслѣдствіе этого они просятъ

избавить ихъ отъ незаконнаго владѣльца. Резолюція по этому дѣлу была такова: рассмотреть на мѣстѣ дѣло, и если жалоба окажется вѣрной, то Мицуту позвать въ гродскій судъ.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego szóstego, miesiąca Junii dziewiętnastego dnia.

Na urządzie ikmci Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego od i. w. imci pana Michała Józefa Massalskiego—pisarza wielkiego w. x. Lit., Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionym, stanąwszy personaliter imé pan Andrzej Szczutowski, instygator ekonomiey ikmci Grodzieńskiej, supplikę poddanych ikmci ключа Nowodworskiego, на rzecz w niey y tu niżej wyrażoną, ad akta grodu Grodzieńskiego podał de tenore sequenti: Jaśnie wielmożny panie a panie miłościwy dobrodzieiu nasz! My ubodzy ludzie, poddani ikmci najsławniejszego pana ze wsi Chilimonowców, ключа Nowodworskiego, już to powtórnie upadamy do nóg i. w. panu y dobrodzieiowi naszemu z tą płacziwą supliką naszą, żebrząc łaski y miłosierdzia pańskiego w naszej ciężkiej biedzie, którą mamy od w. imci pana Kazimierza Micuty—starosty Similiskiego, który nas mieni za poddanych czystych swoich; prawda, że oycowie nasi wyszli z dzierżawy w. imci Woyny, podczas pierwszej Moskwy

z wielkiego głodu, gdzie już iest lat pod ośmdziesiąt, iak mieszkamy na krolewsczyźnie, ale syn w. imci pana Woyny oyców naszych y nas samych o to nigdy nie turbował, a mieszkaliśmy od dobr w. imci pana Woyny przez rzekę Bobrę, niemasz y półmili, teraz w possessyіа te dobra otrzymał w. imé pan starosta Symiliski, gdzie ieszcze iak obiał y lat trzech niemasz, ale oyców naszych y nas samych niema poddanych w inwentarzu, w czym pokornie pod nogi wpadamy i. w. panu y dobrodzieiowi naszemu, niechciey nas poddanych ikmci, pana a pana najsławniejszego, z pod protekcyi swoiey wydać, gdyż już wzięto y zabrano pięciu, to y nam trudno dosiedzieć y nie mając nigdzie uciekać, tylko do i. w. pana y dobrodzieia naszego, abyśmy mogli mieszkać w tych chałupach naszych, a my poka życia stanie obiecuiemy z dziatkami naszemi maiestat Boski błagać y prosić za dobre zdrowie i. w. pana y dobrodzieia naszego y za szczęśliwe panowanie i. w. pana y dobrodzieia naszego. Niegodne podnożki: Harasim Kalennik, Chwiedor Kalennik, Jan Panasiuk, Dymitr Panasiuk, Gabryel Hniedy, Stephan Gniedy, Siemion Zahaynik. Stanowszy na inkwiziciey we

dworze ikmci cała włość klucza Nowodworskiego, iako to: Marcin Koleśnik ze wsi Chilimonów, mający lat więcej ośmdziesiąt zeznawał, że oycowie tych ludzi nie wiedzieć zkad byli y żaden się pan nie upominał; też słowa zeznał Marcin Hrycel ze wsi Bienowców; toż samo zeznał Wasili Hadayban ze wsi Jucznego na urzędzie ikmci dworu Nowodworskiego. Daię ten mój ordynans z woli ikmci, pana mego miłościwego, imci panu Chylińskiemu—podstolemu Brześciańskiemu y wice-administratorowi ekonomiey ikmci Grodzieńskiej, aby zesłał ad fundum commissarium y inkwizycyą kazał wywieść przez całą gromadę wsi Chilimonów, w której ze się pokaże, iako nie są ci poddani suplikuiący włanemi z dobr dziedzičných w. imci pana Micuty—starosty Similiskiego poddanymi, aby kazał zanieść przeciwko pomienionemu imci panu staroście solenną manifestacyą ratione naiazdów w grodzie iako naybliższym y dał tym poddanym ab indebita impetitione ex re skarbu ikmci protekcyą. Datum w Warszawie, dnia dwudziestego piątego Marca, roku tysiąc siedmset trzydziestego czwartego, przy pieczęci na laku wycisnionej podpis takowy: M. z Tęczyna Ossoliński—podkanclerzy w. x. Lit. Item powtórna sup-

lika de tenore tali: Najaśniejszy królu nasz a panie nasz miłościwy! Ubodzy poddani waszey królewskiej mości, pana naszego miłościwego, klucza Nowodworskiego, wsi Chilimonów, nienależycie y nigdy nie prawdziwie od i. p. Micuty—starosty Similiskiego za wiecznych poddanych pociągani, suplikowaliśmy do najjaśniejszego maiestatu królewskiego, pana naszego miłościwego w Warszawie, żebrząc łaski pańskiej, abyśmy nie byli wydani iako wierni z oyców naszych poddani ikmci y pod panowaniem antecessorów waszey królewskiej mości, a iegomości pana starosty Similiskiego nigdy nie wiemy y nie zeznawamy, żadney w tym nie otrzymaliśmy skuteczney deklaracyi aż dotąd; żebrzemy łaski pana miłościwego, abyśmy od tego napastnego poddaństwa i. w. pana starosty Similiskiego uwolnieni byli, iako wieczni poddani ikmci, za które to nam zdrowie y szczęśliwe nam panowanie wiecznie maiestat Boski błagać obowiązani N. M. P. miłościwego wieczni wiernie poddani mężowie wsi Chilimonów, we szrodku tey supliki wyrażoney. Która to suplika za poddanych onych przez wyż pisanego iż do akt iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego przyięta y wpisana.

1737 г.

Изъ книги за 1737 г., листы 602—603.

29. Жалоба архимандрита Коложскаго монастыря на Городненскихъ официалистовъ о захватѣ монастырской земли и другихъ притѣсненіяхъ и насиліяхъ.

Архимандритъ Коложскаго монастыря жалуется на Городненскаго эконома генерала Флеминга, писаря Боуфала и капитана Шварца, что съ ихъ вѣдома производятся разныя притѣсненія Коложскимъ юрисдикцианамъ—рыбакамъ и самимъ монахамъ: захватываются ихъ земли и на нихъ же воз-

водятся разныя экономическія постройки; этого мало: когда архимандритъ предъявилъ свои привилегіи на право владѣнія землями, то экономъ не сочли нужнымъ войти въ подробное ихъ разсмотрѣніе и произносили еще угрозы.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego siódmego, miesiąca Septembra wtórego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od i. w. imci pana Michała Józefa Massalskiego — woiewody Mściślawskiego, Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, postanowionym, solennie protestował w. w Bogu przewielebny imć xiądz Ignacy Kulczyński z. s. Bazylego wielkiego archimandryta y officyał Grodzieński, swoim y konwentu Kołozańskiego imieniem, na w. imci pana Jerzego Dotłoffa Fleminga—generała-maiora woysk w. x. Lit., starostę Szerezewskiego ekonomiey Grodzieńskiej, Ołędzkiej, Mohilewskiej y leśnictw ikm. ekonomia, w. imci pana Dobrogosta Kazimierza Boufala—pisarza ekonomii ikm. Grodzieńskiej, imci pana Jana Benedykta Szwarca—kapitana y ekonomii ikmci Grodzieńskiej komisarza, na sług, czeladź y pomocników ichm., w iednostayney radzie y namowie z

sobą będących, oto, iż obżałowani ichm. w. imć pan Fleming, qua ekonom, a imć pan Szware — kapitan ikm., komisarz ekonomii, samy motor, usadziwszy się na dobra duchowne ieszcze w roku przeszłym tysiąc siedmset trzydziestym szóstym, miesiąca Decembra piętnastego dnia, nie należąc do ludzi żałujących ichmościów, na iurysdyce Kołozańskiey Grodzieńskiej mieszkających, przywiley rybakom Grodzieńskim nadany przed sobą prezentować kazał; iakoż gdy Marcin Iwaniszewski iurysdyczanin żałujących ichmściów na dniu wspomnionym, przybywszy do dworu Horodnickiego, przywiley prezentował, obżałowany imć pan Szware, kapitan ikm., nulla data ratione, nie patrząc przywileiu, z impetem rzuciwszy się pięścią w gębę uderzył y niemilosiernie bił, w roku zaś terażniejszym tysiąc siedmset trzydziestym siódmym, miesiąca Aprila piętnastego dnia, drugiego rybaka Apanasza Barszukiewicza nie tylko sam bił, lecz ludziom swym bić roskazał, którego tyrańsko a niemilosiernie zbito, a za tem violando prawo

pospolite, przywileie ikmci, fundusze, ograniczenia cerkwi Kolożańskiej Grodzieńskiej nadane, obżałowany imé pan Szware, kapitan ikm., z woli w. imci pana generała-majora ikmci, ekonoma Grodzieńskiego, czy też propria autoritate, w roku terażniejszym tysiąc siedmset trzydziestym siódmym. miesiąca Junii dwódziesiątego piątego dnia, w niebytności w. im. x. archimandryty y bez przytomności xięży, sprowadziwszy mierniczego, mieszczan y innych różnych ludzi, na własnym gruncie cerkiewnym granice wywodzić, kopce zasypywać, zboże poorać, traktować kazał; w tymże roku in Maio, takoz bez bytności w. im. x. archimandryty, na własnym gruncie klasztornym cegielnię wybudować, glinę kopać, cegły robić y palić violentissime rozkazał; tenże ichmość miesiąca Augusta szesnastego dnia violenti modo woly z sochami z klasztornego gruntu zabierać kazał y pewnieby pozabierał, gdyby pod ów czas im. x. archimandryta sam nie przybył, y świadków postawiwszy, od violencei y oppressyi obżałowanych ichmć nie ochronił się. Którey violencei załuiący w. im. x. archimandryta czyniąc dedukcyą, gdy w roku terażniejszym tysiąc siedmset trzydziestym siódmym, przybywszy do obżałowanego pana Szwarca, kapitana ikm., na dniu dwudziestym dziewiątym Julii, przywileie ikm., konfirmacye, ograniczenia presentował, obżałowany imci ani onych widzieć, ani słuchać chciał, lecz despotico modo postępując, wszystkie grunta do cerkwi Kolożańskiej należące, odebrać deklarował; a za tym czyniąc niby ostentacyą łatwości, w roku tymże miesiąca Augusta przez listy swoje w. imci pana Dobrogosta Kazimierza Boufała—pisarza grodzkiego Grodzieńskiego, wice-ekonoma teyże ekonomiy, sprowadził y finalną decyzyą uczynić miał, kędy namie-

nieni ichm. cum solitis solennitatibus gdy wyiechać na granice y dokumentów od w. im. x. archimandryty requirował, załuiący imé xiądz archimandryta, prezentując ograniczenie iedne sub actu roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Januarii pierwszego dnia, drugie roku tysiąc pięćset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Octobra dwudziestego dnia, y confirmacyą roku tysiąc pięćset dziewiędziesiąt szóstego, miesiąca Maija piątego dnia, Zygmunta trzeciego, przeprowadziwszy z sobą ichmć do kamienia wielkiego nad rzeką Horodnicą w rowie leżącego, przed ichmci ograniczenie czytał y dostatecznie pokazał y od tego kamienia idzie dukt prosto na górę, gdzie dwa kopce z oboie strony granice zasypane, od tych kopców pośrzodku drugie dwa kopce, a potom kamien wielki szYROKI równo z ziemią leżący, gdy tedy klasztorne granicy im. x. archimandryta pokazał, namienieni ichmość chcąc eludere, nie chcieli daley prosequi, ale bez żadney racyi wyjazdu nie skończywszy odiechali, na Mikołajia Jaskiewicza, przy im. x. archimandrycie kopce pokazującego, srogie odpowiedzi y pochwałki obżałowany imé pan Swarc, kapitan ikm. czynił, niesłusznie z własnych gruntów klasztornych wybiwszy y gwałtowną expulsią uczyniwszy, iawne widząc dokumenta przywrócić niechcą, do tego włok dwóch gruntu za przywileiem ikm. Augusta wtórego za gruntu od Swilne do cerkwi Łabeńskiej przyłączone per commutationem do cerkwi soborney alias katedralney po Sawickim Łaskiewiczzu y Bierosce nadanych, obżałowany imé pan Szware, kap. ikm., in possessionem podać nie chciał; drogę dawno na gruntach klasztornych, pod klasztorem Kolożańskim będącą, kopiąc glinę popsował, drugiey drogi publiczney, mimo zamek na

dół idącej zepsowanej naprawić niechce, żydowi Zelmanowi Tropowiczowi na kościelnych gruntach mieszkającemu, na dawnym miejscu budynek postawiony, idąc napasnie, iako miał drogi przyjmować, zruynować y zrzucić z własnego placu klasztornego expulsją czynić odgraża się. Zaczyn żałujący ichnąć, do obwarowania securitatis zdrowia y fortun iuryzdyczanom swym, a mianowicie Mikołajowi Jaskiewiczowi od impetycy obżalowanych imci, do utwierdzenia praw, przywileiów, ograniczenia na grunta Kołozańskie klasztorne służących, do reinduko-

wania gruntów klasztornych, z których żałującym gwałtowna expulsia stała się y przyśądzenie onych delatorowi do possessyi, do nagrodzenia stratowania zboż, kopanie gruntów, kopiąc glinę y niefruktifikowanie z gruntów szkod, do wskazania za violencyą, expulsją, pobicie rybaków, poen i win z nawiązka, do restitucyi szkod, expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey žaloby, dał ten manifest do xiąg urzędowych zapisać, co iest zapisano.

1739 г.

Изъ книги за 1739 г., листы 335—338.

30. Судебное опредѣленіе по жалобѣ базилианъ Коложскаго монастыря на Пересвѣтсвъ Солтановъ.

Базилиане Коложскаго монастыря жалуются на наслѣдниковъ Солтана по слѣдующему дѣлу: помянутой Солтанъ, завѣщаль Коложскому монастырю 5 тысячь злотыхъ, обезпеченныхъ на пяти уволокахъ и еще 3½ тысячи злотыхъ предназна-

чавшихся на приданное его дочери, поступившей въ монахини; но въ настоящее время наслѣдники покойнаго завладѣли документами на владѣніе помянутыми уволоками и не желаютъ отдавать монастырю ни денегъ, ни земли.

Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego dziewiątego, miesiąca Junii piętnastego dnia.

W sprawie wielmożnego, w Bogu najprzewielebniejszego imści xiędza Ignacego Kulczyńskiego, opata y oficyała Grodzieńskiego zakonu ś. Bazylego Wielkiego y całego konwentu Kołozańskiego, z wielmożnym imści panem Wiktorym—starostą Oskim y samą ieymość, Antonim y Marcinem Peresławietami Soltanami — marszałkowiczami

Starodubowskiemi, Dominikiem Fontannym—kapitanem iego królewskiey mci y samą ieymość, małżonkami, za pozwem od aktorów, przed nas urząd legitime wyniesionym, mieniać o to: iż co w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym trzecim, miesiąca Marca piętego dnia, żegnając się z tym światem wielmożny imć pan Michał Soltan—marszałek Starodubowski, testamentem legował y perpetuis temporibus zapisał konwentowi

oycom Bazylanom Kołozańskim na pięciu włokach, we wsi Ostaszy, w powiecie Grodzieńskim leżących, pięć tysięcy złotych polskich, z obligacją wieczystą, aby za duszę jego dwie mszy święte na tydzień odprawowały się; tedy ichmość nie tylko summy legowaney dotychczas nie wypłacili. ani obeymować in possessionem namienionych pięciu włok dopuścili y przez to testament ś. p. wielmożnego imci pana marszałka naruszyli, którym pozwala się, aby zaraz po śmierci iego konwent Kołozański w possessyą obiał namienione włoki w summie wyż namienioney; ale co większa, w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym szóstym naiechawszy na dwór Czeszczewlański, do oyców Bazylanów Kołozańskich należący, sprawy y dokumenta na pięć włok w Ostaszy służące zabrali y przez długi czas u siebie trzymali, aż ledwo na prośbę przewielebnego w Bogu imci xiędza Jakuba Jaskiewicza zakonu ś. Bazylego Wielkiego starszego, bywszego Grodzieńskiego konwentu Kołozańskiego, przywrócili, naypotrzebniejsze iednak dokumenta sobie zostawiwszy, iako zeznać może imé pan Józef Jurczyński, który w klasztorze Kołozańskim te sprawy rewidował, y że nie są wszystkie w całości, pod summieniem stwierdził, będąc tychże spraw należycie świadomy, gdyż wszystkie niemal lata swoje strawił na usługach świętey pamięci wielmożnego imci pana marszałka Starodubowskiego; a gdy tenże wielmożny imé pan marszałek testamentem swoim na folwarku Bugiedzie, w powiecie Grodzieńskim leżącym, zapisał sumnę półczwarta tysiąca złotych polskich, respektem niezaplaconego posagu córce swoiey wielebney w Bogu ieymci pannie Justynie Sołtanownie, zakonnicy zakonu ś. Bazylego Wielkiego konwentu Grodzieńskiego; tedy ichmość nie tylko tey

summy do tych czas nie wypłacili y wypłacić niechcą, ale też tak wielmożnego imci xiędza opata, iako y przewielebney panny zakonney Bazylianki o legacye uponaiących się konfundowali, łalaili y odgrażali. Tandem gdy w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym szóstym terażniejszy imé xiędz opat obiał w possessyą archimandryą Grodzieńską, zastał iuż tak Jerzego Trabowicza kowala z bratem iego Mateuszem we wsi Czeszczewlanach, iako też Macieia Polaka, także kowala we wsi Basarabach, który to Jerzy y Mateusz Trabowiczowie w roku tysiąc siedmset trzydziestym czwartym nie z maiętności Oży, iako niesłusznie ichmość oskarżyli, ale z Jezior, gdzie iako ludzie zachoże do czasu przemieszkiwali do Czeszczewlan przenieśli się, co się stało za wiadomością y konsensem ichmość, na co y assekuracją in scripto konwentowi Kołozańskiemu ichmość dali, iż wiecznemi czasy o te ludzie nie mieli turbować tegoż konwentu, którą iednak przy innych dokumentach we dworze Czeszczewlańskim zabrali y u siebie zatrzymali, ani są wieczystemi ichmość poddanemi, ci ludzie iako ichmość calumniose udali, albowiem oycieci tych Trabowiczow, będąc zachoży z Białych Błot, gdy ieszcze za dzierżawy ichmość panów Alexandrowiczów osiadł w Hoży, gdzie na ten czas ludzi Ożskich do pańszczyzny nie pociągiano, splodził pięciu synów, potym za prawemni przewodami w roku tysiąc siedmsetnym dwódziestym szóstym w Bogu zeszyli imé pan marszałek Starodubowski zaiachał Ożę, y ludzi wolnych do pańszczyzny przymuszaiąc, niemalo onych pozabiiał, innych zaś porospędzał, w ten czas y oycia Trabowiczów zabil, y wszystką po nim substancyą na siebie zabrał; a tak synowie sierotami, ze wszystkiego ogoleni zostawszy,

w tymże roku w różne strony rozeszli się, mianowicie: Jerzy Trabowicz kowal z bratem swoim Mateuszem w proboszczowskiej Rusocie żył lat pięć, potem w Czeszczewlanach rok ieden, na resztę w Jeziorach lat trzy, z kąd znowu przeniósł się do Czeszczewlan, tym barzieszy nie Józef, iako ichmoś w swoim pozwie fałszywie położyli, ale Maciey Polak, który nie iest poddany ichmoś, bo iako ociec będąc przez długi czas arendarzem w Czeszczewlanach tam go splodził y zaraz iakoś przeniosłszy się do Oży na iurydyce plebańskiemy umarł, y matka wyniosłszy do Basarab tam go z dziecięciami maleńkiemi wyhodowała; gdy tedy obżałowany ichmoś, niesłuszny urościwszy protest, iakoby poddani ichmościów w Czeszczewlanach y w Basarabach nadywali się, różnemi czasy, na te wsi nocną porą ludzi nasyłali, zabranieniem gwałtownym y nasyłaniem dalszym, oraz zruynowaniem wyż mianowanych kowalów, odpowiedzi y pochwalce czynili, na drogach do Grodna idących, zasadzki stawić, poddanych konwentu Kołożańskiego turbować y inne violencye wypełnić kazali, a całe w sąsiedztwie nie zachowując pokoiu, o wyprowadzenie poddanych, których ichmoś sami rozpedzili, żałujących ichmościów, nie sobie niewinnych, niesłusznymi napelnivszy pretensyami, żalobę całunniouse przed sąd urzędu grodzkiego Grodzieńskiego zapozwali. Zaczyn żałujący delator ichmoś xiądz opat Grodzieński, z całym swoim konwentem Kołożańskim, iako mający zlecenie y zupełną moc od iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity y od całego zakonu do wypłacenia summy legacyiney pięciu tysięcy złotych polskich na konwent Kołożański, do wyliczenia summy etiam legacyiney półzwarta tysiąca złotych polskich na konwent Grodzieński ww. panien

Bazylianek, do restytucyi spraw y dokumentów na pięciu włok w Ostaszy służących, przez ichmościów zabranych y zatrzymanych, do przywrócenia assekuracyi, in scripto od ichmościów na nich konwentowi Kołożańskiem względem Jerzego Trabowicza kowala y brata iego Mateusza, do położenia spraw y dokumentów, a mianowicie listu podanego od wielmożnego imci pana Rudominy—podkomorzego powiatu Braclawskiego, przy podaniu Oży wydanego, ad deductionem praetendowanych poddanych, do obwarowania securitatis zdrowia ludziorum wyż mianowanym, do skasowania niesłuszney uformowanej przeciw żałującym ichmościom xiężom bazylianom konwentu Kołożańskiego żaloby y manifestu, przez obżałowanych ichmościów nulliter wyniesonym, z całym procederem prawnym, ze wszelkimi w nich wyrażonemi pretensyami, do wskazania paen y win, z prawa pospolitego ściągających się, do nagrodzenia szkod y expens prawnych, hac in causa erigowanych, y oto wszystko, co czasu prawa przez kontrawersyą ichmoś panów patronów fusius et latius deducetur, zachowawszy wolną melioracją delatorom żaloby intentowanej, na terminie tedy przeszłym, to iest, dnia piątego Junii w roku terażniejszym tysiąc siedymset trzydziestym dziewiatym, po wzięciu od pozwanych ichmościów na godzinę, w pośledniejszym zaś czasie, idque na dniu dzisiejszym, wyż na dacie pisanym, w roku tymże tysiąc siedymsetnym trzydziestym dziewiatym, po naznaczeniu naszym inkwizycyi adinvicem in tuto partium sumptu konnotowawszy, proces y pozew partis actoreae, in spatio którey expedyowania inkwizycyi kopię z praw do kancelaryi grodzkiej Grodzieńskiemy oddać nakazujemy, zachowawszy wolne mówienie y komportacyą dokumentów,

oraz uczynioną interwencją od imci pana Wereszczaki—skarbnika Brzeskiego y samey ieymości, przyiwszy tę sprawę cum toto eius negotio, do roczków przyszłych najpierwszych po tych następujących, na początek po trzecim wołaniu nazajutrz dla przyięcia między stronami skuteczney rozprawy rokiem zawitym, bez dylacyi y przy pozwu, tylko za tym dekretem naszym odkładamy. Która sprawa do xiąg sądowych grodzkich powiatu Grodzieńskiego iest zapisana.

1739 г.

Изъ книги за 1740 г., стр. 146—149.

31. Ассекураціонная запись польнаго гетмана Браницкаго Супрасльскимъ базилианамъ на тридцать пять тысячъ тынфвъ.

Польный гетманъ в. кн. Лптовскаго занялъ у Супрасльскихъ базилианъ 35,000 тынфвъ подъ залогъ имѣнія Хорощи и настоющюю записью обя-

зывается вылатить эту сумму съ % въ условенное время безъ всякихъ отговоркъ.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego, miesiąca Januarii ośmnastego dnia.

Na roczkach sądowych grodzkich Grodzieńskich, secundum legem positivam, roku, miesiąca y dnia wyż na dacie pisanego, w Grodnie sądzących się, przed nami Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm, Stanisławem Kotowiczem—skarbnikiem Owruckim, pro tunc sędzią, Dobrogostem Kazimierzem Boufałem—pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkiemi powiatu Grodzieńskiego, od iaśnie wielmożnego imci pana Michała Józefa Massalskiego—woiewody Mściślawskiego, Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionemi y na sądenie roczków Januarowych do Grodna zgromadzonemi, stanowiący personaliter u sądu patron imć pan Jan Jelski, zapis assekuracyiny iaśnie wielmożnemu imci xiędzu Jerzemu Bulhako-

wi—biskupowi Pińskiemu, opatowi, y całemu konwentowi Supraślskiemu ordinis divi Basilii magni, wespół z listem na przyznanie dany na rzecz w nim y tu niżej wyrażoną, ad acta grodu Grodzieńskiego podał, którego tenor sequitur talis:

Ja Jan Klemens, hrabia na Ruszcy, na Tyoczynie, Tykocinie y Branicach, Branicki, chorąży wielki, hetman polny koronny, Brański, Bielski, Krośnieński, Wasilkowski etc. starosta, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym assekuracynym zapisem każdemu o tym wiedziec potrzebującemu, danym i. w. imci xiędzu Jerzemu Bulhakowi—biskupowi Pińskiemu, opatowi, y całemu konwentowi Supraślskiemu o. d. B. M. na to, iż ia, będąc pilno potrzebnym pieniędzy, wespół z żoną moją w Bogu zeszlą iaśnie oświeconą z xiążąt Radziwilów Branicką, wzięliśmy, pożyczyli y do skarbu naszego odli-

czyć kazali gotowey rękodayney, nie z legacyey, ani z żadnego kontraktu urosley summy, trzydzieście pięć tysięcy tynfów, ieszcze za świętey pamięci iasnie wielmożnego imci xiędza Leona Kiszki — metropolity całej Rusi, natenczas opata, y całego konwentu Suprańskiego o. d. B. M. różnemi czasy na różne zapisy cum vadiis ibidem expressis przyznane y do xiąg Grodzieńskich w. x. Lit. przeniesione, pożyczwszy od roku tysiącznego siedmsetnego trzydziestego, dnia trzydziestego Julji, ultime w Białym Stoku danego przyznanego, zaś w Bransku tysiącznego siedmsetnego trzydziestego pierwszego roku wielm. p. m. w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Innocentemu Hurkiewiczowi, na ten czas opatowi, y całemu konwentowi Suprańskiemu o. d. B. M. eademque inscriptione strictissime obowiazaliśmy się pomienioną summę trzydzieście pięć tysięcy tynfów, monetą u nich wyrażoną, roku tysiąc siedmset trzydziestym trzecim, w dzień ś. Jana Chrzciciela święta Rzymskiego, podług nowego kalendarza, to iest vigesima quarta Junii temuż imci xiędzu opatowi y całemu konwentowi Suprańskiemu punktualnie oddać y de plane wyliczyć. Casu quo zaś in praefixo termino ta by summa oddana nie była. opisaliśmy się, dobra korespondujące oney w koronie Polskiej lub w. xięstwie Litewskim bez żadney zwłoki w temutę podać; co większa renitentibus etiam nobis imé xiędzu opatowi y całemu konwentowi Suprańskiemu o. d. B. M. onę iustice obiać pozwoliliśmy. Że tedy na pomienionym terminie dla różnyeh racyi ia hetman polny koronny summy trzydziestu pięciu tysięcy wypłacić nie mogłem, iehmé też xięża z przyiaźni swey ku mnie żadnyh dobr w posesyą nie obeymowali, ale prowizyą quotannis od tey summy dotąd kontentowali się, za czym ia za requizycyą i. w. imci

xiędza Jerzego Bulhaka—biskupa Pińskiego, ad praesens opata, y całego konwentu Suprańskiego, cavendo maiorem pomienioney summy trzydziestu pięciu tysięcy tynfów securitatem, zapisuię oneyże evikcyą na dobrach moich dziedzicznych. Choroszcza nazwanych, w w. x. Lit. będących, w powiecie Grodzieńskim, y dobrowolnie assekuruię się summę kapitalną trzydzieście pięć tysięcy tynfów una cum provisione za rok każdy distincte per septem a cento płacąc, w roku da Bog tysiącznym siedmset czterdziestym wtorym w dzień ś. Jana Chrzciciela, według nowego kalendarza, bez żadney zwłoki razem, a nie po części wypłacić powinien będę wyż wyrażoną summę, żadney evikcyi nie podległą y biennio nie podpadaiącą, którą ninieyszym prawem znosząc, ieslibym dla iakich przyczyn tey summy na terminie naznaczonym nie oddał y konwentu Suprańskiego de plane nie uspokoił, tedy liberam intromissionem pomienionych dobr Choroszcza (lub innyh w xięstwie Litewskim będących, upomienioney summy trzydziestu tysięcy y pięciu tynfów koresponduiących) ad inequitationem onych że, według prawa statutem w. x. Lit. opisanego, dopuszcć mam. Którey inequitycyey y apprehensyey ia hetman polny koronny za żadną expulsyą, ani violencyą poczytać nie będę powinien, pod zaręką trzydziestu pięciu tysięcy tynfów, o którą zarękę, iako też o niedotrzymanie tego mego dobrowolnego assekuracyinego zapisu, do zapozwania forum ubiquinarium, tak w koronie Polskiej, iako y w w. x. Lit., benevole przymuię, a mianowicie trybunałów głównyeh koronnego y w. x. Lit., compositi iudicii, czasu interregni kapturowyeh sądów, ziemskich, grodzkich, koronnyeh y w. x. Lit., w który chcąc termin, powiat y wojewodztwo za pozvem lub zakazem, gdzie będąc citatus, nie biorąc żadnyh prorsus

dilacy, nie dając obmów legalitatis, infirmitatis recedere maioris causae, owo zgola wszystkich beneficii prawnych wymyślnych conceptem ludzkim, stanąć mam y powinien będę, a stanowszy na cytacyą aktorów usprawiedliwić się, nie mówiąc nic do tego zapisu assekuracyjnego, zarękę zapłacić, koszta nagrodzić, a w niestaniu moim sądy, urząd wszelki mnie samego na trzy lucza! wzdąć zarękę y expensa prawne gołosłownie mianowane wskazać y za tym dekretem tanquam in ultimo grodu iuris exekucyą udzielać wolen y mocen będzie; ia zaś sądu y urzędu o taki wskaz o strony o tenże przewód prawa od nizszego do wyszego pozywać niemam y nie powinien będę, pod wyż wyrażoną zaręką, którą y nieraz zapłaciwszy, przecież ten mój list dobrowolny assekuracyjny zapis aż do dość onemu uczynienia przy zupełney mocy y walorze zostawać ma. Y na tymem dał z podpisem ręki mey y ichmciów panów pieczętarzów ode mnie ustnie uproszonych. Pisan w Białym Stoku, roku tysięcznego siedmsetnego trzydziestego dziewiątego, miesiąca Junii dnia dwudziestego piątego.

U tego assekuracyjnego zapisu tak samego aktora, iako y ichmciów panów pieczętarzów podpis takowy: Jan Branicki—chorąży, hetman polny koronny. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. imci pana Branickiego — chorążego y hetmana polnego koronnego do tego prawa assekuracyjnego, i. wielm. imci xiędzu Jerzemu Bulhakowi—biskupowi Pińskiemu, opatowi Supraślskiemu, y calemu konwentowi o. d. B. M. na summę trzydzieście pięć tysięcy tynfów podług prawa w. x. Lit., podpisuję się,—dat ut supra, Ludwik Cieszkowski—starosta Kleszczewski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie wielmożnego imci pana chorążego, koronnego hetmana

polnego do tego zapisu assekuracyjnego podpisuję się: Woyciech Stepciłowski—skarbnik Braclawski mp. Ustnie y oczewisto uproszony pieczętarz od iaśnie wielmożnego imci pana chorążego wielkiego y hetmana polnego koronnego do tego prawa danego podpisuję się według prawa wielkiego xięstwa Litewskiego: J. Zagrzewski—maior wielki koronny. Po wpisaniu którego to assekuracyjnego zapisu list na przyznanie onego his exprimitur verbis: List dobrowolny zapis, odemnie Jana Klemensa, hrabi na Ruszcy, Latyczynie, Tykocinie y Branicach, Branickiego—chorążego wielkiego, hetmana koronnego polnego, Brańskiego, Bielskiego, Krośnieńskiego, Wasilkowskiego etc. starosty, dany iaśnie wielmożnemu imci xiędzu Jerzemu Bulhakowi—biskupowi Pińskiemu, opatowi konwentowi Supraślskiemu zakonu świętego Bazylego Wielkiego, na przyznanie listu mego dobrowolnego assekuracyjnego zapisu, który zapis mam y powinien będę przyznać na sądach grodzkich Brańskich lub Grodzieńskich na pierwszych podaniu tego mego zapisu assekuracyjnego, co mam żyścić y dotrzymać pod zarękami y obowiązkami we srzedzinie tego listu opisanymi. U tego listu na przyznanie tak samego aktora, iako y ichmciów panów pieczętarzów podpis temi wyrażony słowy: Jan Branicki—chorąży, hetman polny koronny. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od i. w. imci pana Jana Branickiego — chorążego wielkiego y hetmana polnego koronnego, do tego listu na przyznanie danego na summę trzydzieście pięć tysięcy tynfów podług prawa w. x. Lit. podpisuję się: Ludwik Cieszkowski—starosta Kleszczewski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od i. w. imci pana chorążego wielkiego y hetmana polnego koronnego do tego listu na przyznanie danego podpisuję się: Woyciech Stepciłowski—

skarbnik Braclawski mp. Ustnie y oczewisto
proszony pieczęt: arz od i. w. imci pana cho-
rażego wielkiego y hetmana koronnego pol-
nego do tego listu danego podpisuję się
według prawa w. x. Lit.: J. Zagrzewski—

maior wielki koronny. Który to assekura-
cyiny zapis wespól z listem na przyznanie,
za podaniem onego przez zwysz wyrażone-
go patrona do akt, iest do xiąg przyięty y
wpisany.

1739 г.

Изъ книги за 1739 г., листъ 510.

32. Предписаніе скарбовой комиссіи относительно документовъ Коложанской церкви и другихъ.

Вслѣдствіе споровъ, возникшихъ между Колож-
ской церковью и Городненской экономіей по слу-
чаю захвата послѣднею земель первой, скарбовая

комиссіи требуетъ засвидѣльствованныхъ копій
съ документовъ на право владѣнія всѣми вообще
землям Коложской церкви.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego dzie-
wiątego, miesiąca Augusta iedynastego dnia.

Na urządzie iego królewskiey mości grod-
skim Grodzieńskim przede mną Antonim z
Wahanowa Micutą—podstolim y podstaro-
ściim sądowym powiatu Grodzieńskiego, od
wielmożnego imci pana Michala Józefa Mas-
salskiego, wojewody Mściślawskiego, Gro-
dzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego
etc. starosty, ustanowionym, stanowszy per-
sonaliter w Bogu wielebny imé xiądz Jan
Rawicki, zakonu ś. Bazylego wielkiego
konwentu Kolożańskiego, instrument z kom-
missyi iego królewskiey mości skarbowey, z
Warszawy przez pocztę przysłany w inte-
ressie cerkwi Kolożańskiej y innych ad
acta grodu Grodzieńskiego podał, de sequenti
tenore:

Kopia kommissyi iego królewskiey mo-
ści skarbowey. Informuiąc się z memoryału
imci xiędza Ignacego Kuleczyńskiego, opata

Grodzieńskiego zakonu ś. Bazylego, który
tu per copiam adiungitur, iż in convul-
sionem przywileiów, klasztorowi Kolożań-
skiemu nadanych, i. p. kapitan Szware grunta
temuż klasztorowi należące avellere intendit
y inne różne czyni gravamina, zaleca imci
panu grafowi Flemingowi—generalowi ar-
tylleryi w. x. Lit., iako ekonomiey Gro-
dzieńskiej administratorowi, aby względem
rybaków, iuryzdeczan klasztornych Kolożań-
skich, realem przysłał informationem, o na-
debraniu trzydziestu tynfów od tychże ry-
baków, nad to, do czego obowiązani są, tu-
dzież aby vidimatam przywileiu ś. p. nay-
iaśniejszego króla iegomości Augusta wtó-
rego, cechowi rybackiemu nadanego, przy-
słał copiam. Ratione zaś wywodzenia granic
y zasypowania kopców życzy taż kommissya
iego królewskiey mości skarbowa, aby przy-
wileie królów Alexandra, Zygmunta pierw-
szego, Zygmunta Augusta y Zygmunta trze-

ciego per vidimatas przyznane były copias, tudzież y kopia dekretu w sądach iego królewskiej mości assessorskich dwudziestego wtórego Nowembra tysiąc siedmset trzydziestego ósmego roku, in contumaciam ferrowanego, ad interim aby wszystko zostawało in tranquillitate. Co się tycze funduszu cerkwi Łabeńskiej, desideratur informacya, in quo ad praesens zostaje statu, gdyż przed tym targi tam bywały, iezeli hucusque continuantur. Względem wstępu wolnego do puszczy Malowickiej y Persztuńskiej, życzy kommissya iego królewskiej mości skarbowa, aby króla imci Zygmunta pierwszego eo intuitu nadany przywilej lub fundusz per vidimatas przysłany był copiam.

Datum w Warszawie, dnia dwudziestego czwartego Julii, tysiąc siedmset trzydziestego dziewiątego roku.

U tego instrumentu przy pieczęci podpis i. w. imci pana podskarbiego nadwornego koronnego y connotacya onego takowemi wyrażona słowy: Maciey Grabowski — podskarbi nadworny koronny, praesentem copiam cum suo originali concordare, testor. Ditto. Do wielmożnego imci pana grafa Fleminga — generała artylleryi w. x. Lit., iako ekonomiey Grodzieńskiej administratora. Który to instrument, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg urzędowych przyięty y wpisany.

1739 г.

Изъ книги за 1739 г., листъ 622.

33. Жалоба Пересвѣта Солтана на Коложанскихъ базилиановъ о придержателствѣ крестьянъ.

Пересвѣтъ Солтанъ жалуется на Коложанскихъ базилианъ, что они удерживаютъ у себя его бѣглыхъ крестьянъ, не смотря на неоднократныя его напоминанія возвратить ихъ по принадлежности

и еще произносятъ противъ него угрозы; вслѣдствіе этого онъ требуетъ съ базилианъ уплаты всѣхъ убытковъ и возвращенія крестьянъ.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego dziewiątego, miesiąca Nowembra dziewiątego dnia.

W sprawie wielmożnego imci pana Wiktoro Pereswieta Soltana — marszałkowicza Starodubowskiego y samey ieymci z wielmożnym u Bogu przewielebnym imśc xiędzem Ignacym Kulczyńskim, opatem y officiałem Grodzieńskim, zakonu ś. Bazylego

wielkiego konwentu Kołozańskiego, y wszystkiemi ichmość xx. Bazylianami Grodzieńskimi, za pozwem przed nasz urząd legitime po obżalowanych ichmościach wyniesionym, mieniać oto: iż co w roku tysiąc siedmset trzydziestym czwartym poddani wieczyste żalujących z majątności Oży, w powiecie Grodzieńskim leżącey, na imie Jerzy Trabowicz—kował, z żoną y bratem ro-

dzonym Mateuszem Trabowiczem, także z żoną, Mateuszem Kisielczykiem, z ruchomością y dobytkiem onych, wyszedzy z majątności obżałowanych ichmościów, Czeszczewlany nazwaney, a czwarty Maciey Polak—kował, we wsi Basarabach, do klasztoru Kołoziańskiego przysłuchających osiedli, o których żalujące ichmość nie po iednokrotnie sami przez się y przez różnych ichmościów pp. przyaciol o wydanie upominali się; obżałowani ichmość za po kilka-krotną restytucyą, contraveniendo prawu popolitemu, konstytucyom seymowym de extraditione poddanych opisanym, wydać nie chcieli y owszem onych proteguia, odpowiedź y pochwałkę czynili; za czym żalujące delatores do statucyey wszystkich chłopów Ożskich supra wyrażonych, alias poddanych, z ruchomością y wszystkiemi dobytkami do przysądzenia onych żalującym aktorom, iako wieczystym panom, do possessyey, do nagrodzenia, co przez tak długi czas u siebie

trzymając, ci chłopi dworowi żadney powinności nie pełnili, podymnego, do skarbu w. x. Lit. należącego, nie oddawali, strat cum restitutione expens prawnych, do wskazania win y paen y oto wszystko, co czasu prawa szerzey przełożono y dowiedziono będzie, salva tey žaloby melioratione intentowaney, na dokumencie wyż na dacie pisanym y roku po nakazaniu od aktorów pozwanym ichmościom dać kopią spraw i tymże pozwanym ichmościom uznawszy statucione poddanych w žalobie wyrażonych do finalney rozprawy, gdy ta sprawa na posledniyszym terminie wołana y sądzona być nie mogła, tedy onę we spól z innemi per generalem causam limitationem do roczków przyszłych nappierwszych post biennium sądzających się, dla przyięcia między stronami finalney rozprawy rokiem zawitym, bez dylacy y przypozwu, tylko za tym dekretem naszym odkładamy.

1740 г.

Изъ книги за 1740 г., стр. 837.

34. Жалоба епископа Пинскаго и Туровскаго Юрія Булгака на старосту и войта Пинскаго Ельскаго о нарушении сямъ послѣднимъ правъ епископской юрисдикци.

Юрій Булгакъ, епископъ Пинскій и Туровскій, жалуется на Пинскаго старосту и войта Владислава Ельскаго, что вопреки привилегіямъ, дарованнымъ Пинской кафедральной церкви, помяну-

тый староста вторгается въ церковную юрисдикци и притѣсняетъ ее, съ юрисдичанъ възскпваетъ незаконные поборы, завладѣваетъ нхъ домами и имуществомъ.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego, miesiąca Junii ósmego dnia.

Na urzędzie grodzkim Grodzieńskim prze-

de mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego od i. w. imei pana Micha-

Ja Józefa Massalskiego, Mściławskiego, Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionym, solennie się manifestował i. w. imię xiądz Jerzy Bułhak, biskup Piński y Turowski, na w. imci pana Władysława Jelskiego—starostę y wójta Pińskiego, mieniając oto, iż o iuryzdyki y place w mieście ikmci Pińsku do katedry biskupstwa Pińskiego y Turowskiego aplikowane, przywilejami, confirmacyami nayiaśniejszych królów panów miłościwych approbowane, z dawnych czasów ziemskich do przesądów miejskich, exekucyi, stanowisk, podatków y żadnych ciężarów nie należące, spokojnych possessyi przeszłych antecessorów episkopów Pińskich y Turowskich sine ulla praepeditioe et intrusione zostawały y załuiący delator pacifice possidował; obżalowany imię pan Jelski—starosta y wójt Piński, nie idąc via antecessorów swoich, lecz in convulsionem praw, przywileiów nayiaśniejszych regnantów y praw ziemskich postępując, nie należąc do pomienionych iuryzdyk y placów niesłusznie interessuie się, do przesądów mieskich y innych ciężarów z dobr ziemskich y iuryzdyczan pociąga, exakecyami, stanowiskami, różnemi extorsy-

ami ab initio obięcia starostwa y wóytowstwa Pińskiego hucusque aggrawuie, place przywłaszcza, zabiera, wszystkie prowenta violenter odbiera, na swój pożytek obraca; oto tedy załuiący i. w. aktor z obżalowanym imcią chcąc prawem czynić, do utwierdzenia praw ziemskich, libertacyi, przywileiów, confirmacyi katedrze biskupstwa Pińskiego y Turowskiego służących, do obwarowania securitatis zdrowia y fortun wszystkim iuryzdyczanom, na iuryzdykach y placach episkopii Pińskiej y Turowskiej mieszkaiącym, do uczynienia kalkulacyi, werifikacyi z wybranych intrat y wszelkich prowentów, do reindukecyi zabranych placów, a do przysądzenia i. w. załuiącemu delatorowi zabranych placów y samych iuryzdyk cum omni modo dispositionis potestate, do nagrodzenia szkod iuryzdyczanom poczynionych y restytucii expens prawnych, do wskazania paen pro convulsionem praw y podzielane wiolencye w dobrach ziemskich, takż o to wszystko, co czasu prawa przełożono y dowiedziono będzie, salva melioratione tey žaloby lub inney wyniesienia et in unum złączenia, dał swój manifest do xiąg urzędowych zapisać, y iest zapisano.

1742 г.

Изъ книги за 1709—1710 г., листъ 571.

35. Посвидѣтельствованіе вознаго о заключеніи въ кунцу войта Коложанскаго монастыря и нанесеніи ему побоевъ.

Возный Городненскаго повѣта спмъ свидѣтельствуеть, что по требованію настоятеля Коложскаго монастыря онъ свидѣтельствовалъ войта монастырскаго, находившагося въ тюремномъ заклю-

ченіи; шея у него была замнута въ желѣза, лице и голова были избиты. Опрошенныя лица показали, что такой разбой произведенъ былъ Городненскимъ бургомистромъ и другими мѣщанами.

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego wtórego, miesiąca Augusta dwunastego dnia.

knionego, wargi spuchłe skrwawione, policzki y wszystka głowa spuchła tyranissime zbita; widząc ia takowe zbitie badałem się, przez kogo by to było? Mienili przytomni ludzie, zbiegające się na te dziwowisko, iż przez szlachetnego pana Michała Kolendę—burmistrza miasta ikmci Grodna y szlachetnego pana Pawła Ryca, także imci pana Antoniego Mrocza, do którego to pomienionego wóyta dnia dwunastego tegoż miesiąca byłem wezwany w dom onego y widziałem bardzo słabego. A tak ia ienerał, do czego był użyty y wezwany, sprawiwszy się podług prawa, com widział, y słyszał, wydając ten mój kwit relacyiny obdukyiny, ręką się własną podpisuję. Pisan w Grodnie ut supra.

Na urządzie grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm sądowym, stanąwszy personaliter ienerał ikmci powiatu Grodzieńskiego pan Stefan Sklepiński kwit swój relacyiny obdukyiny w sprawie niżej opisanej zeznał y ku zapisaniu do xiąg podał w te słowa: Ja ienerał ikmci, niżej na podpisaniu ręki mey wyrażony, zeznam tym moim relacyinym obdukyinym kwitem, iż w roku tysiącnym siedmsetnym czterdziestym wtórym, miesiąca Augusta dziesiątego dnia, byłem użytym y wezwanym ze stroną szlachty panami Janem y Symonem Zawadzkiemi od w. imci xiędza Samuela Janowskiego—opata Kołożańskiego y wszystkich w Bogu wielebnych ichmościów xięży zakonu świętego Bazylego wielkiego tegoż konwentu do ratusza miasta ikmci Grodna, dla oglądania Stefana Czausa—wóyta Kołożańskiego; gdzie ia przybywszy widziałem w kunie stojącego, za szyję żelazami zam-

U tego kwitu relacyinego obdukyinego podpis ręki ieneralskiej w te słowa: Stefan Sklepiński—ienerał ikmci powiatu Grodzieńskiego. Który to list relacyiny obdukyiny po ustnym y oczewistym zeznaniu do xiąg grodzkich Grodzieńskich iest przyjęty y wpisany.

1742 г.

Изъ книги за 1742 г., листы 710—711.

36. Определе́ние между Супрасльскими базилианами и гетманомъ короннымъ Бра- ницкимъ о неуплатѣ послѣднимъ занятой суммы.

По жалобѣ Супрасльскихъ базилианъ на графа Браницкаго, что онъ не только не желаетъ отдавать имъ занятой суммы, не только не позволяетъ имъ пользоваться закладнымъ имѣніемъ Хорощами, но еще вводитъ ихъ въ обманъ, съ

цѣлю выиграть время и не допустить до суда, — Городненскій судъ постановилъ выдать имъ копию съ повозовъ и другихъ документовъ, съ предоставленіемъ правъ преслѣдовать должника судебнымъ порядкомъ.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego wtórego, miesiąca Nowembra szóstego dnia.

W sprawie i. w. imci xiędza Jerzego Bulhaka — biskupa Pińskiego i Turowskiego, opata Supraślskiego y całego konwentu ordinis divi Basilii magni z i. w. imé panem Janem Klemensem, hrabią na Ruszczy, Tyczynie, Tykocinie y Branicach, Branickim — chorążym wielkim y hetmanem polnym koronnym, Brańskim, Bielskim, Krośnieńskim, Wasilkowskim etc. starostą, za pozwem legitime po obżalowanym i. w. przed nasz urząd wyniesionym, za żalobą w tym pozwie wyrażoną, mieniąc o to: iż i. w. imé pan, pożyczwszy na zapis obligacyiny z terminem w nim wyrażonym gotowey rękodayney summy trzydzieście pięć tysięcy tynfów u żalujących delatorów imé xięzy bazylianów Supraślskich, y tenże zapis przed aktami grodzkiemi Brańskimi pod datą w nim wyrażoną przyznawszy, dobra swoje wszelkie lubo nam evictionis dla większego bezpieczeństwa teyże summy podawszy za onym summy kapitalney in termino praefixo nie wyliczył, quo intuitu gdy żalujące delatores o oddanie summy kapitalney, lubo postąpienie dobr dopraszali się, i. w. imé powtórny assekuracyiny strictissimae inscriptio-

nis zapis wespól z listem na przyznanie, in forma iuris sporządzonym, w roku tysiąc siedmset trzydziestym dziewiątym dał (za którym pilność w grodzie Grodzieńskim na najpierwszych roczkach iest uczynioną) y tymże ichność xięzy bazylianom Supraślskim w roku terazniejszym tysiąc siedmset czterdziestym wtórym na terminie ś. Jana Chrzciciela, święta rzymskiego, dnia dwudziestego czwartego Junii. przypadającego, summę superius wyrażoną kapitalną una cum provisione za każdy rok, distincte per septem a cento przychodzącą, sub vadio alterius tanti, to iest trzydziestu pięciu tysięcy tynfów realiter nie uchybiając terminu oddać, dobra zaś, nazwane Choroszcza, w powiecie Grodzieńskim leżące, y inne w w. x. Lit. będące, ad possessionem żalujących aktorów opisał się et in hoc termino liberam inequitationem pomienionych dobr et apprehensionem onych, nie poczytając za żadną violenceą y expulsją przez tenże zapis pozwoлил, któremu czyniąc contraveniencyą ani summy in termino praefixo kapitalney realney rękodayney nie oddał y nie wyliczył, ani dobr supra wyrażonych nie postąpił, Choroszcza nazwanych, ani inequitacyi żalującym delatorom nie dopuścił, owszem od-

powiedziami y pochwałkami odgrażał się y przegrzać nie przestaie, przeciwko w zaręki opisane et libere założone in paenas legum podpadł, w której sprawiedliwej swey praetensyi żalujące delatores sami przez się y przez użytych ichmciców panów przyjaciół wczesnie przed przypadającym terminem o exekucyą summy na terminie, lub postąpienia, dopraszali się; lecz żadney satysfakcyi do uczynienia sprawiedliwości nie odebrali, a tak zobżalowanym iegomością idąc ad strepitum iuris nie mały expens żalujące delatores muszą ponosić. Na ostatek, gdy żalujące delatores, zapozwawszy przed sąd urzędu grodzkiego Grodzieńskiego w roku terażniejszym tysiąc siedmset czterdziestym wtórym, na roczki Juliowe, summę swą per strepitum iuris windykować chcieli, obżalowany i. w. imć nie dopuszczając do uczynienia aktoratu przez użytych przyjaciół ad amicabilem compositionem udał się et pro securitate summy żalujących delatorów prawo zastawne in forma iuris sprawione cum omnibus solennitatibus na majątność Choroszcz, w powiecie Grodzieńskim sytuowaną, dać y żalującym delatorom arendowanym kontraktem samą majątność ad executionem summy sam trzymać, żalującym xiężom Bazylanom prowizyą per septem a cento placić miał; której swoiey deklaracyi zadość nie uczynił, tylko żalujące nie mieli swego aktoratu z tych roczek per deceptionem sprowadziło y podstępnie prolongowało. Zaczym ante omnia do uznania żalujących delatorów, inequitacyą do dobr nazwanych Choroszcz, iako ewikcyinych y innych w wielkim xięstwie Lit. będących, tak vigore dobrowolnych zapisów, iako też vigore prawa zastawnego, y konstytucyi seymowych, do nakazania summariorum processuum rosprawy, tanquam in causa inscrip-

tionis, do approbaty supra wyrażonych zapisów, za któremi do przysądzenia summy kapitalney z zarękami y prowizyą, oraz z expensami prawuemi na dobrach Choroszcz y innych wszelkich ewikcyinych y ubezpieczenia od dalszych kredytorów, takż roczney zalegley prowizyi, zapłacić nakazania, wskazania paen y win prawnych, y oto wszystko, co czasu prawa fusius et latius deductur, intentowaney na terminie niniejszym wyż na dacie pisanym, po kontrawersyach ex utraque parte wnoszonych, ponieważ na zapis sub data roku tysiąc siedmset trzydziestego, miesiąca Julii trzydziestego dnia, daną, w roku tysiąc siedmset trzydziestym pierwszym feria quarta ante festum sancti Symonis et Judae w grodzie Brańskim przyznany, a summę rękodayną trzydzieście pięć tysięcy tyńfów powtórny zapisem w roku tysiąc siedmset trzydziestym dziewiątym, miesiąca Junii dwudziestego piątego dnia roborowanym rekognoskowano, taż summa liquidi debiti na dobrach Choroszcz evictionaliter circumscripta, a przez i. w. imci pana chorążego wielkiego y hetmana wielkiego koronnego w Bogu przewielebnym ichmościom xx. bazylianom konwentu Supraślskiego in termino praefixo non est exoluta, lubo parte actorea instantaneam inequitationem na czynienie kopii spraw na dobra Choroszcz simpliciter kopii z pozwu pretendowano. Za czym tanquam in causa inscriptionis et recognitionis, uchyliwszy kopię z pozwu, kopie spraw wszystkich a parte citata parti actoreae dać nakazujemy, oraz wolne mówienie tymże aktorom o inequitacyę do dobr ewikcyonalnych w zapisach wyrażonych zachowujemy; a za tym interwencyę czynioną od wielmożney imci pani Stryieńskiej, woyskiej Grodzieńskiej, akceptujemy. Actum w Grodzie ut supra.

1744 г.

Изъ книги за 1745 г., листы 856—857.

37. Замѣнная сдѣлка на землю между Супрасльскими базилианами и гр. Браницкимъ.

Графу Браницкому понадобился участокъ монастырской земли возлѣ Клепачей, заключавшій въ себѣ источникъ, пригодный для разведенія

форелей; вслѣдствіе этого онъ и предложилъ монастырю помѣняться съ нимъ на болѣе значительный участокъ земли въ имѣніи Хороцахъ.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego piątego, miesiąca Oktobra dwudziestego dnia.

Na roczkach sądowych grodzkich Grodzieńskich, secundum legem positivam roku, miesiąca y dnia wyż na dacie pisanego, w Grodzie sądzących się, przed nami Antonim z Wahanowa Micutą—podstolim y podstarościm, Stanisławem Kotowiczem—skarbnikiem Owruckim, protunc sędzią, Dobrogostem Kazimierzem Boufałem—pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkiemi powiatu Grodzieńskiego, od iasnie wielmożnego imci pana Michała Józefa Massalskiego—kasztelana Wileńskiego, hetmana polnego w. x. Lit. Grodzieńskiego sądowego, Radoszkowskiego etc. starosty, ustanowionemi, na sądzenie roczków Oktobrowych do Grodna zgromadzonemi, stanowszy personaliter u sądu patron imć pan Franciszek Jelec, ten ekstrakt, z magdeburyi Bielskiej wydany, w sposób przenosu ad acta podał, którego za przyęciem de verbo ad verbum wpisuiąc w xięgi tenor sequitur talis. Actum in praetorio civitatis sacrae regiae maiestatis Bielscensis feria tertia, scilicet die quarta Maii, anno millesimo septingentesimo quadragesimo quinto. Przed urzędem y aktami iego królewskiej mości wóytowskiemi Biel-

skiemі prawa magdeburgskiego stanowszy oczewiście iasnie wielmożny imć pan Jan Klemens, na Ruszczy, hrabia na Tyczynie, Tykocinie y Branicach, Branicki — chorąży wielki y hetman polny koronny, Brański, Krosnieński, Mościski y mieysca tuteyszego starosta y wóyt, który na mieysce urzędu swego wóytowskiego, co tylko do tego actu należy, imci pana Józefa Kruszewskiego—regenta grodzkiego Brańskiego subdelegował, zdrowy będąc na ciełe y umyśle, iawnie szczerze y dobrowolnie zeznał, iż on prawo zamienne wieczyste, zwyczajem Litewskim pisane, na osobę iasnie wielmożnego imci xiędza Bulhaka — biskupa Pińskiego, opata Supraślskiego y całego konwentu, hrabia Branicki — chorąży, hetman polny koronny ex una, Jerzy Bulhak—biskub Piński y Turowski, opat Supraślski, nomine totius conventus Suprasliensis ordinis divi B. M. ab altera parte, czyniemy wiadomo tym naszym zamiennym wieczystym dobrowolnym, a nieporuszonym zapisem w niżej opisany sposób danym, na to: iż ia Branicki—chorąży y hetman polny koronny, upatrzywszy w dobrach w Bogu ww. ichmość xięży bazylianów Supraślskich krynicę alias źródło z mieyscem dobrym

do zarybienia pstrągów y innych ryb sposobnych na gruncie Bacieckim w przyległości graniczących dobr moich Białystok w Podlasiu, w ziemi Bielskiej, w powiecie Brańskim leżących, a dobrami Supraślskiem, w księstwie Litewskim w powiecie Grodzieńskim sytuowanych, z dobrej tedy woli moiej za pomienione miejsce ze źródłem będącym, dając zamianę w Bogu ww. ichmościom xięży bazylianom Supraślskim w dobrach moich Litewskich, Choroszcz nazwanych, w tymże powiecie Grodzieńskim leżących, ograniczyć kazalem, część stawu w Krupnikach, tak aby za źródło znaczna rekompensa bydź mogła. A że ia, biskup Piński y Turowski, opat Supraślski, cum communitate Suprasliensi, sine consensu sacrae nuntiaturae commutacyi uczynić nie mogłem, dla pokazania realności, co my klasztornego źródła y miejsca ustąpić mamy, a wiele też nam w zamian dostanie się, przy oprowadzeniu ex utraque parte przez mierniczego pomierzyć rozkazaliśmy, który iest takowy: Wymiar miejsca y źródła przy ścienie gruntów Klepackich ze źródła na gruncie Bacieckim leżącego, dnia dwudziestego trzeciego Augusti, anno millesimo septingentesimo quadragesimo tertio. Od kopca przy granicy Białostockiej, zdawna usypanego, idąc ścianką ku zachodowi między gruntem Klepackim y Bacieckim, na sznurów trzy, w prawey ręce zostawując źródło anguł krzyżowy, na którym znak położony iest, od tego znaku idąc ab angulo rato w stronę północną na sznur ieden miary polskiej koronney, anguł w prawey ręce wewnętrzny rozwarty zawierający w sobie gradusów sto dwadzieścia ośm, zkad się nachyliła linia ku letniemu wschodowi, tą idąc linią prętów dziewięć y obracając się bardziey ku wschodowi nad zarosłą y chróstami w koncu zagonów pola

oromego anguł rozwarty w prawey stronie wewnętrzny, zawierający w sobie gradusów sto czterdzieście y ośm, № 148, od tego anguła idąc na wschód słońca nad lasem po końcu zagonów na sznurów dwa, prętów cztery y pręcików cztery do granicy Białostockiej, gdzie znak iest zostawiony; granicą Białostocką idąc ku południowi, załamuie się anguł z prawey strony ostry, zawierający w sobie gradusów siedmdziesiąt ośm, № 78, zawiera w sobie miary sznur ieden, prętów ośm y pręcików sześć, aż do kopca w pierwszym punkcie opisanego. Między temi pięcią liniami, nieregularnie leżącemi, znajduie się placu ze źródłem wspólny morg ieden y prętów dwadzieścia. Wymiar części stawu ze strony Choroskiej w Krupnikach będącego, dnia dwudziestego dziewiątego Augusti anno millesimo septingentesimo quadragesimo tertio uczyniony. Od młynu począwszy idąc groblą na zachód słońca (w lewey ręce na dole łąki do Sienkiewicz wsi ww. oo. Dominikanów, zostawwszy) sznurów dwa, prętów siedm, iest znak zostawiony, na którym anguł z lewey strony wewnętrzny ostry, zawierający w sobie gradusów siedmdziesiąt sześć, № 76; od tego znaku idąc brzegiem stawu nad łąkami suchemi y mimo pole pana Johana Hertmańskiego, aż do górney grobli inclusive iest sznurów sześć, prętów dwa y pręcików cztery, gdzie na brzegu grobli znak iest zostawiony; od tego znaku wzdłuż idąc groblą y przez wodę aż do brzegu wsi Krupnik, iest sznur ieden, prętów pięć y pręcików sześć, przeciw tey grobli wprost od punktu zacząwszy między Krupnikami y dobrami Choroskimi przez staw graniczył nurt różnym położeniem blisko pól y ogrodów Krupnickich aż do upustu y młynu, zkad się pomiaru poczeła. W takowym zawarciu stawu (excepto buchtów udających

się ku ogrodom Krupnickim, lecz biorąc linią prostą (od punktu wyż wyrażonego aż do wypustu) znajduie się planu z wodą y błotem morgów cztery, przętów pięć, itidem miary koronney. Po którym rozmieszczeniu geometraliter ad affectationem iaśnie wielmożnego imci pana chorążego y hetmana polnego koronnego, my xięza bazylianie Supraślscy pozwoliwszy na commutacya, iako iest wyżey wyrażono, w pomierze zezwoliwszy, facultatem cum commissione a sacra nuntiatura otrzymaliśmy, ut obloquentur trzy documenta: ieden a sacra nuntiatura dnia dziewiętnastego Octobris, anno millesimo septingentesimo quadragesimo tertio; drugi od iaśnie wielmożnego imci xiędza Józefa Sapiehy—coadiutora Wileńskiego de data anno millesimo septingentesimo quadragesimo quarto die vigesima tertia Martii; trzeci od imci xiędza Karola Gliškiego—proboszcza Sokolskiego, od tegoż iaśnie wielmożnego imci xiędza coadiutora Wileńskiego delegata. Do którey commutacyi ab utrinque libere accedendo, ia xiędz Gliški—biskup Piński y Turowski, opat Supraślski, cum communitate, wedle expressyi w pomierze wyżey wyrażoney planu ze źródłem na gruncie Bacieckim morg ieden y przętów dwadzieścia, iaśnie wielmożnemu imci panu Branickiemu—chorążemu y hetmanowi polnemu koronnemu, successorom imci, wiecznemi czasy postępuię; a ia Branicki—chorąży y hetman polny koronny, stawu część od dobr moich, Choroszcza nazwanych, w Krupnikach, iako wyżey odmierzonego, rachuiąc z wodą y błotem morgów cztery, przętów pięć miary koronney, w Bogu ww. imciów xięży bazylianom Supraślskim similiter wiecznemi, a nieodzownemi czasy ustępuię et ad possessionem intromitować kazalem. Którą naszą zamiannę, że perpetuis temporibus kontentować się

y tego imać mamy, vadium tysiąc kop groszy Litewskich ex utraque na siebie y successorów naszych zakładamy, a w niedotrzymaniu forum ubiquinarium ad iudicandum abscissis omnibus dilatoribus determinuiemy, gdzie in quolibet foro stanowszy rozprawę finalną przyiąć y we wszystkim zadość temu zamiennemu zapisowi uczynić powinniśmy, sub poena trium lucrorum, a y po zapłaceniu zaręć, by nie poiednokrotnie przecie ten nasz zapis in suo robore et valore zostawać ma. I natośmy dali ten nasz zobopólny zapis z podpisem ręki mey y imciów pp. pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Grodzie, roku tysiąc siedmset czterdziestego czwartego, dnia siedmnastego Oktobra. Jan Branicki—chorąży hetman polny koronny. Ustnie y oczewisto do tego prawa commutationis proszony pieczętarz podpisuię się: Wojciech Stanisław Dzierżek—vices-regent grodzki Brański mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego prawa commutationis podpisuię się, die decima septima Octobris millesimo septingentesimo quadragesimo quarto anno, w Grodzie: Ludwik Ciszkowski — starosta Kleszczewski — półkownik iego królewskiej mości. Ustnie proszony pieczętarz od iaśnie wielmożnego imci pana Jana Klemensa hrabi Branickiego—chorążego, hetmana polnego koronnego, do tego zapisu commutationis iaśnie wielmożnego imci xiędzu Jerzemu Bulhakowi—biskupowi Pińskiemu, opatowi Supraślskiemu y całemu konwentowi Supraślskiemu danego, podpisuię się: Jan Franciszek Olizarowicz — manuet y generał grodzki powiatu Grodzieńskiego. Roboruię, approbuię y we wszystkich punktach y klauzulach, w tymże prawie opisanych, wiecznemi czasy y nigdy odzownemi stwierdzam mocą zeznania terażniejszego.

U tego ekstraktu prawa commutationis przy pieczęci urzędowej magdeburyi Bielskiej podpisy rąk temi wyrażone słowy: Andrzej Tyzkiewicz—landwoyt magdeburyi Bielskiej. Ex actis advocatiae magdeburgiensi Bielscensi rescriptum: Antonius Minkiewicz—no-

tarius iuratus mp. Który to takowy ekstrakt prawa communitationis za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich przyjęty y wpisany.

1747 г.

Изъ книги за 1747 г., листъ 710—711.

38. Обязательство Супрасльскихъ и Кузницкихъ базилианъ данное войскому Богуфалу отправлять двѣ обѣдни въ недѣлю за пожертвованные имъ 10 тысячъ злотыхъ.

Супрасльскіе и Кузницкіе базилиане обязываются служить по двѣ обѣдни въ недѣлю за Богуфала и вообще христіанъ, страждущихъ въ чистилищѣ за пожертвованные имъ 10,000 злотыхъ, изъ ко-

ихъ одна часть предназначена на церковь, другая на устройство корчмы, а третья на устройство мельницъ.

Roku tysiąc siedmset czterdziestego siódmego, miesiąca Nowembra trzynastego dnia.

Na roczkach sądowych grodzkich Grodzieńskich, secundum legem positivam roku, miesiąca y dnia wyż na dacie pisanego, w Grodnie sądzących się, przed nami Antonim Floryanem Brońcem—oboźnym Wilkomirskim y podstarościm, Samuelem Skirmontem—łowczym y sędzią, Krzysztofem Morozem, na mieyscu w. imci pana Boufala—woyskiego y pisarza grodzkiego powiatu Grodzieńskiego zasiadaiącym, urzędnikami grodzkimi powiatu Grodzieńskiego, od i. w. imci pana Michała Józefa Massalskiego—kasztelana Wileńskiego, hetmana polnego w. x. Lit., Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionymi, na sądenie roczków Nowem-

browych do Grodna zgromadzonemi,—stanawszy personaliter w Bogu wielebny imię xiądz Adryan Łomanowicz—ordinis Basillii magni, superior conventu Cusnicensis, nomine wszystkich ichmościów xięży Bazyliańów konwentu Supraślskiego, vigore daney sobie plenipotencyi, ten zapis perpetuae obligationis przyznał y ad acta podał, za przyjęciem którego de verbo ad verbum wpisując w xięgi tenor sequitur talis: My, na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, a mianowicie: ia Jerzy Bulhak, z Bożey y stolicy ś. Apostolskiej rzymskiej łaski, Biskup Piński y Turowski, opat Supraślski, z całym konwentem w tymże moim Supraślskim, a zwłaszcza z przewielebnymi ichmościami xiężą wikarym, vice-wikarym y tegoż konwentu zakonu ś. Bazylego wielkiego toto

visibili consultorio, wszem wobec y każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, wiadomo czyniemy per praesentes, iż ponieważ wzbudzony spiritu Dei vivi zwykłą erga divos świątobliwością y propensją swoją w. imię Dobrogost Kazimierz Boufał—woyski y pisarz powiatu Grodzieńskiego, mając w konsyderacyi y iak w nayskuteczniejszym naśladowaniu powszechną zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa naukę, iż nierównie bardziej skarbić sobie należy w przyszłym nieskończonym, aniżeli w tym doczesnym wieku nieprzeżytey w niebie szczęśliwości nagrodę, y w domu oycy przedwiecznego, gdzie mansiones multae, gdzie zasługi Chrystusowe przez iakież-kolwiek merita nasze, czynią nas haeredes Dei, co haeredes autem Christi, zapisać sobie miejsce y mieszkanie wieczne. Więc z terażniejszey dobrowolney, tak iakby ex nexu saluberrimae legationis pochodzącey, intencji y determinacyi swoiey, a naybardziej de plenitudine gorliwszego chwały Bożey pomnożenia, dla tym większego ku przeydosstoiniejszey Matce Bożey y świętych Pańskich affektu y pobożności oświadczenia, ku dowodowi dusz zmarłych rodziców y krewnych swoich, y tych którzy by od żyjących tu żadney nie mieli kómmemoracyi y ratunku, miłości katolickiey z własney fortuny swoiey z antenatów y z siebie samego, gloriosissime super benedicente Deo nabytey, dziesięć tysięcy złotych polskich według terażniejszey in regno monety currentis konwentowi naszemu Kuźnickiemu tegoż zakonu ś. Bazylego wielkiego filialiter od nas dependuiącemu oddaie, zapisuię y wiecznemi czasy daruię, w ten następujący sposób: 1-mo. Includuię do tey specyfikowaney summy sześć tysięcy złotych polskich, które wydał ex esse na cerkiew chwalebnie nowo erigowaną w konwencie Kuźnickim. 2-do. Ju-

ryzdykę zastawną przez i. p. w. imci pana Jana Micutę—oboznego powiatu Grodzieńskiego w półtora tysięcy złotych polskich cum additamento pięć set itidem złotych, na reperacyą karczmy Kuźnickiey od siebie wydanych y erigowanych, temuż konwentowi ze wszelką przynależnością y fruktyfikacyą oddaie, daruię y zapisuię. Pro supplemento zaś przerzeczoney summy dziesięciu tysięcy złotych polskich dodaie in parata pecunia dwa tysiące złotych, które gdy mu Bóg użyczy zdrowia y przedłuży wieku chce y stałą ma intencyę obrócić na pobudowanie młynów na stawisku klasztornym Kuźnickim; klasztor zaś Suprański assekuaruie się in eventum tych młynów do tych dwóch tysięcy dodać ieszcze ieden tysiąc złotych. In vim tedy tey obligacyiney summy zaraz a data praesenti ww. oo. konwentu Kuźnickiego, będą powinni odprawować w cerkwi Kuźnickiey na intencyą osobliwie pro remissione peccatorum Dobrogosta y Rozalii ww. imię państwa Boufałów—woyskich y pisarzów powiatu Grodzieńskiego y całego ich prześwietnego domu, takóž za dusze w czyscu zostaiące, a ratunku od nich potrzebuiące, co tydzień dwie msze śś. a utinam post sera fata tychże ichnościów, teź dwie mszy święte za dusze ich y zmarley onych że familiey aplikować perpetuis temporibus tenebuntur; tudzieź y za tych, którzy by stante ich vita quo casu humanitus od nich ukrzywdzeni byli. Dla czego my, niżej de nominibus, cognominibus, officiisque nostris podpisani, tą świątobliwą, prawdziwą y realną dziesięciu tysięcy zł. polskich summą konwentowi Kuźnickiemu daną, zapisaną et cum onere pomienioney obligacyi od w. imci pana woyskiego y pisarza p-tu Grodzieńskiego, non sine documento osobliwey dobroczynności y faworu, tudzieź ku zakonowi naszemu łaskawey addykcyi donowaną, wyż wyrażonym

sposobem akceptuiemy y onus przerweczoney obligacyi na konwent Kuźnicki usque ad consumptionem saeculi wkładamy, od nas samych y successorów naszych opatów, wikarych, wice-wikarych, konsultorów y wszystkich tak Supraślskiego, iako y Kuźnickiego konwentu zakonników, professów, tę dając sponsyą, że pomieniona obligacya swóy wator mieć będzie y dwie mszy święte w tydzień punctualnie według mianowaney intencyi y umysłu stawienia ordynacyinego wiecznymi czasy odprawowane będą, z tym insuper dokładem y prekustodycyą, ażeby ten fundusz czy to alienacyą, czy też przez translacyą żadnego nie miał detrimentu, co iako sub interminabili Dei iudicio od nas y successorów naszych przyrzekamy y na wieczną pamięć obiecuiemy y praeinserowaną obligacyą akceptuiemy, tak niniejszy script dla więkzszey wagi y utwierdzenia przy pieczęciach naszych własnemi rękoma

podpisuiemy, y tak go za ważny mieć chcemy, iak był in actis przyznany y legalizowany. Dan w Supraślu, dnia szesnastego Januarii, tysiąc siedmset czterdziestego siódmego roku. U tego zapisu perpetuae obligationis podpisy rąk przy pieczęciach dwóch temi wyrażone słowy: J. Bułhak, biskup Piński, opat Supraślski mp. Pater Nicolaus Raskiewicz—vicarius Suprasliensis mp. Pater Konstanty Toločko, ord. D. Basillii M. vice-vicarius et consultor Suprasliensis. Pater Hilarion Onyszkiewicz, ord. D. Basillii M., auditor curiae causarum illustrissimi domini episcopi Pincen., consultor Suprasliensis. Pater Ambrosius Sudimont, ord. d. Basillii M. consul. con. Suprasliensis mpr. Który to takowy perpetuae obligationis zapis, za przyznaniem onego przez wyż wyrażoną osobę y do akt podaniem, iest do xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich przyięty y wpisany.

1748 г.

Изъ книги за 1748 г., листы 415—416.

39. Жалоба Городненскихъ базилианъ Коложскаго монастыря на Городненскаго пробоща Хребтовича о захватѣ сѣножатей и засѣяннаго поля.

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego ósmego, miesiąca Septembra czwartego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przede mną Michałem kniazem Masalskim—kasztelanem Wileńskim, hetmanem polnym w. x. Lit., sądowym Grodzieńskim etc. starostą, żalował y solenną swą zanosząc manifestacyą opowiadał w Bogu

przewielebny imć x. Samuel Janowski—zakonu ś. Bazylego wielkiego opat Grodzieński y wszyscy ichmć xieża Bazylianie tegoż conventu, na Koloży rezydujące, na w. imć xieźda Jozefa Chrebtowicza — proboszcza Grodzieńskiego, qua pana w nieuczynieniu sprawiedliwości y samego motora, tudzież sług y poddanych imci, mianowicie ich-

mościów pp. Jerzego Jatkowskiego—kommissarza, Stefana Maliszewskiego—admistratora dobr proboskich, także na poddanych nazwiskami Gontarza y Pycowę wdowę, Andrzeia Soločę, Mikołai Morgisza, Kulszaykę y całą włość do probostwa należąca, iako samych pryncypałów, violatorów, gwałtowników, raptorów y innych conpryncypałów, de nomine et cognomine samych ichmciów wiadomych y znaiomych, w spólney radzie y namowie będących, mieniąc y referując się do zaszyłych anterius żalob, processów, dokumentów, ograniczeń y dekretu podkomorskiego, oraz do zapozwów litispendencyi listu zaręcznego od urzędu ziemskiego Grodzieńskiego wydanego, do aprobaty których a do przyięcia, tanquam in causa summario processu w intentowanej akcji finalney in principali negotio, tanquam w rzeczy sądzoney finalney rozprawy, a w rzeczach w poślednim czasie urosłych, ad id negotium regulowanych, mianowicie o to: iż obżałowani ichmć, nie ustając w swej zawziętości w czynieniu tak wielkiej krzywdy y przykrości w sąsiedztwie y granicach, o co antecedenter żalobami y listem zaręcznym (zakładano było), in super na dniu trzydziestym Junii, czasu sądzących się roków nie obserwując onych, na afront y szkodę tak wielką w zarażeniu bydła poddani obżałowanego imci Gontarz y Pycowa wdowa z pod zdechłego bydła słomę wybraną, czy z opilstwa, czyli też z subordynacyi obżałowanych ichmciów, z Grodna iadąc pod karczmą delatorów we wsi Czeszczewlanach stojącą podrzucili, o co gdy eo instanti o sprawiedliwość u obżałowanego imci xiędza probosza żalujące delatores dopominali się, tedy obżałowany imć dzień odednia włóczęc daniem sprawiedliwości, oney nigdy nie uczynił, ale ieszcze dalsze popelniając scelus, łamiąc list

zaręczny eodem anno, różnych dni miesiąca Julii, gwałtem bez żadnego pozwolenia od delatorów, ażeby były orane grunta, tak na czynsz, iako y w sznury poddanym delatorum nadane, mimo publiczną intymacją delatorów, ażeby chłopci obcym ludziom dla zawodu dalszego nie zawodzili, a poddani obżałowanych ichmciów nie na to nie zważając, per potentiam poorali y chcą tak, iak drugie grunta niesłusznie przywłaszczyli, przywłaszczyć. In subsequenti tempore dnia iedynastego Augusta anni praesentis, bez dania żadney okazji na dobrowolney drodze pod folwarkiem zamkowym poddanych żalujących delatorów, Janka Szczerbuka y Jakuba Karasia, do domów swych z miasta Grodna iadących, pokładając, bili, tyranizowali, kolasy z końmi odebrać chcieli, a obżałowani Maliszewski y inni ieszcze tym bardziey na dalsze scelera licencyowali y sami bili, w czym obdukcya ieneralska rem w sobie obloquitur, za doniesieniem skargi y oto na złożonych wielu mieyscach czynienia sprawiedliwości oney delatores nie mieli. Deinde in contemptum wyżey rzeczonemu listowi zaręcznemu postępując, na dniu trzecim Septembra eodem anno gwałtem, fortiter, armata manu et tumultuarie zebrawszy kilkadziesiąt ludzi, zboże przez delatorów na własnym gruncie tychże delatorów zasiane, per vim et per potentiam pożyć y do dworu swego raptem zabrać kazał, łąki w tymże samym mieyscu pokosić usiłował y poddanym swym dopuścił. Oraz co przez Andrzeia Soločę pokoszono siana wrócić zabronił et iterum gwałtem powtórnie orać na żyto gruntu żalujących delatorów licencyował, a w tych wszystkich punktach żadney satisfakeyi w uczynieniu sprawiedliwości nie tylko że nie uczynił, ale też odpowiedziami y pochwałkami tak przez sług, iako

y poddanych swych odgraża się. Zaczym | dowodziono będzieie, tęswą protestacyą z wol-
oto wszystko chcąc iure prosequi do uzna- | ną oney melioracyą dali do xiąg zapisać,
nia tego wszystkiego, co przez controversyą | co iest zapisano.

1749 г.

Изъ книги за 1749 г., листъ 314.

**40. Жалоба священника Августовской церкви Юанна Банковского на старосту
Шанявского о грабежѣ, насиліи и разбоѣ.**

Roku tysiąc siedmset czterdziestego dzie-
wiątego, miesiąca Maia szóstego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzień-
skim comparens personaliter przede mną
Samuelem Antonim Skirmontem, łowczym
y podstarościm sądowym powiatu Grodzień-
skiego, w Bogu wielebny imć xiądz Jan
Bańkowski—prezbiter cerkwi Augustowskiej
solennie się manifestował y protestował na
i. w. imci pana Stanisława na Szaniawach
Szaniawskiego — starostę Augustowskiego,
tudzież na imci pana Stanisława Pawlikow-
skiego—administratora tegoż starostwa, ta-
koż sławetnym Pawłowi Brzozowskiemu—
landwoytowi, Stanisławowi Zielińskiemu, ad
praesens burmistrzowi y całemu novae et
antiquae electionis urzędowi miasta ikmci
Augustowa o to, iż tak pomieniony i. w. imć
pan starosta, a barziesy imć pan Pawlikow-
ski, uti administrator będąc, tegoż imć, zfo-
mentowawszy żołnierzy regimentu pieszego
artyleryi koronney, na ten czas zesłanych za
paletami na exekucyą do wybierania po-
głównego raty marcowey w roku niniejszym
do dworu Neckiego, owychże samych, do-
dawszy chłopów z włosci y ludzi dwornych,
nasłał bez bytności tegoż imć x. prezbitera

na plebanią w dzień piątkowy, to iest die
dwudziestego ósmego Martii anni praesentis
na exekucyą, rekwiruiąc per vim placenia
pogłównego z ulicy ruskiej nazwaney, w mie-
ście Angustowie fundowaney, która w fun-
duszu cerkiewnym ab antiquis tempori-
bus iest wyrażona, którzyto żołnierze, a bar-
dziesy chłopci z dwornemi ludźmi tegoż i.
w. imć pana starosty, będąc zesłani, wielki
gwałt w plebanii uczynili, hałas y rabunek,
nie miawszy żadnego paletu od imci pana
Jezierskiego — chorążego tegoż reymentu,
iako aktualnego plenipotenta dla podatku
wybierania pogłównego, tylko iakiś papier
zmyślony, a ręką własną tegoż imci pana
administratora pisany y przypieczętowany
prezentowawszy, nayprzód porwali w izbie
siekiere y poszedszy gwałtownie stajnię
odbili y koni parę, kosztuiących ieden
tynfów sto, a drugi tynfów siedmdziesiąt
pięć, zabrali; samą małżonkę y syna tegoż
imci xiędza protestanta verbis ineptis zdyffa-
mowali, szarpali, żołnierze zaś na broniących
takowego rabunku do karabinów się pory-
wali, grożąc strzelaniem, których było osób
cztery, a chłopów z dwornemi itidem czte-
rech y tak gwałt z wielkim przestraszeniem

ludzi y dzieci w plebanii uczyniwszy y konie zabrawszy, do zwysz pomienionego urzędu miasta ikmci Augustowa zaprowadzili, który urząd też same konie oddał był in primario żydom tegoż i. w. imci pana starosty y przez niemały czas głodem zmorzone, a potym wymorzywszy one, według upodobania swego oszacowawszy, za bezcen tenże urząd Augustowski przedał y pieniądze in privatum suum usum et fructum obrócił; a pomienionego imé x. protestanta ukrzywdził y do ostatniey zguby y ruiny przyprowadził et quod maximum, że pomieniony imé protestant et in vita non securus i dla odprawowania mszy ś. do cerkwi iść nie może, kiedy nietylko przed różney kondycyi ludem zwyż wspomniony imé pan administrator dyffamuiąc uszczypliwiemi słowy bez żadnego respektu na charakter kapłański, na zabicie onego czyni przegrózki y przechwałki, ale też pod czas iarmarku kwietnioniedzielnego w mieście Augustowie w roku

niniejszym napadłszy małżonkę wspomnionego i. x. protestanta na rynku, publice in facie całego zewsząd na tenczas zgromadzonego ludu, szarpał, niemilosierdnie porwawszy za kark stylu, zadając niegodziwe słowa, których per observantiam proclamando officii za nierządnicę grożąc u pręgieryza na rynku szmagać y w gębę uderzył y samego imé x. protestanta publikował wywoływając takimiż słowy, grożąc się naiechać na plebania, że przyechawszy każe samego popa, ciebie y syna po iednemu z izby wywlekać y różgami ćwiczyc, w czym pomieniony i. x. protestant, tak o uczynienie gwałtu w plebanii, zabranie koni y przedanie onych, tudzież zadaney kalumnii, czynienie przegrózków iterum atque iterum una cum lacrimis quam solennissime manifestował. Któryto manifest za podaniem onego do akt iest do xiąg grodzkich przyjęty y wpisany.

1750 г.

Изъ книги за 1750 г., листъ 675—676.

41. Жалоба Городненскихъ Коложскихъ базилианъ на administratorsовъ Городненской экономіи о захватѣ земли.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiątego, miesiąca Nowembra trzynastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Samuelem Antonim Skirmontem—łowczym y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, od iaśnie wielm. imci pana Michała Massalskiego—kasztelana Wileńskiego, hetmana polnego w. x. Lit.,

sądowego Grodzieńskiego starosty, ustanowionym, solennissime manifestował wielmożny w Bogu przewielebny imé xiądz Samuel Sanowski, opat Grodzieński, imieniem swym y całego konwentu ordinis sancti Basilii magni rezydencyi Kolożańskiej Grodzieńskiego, na iaśnie wielmożnego imci p. Jerzego Denhofa grafa Fleminga—pod-

skarbiego wielkiego w. x. Lit., qua administratora generalnego oekonomiey ikmci Litewskiej, tudzież na imci pana Jana de-Szwarcenfelda — oberster-leytnanta ikmci, komissarza teyże oekonomiey Grodzieńskiej, oraz na sług, czeladź y pomocników, lepiej o imi o nach y przezwiskach samym że ichm panom wiadomych y znaiomych, referuiąc do zaszyłych żałob dekretów ikm. assessor-skich, któremi po dwakroć kommissya uznana była, iakto: w roku tysiąc siedmset czterdziestym, dnia dwudziestego wtorego Nowembra, drugiego dekretu w roku tysiąc siedmset czterdziestym ósmym Decembra dziesiątego dnia sub paenis ferowanego, którym to dekretem obżalowani ichmć w nieprzystąpieniu za pierwszym dekretem y niewyprowadzeniu za powtórny dekretem kommissyey, renitencyą uczynili, a o inne pretensyę mieniać oto: iż obżalowani ichmć na iedną zgubę y wycięczenie żałujących delatorów godząc, nietylko że protrakcyą uwodzają, ale y nadane uchody od nayiaśniejszych regnantów polskich y wielkich xiążąt Litewskich u puszczy Malawickiey y Persztunskiej na drzewo bartne y sianożęci, których uchodów antecessores żałujących delatorów przez czas niemały bez prepedycyi używali, ac tandem w roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiątym wtorym szóstego Septembra nayiaśniejszy król imć Zygmunt trzeci, w zamian tych w puszczy Malawickiey y Persztunskiej uchodów, przywileiem swym czterdzieście włok nad rzeką Sokoldą dał, konferował y do opactwa Grodzieńskiego ordinis s-cti Basillii magni przyłączył et per consequens antecessores żałujących delatorów obieli. In posterum gdy antecessores żałujących delatorów byli in possessione tych czterdziestu włok, nastąpiły różne nieprzyiacielskie inkursy, a naybardziej Moskiewskie, kiedy Moskwa lat siedm Litwę gras-

sowała, na tenczas naybardziej uniatów opprimowano, zakonników po klasztorach uniac-kich mordowano, różne oppressyę czyniono, tak iż z zakonnych rezydencyi y klasztorów swoich salwuiąc zdrowie y życie uchodzić y wynosić się do różnych mieysc zakonnicy musieli. Stante hac y różnych inkursyi revolutione wyż pomienionych włok czterdziestu antecessores obżalowanych ichmć uzurpując y do siebie przywłaszczając, przez większą połowę zabrali, gdyż ad praesens żałujące delatores tylko mało niewiele gruntu y z sianożęciami nad tąż rzeką Sokoldą trzymają. Ac tandem pozbierawszy, oraz pozyskawszy dokumenta z innych klasztorów, sobie służące, niepoiednokrotnie za onemi u obżalowanych ichmć oddania lasu tychto włok czterdziestu zabranych dopraszali się, a obżalowani ichmć, nietylko że tych czterdziestu włok lasu in toto nie przywrócili, lecz insuper dalsze żałującym delatorom czynią prepedycyę, iako to: żałujące delatores mając brzegi Niemna wolne, przy gruntach Kolożańskich będące y sad pod cerkwią przy Niemnie będący quondam, a od nayiaśniejszego króla imci Alexandra nadany y od Zygmunta pierwszego na wieczność corroborowany, gdzie teraz po samym śródku Niemna wyspa ukazuje się, ut obloquentur dokumenta, gdy tedy ten sad Niemnem został zalany y brzegów żałujących delatorów szmat przyziela woda, tedy nietylko na brzegach wolnych przy gruntach Kolożańskich będących, ale na tym mieyscu, gdzie sad pod cerkwią zostawał, obżalowani ichmć różne różnemi czasy czynią przeszkody, iazów zabiać y różnych pożytków wynaydować żałującym delatorom zabraniają, a coraz dalsze przegróżki, odpowiedzi y pochwały czynią. Zaczyn żałujące delatores, chcąc o to wszystko prawem czynić, ante omnia do approbaty fundu-

szów, przywileiów, podania ograniczeń przywileiów nayiaśniejszych regnantów polskich roborowania y innych iuris et possessionis dokumentów żalującym delatorom służących, przeciwnych zaś skassowania, do uznania kommissyey, inkwizycyi y wizyi, kalkulacyi y werefikacyi tak z gruntów Kołożańskich, iako y lasu włok czterdziestu, do przysądzenia zamiany vigore przywileiu, idque lasu włok czterdziestu nad rzeką Sokoldą y mieysca tego, gdzie był sad przy Niemnie, do uznania per procontraven-

tione dekretów, do uznania kommissyi, etiam aby iedna strona wyprowadziła, in casu niewyprowadzenia y nieprzystąpienia drugiey strony, oraz y dalszych poen de iure ściągających się, do przysądzenia wszelkich pretensyi w dawniejszych processach y dekretach wyrażonych, cum litis expensis y o to wszystko, co czasu prawa fusius et latius deducetur, salva melioratione tey žaloby lub inney wyniesienia y do tey łączenia, tę swą protestacyą dali do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co iest zapisano.

1750 г.

Изъ книги за 1750 г., листъ 735—736.

42. Мировая едѣлка между Супрасльскими базиліанами и Анною Хреbtовичвою на счетъ имѣнія Гладовицзны.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiątego, miesiąca Decembra siódmego dnia.

Na roczkach Decembrowych grodzkich Grodzieńskich, secundum legem positivam roku, miesiąca y dnia wyż na dacie pisanego, w Grodnie odprawujących się, przed nami Samuelem Antonim Skirmóntem—łowczym y podstarościm, Wawrzyńcem Onufrym Chlewińskim — rotmistrzem y sędzią, Józefem Bouffalem—mierniczym w. x. Lit., pisarzem, urzędnikami grodzkiemi powiatu Grodzieńskiego, od i. w. imci pana Michała Massalskiego—kasztelana Wileńskiego, hetmana polnego w. x. Lit., Grodzieńskiego, Radoszkowskiego, Berznickiego etc. starosty, ustanowionym, na sądzenie roczków Decembrowych do Grodna zgromadzonymi, stanowiący personaliter u sądu i. w. ieym. pani

Anna, z Szpilowskich, Litaworowa Chrebtowiczowa — stolnikowa Grodzieńska, zapis ugodliwy kwitacyiny, osobom w nim wyrażonym służący, ustnie przyznała y ku zapisaniu ad acta podała, którego za przyjęciem de verbo ad verbum wpisując w xięgi tenor sequitur talis: Ja Anna, z Szpilowskich, Litaworowa Chrebtowiczowa — stolnikowa Grodzieńska, imieniem moim y im. p. Ignacego Litawora Chrebtowicza—stolnikowicza Grodzieńskiego, syna mego, z iedney, a ia Jerzy Bulhak — biskup Piński y Turowski, opat Supraślski, y my Mikołay Radkiewicz—wikary tegoż konwentu Supraślskiego, Adryan Domanowicz—superior, cum tota communitate konwentu Kuźnickiego ord. sancti Basilii magni, z drugiey strony, czyniemy wiadomo y iawno wyznawamy tym naszym

dobrowolnym ugodliwym oraz kwitacyinym y nigdy nie poruszonym zapisem między nami wyż wyrażonemi danym na to, iż co w Bogu zeszy imé pan Jan Micuta—obożny powiatu Grodzieńskiego, mając majątność swoją wieczystą, nazwaną Woynowce, w bliskości od folwarku Gładowszczyzny ichm. pp. Macieia y Antoniego Usowiczów, do którego folwarku tenże zeszy im. p. obożny, nie wiedząc quo iure wszedłszy in possessionem, ony possydował, a idąc in conducto z imé panem Antonim Usowiczem do połowy tegoż folwarku Gładowszczyzny imci pana Macieia Usowicza, iako aktora, nie dopuszczał y z krzywdą onego z tegoż folwarku imé pan obożny fruktyfikował, tandem imé pan Maciey Usowicz teyże majątności swey Gładowszczyzny całą połowę y wszystką na iego należącą w Bogu zeszy imci panu Janowi Chrebtowiczowi y samey ieymci pani Annie, z Szpilowskich, Chrebtowiczowey, stolnikom Grodzieńskim, małżonkom, prawem wieczystym, za sumę w nim wyrażoną, wiecznością zbył y sumę in toto odebrał, uti patet z prawa przyznanego; za którym to prawem wieczysto przedaźnym, in forma iuris sprawionym, gdy ww. ichm. panowie stolnikowie Grodzieńscy przychodzić chcieli do possessyey, na tenczas tak imé pan obożny Grodzień., iako też y imé pan Antoni Usowicz do possessyey pomienionego folwarku Gładowszczyzny nie dopuścili; takową widząc dla siebie ichm. panowie Chrebtowiczowie, małżonkowie, przeciwność y krzywdę, tak imci pana Antoniego Usowicza, iako też imci pana obożnego qua intruzora, a imci pana Macieia Usowicza qua eviktora, do grodu Grodzień. adcytowali y w tymże grodzie przez czas niemały proceduiąc oczewistym dekretem sąd grodzki Grodzieński, post serias partium controversias, pomienionego folwarku Gładowszczyzna połowę za

prawem imci pana Macieia Usowicza per inequitationem przysądził, calculationem et verificationem przez ichm. panów obożnego y Antoniego Usowicza uznał y do possessyey przychodzić pozwolił; tedy imé pan Antoni Usowicz y imé pan obożny Grodzieński od wyż wyrażonego dekretu, chcąc cudzą substancję nulliter possydować, na szczególną prolongacyą do trybunału głównego w. x. Lit. apellowali: po takowey appellacyey ichm. panowie Chrebtowiczowie do trybunału głównego w. x. Lit., to pomienionych ichm. do approbaty wyż pomienionego dekretu zapozwali, gdzie z tymiż ichm. zaszła konwikcya prawna y dekreta, pod którą konwikcya, y zaszłym procederem zeszy imé pan obożny Grodzień. folwark swój wieczysty, Woynowce nazwany, imci p. Kazimierzowi Micucie — staroście Sumiliyskiemu zbył, który folwark nabywszy pod konwikcya imé pan starosta Sumiliyski przyłączył do funduszu Kuznickiego y oddał ad possessionem ichm. xięży bazylianom; a iak dostał się ten folwark ichm. xięży Bazylianom, tak wraz ichm. panowie Chrebtowiczowie y ichm. xięży bazylianów do trybunału głównego w. x. Lit. adcytowali, gdzie z ichm. x-żą bazylianami, także in simul z im. panem Antonim Usowiczem dekreta w trybunale zaszły, w którym to czasie nieustaiącego procederu między mną Chrebtowiczową matką y imieniem syna mego Ignacego Chrebtowicza, a nami xiężą bazylianami za interpozycya wielm. ichm. panów przyziaciół takowa zaszła wieczna a nigdy nieodmienna ugoda, że ia Chrebtowiczowa, odstąpiwszy dekretów y całego procederu do iednych tylko ichm. x-ży bazylianów reguluiącego się, a in omni sobie do imci pana Antoniego Usowicza w zaszłym procederze zachowuiąc salvę, tak samych ichm. xięży, iako też majątność Woy-

nowce y inne wszelakie dobra ichm. od pomienionych dekretów y całego procederu uwalniając, imieniem moim y syna mego wiecznie quituję y te dekreta, oraz wszystek proceder w pomienioney pretensyi nie mają się iuż do ichm. x-ży bazylianów Kuźnickich regulować, tylko do imci pana Antoniego Usowicza, a żadney salwy do ichm. x-ży bazylianów supra wyrażonych nie zachowuję, owszem od dalekich y blizkich o tę wyż wyrażoną pretensyą do ichm. x-ży bazylianów pretext ścielących zastępować y ewinkować obowiązuję się, sub vadio półtora tysiąca złotych polskich. E converso zaś ia Bułhak — biskup Piński, opat Supraślski, ia Mikołay Radkiewicz — wikary tegoż konwentu y ia Adryan Domanowicz — starszy Kuźnicki, cum tota communitate nostra, mając część wsi, nazwaney Chrebtowców, przez w Bogu zesłego w. imci pana Kazimierza Floryana Micutę — podkomorzego powiatu Grodzieńskiego od imci pana Piotra Chrebtowicza prawem nabytą y do funduszu Kuźnickiego nam bazylianom przez tegoż wielm. imci pana podkomorzego przyłączoną, my tedy x-ża bazylianie, supra wyrażeni, odebrawszy od wielm. ieym. paniey Chrebtowiczowey — stolnikowey Grodzień. y syna ieym. trzy tysiące złotych polskich pomienioney części wsi Chrebtowców, do possessyi wieczystey ichm. panom Chrebtowiczóm postępujemy y iako z imienia ichm. wyszło, do wieczystey possessyey przywracając przez ienerała ikm. powiatu Grodzieńskiego, równo z datą tego dokumentu naszego intromittujemy, żadney salwy sobie y sukcesorom naszym, całemu konwentowi tak Supraślskiemu, iako Kuźnickiemu y nikomu do pomienioney części wsi nie zachowujemy, pozwy, processa, litispencye, iakie tylko bydź mogły, hac in causa adinvicem kassujemy, annihilujemy, y o też część

pomienioney wsi my xięża wyż wyrażeni pod zaręką wyż wyrażoney summy od każdego quocunque titulo turbatora ewinkować submittuujemy się, y z obu stron wyż wyrażeni terażnieyszego wieczystego ugodliwego kwitacyinego zapisu w naynnieyszym punkcie naruszać nie mamy y owszem we wszystkim dotrzymać obowiązujemy się, pod zaręką wyż wyrażoney summy, oraz pod punktem banicyi doczesney wieczney y infamii, dając moc y pozwalając iedna drugiej stronie do wszelkiego sądu y prawa grodzkiego, ziemskiego, trybunalnego w. x. Lit., etiam czasu interregni sądu kapturowego, pozwem lub zakazem adcytować y naykrótszym terminem rozprawę, bez żadnych dylacyi, godzin, obmów, munimentów determinując, pod które zaręki y pod ewikcyą podwodziemy obie strony, dobra nasze leżące ruchome, summy pieniężne, ubicunque będące, pod też zaręką, po którejby y nieraz zapłaceniu, iednak ten nasz dobrowolny wieczysto ugodliwy zapis, wzajemnie sobie dany, przy zupełney mocy zostawać ma wiecznie, y natośmy ony sobie wzajemnie dali z podpisem rąk naszych y ww. ichm. panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmset pięćdziesiątego, miesiąca Julii trzeciego dnia.

U tego zapisu wieczysto ugodliwego, oraz quitacyinego, podpisy rąk tak samych iasnie wielmożnych y wielmożnych aktorów, iako też w. ichm. panów pieczętarzów tymi wyrażone słowy: Anna Chrebtowiczowa własną ręką; Jerzy Bułhak — biskup, opat Supraślski; xiądz Mikołay Radkiewicz — ordinis d. B. M., wikary Supraślski; x. Adryan Domanowicz — ord. B. M. starszy Kuźnicki. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. ieym. pani Anny Chrebtowiczowey — stolnikowey Grodz., i w. imci xiędza Jerzego Bułhaka — biskupa

Pińskiego y Turowskiego, opata Supraśl-
skiego, Mikołaja Radkiewicza—wikarego Su-
praślskiego, Adryana Domanowicza — star-
szego konwentu Kuźnickiego ord. s. B. M.,
do tego ugodliwego oraz wieczysto-quitacy-
nynego zapisu własną ręką podpisuję się:
Dobrogost Kazimierz Bouffał—woyski y pi-
sarz grodzki powiatu Grodzieńskiego; ust-
nie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż
wyrażonych osób do tego wieczysto-ugodli-
wego oraz quitacynego zapisu iako pro-
szony pieczętarz podług prawa podpisuję

się: Michał Wołkowycki mp.; ustnie proszo-
ny pieczętarz od wyż wyrażonych osób do
tego wieczysto—quitacynego oraz ugodli-
wego zapisu podług prawa podpisuję się:
Adam Franciszek Muczyński mp. Który to
takowy wieczysty ugodliwy, oraz quitacyne
zapis, za ustnym onego przyznaniem przez
wyż wyrażoną w. ieym. panią Annę, z Szpi-
lowskich, Chrebtowiczową — stolnikową po-
wiatu Grodzieńskiego y do akt podaniem,
jest do xiąg urzędowych grodzkich Gro-
dzieńskich przyjęty y wpisany.

1753 г.

Изъ книги за 1753 г., стр. 510.

43. Жалоба Рогачевскихъ базилианъ на намѣстника Рѣчицкаго повѣта Антонія
Малиновскаго о захватѣ имъ монастырской земли.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt trzeciego,
miesiąca Septembra trzeciego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzień-
skim przede mną Samuelem Antonim Skir-
móntem—łowczym, podstarościm sądowym
powiatu Grodzieńskiego, solenniter manifes-
tował się w Bogu przewielebny imé xiądz
Ananiasz Łaskiewicz, zakonu ś. Bazylego
wielkiego, swym y wszystkich bazylianów
rezydencyi Rohaczewskiej imieniem, na
wielmożnego imci pana Antoniego Thadeusza
Malinowskiego—regenta grodzkiego powiatu
Rzeczyckiego, starostę Sianożęckiego qua
actora, oraz na imci p. Wołka Lewonowicza,
namiestnika regenta grodzkiego p-tu Rze-
czyckiego, o nieprzyjęcie processu y podane-
go pozwu suscepty, nie wydania na wyż
wyrażonego imci pana regenta, mieniąc o to:
iż co obżałowany imé pan Malinowski, ma-

iąc starostwo swoje Sianożęckie in continui-
tate z wioską, Liski zwaną, w powiecie Rze-
czyckim situowaną, do żalujących xięży ba-
zylianów należąca, różnemi czasy, dni y
miesiący poszedszy in conducto z ichmśc pp.
Ułankowskiemi—czesznikami Żytomierskie-
mi, oraz y antecessorami obżałowanych ich-
mciów grunta, sianożęci, lasy od wioski Li-
sek per vim et potentiam zabierając y one
possydując, ieszcze do sądów ikmci niesłu-
sznie adcytuie, o co z obżałowanym imcią
iako y innemi ichmciami w pryncypalney
żałobie wyrażonemi, chcąc iure prosequi,
ante omnia do approbaty wszystkich spraw,
ograniczeń, przywileiów na dobra, do cerk-
wi Koźmo-Demiańskiej Rohaczewskiej za-
lującym delatorom służących, vigore któ-
rych do uznania kommissyi, y obwarowania
securitatem possessyi wioski Lisek cum atti-

nentiis, do przysądzenia per inequitationem
dobr, per expulsionem zabranych, tudzież
inquizycyi, kalkulacyi y werifikacyi, ad haec
wskazania paen, win ex merito actionis et
de lege ściągających się y o to wszystko, co

czasu prawa fusius deducetur, salva me-
lioratione tey žaloby, dał ten manifest do
xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co
jest zapisano.

1753 г.

Изъ книги за 1753 г., стр. 692.

44. Жалоба Городненскаго священника Ленкевича на Бадараковъ о захватъ
церковной земли.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiątego trze-
ciego, miesiąca Decembra trzynastego dnia.
Na urządzie ikmci grodzkim Grodzień-
skim, przede mną Samuelem Antonim Skir-
móntem—łowczym y podstarościm sądowym
powiatu Grodzieńskiego žalowali y solenni-
ter manifestowali się i. w. imé xiądz Flo-
ryan Hrebnicki—metropolita całej Rusi, tu-
dzież imé xiądz Michał Lenkiewicz—prez-
bitez Grodzieński, na szlachetnych i. pp.
Józefa y Terezę Badarakich —prezydentów
miasta ikmci Grodna, takóž y na sławet-
nych Jerzego y Agnieszkę, z Moroszewskich
Gaców, małżonków, Kazimierza Sawczuka y
matkę iego, mieniać o to: iż co obżałowani
pp. Badarakowie, niewiedzieć quo iure, pla-
ce funduszem ab antiquo do cerkwi Woskre-
sienskiey od nayiaśniejszych regnantów na-
dane, prout w sobie sonant documenta,
idąc do miasta po prawey stronie ulicą
Rzeźnicką, za swoje własne przywłaszczają,
ludziom zabudowanie mieć pozwalają y osa-
dzają, place zasiewając, usum et fructum
percipiunt, a przeto prezbiterom rezydują-

cym y chwały Boskiey patrzącym wielką
krzywdę czynią, że modum vivendi, zka-
d by mogli suplement mieć, nie mają. Niedość
na tym ieszcze gdy žalującego imci xiędza
Lenkiewicza świnię przez nieogrodzenie pla-
ców iegoż własnych, do cerkwi należących,
które obżałowany imé zasiewają dato casu
weyda y bez najmniejszey w zbożu uczynie-
nia szkody strzelać usiłują, czeladź žalują-
cego imci niesłusznie infestują biciem, od-
powiedziami y przechwałkami, odebraniem
zdrowia odgrażają, przez co žalujący y cze-
ladzi dla pochwałek obżałowanych utrzy-
mać nie może. Zaczyn žalujące ichmé z
obżałowanymi chcąc o to iure progredi, ante
omnia do approbaty dokumentów, do przy-
sądzenia per inequitationem placów, do uzna-
nia kalkulacyi y werifikacyi a data tenuty
obżałowanych ichm., do pokarania paenami
prawnemi za dyffamacją ludzi žalującego,
czynione odpowiedzi y pochwalki de lege
ex merito actionis na obżałowanych ściąg-
ającymi się, do nagrodzenia szkod, strat
y expens prawnych z okazji illicite spendo-

wanych, y o to wszystko, co czasu prawa
fusius ac latius deducetur, dali ten swóy so-
lenny manifest salva onego melioratione do

xiąg urzędowych grodzkich Grodzieńskich
zapisać, co iest zapisano.

1754 г.

Изъ книги за 1754 г., листъ 101.

45. Жалоба Черляпскихъ базилианъ на скарбника Политальскаго и другихъ
о захватъ фундушеваго лѣсу и о разныхъ насиліяхъ.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt czwar-
tego, miesiąca Marca dwudziestego szóstego
dnia.

Ne urządzie ikmci grodzkim Grodzień-
skim, przede mną Samuelem Skirmóntem—
łowczym y podstolim sądowym powiatu Gro-
dzieńskiego solennie przewielebny w Bogu
imé xiądz Atanazy Gross, zakonu ś. Bazy-
lyego wielkiego konwentu Czerlonskiego
superior, swym y wszystkich ichm. xięży
bazylianów tegoż konwentu imieniem, na
w. imci pana Michała Politalskiego skarb-
nika powiatu Grodzieńskiego, tudzież na
imci pana Jakuba Wysockiego—administra-
tora ikmci dobr Milkowszczyzny, niemniey
niewiernego żyda Mendela—arendarza karcz-
my na Grobelce będącey, do Milkowszczyzny
należącey, iako też y na poddanych wiel.
imci pana skarbnika Grodzieńskiego ska-
rzył y manifestował się, mieniać o to: iż
wiel. imé pan skarbnik Grodzieński, obża-
łowany, nie chcąc favere w sąsiedstwie po-
koiu, różne krzywdy w gruntach y lasach,
funduszem do konwentu żalujących nada-
nych, a opressye poddaństwu onych że od
niemałego czasu czyniąc, do tych czas czy-
nić nie przystaie. Jakoż wprzód, w roku

immediate przeszłym tysiąc siedmset pięć-
dziesiąt trzecim, mense Augusto, z własney
łąki, do wsi Kazakowców należącey, podda-
nych y przystawa klasztornego Stefana No-
wakowskiego spędziwszy, wprzód samych
pobrać, powiązać y do dworu Milkowszczyzny
wziąć y tak kiyimi zbić tyrannissime obża-
łowany imé pan skarbnik kazał, a potym
obdartych z odzienia wypuścić, a odzienie
dotąd u siebie zatrzymać usiłował, o czym
wszystkim obdukcya ieneralska in tempore
uczyniona fusius in se obloquitur; hocce tem-
poris interstitio siano z pomienioney łąki
violenti modo do domu znieść, zabrać iniunxit.
W takowey krzywdzie gdy imé xiądz Adryan
Pankowski—superior antecedaneus, nie chcąc
iure strepitare per media pacis z ichmć obża-
łowanym postępując, convenerat, aby krzyw-
da in praemmissis nastąpiona, była kompen-
sowana, imé obżałowany na tenczas poznaw-
szy swóy exces, deklarował siano powrócić,
odzieżę zabraną przywrócić y bol ludziom
zadany przez pobicie kompensować y wię-
cey żalujący konwent, oraz że pomieniony
imé xiądz antecedaneus superior alio prze-
niesiony wstrzymał się. Lecz kiedy wnet
imé pan skarbnik mimo swoje obowiązki

y prawo pospolite gradatim a minoribus ad maiora postepuiac, violentias violentiis addendo, y w roku teraz idącym miesiąca Marca dnia dwudziestego wtórego y trzeciego poddanych z dobr Milkowszczyzny, subordynowawszy z kilkadziesiąt podwodami do lasu własnego ichmć żałujących się przy wsi Kozakowcach, funduszem konwentowi nadaney, leżącego drzewo, tak do budowania zgodne, iako y na opał, tudzież chróst na grodzenie rąbać, wycinać y do dworu swego zwieźć kazał; nec his contentus szlachcie y ludziom postronnym, in circuitu mieszkaiącym etiam zaniemeńskim, z niemalą krzywdą y ruiną konwentu naymuie, zawodzi, rąbać y wozić drzewo, drwa, chrósty dopuszcza y licencyinie zaprzedaie, co nie tylko sam takie exequitur, lecz y obżałowany imć p. Wysocki—urzędnik dobr ikm. Milkowszczyzny, tudzież niewierny żyd Mendel—arendarz w karczmie na Grobelce będący, od ludzi y szlachty postronnych biorąc pieniądze, do lasu, niby Milkowskiego a własnego żałujących się delatorów funduszem nadanego pogranicznego, wstęp wolny czyniac, zawodzą; pomieniony las zaprzedaia, przez które takowe illicita media y niegodziwe licentiowanie swoich y obcych ludzi, pomieniony las, chrósta, zarośle, penitus zruynowany, zdezelowany y zniszczony, o czym obdukcy a ieneralska szerzey w sobie na dniu dwudziestym szóstym praesentis uczyniona opiewa. Ad haec imć obżałowany przechwałki y odpowiedzi tak na żałujących

się, iako y na poddanych dobr wsi Kozakowiec czyni, grabieniem, biciem, zabiciem, nayścien violenti modo na domy y łapaniem po drogach odgraża: za czym żałujący delatores, chcąc praemisso iure vindicare ante omnia do obwarowania possessyi gruntów, lasu, do wsi Kozakowiec należących, funduszem nadanych, do obwarowania securitatis zdrowia poddaństwu, do przywrócenia y oddania siana na łąkach własnych że delatorów zabranego, zagrabionego, do powiązania ludzi zbitych, skaleczonych y nagrodzenia decesów w pańszczyźnie, do przywrócenia odzieży zabraney, do nagrodzenia szkod, krzywd przez wycięcie lasów y do wskazania paen violencyinych, distinctim do pokarania paenami na imci pana Wysockiego y arendarza Mendela za podstępek czyniony w zawodzeniu lasu cudzego y licencyowanie ludzi obcych y postronnych do lasu iezdżenia po drwa y chrósty y repozyt branych pieniędzy od kaźdey podwody po kilkanaście groszy, niemniey do przysłuchania się winom prawnym za odpowiedzi y przegrózki na życie y zdrowie czynione, na obżałowanych ściągaiące się, y to wszystko, co przez inkwizycyą wyprawowano będzie, salva melioratione tey żałoby in augendo vel minuendo, ten swóy manifest dal do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co iest zapisano y przyjęto *).

*) Вслѣдъ за снмъ слѣдуетъ посвидѣтельствованіе вознаго.

1754 г.

Изъ книги за 1754 г., листъ 561.

46. Жалоба Езерскаго священника на Плонскихъ и Старинскихъ о захватѣ церковной земли.

Священникъ Езерской церкви жалуется на поименованныхъ въ этомъ документѣ дворянъ-помѣщиковъ, что они незаконнымъ образомъ завладѣли церковной землей (усадебой, лѣсомъ, сѣнокосомъ)

и рыбной ловлей въ рѣкахъ и озерахъ, причиняють убытки его хозяйству и произносятъ угрозы противъ иста; всего убытку они причинили священнику до 2,000 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwudziestego piątego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, comparendo personaliter w Bogu wielbny imć xiądz Leon Narkiewicz—paroch cerkwi Jezierskiej, solennie się manifestował na ichmć pp. Symona—oyca, Pawła—syna, Płońskich, y samą ieymosć Łucyą Macieiową Płońską, wdowę, z dokładem potomstwa y opiekunów, Franciszka, Marcyana, Władysława, Macieia, Ignacego—oyca, Stefana—syna, y samą ieymś Felicyannę Stanisławową, wdowę, Jakuba y Antoniego—synów Starzyńskich, Symona tylko względem starszeństwa małżeńskiego y samą ieymć panią Johanę z Pancewiczów, primi voti Morozowską, z dokładem potomstwa y opiekunów onych, iako aktorów, secundi thori Kozakowskich, Konstancją Michałową Sierkuciewską, z dokładem potomstwa y opiekunów, Dominika y samą ieymć, Piotra y Karola Branickich, braci rodzonych, Macieia Gryniewicza y samą ieymosć y całą okolice, Starzyna nazwaną, o to: że w roku tysiąc sześćset siedm dziesiąt piątym, miesiąca Septembra siedmnastego dnia, zakroczył dekret ikmci

kommissarski, którym sąd tenże cerkiewną sadzibę w Starzynie będącą, a od nayiaśniejszych regnantów polskich antecessorów nadaną, gdzie zeszy w Bogu imć pan Stanisław Płoński pobudował się y przy tey sadzibie morgów dwanaście sadzibnych, a wypustowych dwadzieście w swoim ograniczeniu nayduiących się, także od nayiaśniejszych antecessorów nadanych, przysądził y teyże cerkwi Jezierskiej sub eadem data podać dworzaniowi y intromitować ienerałowi ikmci pozwolił, y iako list dworzaniina ikm. podawczy (tudzież ieneralska w sobie intromisia sonat) nakazał, iakowey tedy sadziby iako y morgów antecessores żalującego, będąc spokojnemi possessorami, fatis cesserunt, a obżalowani ichmość violando prawa pospolitego, nescitur quo methodo, do siebie tak tę sadzibę, iako y morgi, ut supra wyrażono, przywłaszczywszy, a fundusz teyże cerkwi służący maiąc u siebie, iako process iest tego dowodem, używaią y pożytkuią, y funduszu onego na pokilkokrotną rekwizycyą tak antecessorów żalujących, iako y samego delatora nie wydali y niewydaia, przez co evidenter iawną krzywdę czynią. Jakoż las olchowy y zarośle, na tych to morgach

będaće, różnemi laty czysto wycięli y drugim ten las y zarosłą zawodząc pożytkowali y pożytkuią; owsa, grochy, boby, gryki y gotowy grosz za to brali y biorą, rzeki, rzeczki y ieziora, do tych morgów wpadaiaće, które przed tym arendowali, z onych rybę łowiąć, pożytkuią, wygon do tey sadziby przynależący sobie przywłaszczyli y przywłaszczaią. Niedosć na tym, lecz ieszcze w roku przeszłym tysiąc siedmset pięćdziesiąt czwartym różne ispaszy w zbożu y w sianozęciach czynili y czynią, też siano brali, a żerdzie, około onych stogów y około gruntu tamże w Starzynie będącego, siekierami powycinawszy y powywracawszy odebrali, nawet odrynę samą, którą wiatr obrócił (uti obdukcya sonat) porozbierali y porozwlekali, szkody w niefruktyfikacyi z sadziby y mor-

gów, lasu, ryb y przez ispasz uczynionej, przez niemały czas ad minimum na dwa tysiące złotych przyczynili, nareszcie odpowiedziami y pochwałkami odgrażali y ustawicznie odgrażaią. Zaczyn do obwarowania securitatis zdrowia y fortun, do uznania reindukcyi sadziby y morgów, a za niefruktyfikacyą y ispasz, iako y o inne szkody postawione ad minimum dwuch tysięcy złotych zapłacenia, do komportacyi funduszu sub nexu iuramenti, a za czynione odpowiedzi y pochwałki do wskazania paen, do nagrodzenia szkod, expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius et latius deducetur, salva tey žaloby melioratione, dali ten manifest do xiąg zapisać, co iest zapisano.

1760 г.

Изъ книги за 1760—1763 г., листъ 158.

47. Жалоба Городненскихъ Коложскихъ базилианъ на Кандыбовъ о захватѣ земли.

Настоятель Коложскаго монастыря жалуется на Кандыбовъ, что они присвоили себѣ 10 морговъ монастырскаго сѣнокоса, захватили насильно

4 стога сѣна и обнаруживаютъ противъ монаховъ враждебныя дѣйствія — засады съ вооруженными людьми и угрозы.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, miesiąca Februaryi iedynastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przede mną Antonim Tyzenhauzem—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, comparendo personaliter w Bogu przewielebny i. x. Iosafat Leonowicz—zakonu ś. Bazylego wielkiego, nomine w. i. x. w Bogu nayprzewielebniejszego i. x. Samuela

Januskiego—opata Grodzieńskiego y całego konwentu Kolożańskiego, na ww. imciów panów Józefa y samey ieymości Kandybów, małżonków, solenniter manifestował się, mieniąc do zaszłych in antecessum žalob, manifestów, dekretów y całego procederu, iako też oto: że obżałowani ichmość pp. Kandybowie sianozęć, zdawna do maiętności delatorów, Czeszczewlany nazwaney, należąca y ad usque

in possessione będąca, nulliter appropriando sobie w roku przeszłym tysiącnym siedmsetnym pięćdziesiąt dziewiątym, miesiąca Decembra dwunastego dnia, siana stogów cztery violentissime zabrawszy, do maiętności swojej, Turowlany nazwaney, zaprowadzili, ad hoc gruntu morgów dziesięć, simili modo za antecessorów żałujących delatorów per vim odebranych, ut testatur manifest in tempore iudicialiter czyniony, pod tąż maiętnością Turowlanami leżącego, nie oddaia; ieszcze zasadzki, tak przy tychże stogach, iako y po drogach z niemalą assistencyą ludzi, czyhaiać na zdrowie y życie tak samych delatorów, iako też y poddanych ichmościów, czynili y czynić nie przestaią, odpowiedziami y pochwałkami impostuią. O to tedy delato-

rowie chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty praw, dokumentów na tę sianożęć y grunta służących, vigore których do obwarowania securitatis zdrowia, życia y posesysi pomienioney sianożęci, do oddania siana zabranego stogów czterech na wozów trzydzieście wnoszących gospodarskich, do przysądzenia dziesięciu morgów gruntu per reinductionem rei, do obżałowanych ichmościów nie należącey, do nagrodzenia szkód, strat y expens prawnych, do wskazania win, paen pochwałkowych do tego ściągających się, y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey żałoby żałujące delatores dali ten swój solenny manifest do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co iest zapisano.

1762 г.

Изъ книгъ за 1760—1763 г., листы 652—653.

48. Жалоба Городненскихъ базилианъ Коложскаго монастыря на Городненскаго кс. пробоща Юсифа Хребтовича о причиняемыхъ имъ разныхъ насиліяхъ и грабежѣ и о захватѣ земли.

Городненскіе базилиане Коложскаго монастыря жалуются на Городненскаго пробоща Хребтовича, что онъ не только производить постоянныя опустошенія на ихъ земляхъ, захватываетъ сѣно и хлѣбъ, пользуется лѣсомъ и угодьями, но сажаетъ

еще подѣ арестъ ихъ крестьянъ и оттягиваетъ монастырскія земли. Вслѣдствіе чего монахи требуютъ подтвержденія ихъ правъ на земли и удовлетворенія за причиненныя имъ убытки.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Julii trzynastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przede mną Antonim Tyzenhauzem—podstolim y podstarościm sądowym powiatu

Grodzieńskiego, comparens personaliter przewielebny w Bogu imię xiądz Jozephat Leonowicz—zakonu ś. Bazylego wielkiego wikary Kolożański, nomine wielebneho w Bogu nayprzewielebniejszego imci xiędza Sa-

muela Janowskiego—opata, swoim y całego klasztoru swego Grodzieńskiego imieniem, żałował y solenniter manifestował się na wielmożnego w Bogu przewielebnego imci xiądza Józefa Chrebtowicza—proboszcza Grodzieńskiego, tudzież na ichmość panów Adama Steckiewicza—kommissarza dobr tegoż iegomości y Jana Sidrzańskiego dozorcę, qua motorów niniejszych akcyi, mieniać o to: iż co obżałowany wielelbny imć xiądz proboszcz Grodzieński, nie pamiętając na dekret ziemski Grodzieński oczewisty między klasztorem Grodzieńskim żałujących delatorów a sobą, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt wtórym, miesiąca Julii dwunastego dnia zaszłym, idque in magno strepitu iuris finalnie wypadłym, o niesłuszne wdarcia y wdzierania w grunt majątności żałujących delatorów, Czeszczewlany nazwaney, w błota, wygony, laski, alias zarośle y błotniste lasy, onych niesprawiedliwe zabierania y coraz większe przez siebie y poddanych swoich przywłaszczania y uzurpowania, tudzież nie czyniąc prosekucyi od siebie uczynioney apelacyi do trybunału głównego w. x. Lit. fori compositi iudicii; owszem iak tym wyż rzezonym dekretem ziemskim Grodzieńskim, tak wszystkich praw w. x. Lit. rygorem obżałowany w. imć xiądz proboszcz Grodzieński postponendo, teraz przez swego kommissarza imci pana Adama Steckiewicza y dozorcę Jana Sidrzańskiego, żałującym delatorom nowe violencye czyni y czynić każe. Jakoż obżałowani imć pan Steckiewicz y Jan Sidrzański ludziom, a poddanym żałujących delatorów wielelbnych ichmć xięży bazylianów, na własnych gruntach gwałtowne spasz y, na własnych wygonach, gruntach, w zaroślach, lasach y błotach bydła zabierają, grabią, w chlewach Rusockiego dworu po tygodniu trzymaia, suszą, wędzą

y niesprawiedliwie od ludzi, poddanych Czeszczewlańskich, tynfy y szostaki wyciągaia, wydzierają y niezdolne krzywdy y oppressy czynia; a niedość takowych niesprawiedliwych akcyi ustanowionych, oraz dawniejszych violencyi y w granicę Czeszczewlańską wdarcia y per vim wdzieranie, noviter sobie teraz wygonów, błot y własnych lasów y zarośli żałujących delatorów wdzierając się przywłaszczając zaczynaia y czynić wszelkich violencyi nie przestają; a co większa magis et magis exorbitando, iak ludzi dwornych żałujących delatorów, tak y innych poddanych nieustannie zabierają, grabią y biia; idque y teraz dnia trzynastego Julii, anni praesentis dobrowolnym gościńcem mimo swój folwark proboszczowski Rusocki iadącego żałujących delatorów ciwuna Andruka Łobika, a drugiego Jakuba Szczerbuka y trzeciego Jaska Karatkiewicza, własnych poddanych wielelbnych ichmć x. bazylianów, wypadłszy ze dworu Rusockiego przed wrotyma swemi zbili y koni dwoie, iednego od talarów trzydziestu klasztornego, a drugiego od talarów bitych piętnastu, z wozem od ludzi odebrali y wydarli, a do swego dworu Rusockiego zabrali y zaprowadzili, bez żadney pretenzyi, racyi y okazji. O co wszystko żałujące delatores chcąc iure prosequi, do approbaty funduszów, dokumentów in rem et partem aktorów służących, et vigore onych do przysądzenia gruntów, łąk, lasów, błot, vigore ograniczeń specificie wyrażających, tudzież pro finali disiudicatione y wymierzania, a całość granicy weyrzenia y odsłania do sądów podkomorskich, intuitu iuz w ziemstwie Grodzieńskim de data et actu supra specificato dekretu stałego, do addukcji koni dwóyga valoris talarów bitych czterdziestu pięciu z wozem zabranych na dobrowolnym gościńcu, a pro tali illicito, do

po karania paenami de lege et ex merito actionis ściągającemi się, y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey žaloby, załuiące delatores dali ten swóy solenny manifest do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co iest zapisano.

1762 г.

Изъ книгъ за 1760—1763 г. листы 655—656.

49. Жалоба Городненскихъ Коложанскихъ базилианъ на пріора кармелитовъ босыхъ о захватѣ имъ монастырской земли.

Базилианскій настоятель Коложскаго монастыря приноситъ жалобу на босыхъ Кармелитовъ по поводу захвата послѣдними трехъ нивъ, издревле принадлежащихъ базилианамъ, и проситъ судъ

удовлетворить его по этому дѣлу, т. е. подтвердить право владѣнія базилианъ и вознаградить за убытки.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Julii siedmnastego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przede mną Antonim Tyzenhauzem—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, comparens personaliter w Bogu przewielebny imć xiądz Jozephata Leonowicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego, nomine w Bogu nayprzewielebniejszego imci xiędza Samuela Janowskiego—opata Grodzieńskiego, swoim y całego klasztoru Kołozańskiego imieniem, załował y solenniter manifestował na przewielebnego w Bogu imci xiędza Juliana—od Pana Jezusa przeora y wszystkich ichmościów xięży karmelitów bosych konwentu Grodzieńskiego, o to, iż co obzałowany imć xiądz przeor Grodzieński, za wielokrotnym upominaniem się krzywd niemałych, monastyrowi delatorów Kołozańskiemu dziejących się y dawniey zaszłych, naprzód w zabraniu niwy iedney gruntu Czeszczewlany, maiętności delatorów,

przez poddanego obzałowanych ichmość xięży karmelitów Jana Stareykę, od granicy Czeszczewlańskiej pod gruntem Grandzickim leżącey, od góry aż do drogi z Łapieniek do Hoży idącey, dłużyzną rościągłej; powtórnie dwóch niw własnych ab aevis załuiących delatorów; idque do gruntu dwóch włok Szczerbinięz należących, które to trzy niwy obzałowani ichmość xiędza karmelici bosy iedną od gruntów Grandzickich, ut supra expressum, a dwie pod wsią maiętności ichmościów Turowlany, Kazimirówka nazwaney, sytuowane, za życia piae vitae xiędza Jozephata Jachimowicza—opata Grodzieńskiego, wziąwszy w roku tysiąc siedmset dwudziestym czwartym, cum debito z onych trzech niw y za Niemnem z gruntów, do Bassarab należących, czynszu płacenia, przez nieiaki czas krótki płacili, tandem post fata imci xiędza Jachimowicza, a za przemianą dwóch starszych Kołozańskich, ichmość xięży Kazimierza Umiastowskiego y Jakuba Jackie-

wicza, a trzeciego w Bogu zeszłego imci xiędza Ignacego Kulczyńskiego—opata Grodzieńskiego, czynsz płacić klasztorowi Kołozańskiemu poprzestali, et quod magis dwie niwy pod wsią, Kazimirówka zwaną, leżące, o których nietylko Kołozańskie dokumenta, ale sameż ichmościów obżałowanych xięży karmelitów bosych konwentu Grodzieńskiego, obwodnice, wymiary, opisy w. imci pana Kazimierza Gzuby—łowczego Grodzieńskiego, fundatora karmelitańskiego, immediate przed śmiercią własney ręki testantur, probanty, expressye y wszystkie ostrzeżenia, z tych klasztor Kołozański y żałujących delatorów ichmościów xięży bazylianów Grodzieńskich, obżałowani ww. ichmość xięża karmelici bosy wyzuli y wzuwszy, contra omnem praw w. x. Lit. rigorem, w swóy obręb te dwie niwy pod wsią, Kazimirówka zwaną, worali. A iako grunt za Niemnem, także ab aevis żałujących delatorów własny, Bassarabski, boiarów bazyliańskich, przywłaszczyli, tak niedosyć takowych krzywd, lecz na większe y nieznośniejsze godząc, też niwę pod Grandzickimi gruntami leżącą, własną ichmościów żałujących delatorów, sobie przywłaszczając gruntu Czeszczewlańskiego, co raz więcej przyjmują, kliny robiąc w głąb gruntów Czeszczewlańskich albo wszród lasa, zarosłe własne delatorów wytrzebiali, granicę Czeszczewlańską przestąpiwszy, w cudzy grunt, a własny bazyliański wdzierając się y wdzierać zamysłiwszy nie przestali. O które takowe krzywdy upominającym się dawniey nulla facta satisfactio za przeszłych ichmościów xięży przeorów, tylo deklaracyami zwodzili, iż mieli wrócić co cudzego żałującym delatorom, czego gdy adusque nie spełnili, przeszli ichmość xięża przeorowie, u terażniejszego przerzeczonego obżałowanego imci xiędza Juliana a Jesu upomina-

jącym się o takowe nieznośne krzywdy żałującym delatorom stało się przyrzeczenie na dniu dziewiątym miesiąca Julii, anni praesentis, iż zupełnie niewchodząc in strepitum iuris, miał uczynić satysfakcyą; na co od żałujących delatorów, dla tym większey w sprawiedliwości informacyi, przyjął supra expressus obżałowany imć xiędz przeor copiatim dokumenta, podobno na większy podstęp y delatorów oppressyą, albowiem dnia dziesiątego Julii swego prokuratora Kazimirowskiego z ludźmi, a poddanymi swymi, na własną nigdy w possessyi nie naruszoną niwę żałujących delatorów z orężem nasłał et violenti modo żyto poddanego ichmościów xięży bazylianów szań kazał, na imie Józefa Łobika y do majątności swey, Kazimirówka zwaney, zwieźć dysponował; tudzież y inne krzywdy delatorom czyni, czynić każe y czynić usiłuje, spasz, sianożęci, wraz za młynem obżałowanych xięży karmelitów Kazimirowskim poczynających się, nie broni, nie zakazywa, ale swym iak dwornym Kazimirówki ludziom, tak y wszystkim poddanym swoim Kazimirowskim także spasz na tych sianożęciach delatorów własnych czynić dopuszcza, iako y teraz takoważ w tych sianożęciach stała się krzywda. O co wszystko żałujące delatores, chcąc iure agere, do approbaty praw y dokumentów granicznych, in rem et partem delatorów służących, vigore których, do przysądzenia gruntów za Niemnem, tudzież niwy od Grandzicz sytuowaney y niw pod Kazimirówką leżących dwuch, w obrąb woranych, do przysądzenia likwidacyi z tych wszystkich gruntów niesłusznie używanych, do uznania possessyi niwy iedney, na której teraz żyto violenter szęte, do nagrodzenia szkod y expens prawnych, do restytucyi żyta szętego y nagrodzenia za spasz sianożęci za młynem Kazimirowskim, do

pokarania paenami de lege et ex merito violentiae ściągającemi się, y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey žaloby, żalujące delatores dali

ten swój solenny manifest do xiąg grodzkich Grodzieńskich zapisać, co jest zapisano.

1762 r.

Изъ книги за 1760—1763 г., листъ 530.

50. Письменное обязательство Супрасльскихъ базилианъ, данное Ивану Обуховскому на то, что монастырь обязывается дать ему пожизненное содержание за внесенные имъ пять тысячъ злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Augusta dwudziestego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim przede mną Antonim Tyzenhauzem—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, comparendo personaliter imé pan Jan Obuchowski zapis, sobie na rzecz niżej wyrażoną od ichmościów xięży bazylianów Supraślskich dany y służący, ad acta xiąg grodzkich Grodzieńskich podał, którego tenor sequitur talis: My superiorowie Supraślscy cum consultoribus czyniemy wiadomo tym naszym rewersalnym strictissimi iuris inczi panu Janowi Obuchowskiemu danym zapisem na to, iż co pomieniony iegomość, ductus zelo christianitatis, a chcąc mieć przy klasztorach naszych Supraślskim y Kuźnickim spokojne życie y śmierć szczęśliwą, dał, legował, zapisał y do rąk naszych odliczył in specie pięć tysięcy zlotych polskich, naprzód warując dla siebie, ażeby póki żyć będzie, miał wolną rezydencję w klasztorach, gdzie się lepiej podobać będzie, czy to w Kuźnickim, czyli w Supraślskim, y

w tychże klasztorach stancyą wygodną, pod czas zimy ciepłą, pro victu zaś porcyę zakonną, chłopiec na naszym stole, konia na karmie zimną y latem, bielizna przez praczki nasze, aby myta była, excypował; potym aby po długim czyli krótkim życiu, czasu pochowania mszy świętych dwadzieścia, a in perpetuum co subboty w każdym tygodniu mszę czytana za duszę swoją y dusze żadnego ratunku nie mające odprawowane były, nas obowiązał. Nacośmy benevole pozwoiliwszy y summę pięć tysięcy zlotych do rąk naszych odebrawszy, nie tylko rezydencję w klasztorze Kuźnickim, czyli też Supraślskim ad libitum iegomości pozwalamy, pro victu porcyą dla iegomości zakonną, chłopcowi iesć, koniowi karm zimną y latem dawać deklaruiemy, bieliznę praczkom myć każemy, post fata zaś iegomości czasu depozycji ciała mszy dwadzieścia odprawić, wiecznymi zaś czasy w każdym tygodniu co subbota mszą świętą iedną czytana za duszę iegomości y za dusze, które w czyscu ratunku nie mają, odprawować obowiązniemy

się y następcy nasi powinni będą. Jeżeliby zaś quo fato bracia nasi Supraślscy przy klasztorze Kuźnickim rezydować poprzestali, tedy my tę sumę pięć tysięcy złotych polskich do klasztoru Supraślskiego przenieść y pomienione legacye wypełniać podług obowiązku iegomości opisujemy się. Ale też ieśliby imć pan Obuchowski za odmianą starszych w klasztorach naszych podług obowiązków naszych porcy zakonney, chłopców ieść, koń karmu, stancy wygodney nie miał, tedy niniejszym zapisem, wzięte przez nas pięć tysięcy złotych retro do siebie odebrać y onemi znów iak chcąc dysponować imci pozwalamy. Post fata zaś iegomości tranzakcyi między nami stałych successorowie iegomości przez żaden sposób do pomienioney summy pretensyi uraszcząć nie mają y oney odbierać żadney mocy mieć nie będą. A my xięza bazylianie Supraślscy mszą świętą podług wyż wyrażoney dyspozycyi odprawować powinni będziemy y we wszystkim podług tego naszego zapisu imci panu Obuchowskiemu dotrzymać mamy. Y na toś my dali ten nasz rewersalny zapis z podpisem własnych rąk naszych y wielmoż-

nych ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Kuźnicy, roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmego, miesiąca Februaryi piętnastego dnia.

U tego zapisu rewersalnego podpisy rąk ichmościów xięży bazylianów tymi słowy: xiądz Mikołay Radkiewicz—o. D. B. M. vicarius Suprasliensis; xiądz Ambroży Sudyment—o. D. B. M. vice-vikary mp.; xiądz Jerzy Boufał—o. D. B. M. mp.; xiądz Kalixt—z. ś. B. w.; xiądz Ignacy Modzelewski—o. D. B. M. mp. Pod tymi podpisami napis takowy: Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszego, dnia wtórego Decembra produkowany przede mną skrypt ten we wszystkich punktach, kondycyach y klauzulach approbowawszy, ręką się własną podpisuję. Dat w Supraślu ut supra. Antonin Młodowski—biskup Turowski, koadiutor Piński, opat Supraślski mp. Który to takowy zapis rewersalny, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1767 г.

Изъ книги за 1765 г., листъ 977.

51. Жалоба настоятеля Супрасльскаго базилианскаго монастыря Цезарія Киннера на помѣщницу Вищинскую, которая ограбила фольварокъ Старину и забрала нѣкоторыя церковныя вещи.

Настоятель Супрасльскаго базилианскаго монастыря Цезарій Киннеръ вноситъ въ гродскій судъ жалобу на помѣщницу Вищинскую, что она, не смотря на свое согласіе относительно пожертвованія

покойнымъ ея мужемъ двухъ имѣній Супрасльскому монастырю и денегъ 40,000 злотыхъ, учинила наѣздъ на эти имѣнія и не только пограбила частное имущество монаховъ, но и церковныя вещи.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmego, miesiąca Decembra trzeciego dnia.

Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Grodzieńskim, przede mną Janem Wołkowycim—stolnikiem y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, comparendo personaliter przewielebny imię xiądz Cezary Kinner, zakonu świętego Bazylego w., professor Supraślskiego konwentu, superior missyi Samohrudzkiej, swoim y całego zgromadzenia Supraślskiego imieniem, z dokładem iaśnie wielmożnego w Bogu nayprzewielebniejszego imci xiędza Antonina Włodowskiego z. ś. B. wielmożnego biskupa Brzeskiego, qua opata Supraślskiego, na wielmożną ieymosć panią Annę z Kłusowiczów Niszczyńską—starościnię Niemkowicką, z dokładem i. oo. iaśnie wielmożnych ichmościów panów opiekunów ieymosći, tudzież na ichmościów panów Thadeusza Kłusowicza — podkomorzycza Wołkowyskiego, Karola Kmity, Sylwestra Gruszewskiego, Andrzeja Kondratowicza, Stanisława Odlenickiego - Poczobuta, magdeburyi Kryńskiej pisarza, y nieiakowegości Ignacego Łomanowicza, mieniającego się być parochem Ser-

weckim y innych różnych kondycyi ludzi, in uno conductamine et complicitate będących, solennie się manifestował y protestował, mieniając, iż co w Bogu zeszyły wielmożny imię pan Wiszczyński Niemkowicki—porucznik Petyhorski, uczyniwszy fundusz w Samohrudzie na czterech zakonników, z przydaniem seorsive dwóch, oraz summę w tymże funduszu wyrażoną, idque czterdzieście tysięcy złotych polskich zapisawszy y folwark, Starzyna zwany, w powiecie Grodzieńskim sytuowany, pusty, bez zabudowania, na sufficiencyą przydawszy, tenże fundusz, iako de nova radice uczyniony, adimplendo antecessorów swoich zbawione intencye, własną ręką wespół z obżałowaną małżonką swoją authoryzowawszy, ad praesentem constitutionem millesimi sexcentesimali trigesimi quinti anni oney, nie tylko pro firmiori ac perpetuo robore personali recognitione stwierdził, nad to ieszcze corporali iuramento umocniwszy, wyż pomienione folwarki, stante sua vita, ad realem tychże załaiących delatores possessionem iuridice ac intromissionaliter postępujący, takowe fundowanie swoje insuper ieszcze testamentową ostatniey woli swey

dyspozycją wspomniał y obespeczył. Taż ieymość pani starościna, małżonka, współfundatorka dziesięć tysięcy złotych polskich na dokończenie cerkwi y zabudowanie rezydencyi wypłacić tymże samym funduszem obowiązała się, eoque intuitu, gdy ciż żalujący delatores post praeoccupatam eorundem possessionem folwark pusty de nova radice rozrabiali, budynki stare trzy chłopskie erygowali, do cerkwi drzewa y tarcie dodawali, klasztor ufundowali, nie mało expensu lożyli własnego nad perceptę funduszowych przychodów, wiele starania y kosztu ponieśli y tak byli w spokojney przez lat cztery possessyi y exekucyi prawa swego. Tandem obżałowana ieymość pani Wiszczyńska—starościna Nienkowicka, będąc równą z w Bogu zesłym mężem swym zaprzysiężenia funduszu uczestniczką, nie tylko że tymże żalującym delatorom w wyplaceniu summ legacyinych, przez w Bogu zesłego fundatora żalujących a męża swojego opisanych, z onych pożytkując żadney satisfakcyi nie czyni, lecz nad to, convellendo immunitatem et securitatem funduszowych dóbr, przepomniawszy oraz zaprzysiężenia swojego, summę nayprzód listownemi aresztami poaresztowawszy, praepostere pozwem y aresztem prawnym tak u wielmożnego imci pana Jelskiego—wojskiego powiatu Grodzieńskiego y niewiernych żydów kahału Kryńskiego będącą, poaresztowała bez żadney naymniejszey konwikcyi prawney. Na dniu szesnastym Nowembris w roku terażnieyszym naiachawszy z wyż wyrażonemi osobami y dalszym tumultem przysposobioney gromady ludzi, z strzelbą y inną do boiu bronią, na folwark Starzynę, violencyą gwałtowną uczyniła, sługi imci xiędza Cezarego Kinnera z ludźmi onego wypędziła, folwark z zabudowaniem własnym ichmościów xięży, z krescencyą, z bydłem róż-

nego rodzaju, z ptastwem y zasiewem violenter odebrała, ruchomość wszelką, cynę, miedz różną, srebro, suknie, futra, bieliznę, obligi własne żalującego xiędza Cezarego Kinnera na siedm tysięcy zabrała, papiery, różne dokumenta, xięgi, skrzynie, kufrы, mięsiwo y dalsze mobilia, podług osobliwszego rejestru, pozabierała, a nad to y samym nawet Bogu poświęconym naczyniom nie przepuszczając, nescitur, qua ducta temeritate, imo vero in reprobum data sensum, apparamenta cerkiewne y reliquiarz ś. Piotra, w którym iako w monstrancyi czasu festów nayświętsza eucharystya konserwowana była, posequestrowała, a tym samym cerkwi spolium uczyniła, pieczęci od drzwi, skrzyń y szaf przez wyż wspomnionych violatorów pooddzierać kazala, y takowe rzeczy wszystkie do swego folwarku, Usnarz nazwanego, przewiozła, formalne zatym y gwałtowne odieście dóbr wspomnionych udziałala, żalującego imci xiędza Cezarego vexatorie opresowała y iako by namówiwszy nieiakowegoś pielgrzyma Ignacego Łomanowicza — mieniącego się być praepostera Parochem Serweckim, non initiatum sacris ordinibus, o którym fusius akta konsystorza Grodzieńskiego, metropolity Wileńskiego gloszą, do violencyi namówiła, oskarżyła, y tegoż samego błakającego się pielgrzyma do uczynienia fałszywey rekognicyi, wprzód przed pisarzem apostolskim, połym przed urzędem konsystorskim Grodzieńskim, w więzieniu trzymając, przynagliła y nie wiedzieć, gdzie go podziala, ac insuper na odebranie za obligami summ skrypta od xiędza Cezarego wymogła y niektóre z tychże obligów do siebie po wymożeniu skryptu gwałtownie odebrała, konwent Supraślski evocatione do sądu ziemskiego Grodzieńskiego pozwała y inne fałszywe praetensye swoje w manifeście zaniósła. Co tedy żalujący de-

lator solenny zanosząc manifest, cum reprobatione, salva onego melioratione, do xiąg grodzkich Grodzieńskich podał, co iest przyięto y wpisano.

1784 г.

Изъ книги за 1784 г., листы 172—175.

52. Изрекательный квитанціонный документъ отъ пленipotента Вѣщцкихъ прокуратору Супрасльскаго монастыря.

Казиміръ Вѣщцкій отъ имени другихъ своихъ родственниковъ даетъ настоящую квитанцію Супрасльскимъ базилианамъ въ томъ, что онъ отказывается отъ двухъ фольварковъ, завѣщанныхъ

его однофамильцамъ базилианамъ и беретъ на себя обязательство уплатить по всеѣмъ долговымъ ихъ записямъ.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt czwartego, miesiąca Marca dwudziestego drugiego dnia.

Na roczkach Marcowych, in solitio iudiciorum loco, w mieście iego królewskiej mości Grodnie, porządkiem prawa pospolitego sądzących się, przed nami Ludwikiem Kazimierzem Korybutem Daszkiewiczem—podstarostą, Alexandrem Michałem Eysmontem—stolnikiem, sędziami, Michałem Sadluckim — mieysce pisarskie zasiadającym, urzędnikami grodzkiemi powiatu Grodzieńskiego, stanowszy osobiście u sądu wielmożny imć pan Kazimierz Wieszczycki—starosta Przyszczewski, imieniem iaśnie wielmożnych ichmość panów Kazimierza—brygadyera monarchii Rossyiskiej, Józefa—rotmistrza powiatu Rzczyckiego, pryncypalów, iako onych plenipotent, dokument ugoddliwy kwitacyiny in rem tychże wielmożnych Wieszczyńskich między sobą, a imć xiędzem Sylwestrem Jamiolkowskim, pełno-

mocnym konwentu xięży bazylianów Supraslskiego prokuratora, in rem tegoż całego konwentu zawarty y postanowiony, przyznał, y te przyznanie w protokole przyznań podpisaniem się własnym stwierdził, którego brzmienie w następnym ma się sposób:

Ja Kazimierz Wieszczycki—starosta Przyszczewski, za plenipotencyą od iaśnie wielmożnych ichmć panów Kazimierza—brygadyera monarchii Rossyiskiej y Józefa—rotmistrza Rzczyckiego Wieszczyńskich moc mający ad ius agendum et componendum ze wszystkimi praetensorami w subseliach powiatu Grodzieńskiego, do ostatecznego zakonkludowania sobie daną y pod rokiem tysiąc siedmsetnym ośmdziesiątym czwartym, miesiąca Januarii iedynastego dnia, et eorundem Januarii piętnastego dnia na sądach zakordonowych ziemskich Rochaczewskich przyznana, imieniem wyż zapisanych iaśnie wielmożn. ichmć panów Wieszczyńskich czynię wiadomo tym moim wieczysto kwitacyi-

nym zrzecznym zapisem w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Teodorowi Wislockiemu—nominatowi y administratorowi opactwa Suprańskiego y całemu konwentowi, a w stopniu iego imci xiędzu Silwestrowi Jamiolkowskiemu — prokuratorowi causerum, moc zupełną mającemu, vigore plenipotencyi przed aktami kancelaryi Tykociańskiej w ziemi Bielskiej pod rokiem tysiąc siedmset ośmdziesiąt wtórym, miesiąca Januarii dziesiątego dnia przyznanej, autoryzowanemu, iż z rozpoczętego procederu przez świętey pamięci wielmożną ieymć panią Annę z Chluszewiczów Wieszczyńską—starościnię Niemkowicką w subseliach powiatu Grodzieńskiego y innych subseliach z ichmość xx. bazylianami Suprańskimi, o dwa folwarki—Samohrud y Starzynę, w powiecie Grodzieńskim leżące, titulo funduszem do cerkwi Samohrudzkiej, przez zeszyłych w Bogu świętey pamięci Karola y Annę z Chluszewiczów Wieszczyńskich—starostów Niemkowičkih, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, Septembra pierwszego dnia, nadane, w possessyą ustąpione, oraz zwrotu papierów y obligów do kilkunastu tysięcy w sobie zawierających, a moc zyskiwania na wielu kredytorach dla wyż napisanych wielmożnych imchć pp. Wieszczyńskich przekazujących, a u ichmć xięży Suprańskich do czasu niniejszego będących, za medycyą z obustronnych przyziaciół ugodliwe kończąc wyrażone procedera; ia wyż napisany Kazimierz Wieszczyński—starosta Przyszczewski, umocowany plenipotent z xiędzem Silwestrem Jamiolkowskim, równie umocowanym plenipotentem, a przy tym wszystkie pretensye obustronnie wynikające umarzając, tak zmianowanego procederu, iako z odebranych papierów iuris haereditatis possessionis do folwarku Samohruda y Starzyny należące, tudzież obligów y innych wszel-

kich papierów, w całkowitości przeze mnie wyż wyrażonego plenipotentą odebranych, wiecznemi czasy klasztor Suprański y ich plenipotentą kwituję y żadney salwy dla wielmożnych Wieszczyńskich nie zachowuję, oraz co by wziętego było lub iest z procentu iakiego od którego-kolwiek kredytora przez ichmość xięży bazylianów klasztoru Suprańskiego y kwity okazywane będą, te wszystkie kwity ninieyszą ugodą pro persoluto przyiąć na mocy plenipotencyi mi daney przyrzekam y assekuruję się. In casu zaś niedotrzymania którego punktu tego wieczysto kwitacyinego przeze mnie wyż napisanego plenipotentą, lub iaśnie wielmożnych Wieszczyńskich dokumentu, in quovis subselio wielkiego xięstwa Litewskiego pod zaręką alterius tanti wynoszącą, bez żadnych dyllacyi y wszelkie expensa prawne powrócić obowiązany będę, a iednak te-rażnieyszy dokument przy mocy swoiey y walorze wiecznemi czasy zostawać ma. Y na tom ia Kazimierz Wieszczyński—starosta Przyszczewski dokument ten kwitacyiny zrzeczny, do niniejszey ugody zupełną moc mający, od iaśnie wielmożnych ichmościów panów Kazimierza—brygadyera y Józefa—rotmistrza Wieszczyńskich, braci rodzonych, sobie daną w Bogu przewielebnemu iego-mości xiędzu Teodorowi Wislockiemu—nominatowi y administratorowi opactwa Suprańskiego y całemu klasztorowi y iego-mości xiędzu Jamiolkowskiemu—prokuratorowi causerum, iako plenipotentowi, dal z podpisem ręki moiey y wielmożnych pieczętarzów, ustnie y oczewisto ode mnie uproszonych. Pisan w Grodnie, roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt czwartego, miesiąca Marca piętnastego dnia.

U tego wieczysto zrzecznego kwitacyinego dokumentu podpis aktora, niemniej y ichmość panów pieczętarzów takowy: Kazi-

mierz Wieszczyński—starosta Przyszczewski, plenipotent mp.; ustnie y oczewisto proszony za pieczętarza od wielmożnego iegomości pana Kazimierza Wieszczyńskiego—starosty Przyszczewskiego, imieniem iaśnie wielmożnych Kazimierza — brygadiera monarchyi Rossyiskiey y Józefa — rotmistrza powiatu Rzeczyckiego, braci Wieszczyńskich pryncypalów, iako onych plenipotenta y in rem tychże wielmożnych Wieszczyńskich czyniącego, do tego ugodliwego kwitacyjnego dokumentu między wielmożnym starostą Wieszczyńskim a iegomością xiędzem Sylwestrem Jamiółkowskim — pełnomocnym konwentu xięży bazylianów Supraślskiego, prokuratorem, in rem tegoż całego konwentu czyniącym postanowionego y na rzecz we szredzinie wyrażoną zupełną z odebranych do-

kumentów kwitacyą zawartego, podług prawa podpisuję się: Leopold Lipnicki—komornik powiatu Grodzieńskiego; ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego ugodliwego kwitacyjnego dokumentu na rzecz we szredzinie wyrażoną podpisuję się: Jan Konopka mp.; proszony pieczętarz od osoby wyrażoney do tego dokumentu, ichmościom xx. bazylianom konwentu Supraślskiego służącego y danego, pieczętarzem podpisuję się Józef Siezieniewski — rotmistrz y komornik Grodzieński. Który to dokument wieczysto kwitacyiny zręczny, za przyznaniem onego przez wyż wyrażoną u sądu osobę, iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzieńskiego przyjęty y zapisany.

1772 г.

Изъ книги за 1772—1771 г., листы 440—442.

53. Судебное опредѣленіе по дѣлу между Городненскими Коложскими базилианами и доминиканами и кармелитами и другими лицами о захватѣ послѣдними поземельной монастырской собственности.

Коложскіе базилиане внесли въ градскій судъ жалобу на Красицкихъ, Хребтовичей, доминиканъ и кармелитовъ и другихъ лицъ, по поводу захвата этими лицами фундушевой земли, завѣщанной еще при Литовскомъ князѣ Александрѣ Богути-

новичемъ, королевскимъ секретаремъ, а потомъ писаремъ в. кн. Литовскаго, въ имѣннн Чашейчицѣ. Судъ, по разсмотрѣннн этого дѣла, препроводилъ его на разслѣдованіе Городненскому подкоморію.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórego, miesiąca Decembra trzynastego dnia.

W sprawie wielmożnego iegomości xiędza Samuela Janowskiego—opata y wszystkich ichmcіów xięży bazylianów zakonu oycy świętego Bazylego konwentu Grodzieńskiego

Kołozańskiego, oraz sług y poddanych ichmościów, z iaśnie wielmoż. ichm. panami Antonim, Józefem, Franciszkiem, Michałem y Ignacym—hrabiami Krasickimi—chorążycami woysk w. x. Lit., ii. pp. Antonim Wolkowyckim — kommissarzem, Antonim

Augustynowiczem — ekonomem, oraz dalszymi sługami y poddanymi ichmciów wielmożnych imć xiędzem Józefem Litaworem Chreptowiczem — proboszczem Grodzieńskim, kanonikiem Inflandskim, qua panem, a ichmość pp. Adamem Steckiewiczem, Józefem Mazurkiewiczem — ekonomom, ww. ichmé pp. Thomaszem Litaworem Chreptowiczem — miecznikiem powiatu Grodzieńskiego, y samą ieymć, małżonkami, qua panami, oraz sługami, czeladzią y poddanymi, tudzież imć panami Józefem Kłanickim — chorążym wojewodztwa Pomorskiego, y samą ieymć, małżonkami, sługami y poddanymi ichmciów, ww. imci pp. Idzym Prokszycem Kandybą — mierniczym w. x. Lit. y samą ieymci, małżonkami, w Bogu przewielebnym imci xiędzem Aloizym Bukowskim — przeorem zakonu oyców dominikanów konwentu Grodzieńskiego y wszystkim ichmciom xx. dominikanami konwentu Grodzieńskiego, w Bogu przewielebnym imci xiędzem Andrzejem od najsświętszey Panny Zwiastowania suprzeorem y wszystkimi ichmość xiężmi karmelitami bosymi konwentu Grodzieńskiego. za pozwem od aktorów po obżalowanych ichmciów przed nasz urząd grodzki Grodzieński wniesionym, za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: że ichmć xięża bazylianie Grodzieńscy opactwa Kołozańskiego ubezpieczeni mocnemi funduszami, scilicet: pierwszym od roku tysiąca dwuchset przez xiażąt udzielnych Litewskich, za których funduszem używali, lat kilkaset w possessyi mieli dokumenta fundi autentyczne dotąd, póki wiadome z kronik rewolucye Litewskie w niewiadomości onych possesorom nie zakryły, z czego gdy byli nadwątleni w niesposobnym stanie żywności zostawali, wynalazł się fundator Bogusz Bohutynowicz — horodniczy Trocki, bywszy pierwiew sekretarzem króla iegomci Alexandra,

in post pisarz w. x. Lit., który mając sobie wysłużoną majątność Czaszeyce, ad praesens zowiące się Czeszczewlami, od pomienionego monarchi za konsensem króla iegomci Zygmunta pierwszego w roku tysiąc pięćsetnym szóstym, Julii dwudziestego, indicta dziesiątego, wiecznym funduszem do cerkwi xięzy bazylianów Grodzieńskich, Kołoże zwanym, pod tytułem świętych Borysa y Hlieba, ut ante od xiażąt Litewskich fundowaney, cum omni tey majątności latalitate, z poddanymi y onych gruntami, przykuplami y cyrcumferencią granic, iak one miał w swoiey possessyi, na wieczność funduszem inscripsit; a w roku tysiąc pięćset dwunastym, Nowembra szóstego dnia, ad requisitionem tegoż fundatora Bohutynowicza, nayiaśnieyszy Zygmunt król polski takowy fundusz przywileiem swoim, iako consensu eius przez fundatora zapisany, konfirmował; stanteque possessione ichmć xięzy bazylianów rzeczoney majątności Czeszczewlan nayiaśnieysi regnantowie polscy, tak przed unią, iako y po unii panujące, nie tylko fundusz dawny od xiażąt Litewskich ustanowiony, ale y posledniyszy fundatora Bohowitynowicza przywileiami swemi stwierdzili y konfirmowali, cozaś ad quantitatem onego włok y cyrcumferencyi wymiarem przed unią Lawryna Woyny y Sebestyana Dybowskiego ubezpieczony, intuitu którego posledniysze podania archimandrytom Grodzieńskim teyże cerkwi Kołozańskiey opactwo, inwentarze dawne ruskie, za osobliwszemi na to listami regnantów polskich, a specialiter nayiaśnieyszego Zygmunta trzeciego przy podaniu pomienioney cerkwi cum fundo Bohdanowi Chołkińskiemu — podstolemu Grodzieńskiemu, potym w zakonie archimandrycie przez dworzanina swego Piotra Pruszenowskiego ze wszelkimi przeduniowemi granicami, iak za Siemiona Wołowicza pana Swieckie-

go była ze wszelką bytnością w roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt pierwszym, Junii pierwszego dnia podana; posledniejszych czasów gdy nastaly ruiny wielkie y powietrze tych ichmć xięża bazylianie, signanter w czasie woień Moskiewskich, iako unii kościoła świętego nienawiśni nie unitom kryć się, a opuszczać klasztor musieli, częścią w powietrznych czasach w niewielości mieszkaiące wymierali, a maiątek onych y rolnicka ziemia w samowładztwie cudzopańskim była y do tego przyszło, ut ante Wołowicz—pan Swiecki illicite ad vitae sua tempora z podaniem sobie też maiętność trzymał y przy spustoszeniu oney w ludziach y folwarku grunta częścią od brzeźnych granic, częścią intus obrębów, łąk dwornych, iako y poddanych obżałowanych do gruntów delatorów avulsive poodbierane; y tak gdy z swoiey własności wyzuci byli y iak niewolnicy iuż na cząstce siedzieli w roku tysiąc siedmset dwudziestym trzecim, Nowembra trzynastego dnia przez opis polubowny wyprowadziwszy podkomorzego Grodzieńskiego wielmożnego imci pana Micutę dowiedli granic swoich przeduniowych, na których imć pan Tymiński—skarbnik powiatu Grodzieńskiego, antecessor obżałowanych Chreptowiczów—miecznych powiatu Grodzieńskiego, ad praesens possessorów Russoty, dwór zabudował na gruntach delatorów, który gdy ruinować ex vi prawa należało żaluiące delatores idąc amicabili compositione zamianą morgów, sianożęci blisko kaplicy wzięli, które iako obżałowanym przyległe przez ich paszę co roczną delatorom bezprofitne, a obżałowanym antecessorem iaśnie wielmożnych Krasnickich w folwarku Russocie, iako pod samey dwór przeduniowa granica była, takż dla samey odzierzenia spokoyności ustąpili, tymże wzmiankowanym dekretem polubownym podkomorskim, a tak y tą po-

wolnością ichmciów xięży bazylianów Grodzieńskich w dobroczynności świadczone, nie maią nigdy spokoynego używania fundusów ograniczających w bliskości, a mianowicie od obżałowanych ichmciów hrabiów Krasnickich—chorążyców woysk w. x. Lit., sług y poddanych z maiętności Russoty, tudzież od ichmciów pp. Chreptowiczów — mieczników powiatu Grodzieńskiego wielm. imci xiędza Józefa Litawora Chreptowicza — proboszcza Grodzieńskiego, kanonika Inflandskiego, takż od obżałowanych sług, czeladzi, poddanych, którzy zmiankowani niegodziwym sposobem własne grunta delatorów na wielu miejscach z obrębu klasztornego y sznurów chłopskich pierwey branych, na czyńsze y trzeciaki, iak sameż in authentico listy obżałowanego iegomości xiędza Chreptowicza—proboszcza poświadczaia, in post za swoie własne przywłaszczyli, a nastaiące nowe dyspozytorowie do inwentarzów bezprawnie wprowadzili, granice niequestiowaną popsuli y na wielokrotne requizycie tak przez samych delatorów, iako przyiaciół nie tylko przyiacielskim sposobem gruntów powrócić nie chcą, insuper za swoie własne bez żadnego prawa poczytaiąc, gwałty, boie, grabieże żyta skoszywaniem y onego zabranieniem czynia, tumultuose na własne grunta delatorów nachodzą, armata manu poddanych zabiiiają, od adcytacyi przed sąd ziemski Grodzieński in causa iuris de facto inkwizycyi zwlekaią, ut obloquntur manifesta, do onych nie przystępią, delatorów ubique wexuią. W którey sprawie z obżałowanymi iaśnie wielmożnymi Krasnickimi, w. i. xiędzem Józefem Chreptowiczem—kanonikiem Inflanskim, probosceń Grodzieńskim, oraz Chreptowiczami — miecznikami Grodzieńskimi, illicite grunta delatorów trzymaiącymi y violatorami, oraz z poddanymi obżałowanych, tudzież z wielmożnemi Krasnic-

kiemi—chorążemi Pomorskiemi, wielebnemi oycami dominikanami, karmelitami konwenty Grodzieńskich, y innemi graniczącemi, chcąc prawem czynić, ante omnia ad satisfactionem in omni dekretowi trybunału głównego w. x. Lit., roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim ferowanemu, z uznaniem remissy iako in causa differentiae na podkomorzego cum omni causa effectu odesłania, do uznania przez tegoż podkomorzego inkwizycyi, wizyi granic, gruntów, częściami zabranych, oraz szkod y niefruktyfikacyi weryfikacyi, do aprobaty wszelkich funduszów, nadań, przywileiów, ograniczeń, dawnych listów y konfirmacji nayiaśniejszych regnantów, inwentarzów, dokumentów wszelkich in genere delatorom służących, do obwarowania omnimodam securitatem zdrowia y życia delatorom, poddanym, sługom onych, ad haec gruntów, lasów y wszelkiej mądrości, za prawami delatorom legitime należących, a z obżalowanemi Litaworami Chreptowiczami—proboszczem y miecznemi Grodzieńskimi, oraz z i. w. Kraśnickimi do pokarania paenami za każdą wiolecyą, boie, najazdy, zboża skoszywania, zastąpienie na drogach, ad rescissionem contractus zamiany gruntów w roku tysiąc siedmset dwudziestym trzecim, Nowembra trzynastego, dekretom podkomorskim ustąpionego, do uznania delatorów bliższych do iuramentu in omni puncto tak in causa iuris w zabranych gruntach y przywłaszczonych przez obżalowanych illicite granicach, iako też in

causa facti, ut obloquuntur manifesta y obdukeye tot annis czynione, do rozsądzenia finaliter przez tegoż wielm. imci pana podkomorzego in causa iuris et facti, do odnowienia starych kopców, miedz, kleymów, zaciosów et pro exigentia nowych poczynienia, do komportacyi czterma niedzielami przed wyjazdem podkomorzego wszelkich przez obżalowanych dokumentów, do naznaczenia finalney sub amissione causae, za nieprzystąpieniem których rozprawę, do nadgrodzienia szkod, strat y o to wszystko, co czasu prawa deducetur, salva melioratione żaloby, iako ta żaloba z pozwu autentycznego de tenore suo w ten nasz dekret jest ingrossonowana, tak za oną praenominatae partes przed nasz urząd grodzki Grodzieński instituerunt actionem. W której sprawie roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórego, miesiąca Decembra trzynastego dnia, po kontrawersjach ab utrinque wnoszonych, my urząd grodzki powiatu Grodzieńskiego, inhaerendo dekretowi trybunalskiemu sub actu tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Augusta dziewiętnastego dnia ferowanemu, iako w sprawie dyfferencyney totam praesentem causam przez ichmciów xx. Bazylianów intentatam przed sąd podkomorski, idque i. w. imci pana Wołkowyckiego—podkomorzego powiatu Grodzieńskiego, remittimus, którego ażeby strony mutuo sumptu w roku tysiąc siedmset siedziesiąt trzecim primo vere sprowadzili, nakazujemy.

1762 г.

Изъ книги за 1760—1763 г., листы 534—551.

54. Определеіе по дѣлу между мѣщанами города Филипова съ войтомъ и старостою Филиповскимъ о разныхъ притѣсненіяхъ и обидахъ.

Въ этомъ опредѣленіи излагается 19 категорій по 5 искамъ разныхъ лицъ, а именно: 1) старосты и войта Филиповскаго противъ бургомистра и другихъ горожанъ; 2) старосты Переросльскаго Сологуба противъ тѣхъ же горожанъ; 3) Массальскаго и Хлевинскаго противъ тѣхъ же Филиповскихъ горожанъ; 4 и 5) Филиповскихъ горожанъ противъ Пузины и Сологуба.

Порядокъ судебного разбирательства назначенъ былъ слѣдующій: сначала долженъ разбираться искъ города, потомъ Пузины, далѣе Сологуба и наконецъ Массальскаго и другихъ лицъ.

Весь процессъ сведенъ подъ 19 категорій. Сущность ихъ заключается въ слѣдующемъ:

1) Всѣ права и преимущества дарованныя городу Филпову королями, сохранить въ полной силѣ (здѣсь излагается подробное содержаніе этихъ документовъ).

2) Относительно разногласія документовъ о количествѣ городской и войтовской земли, предложить землемѣру сдѣлать въ присутствіи свидѣтелей съ той и другой стороны новое размежеваніе и тогда уже произвести по этому дѣлу окончательное опредѣленіе.

3) 7-мъ уволокъ, назначенныхъ королемъ Стефаномъ для школьнаго учителя, долженствовавшаго быть избираемымъ изъ числа грамотныхъ горожанъ, оставить въ прежнемъ положеніи.

4) Относительно 2-хъ уволокъ и 4-хъ морговъ, находившихся до сихъ поръ подъ правомъ земскимъ и бывшихъ въ пользованіи Филиповскихъ войтовъ, считать претензіи горожанъ неосновательными и неподлежащими судебному разбирательству.

5) Фольваркъ Павлюковцизну — считать, на основаніи представленныхъ документовъ, принадлежащимъ Филиповскому старостѣ.

6) Пляцъ въ г. Филиповѣ, находящійся во владѣніи войта, считать его принадлежащимъ юрисдикціи города.

7) Пляцы Фейдоровскіе, освобожденные отъ повинностей магистратомъ, а равно и другихъ, доходы съ которыхъ должны идти на войта, — считать ихъ подвѣдомственными войту.

8) Пляцъ, находящійся во владѣніи старосты Пузины, — считать принадлежащимъ старостѣ, но только съ обязательствомъ уплачивать городу повинности.

9) Относительно уволокъ Бѣльщицны, на которую изъявили претензіи и староста и Вышемирскій, обязать Вышемирскаго учинить въ вѣрности своей претензіи присягу.

10) Мельницу, находящуюся во владѣніи старосты, — признать принадлежащею городу, такъ какъ она построена на городской землѣ и насильно захвачена послѣднимъ.

11) Относительно пляца Малейковой, который былъ отданъ старостѣ въ видѣ залога за пять талеровъ, почему и написана была старостой отъ ея имени подложная закладная запись, — пляцъ считать за Малейковой, ее обязать — уплатить 5 талеровъ, а старосту — вернуть пляцъ и уничтожить закладную.

12) Другіе небольшіе земельные участки, на владѣніе которыми городъ предъявилъ документы, — считать принадлежащими городу съ обязательствомъ уплачивать слѣдующія съ нихъ повинности.

13) Относительно уплаты количества гиберны, которое измѣнено было по причинѣ обѣднѣнія волости, постановлено взимать ее въ такомъ количествѣ, въ какомъ взималась и прежде.

14) Относительно уплаты чоповаго-шеляжнаго, такъ какъ г. Филиповъ имѣеть свою корчму и шинки, опредѣлено взимать съ него въ законныхъ размѣрахъ чоповое-шеляжное.

15) Что касается до количества чиншевой платы съ 156 ув. и 259 морг. пожалованныхъ городу Стефаномъ Баторіемъ, то таковая должна быть сохранена по прежнему, т. е. съ уволокъ по 52 гр., и съ каждаго морга по 2 гроша.

16) Точно такъ же сохранить за старостой право взимать капщизну со всякихъ напитоковъ по 2 злотъ и 15 грошей.

17) Что касается до жидовъ, то опредѣлено: запретить имъ селиться въ Филиповѣ комиссары не могутъ, по неизбѣжю на это специальныхъ привилегій, но въ это же время они считаютъ возможнымъ обязать жидовъ вполнѣ подчиняться юрисдикціи города и нести наравнѣ съ прочими горожанами повинности; запрещаютъ имъ возобновлять синагогу и расширять кладбище, подрывать своей конкуренціей дѣятельность цеховъ.

18) По поводу найденныхъ у Барщевской 13^{1/2} шнурковъ жемчугу, 12 алмазовъ, рѣшено—подвергнуть ее присягѣ—вѣрно ли, что она нашла ихъ

у покойной Витебской воеводицы, а не украдала? Затѣмъ разрѣшается Пузинѣ взять это имущество себѣ.

19) Украденнаго котла у Прусскаго подданнаго воромъ Притыкой и купленнаго Рожанскимъ,—подвергнуть послѣдняго присягѣ, что ему неизвѣстны были подробности этого дѣла; послѣ присяги считать его непричастнымъ этому дѣлу и потребовать у Прусскаго подданнаго возврата за котель 8 тынфовъ.

Что касается до жалобъ войта Пузины на Филиповскихъ мѣщанъ, что они не признають надъ собой его власти, и даже вмѣстѣ съ бургомистромъ, письменно поклялись умертвить его; то комиссары, разобравши это дѣло, постановили: мѣщанамъ учинить присягу, что между ними не было подобнаго заговора и по учиненіи присяги считать ихъ вольными. Въ это же время судъ постановилъ: провѣрить денежную отчетность; послѣ новаго разверстанія земли; предоставить горожанамъ право доискиваться своихъ обидъ на войтѣ. Нѣкоторые лица остались впрочемъ недовольны такими постановленіями.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Septembra wtórego dnia.

Na urządzie ikmci grodzkim Grodzieńskim, przede mną Antonim Tyzenhauzem—podstolim y podstarościm sądowym powiatu Grodzieńskiego, comparendo personaliter sławetny pan Andrzej Czaplicki — burmistrz Filipowski, ten dekret kommissyi ikmci ad acta grodu Grodzieńskiego podał de tenore sequenti:

Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego pierwszego, miesiąca Oktobra czternastego dnia, w sprawie za pięcią aktoratami y żalobami, do nich należącemi, in unum złączonemi, mianowicie: *Za pierwszym* w. imci pana Michała z Kozielska Puzyny—chorążego powiatu Upitskiego, starosty y wóyty Filipowskiego, z imci panem Ludwikiem Daszkiewiczem — intruzorem do miasta y mieszczan Filipowskich, tudzież sławetnymi

panami Kasprem Paszkowskim, Michałem Minkiewiczem, Marcinem Koleyninem, Jerzym Kownackim, Andrzejem Czaplickim, Jakubem Woynowskim—przychodnim, Józefem Żukowskim, Janem Kaziewskim, Piotrem y Pawłem Gosiami, Gabryelem Rożańskim — samym pryncypałem, buntownikiem y motorem, Piotrem Barszczewskim, Tomaszem Andryszykiem, Mateuszem Swickim i Banickim z przedmieścia y wszystkimi burmistrzami, raycami, ławnikami, mieszczanami y przedmieszczanami Filipowskiemi, samymże lepiej wiadomemi y znaiomemi, in uno consilio et conductamine z sobą będącemi; *za drugim* i. w. imci pana Józefa z Dewoyna Solohuba—starosty Sannickiego y woyta Przeroskiego, tudzież imci pana Stanisława Paulukowskiego—namiestnika Przeroskiego, także szlachcica rodowitego Symona Wawrukiewicza — burmistrza

Baykowskiego, Mołodkiewicza, Kraśnickiego y innych rayców, ławników miasta ikmci Przerośli, z imci panem Ludwikiem Daszkiewiczem, do miasta Filipowa intruzorem, do buntów motorem y causatorem, tudzież sławetnymi Piotrem y Pawłem Gosiami, Michałem Mińkiewiczem, Marcinem Koley-ninem, Jerzym Kownackim—burmistrzami, Andrzejem Czaplickim Gmińskim, Józefem Żukowskim, Janem Paziewskim—raycami, Mikołaiem Danilewiczem, Mateuszem Grochowskim—ławnikami, Gabryelem Rożańskim — przychodnim do miasta Filipowa, motorem y buntownikiem, współpryncypa-łem y innemi wszystkimi mieszczanami Fi-lipowskimi buntownikami, tudzież przed-mieszczanami y całym gminem miasta ikmci Filipowa, principaliter Piotrem Barszczew-skim z Jemielistego, Tomaszem Andryszczy-kim z Olszanki, Mateuszem Swickim z Szafranki, Janem Iwanickim z Wolki—ław-nikami, z przedmieściów, y innemi de no-mine et cognomine samyńże wiadomemi y znaiomemi; *za trzecim* ww. ichmć panów Bo-gusława Józefa Massalskiego—stolnika Bra-cławskiego, Wawrzeńca Onufrego Chlewiń-skiego—podstolego Witebskiego, Stanisława Wisłoucha—stolnika Derpskiego, Stanisława Paulukowskiego—namieśnika Przeroskiego, Bartłomieia Samoty, z imci panem Ludwi-kiem Daszkiewiczem, tudzież sławetnemi mieszczanami y przedmieszczanami, et omnis generis ludźmi, imionami y przezwiskami sobie wiadomemi, do buntów, sedycyi przy-sposobionemi, in uno conductamine zostają-cemi, mianowicie: Piotrem y Pawłem Go-siami, Michałem Mińkiewiczem, Marcinem Koley-ninem, Jerzym Kownackim, Andrzej-em Czaplickim, Józefem Żukowskim, Janem Paziewskim, Mikołaiem Danilewiczem, Ma-teuszem Grochowskim, Gabryelem Rożań-skim, do miasta przybyłym y innemi, tak

w mieście Filipowie w powiecie Grodzień-skim, iako y po przedmieściach mieszkają-cemi; *za czwartym* imci pana Ludwika Dasz-kiewicza, tudzież sławetnych panów Kaspra Paszkowskiego — burmistrza, Michała Miń-kiewicza, Marcina Koleynika, Jerzego Kow-nackiego, Andrzeia Czaplickiego, Jakuba Woynowskiego, Jana Kaziewskiego, Gab-ryela Rożańskiego pisarza, Józefa Żukow-skiego, tudzież rayców, ławników y wszyst-kich mieszczan y przedmieszczan miasta ikmci Filipowa z w. imci panem Michałem z Kozielska Puzyną — chorążym Upitskim, starostą y wóytem Filipowskim, tudzież ww. imci panami Bogusławem Massalskim—stol-nikiem Braclawskim, wóytem Wierzbołow-skim, Onufrym Chlewińskim, Stanisławem Wislouchem Bartłomieiem Samotyką—asse-sorami gravaminose decyzyą ferującemi; *za piątym* imci pana Ludwika Daszkiewicza, tudzież sławetnych Kaspra Paszkowskiego—burmistrza, Michała Mińkiewicza, Marcina Koley-nina, Jerzego Kownackiego, Andrzeia Czaplickiego y Jakuba Woynowskiego, Jó-zefa Żukowskiego, Jana Paziewskiego, Jana y Gabryela Rożańskich, Piotra Barszczew-skiego, Tomasza Andruszczyka y wszystkich mieszczan miasta ikmci Filipowa z w. imci panem Michałem z Kozielska Puzyną—cho-rażym Upitskim, starostą y wóytem Fili-powskim, tudzież w. imci panem Józefem z Dewoyna Sołohubem — starostą Sannickim, wóytem Przeroskim, tylko iako panem, a imci panem Stanisławem Paulukowskim—namieśnikiem Przeroskim, Symonem Waw-rukiewiczem — burmistrzem Baykowskim, Mołodkiewiczem. Kraśnickim y innemi ray-cami, ławnikami Przeroskimi, z w. imci pa-nem Bogusławem Massalskim — wóytem Wierzbołowskim imci panem Borychowskim, iako intruzorem do magdeburyi Filipowskiej, Józefem Bagińskim y innemi pomocnikami

nominatim lepiej ichomościom wiadomemi y znaiomemi. W której sprawie my kommissarze dekretem ikmci zadwornym assesorskim w roku immediate przeszłym tysiąc siedmsetnym czterdziestym, miesiąca Nowembra dwudziestego wtórego dnia, w Warszawie ferowanym, ad cognitionem et finalem tey sprawy decisionem naznaczeni w roku terażnieyszym tysiąc siedmsetnym czterdziestym pierwszym, na dniu dwudziestym wtórym Septembris, ad locum loci, do miasta ikmci Filipowa na terminie przez innotescencyę od nas kommissarzów wydane naznaczonym, ziechawszy się, po ufundowaney solita praxi iurydyce, proceder nakazaliśmy.

In procedendo dnia dwudziestego czwartego eiusdem po kontrawersyach in praesentia w. imci pana Puzyny — chorążego Upitskiego, starosty y wóyta Filipowskiego, tudzież ichmciów panów Bogusława Massalskiego — stolnika Brasławskiego, wóyta Wierzbołowskiego y Ludwika Daszkiewicza, także sławetnego magistratu miasta ikmci Filipowa, o łączenie aktoratów et de prioritatem procedowania wnoszonych, ponieważ w tey sprawie mandat pierwiej ex parte miasta Filipowa po w. imci pana Puzynę—starostę y wóyta Filipowskiego, do sądów ikmci assesorskich o wszystkie tegoż miasta preten-sye, iako też y dekreta ad instantiam w. imci pana starosty y wóyta Filipowskiego, na mieszczan Filipowskich ferowanego, iest wyniesiony; zaczym my kommissarze złączywszy wszystkie ad causam praesentem należące aktoraty w samey sprawie insistentem allegowanym statutu prawem w. x. Lit., ażeby primo loco miasto Filipów, secundo w. imé pan starosta y wóyt Filipowski, tertio w. imé pan Sołohub starosta Sannicki y wóyt Przeroski, quarto imé pan Bogusław Massalski—wóyt Wierzbołowski y inni ichmci procedowali, iniunximus, denique wolne miastu

wyniesienie aktoratu po w. imci pana Sołohuba—starosty Sannickiego, wóyta Przeroskiego y po magdeburyą Przeroską concessimus. Interea eodem die iterum po kontrawersyach między w. imci panem starostą y wóytem Filipowskim, przy komportowaniu przez ichmciów aktów mieyskich y pereł drobnych półczternasta sznurków z spisaniem dyamentowym, ze dwunastu kamyków dyamentowych, a między miastem Filipowem przy komportowaniu przez toż miasto praw, przywileiów, tudzież kopii iuramentu, przez obywatelów Filipowskich imci panu Daszkiewiczowi wykonanego doniesionych, ponieważ sąd ikmci zadworny assesorski dekretem w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym, miesiąca Nowembra dwudziestego wtórego, w Warszawie ferowanym, uznawszy comportationem przez w. imci pana starostę y wóyta Filipowskiego, aktów, pereł y kleynotów, a przez miasto praw, przywileiów y iuramentu przez tychże mieszczan, imci panu Daszkiewiczowi wykonanego, ani terminu takowych ab utriusque comportacyi nazaczył, ani iuramentu super fidelem comportationem uznał. Zaczym my kommissarze, żadney ieszcze, tak o komportacyę, iako też o iurament nieczyniąc decyzyi, lecz do finalney rosprawy oną odkładaiać, locationem comportowanych przywileiów, aktów, kopii iuramentu (która ex decisione nostra connotatur) y pereł w kancelaryi naszej uznaliśmy, a oraz tychże aktów liberam exigitationem, tudzież communicationem stronie potrzebuiaćey, pozwalaiąc w samey sprawie dalszy o wszystko proceder wszystkim stronom intimavimus, a in procedendo consentientibus partibus ad actus inquisitionis, calculationis et verificationis przez nas kommissarzów dekretem naznaczonych expediendos accessimus.

A zatym dnia trzydziestego Septembris

po expedyowaney inkwizycyi y kalkulacyi między miastem Filipowem, imci panem Daszkiewiczem a w. imci panem Puzyną—chorążym Upitskim, starostą y wóytem Filipowskim, in tractu zaczynaniacey się werificacyi, po kontrawersyach między tymże w. imci panem Janem Rożańskim idque a parte imci pana Jana Rożańskiego o wysłuchanie przez nas kommissarzów kalkulacyi z intrat różnych, przez tegoż imci pana Rożańskiego perceptowanych, w. imci panu staroście Filipowskiemu należących. A parte vero w. imci pana starosty o nieuznanie przed nami kommissarzami tey kalkulacyi, lecz do iegomości qua pana odesłanie, in praesentia obudwuch stron doniesionych, ponieważ imć pan Jan Rożański, będąc od roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego siódmego, miesiąca Octobra trzydziestego dnia, za namieśnika (iako patuit z instrumentu od w. imci pana starosty imci danego), w starostwie Filipowskim instalowanym, różne na w. imci pana starostę, uti z regestru ręką imci pana Rożańskiego pisanych patuit, perceptowawszy intraty, deinde oddaliwszy się z Filipowa, ani sam do sądów ikmci assessorskich ad deponendum przez siebie calculum w. imci pana starostę Filipowskiego, nec contra w. imć pan starosta Filipowski imci pana Rożańskiego, nie pozwalają się. Na ostatek nec in actoratu, nec in reatu tenże imć pan Rożański w dekrecie ikmci assessorskim znayduie się, per consequens te negotium zdania kalkulacyi do nas kommissarzów remissum być nie mogło y nie iest. Zaczym my kommissarze, insistendo pomentionemu dekretowi ikmci assessorskiemu, continuationem actus in expedienda verificatione, między miastem a wielmożnym imci panem wóytem nakazaliśmy; respektem zaś kalkulacyi przez imci pana Jana Rożańskiego primarium forum według prawa

statutowego przed wielmożnym imci panem chorążym Upitskim, starostą y wóytem Filipowskim, uznawszy tegoż imci pana Jana Rożańskiego pro reponendo calculo do w. imci pana starosty Filipowskiego odesłaliśmy. Interea omnimodam securitatem temuż imci panu Rożańskiemu, zdrowia y fortun obwarowawszy et in casum gravaminis salvam do grodu vigore prawa appellationem reserwowawszy, terminem expediendae eiusmodi calculationis in spatio sześciu dni tu w Filipowie w stancyi w. imci pana starosty y wóyta Filipowskiego naznaczyliśmy. Post haec na dniu dziewiątym Octobris, po kontrawersyach a parte w. imci pana starosty y wóyta Filipowskiego limite kommissyi naszej, a parte vero miasta Filipowa, o kontynuacyą repliki in praesentia obudwuch stron doniesionych, lubo to w. imć pan starosta Filipowski przez kontrawersyą swoją donaszał, że kolegowie nasi ww. ichmość panowie Micuła—podstoli y podstarości sądowy powiatu Grodzieńskiego y Staszewski—skarbnik Upitski, bywszy przytomnemi circa agitationem terażnieyszey kommissyi po expedyowaney inkwizycyi, kalkulacyi y werifikacyi, po wysłuchanych ab utrinque produktach, in tractu zaś zaczętey a parte miasta repliki, po wyiechaniu na wizyą młynów ob legalitatem funkcyi deputackiey do Mińska na dniu wczorayszym oddalili się, consequenter inferebat, że bez przytomności ichmciów actus praesens continuari nie może. Jednak ponieważ dekretom ikmci assessorskim non obstante duorum absentia tę sprawę przytomnym kommissarzom sędzić iniunctum y wszystkie delationum genera tymże dekretom amputata, zaczym my kommissarze, conformując się ad praescriptum tegoż dekretu pretendowaney, a parte w. imci pana starosty Filipowskiego limity nie uznawając, w samey sprawie in ordine continua-

tionis replik proceder nakazaliśmy. Zatym iterum po kontrawersyach a parte w. imci pana starosty Filipowskiego o dopuszczenie od dekretu naszego immediate ferowanego do sądów ikmci zadwornych assessorskich apellacyi, a parte vero miasta o uchylene oney, doniesionych; ponieważ dekretem oczewistym assessorskim toties wspomnionym a definitiva tylko sententia apellatia iest pozwolona. Zaczym my kommissarze praetensam od w. imci pana starosty y wóyta Filipowskiego do sądów ikmci assessorskich appellationem, iako contra obloquentiam dekretu assessorskiego uroszczoną, uchiliwszy, iterum proceder et continuationem negotii demandavimus, in tractu którey kontynuacyi na dniu dziesiątym eiusdem mensis po kontrawersyach a parte w. imci pana starosty y wóyta Filipowskiego, o wizyą y pomiar gruntów, a parte vero miasta o kontynuacyą repliki doniesionych; ponieważ primo requiritur rozsądzienie dokumentów y rozeznanie de natura fundorum,—zaczym my kommissarze, nie czyniąc na tenczas żadney, ani o wizyą, ani o wymiar decyzyi, lecz insistendo dekretem naszym, na dniu wczorayszym ferowanym, continuationem repliki, a parte miasta zaczętey, decrevimus, a zatym na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, ad finalem huius negotii decisionem accedendo, z oczewistey y dostateczney zacząwszy od dnia dwudziestego wtórego Septembra, ad datam praesentem in praesentia w. imci pana Michała Puzyry—chorążego powiatu Upitskiego, starosty y wóyta Filipowskiego, ww. ichmciów panów Bogusława Massalskiego—stolnika Braclawskiego, Wawrzyńca Chlewińskiego—podstolego Witebskiego, Stanisława Wisloucha—stolnika Derptskiego, Stanisława Paulukowskiego ex una parte, ex altera parte imci pana Ludwika Daszkiewicza, tudzież sła-

wetnych panów Kaspra Paszkowskiego—burmistrza, Marcina Koleynina, Michała Mińkiewicza, Jerzego Kownackiego—burmistrzów starey rady, Gabryela Rożańskiego—pisarza, Andrzeia Czaplickiego, Jakuba Andryszczyka, Piotra Barszczewskiego, Mateusza Swiczki, ławników z przedmieściów, Jana Pazewskiego, Piotra Gosiewskiego, Symona Remiszewskiego, Stefana Podbilskiego—rayców post expeditam przez nas kommissarzów inquisitionum calculationem, na wielu continuationis terminach między wszystkimi stronami wnoszoney kontrawersyi, my kommissarze, iako w sprawie distinctas cathogorias mającey, distinctim na każdy punkt nasze ferujemy iudicata, et quidem: *Primo*. Co do kategoryi o przywileie miasta Filipowa na prawo magdeburskie y inne prerogatywy, wolności, nadania służycey, ponieważ to sądowi naszemu z produkowanych a parte miasta ikmci Filipowa przywileiów approbacyinych, konfirmacyinych patecice demonstratum, iż nayiaśnieyszy król iegomość Zygmunt August, chcąc ad meliorem ordinem miasto Filipów przyprowadzić et ad publicum emolumentum sposobnieysze uczynić, temuż miastu ikmci osobliwszym listem przywileiem swoim sub actu roku tysiąc pięćset siedmdziesiątego, miesiąca Septembra ósmego dnia datowanym, ius magdeburgicum, alias prawo niemieckie perpetuis temporibus nadał, a od wszelkich innych praw polskich, Litewskich, ziemskich y grodzkich, zwyczajów pospolitych, któreby kolwiek tylko prawu magdeburskiemu obesse mogły, wyzwolił, osobliwie tychże obywatelów Filipowskich, iako iuż iednemu prawu magdeburskiemu podległych, od wszelkich zwierzchności władzy, dependencyi woiewodów, kasztelanów, leśniczych, sędziów, podsędków et cuiuscunque tituli urzędników, in omnibus actionibus civilibus et criminalibus maioris

et minoris importacyi sprawach exemit ea methodo, że obywatele miasta Filipowa w żadnym innym sądzie citari et respondere nie powinni, tylko przed wóytem tegoż miasta Filipowa, od nayiaśnieyszych królów legitime instalowanych y przed burmistrzem e medio tychże mieszczan według zwyczaiu innych miast w. x. Lit. obranym y postanowionym, prawem nie innym iedno magdeburskim; zatym tenże nayiaśnieyszy król imé Zygnónt August, na świadectwo iaśnieysze in insigne, to iest, namienionemu miastu Filipowi, Raka nadawszy distinguendo iurydykeyą wóytowską od burmistrzowskiej, a burmistrzowską od wóytowskiej, przed wóytem y ławnikami w sprawach kryminalnych, iako to: o złodzieystwo, mężobóystwo, rany, pożogę y inne występki złośliwe intentowanych; przed burmistrzami zaś y radcami w sprawach cywilnych, urzędowi burmistrzowskiemu i radzieckiemu należących, universali titulo tych wszystkich, które tylko w łacińskim ięzyku civiles zowią się, obywatelom miasta Filipowa y postronnym ludziom in eadem civitate naydującym się, sądzić się y rozprawować się nakazał, eoque intuitu wóytowi z ławnikami, a burmistrzowi z radcami, w przerzeczonym mieście Filipowie, modo et tempore debito ustanowionym, omnes causas et negotia sądowi ich competentia słuchać, recognoscować, uznawać, sądzić, wskazywać y karać według processu y preskrypcyi prawa magdeburskiego in virtute et robore przywileiu swego pozwolił, a in quantum by kto wyroku przerzeczonych rad y urzędników mieyskich, to iest, wóyta z ławnikami y burmistrza z radcami, gravamen sentiret, liberam appellationem od dekretów y wskazów ich przed sąd dzierzawcy Filipowskiego (który takóž nie inaczey tylko secundum ius magdeburgicum sądzić tenetur) similiter a gravaminose iudicato dzierzawcy

Filipowskiego liberam appellationem do siebie, króla y do sądu swego rezerwował. Interea na urząd burmistrzowski, ażeby miasto Filipów ludzi pobożnych, prawa magdeburskiego świadomych, w tymże mieście dobrze osiadłych, idque cztery osoby pospolitego człowieka obierali, a post electionem dzierzawcy Filipowskiemu praesentowali, okazowali, a dzierzawca Filipowski mocą królewską iednego ze czterech elektów na urząd burmistrzowski potwierdził y konfirmował, iniunxit w tymże przywileiu król iegomość Zygmunt August munus wóytowstwa Filipowskiego, ad distributivam iustitiam suam ze wszelkim używaniem y obchodzeniem zwykłym wóytowskim excipowawszy, że do tegoż wóytowstwa nie więcey gruntów we włokach, tylko dwie włoki należą, expressit. Nadto tymże kupcom, rzemieślnikom, mieszczanom, przedmieszczanom Filipowskim maiores ieszcze de liberali dextra praestando gratias iarmarki trzy doroczne wolne, to iest, pierwszy na świątki, wtóry na dzień Wniebowzięcia Panny Maryi, trzeci na święty Marcin, a tygodniowe targi w każdym tygodniu w dzień poniedziałkowy ustanowił; które to iarmarki y targi, ażeby confluxu populi et numerosa frequentia ludzi odprawowane były, wszystkim wobec y każdemu zosobna kupcom, furmanom, karczmarzom y wszelakiego stanu ludziom, przekupniom, rzemieślnikom, mieszczanom, sielanom do miasta Filipowa na dni y czasy iarmarków dorocznych y targów pospolitych determinowana ze wszystkimi towarami y rzeczy przedaźnemi iakim-kolwiek imieniem nazwanemi przychodzić, przyjeżdżać, towary y rzeczy swoje wykładać, przedawać, kupować, zamieniać, commertiae y handle ze wszystkimi osobami, zkaždy kolwiek tylko przybyli, sprawować, omnimodam dał facultatem. In super eodem privilegio beczkę mier-

na, we cztery korce miary Krakowskiej, ku mierzeniu zboża w mieście Filipowie designando, targowe mięsne, także od wszelakich rzeczy przedaźnych y kupł należące, w każdy poniedziałek od ludzi tylko postronnych, na targ z towarami przybyłych, do skarbu swego nazaczył, a zaś mieszczan, przedmieszczan Filipowskich, ab hoc censu targowego y pomiernego perpetuis temporibus liberos mieć chciał. Pro residuo także nayiaśniejszy Żygmunt August miastu Filipowi y obywatelom iego wszystkie grunta mieyskie we włokach, siedliskach, ogrodach, morgach, zaściankach, sianożęciach y lasach, tak iako przez rewizorów królewskich nadane, wydzielone y rozmierzone były, approbował. In ulteriori temporis tractu nie-szczęśliwe w oyczyźnie successerunt rewolucye, miasto Filipów ad ultimam przyszło desolationem, które król iegomość Michał, ruinis et ruderibus vindinkuiąc, zachęcając obywatelów do przyięcia osiadłości, przywileie miastu Filipowskiemu, od antecessorów swoich konferowane, osobliwym przywileiem sub actu roku tysiąc sześćset siedmdziesiątego, Marca dwudziestego dziewiątego dnia konfirmował, grunta mieyskie circa inviolabilem possessionem tegoż miasta zachował, od płacenia gumienego, ogrodnego, prętowego, łoiowego, wolnemi uczynił. Quibus peractis król imć Jan trzeci, na tron polski succedendo, mając przywilej króla Żygmunta Augusta, miastu Filipowskiemu służący, sobie od tegoż miasta presentowany, in omnibus punctis, clausulis et paragraphis w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmym, Septembra czwartego dnia confirmavit. Similiter król iegomość August wtóry, chcąc sub felici regimine suo felices reddere cives, nie tylko przywileie antecessorów swoich, miastu Filipowi indulgentissime nadane, w roku tysiąc siedmsetnym dziesiątym,

Marca wtórego dnia, przez osobliwy przywilej stwierdził, oraz mieszczan tychże Filipowskich, także od płacenia gumienego, siedlicznego, prętowego, ogrodnego uwolnił, Na ostatek król iegomość terażniejszy, August trzeci, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmsetnym czterdziestym, miesiąca Oktobra siedmnastego dnia, seorsivo suo privilegio wszystkie nadania, prawa, wolności, swobody, od nayiaśniejszych przodków swoich, miastu Filipowskiemu dane, umocnił, renowował, tudzież iarmark wolny trzydniowy, na święty Mateusz, corocznie ku obchodzeniu determinowawszy, regia liberalitate et autoritate nadał. Zaczyn my kommissarze, desuper wyrażonym przywileiom, miastu ikmci Filipowi liberaliter et gratiose od nayiaśniejszych królów polskich nadanym, inhaerendo, przy wolnościach, swobodach, prerogatywach, nadaniach, w tychże przywileiach wyrażonych, a praecipue przy prawie magdeburskim od nayiaśniejszego króla imci Żygmunta Augusta ustanowionym, miasto Filipów y obywatelów onego konserwuiemy, a od wszelkich innych praw polskich, Litewskich, ziemskich, grodzkich, zwyczajów pospolitych, któreby-kolwiek tylko prawu magdeburskiemu praeiudicium inferre mogły, osobliwie od wszelakiey zwierzchności, dependencyi władzy wojewodów, kasztelanów, sędziów y iakiego-kolwiek tytułu urzędników, we wszystkich sprawach cywilnych, kryminalnych, wielkiej y małej importancyi, wyzwolamy, a tylko iednemu prawu magdeburskiemu, tot privilegiis roborowanemu, podległemi, czyniemy y deklaruiemy, ad obloquentiam których przywileiów miasto Filipowskie na urząd burmistrzowski ludzi poboźnych prawa magdeburskiego świadomych, w tymże mieście dobrze osiadłych, to iest: cztery osoby z pospólstwa obierać, a po obraniu imci panu staroście Filipow-

skiemu praesentować, a imé pan starosta Filipowski, iednego ze czterech electów konfirmować, approbować, a od konfirmacyi żadney płacy nie brać, nie pretendować tenebitur. A zatym distingwuiąc iuryzdykcyą wóytowską od burmistrzowskiey, przed wóytem y ławnikami w sprawach kryminalnych excessowych, które-kolwiek w łacińskim ięzyku criminales zowią się, przed burmistrzem y radcami w sprawach cywilnych, które-kolwiek tylko w łacińskim ięzyku civiles causae vocantur obywatelom miasta Filipowa, forum naznaczamy y desygnuemy eoque respectu, ażeby w. imé pan wóyt y ławnicy do spraw cywilnych, burmistrze y radce do spraw kryminalnych nie należeli, onych przed sąd swóy ad invicem nie przypuszczali, ale burmistrz y radce sprawę kryminalną do w. imci pana wóyta y ławników, wielmożny imé pan wóyt y ławnicy sprawę cywilną do burmistrza y radców odsyłali, konvulsyi żadney inter iurisdictiones suas nie czynili, owszem iuxta exigentiam sprawiedliwości et praescriptum prawa magdeburskiego, nec non moderni iudicati, wyrok swóy ferowali, win żadnych, supra valorem sprawy nie brali y nie uzurpowali, stronom apelluiącym appellacyi, ubi de iure competit, idque burmistrz y radce do w. imci pana starosty Filipowskiego, nie tamowali, a imé pan starosta Filipowski takowe sprawy, które a iudicato seu officio Filipoviensi przed sąd imci via apellationis devolvuntur, ażeby sam in persona sua sądził na mieyscu swoim iako subdelegandi potestatem nie mającey, nikogo nie zasadzał, partibus gravamen sentientibus apellationem do sądów ikmci assessorskich, tak w sprawach apellacyinych, iako też woytowskich interponere nie bronil, post apellationem tychże dekretów swoich do exekucyi nie przyprowadzał, wskazami y winami nad prawo y

ważność samey rzeczy nie agrawował, w sprawach wszelakich nie idąc via facti terminem prawnym sądził y prozekwował, in dispositiones magistratu, a se independentes nie wtrącał się, a magistrat w tych circumstancjach, które concernunt wiadomość imci pana wóyta z tymże imci panem wóytem komportował się, nakazuujemy. Similiter tymże mieszczanom Filipowskim iarmarki trzy wolne, idque, pierwszy na Świątki, drugi na Wniebowzięcie Panny Maryi, trzeci na święty Marcin, vigore przywileiu króla imci Zygmunta Augusta, seorsive czwarty iarmark na święty Mateusz vigore przywileiu nayiaśniejszego króla iegomości Augusta trzeciego, pana naszego miłościwego, obchodzić, odprawować, osobliwie targi każdego tygodnia w każdy poniedziałek miewać intymujemy; a za przywileiem króla imci Zygmunta Augusta, supra wyrażonym, targowe co tydzień w dzień poniedziałkowy, do skarbu ikmci należące, tylko od przyjeżdżających ludu postronnych, a nie od mieszczan y przedmieszczan Filipowskich, iest opisane, zaczym ażeby w. imé pan starosta Filipowski y namieśnicy iegomości, non excedendo extra spheram tegoż przywileiu, targowe tylko w dzień poniedziałkowy y to od ludzi przyjezdnych, a nie od mieszczan y przedmieszczan do skarbu starościńskiego odbierali, sub tempus zaś iarmarków żadnych exakeyi, tak w. imé pan starosta y namieśnicy imci, iako też mieszczanie, nie czynili, iarmarkowego żadnego, ponieważ przywileiem, ani starości, ani miastu nie iest pozwolono, nie uzurpowali, ludziom per suas exactiones wstrętu nie czynili, winami żadnemi nie obciążali, demandamus; praecipue tychże mieszczan Filipowskich, ab onere płacenia prętowego, siedlicznego, gumnicznego, ogrodnego, loiowego, wypustnego, iako przywileiami nayiaśniejszych

królów ichmci Michała y Augusta wtórego uwolnionych, uwalniamy, podobnym sposobem y wszystkie dalsze axactionum genera, iako to: kwitowe od czynszów, świąteczne alias kolędy y włóczebne, podwod branie, na tłokę pędzenie, rynkowe et his similes abusus znaszamy, abrogujemy, y ażeby nigdy praktykowane niebyły, waruemy. Quod attinet zaś questyie o wóytowstwo Filipowskie in puncto, ieżeli zaiedno z starostwem Filipowskim in uno subiecto ma subsistere uroszczoney, lubo to mieszczanie Filipowscy ex ratione zachowaney od wóyta do starosty Filipowskiego w przywileiu Żygmunta Augusta apellacyi, że starostwo z wóytowstwem Filipowskim są incompatibilia y u iednego possesora haerere nie mogą, donosili, iednak ponieważ ex eodem privilegio Zygmunta Augusta innotescit, że wóytowstwo Filipowskie nie iuż nobili personae, ale mieszczaninowi natenczas miało być dawane eoque intuitu apellacya od wóyta do starosty, tanquam a minori ad maius subtelium, to iest, od mieszczanina, do szlachcica zachowana, ad interim ponieważ nayiaśniejszy król iegomości Jan Kazimierz, w roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt siódmym, miesiąca Maia pierwszego dnia, wóytowstwo Filipowskie post decessum Jana Szyptyki, mieszczanina, wóyta Filipowskiego, imci panu Kazimierzowi Snarskiemu, pierwszemu ex ordine nobilitatis wóytowi Filipowskiemu konferował et non interrupta przez tyle dawności serie następujący królowie ichmci polscy też wóytowstwo Filipowskie do stanu szlacheckiego przywileiami swemi przeniesli, a zatym eo ipso apellacya od wóyta do starosty, tanquam a pari ad parem cessare powinna, a lubo dopuszczona bywała, iednak ponieważ to magis abusive, a niżeli legitime (ex quo szlachcic szlachcica sądzić, przesądzać, zwłaszcza prawem magde-

burskim nie może) practicatum, —zaczym my kommissarze ex ratione teyże apellacyi za nastaniem wóyta szlachcica, ipso facto ustaley, incompatibilitatem starostwa z wóytowstwem non censendo, tak przy starostwie, iako y przy wóytowstwie w. imci pana starostę Filipowskiego zachowuiemy hoc praecustodito, ażeby imć pan starosta Filipowski recompensam odeszłego od mieszczan wóytowstwa za funkcją lantwóytowstwa obywatela miasta Filipowa, człowieka bogoboynego, w tymże mieście dobrze osiadłego y nierotowanego, na mieyscu swoim ustanowił, który że nie wprzód w ławicy wóytowskiej ma zasiadać, aż pierwey solita forma iurament na landwóytowstwo wykona, waruemy. A że w miastach iurata obywatelów fides wiele ad integritatem tychże miast pomaga, zaczym ażeby y wszyscy mieszczanie Filipowscy, tak ci, który w mieście mieszkaiąc dotąd na mieyskie nie przysięgali, iako też ci, którzy de novo osiadłość przyjmować będą, super ius civitatense rotą w prawie magdeburskim wyrażoną iuramentowali; takóž ażeby pisarze mieyskie y wóytowskie super functiones suas legitime administrandęs iuramenta wykonywali, archiwa sobie konfidowane konserwowali, akta tak dawniejsze, iako y za pisarstwa swego porządne mieli, one proprio sumptu oprawowali, cavemus. *Co do drugiey kategorii,* o grunta ab antiquo miastu Filipowi nadane tudzież o włoki wóytowskie. Ponieważ przywiley króla iegomości Stefana, pod datą roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dziesiątego dnia będącey, a parte miasta ikmci Filipowa vidimatim prezentowany na starostwo Filipowskie ichmościom panom Krzysztofowi y Malgorzacie Morsztynom dany, edocet, że do miasta Filipowa z pierwszey pomiary włok sto dwadzieścia, z posłedniey pomiary włok trzydzie-

ście sześć in numerosum włok sto pięćdziesiąt sześć nadano; przywilej zaś króla imci Michała sub actu roku tysiąc sześćset siedmdziesiątego, miesiąca Marca dwudziestego dziewiątego dnia datowany, miastu ikmci Filipowi służący, in authentico produkowany, quantitate włok stu pięćdziesiąt sześciu, tak wszęsz, iako y wzdłuż temuż miastu Filipowi należących, specyfikuje, na ostatek przywilej konfirmacyiny króla iegomości Augusta wtórego, pod datą roku tysiąc siedmset dziesiątego, Marca wtórego dnia znajdujący się, włok sto pięćdziesiąt sześć y morgów dwieście pięćdziesiąt dziewięć, miastu Filipowi (intuitu pomiary przez rewizorów, ex brachio króla iegomości Stefana naznaczonych, w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt ósmym czynioney) konfirmuje, a te wszystkie pomiary, de super wyrażone, per iniuriam temporum zaginęły y u żadney strony nie znajdowały się, consequentur, która ex praemissis quantitibus włok y morgów miastu należy, y jeżeli wyż wyrażony mieyskich gruntów komput includunt dwie włoki y cztery morgi wóytowskie, przywileiem nayiaśnieyszich królów, Zygmunta Augusta y Augusta wtórego opisane, similiter jeżeli includuntur place te, na których miasto Filipów y cztery przedmieścia: Jemieliście, Olszanka, Wolka y Szafranka zabudowane są, doysć y sądzić bez pomiary nie można, zaczyn my kommissarze discordantibus inter se privilegiis, dostateczney z dokumentów nie mając illucyacyi, ad investigandum rei veritatem pomiare uznaiemy, na expedyowanie którey ex parte w. imci pana starosty Filipowskiego, w. imci pana Andrzeia Szaniawskiego—skarbnika Upitskiego, ex parte miasta ikmci Filipowa w. imci pana Dominika Sopoćka—czesznika Grodzieńskiego, kolegów naszych, zgodnie od stron podanych przy przysięgłym mierniczym naznaczamy y determi-

nuiemy. Którzy to w. ichmościowie panowie kolegowie nasi za wyprowadzeniem siebie mutuo partium sumptu, praeviis innotescentiis, do miasta ikmości Filipowa y przedmieściów wyż wyrażonych należących pomiare uczynić, z którey pomiary, czy to pokaże się, że do miasta Filipowa tylko włok sto pięćdziesiąt sześć simpliciter, według przywileju króla imci Stefana, czy to włok sto pięćdziesiąt sześć, tak wszęsz, iako y wzdłuż według przywileju króla iegomości Michała, czy to na ostatek włok sto pięćdziesiąt sześć y morgów dwieście pięćdziesiąt dziewięć, według przywileju króla iegomości Augusta wtórego należy, totidem miastu wydzielić; similiter, jeżeli praemissa quantitas gruntów mieyskich inclusive z temi placami, na których miasto Filipów y cztery przedmieścia onego haerent, item inclusive z dwuma włokami y czterma morgami wóytowskiemi naydować się będzie, też place pod miasto y przedmieście podeszłe, tudzież włoki y morgi wóytowskie w przerzeczony komput przywilejami inkludować, opisany jeżeli exclusive wymierzyć dislimitatią y dymensią dostateczną udzilać, włoki y morgi wóytowskie od włok y morgów mieyskich oddzielić, oddzieliwszy mieyskie do aktorstwa y possessyi miasta, wóytowskie do possessyi w. imci pana woyta podać, situationem tychże włok wóytowskich, na którym przed tym mieyscu były, iak naypilniey inwestygować, kopce, znaki cum perfecta dislimitatione gruntów mieyskich od starościńskich, starościńskich od mieyskich wysypać, grunta mieyskie, które poniżey za dokumentami imci panu starościu adiudicabuntur, temuż imci panu starościu exdywidować, które do miasta incorporabuntur, miastu incorporować et quam exactissime, omni habita animadversione, hunc actum pomiary expedyować, tenebuntur. Interea, ponieważ w mieście Filipowie

wiele gruntów y placów in sterili gleba absque ullo emolumento miastu odłogiem leżą, zacyzmy, ażeby takowe grunta magistrat ludzom osiadłości szukaiącym pozwalał, zawodził, a imć pan starosta y wóyt Filipowski, także magistrat, ażeby od tychże ludzi solucyi żadnych titulo wkupnego nie wymagał, decernimus. *Co do trzeciej kategorii* o siedm włok, na bakalarza nadanych. Ponieważ król iegomości Stefan, bacząc że plurimum interest, ut iuventus bonis moribus imbuatur, osobliwym przywileiem swoim, w roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt piątym, Maia dwudziestego ósmego datowanym, dla erudycyi, exercytacyi y nauki młodzi Filipowskiey, pro sustentatione bakalarza siedm włok gruntu królewskiego, między wioską Moscholowo a wioską Zulmatowo sytuowanych, perpetuis temporibus praevio consensu starosty Filipowskiego nadał, cum ea cautione, ażeby usus et fructus z onych percepti ani na starostę, ani na miasto nie szły, ale solummodo na bakalarza y na wybudowanie szkoły y luboby per aliquod temporis spatium bakalarza nie było, nihilominus wszystkie de praedictis laneis proventa bakalarzowi, któryby de novo introduceretur, oddane et in toto wrócone być miały, tenże nayiasniejszy król Stefan, elekcyą bakalarza przy pospółstwie zostawiszcy, że obywatele miasta Filipowa na tę funkcyę osoby cztery uczone, pobożne, ad officium bakalarstwa sposobne obierać, po obraniu starościę prezentować, a starosta, quem magis idoneum viderit, approbować, konfirmować powinien, tymże przywileiem swoim, supra de data et actu wyrażonym, warował,—zacyzmy my kommisarze wyż wyrażone siedm włok, iako na bakalarza od nayiasniejszego króla iegomości Stefana nadane, na bakalarza miastu przysądzamy, ab omni onere civitatensi, a praecipue od

czynszu y hyberny uwalniamy, y ażeby miasto Filipów usus et fructus z tych włok nie iuż na prywatne iakie interesa, ale na wybudowanie szkoły, alias domu bakalarzowi, deinde na zapłatę temuż bakalarzowi obracało, tudzież ad normam tegoż przywileiu na funkcyą bakalarstwa cztery osoby, nauką y pobożnością zalecone, obierali, obrawszy imci panu starościę pro confirmatione podawali, a imć pan starosta, ażeby także iednego ze czterech na tę funkcyą instalował, autoryzował et sine ulla accommodatione praetensione konfirmował, similiter ażeby bakalarz pro munere suo młodzi mieyską nauczał, edukował, sub relegatione onego przez w. imci pana starostę y magistrat ab officio, praescribimus, denique dla wydzielenia pomienionych siedmiu włok miastu Filipowi na bakalarza, seorsive iure nadanych, do wymiaru odkładamy. *Co do czwartey kategorii*: O włoki, przywileiem Zygmunta trzeciego ab oneribus civitatensibus et ab iurisdictione dworu Czostkowskiego w roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt dziewiątym, Januaryi dziewiętnastego dnia, imci panu Krzysztofowi Morsztynowi—starościę na onczas Filipowskiemu nadane, item przywileiem króla imci Jana-Kazimierza w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt wtórym, Maia dwudziestego trzeciego dnia, imci panu Alexandrowi Massalskiemu konferowane, także o młyn ze stawem przy mieście Filipowskim, od szlachetnego pana Walentego Kulakowskiego, imci p. Alexandrowi Buchowieckiemu — podkomorzemu Grodzieńskiemu, starościę na ówczas Filipowskiemu, z włokami dwiema y czterma morgami mierniczemi za konsensem króla iegomości Władysława czwartego cedowane. Ponieważ to sądowi naszemu z przywileiu króla imci Michała poddało roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, Nowembra dziewiętnastego dnia

będącego, imci panu Janowi Kazimierzowi i Annie Dorocie Kierdeiom — małżonkom, marszałkom Grodzieńskim służącego, innotuit: iż pomienieni ichmość panowie Kierdeio-
wie, praedicta bona legitimis possessoribus zapłaciwszy, pacifica fruebantur possessione, a za-
tym król iegoomość Michał, mając w osobliwym respekcie magna merita imci Kazimierza Kierdeia, przywileiem swoim sub actu roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, No-
wembra dziewiętnastego w Krakowie datowanym, coram iudicio nostro vidimatim presentowanym, pomienione grunta, place przez antecessorów swoich libertowane, imci panu Krzysztofowi Morsztynowi y imci panu Alexandrowi Massalskiemu przed tym nadane, z młynem y stawem od pana Walentego Kulakowskiego, przez imci pana Alexandra Buchowieckiego nabytym y ze wszystkimi przynależnościami, osobliwie plac Szeputowski, w mieście Filipowie w samym rynku sytuowany, ad haec przydawszy, ex munificencia regia w teyże dzierzawie włoki Motulskie, przez woyny Szwedzkie y Pruskie steriliter próżno leżące, temuż imci panu Kierdeiovi z królewskich w wieczyste zamienił, ab iurisdictione dworu Czostkowskiego, placenia czynszu y wszelkich powinności libertował, a pod iurydykcyą ziemską Grodzieńską podał; wiele zaś gruntów Morsztynowi y Massalskiemu libertowanych y nadanych było, tenże król iegoomość Michał nie wyraził, ale do przywileiów króla Zygmunta trzeciego y Jana Kazimierza referował się, które od stron przed nami produkowane nie były, post haec też grunta, praevio consensu omnium ordinum rei publicae konstytucyą roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzeciego, imci panu Kazimierzowi Kierdeiovi approbowane zostały, in virtute którey konstytucyi, gdy imci pan Jan Kazimierz Kierdey—marszałek Grodzieński, Morsztynowszczyznę, Massal-

szczyznę włoki dwie y cztery morgi miernicze w swoim possidebat dzierzaniu, miasto Filipów to sobie pro iniuria inputando do sądów ikmci assessorskich, o zabranie półczternastu włok gruntów ziemskich adcitavit, za którą adcytacyą sąd iego królewskiey mości assessorski o półczternasta, włoki przez miasto pretendowanych, iako też o dalsze grunta y pretensye kommissyą dekretem swoim, sub actu roku tysiąc sześćset ośmdziesiątego, Februaryi ósmego dnia ferowanym, ad praesens vidimatim coram iudicio nostro produkowanym uznał, która kommissya, iezeli effectum wzięła, nullo authentico documento, prócz kopii sądowi naszemu prezentowaney, non probatum; interea przerzeczone dobra, per constitutionem ab oneribus libertowane imci panu Władysławowi Kierdeiovi — chorążemu Grodzieńskiemu, iure succesivo cesserunt, a zaś od imci pana Kierdeia—chorążego Grodzieńskiego, ieymci pannie Katarzynie Rudominownie Władysławowey Kierdeiovey, żonie, dostały się; a zatym ieymość pani Katarzyna Rudominowna, primi voti Władysławowa Kierdeiova, secundi Alexandrowa Ogińska—starościna Uświacka, prawem zastawnym, w roku tysiąc siedmsetnym piętnastym, Apryla dwudziestego trzeciego dnia danym, eodem anno Augusta dziewiątego w trybunale przyznany gruntu Morsztynowskiego włok ośm, folwark nazwany Rospudy, z ieziozem Rospudą, folwark Massalszczyznę, grunta nazwane miernicze Kulakowskie, włok dwie y morgów cztery z młynem, stawem przy mieście Filipowie będącym, plac Szeputowski, w rynku miasta Filipowa sytanowany w imci panu Krzysztofowi Dominikowi Puzynie—staroście na ówczas Filipowskiemu, oycowi procederuiącego imci pana chorążego Upitskiego, terażniejszego sta-

rosty y wóyta Filipowskiego invadiowała, po którym tenże imé pan starosta Filipowski naturalnym prawem possyduie. Zaczym my kommissarze, stosując się do przywileiu króla imci Michała, pod datą roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, Nowembra dziewiętnastego będącego, grunta, place, quondam przez króla imci Zygmunta trzeciego y króla imci Jana Kazimierza, imci panu Krzysztofowi Morsztynowi y Alexandrowi Massalskiemu nadane, z młynem, stawem, Kułakowszczyzna nazwanym, y ze wszystkimi do niego przynależnościami, dwie włoki miernicze y cztery morgi, osobliwie plac Szeputowski, w mieście Filipowie, w samym rynku sytuowany, ad haec włoki Mortalskie za ziemskie, ad onus civitatense nie należące, ale iurisdictione terrestri podległe uznawszy, od wszelkich ciężarów mieyskich uwolniwszy, circa hipotecariam possessionem w. imci pana starostę ośmiu wlok Morsztynowszczyzny, folwarku Massalszczyzny, miernicznych wlok dwóch y morgów czterech, z młynem, stawem przy mieście Filipowie będącym, tudzież placu Szeputowskiego vigore prawa zastawnego, inviolabiliter zachowujemy, które grunta idque Morsztynowszczyzna, Massalszczyzna, dwie włoki miernicze y cztery morgi, in quantum by czasu pomiary pokazały by się, być od miasta odłączone, a ichmościom panom Kierdeiom nadane, ażeby w. ichmość panowie kolegowie nasi, ad hunc actum destynowani, ex quantitate wlok mieyskich potracili y osobliwym ograniczeniem w. imci panu staroście Filipowskiemu obwarowali; a iezeliby się dawne ograniczenie pokazało, one renowowali, a w. ichmć panowie starostowie Filipowscy, ad probandam quantitate Morsztynowszczyzny, Massalszczyzny przywileiy króla imci Zygmunta trzeciego, sub actu roku tysiąc pięćset osmdziesiąt

dziewiątego, Januaryi dziewiętnastego, imci panu Krzysztofowi Morsztynowi similiter przywileiy króla iegomości Jana Kazimierza, pod datą roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca Maia dwudziestego trzeciego, imci panu Alexandrowi Massalskiemu służący, ex actis metryki w. x. Lit. wyięli, sub tempus wymiary z onemi stawali iniungimus. Co zaś do Rospudów, ponieważ sądowi naszemu innotuit, iż grunta Rospudy dwoiakie iednym imieniem nazwane reperiantur, idque iedne morgi Rospuda w instrumencie plenipotencyinym od zeszłego w. imci Krzystofa Dominika Puzyny—starosty, wóyta Filipowskiego, post woiewody Mściławskiego, panu Wawrzeńcowi Buczyńskiemu, w roku tysiąc siedmsetnym piętnastym, Apryla dwudziestego szóstego dnia danym, wyrażone, drugie zaś Rospudy alias folwark y iezioro w prawie zastawnym temuż i. w. imci panu Krzystofowi Dominikowi Puzynie — woiewodzie Mściławskiemu, od w. ieymci pani Katarzyny Rudominówny Alexandrowey Ogińskiej—starościeiny Uświatskiej, bywszey Władysławowey Kierdeio-wey—chorążyney Grodzieńskiej, danym, sub actu roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia będącym, w trybunale przyznanym y specyfikowane. Zaczym my kommissarze, tanquam o dobra seorsivi iuris seorsive decernendo, pierwsze Rospudy; alias morgi, ponieważ iure mieyskie zwyż wyrażonego instrumentu plenipotencyinego być pokazały się y za one czynsz sobie qua staroście należący, w. imé pan Krzysztof Puzyna—oyciec imci pana starosty pro persoluto przyjmował, aktorstwa zaś na one żadnego nie miał, consequenter y procederuiący imé pan starosta Filipowski nie ma, zaczym my kommissarze też morgi Rospudy za mieyskie uznawszy, ad possessionem miasta przywra-

camy. Interea drugie Rospudy, alias folwark y iezioro, ponieważ w. imci p. Krzysztofowi Dominikowi Puzynie — woiewodzie Mścislawskiemu, od w. ieymci pani Ogińskiej—starościney Uświatskiej prawem zastawnym za ziemskie onerowane od miasta Filipowa, że iure terrestri gaudent, iże razem z włokami Morsztynowskiemi libertowane zostały, nienegowane, owszem że też same są, co y Massalszczyzna afirmowane,—zaczynamy my komissarze też Rospudy za ziemskie censendo, przy zastawney posesyi w. imci pana starosty relinquimus, a respektem quantitatis wiele Rospudy ziemskie maia gruntu, a wiele mieyskie do pomiaru reficimus. *Co do piątej kategorii,* o folwark Paulukowszczyzna alias Mroczkowszczyzna nazwany. Ponieważ sądów naszymu luculenter innotuit, iż król imć Zygmunt August ieszcze ante unionem w roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt ósmym, folwark Paulukowszczyznę, in quantitate włok dwóch będącą, od starostwa Filipowskiego odłączywszy, ichmościom panom Gumińskim nadał, który folwark potym od ichmościów panów Gumińskich imci xiędzu Zawistowskiemu, od imci xiędza Zawistowskiego imci panu Pawłowi Wierzbowskiemu, wóytowi Przeroskiemu, dostał się, a zatym imć pan Paweł Wierzbowski, wóyt Przeroski, na przerzeczoną Paulukowszczyznę, przywilej confirmationis, w roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt siódmym, in personam suam otrzymał y list rewizorski obiezdny temuż imci panu Wierzbowskiemu, cum specificatione granic służący, naydował się; w dalszym czasie przeciągu folwark Paulukowszczyzna, po różnych possessorach chodząc, od imci pana Wierzbowskiego imci panu Faszczy, od iego mości pana Faszczy iego mości xiędzu Badowskiemu, similiter od iego mości xiędza Badowskiego ieymości pani Barbarze Szym-

borskiej, item od ieymości pani Barbarze Szymborskiej imci panu Zalewskiemu, od imci pana Zalewskiego imci panu Osieńskiemu — staroście Przeroskiemu, denique od imci pana Osieńskiego imci panu Ruckiemu, naostatek od imci pana Ruckiego imci panu Bohdanowi Cielickiemu przedany został, stante qua possessione imci pana Bohdana Cielickiego, za nastąpieniem w oyczyźnie rewolucyi, w roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt szóstym, woysko Szwedzkie folwark Paulukowszczyznę zrabowało, wszystkie przywileje, nadania iuris possessionis dokumenta zabrała, eoque intuitu imć pan Bohdan Cielicki registr tychże dokumentów, przez Szwedów zabranych spisawszy i w onym specificie na też Paulukowszczyznę przywilej króla Zygmunta Augusta, sub actu roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt ósmego ichmościom pp. Gumińskim, seorsive przywilej króla Zygmunta trzeciego, sub actu roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt siódmego, imci panu Pawłowi Wierzbowskiemu służące, wyraziwszy, proces eodem anno, miesiąca Apryla szesnastego dnia, coram actis Filipoviensibus zaniósł, in ulteriori temporis tractu, to iest, w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt pierwszym miesiąca Februaryi dwudziestego piątego dnia imci panowie Bohdan y Anna Gombelowna Cieliccy, małżonkowie, też Paulukowszczyznę, to iest włok dwie, w powiecie Grodzieńskim, między gruntami y folwarkami z iedney strony imci xiędza plebana Filipowskiego, z drugiey strony imci xiędza Przeroskiego, końcem włok Motulskich sytuowane, imci panu Gabryelowi y Annie Borygentreychom za złotych dwieście pięćdziesiąt, prawem wieczystym przedali y takowe prawo swoje w roku tymże, miesiącu y dniu, w magdeburyi Filipowskiej przyznali; post haec imci pana Gabryela Borygentreycha subsecuta fata, post obitum

którego ieymci pani Anna Gabryelowa Borygentreychowa—maiorowa ikmości cessit in secundum votum za imci pana Antoniego Jerzego Pieleckiego Urbanowicza, z którym to małżonkiem swoim w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt pierwszym, Augusta ósmnastego dnia pomienioną Paulukowszczyznę w trakcie do starostwa Filipowskiego leżącą, in quantitate włok dwóch będącą, przez najiaśniejszych królów ichmościów, przywilejami do starostwa Filipowskiego odłączoną, w wieczność libertowaną, cum omnibus attinentiis ichmościom panom Stanisławowi y Maryannie Bagińskim, za summę pięćset trzydzieścia złotych prawem wieczystym w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt pierwszym, Septembra trzeciego dnia w trybunale przyznanym, caeserunt, similiter ichmość panowie Stanisław y Maryanna Bagińscy, toties przerweczoną Paulukowszczyznę, w granicach supra wyrażonych będącą, ichmość panom Krzysztofowi y Maryannie Koszubskiej Domaszewskim, za summę sześćset złotych, w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt piątym, Marca czternastego dnia, iure perpetuae venditionis zbyli, które prawo w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt piątym, Maia trzynastego, ad acta Filipoviensia podane; podobnym sposobem ichmość panowie Krzysztof y Maryanna Koszubska Domaszewscy w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt szóstym, Maia dwudziestego siódmego, też Paulukowszczyznę imci panu Symonowi Mroczkowskiemu y samey, za złotych pięćset trzydzieście wiecznymi czasy prawem wieczystym, w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt szóstym, Junii ósmego w magdeburyi Filipowskiej aktykowanym, a w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmym, Apryla dwudziestego wtórego dnia, do grodu Grodzieńskiego przeniesionym, ustąpili; którzy to ichmość panowie Mroczkowscy, prae-

veniendo securitati folwarku Paulukowszczyzny registr dokumentów, od Szwedów zabranych, przez imci pana Bohdana Cielickiego spisany, razem z prawem sobie służącym, w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt szóstym, Junii ósmego dnia do akt Filipowskich inserowali; na ostatek ciż ichmość panowie Mroczkowscy folwark Paulukowszczyznę, od possessyi swoiey Mroczkowszczyzna denominowaney, w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt piątym, Februarii czternastego dnia i. w. imci panu Krzysztofowi Puzynie, na ten czas podstolemu Upitskiemu, pośt woiewodzie Mścislawskiemu, za tysiąc złotych perpetuis temporibus zbyli, in virtute, którego prawa w. imci pana Michała Puzyny—chorążego Upitskiego, starosty y wóyta Filipowskiego, in huiusque pacifica Paulukowszczyzny alias dwóch włok persistit possessy y lubo mieszczanie Filipowscy, że to są włoki wóytowskie, przywileiem Zygmunta Augusta, pod datą roku tysiąc pięćset siedmdziesiątego, Septembra ósmego dnia będącym, na wóyta nadane, asserebant; iednak że ponieważ z rejestru imci pana Bohdana Cielickiego supra wyrażonego constat, że Paulukowszczyzna ieszcze przed datą przywileiu Zygmunta Augusta miastu nadanego, ante unionem, w roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt ósmym ichmość panom Gumińskim nadana, et non interrupto ordine indepedenter, od wóytów Filipowskich przez różną szlachtę, ad hucusque possydowaną była,—ponieważ na ostatek z dokumentów, supra de data et actu wyrażonych, patet, że Mroczkowszczyzna, alias Paulukowszczyzna, nie od miasta Filipowa, ale od starostwa Filipowskiego quondam za przywilejami odeszła; zaczym my kommissarze toties pomienioną Mroczkowszczyznę alias Paulukowszczyznę, za ziemską uznawszy, przy dziedzicznej possessyi w. imci pana starosty y wóyta Fili-

powskiego zachowawszy, ab omni inpetitione et praetensione miasta Filipowa, perpetuis temporibus uwalniamy. *Co do szóstej kategorii:* O plac Katowszczyzna nazwany, w rynku miasta Filipowa, na rogu ulicy Baka-larzewskiej sytuowany, w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym pierwszym, miesiąca Junii dziewiątego dnia, od imci pana Benedykta Katowskiego—czesznika Trockiego y samey imci pani Klary z Jaszewskich Katowskiej, małżonków, imci xiędzu Janowi Hrehorowiczowi, plebanowi Filipowskiemu, zapisany, a od imci xiędza Hrehorowicza w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym wtórym, Januaryi dwudziestego ósmego dnia i. w imci panu Krzysztofowi Puzynie—wojewodzie Mściślawskiemu, za cztery czerwone złote zbyty, lubo wzwyz wyrażonym prawie ichmościów panów Katowskich, iest expressum, iakoby ten plac był libertowany, iednak że ponieważ in supplementum tey expressyi żadney per documenta, privilegia et constitutiones rei publicae probacyi nie było; zaczym my kommissarze tenże plac pod prawo y powinność magdeburskie poddawszy, przy spokojnym dzierzeniu y aktorstwie imci pana starosty rezerwuiemy. *Co do siódmej kategorii*—o place Teyderowskie. Ponieważ do sądowi naszemu innotuit, iż ichmość panowie H Ernest y Krystyna Wulfowiczówna Teyderowie—podkownikowie i. k. mości, mając w mieście ikmci Filipowie konsystencyą, a chcąc maiorem rezydencyi swoiey uczynić commoditatem, wiele placów w mieście ikmci Filipowie prawami wieczystemi, aquisiverunt, a praecipue w roku tysiąc sześćsetdziewięćdziesiąt szóstym, miesiąca Maia dnia dwudziestego wtórego, włokę gruntu we trzy pola, w pierwszym polu ku Mirciniszkom, o miedzę z iedney strony imci xiędza plebana Filipowskiego półwłoczka, z drugiey strony—pana Michała Remiszew-

skiego czwierci, a w drugim polu ku Prerosli, z iedney strony miedzy pana Wojciecha Buczyńskiego półwłoczka, z drugiey strony o miedzę teyże pana Michała Remiszewskiego czwierci, w trzecim polu ku Zusznowiu, o miedzę pana Jakuba Grochowskiego włoki trzema czwierziami, a czwartą czwiercią o miedzę pana Michała Remiszewskiego czwierci leżącą; item placów półczwarta w iednym płaceniu, w ulicy Berznickiey ku młynowi, idąc po prawey stronie do rzeczki Filipówki, od uliczki począwszy, od samey ulicy końcem do teyże rzeczki Filipówki przypieraiące. z drugiey strony, o miedzę placu Piotra Kontuszewskiego sytuowane; item grodz do tegoż należąca, ku młynowi Szypytce, nad rzeką Rospudą, od stawku starego młynu począwszy aż do stawu Szypytki młyna końcem przypieraiące, item nad tą grodzą idącey, od panów Mikołaiia y Pawła Gorskich, za summę złotych sto ośmdziesiąt cztery, prawem wieczystym w teyże magdeburyi Filipowskiej przyznany nabyli, y tegoż roku miesiąca y dnia od panów Wawrzyńca Sokołowskiego y Pawła Wiszomirskiego — ławników officiose intromittowani zostali, osobliwie eodem anno, Junii piętnastego dnia ciż ichmość panowie Teyderowie placów pięć, cum omnibus attinentiis, z sadzibami y ogrodami, w ulicy Berznickiey leżącemi, po prawey stronie w ulicy, ku młynowi będącemi, od panów Jana Sadowskiego, Michała Remiszewskiego y Wawrzyńca Sokołowskiego, seorsive eodem anno, mense et die plac ieden, Gorszczyzna nazwany, quondam w possessyi pana Piotra Kontuszewskiego będący, do dyspozycyi wóytowskiey dostały, na ulicy Berznickiey po prawey ręce ku młynowi, o miedzę drugich placów panów Gorskich leżący, od i. w. imci pana Krzysztofa Dominika Puzyny—wóyta Filipowskiego, podwo-

iewody Mściławskiego, iure perpetuo otrzymali, które to place mieszczanie Filipowscy magistratowi y gmińscy, nie tylko przez osoby magistratowe, to iest, przez pana Wawrzyńca Sokołowskiego y pana Pawła Wiszomirskiego ichmościom panom Teyderom, absque ulla reclamatione, intromittowali, in super usurpando sobie niesłuszną władzę, de super mianowane place y grunta, to iest Sadowszczyzny, Remiszewszczyzny, Sokołowszczyzny placów pięć, Kontuszewszczyzny plac ieden, ab oneribus civitatensibus, per abusum urzędu swego eodem anno, mense et die libertowali; a zaś Gorszczyzna, alias placów półszosta y włoka gruntów we wszystkich trzech polach będąca, że ab antiquo są libertowane, expresserunt, post haec gdy ichmość panowie Teyderowie accumulando sobie dalszą possessyą placów dziewięć, Dombrówka nazwanych, w ulicy Zatylny, także Dombrówka nazwaney, leżących, do stawu y mlynu przypieraiących, niby przywileiem króla iegomości Władysława czwartego libertowanych, prawem wieczystym sub actu roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siódmego, miesiąca Marca dwudziestego wtórego dnia, w magdeburyi Przeroślskiej przyznany, od ieymci pani Zofii Janowey Kołakowskiej, matki Władysława Kołakowskiego syna, za sto pięćdziesiąt złotych nabyli; praeterea placów półtrzecia w ulicy Berznickiej, położeniem od ulicy Gorszczyzny aż do Wawrzyńca Buczyńskiego, item niżne place browarne, item place na przeciwko domu y placu Wawrzyńca Buczyńskiego y Woyciecha Raka, szewca, aż do między Jakubowey Bartykowej placyka leżące, przy tym za Filipówką rzeką w rozgardzie plac y ogród, do tego włoka gruntu we wszystkich trzech polach: w pierwszym polu od Żuszna, z iedney strony o miedzę Gorszczyzny, z drugiey—Jakuba Dawidowicza, w drugim

polu od Mironiszek, z iedney strony Stanisława Gnatowskiego, z drugiey—Katarzyny Swierszczewskiej, w trzecim polu półwłok, z iedney strony—imci xieżda plebana Filipowskiego, z drugiey—Jakuba Maleyki, w tymże polu czwierć włoki, z iedney strony Kazimierza Janickiego, z drugiey—Matysowey Olszewskiej sytuowany, przez ii. ww. ichmć panów Krzysztofa y Maryannę Puzynów, na ten czas podstolich Upitskich, post woiewodów Mściławskich od panów Jakuba y Maryanny Brzezińskiej Grochowskich, małżonków, w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siódmym, miesiąca Apryla dwunastego dnia, za sumę złotych polskich sto osmdziesiąt trzy, wiecznością nabyte, za prawem tychże ww. ichmć panów woiewodów Mściławskich pod datą roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siódmego, Septembra dwudziestego pierwszego będącym, in personas suas służącym, do aktorstwa y possessyi swoiey per iurisdicam eodem anno et mense, dnia dwudziestego wtórego Septembra intromissionem ciż ichmość panowie Teyderowie obięli, distinctim eodem anno na dniu dwudziestym czwartym Septembra pół-placu, Augustynowszczyzna nazwanego, quondam niby do dóbr libertowanych, Kołakowszczyzny należącego, od ulicy Dombrówki leżącego, od pana Grzegorza y Doroty Dobków, wiecznością za dwadzieścia złotych kupili y tegoż roku, miesiąca na dniu dwudziestym ósmym Septembra za intromissyą magistratu Filipowskiego, do possessyi weszli, po którym nabyciu magistrat Filipowski eodem anno, Octobra siódmego dnia, tak te pół-placa Augustynowszczyzny, iako też rozgaret, to iest, wypust końcami do pastownika y grodzi do Gorszczyzny należących, a bokiemi iako grodu idzie do Chiryckiego y Buczyńskiego placów, drugim zaś bokiemi do rzeki Rospudy przypieraiący, z placem w tymże

rozgardzie za rzeczką Filipówką nad drogą leżącym, przez i. w. imci pana Krzysztofa z Kozielska Puzynę—podstolego Upitskiego y samą ieymość, od pana Jakuba Grochowskiego y pani Maryanny Brzezickiey Grochowskiey, małżonków, nabyty, a imci panu Ernestowi Teyderowi y samey ieymości przedany, niemaiąc ius libertandi od ciężarów mieyskich uwolnił, o konfirmacyą u nayiaśniejszego króla imci takowey libertacyi starać się pozwolił; iakoż imć pan Teodor privilegium libertationis u nayiaśniejszego króla imci Augusta wtórego, w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt dziewiątym, Września czwartego dnia, na wszystkie wyż wyrażone grunta, z wolnym budowaniem młynu na stawie y odprawowaniem targów na iurydyce illicite ad vota sua otrzymał, w tymże przywileiu ad libitum suum napisanym, iakoby Gorszczyzna y Kulakowszczyzna ieszcze przez króla Władysława czwartego były libertowane wyraził. Tandem też grunta y place, to iest, Gorszczyznę, Kulakowszczyznę, Kontusowszczyznę, Sadowszczyznę, Remisowszczyznę, Sokolowszczyznę, Grochowszczyznę, Augustynowszczyznę, supra ograniczeniem opisane, multoties pomienieni ichmość panowie Teyderowie i. w. imci panu Krzysztofowi Puzynie y samey ieymci—woiewodom Mściślawskim, za sumnę dwa tysiące złotych w roku tysiąc siedmsetnym trzecim, dnia trzeciego Octobra prawem wieczystym cesserunt, a zatym też włoki, place y grunta w. imć pan Michał Puzyna—chorąży Upitski, starosta y wóyt Filipowski, prawem naturalnym maiąc na siebie spadłe, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym, miesiąca Nowembra dwunastego dnia, iuż po zasząley z miastem litispendencyi przywiley confirmationis in personam suam u nayiaśniejszego króla imci Augusta trzeciego, pana naszego miłościwego, wyprawil,

które te obydwu przywileie idque, ieden przez imci pana Teyderowa, drugi przez w. imci pana starostę, ponieważ in praeiudicium pierwszych mieyskich przywileiów vetantibus legibus otrzymane, według prawa subsistere nie mogą y libertacyą, ab iurisdictione civitatensi gruntów mieyskich nie do iednego magistratu, ale ad plenos ordines reipublicae należy, a tym bardziey libertacye magistratu Filipowskiego ullam libertandi potestatem nie maiącego, nullitatis et insubstantiae vitio subsunt; in simili ponieważ a parte miasta przez contraversyą uczynioną remonstracyą, iakoby imci panowie Teyderowie dwa tysiące złotych u miasta wymogli, wszystkie desuper wyrażone włoki place violenter u miasta zabrali y iakoby zeszyły w. imć pan woiewoda Mściślawski pro vindicatione tychże placów pięćset tyńfów od miasta wziął, ac tandem one zyskawszy, nie iuż miastu przywrócił, ale sobie appropriavit, dowodu żadnego za sobą nie miała, naymnieyszym manifestem y litispendencya wsparta nie była, owszem realitas nabycia Teyderowskiego, przez posledniejsze tegoż miasta iterum iterumque approbaty przez iurydyczne od magistratu intromissye y przez dalsze dowody sufficienter dowiedziona; zaczym my kommissarze iuramentu, do którego miasto Filipów temere, bez żadnego dokumentu przy iedno tylko słównych illacyach zabierało się, nie uznawaiąc, prawa desuper wyrażone nabycia ichmciów panów Teyderów—pólnikwników ikmci, insimul z prawem przedaznym od tychże ichmościów panów Teyderów ii. ww. imci panom Puzynom—woiewodom Mściślawskim na wyż wyrażone grunta, place danym, in puncto przedaży onych aprobowawszy, in virtute tychże praw Gorszczyznę, Kulakowszczyznę, Kontusiewszczyznę, Sadowszczyznę, Remisowszczyznę, Sokolowszczyznę, Grochow-

szczyzną, Augustynowszczyzną, tak iako w swoich cyrcumferencyach superius wyrażone w. imci panu staroście Filipowskiemu przyśadziwszy, non obstantibus privilegiis, prawu iurydykcyi y powinnościom mieyskim incorporuemy, ażeby z tychże włók y gruntów w. imé pan starosta Filipowski czynsz sobie należący, pro persoluto przyjmował, nakazujemy, a zatym pomienione libertacye mieyskie, ichmościom panom Teyderom dane, iako praeiudiciose uczynione, pokassowawszy, etiam pro cassatione przywileiów supra wyrażonych do sądów ikmci assessorskich remittimus. Quod attinet zaś włoki pola, Kułakowszczyza nazwaney, y dalszych gruntów morgów eiusdem nomenclaturae, prawem wieczystym sub actu roku tysiąc siedmsetnego, miesiąca Maia siódmego dnia datowanym, eodem anno Junii dwudziestego ósmego magdeburyi Przeroślskiej przyznany, od pani Zofii Janowey Kołakowskiej, matki pana Władysława Kołakowskiego syna, przez ichmościów panów Teyderów nabytych, a w roku tysiąc siedmsetnym trzecim, dnia trzeciego Octobra w. imci panu Krzysztofowi Dominikowi Puzynie, wojewodzie Mścislawskiemu, transfundowanych, ponieważ przereczona włoka, Kołakowska nazywająca się, równie iak wyż wyrażone place Kołakowskie, ad ius civitatense należąca być się pokazała, a w. imé pan starosta Filipowski, że in possesso oney zostaje, przez kontrawersyą swoją donosił, zacyz my kommissarze też włokę, przy possessyi w. imci pana starosty, salvis oneribus civitatensibus, zachowawszy, o dalsze morgi grunta, Kołakowszczyzna nazwane, salvum ius dochodzenia via iuris reservamus. *Co do ósmey kategorii.* O plac w rynku z iedney strony—o miedzę sławetnego pana Jana Borkowskiego, z drugiey strony—sławetney pani Byzgintowey, a końcem do ulicy kościelney

sytuowaney, w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym dziewiętym, dnia dwudziestego szóstego Septembra, od pana Jakuba Wiszniewskiego y samey w. imci panu Michałowi Puzynie—staroście y wóytowi Filipowskiemu, za dziewięćdziesiąt tynfów prawem wieczystym przedany, ponieważ w. imé pan starosta Filipowski, sam przez kontrawersyą swoją naturam civitatensem tego placu nie negował, a od miasta, wyż wyrażonemu prawu żadney inpugny nie było; zacyz my kommissarze też prawo in toto roborowawszy pomieniony plac rynkowy przy possessyi w. imci pana starosty Filipowskiego zachowujemy y ażeby w. imé pan starosta ex possessione tego placu solita onera civitatensia supportował, nakazujemy. *Co do dziewiętey kategorii:* o Bielszczyzną, alias włokę gruntu w Szafrankach będącą. Ponieważ sławetny pan Jakub Wiszomirski, personaliter u sądu naszego comparens, że ta włoka Bielszczyzna onemu po oycu, sławetnym panu Pawle Wiszomirskiemu, succesivo iure dostała się, a od wyznawaiącego zesłemu i. w. imci panu Krzysztofowi Puzynie — wojewodzie Mścislawskiemu, oycu w. imci pana starosty y wóyta Filipowskiego, za to, że interes recognoscentis z mieszczanami Augustowskimi, expensem swoim protegował y utrzymał, benevole ustąpione coram iudicio nostro wyznał, a na wsparcie tego wyznania żadnego inszego dowodu, tak w. imé pan starosta Filipowski, iako y recognoscens nie okazał, in contra miasto Filipów, że ta włoka Bielszczyzna do aktorstwa panów Wiszomirskich nie należała, opponebat; zacyz my kommissarze panu Jakubowi Wiszomirskiemu, qua eviktororowi y zastępcy w. imci pana starosty Filipowskiego, pro sufficientiori evictione iurament na tym, iako ta włoka Bielszczyzna, w Szafrankach leżąca, była własna oycy onego pana Pawła. Wi-

szomirskiego, iurament uznaiemy y na wykonanie onego dzień trzeci a data praesentis decreti designamus, post expletum iuramentum wyż wyrażoną włokę Bielszczyzną circa possessionem civitatensem, salvis eiusdem civitatis oneribus, w. imci pana starosty Filipowskiego et iurisdictionem zostawuiemy. *Co do dziesiątej kategorii:* o młyn, Szypytką nazwany, na rzeczce Rospudzie, przez w. imci pana starostę Filipowskiego w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym trzecim zabudowany: ponieważ ten młyn, grunta y włoki mieyskie u wszystkich stron circumambiunt, a za starościńskimi gruntami z żadney strony nie graniczy, y ażeby ten młyn kiedykolwiek do starostwa Filipowskiego miał należeć, żadnemi dokumentami nie probowano, owszem sub tempus wizyi naszey ex re oculis subiecta patuit, że pomieniony młyn presse na gruntach mieyskich wystawiony, sianożęci y place zalewając, mieszczanom Filipowskim szkodę przynosi y inkwizycya, hac in causa expedywana, demonstrat, że to młyniszcze od mieszczanina Szypytki, Szypytką nazwane, a imć pan Józef Rużycki, dworzanin i. k. mości w liście swoim dworzańskim in personam imci pana starosty Filipowskiego służącym, sub actu roku tysiąc siedmset trzydziestego pierwszego datowanym, do starostwa nienależycie inkorporował; zaczym my kommissarze, do prawa y świętey sprawiedliwości stosuiąc się, podanie tegoż imci pana Józefa Rożyckiego, in puncto młynu Szypytki na stronę uchyliwszy, tenże młyn, iako na mieyskich gruntach praediciose wystawiony, in spatio niedziel czterech a data praesenti, zachowawszy, imci panu staroście wolne żelaza y kamieni z onego zabranie, znieść y demoliować ludźmi imci pana starosty nakazuiemy. *Co do jedenastej kategorii:* o place pani Elżbiety Kazi-

mierzowej Maleykowej. Ponieważ to sądowi naszemu ex propria confessione oris pani Elżbiety Kazimierzowej Maleykowej, bywszey pisarzowej Filipowskiej, pokazało się, że taż pani Kazimierzowa Maleykowa cogente necessitate, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym, Maia wtórego dnia, pięć talarów Pruskich u w. imci pana starosty Filipowskiego pożyczyła y na to blankiet na kartę, iako nieumieiętna pisma, przy uproszonym pieczętarzu y położonych krzyżkach dała, ad interium, gdy ten blankiet contra mentem oney zapisanym być się pokazał, taż pani Maleykowa takowego zapisanego skryptu przyznać nie chciała, non minus, ponieważ sam w. imć pan starosta Filipowski super cassationem tego zapisu zgadzał się y oddanego przez kontrawersye iudicialiter doniesione odstąpił; zaczym my kommissarze, tenże skrypt ex consensu utriusque partis skasowawszy, annexibus et vadiis w onym expressis, dobra pani Kazimierzowej Maleykowej uwolniwszy, ażeby taż pani Maleykowa pięć talarów Pruskich przez siebie u w. imci pana starosty Filipowskiego pożyczone, temuż imci panu staroście Filipowskiemu, a data praesentis decreti za niedziel cztery oddała, wyplaciła, a w. imć pan starosta ex praestita satisfactione kwitował, decernimus. *Co do dwunastej kategorii:* o dwie włoki, iedną Jeleńszczyzną z placami, drugą Zarembowizną nazwane. Ponieważ i. w. imć pan Krzystof Dominik Puzyna — woiewoda Mścisławski, antecesor w. imci pana starosty Filipowskiego, znaiąc się do tego, że te grunta są mieyskie, dokumentem osobliwym w roku tysiąc siedmsetnym piętnastym, miesiąca Apryla dwudziestego szóstego dnia, z podpisem ręki swoiey, sławetnemu panu Wawrzeńcowi Buczyńskiemu, na wybieranie czynszu danym, z tychże włok czynsz sobie należący, pro persoluto przyjmował, quo titulo zaś tego

włoki y place possydował, sądowi naszemu non deductum y lubo w. imć pan starosta Filipowski, że Zarembowszczyzna razem z dobrami ziemskimi, quondam przez imć pana Zarembę obiuratowana, kwitami in authentico, przed nami sądem prezentowanemi dowodził; iednak ponieważ przez abjuratę grunta mieyskie w ziemskie mutari nie mogą, zaczym pomienioną abjuratę, tanquam in praeiudicium miasta uczynioną uchyliwszy, tak Jeleńszczyznę z placami, iako też Zarembowiznę miastu do aktorstwa y dzierżenia przysadzamy, oraz pro eliminatione Zarembowizny z taryfy, na seymik gospodarski Grodzieński odsyłamy, a tantisper ażeby miasto ex possessione tego placu podymne w taryfie wyrażone, to iest z dymu iednego płaciło, waruiemy. Na ostatek włokę Rozstowizny y Rachtowizny, półwłok na przedmieściu Olszankach sytuowane, przez antecessorów w. imci pana starosty Filipowskiego quo iure possydowane, ponieważ non probatum, zaczym też półtora włoki in simul ze wszystkimi dalszemi placami, gruntami, (które w wyż wyrażonych kathegoriach opisane są), ex quo y sam w. imć pan starosta podczas kontrawersyi swoiey onych zrzekał się, temuż miastu adiudicando, przed urząd mieyski in spatio niedziel czterech, in suam obeymować possessionem pozwalamy. *Co do trzynastey kategorii:* o hybernę vigore constitucyi roku tysiąc siedmset siedmnastego z starostwa Filipowskiego, alias z miasta y włości starościńskiej in quantitate na ratę tysiąca pięćdziesiąt złotych, a na rok in quantitate dwóch tysięcy sta złotych do skarbu rzeczy politey należąca. Ponieważ to sądowi naszemu z taryfy hybernowey powiatu Grodzieńskiego, excerptem od miasta prezentowaney, że miasto Filipów dymów pięćdziesiąt cztery; a włość Filipowska, Czostkow

nazwana, dymów dwadzieścia cztery hybernowych distinctius zaprzysiągłszy, hybernę płaciły, iako też z expedyowaney przez nas inkwizycyi to patuit, iż gdy ta włość Filipowska, vario calamitatum genere nadruynowana, opłacać swoich dymów hybernowych nie mogła,—i. w. imć pan Krzysztof Puzyna—starosta y wóyt Filipowski, ultimo woiewoda Mścislowski, succurendo włości starostwa Filipowskiego, w tę z miastem Filipowskim bonis tractando mediis wszedł umowę, iż włość Szostkowska, niżeli refloresceret, sto tylko złotych hyberny, reliquum zaś miasto płacić miało, w. imć pan woiewoda w nadgrodeń tej uczynności toż miasto ab omni quorumvis impetitione protegere deklarował, intuitu którey umowy y postanowienia miasto ad hucusque za siebie hybernę płaciło y za włość reliquum zakładało, quem liberae voluntatis actum, doczesnego tylko postanowienia imć pan Józef Rożycki, dworzanin ikmości, za powinność poczytuiać, circa traditionem starostwa Filipowskiego w. imci panu Michałowi Puzynie—starościu y wóytowi Filipowskiemu, listem swoim dworzańskim, sub data roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego pierwszego, Decembra iedynastego datowanym, że włość starościńska tylko po złotych pięćdziesiąt na ratę, a na rok, złotych sto ad aerarium reipublicae hyberny ma importować praescripsit, co miasto insistendo pro gravamine między inszemi punktami załoby y o to, w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym czterdziestym zapozwawszy, ponieważ włość refloruit a vinculo doczesney umowy swoiey uwolnienia dopraszało się; zaczym my komisarze wyż wyrażony list dworzański, przeciwko abjuracie y dawney powinności w płaceniu hyberny wydany, na stronę uchyliwszy, insistendo pomienioney abjuracie hybernowey, ażeby miasto Filipów z dymów pięćdziesiąt

czterech, włość Szostakowska z dymów dwudziestu czterech proporcjonując do summy dwóch tysięcy złotych w tabeli constitutionis, roku tyjąc siedmset siedmnastego wyrażoney, to iest, z każdego dymu po złotych dwadzieścia sześć, groszy dwadzieście siedm y szelągów dwa, in summa miasto dymów pięciudziesiąt czterech, złotych tyjąc czterysta pięćdziesiąt trzy y groszy dwadzieścia siedm, a włość Czostakowska z dymów dwudziestu czterech, złotych sześćset czterdzieście sześć, groszy trzy, na rok dwóma ratami, iuxta tenorem teyże konstytucyi, płacili, nakazuiemy. Quod attinet zaś pretensyi miasta Filipowa o zakładną za przeszłe lata hybernę, lubo to miasto Filipów, stawiając z kwitami od roku tyjąc siedmsetnego siedmnastego, ad datam praesentem, non interrupte prezentowanemi, ex obloquentia onychże co rok po złotych sześćset za włość Czostakowską hyberny zakładało, probabat, y tey summy refuzyi exposcebat, iednak ponieważ z teyże inkwizycyi innotuit, iż miasto Filipów benevole hoc onus na siebie przyjąwszy do roku przeszłego tyjąc siedmset czterdziestego płaciło, a tym samym per tacitum assensum dobrowolnie na to zezwalało, non minus ponieważ superius specyfikowany imć pan Józef Rożycki, dworzanin ikmości, przy podaniu in personam procederuiącego w. imci pana chorążego Upitskiego starostwa Filipowskiego, że włość nie więcey iako po złotych pięćdziesiąt na ratę ma płacić hyberny, ustanowił, consequenter w. imć pan starosta Filipowski, który listu pilnował y ni w czym nad podanie nie wykroczył, inculpari nie powinien; zaczym my kommissarze pro praeterito a refusione teyże hyberny w. imci pana starostę liberum pronuntiamus. *Co do czternastey kategorii:* O czopowe szelężne, ponieważ z różnych dowodów, a naostatek y z

inwentarza przy liście podawczym starostwa Filipowskiego, pod datą roku tyjąc siedmset trzydziestego, miesiąca Decembra iedynastego dnia, przez imci pana Józefa Rożyckiego, dworzanina ikmości, sporządzonego, w. imci panu wóytowi y staroście Filipowskiemu służącego pokazało się, że starostwo Filipowskie ma swoią karczmę y szynki, a zatym do płacenia czopowego szelężnego de lege przykładać się tenetur: zaczym my kommissarze, a żeby w. imć pan starosta z pomienoney karczmy z szynkami na włość proporcjonalnie do miasta w płaceniu czopowego szelężnego przykładał się, decernimus; względem zaś quantitatis, wiele ma być płacono, my kommissarze, nie mając w tym potestatem decernendi vigore konstytucyi tyjąc siedmset siedmnastego roku ad decisionem powiatu Grodzieńskiego, na następujący seymik gromniczny gospodarski, odkładamy. *Co do piętnastey kategorii:* o czynsz, lubo tę miasto Filipów czyniąc sądowi naszemu narratywę, że revisores od króla imci Stefana naznaczone, idque imć pan Maciey Sawicki—kasztelan Podlaski y Theodor Koncewicz — chorąży Grodzieński, w roku tyjąc pięćsetnym siedmdziesiąt ósmym, gruntu do miasta Filipowa należącego włok sto pięćdziesiąt sześć y morgów dwieście pięćdziesiąt dziewięć wymierzili, tudzież czynszu po groszy pięćdziesiąt dwa z włoki, a z morgów po groszy dwa płacić postanowili, in supplementum takowey assercyi, przywiley króla iegomości Augusta wtórego cum confirmatione przerweczoney rewizyi sub actu roku tyjąc siedmset dziesiątego, Marca wtórego datowany, remonstrabat et in fundamento tego przywileiu, że nie więcey płacić z miasta Filipowa należy, iako tylko z włoki po groszy pięćdziesiąt dwa, a z morgu po groszy dwa asserebat, iednakże ponieważ z konstytucyi tak ante, iako y post datam

tey rewizyi stawionych elicitor, że na ten-
czas insza monety currencya była y grosze
większy walor, a niżeli ad praesens miały;
zaczyn my kommissarze, mediante iustitia
etaequitate, decydując hoc negotium in re-
compensam currencii, który w roku tysiąc
pięćset siedmdziesiątym ósmym większa, a
niżeli dopiero była, ażeby miasto Filipów
czynsz tą moneta, która tu na pograniezu
Pruskim (iako nam kommissarzom inno-
tuit) idzie, y iako tuteysi obywatele sami
biorą y wydaia, to iest szostak bity rach-
ując za sześć groszy, tyńf za ósmnaście gro-
szy, z włok sto pięćdziesiąt sześciu, po gro-
szy pięćdziesiąt dwa, a z morgów dwuchset
pięćdziesiąt dziewięciu, po groszy dwa, in
universum z włok y morgów, na rok czte-
rysta siedmdziesiąt dziewięć tyńfów, szostak
ieden y groszy dwa do dworu Czostkow-
skiego imci pana starosty ad actum pomiary
wnosiło, a po zakończoney pomiarze z tyle
włok y morgów, ile z pomiary przy mieście
zostanie, pomieniony czynsz, idque z włoki
po groszy pięćdziesiąt dwa, a z morgu po
groszy dwa, eadem ut supra currentia, to
iest, szostak bity rachuiąc po groszy sześć,
a tyńf po groszy ósmnaście, płaciło, naka-
zuiemy. *Co do szesnastey kategorii:* o
kapszczyzne, ponieważ przywiley króla imci
Stefana, pod datą roku tysiąc pięćset ósm-
dziesiąt czwartego, Nowembra szesnastego
dnia będący, ichmościom panom Krzyszto-
fowi y Małgorzacie de Bucellis Morszty-
nom, na starostwo Filipowskie z miastem
Filipowem dany, edocet, że też starostwo y
miasto kapszczyznę starostom płacić powinno
było, similiter z dekretu assessorskiego, w
roku tysiąc sześćset ósmdziesiątym, miesiąca
Februaryi ósmego dnia, między miastem
Filipowem a imci panem Janem Kierdeiem—
marszałkiem Grodzieńskim ferowanego, id-
que z žaloby starościńskiej summitur do-

wód, że miasto hunc censum staroście od-
dawało, a starosta o to tylko, że kapszczyz-
na nie iuż dobrą moneta, ale szelązną
importowana była, z miastem iure agit, na
ostatek kontrakta, ieden pod datą roku ty-
siąc sześćset ósmdziesiąt siódmego, dnia
dwudziestego dziewiątego Apryla, od w. imci
pana Władysława Kierdeia — kasztelanica
Trockiego, starosty Filipowskiego, drugi pod
datą roku tysiąc siedmsetnego pierwszego,
dnia iedynastego Nowembra, od w. imci pani
Katarzyny Kryszpinowey — kasztelanowey
Trockiey, starościeiny Filipowskiey, na kap-
szczyznę żydowi Aronowi Dawidowiczowi—
arendarzowi Filipowskiemu, dane, in au-
thentico produkowane, de usu et praxi teyże
kapszczyzny z miasta Filipowa na starostę
należący, sufficienter informant; zaczyn
my kommissarze, imci pana starostę Fili-
powskiego, przy teyże kapszczyznie zachowu-
jąc, ażeby do każdego szynkarza, choćby na
kilka kotłów miody, piwo robił, wódkę pę-
dził, nie więcej na rok, iako tyle od piwa
po złotych dwa y groszy piętnaście, od
miodu po złotych dwa y groszy piętnaście,
od gorzalki totidem moneta in regno cur-
renti brano, a nadto żadnymi exakcyami
sub specie teyże kapszczyzny nie agrawo-
wano, decernimus. *Co do siedmnastey kate-
goryi*—o żydów: ponieważ mieszczanie Fili-
powscy nie mają privilegia privata prze-
ciwko żydom, y żadnym prawem nie do-
wiedli, ażeby żydom w miastach y mia-
steczkach w. x. Lit., mieszkać niewolno było:
zaczyn my kommissarze, tymże żydom wolne
mieszkanie na tych placach, które od miasta
za słusznymi dokumentami odeszły, et in
praesenti decreto specificie wyrażone są, po-
zwoliwszy, a do praw y konstytucyi a parte
miasta allegowanych stosując się, tychże ży-
dów ex fundo civitatensi, sub ius civitatense
et sub omnia onera civitatis, ex personis

pod iurydykcyą possessorów podaiemy; oraz ażeby w tymże mieście Filipowie żydzi będący, szkoły przez ogień pogorzały nie erygowali, które dekretem iego mości pana Józefa Kierdeia w roku tysiąc siedmsetnym dwunastym, dnia szesnastego Augusta ferrowanym są zniesione, nie mieli y nie zakładali, placów żadnych nie nabywali, chrześcian na targach w kupowaniu towarów nie uprzedzali, kunsztem rzeźnickim, krawieckim, szweckim in praeiudicium cechów uprzywileiowanych nie bawili się, trunków żadnych publice na mieście nie przedawali, z pod iurydykcyi mieyskiej ex fundo civili ullo praetextu nie wyłamowali się, sub poena confiscationis towarów et exterminationis onych z miasta, cavemus. *Co do ósmnastey kategorii*—do sławetney Heleny Barszczewskiej regulującej się, ad instantiam której dekretem oczewistym assessorskim comporcacya pereł przez w. imci pana starostę Filipowskiego, a post comportationem dekretem naszym lokacyą, w kancelaryi naszej iest uznana, ponieważ to sądowi naszemu innotuit, iż pomieniona Barszczewska, z miasta Filipowa ustąpiwszy do ieymci pani Zofii Stanisławowej Pawlikowskiej—administratorowej Przeroślskiej, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym udała się, gdzie persistendo, gdy manelkę z pereł półczternasta sznurków y dwunastu dyamencików, teyże ieymci pani Pawlikowskiej przedawała, imci pani Pawlikowska słysząc o perlach poginionych u iasnie wielmożney imci pani Puzyniney — woiewodziney Mścislawskiej, małżonki w. imci pana chorążego Upitskiego, starosty y wóyta Filipowskiego, też perła w. imci panu staroście Filipowskiemu, współ z skrzynką y dalszą ruchomością Barszczewskiej wydała, w której skrzynce axamit różowy nalazł się: zaczym, ponieważ też Barszczewska, stawiając perso-

nalnie, że supra wyrażoną manelkę służąc u ieymci pani Linderfowey—starościeiny na tenczas Mścislawskiej, post Ogińskiej woiewodziney Witebskiej, znalazła, similiter że axamitu różowego szmaty dwa, od imci pana Jerzego Pisańskiego—sługi niegdys iasnie wielmożnych ichmć panów Puzynów—woiewodów Mścislawskich, za obiiane trumny zeszłego w Bogu wielmożnego imci pana Puzyny—starosty Michalskiego, miała sobie dane, asserebat, na dowód której assercyi swoiey y do iuramentu zabierała się,—zaczym my kommissarze, konformując się do prawa statutowego, też Barszczewską do iuramentu na tym: iako manelkę z półczternasta sznureczków pereł y dwunastu dyamencików u zeszłej w Bogu iasnie wielmożney imci pani Lindorfowey—ultimo Ogińskiej woiewodziney Witebskiej, nalazła, a nie ukradła, na tym, iako dwa szmaty axamitu różowego od imci pana Pisańskiego za obiianie trumny zeszłego w. imci pana Puzyny—starosty Michalskiego, miała sobie dane, uznawamy, termin takowego iuramentu a data praesentis decreti dzień trzeci, to iest szesnasty praesentis naznaczamy, post praestitum zaś iuramentum pomienionych pereł w kancelaryi takowych, imci panu staroście Filipowskiemu, a zaś ruchomości przez w. imci pana starostę Filipowskiego coram iudicio nostro prezentowaney Barszczewskiej extraditionem uznawszy, one adinvicem odebrać permittimus, a o dalsze szkody y pokradzenie różnych rzeczy, które w. imć pan starosta Filipowski mieni być sobie poczynione, do imci pana Pisańskiego iuxta requisitionem samegoż wielmożnego imci pana starosty Filipowskiego salvum ius reservamus. *Co do dziewiętnastey kategorii*: ad personam pana Gabryela Rożańskiego za aktoratem imci pana Pawlikowskiego administratora Przeroślskiego regu-

lującej się, ponieważ to sądowi naszemu z inkwizycyi notarie pokazało się, że złodziej Józef Prytyka w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym piątym pod czas zapust kociołek miedziany u pana Wilhelma obywatela Pruskiego w Mielkinach ukradłszy, takowy kociołek siabrowi swemu Adamowi Sołodce—poddanemu Przeroślkiemu i. w. imé pana Sołhuba — starosty Sannickiego y Przeroślkiego, sine specificatione osoby pana Gabryela Rożańskiego, communi termino komu się zdarzy, dał do przedania, który to Sołodko przezwawszy się Woycikiem, pomieniony kociołek panu Gabryelowi Rożańskiemu w Miruniszkach natenczas mieszkającemu in praesentia pana Marcina Koleynina za ośm tynfów, nie wiedzącemu o kradzieży, sprzedał; post quae peracta gdy Prytyka w podobnych kradzieży excessach comprehensus criminaliter w Przerośli sądzony miał być, natenczas examen onego pan Gabryel Rożański, od magdeburyi Przeroślkiej uproszony, pisał w tymże examine, że Prytyka kociołek, u pana Wilhelma Reychella ukradziony, Adamowy, Sołodce dał do przedania, według recognicyi tegoż Prytyki expressit, non supponendo zaś, żeby to ten samy kociołek był, który onemu przedany, o tymże kotle sobie zbyty pan Gabryel Rożański zamilczał, tandem evulgata per examen fama, że kocioł u pana Reychella ukradziony, Prytyka Sołodce dał był do przedania, pan Reychel do imci pana Stanisława Pawlukowskiego — administratora y landwojta Przeroślkiego o uczynienie satysfakcyi odezwał się; a zaś imé pan Stanisław Pawlikowski, administrator Przeroślki, Adama Sołodkę wyznawiającego na pana Gabryela Rożańskiego, że onemu kociołek sprzedał, do Filipowa przed sąd wielmożnego imci pana starosty y wójta Filipowskiego w roku tysiąc siedmsetnym

czterdziestym pierwszym na dniu trzydziestym pierwszym Januarii przyprowadził, przed którym sądem pan Gabryel Rożański na dniu trzecim Februarii przez żonę swoją kociołek od Sołodki sobie zbyty komportował, a sam ex ratione litis z w. imé panem woytem, po uchyleniu przez tegoż imci pana woyta dawney od miasta paręki, po nieuznaniu in evadendo iuramentu, ad decisionem (obawiając się uciążliwego sądu) nie stanął. Interea że Sołodko, sub detentione imci pana Stanisława Pawlikowskiego będący, ad mentem tegoż imci pana Stanisława Pawlikowskiego, przeciwne prawdzie czynił wyznanie, tegoż Sołodko imci panu Pawlikowskiemu do rozprawy in foro competenti y tam dla rzetelney recognicyi przyaresztował, post quod arrestum Adam Sołodko, czy to kazualnie, czy to alio modo, upuszczony, a zaś imé pan starosta y wójt Filipowski po wypadley na dniu trzecim Februarii na Gabryela Rożańskiego kondemnacie iterum ad instantiam imci pana Pawlikowskiego na dniu dziesiątym Februarii contumacialiter onego sądząc czterdzieście talarów Pruskich pro expensis imci panu Stanisławowi Pawlikowskiemu — administratorowi Przeroślkiemu, przysądził; za któremi to dekretami kociołek przez Sołodkę panu Gabryelowi Rożańskiemu przedany, panu Wilhelmowi Reychelowi — aktorowi onego oddany, a zaś za czterdzieście talarów Pruskich pro expensis imci panu Pawlikowskiemu przysądzone bania z czapką y trąbami pana Gabryela Rożańskiego temuż imci panu Pawlikowskiemu przez lawników wielmożnego imci pana wójta wydana została, y lubo imé pan Pawlikowski, obstawiając przy dwóch examinach iednym Prytyki, drugim Adama Sołodki complicitatem z pomienionemi złodziejami panu Gabryelowi Rożańskiemu zadawał conse-

quenter legitimitatem dekretów przez siebie otrzymanych dowodził,—iednakże, ponieważ tenże Gabryel Rożański żadnym przed tym dowodem y przymówką o kradzież notatus, a eo magis iure victus, nie był, y pomieniony kociołek u Adama Sołodki nie iuż potajemnie, ale przy ludziach publicznie, nie wiedząc o ukradzeniu onego, kupił, którą assercyą wspierając pan Marcin Koleynin, ponieważ testimoniosus przed nami kommissarzami depositio pana Gabryela Rożańskiego ewinkował y że sam pierwey ten kociołek chciał kupić, donosił, denique, ponieważ pan Gabryel Rożański pro ulteriori niewinności swoiey comprobatione do iuramentu zabierał się,—zaczym my kommissarze, stosując się do prawa y świętey sprawiedliwości, temuż panu Gabryelowi Rożańskiemu podług dobrowolnego zabierania się in evadendo na tym, iako Adam Sołodka sub tempus przedaży kociołka panu Gabryelowi Rożańskiemu znaioym nie był y nie iuż Sołodką ale Woycikiem nazywał się, na tym, iako pan Gabryel Rożański o tymże o kociołku iezeli był ukradziony niewiedział, na tym iako pod czas examinu przez siebie złodzieia Prytyki w Przerosłskiey magdeburyi o iakim Sołodce y o iakim kotle pomieniony Prytyka namieniał, nie wiedział; na tym, iako złodzieia Prytyki u siebie nie konserwował, z nim iako z Sołodką żadney przewodni nie miał, konia masłowatego y wołu czerwonego od Jakuba Dorki nie kupował y nie w obwinieniu imci pana Pawlikowskiego winnym nie iest, iurament uznawamy, terminum wykonania onego dzień sześćnasty praesentis designamus, post expletum iuramentum dekreta ad instantiam imci pana Pawlikowskiego w sądach wóytowskich na pana Gabryela Rożańskiego, iako in contumaciam otrzymane uciążliwe wespól z wskazem kassu-

iemy, omnimodam securitatem bonae famae temuż panu Rożańskiemu waruiemy eoque intuitu banią z czapką y trąbami własną pana Gabryela Rożańskiego pro expensis wziętą, ponieważ tenże pan Gabryel Rożański per iuramentum evincitur, a zatym y expensów okazyja nie iest, ażeby imé pan Pawlikowski wrócił y wraz post expletum iuramentum oddał, nakazuujemy, a osim tynfów, za kociołek dane, temuż panu Gabryelowi Rożańskiemu do imci pana Wilhelma Reychella salvum ius zachowuiemy.

Condescendendo zatym co do pretensyi tak ex actoratu w. imci pana starosty Filipowskiego, iako też ex actoratibus w. imci pana Józefa z Dewoyna Sołohuba—starosty Sannickiego y Przerosłskiego y całej magdeburyi Przerosłskiey, tudzież ww. ichmciów panów Bogusława Massalskiego—stolnika Brasławskiego, Wawrzyńca Onufrego Chlewińskiego — podstolego Witebskiego, Stanisława Wisłoucha—stolnika Derpskiego, Stanisława Pawlikowskiego — namieśnika Przerosłskiego, Bartłomieia Samoty do miasta Filipowa ex ratione oskarżenia o bunt uroszczoney, ponieważ to sądowi naszemu manifeste patuit, iż mieszczenie Filipowscy, mieniając różne dla siebie gravamina od w. imci pana Michała Puzyny—starosty y woyta Filipowskiego, poniesione, tudzież naruszenie przywileiów swoich per varios abusus; in ordinie vindykowania onych imci pana Ludwika Daszkiewicza—łowczego Grodzieńskiego, za promotora y protektora uprosiwszy, wszystkie ad iure agendum et prosequendum w assessoryi konfidowali, przywileia y dukumenta eoque intuitu, tak imé pan Daszkiewicz miastu Filipowskiemu na nieodstąpieniu, niewydaniu nikomu dokumentów, na sprawiedliwey manutenencyi interesu, iako też miasto Filipów imci panu Daszkiewiczowi na dochodzeniu krzywd swo-

ich, spólnym nałożeniu kosztu, na nieodstąpieniu imci pana Daszkiewicza y niegodzeniu się sine consensu iegomości nexu iuramenti obowiązali się, po którey tranzakcyi rota iuramentu przez imci pana Daszkiewicza miastu wykonanego casualiter zginiona do rąk w. imci pana starosty Filipowskiego dostała się, motivo którey w. imé pan starosta Filipowski primo acta mieskie, post fata pisarza mieskiego pana Kazimierza Moleyki pozostałe, zabrać y do siebie transportować kazał, deinde tychże mieszczan przed sąd swój woytowski, tudzież przed sąd ichmościów panów przyjaciół pro die vigesima Junii w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym adcytował; post quam adcitationem in termino praefixo na dniu dwudziestym Junii tak w. imé pan starosta y wóyt Filipowski, iako też pro hoc actu uproszeni przyjaciele, signanter imé pan Bogusław Massalski — stolnik Brasławski, Onufry Chlewiński — pcdstoli Witepski, Stanisław Wislouch — stolnik Derpski, Stanisław Pawlikowski — namiesnik Przeroślski, Bartłomiej Samotyia, tudzież cała magdeburya Przerońska do miasta ikmci Filipowa ziechawszy się, gdy na ratuszu zasiedli, y iurysdykcyą swoią fundować chcieli, na tenczas mieszczanie Filipowscy, opponendo że z nimi forum w assessoryi takowego sądu nie akceptowali, owszem contra totum actum et contra inpracticatam iudicii formam protestowali, imé pan wóyt Filipowski z uproszonymi przyjaciółmi y magdeburyą Przerońską onych kondemnowali, po którey kondemnacie tenże wielmożny imé pan starosta y wóyt Filipowski do Trybunału list upominalny cum intimatione, ażeby mieszczanie do żadnych innych oprócz sądów Assessorskich tej sprawy evocare nie wazyli się, otrzymawszy; iterum w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym, Junii dwu-

dziesiątego piątego dnia w sądach swoich wóytowskich evocatorie mieszczan Filipowskich dekretował; za którym dekretem ad normam saxonu signa imminentis paenae, to jest krzyże od w. imci pana wóyta do mieszczan Filipowskich przysłane, niektórych mieszczan deserta civitate po różnych mieyscach chronić się przymusili. Interea gdy mieszczanie Filipowscy ad iudicia assessorialia w. imci pana wóyta zapozwali, wzajemnie imé pan wóyt, że miasto Filipów przeciwko władzy woytowskiej zbuntowało się, czynią obiekcyą, na dowód koniuracyi comportationem iuramentu przez miasto Filipów, imci panu Daszkiewiczowi wykonanego, dopraszał się, gdzie sąd ikmci assessorski dekretem swoim, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym, Nowembra dwudziestego wtórego ferowanym, kommissią o wszystko uznawszy, przez w. imci pana wóyta komportacyą aktów mieskich, a przez imci panu Daszkiewiczowi wykonanego, uznał, quibus peractis rota iuramentu przez miasto imci panu Daszkiewiczowi uczynionego u Jana Gosiewskiego — burmistrza Filipowskiego w schowaniu będąca, post fata onego nie naleziona, casualiter zginęła, y tak na dniu dwudziestym wtórym Septembris, anni praesentis kopia iuz tylko tego iuramentu, a nie sam oryginal przy komportacyi przez miasto przywileiów, a przez w. imci pana starostę aktów mieyskich była komportowana y per decisionem nostram konnotowana y lubo w. imé pan starosta Filipowski pro non satisfactione dekretowi assessorskiemu w niekomportowaniu przez miasto oryginalnego iuramentu paen kontrawencyjnych dopraszając się, że takowy iurament mieszczanie dla utaienia buntu swego suppresserunt, donosił y za tenże bunt exemplaeres paenas na miasto Filipów decerni exposcebat; iednak ponieważ tako-

wego buntu imć pan starosta Filipowski ullo documento nie probował, przez inquizycyją nie dowiodł y kontenta iuramentu imci pana Daszkiewicza wykonanego nie więcey w sobie nie zawieraią, tylko wolną krzywd swoich każdemu via iuris windykacyą; ponieważ mieszczanie Filipowscy po takowym sprzysiężeniu się obsequia solita imci panu wóytowi pełnili, czynsz należący do skarbu imci oddawali, ponieważ denique mieszczanie Filipowscy nakazalnym zginienie rot y iuramentu imci panu Daszkiewiczowi uczynionego do iuramentu zabierali się; zaczym my kommissarze, stosuiąc się do prawa pospolitego y świętey sprawiedliwości, na dalszy dowód tak podług dobrowolnego zabierania się, iako też ex decisione nostra iuratoriám evasionem miastu Filipowskiemu, to iest, sławetnym panom Kasprowi Paszkowskiemu—burmistrzowi, Marcinowi Koleyninowi, Michałowi Minkiewiczowi, Jerzemu Kownackiemu, burmistrzom starey rady, Gabryelowi Rożańskiemu—pisarzowi, Andrzeiowi Czaplickiemu, Jakubowi Woynowskiemu — gmińskim, Tomaszowi Andryszczykowi, Piotrowi Barszczewskiemu, Mateuszowi Swiczкови—ławnikóm z przedmieściów, Janowi Pazewskiemu, Piotrowi Gosiewskiemu, Symonowi Remiszewskiemu, Stefanowi Podbilskiemu — raycom, na tym, iako buntów żadnych przeciwo w. imci panu starości y wóytowi Filipowskiemu do wylamania się z należytey powinności nie czynili, ale tylko in ordine dochodzenia krzywd swoich, a nie na życie y zdrowie imci pana starosty, tak imć pan Daszkiewicz miastu, iako też vicissim miastu Filipów imci panu Daszkiewiczowi według produkowanych rot iuramentu ad invicem sobie wykonali; na tym iako nie z żadney postpozycyi sądu, ale motivo sprwadzoney magdeburyi Przerosłskiey, oraz

motivo zaszley apellacyi y protestacyi wyszli z ratusza nie czekaiąc promulgacyi dekretów, ex instantia imci pana starosty ferowanych, na tym iako żadnego oręża nie mieli, do tumultu y wiolencyi nie zabierali się, ratusza nie otaczali, osobliwie temuż miastu iako też sławetnym panom Piotrowi y Pawłowi Gosiewskim, natym iako rota iuramentu, imci panu Ludwikowi Daszkiewiczowi wykonanego, po dekrecie assessoriskim a w Bogu zesłego pana Jana Gosiewskiego—burmistrza Filipowskiego była w schowaniu, na tym, iako tenże pan Jan Gosiewski—burmistrz Filipowski magistratowi Filipowskiemu stante vita sua oney nie oddał, na tym iako post fata Jana Gosiewskiego mieszczanie Filipowscy teyże rot y nie należli y nikomu nie wydali, nie utaili, u siebie nie mieli y nie maia, na tym iako kopia iuramentu przez miastu komportowana z oryginalną rotą in essentialibus punctis iest zgodna, uznawszy na wykonanie onego dzień trzeci a data praesentis decreti idque szesnasty Oktobra naznaczymy. Post expletum zaś iuramentum my kommissarze mieszczan Filipowskich od oskarżenia imci pana starosty Filipowskiego respektem buntu żadnego liberos pronuntiando wszystkie dekreta, komdemnaty, in praeiudicium miasta Filipowskiego przez w. imci pana starostę Filipowskiego, a praecipue dekret w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym, Junii dwudziestego pierwszego dnia, wespól z imci panem Massalskim, Chlewińskim, Wislouchem, Pawlikowskim, Samotyją y magdeburgią Przerosłską, iako z nienależącymi do sądów magdeburskich, ani wóytowskich Filipowskich osobami, non attenta do sądów ikmci appellatione, et protestatione inordinate et gravaminose contra legem ac praxim ferowany, insimul z poslednieyszym dekretem sub

data roku tysiąc siedmset czterdziestego, Junii dwudziestego piątego dnia, kassuujemy, z osoby dobr obywatelów Filipowskich znaszamy, pro nullis, eliminatis et eliminandis uznawamy, omnimodam securitatem zdrowia, życia et bonae famae sublata infamia buntu waruiemy. A zatym extraditionem aktów miejskich przez wielmożnego imci pana starostę y wóyta Filipowskiego, ad iudicium nostrum komportowanych et per decisionem nostram w kancelaryi lokowanych, wespół z przywilejami przez same miasto komportowanemi temuż miastu uznawamy; na ostatek ichmościów panów Massalskiego, Chlewińskiego, Wisloucha, Pawlikowskiego, Samoty, iako też magdeburgią Przeroską, (ponieważ dekreta te super wyrażone ad executionem nie przysły), a praesenti actione et e contra miasto Filipów citatione pomienionych ichmościów in perpetuum uwolniwszy, ażeby odtąd magdeburgia Przeroska in iurisdictione magdeburyi y sądów Filipowskich ullo praetextu inviolare nie ważyła się, sub paenis nakazuiemy.

Quod attinet zaś pretensyi miasta do w. imci pana starosty Filipowskiego; w instrumencie verificationis wyrażonych, a per dokumenta nie objaśnionych, ale na samey werefikacyi fundujących się: ponieważ my kommissarze satisfaciendo in omni dekretowi assessorskiemu w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym, miesiąca Nowembra dwudziestego wtórego dnia, w Warszawie ferowanemu, po expedyowanej przez nas inkwizycyi, kalkulacyi etiam ad expediendum actum verificationis przystąpiliśmy, in ordine której werefikacyi, mając sobie a parte miasta ad verificandum podany pretensyi regestr, ad normam correcturae iurium in praesentia stron na każdy praetensionum punkt seorsive w. imci pana sta-

rostę y wóyta Filipowskiego pytalśmy, na które w. imć pan starosta Filipowski, non reponendo y wzajemnych ad verificandum pretensyi od siebie nie podając, że czasu repliki odpowie, osobliwszą in scriptis przez plenipotentów swoich dał rezolucyą y na to miasto benevolo assensu zgodziło się, eoque intuitu my kommissarze, nie mogąc invititis partibus imponere continuationem werefikacyi, totum negotium do produktów y replik reiecimus. Po której ad vota partium reiectie, ponieważ czasu produktów y replik też strony do kontynuacyi zaczętej werefikacyi nie przystąpiły, owszem po odeszłych kontrawersyach te tylko pretensye, które per documenta objaśnione były, ad decisionem nostram oddały; zaczym my kommissarze, indulgendo tymże stronom czasu, dokumenta y pretensye onemi dowiedzione rozsądziwszy, przerzeczoną werefikacyą iterum do następującej po zakończoney pomiarze decyzji naszej za uczynioną od stron do nas odezwą, a zatym za wydanemi sześciami niedzielami od i. w. imci pana superarbitra innotescencyami una cum decisione nostra o pretendowane ab utrinque paeny y expensa, (które z werefikacyi po wymierze gruntów evidentius nam sądowi patebunt), cum toto effectu w punktach adpraesens nierozsądzonych odkładamy. Do której circa reasumptione sądów kommissarskich rozprawy, ażeby strony, krzywd swoich dochodzące distinctim aktoraty swoje powynosily, y same ad probandam realitatem praetensionum suarum stawały, iniungimus, interea omnimodam securitatem w. imci panu starości iuryzdykeyi starościńskiej y woytowskiej posłuszeństwa y wszelkich według praw y przywileiów powinności, bez żadney ni od kogo, tym bardziey od imci pana Ludwika Daszkiewicza—łowczego Grodzieńskiego przeszkody y interesowania się,

e contra mieszczanom y przedmieszczanom omnimodam saecuritate[m] zdrowia y substancyi vigore dekretu ikmci assessorskiego, a panu Janowi Rożańskiemu etiam reditus y wolnego w mieście Filipowie mieszkania waruiemy y ubezpieczamy; post satisfactio[n]em zaś in omni temu dekretowi žaloby y proceder hac in causa zaszłe w punktach finaliter osądzonych, kassuiemy, annihiluie-my, perpetuum silentium iniungimus, in contravenientes temu dekretowi zarękę, ważność rzeczy wynoszącą et paenam personalis infamiae, interponimus. Eodem die post latum et promulgatum decretum, ponieważ w. imé pan Puzyna—chorąży Upitski, starosta y wóyt Filipowski, personaliter comparens, także ichmość panowie Massalski—stolnik Brasławski, Wawrzyniec Chlewiński — podstoli Witebski, in personis suis comparentis, a ichmość panowie Stanisław Wislouch, Bartłomiej Samotyja, per plenipotentiaros suos, item imé pan Ludwik Daszkiewicz y całe miasto Filipów similiter sami osobami swemi comparendo w punktach adinvicem do siebie regulujących się, iudicatio nostro kontentowali się, osobliwie magdeburgia Przerońska także dekretem naszym kontentowała się,—zaczym my kommissarze dekret nasz in toto między wyż wyrażonemi stronami ferowany approbuiemy, a zatym satisfactionem onemu in omni puncto decernimus. Interea ponieważ imé pan Pawlikowski — lantwóyt Przeroński, in puncto uznanego panu Gabryelowi Rożańskiemu—pisarzowi mieskiemu Filipowskiemu, in evadendo o przewodnią iuramentu et in puncto uznaney przez imci pana Pawlikowskiego temuż panu Gabryelowi Rożańskiemu extradyeyi y restytucyi bani z czapką y z trombami własney onego do sądu ikmci zadwornych assessorskich imputando sobie gravamen appellował, a motivo tey appellacyi,

ponieważ wzajemnie pan Gabryel Rożański in puncto nieuznaney paeny talionis, refusi szkod ex ratione zabraney bani pochodzących y niewskazanych na imci panu Pawlikowskim expens prawnych, item motivo teyże appellacyi, ponieważ miasto Filipów in puncto nieuznanych paen na tymże imci panu Pawlikowskim, iako landwoycie Przerońskim, za intruzją do miasta Filipowa y do sądów Filipowskich, także in puncto nieuznanych paen za tąż intruzją na magdeburgią Przerońską do sądów ikmci assessorskich appellowali; zaczym my kommissarze eandem appellationem dopuścizwszy, sprawę w punktach, o które zaszła appellacya cum toto effectu o paeny, expensa y szkody do sądów ikmci zadwornych assessorskich remmitimus. Post haec dnia sześćnastego Octobris in termino iuramentu comparentes personaliter sławetni panowie Kasper Paszkowski—burmistrz, Marcin Koley-nin, Michał Minkiewicz, Jerzy Kownacki—pisarz, Andrzej Czaplicki, Jakub Woynowski gmińscy, Tomasz Andreyszczyk, Piotr Barszczewski, Mateusz Szwiczko — ławnicy przedmieściów, Symon Remiszewski, Stefan Podbielski, Piotr Gosiewski, iuramenta dekretem naszym in anno praesenti na dniu czternastym Octobris ferowanym uznane satisfaciendo eidem decreto na pnnktach w nim wyrażonych idque distinctim na niezynieniu buntów, distinctim na zginieniu roty iuramentu, imci panu Daszkiewiczowi wykonanego, z rot przez wielmożnego imci pana starostę y wóyta Filipowskiego z kancelaryi naszej wyiętych et per plenipotentiaros tegoż imci sobie podanych seorsive pan Jakub Wiszomirski iurament sobie uznawszy rotę a parte miasta Filipowa z kancelaryi sądów naszych wyiętey od tegoż miasta sobie podaney, flexis ante crucifixum genibus, observata iuris iurandi solennitate

wykonal, pana Pawła zaś Gosiewskiego y Helenę Barszczewską w. imć pan starosta y wóyt Filipowski libere od iuramentów onym uznanych uwolnił; zaczym my kommissarze, po wykonaniu wyż wyrażonych iuramentów, ten nasz dekret, iako iuż zaprzysiężony, per totum utwierdzamy y roboruiemy. A że Jan Pazewski—rayca miasta Filipowa, przed dekretem naszym nie spodziwając się uznania sobie iuramentu z miasta Filipowa oddalił się y ad praesens w tymże mieście nie nayduie się; zaczym my kommissarze iuramenta temuż Janowi Pazewskiemu uznane do następuiącey po pomierze rozprawy sub eodem robore dekretu odkładamy. Interea ponieważ w. imć pan starosta y wóyt Filipowski manelkę alias półczternasta sznurków pereł drobných z spinaniem ze dwunastu dyamencików będącym z kancelaryi naszej do siebie odebrał, similiter Helena Barszczewska ruchomość swoją od w. imci pana starosty y wóyta Filipowskiego pod registrem odebra-

ła,—zaczym my kommissarze kancelaryą naszą z odebrania przez w. imci pana starostę wyż wyrażoney manelki a w. imci pana starostę z odebraney przez Barszczewską ruchomości iudicialiter kwituujemy. Nakoniec czynioną przez w Bogu wielebnego imci xiędza Stanisława Głindzicza—plebana Filipowskiego do tey sprawy interwencyą z należnością w ten nasz dekret przyimuiemy.

U tego dekretu przy wyciśnioney pieczęci podpis w. imci pana Instygatora w. x. Lit. temi słowy: Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński—instygator w. x. Lit., wóyt mieyski, starosta Czywilski, superarbiter sądów ikmci kommissarskich w Filipowie. Poniżey correcta his exprimitur verbis: Extraditum ex protocollo commissionis Filipoviensis: Samuel Jeleński r. e. f. c. m. Który to takowy dekret kommissyi ikmci oczewisty, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich Grodzieńskich spraw wieczystych przyięty y wpisany. Actum w Grodzie ut supra.

ОГЛАВЛЕНІЕ.

I.

АКТЫ, относящіеся къ исторіи Западно-Русской церкви.

(Фундушевыя записи церквамъ и духовенству).

	<i>Стран.</i>		<i>Стран.</i>
1509 г.		1635 г.	
1. Привилегія короля Сигизмунда I на постройку Супрасльскаго монастыря.	3	5. Фундушевая записъ Богуслава Радвила на церковь св. Георгія въ Несвижѣ.	11
1516 г.		1644 г.	
2. Привилегія короля Сигизмунда I Супрасльскому монастырю вмѣстѣ съ ограниченіемъ поземельной монастырской собственности.	4	6. Привилегія Городненскому архимандриту Евстафію Пѣшковскому, по которой церковь въ имѣніи Бакшта отдана ему въ пожизненное владѣніе и на всегда приписана къ Городненскому монастырю	13
1526 г.		1721 г.	
3. Фундушова записъ г-дѣ Гринковичей-Ходковичей на Бальскую церковь	6	7. Изъявленіе согласія Супрасльскаго монастыря на принятіе фундаша Кузницкой церкви отъ Сумилинскаго старосты Мицуты	14
1529 г.		1702 г.	
4. Привилегія короля Сигизмунда I, подтверждающая дарственную записъ Александра Ивановича Ходковича на земли, дарованныя Супрасльскому монастырю	10	8. Частное письмо Яна Орѣховскаго къ	

игуменъи Городненскаго монастыря базилианокъ	16	18. Фундушова запись кн. Альбрехта Радивила на Несвижскую церковь	36
1704 г.		1737 г.	
9. Фундушова запись Супрасльскимъ базилианамъ въ пользу Кузницкой церкви	18	19. Универсалъ короля Августа третьяго о правѣ патронатства относительно грекоунитскихъ церквей въ королевскихъ имѣнiяхъ	37
1707 г.		1743 г.	
10. Подтверженiе фундушовой записи администратора имѣнiя Заблудова Михаловскаго на церковь въ селѣ Потокѣ	20	20. Фундушова запись старосты Сумилинскаго Мицуты на Кузницкiй базилианскiй монастырь	38
1713 г.		1745 г.	
11. Свидѣтельство дворянъ, выданное священнику Михаилу Поплавскому	22	21. Фундушова запись княгини Анны Радивиловой на церковь Рождества Прес. Богородицы въ с. Новой-Волѣ	42
12. Фундушова запись Самуила Мостицкаго на Самогрудскую церковь	24	1745 г.	
1715 г.		22. Фундушова запись Оршанской стольниковой Турчиновой на церковь Преображенiя Господа въ селѣ Балѣ	44
13. Фундушова запись на Лабенскую церковь въ Лабенскомъ ключѣ	27	1752 г.	
1718 г.		23. Вводный актъ въ имѣнiе Козаковцы, записанное воеводою Подляшскимъ Михайломъ Сапѣгой Черлянскимъ базилианамъ	47
14. Мирова сдѣлка между митрополитомъ Леономъ Кишкою и княземъ Вишневецкимъ по дѣлу объ уступкѣ церкви Иезуитамъ	29	1757 г.	
1721 г.		24. Ограниченiе фундуша церкви Стародворецкой	48
15. Фундушова запись чашника Саноцкаго Мицуты на Кузницкiй монастырь	31	25. Фундушова запись князя Яблоновскаго на Стародворецкую церковь	50
1725 г.		1764 г.	
16. Заемная запись графа Браницкаго на десять тысячъ тифовъ, данная базилианамъ Супрасльскаго монастыря	33	26. Духовное завѣщанiе Цыдиковъ, въ которомъ они записали свое имѣнiе Котранской церкви	52
1727 г.		1775 г.	
17. Вводный актъ на имѣнiе Войновцы или Кузницу, служачiй Кузницкому базилианскому монастырю	35	27. Заимъная запись отъ Городненской экономiи Кринской церкви	55

II.

Акты административные.

A.

(Королевскіе привилегіи и рескрипты городу Городнѣ и другимъ мѣстностямъ и лицамъ).

1496 г.

1. Привилегія вел. князя Литовскаго Александра, данная городу Городнѣ на магдебургское и другія права 59

1502 г.

2. Привилегія короля Александра, которою онъ подтверждаетъ всѣ купли земель, сдѣланныя Городненскими мѣщанами при жизни отца его Казимира 61

1506 г.

3. Привилегія короля Сигизмунда I, подтверждающая привилегіи короля и вел. князя Александра 62

4. Привилегія короля Александра, данная Городненскимъ мѣщанамъ на входы въ королевскую пуцу подѣ Прутцами. 64

5. Привилегія Сигизмунда I, подтверждающая привилегію, данную въ 1496 году 65

1516 г.

6. Подтвердительная привилегія короля Сигизмунда I на входы въ Городненскую пуцу 66

1526 г.

7. Рескриптъ короля Сигизмунда I Городенскому старостѣ Юрію Николаевичу

Радивилу, чтобы онъ не лишалъ Городненскимъ мѣщанъ правъ, предоставленныхъ имъ магдебургіей 68

8. Рескриптъ короля Сигизмунда I Городенскому старостѣ Юрію Николаевичу Радивилу, чтобы онъ не притѣснялъ Городненскихъ мѣщанъ и жидовъ 70

1540 г.

9. Подтвердительная привилегія короля Сигизмунда I о невзиманіи пошлинъ съ мѣщанъ города Городны, ведущихъ торговлю по рѣкамъ Нѣману и Нетѣ. 71

10. Привилегія королевы Бонны Городненскимъ мѣщанамъ, подтверждающая прежнія привилегіи и увольняющая ихъ отъ ярмарочныхъ пошлинъ и пр. 72

1541 г.

11. Привилегія короля Сигизмунда I, которою предоставляется право Городенскому магистрату на продажу водки съ уплатою кащизны—пятидесяти копѣ грошей 74

12. Привилегія королевы Бонны городу Городнѣ относительно городского благоустройства 75

1544 г.

13. Рескриптъ короля Сигизмунда I Город-

ненскому старостѣ Станиславу Петровичу, чтобы онъ не притѣснялъ Городенскихъ мѣщанъ

78

1560 г.

14. Подтвердительная грамота короля Сигисмунда Августа Переволоцкимъ крестьянамъ

80

1561 г.

15. Привилегія короля Сигисмунда Августа, Городненскимъ мѣщанамъ, увольняющая ихъ отъ толокъ и чившу

82

1562 г.

16. Привилегія короля Сигисмунда Августа на отведеніе городу Городнѣ земли за Нѣманомъ и двухъ съ половиною улоковъ сѣножати

83

1576 г.

17. Привилегія короля Стефана Баторія, подтверждающая пожалованія двухъ его предшественниковъ городу Городнѣ

85

18. Привилегія короля Стефана на право открыть складъ соли въ городѣ Городнѣ

89

19. Привилегія короля Стефана, освобождающая Городненскихъ мѣщанъ отъ пошлинъ за солодовню и пивоваренные заводы

90

1579 г.

20. Привилегія короля Стефана, подтверждающая право Городненскихъ мѣщанъ имѣть мельницу на рѣкѣ Нѣманѣ

91

21. Привилегія короля Стефана на постройку корчмы въ городѣ Городнѣ, свободной отъ платы кащизны

92

1582 г.

22. Рескриптъ короля Стефана старостѣ Кокенгузенскому и Крусвицкому Степану Бѣлявскому, чтобы онъ не задерживалъ судовъ, которыя нанимаютъ Городненскіе мѣщане въ Ковнѣ для провоза хлѣба въ Королевецъ

93

1588 г.

23. Привилегія короля Сигисмунда III касательно имѣній, принадлежащихъ королевскому столу

94

24. Привилегія короля Сигисмунда III, которою уволены Городненскіе мѣщане отъ мѣрки въ королевской мельницѣ съ уплатою двѣнадцати пѣниязей съ бочки

97

1589 г.

25. Привилегія короля Сигисмунда III, которою онъ утверждаетъ всѣ прежнія привилегіи и пожалованія своихъ предшественниковъ городу Городнѣ

98

26. Привилегія короля Сигисмунда III, данная Городненской ратушѣ на собраніе кащизны отъ водки и воспрещающая продовать водку другимъ лицамъ, кромѣ мѣщанъ

100

1596 г.

27. Подтвердительная привилегія короля Сигисмунда III на складъ соли въ Городнѣ

102

1601 г.

28. Привилегія короля Сигисмунда III городу Городнѣ и Городненскому магистрату на право вести оптовую торговлю хлѣбомъ, солью и сельдями, съ исключеніемъ изъ этого права евреевъ

103

1604 г.

29. Рескриптъ короля Сигисмунда III къ

старостѣ Ѳедору Скумину, чтобы онъ не бралъ пошлины съ зерна, которое возятъ Городненскіе мѣщане на приватныя мельницы	105
1609 г.	
30. Рескриптъ короля Сигизмунда III подскарбію земскому Ярошу Воловичу, чтобы онъ наблюдалъ, чтобы съ Городненскихъ мѣщанъ не брали пошлинъ съ зерна, соли и пр.	106
1619 г.	
31. Привилегія короля Сигизмунда Августа III, выданная Витебскому каштеляну Вольскому на мостовое мыто въ имѣніи Головачахъ на рѣкѣ Котрѣ	107
1627 г.	
32. Привилегія короля Сигизмунда III на взиманіе мыта съ мостовой въ городѣ Городнѣ	109
33. Привилегія короля Сигизмунда III, освобождающая Городненскихъ горожанъ отъ военныхъ постоевъ	110
1629 г.	
34. Привилегія короля Сигизмунда III о взиманіи мыта и торговаго съ прѣѣзжихъ кунцовъ въ пользу города Городны	111
1679 г.	
35. Возобновленіе привилегіи Владислава IV королемъ Яномъ III, служащей крестьянамъ села Хромовичъ	113
1681 г.	
36. Привилегія короля Яна на ярмарки въ имѣніи Ходоровкѣ	115
1698 г.	
37. Привилегія Августа II, данная цеху Городненскихъ рыбаковъ	116

1710 г.	
38. Подтвердительная привилегія короля Августа II, данная Супральскому монастырю на входы въ Сокольскую пуцу	119
39. Отвѣтъ короля Августа II на инструкцію дворянъ Городненскаго повѣта, данную депутатамъ	121
1714 г.	
40. Отвѣтъ короля на инструкцію дворянъ Городненскаго повѣта	122
1716 г.	
41. Привилегія короля Августа II на землю въ Лососнѣ и Демидковѣ Осипу Кублицкому	124
1718 г.	
42. Подлинная подтвердительная привилегія короля Августа II городу Городнѣ, содержащая въ себѣ всѣ прежнія привилегіи и пожалованія его предшественниковъ	125
1724 г.	
43. Рескриптъ короля Августа II, которымъ онъ назначаетъ двѣ избы и погребъ въ своемъ замкѣ въ Городнѣ подъ архивъ для храненія въ немъ актовыхъ книгъ Городненскаго городского суда	134
1744 г.	
44. Привилегія короля Августа III городу Городнѣ, подтверждающая всѣ прежнія привилегіи и рескрипты	135
1752 г.	
45. Подтвердительная привилегія короля Августа III селу Острову	137
1759 г.	
46. Привилегія короля Августа III на двѣ ярмарки и еженедѣльные торги въ мѣстечкѣ Стоклишкахъ	139

Б.

Указы императора Петра I, королевские универсалы и листы и распоряженія разныхъ правительственныхъ лицъ.

1706 г.

1. Универсалъ короля Августа II главному сборщику таможенной пошлины старой и старо-русской въ в. кн. Литовскомъ. 143

1707 г.

2. Частное письмо полковника Барановича намѣстнику Пятигорской хоругви . 145

3. Упоминальный листъ князя Корибута Вишневецкаго ротмистрамъ козацкой хоругви, Томашевскому и Буркѣ . . 146

4. Частое письмо Линдемана намѣстнику Городненскаго повѣта 147

5. Листъ его царскаго величества Петра Алексѣевича войску 148

6. Листъ его величества царя Петра Алексѣевича войску 149

7. Указъ его величества царя Петра Алексѣевича высшимъ чинамъ лейбъ-гвардіи Преображенскаго полка 150

8. Указъ его величества царя Петра Алексѣевича комиссарамъ Городненскаго повѣта объ увольненіи имѣнія Заблудова отъ сбора провіанта и фуража . 151

1708 г.

6. Листъ короля Станислава I, освобождающій крестьянъ села Дойлидокъ отъ всѣхъ податей 151

1713 г.

10. Упоминальный и заручный листъ короля Августа II старостѣ Городненскому . 153

11. Распоряженіе короля Августа II на имя гетмана в. кн. Литовскаго объ освобожденіи города Городны отъ налоговъ и военной повинности 154

12. Мандатъ короля Августа II, которымъ призывается къ суду подскарбій Михайль Котель 156

1717 г.

13. Копія указа Петра Великаго о производствѣ слѣдствія надъ бригадиромъ Роппомъ 157

14. Листъ короля Августа II къ помѣщикамъ Городненскаго повѣта о возвращеніи камедуламъ разбѣжавшихся крестьянъ съ ихъ имуществомъ 158

15. Копія указа его императорскаго величества Петра I о выводѣ російскихъ войскъ изъ предѣловъ Литвы . . . 159

1721 г.

16. Универсалъ короля Августа II о столовыхъ имѣніяхъ экономій Литовскихъ и о возвратѣ разошедшихся крестьянъ. 160

1736 г.

17. Упоминальный листъ короля Августа III Рѣчцкому войсковому Михаилу Къль-

чевскому о томъ, чтобы онъ не обижалъ обывателей мѣстечка Черехова и деревни Вербежа 162 1738 г. 18. Листъ гетмана в. кн. Литовскаго Михаила кн. Вишневецкаго къ чинамъ городскимъ Оршанскаго повѣта, чтобы они не смѣли удерживать платы, слѣдующей полку 163 1744 г. 19. Универсалъ короля Августа III относительно взиманія мостоваго на рѣкѣ Нѣманѣ въ Городнѣ 164 — 20. Универсалъ подскарбія в. кн. Литовскаго Сологуба о томъ, что онъ передаетъ въ арендное содержаніе таможи генералу артиллеріи Флемингу 165 1747 г. 21. Универсалъ подскарбія в. кн. Литовскаго Флеминга, которымъ онъ обезпечиваетъ Бѣлорусскихъ купцовъ отъ дѣлаемыхъ имъ притѣсеній 167	1752 г. 22. Охранный листъ короля Августа III, служащій базилианамъ 168 1774 г. 23. Охранный листъ короля Станислава Августа, служащій крестьянамъ Яловскаго староства 169 1765 г. 24. Универсалъ хоружаго Михаила Ейсмонта, предписывающій собраться дворянамъ Городненскаго повѣта на смотръ 171 1776 г. 25. Заручный листъ короля Станислава Августа, служащій крестьянамъ Клевской волости 172 1777 г. 26. Упоминальный листъ короля Станислава Августа крестьянамъ Виленскаго староства 174

В.

Сеймиковыя постановленія дворянъ Городненскаго повѣта и одно постановленіе Волковыскаго сейма.

1582 г. 1. Постановленіе дворянъ в. кн. Литовскаго на главномъ сеймикѣ Волковыскомъ. 179 1710 г. 2. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на Срѣтенскомъ сеймикѣ . . 182 1711 г. 3. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта о сборѣ податей 187	— 4. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на Срѣтенскомъ сеймикѣ . . 190 1712 г. 5. Сеймиковое постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта 193 1713 г. 6. Листъ дворянъ Городненскаго повѣта къ подканцлеру в. к. Литовскаго . . 195

7. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта 197

1714 г.

8. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на Срѣтенскомъ сеймикѣ . . . 199

9. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта, собранныхъ на сеймикѣ въ Городнѣ 202

1715 г.

10. Протестъ дворянъ Городненскаго повѣта противъ засѣданій сеймина . . . 207

11. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на реляційномъ сеймикѣ . . . 208

12. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на счетъ сбора провіанта для союзнаго войска 212

1721 г.

13. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на Срѣтенскомъ сеймикѣ . . . 214

1730 г.

14. Протестъ Увитскаго посла Марциневича противъ сейма 216

1743 г.

15. Протестъ шляхты Лидскаго повѣта противъ Срѣтенскаго сеймика 218

1752 г.

16. Протестъ Казимира Морскаго противъ цѣлаго акта Городненскаго сейма . . . 219

1764 г.

17. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта относительно конфедераціи . . . 221

18. Протестъ дворянъ Городненскаго повѣта противъ сеймиковаго постановленія . . . 223

1776 г.

19. Постановленіе дворянъ Городненскаго повѣта на Срѣтенскомъ сеймикѣ . . . 225

Г.

Инструкціи дворянъ Городненскаго повѣта посланъ, отправляемымъ на сеймы, и актъ Городненской конфедераціи 1764 года.

1707 г.

1. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, отправляемымъ на раду въ Новый Городокъ . . . 231

2. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, отправляемымъ къ князю Александру Меншикову 235

1710 г.

3. Инструкція дворянъ Городненскаго по-

- вѣта депутатамъ, отправляемымъ къ королю 237

1712 г.

4. Инструкція дворянства Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ къ гетману в. кн. Литовскаго 239

5. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, отправляемымъ на Варшавскій сеймъ 242

6. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, посылаемымъ къ королю 251

1713 г.

7. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ къ королю 256

8. Пункты, въ которыхъ высказываются желанія дворянства Городненскаго повѣта, изложенныя въ инструкціи депутатамъ, посылаемымъ къ Саксонскому князю Вейсенфельсу 258

9. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, посылаемымъ къ королю 261

10. Инструкція дворянства Городненскаго повѣта депутатамъ, посылаемымъ къ гетману в. кн. Литовскаго 263

1714 г.

11. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, отправляемымъ къ гетману в. кн. Литовскаго послѣ Срътенскаго сеймика 265

12. Пункты на инструкцію, данныя депутатамъ Городненскаго повѣта отъ королевскаго комиссаріата 267

1720 г.

13. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на Варшавскій сеймъ 269

1732 г.

14. Инструкція, данная дворянствомъ Го-

- родненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на экстраординарный сеймъ 277

1733 г.

15. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на конвокаційный сеймъ 280

16. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на избирательный сеймъ въ Варшаву . 284

1735 г.

17. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ *racificationis*. 294

1736 г.

18. Инструкція комиссарскаго сеймика, данная комиссарамъ 300

1740 г.

19. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на большой шести-недѣльный сеймъ . . 303

1744 г.

20. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на ординарный шести недѣльный сеймъ . 310

1745 г.

21. Пункты для исправленія правилъ таможенной инструкціи, поданныя Андреемъ Дезизинкомъ, писаремъ Городненской коморы 315

1750 г.

22. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ въ Варшаву 317

1754 г.	
23. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ	322
1760 г.	
24. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ въ Варшаву	331
1764 г.	
25. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ въ Варшаву	336
—	
26. Актъ Городненской конфедераціи	342
—	
27. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ	345
1766 г.	
28. Инструкція дворянства Городненскаго	

повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ въ Варшаву	350
--	-----

1767 г.

29. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта посламъ, отправляемымъ на экстраординарный сеймъ	359
--	-----

1768 г.

30. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на ординарный Варшавскій сеймъ	368
--	-----

1773 г.

31. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ въ Варшаву	374
---	-----

1780 г.

32. Инструкція дворянъ Городненскаго повѣта, данная депутатамъ, отправляемымъ на сеймъ Варшавскій	383
---	-----

Д.

Документы разнаго наименованія, заключающіе въ себѣ списки и реестры.

1765 г.	
1. Списокъ вооруженнымъ дворянамъ и татарамъ Городненскаго повѣта, явившимся на смотръ (poris).	393
1706 г.	
2. Заявленіе Фурсевича и его жены о погорѣвшихъ въ воспосе время документахъ, равно и о сгорѣвшихъ Городненскихъ актовыхъ книгахъ	425
—	
3. Реестръ всѣхъ вещей, оставшихся послѣ Массальскихъ, старостъ Городненскихъ, умершихъ въ Пруссіи	426

1710 г.

4. Списокъ крестьянамъ, умершимъ во время заразы въ имѣніяхъ Рачкахъ и Щодрухѣ	431
--	-----

1711 г.

5. Списокъ людей, умершихъ отъ заразы въ имѣніи Довснудахъ надворнаго маршалка Паца	433
—	
6. Списокъ людей, умершихъ отъ заразы въ Переросльской волости	435
—	
7. Списокъ людей, умершихъ во время заразы въ мѣстечкѣ Перерослѣ	436

8. Списокъ умершихъ людей во время заразы въ селахъ Мазуровской волости, въ селахъ: Яновѣ, Прусской и Топѣловѣ 437

1725 г.

9. Уставъ для крестьянъ Госкаго римско-католическаго прихода 438

1728 г.

10. Реестръ издержекъ, понесенныхъ шлях-

той и крестьянами староства Переросльскаго во время перехода войска изъ Курляндіи 440

1738 г.

11. Заявленіе отъ имени князя Чарторыйскаго о пожарѣ въ мѣстечкѣ Гомлѣ, истребившемъ цѣлое мѣстечко и три православныя церкви 447

III.

А к т ы Ю р и д и ч е с к і е .

1592 г.

1. Замяна имѣній Дречихъ-Лукуъ и Верховья, принадлежавшихъ князю Друцкому-Соколинскому, на имѣніе Соколинское, принадлежащее Льву Сапѣгѣ, съ ограниченіемъ того и другого 451

1706 г.

2. Жалоба подполковника Шукки на хоругви войска Сапѣговъ, произведшія разниа опустошенія въ имѣніи Сидрѣ 458

1707 г.

3. Жалоба Ивана Богуща на Могилевскихъ базилианъ и тамошній магистратъ 461

1709 г.

4. Жалоба Ивана и Констанціи Верещинскихъ на жолнеровъ драгонін войскъ гетмана в. кн. Литовскаго 463

1710 г.

5. Жалоба комиссаровъ Городненскихъ на ксендзовъ камедуловъ о нападеніи и разбоѣ 465

1711 г.

6. Жалоба Трощаго воеводы Казимира Огинскаго на таможенныхъ писарей о грабежѣ 468
7. Посвидѣтельствованіе вознаго раны, нанесенной протопопу Петру Лобачевскому 470

8. Жалоба священника Дойлидской церкви Петра Лобачевского на Антонія Рагозу и его товарищей 471

1712 г.

9. Опредѣленіе скарбоваго трибунала, увольняющее городъ Городну отъ гнберны 472

10. Жалоба Городненскаго протоіеря Теодора Гриневича на Яна и Симона Плонскихъ о нападеніи на домъ и учиненномъ разбоѣ 475

11. Жалоба Леона Пересвѣта - Солтана на короннаго метриканта Мартина Грабовскаго о захватѣ имѣнія перваго 477

1713 г.

12. Жалоба Самогрудскаго священника на ксендза Криштофа Боровскаго и ксендза девана Ровицкаго и других . . . 478

13. Жалоба Езерскаго священника Георгія Кулешевскаго на подстаросту Антоніи Козицкаго съ посвидѣтельствомъ вознаго 481

1714 г.

4. Жалоба намѣстника Супральскаго монастыря Инноцентія Харкевича, на помѣщика Андрея Смогоревскаго о причиняемыхъ разныхъ убыткахъ монастырскимъ имѣніямъ 483

1715 г.

15. Жалоба Паценковъ на Городненскаго протопопа Скирона о наѣздѣ и разнаго рода насиліяхъ 485

16. Судебное опредѣленіе по дѣлу между Супральскими базилианами и Смогоревскимъ о разныхъ убыткахъ, причиненныхъ имъ симъ послѣднимъ 488

17. Судебное опредѣленіе о постановленіи настоящихъ мѣръ для сыпучихъ и жидкихъ тѣлъ, и о запрещеніи христіанамъ служить у жидовъ 491

1719 г.

18. Жалоба отъ имени Смоленскаго архіепископа Лавренція Друцкаго-Соколинскаго на Городненскій магистратъ, который дѣлалъ разные притѣсненія Коложскому монастырю 494

19. Жалоба митрополита Кіевскаго Леона Кишки на Городненскій магистратъ о

притѣсненіяхъ, дѣлаемыхъ послѣднимъ его юрисдикѣ въ Городнѣ 496

1724 г.

20. Продажная запись отъ Супральскаго монастыря двора въ Городнѣ Сумилипскому старостѣ Мицутѣ 498

1726 г.

21. Духовное завѣщаніе священника Лащинской церкви Іоанна Скирона . . . 500

22. Жалоба Кіевскаго митрополита Леона Кишки на Новгородскаго гродскаго писаря о захватѣ имъ земли, принадлежащей митрополиту 503

1729 г.

23. Жалоба священника Андрея Поплавскаго на Михаила Цыдика о произведенномъ симъ послѣднимъ грабежѣ и разбоѣ 505

1730 г.

24. Жалоба Жировицкихъ базилианъ на канцлера Михаила Вишневецкаго о захватѣ части ихъ имѣнія, называемаго Була 507

25. Судебное опредѣленіе по дѣлу между Францискомъ Вишневскимъ и членами Городненскаго магистрата 509

1732 г.

26. Жалоба священника Яценской церкви Іоанна Григевича на Скирмонтовъ о грабежѣ, побояхъ и безчестіи . . . 516

1733 г.

27. Жалоба настоятеля Супральскаго монастыря на графа Браницкаго о неуплатѣ 35 тысячъ тынфовъ 517

1736 г.

- 28. Жалоба крестьянъ ключа Новодворскаго, села Хилимоновцовъ, на Сумишскаго старосту Мицуту о томъ, что онъ противозаконно присвоиваетъ ихъ себѣ. 519

1737 г.

- 29. Жалоба архимандрита Коложскаго монастыря на Городненскихъ официалстовъ о захватѣ монастырскаго земли и другихъ притѣсненіяхъ и насиліяхъ. 521

1739 г.

- 30. Судебное опредѣленіе по жалобѣ базилианъ Коложскаго монастыря на Пересвѣтовъ Солтановъ 523

- 31. Ассекраціонная записъ польнаго гетмана Браницкаго Супральскимъ базилианамъ на тридцать пять тысячъ тынфовъ 526

- 32. Предписаніе скарбовой комисіи относительно документовъ Коложанской церкви и другихъ 529

- 33. Жалоба Пересвѣта Солтана на Коложанскихъ базилианъ о претерженіи крестіанъ 530

1740 г.

- 34. Жалоба епископа Пинскаго и Туровскаго Юрія Булгака на старосту и войта Пинскаго Ельскаго о нарушеніи симъ послѣднимъ правъ епископской юрисдикци 531

1742 г.

- 35. Посвидѣтельствованіе вознаго о заключеніи въ куницу войта Коложанскаго монастыря и нанесеніи ему побоевъ . 533

- 36. Опредѣленіе между Супральскими базилианами и гетманомъ короннымъ Браницкимъ о неуплатѣ послѣднимъ взятой суммы 534

1744 г.

- 37. Замѣнная сдѣлка на землю между Супральскими базилианами и гр. Браницкимъ 536

1747 г.

- 38. Обязательство Супральскихъ и Кузницкихъ базилианъ, данное войскому Богуфалу отправлять двѣ обѣдни въ недѣлю за пожертвованные имъ 10 тысячъ злотыхъ 539

1748 г.

- 39. Жалоба Городненскихъ базилианъ Коложскаго монастыря на Городненскаго пробоща Хребтовича о захватѣ сѣножатей и засѣяннаго поля 541

1749 г.

- 40. Жалоба священника Августовской церкви Іоанна Банковскаго на старосту Шанявскаго о грабежѣ, насиліи и разбоѣ 543

1750 г.

- 41. Жалоба Городненскихъ Коложскихъ базилианъ на администраторовъ Городненской экономіи о захватѣ земли . 544

- 42. Мирная сдѣлка между Супральскими базилианами и Анною Хребтовичовою на счетъ имѣнія Гладовщизны . . . 546

1753 г.

- 43. Жалоба Рогачевскихъ базилианъ на намѣстника Рѣчицкаго повѣта Антонія

- Малиновскаго о захватѣ имъ монастырской земли 549
44. Жалоба Городненскаго священника Ленкевича на Бадаракъ о захватѣ церковной земли 550
- 1754 г.
45. Жалоба Черлянскихъ базилианъ на скарбника Политальскаго и другихъ о захватѣ фундушеваго лѣсу и о разныхъ насиліяхъ 551
46. Жалоба Езерскаго священника на Плонскихъ и Старинскихъ о захватѣ церковной земли 553
- 1760 г.
47. Жалоба Городненскихъ Коложскихъ базилианъ на Кандыбовъ о захватѣ земли 554
- 1762 г.
48. Жалоба Городненскихъ базилианъ Коложскаго монастыря на Городненскаго ес. пробоща Юсифа Хребтовича о причиняемыхъ имъ разныхъ насиліяхъ и грабежѣ и о захватѣ земли 555
49. Жалоба Городненскихъ Коложанскихъ базилианъ на пріора кармелитовъ босыхъ о захватѣ имъ монастырской земли 557
50. Письменное обязательство Супральскихъ базилианъ, данное Ивану Обуховскому на то, что монастырь обязывается дать ему пожизненное содержаніе за внесенные имъ пять тысячъ злотыхъ 559
- 1784 г.
51. Жалоба настоятеля Супральскаго базилианскаго монастыря Цезарія Киннера на помѣщницу Вицинскую, которая ограбила фольварокъ Старину и забрала нѣкоторыя церковныя вещи 561
- 1772 г.
52. Изрекательный квитанціонный документъ отъ пленнотента Вѣщницкихъ прокуратору Супральскаго монастыря. 563
53. Судебное опредѣленіе по дѣлу между Городненскими Коложскими базилианами и доминиканами и кармелитами и другими лицами о захватѣ послѣдними поземельной монастырской собственности 565
- 1762 г.
54. Опредѣленіе по дѣлу между мѣщанами города Филипова съ войтомъ и староостою Филиповскимъ о разныхъ притѣсненіяхъ и обидяхъ 569
-

I.

УКАЗАТЕЛЬ

ИМЕНЬ И ФАМИЛІЙ.

А.

- Абрамовичъ, Антоній, 373.
 — Станиславъ Янъ, 356.
- Абромька, Михаилъ, землянинъ Город. пов., 344.
- Августиновичъ, Антоній, экономъ, 566.
- Августъ I-й, король Польскій, 30.
- Августъ II-й, король Польскій, 27, 28, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 131, 134, 135, 137, 143, 144, 155, 156, 157, 160, 161, 183, 209, 243, 249, 261, 280, 308, 328, 522, 576, 578, 579, 578, 579, 587, 591
- Августъ III-й, король Польскій, 37, 38, 94, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 162, 163, 164, 165, 168, 169, 299, 300, 364, 576, 577.
- Агриппа, Венцлавъ, королев. писарь, 92, 93, 94.
- Адаховскій, Янъ, Венден. хор., ротм. Городен. пов., 344.
- Адьяницкій-Почебутъ, Юсифъ Станиславъ, 341.
- Азановичъ, 469.
- Албрикъ, ксендзъ прокураторъ Вигерскаго монастыря, 158.
- Алдукевичъ, Александръ, 424.
- Александровичъ, Адамъ, 349, 356, 372.
- Венедиктъ Евстафій Михаилъ, зем. писаревичъ Городен. пов., 201, 206, 215, Евстафій Михаилъ, зем. судья Городен. пов., 275, 279, Вен. Евстафій, стольникъ ротм. и каптур. судья Городен. пов., 283, 293, 302, 309, 313, 321, 331, 335, 340, 412, 423, 425.
- Игнатій, ротмистръ Городен. пов., 321.
- Иеронимъ, Гроднен. земскій судья, 356.
- Юсифъ, 381,
- Казиміръ, 222, 344, 356, 357, 372, 418.
- Михаилъ Янъ, маршалокъ и комис. Лидскій, 474,
- Стефанъ, 349.
- Фаддей, грод. Городенск. судья, 225, 356, 366, 381, 413.
- Фодоръ, землян. Городен. пов., 207, 356.
- Городенск. маршалокъ, 20, Городен. стольникъ, 216, 290, 291, 297.
- Александръ, король Польскій и вел. князь Литов., 4, 59, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68,

71, 81, 82, 86, 92, 99, 126, 127, 128,
135, 274, 529, 545, 566.

Аляртъ, генераль русскихъ Петровскихъ войскъ,
187, 188, 189, 191.

Андреевичъ, Григорій, священ. Потоцкой церкви,
21.

— Иванъ, дворный подскарбій и Виленскій
намѣстникъ, 67.

— Митко, Городенск. бурмистръ, 9.

Андреевскій, Яковъ, 417.

Андрейковичъ, Оаддей, секретарь скарбовой ком-
мисси вел. кн. Литов., 225, 349, 357, 372,
396, 418.

Анрицикъ, Оома, Филипов. мѣщан., 570, изъ
Ольшанки, 571, 574, 597, Андрейцикъ, 599.

Анна (Ганна), королева Польская, 96.

Антоній, ксендзъ Вигерскаго камендул. мона-
стыря, 466.

Антошевскій, Антоній, 382.

— Янъ, 357.

Антусевичъ, Александръ, 372.

— Янъ, 372.

Антушевичъ, Александръ, 420.

— Андрей, 422.

— Иосифъ, 422.

— Михаилъ, 341, 422.

— Рафаль, 420.

— Стефанъ, 422.

— Яковъ, 399, 420.

— Янъ, 417, 420, 422,

Анципа, Стефанъ, 414.

Анцута, Янъ, 341, 349.

Арехва, Оома 357.

Ахрамовичъ, Юрій, 411.

В.

Багинская, Марианна, 382.

Багинскій, изъ рода Корвиновъ, Антоній, 383.

— изъ рода Корвиновъ, Онуфрій, 382.

— Станиславъ, 584.

Бадаракова, Тереза, ж. президента г. Городны,
550.

Бадаракъ, Иосифъ, президентъ города Городны,
550.

Бадковскій, Францискъ, 348.

Бадовскій, 583.

Базаревичъ, Давидъ, 424.

Базилевскій, Матвѣй, землян. Городен. пов., 224.

Бакановскій, Янъ, Новгородскій городничій,
275, 308.

Бальцеровичъ, Криштофъ, 452, тункель (сот-
никъ) Городенскій, 453, 454.

Баниковскій, Иосифъ, 358.

Баницкій, Филипов. мѣщан., 570.

Банковскій, Иоанъ (Янъ) священ. Августовской
церкви, 543.

Барановичъ, изъ Ялова, Лука, польный страж-
никъ вел. кн. Литов., 29, Городенскій
стольникъ, 53, 54, 124, 146, 157, 275,
289, 297, 318, городничій Городен. пов.,
331, 340, 410.

— Казиміръ, польный стражникъ вел. кн.
Литов., стар. Ковнянскій и Яковицкій,
294, 311, 321.

— Леонъ, 417.

— Францискъ, 341, 348, Городен. подчашичъ,
350, 356, городничій Город. пов., пору-
чикъ Петигорскій, 367.

— Янъ, 371.

Барановскій, Адамъ, 373.

— Захарій Мурза, 424.

— Семень, 373.

— Оома, священ. Потоцкой церкви, 20, 21.

Барткевичъ, Янъ, 405.

Бартошевичъ, Богуславъ, 402.

— Матвѣй, 358.

— Станиславъ, 373.
— Стефанъ, 382.
— Францискъ, 382.
— Юрій, 359.
— Янъ, 402.
Бартъ, Леонардъ, ксендзъ Вигерскаго камендул. монастыря, 466.
Барщевская, Елена, Филипов. мѣщанка, 593, 600.
Барщевскій, Петръ, 570, изъ Емелистаго, 571, 574, 597, 599.
Бейнаровичъ, Игнатій, 349.
Бекеръ, 203, regimentъ - квартирмейстеръ, 204, 206.
Бенецкій, Иосифъ, 367.
Бергель, Варооломей, землян. Городен. пов., 224, 423.
— Матвѣй, 367, 423.
— Павелъ, 372, 423.
— Юрій, 423.
— Яковъ, 357, 372, 404.
— Янъ, 423.
Береза, 522.
Березецъ, 28.
Березинскій, Янъ, 367.
Березовскій, Казиміръ, 398.
— Матвѣй, землян. Городен. пов., 222, 340, 367, 381, 414.
— Михаилъ, 321, 335, 382, 398, 415.
— Павелъ, Августовскій ландвойтъ, 543.
— Ромуальдъ, 381.
— Самуиль, 321.
— Фелиціанъ, 222, 321, 344, 349, 367, 381, 415.
— Оома, 367.
Берестовскій, Кирианъ Павелъ, референдаръ Вел. Кн. Литов., эконоомъ Сокольскій, 120, 138, 209.
Бернадскій, 42.
Бернъ, капитанъ, 250.
Бехеръ, 259.
Бизгинтова, Филипов. мѣщанка, 588.
Билештейнъ, комиссаръ, 203.

Билинскій, Юрій, 357.
Бильминъ, Адамъ, 400.
— Антоній, 372.
— Варооломей, 400.
— Венедиктъ, 372.
— Иосифъ, 409.
— Михаилъ, 358, 372, 400, 401.
— Флоріанъ, 382.
— Яковъ, 410.
Бирцяшевскій, Михаилъ, 358.
Бичевскій, Войтъхъ, 358,
Бишевскій, Войтъхъ, 404.
Бливеръ, Янъ, 286.
Бобовскій, Андрей, 388, 400.
Бободъ, землян. Витеб. воевод., 455, 456.
Бобровницкій, Иосифъ, 358, 395.
Богатыревичъ, Венедиктъ, 416.
— Войтъхъ, 382.
— Иеронимъ, 302.
— Иосифъ, 381.
— Казиміръ, 417.
— Кароль, 381.
— Матвѣй, 381.
— Михаилъ, 373, 382, 406.
— Николай, 382.
— Павелъ, 406.
— Флоріанъ, 406.
— Янъ, 417.
Богдановичъ, Матвѣй, 382.
— Михаилъ, 359, 373.
— Намѣстникъ, 470, 471.
Богдѣвичъ, Федоръ Андреевичъ, 453.
Боговитиновичъ, Богущъ, 3, Трокскій городничій, фундаторъ Коложскаго монастыря, писарь короля Александра, писарь вел. кн. Литов., 566.
Богуфаль, Казиміръ, писарь и грод. судья Городенск. пов., 14.
— Сигизмундъ, Дерпскій подестолій, судебный подстаростій Городен. пов., 4, 11, 14, 24, 33, 36, 80.
Богуцкій, 471.

- Богушевскій**, землян. Городен. пов., 210.
Богунъ, 80, 147.
 — Михаилъ, землян. Городен. пов., 224.
 — Янъ, 461, 462.
- Бокеевичъ**, Николай, священ. Топольской церкви, 21.
- Бокей**, Сигизмундъ, Мецанскій староста, 183, 195, Трокскій тивунъ, 239, 240.
- Буковскій**, Алоизій, Городен. доминиканскій пріоръ, 566.
- Бокшевичъ**, Антоній, 341.
- Болеславъ**, король Польскій, 376.
- Большая Пруска**, село въ Мозурков. вол., Городен. пов., 438.
- Бона**, королева Польская и вел. княг. Литов., 71, 72, 73, 74, 75, 78, 100 128.
- Бонавентура-Ясенскій**, Янъ, 371.
- Бонтеровичъ**, Михаилъ, 348.
- Борейша**, Михаилъ, Стародубовскій войскій, 257, Оедоръ, 260,
- Борекъ**, Юрій, Инфлятскій комиссаръ, 474.
- Борнесъ**, поручикъ королев. гвардіи, 317.
- Борецкій**, Антоній, 358, 367, 368.
- Боригентрейхова**, Анна, 583, ж. маіора, 384.
- Боригентрейхъ**, Гавріиль, 583, маіоръ, 584.
- Боричевскій**, Казиміръ, полковникъ, 192, 205.
- Борковская**, Елена Оомишна, 459.
- Борковскій**, Антоній Юрій, Дуинъ, экономя, Городен. инстигаторъ, 331, 372, Пятигор. товарищъ, 412.
 — Андрей, 357.
 — Павелъ, 373.
 — Францискъ, 372,
 — Янъ, Филипов. мѣщан., 588.
- Боровскій**, Криштофъ, Шудяловскій комендаръ, ксендзъ, 23, 479, 480.
 — Матвѣй, 383.
 — Рафаль, 349.
 — Янъ, 340, 349.
- Бородзичъ**, Игнатій, будовничій Стародуб., 397.
- Боуфалова**, Розалія, ж. войскаго и писаря Городен. пов., 540.
- Боуфаль**, Венедиктъ, конюшій Городен. пов., 223, зем. судья Городен. пов., 226, 331, 340, 356, 371, 381, подчашій Город., 396.
 — Доброгость Казиміръ, Дерптскій подстоличъ, 184, 201, 205, город. писарь Городен. пов., 216, 279, 289, 293, 299, 302, 321, войскій Городен. пов., 331, 498, 510, 521, 522, 526, 536, 540, 549.
 — Доминикъ, 234, Дерптскій подстоличъ, поручикъ, 309, 348, 357.
 — Іосифъ Цецилянъ, мѣрничій вел. кн. Литов., писарь Городен. пов., 47, 139, Стоклишскій староста, 223, 340, подчашій Городен. пов., 348, 396, 410, 546.
 — Леонъ, обозный Сляр. пов., 224.
 — Михаилъ, 293.
 — Петръ, каптур. судья Городен. пов., 222, 340, 344, 371, войскій Городн. пов., 396.
 — Сигизмундъ, Дерпск. подстолий, судовый подстароста Городен. пов., 113, 134, 189, 193, 200, Городен. зем. судья, 251, 257, 260, 438, 488, 498, 500, 503.
 — Францискъ, конфедерацкій маршалокъ, Городенск. войсковичъ, 221, 340, 344, 348, стражникъ и грод. писарь Городен. пов., 356, 381, 396.
 — Юрій, Супрасльскій священ., 560.
- Боцарскій**, Матвѣй, 357.
- Браницкая**, Катерина Радивиловна, 33, 34, ж. хоружаго вел. кн. Литов., 517, 518.
 — Маріанна, 53, 54.
- Браницкіе**, 53, 54, 210.
- Браницкій**, Климентъ Янъ, графъ на Рущѣ, Тычинъ, Тыкотинъ и Браницахъ 33, 44, хоружій вел. кн. Литов. и генераль коронной артиллеріи, стар. Брянскій, Вѣльскій, Кросницкій и Васильковскій, 517, 518, 526, 528, 534, 536, 538.
 — Доминикъ, 416.
 — Игнатій, 309.
 — Кароль, 553.

- Павель, 309.
- Петръ, 553.
- Францискъ, 417.
- Юрій, изъ Браницы, землян. Городен. пов., 234, 302.
- Бредовскій, Іосифъ, 348.**
- Брембичъ, Янъ, 372.**
- Брескій, Павель, 348, 418.**
- Бржозовскій. См. Березовскій.**
- Бродовскій, Антоній, Іосифъ 358.**
 - Михайль Станиславъ, 138.
- Броонецъ, Антоній Флоріанъ, Вилькомирскій обозный и подстаростій, 539.**
- Броницкій, воевода Браков., 329.**
- Бростовскій, Станиславъ, Конфед. Маршалокъ, 363.**
- Брюхоцкій, 401.**
- Богутыновичъ, Богущъ, Трокскій городничій, секретарь короля Александра, писарь вел. кн. Литов., фундаторъ Коложскаго монастыря, 566.**
- Будвилъ, Станиславъ, 358, 381.**
- Будковскій, Янъ, 356.**
 - Антоній, 357, 401.
 - I. 371.
 - Юрій, 357.
- Буйницкій, Криштофъ, 329.**
- Букоенскій, Янъ, 357.**
- Булгакъ, Флоріанъ Янъ, стольникъ и комиссаръ Слонимскій, 474.**
 - Юрій, епископъ Пинскій, 517, 526, 528, 532, 534, 536, 538, 539, 541, 546, 549.
- Булгаринъ, Рафанъ, каптур. судья, 340, Волковийскій подчашій, 410.**
 - Казиміръ, 348.
- Бульчинскій, Янъ, 373.**
- Бузраки, Михайль. Берест. стражникъ, 395.**
- Бузинскій, Антоній Станиславъ, изъ Бурина, инстигаторъ вел. кн. Литов., Чивильскій стар., 600.**
- Бурць, ротмистръ, 146.**
- Бутвилова, 409.**

- Бутвиловскій, Петръ, 396.**
- Буткевичъ, королев. комиссаръ, 170.**
- Бутковскій, Янъ, 349.**
- Бутлеръ, Янъ, Дрогичинскій стар., 459, 460.**
- Бутримовичъ, Андрей. 345.**
 - Іосифъ 222, 224, 345.
 - Михайль, 403.
- Бухгольць, Вильгельмъ Рафалъ, Люцинскій староста, 314.**
- Буховецкій, Алексѣй Сигизмундъ, Городен. земск. писарь, 26, 184, 190, 192, 194, 198, 211, 251, 255, 257, 260.**
 - Александръ, Городен. подкоморій, Филипов. стар., 580, 581.
 - Антоній, 359.
 - Викторинъ, гусар. хоружій вел. кн. Литов., 381, 384, 388.
 - Викторъ, 410.
 - Стефанъ, 417.
- Бучинскій, Войтъхъ, 585, 586.**
 - Вавринецъ, 589.
- Буяльскій, Антоній, 340.**
- Быковскій, Адамъ, 349.**
 - Антоній, 202.
 - Янъ, 302, 367.
- Былевскій, Антоній Казиміръ 258, 260, 403.**
 - Іосифъ, 224, 302.
 - Іосифъ Матвѣй. намѣстникъ Городен. пов., 403, 490.
 - Михайль, 403.
 - Яковъ, 403.
- Былежинскій, Францискъ, 296.**
- Быльчинскій, Фелиціанъ, 417.**
 - Янъ, 417.
 - Францискъ, 417.
- Быльчинскій, Антоній, 416.**
 - Варфоломей, 416.
 - Мартинъ, 224, 416.
 - Павель, 349, 357, 372, 476.
 - Стефанъ, 349.
 - Фелиціанъ, 357.
 - Францискъ, 356, 372.

- Янъ, 357, 476.
- Быстрый**, Войтѣхъ Иосифъ, изъ Выстрихъ, регентъ скарбу вел. кн. Литов., 168.
- Бѣганскій**, изъ Бѣгановъ, Казиміръ Янъ, староста и комиссаръ Стародубов. пов., 474.
- Бѣлевичъ**, Семень, 419.
- Бѣликовичъ**, Антоній, 299.
— Винцентій, 348.
- Бѣлицкій**, Давидъ, 424.
- Бѣлоболотскій**, Варооломей, 396.
— Винцентъ, 396.
— Иосифъ, 396.
— Михайль, Янъ, Плоцкій чашникъ, 121, 234, 235, 340, 348, 357, 372, 396.
— Михайль, 409.
— Станиславъ, 372.
— Стефанъ, 396.
— Францискъ, 344, 372.
— Юрій, 340.
— Оома, 396.
- Бѣлзоръ**, Криштофъ, Упитскій маршалокъ, 474.
— Янъ, Упитскій подетолій, 201, 260.

- Бѣлокось**, Андрей, 403.
— Доминиъ 403.
— Игнатій, 403.
— Петръ, 401, 403.
— Фелиціанъ, 403.
— Францискъ, 222.
— Юрій, 403.
— Янъ, 349, 358, 400, 403.
- Бѣлопетровичъ**, Иосифъ, 299.
— Юрій, Ловчій Лидскаго пов., 170.
- Бѣлькевичъ**, Антоній, 407.
— Станиславъ, священ. Скндельской и Котранской церквей, 53, 54.
- Бѣльскій**, Иосифъ, 407.
- Бѣлявицкій**, Матвѣй, 424.
- Бялоблѣцкій**. См. Бѣлоболотскій.
- Бяльскій**, Антоній, 349.
- Бѣлявскій**, Вильгельмъ, полковникъ, 211.
— Иосифъ, хоружій Городенск. пов., староста Фрамборскій, 16.
— Стефанъ, Больницкій державца, 91, 92, староста Кокеноскій и Круевницкій, державца Балтицкій, 93, 97, 98.

В.

- Ваврукевичъ**, Семень, Байковскій бургомистръ, 571.
- Валинскій**, Антоній, 383.
- Валицкій**, Иосифъ, 388.
— Михайль, 399.
- Валишевскій**, Вавринець, 417.
— Доминиъ, 349.
— Матвѣй, 406.
— Петръ, 417.
- Валь**, Иосифъ, хоружичъ, судья Городен. пов., 298, 299, 304, 332.
— Ромейковскій стар., 408.
— Сигизмундъ Янъ, хоружій Городиенск. пов., 16, 121, староста Фрамборскій, 122, 183, 184, 186., 190, 192, 195,

- 196, 198, 199, Вагловъ, 200, 203, 206, 209, 211, 238, 241, 255, 256, 259, 263, 265, 267, 270, 279, 280, 289, 474.
- Вальбетъ**, Фаддей, Познанскій подч. 388.
- Ваневскій**, Яковъ, Переросльскій писарь, 437.
- Вансовичъ**, Антоній, земли. Городен. пов., 222, 345, 382.
— Фелиціанъ, земли. Городен. пов., 224.
- Вансовскій**, Михайль, Пинскій чашн. 401.
- Василевскій**, Антоній, шляхтичъ, 47.
— Варооломей, земли. Городен. пов., 224.
— Петръ, шляхт., 47.
— Стефанъ, земли. Городен. пов., 224.
— Юрій, 358.

- Яковъ, возный Городен. пов., 224.
- Янъ, 372.
- Васильковскій, Стефанъ, 351, 372.**
- Васькевичъ, 67, 69.**
 - Карупъ, 464.
- Вейда, генераль, 159.**
- Вейсенфельдъ, 203, 204, 258, де Вайсенфельсъ, 268.**
- Вейсъ, Антоній I., 372.**
 - Венедиктъ, 372.
 - Янъ, 348.
 - Юрій, 222, 344, 358, 382, 409.
- Вельчевская, Гертруда, ж. подкоморія, 339.**
- Вельчевскій, Францискъ, подкоморій, 339.**
- Венгерскій, Фелицианъ, 191, 216, 251.**
- Венгровскій, Валентій, 358.**
 - М., 372.
- Вербицкій, Игнатій, 299.**
- Вербовскій, Павелъ, Цереросельскій войтъ, 583.**
- Верещака, Ръчиць. скарбникъ, 526.**
- Верещинскій, Гавріиль, 357, 372, 413.**
 - Иосифъ, 224.
 - Мартинъ, грод. регентъ, 388.
 - Николай, капитанъ, 41.
 - Станиславъ, изъ Верещина, скарбниковичъ Холмской земли, 463, 464.
 - Яковъ, 411.
 - Янъ, ротмистъ Трокскаго воеводства, 388.
- Веселний-Бѣлькевичъ, Станиславъ, Городенскій суррогатъ и деканъ, 49.**
- Весновскій, Самуиль, 424.**
- Вегурскій, Янъ, 388.**
- Викератъ, Иосифъ, 367.**
 - Криштофъ 372, 397.
 - Михаилъ, 382.
 - Оома, 382.
- Виламовскій, Андрей, 356.**
- Вилькевичъ, Гіацинтъ, королев. секретарь 8, 28.**
 - Петръ, 372.
- Вильчинскій, 386.**
 - Янъ, 424.
- Винская, Петрова, 406.**

- Винскій, Антоній, 382.**
 - Иосифъ, 382.
 - Павелъ, королев. комиссаръ, 107.
 - Янъ, Городен. мечникъ, 189, 388.
 - Волковыйскій стражникъ, 212.
- Винча, Войтъхъ, 356.**
 - Григорій, 417.
 - Семень, 368, 373, 415.
 - Францискъ, 373.
- Виртулевичъ, Оома, 357.**
- Вислоухъ, Станиславъ, Деритскій стольникъ, 309, 574, 595, 596, 597, 599.**
 - Янъ, землян. Городен. пов., 203, 349.
- Вислоцкій, Θεодосій, настоятель Супральскаго, базилианскаго монастыря, 3, 10, 564.**
- Виткевичъ, Антоній, 331.**
 - Михаилъ, 221, 341, 342, 344, 348, 359, 372, 418.
 - Петръ, 418.
 - Юліанъ, 348.
 - Оаддей, 357.
- Витовтъ, вел. князь Литовскій, 81.**
- Вишневецкій, князь Янушъ, воевода Краковскій, стар. Кременецкій, 29, Корибутъ, 30.**
 - Михаилъ Сервасій Корибутъ, 146, Виленскій воевода, великій гетманъ Вел. Кн. Литов., 164, 473.
- Вишневецкій, Адамъ, 309.**
 - Андрей, землян. Городен. пов., 216.
 - Францискъ, Городен. лавникъ, 510—515.
 - Юрій, 403.
 - Яковъ, 588.
- Вишомирскій, Павелъ, Филипов. лавникъ, 585, 586.**
 - Яковъ, Филипов. мѣщан., 588, 599.
- Владиславъ IV-й, король Польскій, 13, 55, 107, 108, 113, 114, 133, 328, 365, 580, 586, 587.**
- Влодавскій, Гиршъ, еврей, 147.**
- Влодовскій, Антоній, епископъ Берест., Супрасльскій опать, 561.**

- Влостовскій**, Матвѣй, 411.
Восейковъ, полковникъ, 297.
Возбунъ, Петръ, земян. Городен. пов., 222.
Волостовскій, Антоній, 336.
Волынский, Антоній, 358.
Войдаловая, Сусанна, изъ Финковъ, ж. ловчаго Ковен. пов., 293.
Войниная, Констанція, изъ Верещина Верещанская, дочь ловчаго Холмской земли, ж. Пин. зем. судья, 463, 464.
Война, Гавриль, писарь Вел. Кн. Литов., 98, 99, 101.
— Лавринъ, земск. подскарбій и писарь Вел. Кн. Литов., староста Пинскій, державца Олитскій и Квастовскій, 89, 91, 566.
— Янъ, Пинскій зем. судья, 463, 464.
Войниловичъ, Рафаиль, зем. Горден. пов., 182.
Войничъ, Антоній, 373.
— Игнатій, 358, 372, 382.
Войнина, Маріанна Огинская, супруга Браславскаго подкоморія, 430.
Войновскій, Яковъ, Филипов. мѣщан., 570, 597, 599.
Войтицкій, Михайль, 382.
Войтулевичъ, Андрей, 357, 395.
Войцеховскій, Иосифъ, 358.
Воленгевичъ, Иосифъ, 336.
— Семень Оаддей, 336.
Волковицкій, Антоній, 222, 344, 348, 356, 371, 395, 565.
— Иосифъ, 335, 348, 356, 372, 395.
— Михайль, писарь и судья каптуровыхъ судовъ Городен. пов., 222, 344, 348, зем. судовъ Город. пов., 356, 394, 423, 423, 425, 549.
— Петръ, 356.
— Севастьянъ Станиславъ, городничій Городен. пов., 242, 251, 257, 479.
— Стефанъ, 222, 335, 356, 395.
— Янъ, Городен. стольникъ, 221, 223, обозный Городен. пов., 223, кодкоморій Городен. пов., 226, обозный Городен. пов., 340, 344, стольникъ и судебный подстаростій Городен. пов., 349, 356, 360, 371, 381, 394, 561.
— Оаддей, 381.
Волковъ, хоружій, 463.
Волконскій, 425.
Волковскій, Иосифъ, 293, 335.
— Михайль, 335.
— Севастьянъ, городничій Городен. пов., 184, Волковицкій, 186, 190, 195, 260.
— Стефанъ, 344.
— Юрій, 356.
— Янъ, скарбовый писарь, 164, обозный Городен. пов., 335, маршалокъ Городен. пов., 387, 388.
Волкъ, Александръ, земян. Городен. пов., 209.
Воловичъ, Александръ, Городен. стольникъ, 249.
— Антоній, королев. шамбелянъ, 388.
— Венедиктъ, 411.
— Викентій Петръ, референдарій вел. кн. Литов., комиссаръ Метислав. воеводства, 474.
— Григорій, королев. маршалокъ, староста Слонимскій, 80.
— Евстафій, дворный маршалокъ, земскій подскарбій, 83, 84, 88, 106.
— Ипполитъ, 388.
— Иосифъ, судья Городен. пов., 221, маршалокъ Городен. пов., 226, подкоморій Городен. пов., 356, 386, 410.
— Мартинъ, маршалокъ вел. кн. Литов., 474.
— Михайль, Пинскій скарбникъ, 200, 204, Пин. стражникъ, 265.
— Семень, Свѣцкій, 566, 587.
— Ярошъ, надворный подскарбій и писарь, 105, тивунъ Поюрскій и Рудницкій, 106.
Волоневичъ, Иосифъ, 411.
Вольмеръ, Адамъ, 349.
— Оаддей, 359, 418.
Вольнеръ, Оаддей, 372.
Володкевичъ, митроп. всей Руси, 54.

Волчокъ, Янъ, Виленскій конюшій, земск. под-
конюшій, 179.
Вольмеръ, Адамъ, 357.
— Андрей, 349.
— Казиміръ, 321, 331, 336, 348, будов-
ничій Городен. пов., 348, грод. судья и
обозный Городен. пов., 356, 374, 381.
— Людовикъ, 321, 331, 335, 357.
— Оаддей, землян. Городен. пов., 226, 348,
357.
Вольскій, Николай, на Кремяницахъ, Витебск.
каштелянъ, 107, 108.
Вольфовичъ, Лемель, Городен. еврей, мытный
писарь вел. кн. Литов., 147.
— Левко, еврей арендаторъ Городен. таможи,
468, 469.
Вонсовичъ, Антоній, 336.
Воритко, Игнатій, коморникъ Виленскаго вое-
водства, 335, 340, 344, 348.
Ворловъ, хоружій, 463.
Вороней, Андрей, Оршанскій земск. писарь, 457.
Воронецъ, Станиславъ, 357.
Вороновичъ, Семень, 349, 359, 372.
Воротынецъ, Василий, королев. дворянинъ, 8,
предокъ пановъ Грицковичей, 9.
Ворытко, Игнатій, коморникъ Виленскаго вое-
водства, 222, 359.
Воциловичъ, Іоаннъ, Баленскій свящ., 6.
Вояловичъ, Антоній, 340.
Вороновскій, Петръ, Переросльскій бурмистръ,
437.
Вроцинскій, Андрей, 358.
— Антоній, 372.
Вроблевскій, Антоній, 395, 402.
— Валентинъ, 349, 372.
— Гавріилъ, 373.
— Іосифъ, 382, 401, 411.
— Матвѣй, 382.
— Янъ, 382, 395.
Вульмеръ, Антоній, 300.
— Казиміръ, кантур. судья, 340.
— Оаддей землян. Город. пов., 222, 344, 345.

— Город. обозный, 394.
Вальфовичъ, Авраамъ, еврей, арендаторъ Горо-
ден. таможи, 468, 469.
Выбрановскій, Матвѣй, 419.
Выгерскій, Фелиціанъ, 184.
Выговскій, Даниилъ, Минскій каштелянъ, ко-
ролев. комиссаръ, 22, конюшій в. кн. Лит.,
249.
Выгурскій, Іосифъ, 511.
Высогердъ, 471.
Высоцкій, Александръ, 148, 358, 372.
— Антоній, 357.
— Іосифъ, землян. Городен. пов., 222, 344,
358.
— Матвѣй, 358.
— Севастьянъ, 358.
— Фелиціанъ 358.
— Францискъ, покоевый, 134, 372.
— Юрій, 349.
— Яковъ, 372, управляющій им. Мильков-
щины, 551.
Выжланскій, Іосифъ, 368.
— Янъ, 372.
Высоцкій, Адамъ, 399.
— Матвѣй, 382, 401, 424.
— Петръ, 404.
— Фелиціанъ, 409.
— Юрій, 404.
— Яковъ, 382.
— Янъ, 373,
Вѣховичъ, Францискъ, Троцкскій подчашій, 194.
Вѣщинская, Анна, ж. Нѣмковицкаго стар., 399,
изъ рода Блюсовичей, 561, 562, 563, 564,
565.
Вѣщинскій, Іосифъ, 224, Рѣчицкій ротмистръ,
563—565.
— Казиміръ, Рѣчицкій подчашій, 479, При-
цескскій стар., 563, 564, 565.
Вѣщицкій, Алексѣй, регентъ Литов. скарбу,
167.
Вяльбутъ, Венедиктъ, подстолий и комиссаръ
Ошмянскаго пов., 474.

Г.

- Гавіановскій**, Янъ, землян. Городен. пов., 224, 367.
- Гавриловичъ**, Игнатій, 411.
- Гагревскій**, І., коронный великій маіоръ, 528, 529.
- Гаевники**, господар. крестьяне Суражской пол., 4, 5.
- Газлеръ**, Богуславъ, 409.
- Газуба**, Казиміръ, Городен. ловчій, 558.
- Галецкій**, Янъ, 396.
- Гамельтонъ**, 386.
- Ганенскій**, 469.
- Гансова**, Ягнешва, Городен. мѣщан., 550.
- Гансъ**, Юрій, изъ рода Морошевскихъ, Городен. мѣщан., 550.
- Гансовскій**, Казиміръ, 251.
- Гапоновичъ**, Михайль, Городен. райца, 473.
- Гарабурда**, Семень, 358.
- Гарасимовичъ**, Анзель, настоятель Черненскаго монастыря, 145.
- Гарбовскій**, Іосифъ, землян. Городен. пов., 222, 344, 348, 356, 372.
- Гарваскій**, Казиміръ, Гостинскій мечникъ, 251, 255.
- Гарлицкій**, Филиппъ, 381.
- Гаяновскій**, Янъ, 382.
- Гейбовичъ**, Викторъ Гербутъ, 349.
- Гербутъ Игнатій, 340.
- Матвѣй Гербутъ, землян. Городен. пов., 222, 349.
- Михайль Гербутъ, 321.
- Петръ, 344.
- Гедиминъ**, Станиславъ, 349.
- Гейбовичъ**, Матвѣй, 408.
- Николай, 409.
- Гейманъ**, Адамъ, 410.
- Юрій, 412.
- Гелицкій**, Богданъ, 584.
- Гельманъ**, Антоній Францискъ, 340.
- Іосифъ, 388.
- Геничъ**, Семень, 382.
- Генко**, Францискъ, 408.
- Генюшъ**, Янъ, 388.
- Гердѣевскій**, Константій, становничій Вел. Кн. Литов., 299, 321.
- Янъ, 349.
- Ѡаддей, 349.
- Германъ**, Казиміръ, 412.
- Гертманскій**, Іоганъ, 537.
- Гетазевскій**, 412.
- Гимбутъ**, Андрей Николай, подкоморій и комиссаръ Стародубов. пов., 474.
- Гембутъ-Пришмонъ**, Людовикъ, 408.
- Гинетъ**, Петръ, 224, Ковенскій скарбникъ, 411.
- Гиршода**, Ѡаддей, 373.
- Гисбертъ**, Михайль, 194.
- Глашинскій**, Сигизмундъ, 356.
- Глазовицкій**, Вобогдовъ, 455.
- Гленбоцкій**, Казиміръ, 409.
- Глинда**, Андрей, землян. Городен. пов., 186.
- Глиндицъ**, Андрей Францискъ, генераль-возный. Городен. пов., 507.
- Криштофъ, землян. Городен. пов., 207.
- Матвѣй, 403.
- Станиславъ, Филипов. плебанъ, 600.
- Юрій, 403.
- Янъ, землян. Городен. пов., 207.
- Яковъ, 403, 418.
- Ѡаддей, 418.
- Ѡома, 419.
- Глинецкій**, Яковъ, 299.
- Глиндицъ**, Андрей, крайчій и каптуров. судья. Городен. пов., 223, 340, 395.
- Варооломей, 420.
- Іосифъ, 358.
- Людовикъ, 367, 420.

- Матвѣй, 359, 395, 398.
— Михайлъ, 358, комисаръ Город. пов., 420.
- Глинскій**, Кароль, Сокольскій пробощъ, епископъ
Пинскій и Туровскій, 538.
— Михайлъ, 351.
— Петръ, 302.
— Фаддей, 382.
— Бѣльскій державца, 4, 5.
- Глодковскій**, Игнатій, 349.
- Глушинскій**, Янъ, 381.
- Глѣбовичъ**, Андрей Иосифъ, 367, 397, 398.
— Антоній, 397.
— Варооломей, 397.
— Доминикъ, 397.
— Иеронимъ, 397.
— Иосифъ, 397.
— Казиміръ, 397, 421.
— Мартинъ, 397, 398.
— Матвѣй, 397, 398, 402.
— Михайлъ, 397.
— Петръ, 397.
— Семенъ, 397.
— Стефанъ, 397.
— Францискъ, 397.
— Юрій, 397.
— Яковъ, 397.
— Янъ, Минскій каштелянъ, державца Онисвиценскій и Радомковскій, 89, на Домбровѣ, 94.
— Оома, 397.
- Глѣбовскій**, Антоній, 403.
— Варооломей, 394.
— Иосифъ, 349, 421.
— Мартинъ, 404.
— Михайлъ, 372, 399.
— Петръ, 372.
— Самуиль, 341.
— Янъ, 399.
- Гнатовскій**, Станиславъ, 586.
- Гавальтъ**, Гавриилъ, 372.
— Юрій, 372, 409.
- Говталъ**, Антоній, 357.
- Годачевскій**, Казиміръ, Городен. чашниковичъ,
183, 188, 194, 242, 278.
- Годлевскіе**, 500.
- Годлевскій**, Станиславъ, коронный регентъ,
староста Прусской земли, королев. комиссаръ,
114, 254.
- Гойдановичъ**, Романъ, Оршанск. ком., 356.
- Гойновскій**, Казиміръ, 358.
- Голубовичъ**, Михайлъ, 357.
- Голечко**, Константій, всендзъ Супрасльск. базилиан. монастыря, 33.
- Головачевскій**, Доминикъ, 302.
- Головка**, Вавринецъ, священ. Липской церкви,
463, 465.
- Гольцъ**, 28, Францискъ, генераль-маіоръ, Серядскій стар., 466.
- Гольштына**, поручикъ, 408.
- Голята**, Казиміръ, 24.
- Гомолецкій**, Антоній, 340, 349, Гомулецкій,
412.
— Войтѣхъ, 341.
- Гонестый**, Иосифъ, 349.
— Фелиціанъ, 412.
- Гомолицкій**, Іоаннъ, Несвижскій священ., 11.
- Гонковскій**, Адамъ, землян. Городен. пов., 207.
- Гонсевскій**, Адамъ, 411.
— Смоленскій войскій, 411.
- Горанинъ**, Янъ, воевода Беретейско-Литовскій,
169, 170.
- Горбачевскій**, Адамъ, 359.
— Александръ, 356, 358.
— Антоній, 356, 359, 372, 415, 416.
— Вавринецъ, землян. Городен. пов., 207.
— Венедиктъ, 357, 416.
— Гавриилъ, 372.
— Доминикъ, 358.
— Іоаннъ, 367.
— Иосифъ, 207, 417.
— Казиміръ, 309.
— Матвѣй, 357, 358, 367.
— Мартинъ, 372, 407.
— Михайлъ, 416.

- Севастьянъ, 358.
— Семень, 358.
— Станиславъ, 359, 415.
— Стефанъ, 348, 356, 372, 416.
— Францискъ, 293, 299, 309.
— Юрій, 356, 515.
— Янъ, 309, 367, 372, 416.
— Оедоръ, 358.
- Горка**, Иоасафъ Казиміръ, Витебскій подсудокъ, 458.
— Николай, Витеб. зем. писарь, 457.
- Горканскій-Гоздялковскій**, Антоній Валеріанъ, землян. Горороден. пов., 226.
- Горковскій**, Адамъ Семень, 309.
— Антоній, 344, ротмистръ Городен. пов., 388.
— Казиміръ, землян. Городен. пов., 222.
- Горностаѣ**, Гавріиль, воевода Берест., староста Минскій, державца Каменецкій, 89.
— Иванъ, земскій подскарбій, маршалокъ и писарь Вел. Кн. Литов., 76, 100.
- Городенскій**, Андрей, 381.
— Король, 358.
- Городецкій**, А. Д. 358.
- Городницкій**, Казиміръ, ротмистръ Городен. пов., 388.
- Горскій**, Адамъ, 359.
— Михаилъ, 585.
— Павелъ, 585.
- Горчаковскій**, Францискъ, 388.
- Горчакъ**, Адамъ, 399, 401.
— Антоній, 373, 400.
— Казиміръ, 388.
— Людовикъ, 388.
— Матвѣй, 388, 399.
— Семень, 399.
— Францискъ, 373, 399, 400.
— Яковъ, 400.
— Оедоръ, 309.
- Горшковскій**, Адамъ, 407.
— Антоній, 222, 224, 406.
— Іосифъ, 344.
- Казиміръ, 344, 349.
— Людовикъ, 411.
— Семень, 388.
— Янъ, 222, 224, 406.
- Госевскій**, Павелъ, Филипов. мѣщан., 570, бургомистръ, 571, 597, 600.
— Петръ, Филипов. мѣщан., 570, бургомистръ, 571, радца, 574, 597.
— Янъ, Филипов. бургомистръ, 596, 597.
- Готардъ**, 272.
- Готолицкій**, Янъ, священ. Несвижской цер., 36.
- Готурскій**, Іосифъ, 357.
- Гоувальдъ**, Юрій, 348.
- Грабовскій**, Адамъ, 400.
— Антоній, 357, 373.
— Іосифъ, 373.
— Іустинъ, 28.
— Матвѣй, Городенскій экономъ (управитель Городен. экономіи), 28, 121, 184, коронный метрикантъ, королев. комиссаръ, 203, 204, 209, 238, 473, коронный надворный подскарбій, 530.
— Янъ, 349, 357, 381.
- Грабскій**, Іосифъ Станиславъ, 336, регентъ Городен. пов., 340.
- Градовскій**, Григорій, 381.
— Маркъ, 222, 341, 356, 418.
— Семень, 368, 418.
— Стефанъ, 222, 341, 356, 381.
— Юрій, 381.
- Грабовскій**, Матвѣй, корон. скарб. метрикантъ, 466.
- Грандъ**, Семень, Городен. бургомистръ, 82.
- Гребницкій**, Флоріанъ, архіеп. Полоцкій, митропол. всей Руси, 50, 52, 550.
- Грегоровичъ**, Янъ, Филиповскій плебанъ, 585.
- Грибкевичъ**, Янъ, 341.
- Грибовскій**, Казиміръ, 357, 372, 401.
— Михаилъ, землян. Городен. пов., 207.
- Грипашкевичъ**, Вавринецъ Василій, 413.
— Гавріиль, 388.
— Касперъ, 395.

- Юрій, земян. Город. пов., 224, 356, 395.
— Петръ, 356, 358, 395.
— Оаддей, 356.
— Оедоръ, Вертелишскій священ., 481, 482.
Гриневицкій, Михаилъ, земян. Подляскаго воеводства, 146.
Гриневицъ, Антоій, 417.
— Иоаннъ, священ. Яченской церкви, 516, 517.
— Матвѣй, 553.
— Михаилъ, 476.
— Семень, 418.
— Янъ, 418.
— Оедоръ, Городенскій протопресвитеръ, священникъ Езерской церкви, 475, 476.
Гринковичовая, Надежда (Надеа), 6.
Гринковичъ, Богданъ, конюшій, 9.
— Григорій, 6, 8, 9.
— Иванъ, 6, 8, 9.
— Лука (Лукашъ), 6, 8, 9.
— Маркъ (Марко), 6, 8, 9.
— Михаилъ, 9.
— Павелъ, 6, 8, 9.
Гринцевичъ, Семень, 356.
— Станиславъ, 372.
Грицко, земян. Городен. пов., 8.
Грицковичъ, Алексѣй, 9.
— Борисъ, 9.
— Михайлово, 9.
— (Оедоръ), Хведоръ 9.
Гришкевичъ, Игн., Янъ 357, 411.
— Янъ Оома, 367, мостовничій Жомонтскаго княж., 388.
Гробицкій, Казиміръ, земян. Городен. пов., 222, 336, 344, 349, 373.
— Игнатій, 332, 335, 349, 359, ротмистръ Гроден. пов., 388.
— Маркъ Францискъ, стражникъ Городен. пов., 279, Гробецкій, 294, 309.
Грогницкая, землянка Городен. пов., 236.
Гродецкій, Игнатій, 413.
— Николай, землян. Городен. пов., 234.
— Павелъ, 340, Городен. подчашій, 413.
— Флоріанъ, изъ Дорошкова, священ. Суграсльскаго монастыря, 498, 500.
— Янъ, изъ Дорошкова, Черниговскій подчашій, 498.
Гроховскій, 483.
Гродовскій, Марекъ, 348.
— Стефанъ, 348.
Громыка, Михаилъ, 222, 224, 257, 371, Пятигорск. войскій, 381.
— Ошмян. чашникъ, 408.
Гроссъ, Аванасій, настоятель Черденскаго монастыря, 551.
Гротузъ, Юрій Янъ, судебный подстароста Городен. пов., 13, 16, 18, 22, 24, 122, 145, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 182, 186, 187, 193, 195, 197, 199, 202, 203, 207, 208, 212, 213, 231, 235, Червоноскій староста, 237, 238, 243, 251, 252, 256, 358, 261, 263, 265, 267, 425, 431, 433, 435, 436, 437, 463, 465, 468, 471, 472, 475, 478, 481, 483, 488.
Гроховскій, Антоій, 234, 415.
— Матвѣй, Филипов. лавникъ, 571.
— Юрій, 401.
— Яковъ, 585.
— Оома, 401.
Грудецкій, Павелъ, 381.
Грузина, Грудзинскій. См. Грудина, Грудинскій.
Грудина, Доминикъ, 341, 373.
Грудинскій, Петръ, 373.
Грудицкій, Николай, 382.
Грушевскій, Сильвестръ, 561.
Губинскій, Петръ, священ. Лабенск. церкви, 27.
Гувальтъ, Ан., 372.
Гуделевичъ, Петръ, 373.
Гумецкій, Подольскій воевода, 282.
Гуминскіе, 583.
Гумовскій, Адамъ, землян. Городен. пов., 234.
— Казиміръ, землян. Городен. пов., 234.

Гурка, 163.
Гуркевичъ, Иннокентій, опать Супрасльскаго монастыря, 527.
Гурскій-Кушелевскій, Владиславъ, 356.
Гутовскій, Вароломей, 341.
Константій, землян. Городен. пов., 202.

Гутурскій, Іосифъ, 408,
— Петръ, 367.
Гуща, Андрей, 417.
— Людовикъ Яковъ, 309.
— Станиславъ, 417.
— Ѡаддей, 414.
— Ѡедоръ, 309.

Д

Давидовичъ, Адамъ, 309.
— Григорій, землян. Городен. пов., 207.
— Лавріонъ, Филипов. арендаторъ, еврей, 592.
— Іосифъ, землян. Городен. пов., 207, 416.
— Юрій, землян. Городен. пов., 207.
Давидовскій, Стефанъ, 372.
Дамановичъ, Антоній, 299.
Дамбровскій, Іосифъ, 424.
— Станиславъ, 372.
Данилевичъ, Николай, Филипов. лавникъ, 571.
Данисевичъ, Вавринецъ, 394.
— Станиславъ, 418.
Данишевичъ, Антоній, 356.
— Станиславъ, 357.
— Францискъ, 356.
— Янъ, 356.
Дановскій, Доминиъ, 357.
— Протасій, землян. Городен. пов., 224.
— Ѡома, землян. Городен. пов., 224.
Даренштадъ, генераль русскихъ войскъ Петра Великаго, 236.
Даржевскій, Францискъ, 358.
Даулина-Сацнскій, Михаилъ, коморн. Слонимск. пов., 388.
Дачевскій, Францискъ, 300, 357.
Дашкевичъ, Людовикъ, Филипов. мѣщан., 570, 571, 574.
Дашкевичъ-Корибутъ, Андрей, 406.
— Викторъ, 340, капитанъ, 388.
— Игнатій, 384.
— Іосифъ, 402, 406, 407.

— Казиміръ Людовикъ, 309, 340, конюшій Городен. пов., 356, 371, грод. судья Городен. пов., 381, 388, 563, Городен. ловчій, 595, 597, 598, 599.
— Николай, 406.
— Францискъ, 408.
— Юрій, 382, 406.
Дашко, Петръ, 422.
Дворецкій, Фаветинъ, 372, 382, 405.
Девялтовскій, Геронимъ, 275.
Дейнаровичъ, изъ Уснара, землян. Городен. пов., 209.
Де-Кварто-Каренга, Михаилъ, 321.
Декизинкъ, Андрей, писарь Город. коморы, 315.
Демидовичъ, Матвѣй, 341, 411.
Денисевичъ, Станиславъ, 372.
Денгофъ, Станиславъ, польный гетманъ Вел. Кн. Литов., 474.
Дерамеръ, Даниль, 382.
— Янъ, 382.
Дервинскій, Игнатій, 358.
Дерегинскій, Игнатій, 348.
Держекъ, Войтѣхъ Станиславъ, Брянскій вице-регентъ, 538.
Держинскій, Андрей, 358, 372, чашникъ Городен. пов., 381.
Дерковскій, Михаилъ, 402.
Де-Шварценфельдъ, 316, Янъ, оберштеръ-лейтенантъ, комиссаръ Гроден. экономіи, 545.
Дзвонковскій, Іосифъ, 358.
— Венедиктъ, 414.

Дзеконскій, Доминиъъ Іосифъ, 358.
Длускій, Михаилъ, 348, Оршанскій ротмистръ, 402.
Дмисевичъ, Яковъ, 405.
Дмишевичъ, Антоній, 396.
Дмоховскій, Мартинъ, 349.
Днѣпрскій, Казиміръ, 412.
Добрилевскій, Захарій, 414, 348, 357, 373.
— Илія, 414.
— Михаилъ, 414.
— Петръ, 357.
— Юрій, 349, 414, 456.
— Янъ, 356.
Добровольскій, Антоній, 349.
— П., 341.
— Янъ, 349.
Добоцинская, 412.
Добросельскій, Войтъхъ, 357.
Добрыецкій, Михаилъ Тимофеевичъ, возный Витебскаго воеводства, 452, 453, 454.
Довгинъ, королев. писарь, 3.
Довмунтъ, Семень, 419.
Довнарочичъ, Антоній, 405.
Довятъ, Андрей, 122, 267.
Доленговскій, Стефанъ, 406.
Дольская, княг. маршалк. Вел. Кн. Литов., 30.
Домбровскій, 244, Мартинъ, маршалокъ Вилькомир. пов., 293.
— Людовикъ, 373.
— Феликсъ, 416.
— Францискъ, 381.
— Янъ, 382.
Домановичъ, Адрианъ, настоятель Кузьняцаго монастыря, 546, 548, 549.
Домановскій, Михаилъ, 398.
Домашевская, Маріанна Кошубская, 584.
Домашевскій, Криштофъ, 584.
Домишевичъ, Мартинъ, 367.
Дорогостайскій, Николай, Полоцкій воевода, стар. Волковыск., державца Шерешевскій и

Виленскій, тивунъ Сердинскій и Бейсагольскій, 89.
Друцкій-Соколинскій, князь Вавринецъ, Городенскій опать, аудиторъ Полоцкаго архієпископства и всей Бѣлой Руси, 13, 114.
— Лаврентій Леонъ, архієп. Смолен. и Севѣрскій, опать Полоцкій и Городенскій, 494.
— князь Павель, 454.
— князь Юрій, стар. Озерійскій и Усвятскій, подборморій Витебскаго воеводства, 451—457.
Дубинскій, Антоній, товарищъ Пятигорской хоругви, Браков. коштелянъ, вел. Корон. гетманъ, 250.
— Казиміръ, ротмистръ Городн. пов., 371.
Дубинскій, Николай, 408.
Дубискій, Казиміръ, Ковенскій стольникъ, ротмистръ, 410.
Дубовичъ, Игнатій, Виленскій бургомистръ, 314.
Дубовскій, Михаилъ, 371.
Дубравскій, Игнатій Іосифъ, Рѣчицкій стольникъ, 211, 213, изъ Дубравки, 251, 265.
Дулемба, Іосифъ, королев. секретарь, 139.
Дунбицкій, Казиміръ, ротмистръ и полковникъ, 356.
Дупли, Жданъ и Щасный, фудушевыя крестьяне Несвижской Георгіев. церкви, 12.
Дыбовскій, Антоній, 381.
— Игнатій, 381, 382.
— Михаилъ, 382.
— Францискъ, 382.
— Оаддей, 382.
— Оома, Визидымовскій староста, 381.
Дьякевичъ, Антоній, 358, 412.
— Стефанъ, 348, 358, 371, 372, 382, 408.
— Янъ, 341, 348, 382.
Дыбовскій, Севастьянъ, 566.
Дымисевичъ, Михаилъ, 405.

Е.

Едевобозеръ, королев. секретарь и комиссаръ, 22.

Езерскій, Александръ Левальдъ, подетолій Городен. пов., 183, 184, 192, 195, 214, 234, 241, 248, 250, 251, 255.

Езитъ, Іосифъ, чашникъ Вел. Кн. Литов., 292.

— Криштофъ, Смоленскій каштелянъ, 292.

Еленскій, Михаилъ, Мозырскій подекарбій, 224.

— Самуиль, 600.

— Станиславъ, судов. подстароста Мозырскаго пов., 224.

Елецъ, Самуиль, 303.

— Станиславъ, 373.

Елимовичъ, Венедиктъ, землян. Городен. пов., 224.

Еліашевичъ или **Котко**, Кринскій мѣщан., 56.

Ельская, Тереза, 26.

Ельскій, Антоній Іосифъ, подчашій Городен. пов., 222, хоружій Городен. пов., 226, 344, 348.

— Владиславъ, ротмистръ Городен. пов., 293, староста и войскій Пинскій, 532.

— Евстафій, 23.

— Іосифъ, 344, войскій Гродн. пов., Пятигорскій хоружій польной булавы Вел. Кн. Литовск., 367, 374, 384, подчашичъ Городен. пов., 409, 419.

— Константій, трибунальній судья, 388.

— Матвѣй, 348, 406.

— Николай, 349.

— Францискъ, скарбникъ Городен. пов., 381.

— Юрій, чашникъ Городен. пов., 331.

— Янъ, 526.

— Тома, Городен. скар., 348.

Емилианъ, пріоръ Вигерскаго камендулскаго монастыря, 466.

Ж.

Жабка, Слонимскій подчашій, поручикъ Пятигор. хоругви, 189.

Жабокрицкій, Луцкій епископъ, 247.

Жаринъ, Іосифъ, 412.

Жаркевичъ, Янъ, 356.

Жгарскій, Николай Янъ, Жомонт. епископъ, 474.

Жембецкій, Юрій, Августовскій староста, 250.

Живальтъ, Михаилъ, чашникъ Городен., 190, Живультъ, 192, Полоцкій подетолій, 292.

Живультъ, Василій, 303.

Жидановичъ, Янъ, 341.

Жижковскій, Матвѣй, 341.

Жилнискій, Іосифъ, 344.

Жилка, Іосафатъ, поднаместничій и консулторъ Супрасльскаго опатства, 15, 16.

Жинультъ, Янъ, 367.

Жиркевичъ, Им., землян. Городен. пов., 224, 395.
— Янъ, землян. Городен. пов., 224.

Житовтъ, Казиміръ, 396.

Жоруховичъ, 17.

Жублинскій, Юрій, 398.

Жубравскій, Антоній, 349, 367, 394.

— Николай, землян. Городен. пов., 224.

Жукевичъ, Іосифъ, 417.

— Стефанъ, землян. Городен. пов., 218.

— Юрій, 417.

Жуковскій, Іосифъ, 423, Филипов. райца, 570, 571.

— Юрій, 409.

Жутковскій, Янъ, 411.

З.

- Заберезнискій.** См. Юревичъ.
Заблоцкій, Станиславъ, 24, 372.
— Ооа, 424.
Завадскій, Иосифъ, 464.
— Казиміръ, 464.
— Семень, 533.
— Янъ, 533.
Завистовскій, Антоній изъ Гобать, 405.
— Иосифъ 382.
— Янъ Юрій, Довгяло, королев. секретарь, 108, хоружій и комиссаръ Смолен. воеводства, 474.
Завиша, Минскій староста, 248, 274.
— подкоморій вел. кн. Литов., 297.
Завротынскій, Александръ Иосифъ, 309.
Загоровскіе, 339.
Загорскій, Павелъ, 460.
— Яковъ, 460.
Задорскій, Вавринецъ, 359, 405.
Заенчковскій, Адамъ, 349.
Зазюлька, Игнатій, пленipotентъ Клевской волости, 172, 173.
Закревскій, Станиславъ, 409.
Залевскій, 583.
Заленскій, Янъ, 283.
Залѣвскій, Антоній, 372.
— Николай, 368.
Залѣскій, Антоній, 349, 359, 411, 419.
— Криштофъ, 283, 302.
— Леонъ. См. Кишка, митроп.
— Юрій, 373, 409.
— Янъ, 321, 410.
Замойскій. 386.
Заневская. Юрьевна, 423.
Заневскій, Адамъ, 367, 419, 423.
— Антоній Адольфъ Оедоръ, 349, 359, 422, 423.
— Вавринецъ, Лаврентій, 422.
— Варлоломей, 422.
— Василій, 423.
— Викентій, 419.
— Гаврилъ, 423.
— Діонисій, 382.
— Доминикъ, 367, 423.
— Иосифъ, 422, 423.
— Людовикъ, 422, 423.
— Матвѣй Францискъ, 191, зем. регентъ и скарбовый Городец. пов., 208, 211, 260, 373, 420.
— Михайлъ, 421, 423.
— Николай, 302, 423.
— Павелъ, 423.
— Петръ, 367, 423.
— Семень, 422.
— Станиславъ, 423.
— Францискъ, 423.
— Юрій, 367, 420, 423.
— Яковъ, 423.
— Янъ, 357, 382, 423.
— Оаддей, 367, 382.
— Оедоръ, 415.
Заневскій, Матвѣй Францискъ, 359, 502.
Запольскій, Иосифъ, 415.
— Михайлъ, 357, 395, 414.
— Петръ, 207.
— Семень, 414.
— Францискъ, 415.
— Яковъ, 224, 414, 415.
— Янъ, 207, 309.
Запольскій-Довнаръ, Яковъ Оаддей, 168, 210.
Заремба, 590.
Зарскій, Мартинъ, 357.
Зарѣцкій, Варлоломей, 359, 382.
Затѣльскій, Францискъ, 404.
Захаревичъ, Ооа, 372.
Збаражскіе, князья, 29.

З.

- Забережинскій.** См. Юревичъ.
Заблоцкій, Станиславъ, 24, 372.
— Ооа, 424.
Завадскій, Иосифъ, 464.
— Казимірь, 464.
— Семень, 533.
— Янъ, 533.
Завистовскій, Антоній изъ Гобать, 405.
— Иосифъ 382.
— Янъ Юрій, Довгяло, королев. секретарь, 108, хоружій и комиссаръ Смолен. воеводства, 474.
Завина, Минскій староста, 248, 274.
— подкоморій вел. кн. Литов., 297.
Завротыпскій, Александръ Иосифъ, 309.
Загоровскіе, 339.
Загорскій, Павелъ, 460.
— Яковъ, 460.
Задорскій, Вавринецъ, 359, 405.
Заенчковскій, Адамъ, 349.
Зазюлька, Игнатій, пенипонтентъ Клевской волости, 172, 173.
Закревскій, Станиславъ, 409.
Залевскій, 583.
Заленскій, Янъ, 283.
Залѣвскій, Антоній, 372.
— Николай, 368.
Залѣскій, Антоній, 349, 359, 411, 419.
— Криштофъ, 283, 302.
— Леонъ. См. Кишка, митроп.
— Юрій, 373, 409.
— Янъ, 321, 410.
Замойскій, 386.
Заневская, Юрьевна, 423.
Заневскій, Адамъ, 367, 419, 423.
— Антоній Адольфъ Оедоръ, 349, 359, 422, 423.
— Вавринецъ, Лаурентій, 422.
— Варлоомей, 422.
— Василій, 423.
— Викентій, 419.
— Гавріиль, 423.
— Діонисій, 382.
— Доминикъ, 367, 423.
— Иосифъ, 422, 423.
— Людовикъ, 422, 423.
— Матвѣй Францискъ, 191, зем. регентъ и скарбовый Городен. пов., 208, 211, 260, 373, 420.
— Михаилъ, 421, 423.
— Николай, 302, 423.
— Павелъ, 423.
— Петръ, 367, 423.
— Семень, 422.
— Станиславъ, 423.
— Францискъ, 423.
— Юрій, 367, 420, 423.
— Яковъ, 423.
— Янъ, 357, 382, 423.
— Оаддей, 367, 382.
— Оедоръ, 415.
Заневскій, Матвѣй Францискъ, 359, 502.
Запольскій, Иосифъ, 415.
— Михаилъ, 357, 395, 414.
— Петръ, 207.
— Семень, 414.
— Францискъ, 415.
— Яковъ, 224, 414, 415.
— Янъ, 207, 309.
Запольскій-Довнаръ, Яковъ Оаддей, 168, 210.
Заремба, 590.
Зарскій, Мартинъ, 357.
Зарѣцкій, Варлоомей, 359, 382.
Затѣльскій, Францискъ, 404.
Захаревичъ, Ооа, 372.
Збаражскіе, князья, 29.

Збаражскій, князь Стефанъ, Витебскій воевода, 454.

Здановичъ, Иосифъ, 358, 372, Семень, всендзь 408.

— Константій, 257, мѣрчій Гроднен. пов., 260.

— Янъ, 411.

Зездаръ, Богушъ, 71.

Зелинскій, Станиславъ, 543.

Злотаринскій, Яковъ, 400.

Злотковскій, на Злоткахъ, Казиміръ, 120, 122.
Злотый, Геронимъ, землян. Гроднен. пов., 210, 211.

Змитковскій, Антоній, 357.

Зубрицкій, Гиллярій, 399.

— Николай, 507.

— Симонъ Яковъ, 507.

— Станиславъ, 399.

— Янъ, 399.

Зубровскій, Викторъ, 382.

И

Иваницкій, Янъ, изъ Вольки, Филипов. лавникъ, 571.

Ивашкевичъ, Янъ, 424.

Ивашковичъ, Кондратъ, Гроднен. намѣстникъ, 9,
— Павель, 358.

Игнатовичъ, Адамъ, 24, 404.

— Андрей, 23, 348.

— Антоній, 382, 399.

— Вавринець, 404.

— Варооломей, 358, 372, 382, 404.

— Давидъ, 372.

— Игнатій, подстолій Гроднен. пов., 221.
войскій Гроднен. пов., 226, 340, 344,
348, 356, 381, 388, 404.

— Казиміръ, 404.

— Мартинъ, 321, 404.

— Матвій, 373, 401, 404.

— Михаилъ, 340, 404.

— Петръ, 224, 357, 373, 404.

— Стефанъ, 398.

— Фелиціанъ, 224, 340, Вейскій подстолій, 401.

— Францискъ, 224, 401.

— Юрій, 358, 394, 397, 404.

— Яковъ, 404.

— Янъ, 24, 373, 404.

Изаковичъ, Шаія (Исаія), еврей, 167.

Избицкій, Юрій, 357.

Израеловичъ, Иосифъ, евр., 477.

Илиничъ, Николай, марграфъ, 61, 88.

Иличъ, Андрей, 357.

Илькевичъ, Стефанъ, Гроднен. мѣщанинъ, 102.

Иногорскій-Ленкевичъ, Антоній Викторъ, вице-регента Гродненской канцел., 388.

— Матвій, гродскій регентъ Стародубовскаго пов., 388.

Иховскій, Фаддей, 382.

І

Иеронимовичъ, Іоаннъ, священ. Нововольской церкви, 43.

Іодковскій, или Іотковскій, Адамъ, 382, 422.

— Андрей, 421.

— Антоній Иосифъ, 224, 303, 340, 348, 349, 419, 421.

— Александръ, городничій и каптур. судья Гроднен. пов., 293, 309.

— Вавринець, 422.

- Варооломей, 407, 421.
- Іосифъ, 357, 382, 419, 421.
- Казиміръ, 372.
- Мартинъ, 372, 421.
- Матвѣй, земян. Городен. пов., 214, 372, 421.
- Михайль, 341, 419, 420, 421.
- Николай, 421.
- Петръ, 421.
- Семень, 421.
- Станиславъ, 331, 349, 357, 372, Леховичъ, 421. Томкевичъ, 422.

- Стефанъ, 421, возный Городен. пов., 465.
- Францискъ, 373, 388, 421.
- Юрій, каптуровый судья Городен. пов., 222, 224, 340, 344, 348, 356, 357, 371, 372, 417, 418, 421.
- Яковъ, 421.
- Янъ, 341, 421.
- Өаддей, 422.
- Өома, 422.

Іосифъ, митрополитъ Кіевскій и всей Руси, 4, архіепископъ Кіев., 6.

Іочицкій, Кароль, 341.

КС.

- Кавзанъ, Іосифъ, 359.
- Кадевичъ, Антоній, 416.
- Казаковичъ, И гнатій, земян. Городен. пов., 224,
- Казановичъ, Өедоръ, 462.
- Казиміръ, король Польскій, 62, 63, 137, 138, 376.
- Каланковскій, Өаддей, 359.
- Каленкевичъ, Іосифъ, 222, 309, 345, 373.
 - Константій, 184, 185, 186, 190, конюшій Городен. пов., 298.
 - Николай, 356, 343, 417.
- Калиновскій, Андрей, 335.
 - Варооломей, 150, 151, 490, 491,
- Калискій - Кривошанскій, викарій Коложскаго базилианскаго монастыря, 494.
- Калицкій, Яковъ, 407.
- Каляновскій, Андрей, Оршанскій чашникъ, 223.
- Каменскій, Антоній Іосифъ, 309, 372.
 - Михайль, земян. Городен. пов., 216.
- Каминскій, Антоній, 341, 400, 415.
 - Венедиктъ, 351, 415.
 - Войтѣхъ, 357.
 - Өвстафій, Несвижскій, священ., 11, 36.
 - Іосифъ, 409, 415, 341, 392, 356, 357, 358.
 - Казиміръ, 383.

- Карль, 251.
- Ксаверій, 382.
- Матвѣй, 356, 409.
- Михайль, 300, 358, 408.
- Николай, 222, 345, 413.
- Петръ, 415.
- Стефанъ, 260, 400.
- Францискъ, 348, 358, 409.
- Өаддей, 222, 346, 382.
- Өедоръ, 381.

Каминскій Реутъ, Іосифъ, 373.

- Казиміръ, 388.
- Михайль, 372.

Кандзерскій, Станиславъ, 358.

Кандыба, Адамъ, 382.

- Іосифъ Юрій, Проксичъ, 222, 344, 348, 367, мѣрничій вел. кн. Лит. 395, 555, 566, 554.

Кантимиръ-Терпиловскій, Людовигъ, чашникъ Трокскаго воев., 359.

Карась, чашникъ земли Ловейской, 347.

Карвацкій, Петръ, Зарубецкій экономя, 407.

- Станиславъ, 309, 321, ловчій Городен. пов., 356, 367, Корыбутъ, 388, 407.

Карвовскій, Войтѣхъ, 372.

- Фр., 371.

- Янъ, 359, 372.
- Кардашевичъ**, Иосифъ, 358.
- Карловскій**, Петръ, 396.
- Карновскій**, Адамъ, 411.
- Янъ, 348.
- Карожа**, Янъ, землян. Городен. пов., 222.
- Карпобойскій**, Янъ, 299.
- Карпъ**, діаконъ Бальской церкви, 6.
- Янъ, Городен. войскій, 290, 291, 298, 302.
- Карчевскій**, Францискъ Янъ, шляхт., 155, 195.
- Касперовичъ**, Антоній, 413.
- Павелъ, 356.
- Катовская**, Клара, изъ рода Яшевскихъ, ж. Трок. чашника, 585.
- Катовскій**, Венедиктъ, Трокскій чашникъ, 585.
- Кацлеръ**, гвардейскій капитанъ, 409.
- Качановскій**, Игнатій, 371, 382.
- Иосифъ Казиміръ, стар. Давгилишскій, судья, 509.
- Флоріанъ, 372.
- Качинскій**, Антоній, 367.
- Станиславъ, 373.
- Тома, 349.
- Кашичъ**, Ваврянецъ Янъ, Трокскій конюшій, 186.
- Кашуба**, Юрій, 260.
- Янъ, 372.
- Квеницкій**, Николай, 82.
- Квятковскій**, Адамъ, 341.
- Антоній, 388.
- Казиміръ, Гостекій органистъ, 438.
- Кевлич**, шляхта, 289.
- Кельчевскій**, Іеронимъ Павелъ, изъ Перездева и Старыхъ Кельчовъ, писарь грод. и комиссаръ Рѣчицк. пов., 474.
- Михаилъ, войскій и Рѣчицкій город. писарь, 162.
- Кельчигловскій**, Иовлодь, староста, королев. секретарь и писарь, 152.
- Кердеева**, Анна Дорота, ж. Городен. маршалка, 581.
- Катерина Рудоминовна, ж. Городен. хоружаго, 581.
- Кердей**, Владиславъ, Городен. хоружій, 581, Трок. коштелянь, Филипов. староста, 592.
- Иосифъ, 593.
- Казиміръ Янъ, Городен. маршалокъ, 581, 592.
- Кендзерскій**, Янъ, 373.
- Кернарицкій**, Викторъ, 344.
- Оаддей, 348 357, 409.
- Керножицкій**, Викторъ, 222, 341, 410.
- Иосифъ, 382.
- Оаддей, 341, 388.
- Керсновицкій**, Тома, 348.
- Кецовая**, Елисавета, 465.
- Аполонія, 465.
- Кибовскій**, Матвѣй, 143, 156.
- Киляновскій**, Андрей, чашникъ, 367, 388, 394, — Тома, 367.
- Киннеръ**, Цезарій, священникъ Супрасльскаго монастыря, 561.
- Кисловскій**, Доминикъ, 340, 408.
- Казиміръ, 357, 373, 408.
- Кисель**, Адамъ, изъ Бруснинова, Витеб. зем. писарь, 458.
- Кицинскій**, Валеріанъ, писарь наивысшаго скарбу, 466.
- Кишевскій**, Оаддей, 357.
- Кишка**, Леонъ, архіепископъ, митрополитъ Галицкій, Кіевскій и всей Руси, епископъ Владимір. и Берестейскій, архимандритъ Кіево-печерскаго и Супрасльскаго монастырей, 15, 29, 30, 31, 39, 119, 496, 501, 503, 518, 527.
- Кициць**, Гервазій, Супрасльскій консулторъ, 15, 16.
- Клаинцкій**, Иосифъ, хоружій, 222, на Кланцѣ, хоруж. Поморскаго поеводства, 348, люблинскій стар., 367, мечникъ Городен. пов., 388, Венденскій хоруж., 395, 566.
- Иосафатъ, хоружій Поморскаго поев., 344, 357.
- Яковъ, 344.

- Станиславъ изъ Клечкова, землн. Городен. пов. 226.
- Класовскій**, Павелъ, 358.
- Клечковскій**, Антоній, 223, 357, Городен. зем. судья, 412.
- Клидзя**, Янъ, 222, 348, 371.
- Клизевъ**, Янъ, 356.
- Климанскій**, Иосифъ, 341.
— Казиміръ, 341.
- Климашевскій**, Антоній, 412.
- Климовичъ**, Андрей, священ. Валенской цер., 44, 45, 46.
— Венедиктъ, 413.
— Оома, 413.
- Клинда**, Андрей, землн. Городен. пов., 195.
- Клокоцкій**, Кароль, 382.
- Кловицкій**, Иосафатъ, обозный Городен. пов., 381.
- Клосовскій**, Вавринецъ, 358.
— Павелъ, 409.
— Яковъ, 382.
— Янъ, 382.
- Клусовичъ**, Фаддей, Волковыйскій подкоморичъ, 561.
- Клюковскій**, Вавринецъ, 406.
— Иосифъ, 406.
— Казиміръ, 251, 373.
— Мартинъ, 406, 417.
- Клява**, Иосифъ, 373, 395.
- Книта**, Адамъ Кароль, 224, 340, 367, 561.
— Касперъ, Оршанскій гор., 389.
— Кароль, 399.
— Павелъ, землн. Городен. пов., 224, 401.
- Кобылскій**, Антоній, 414.
— Станиславъ, землн. Городен. пов., 216.
— Янъ, Соколявскій плебанъ, 479.
- Ковалевскій**, Казиміръ, 153, 154, 160, 251.
— Оома, 397.
- Ковзанъ**, Иосифъ, 411.
- Ковницкій**, Юрій, Филипов. мѣщан., 570, бургомистръ, 571, 574, 597, 599.
- Козакевичъ**, Антоній Стефанъ, 321, 367.
— Игнатій, 367, 411.
- Козиковскій**, Иосифъ, 411.
- Козицкій**, Антоній, Стрѣвскій подстаростій, 481, 482.
— Янъ, Лейпунскій эконокъ, 411.
- Козловицкая**, Людгарда, игуменья Городенск. женск. базилиан. монастыря, 17.
- Козловицкій**, Александръ, 358, 416.
— Андрей, 416.
— Антоній, 372.
— Василій, 207, 299, мостовничій Городен. пов., 309.
— Казиміръ, 372.
- Козаковскій**, Николай, 382.
- Козловскій**, Иосифъ, 357, 372.
— Карлъ, 341.
— Казиміръ, 373.
— Леонъ, 416.
— Людовикъ, 349.
— Матвѣй, 416.
— Петръ, 357.
— Стефанъ, 373, 416.
— Яковъ, 358.
— Янъ, 414.
- Козловъ**, Василій Карповичъ, провіантннй поручикъ русскихъ войскъ Петра 1-го, 187.
- Колаковская**, Софья Яновна, 586, 588.
- Колаковскій**, Владиславъ, 586, 588.
- Колейнинъ**, Мартинъ, Филипов. мѣщан., 570, бургомистръ, 571, 574, 595, 597, 599.
- Коленда**, Гавріилъ, Киевск. митрополить, Супрасльскій архимандрить, 119, 120.
— Михаилъ, Городен. бургомистръ, 126, 496, 510, 515, 533.
— Янъ, Городен. бургомистръ, 511.
- Коленковскій**, I. Ан., 372.
- Колита**, Трокск. войскій, 249.
- Колонтай**, Юрій, 29.
- Колянкевичъ**, Иосифъ, 341.
- Колянковскій**, Антоній Иосифъ, 224, 309,
— 336, 341, 349, 358.
— Иосифъ, 367.
— Михаилъ, 340, 336, 395.

- Юрій, 224, 335, 341.
— Оаддей, 349, 388.
Комаръ, Антоній, мечный Вильком. пов. 396.
Кондратовичъ, Андрей, 108, 399, 561.
Кондратскій, Мартинъ, 405.
— Станиславъ, 418.
— Фабіанъ, Оршан. сварбникъ, 309.
Конинскій, Іосифъ, 382.
Копоначкій, Іосифъ, 381.
Конопка, Вавринецъ, 357.
— Войтѣхъ, 357, 409.
— Петръ, 373.
— Семень, 357.
— Яковъ, 357.
— Янъ, 357, 565.
Константиновичъ, Антоній, 414.
— Венедиктъ, 414.
— Доминикъ, 414.
— Іосифъ, 413.
— Леонъ, 416.
— Михайль, 222.
— Францискъ, 373.
— Янъ, 414.
Контушевскій, Петръ, 585.
Концевичъ, Казиміръ, 371.
— Янъ, 458.
— Оедоръ, Городен. хоружій, 591.
Концеровичъ, Янъ, 460.
Корвинъ-Миліевскій, Антоній Григорій, 382.
Корвины, 382, 383.
Кордяль, Іосифъ, капитанъ, 412.
Корневскій, Яковъ, 394.
Коренецкій, Юрій, 349, 412.
Кореницкій, Іосифъ, 373.
Корибутъ-Дашкевичъ, Казиміръ Людовикъ, Городен. подстароста, 55.
Корзонъ, Адамъ, 358.
Корицкій, Войтѣхъ, 358.
Коркозевичъ, Юрій, 172.
Корниловичъ, Іосифъ, 410.
Короза, Леопъ, 407.
— Матвѣй, 407.
— Юрій, 224, 226.
— Янъ, 344.
Корсакъ, Александръ Петръ Савичъ; подстолий, грод. писарь, эконоиъ и войтъ Новгородскаго воеводства, 503.
— Антвнй, 381.
— Іосифъ, 381,
— Казиміръ, каптур. судья Городен. пов., 340, 357, 388, 405.
— Кароль Янъ, Смолен. хоружій, комиссаръ Вилен. воеводства, 474.
Корчакъ, Адамъ, 309.
Корчиць, Антоній, 405.
— Яковъ, 381.
Коссаковскій, Ловицкій каноникъ, Индурскій пробоць, 407.
Коссовскій, Янъ, 388.
Косовый, Григорій Константиновичъ, подсудокъ Витебск. воевод., 451.
Костка, Станиславъ (римско-католическій святой) 210.
Костусько, Городенск. намѣстникъ, 70.
Котарскій, Антоній, 341, 412.
— Казиміръ, 341, 349, 412.
— Оаддей, ротмистръ Полоцкаго воеводства, 388.
Котель, Михайль, великій подскарбій вел. кн. Литов., 144, 156, 468, Казиміръ, 474.
Котлубаевскіе, 28.
Котлубай, Оома, 302.
Котовичъ, Андрей, Вилен. каштелянъ, 249, 307,
— Григорій Іосифъ, ловчій вел. кн. Литов., староста Городен., 4, 11, 13, 16, 17, 18, 22, 24, 29, 31, 36, 80, 113, 116, 121, 122, 124, 143, 145, 146, 147, 148, 149, 151, 152, 153, 154, 156, 157, 160, 182, 185, 186, 187, 192, 193, 195, 197, 198, 199, 202, 207, 208, 212, 214, 231, 232, 235, 237, 238, 239, 243, 248, 252, 256, 258, 261, 263, 265, 267, 270, 290, 307, 425, 431, 433, 435, 436, 437, 463,

- 465, 468, 471, 472, 475, 478, 481,
483, 485, 488, 491, 496.
— Матвій, 381.
— Станиславъ, Овруцкій скарбникъ, 165,
293, 299, 302, 309, Нацьо Стан.. су-
довый намѣстникъ Городен. пов., 340, 416,
536.
- Котанаскій**, Францискъ, 373, Скурать, 417.
— Яковъ, 373, 417.
- Коханскій**, Иосифъ, 397.
— Мартинъ, 372, 407.
— Оаддей, 388.
— Оедоръ, 406.
- Кохтицкій**, Иосифъ, 414.
— Юрій, 348.
— Янъ, хоружій Литовской гвардіи, 163.
- Копъ**, Андрей, 139,
— Янъ, 381.
- Кошковскій**, Антоній, 372.
- Краевскій**, Антоній, речебойный инвигаторъ, 492.
— Станиславъ, 357, 382, 409, 410.
— Янъ, 358.
- Крамковскій**, Павелъ, 309.
— Янъ 24.
- Красицкій**. См. Красницкій.
- Красницкій**, Антоній Янъ, 207, 279, 299,
303, Апт. Казиміръ, 309, 382, 493,
Красицкій, графъ, хоружичъ войскъ вел.
кн. Лит., 565, 566.
— Игнатій, графъ, хоружичъ войскъ вел. кн.
Литов., 565, 567.
— Геронимъ, 211.
— Иосифъ, 382, 423, графъ, Красицкій хо-
ружичъ вел. кн. Литов., 565, 567.
— Людовикъ, 422.
— Михайлъ, 422, Красицкій, графъ, хору-
жичъ войскъ вел. кн. Литов., 565, 567.
— Петръ, 224, 309, 367, 422.
— Стефанъ, 382, 388, 422.
— Фелиціанъ, 422.
— Францискъ, 309, Красицкій, графъ, хо-
ружичъ войскъ вел. кн. Литов., 565, 567.
- Крашевскій**, Францискъ, 358.
- Кревскій**, королев. секретарь, 5.
- Кречевскій**, Александръ Мурза, земскій хоружій
Татарскій, 423.
— Самуиль Мурза, корол. поруч. 424.
- Кривковскіе**, 409.
- Кривковскій**, Варнава, Пятигорскій порутчикъ,
330.
— Викторій, 321, гусарскій товарищъ, 331.
— Иосифъ, землян. Городен. пов., 216.
- Кривоболотскій**, Иосифъ, 382.
- Кривошанскій**, Каликстъ, викарій Городен. Ко-
ложскаго монастыря, 116.
- Крижановскій**, Петръ, 321.
— Янъ, 419.
- Кричовскій**, Мустафа, 502.
- Кришчиновая**, Екатерина, ж. Трокскаго каште-
ляна, Филипов. старосты, 592.
- Кронскій**, Клирїанъ, Велюнскій хоружій, 114.
- Круновичова**, Антонина, 422.
- Круновичъ**, Антоній, 348.
— Иосифъ, ротмистръ Городен. пов., 388.
— Петръ Яковъ, 359, 405.
— Стапиславъ, 348.
- Крупскій**, Иосафатъ Станиславъ, Стародубовскій
подчашій, Городен. ландвойтъ, 510—515.
- Крушевскій**, Войтъхъ, 408.
— Сильвестръ, 399.
— Иосифъ, регентъ Брявскаго город. суда, 536.
— Юрій, 402.
- Крыбуловскій**, Янъ, 357.
- Крыновичъ**, Петръ Яковъ, ротм. Гродн. пов.,
348.
- Кубинскій**, Иосифъ, 300.
- Кублацкій**, Андрей, землян. Городен. пов., 207.
— Григорій, землян. Городен. пов., 207.
— Янъ, землян. Городен. пов., 207.
- Кублицкая**, Тальма Базаревичовна, 125.
- Кублицкій**, Иосифъ, королев. ротмистръ, 124,
125.
- Кузьмицкій**, Станиславъ, 372.
— Янъ, 356, 357, 372.

Кузьницкій, Станиславъ, 356, 357, 418.

Кулаковскій, Валентій, 580, 581.

Кулакъ, Александръ, 335, 410.

— Станиславъ, земян. Городен. пов., 234.

— Стефанъ, 299.

Кулеша, Доминикъ, 348.

— Станиславъ Янъ, Ошквинскій стар., комиссаръ Смолен. воеводства, 474.

Кулешевскій, Юрій, Езерскій, священ., 481, 482.

Куликовскій, Адамъ, 419, 422, писарь скарбов.

трибунала вел. кн. Литов., 475.

— Антоній, 336, 341, 357, 382, 411, 419, 422.

— Варлоломей, 419.

— Владиславъ, 420.

— Иосифъ, 419, 422.

— Казиміръ, 419.

— Константій, 349, 419.

— Криштофъ, 422.

— Людовикъ, 341.

— Матвѣй, 419.

— Михайлъ, 420.

— Николай, 349, 382.

— Петръ, 357, 402.

— Станиславъ, 419.

— Фелиціанъ, 422.

— Юрій, 420.

— Яковъ, 349, 382, 419, 420.

— Янъ, 171, 344, 382, 393, 415, 419.

— Ѳедоръ, 383, 422.

— Ѳома, 357.

Кулицкій, Иосифъ, 357.

Кулькевичъ, Войтѣхъ, 383.

Кульбацкій, Венедиктъ, земян. Городен. пов., 224, 394.

— Владиславъ, 357, 358, 373, 394.

— Иосифъ, 382.

— Мартинъ, 373, 394.

— Матвѣй, 382.

— Семень, 394.

— Сигизмундъ, 371.

— Францискъ, 381.

**Кульчинскій, Игнатій, архимандритъ и официалъ
Городенскаго Коложскаго Борисо-Глѣбскаго мо-
настыря, 521, 523, 529, 530, 558.**

Кундзинъ, пробощъ, 396.

Кундзичъ, Антоній, 372.

— Варлоломей, 372, 402.

— Иосифъ, 372.

— Касперъ, 402.

— Людовикъ, 373, 382.

— Мартинъ, 382.

— Матвѣй, 372, 402.

— Михайлъ, 402.

— Францискъ, 367, 372, 388.

— Фабіанъ, 388.

— Фелиціанъ, 402.

— Францискъ, 388.

— Яковъ, 367, 402.

— Янъ, 367, 372, 388, 402.

Куневичъ, Янъ, 336.

Куницкій, Станиславъ, 321.

Кунцевичъ, Павелъ, крайчій Городен. пов., 389.

— Яковъ, конюшій дворный, намѣстникъ Вол-
квинскій и Лейпунскій, лѣсничій Городен.,
67, Городен. хоружій, королев. комиссаръ,
107.

Курганскій, Антоній, 414.

Куренецкій, Францискъ, 358.

— Яковъ, 358.

— Ѳ. м. л. б., 358.

Кувицкій, Иосифъ, 398.

**Куровичъ-Забислойскій, Стефанъ, Янъ страж-
никъ Трокскаго воеводства, 431, 432.**

Куханскій, Иосифъ, 422.

Куцевичъ, Янъ, 407.

Кучукъ, Городенск. державца, 62, 63.

Кушелевскій, Владиславъ Гуксъ, 348, 411.

— Гавріиль Янъ, 336.

— Гуръ Янъ, 341, 356.

— Петръ, 396.

— Семень, 341, 349, 356.

— Янъ Гуксъ, 348, 382.

Л.

- Лабовская**, Варвара, земл. Городен. пов., 209.
- Ладковскій**, Казиміръ, 358.
— Михайль, 358.
- Лазовицкій**, Антоній, 418,
— Вавринецъ, 358.
— Оома, 358.
- Лазовый**, Вареломей, 415.
— Матвѣй, 415.
— Самуиль, Дорогобужскій староста, 208, 213, 214, 283, Мстиславскій каштелянь, 299.
- Лазуревичъ**, Павелъ, 372.
- Ланевскій**, Антоній, 381, 399.
— Яковъ, 399.
- Ланинскій**, Іосифъ, Брянскій обозный, 411.
— Павелъ, 405.
- Ласовна**, Елисавета, игуменья Городенскаго женскаго базилианскаго монастыря, 17.
- Лашкевичъ**, 28, 522, Ананія, священ. Рогачевскаго монастыря, 549.
- Левицкій**, Теодоръ, 372.
- Левковичъ**, Іосифъ, 367, 368, 382, 406.
— Игнатій, 404.
- Левоневскій**, Янь, земл. Городен. пов., 224.
- Левоневичъ**, Волкъ, намѣстникъ, грод. регентъ Рѣчицк. пов., 599.
- Легатовичъ**, Фелиціанъ Городен. мѣщ., столяръ, 510—515.
- Лединскій**, Мустафа, 424.
- Ледоховскій**, Станиславъ, Кременецкій подкоморій, 30.
- Леженицкій**, Николай, изъ Лежениць, Ленчицкій пробоць, королев. покоевый, 138.
- Лейзаровичъ**, Гиршъ, Городен. евр., 495.
- Ленкевичъ**, Адамъ, ловчій Городен. пов., 235.
— Даниль, 402.
— Людовиць, земл. Городен. пов., 222, 335, 344, 413.
- Михайль, Городен. священникъ, 550.
— Николай, 394.
— Фелиціанъ, 381, Феликсъ, 413.
— Оаддей, 341, 348, 356, 413.
- Лентовскій**, Григорій, Оршан. хоружій, 457.
- Ленчевскій**, Михайль, 331, 340, 357, 371, 411.
- Леоновичъ**, Іосафатъ, 371, 554, 555, 557.
— Станиславъ, 356.
— Юрій, 357.
- Лесецкій**, Іосифъ, 373.
- Леубницъ**, Генрикъ Кароль, подловчій вел. кн. Литов., 466.
- Лешкевичъ**, Константій, 357, 373, 409.
- Лешинскій - Каменецкій**, Янь, королев. коммиссаръ, 22.
- Лещинскій**, Казиміръ, 349, 357.
— Петръ, 302.
— Семень, 340.
- Либеровичъ**, Ипполитъ, ксендзь, 426, 430.
- Линдеманъ**, Геронимъ, Казиміръ, 147.
- Лидерфова**, ж. Мстиславскаго старосты, впослѣдствіи Огинская, ж. Витеб. воеводы, 593.
- Линевичъ**, Стефанъ, возничъ, 417.
- Линовскій**, Іосифъ, 412.
- Липинскій**, Даниль, 348, 356.
— Ипполитъ, 348.
- Липницкій**, Вавринецъ, 373.
— Даниль, 222, 344, 372, ротмистръ Городен. пов., 381, 418.
— Леопольдъ, коморникъ, Городен. пов., 565.
- Лисовскій**, Михайль, 358.
— Францискъ, 413.
- Листопадскій**, Адамъ, 367.
- Личинскій**, Криштофъ, урядникъ, 466.
- Лобачевскій**, Петръ, Подляскій протопопъ, Дойлидскій священникъ, 470, 471, 472.
- Ловцевичъ**, Гилярій, 381.

Лодинскій, Авраамъ, 424.
Лозовицкій, Андрей, 356, 415.
— Вареломей, 381.
— Матвѣй, 381.
Лозовый, Самуиль, Городен. город. судья, 184,
232.
— каштелянъ Мстиславскій, 297.
Ломановичъ, Адрианъ, настоятель Кузницкаго
монастыря, 539.
— Игнатій, Сервицкій парохъ, 561.
Лосинскій, Людовигъ, Рѣчиц. ротмистръ, 410.
Лосовскій, Иосифъ, 471.
Лось, Александръ, 424.
Лотчъ, Антоній Матей, Кузницкій намѣстникъ,
19.
Луба, Францискъ, земян. Городен. пов., 224.

Лукашевичъ, Петръ, 396.
Лукевичъ, Петръ, 359.
Лукьяновичъ, Янъ, ксендзъ провинціалъ, 168.
Луцкевичъ, Янъ, возный-генералъ Городен. пов.,
35.
Лушинскій, Иосифъ, 357.
Лыскевичъ, Янъ, 381.
Лѣскевичъ-Кантый, Янъ, 388.
Любарты, князья, 42.
Любовицкій, Адамъ, 359, 383, 408.
— Киприанъ, 348, 357, 372, 388, 410.
— Мартинъ, 359, 373, 382, 408.
Людивонскій, Янъ, возный Городен. пов., 470.
Лярпъ, Станиславъ, 309.
Лятковскій, Янъ, 349.

М

Мазовскій, Стефанъ, 382.
Маевскій, Антоній, 348, 358, 372.
— Винцентъ, 388.
— Иосифъ, 406.
Майзониюшъ, Александръ, земян. Городен. пов.,
216.
Макаревичъ, Александръ, 409.
Макевскій, Иосифъ, 348, 388.
— Яковъ, 344.
Макинскій, Янъ, 359.
Маковецкій, Янъ, 424.
Маковскій, Яковъ, 373.
Малаховецъ, Антоній, 414.
Малахъ-Русиловичъ, Антоній Янъ, 299.
— Юрій, 299.
Малевскій, Адамъ, 406.
— Вареломей, 382.
— Иосифъ, 367.
— Лука, 216.
— Юрій, 406.
Малеевскій, Андрей, земян. Городен. пов., 193,
210, 300, 302.

— Иосифъ, 344, 359.
— Яковъ, земян. Городен. пов., 222, 348.
— Юрій, 349, 358.
Малейка, Яковъ, 586.
Малейкова, Елисавета, ж. Филипов. писарь, 589.
Малецкій, Янъ, 372.
Малиновскій, Антоній Оаддей, гродскій регентъ
Рѣчицкаго пов., стар. Сѣножатскій, 549.
— Венедиктъ, 270.
— Войтѣхъ, 412.
— Иосифъ, 222, 373, 381, 382.
— Людовикъ Станиславъ Францискъ, земян.
Городен. пов., 216.
— Францискъ, 395.
— Янъ, земян. Городен. пов., 222, 344.
Малинскій, Андрей, 340, 348, 359, 408.
— Станиславъ, 359.
— Янъ, 336, 408.
Малишевскій, Иосифъ, 382.
— Матвѣй, 357, 404.
— Стефанъ, управляющій, 542.
— Янъ, 359, 413.

Малицевскій, Матвѣй, 382.

Малишкевичъ, Василій, Несвижскій священ.,
12.

Малицевскій, Андрей, земян. Городен. пов., 216.

Малыщинская, Констанція Лешкевичова, 249.

Малыщинскій, Антоній Станиславъ, 24, Горо-
ден. город. писарь, 26, 27, 186, 189, 195,
198, 211, 234, 241, 249, 251, 255, 257,
260, 488.

Мальцевскій, Иосифъ, 372.

Малюшицкій, Леонъ, 260.

Малярчиковъ, Яковъ, стрѣлецъ, 466.

Манголинъ, Петръ, 422.

Маньковскій, Яковъ, 357, 372, 408.

Марвойшъ, Александръ Миликонтъ, каптур. судья
Городен. пов., 222.

Маркевичъ, Евстафій Оома, Городен. бурго-
мистръ, 494, 495, 496.

— Иосифъ, коморникъ Виленск. воев., 359.

— Янъ, Городен. райца, 126.

Марковскій, Богданъ Богдановичъ, 453.

Марцелинъ, Литовскій подскарбій, 149.

Марцинкевичъ, Игнатій, земян. Городен. пов.,
216, 218.

Маскевичъ, Иосифъ, земян. Городен. пов., 234.

Массальскій, Александръ, 580, 581, 582.

— Антоній, 300.

— Богуславъ Иосифъ, Браславскій стольникъ,
571, Верболовскій войтъ, 572, 574, 595,
596, 599.

— Игнатій, писарь вел. кн. Литов., 331,
князь изъ великихъ русскихъ князей, Ви-
лен. бискупъ, 365.

— Иосифъ Михаилъ, писарь вел. кн. Литов.,
староста Городен., Радошковскій и Берез-
ницкій, 20, 27, 37, 38, 40, 44, 47,
Вилен. каштелянъ и польный гетманъ вел.
кн. Литов., 107, 115, 119, 139, 162,
163, 223, 278, 279, 280, 283, 285,
289, 293, 302, 304, Мстиславскій вое-
вода, 309, 311, 315, 318, 323, 359,
397, 440, 447, 505, 507, 510, 561,

519, 521, 526, 529, 532, 536, 539,
541, 544, 546.

— Михаилъ, Вилен. каштелянъ, гетманъ вел.
кн. Литов., 407.

— Фелѣціанъ, 359.

— Юрій, 357, 388, 409.

— Янъ, стар. Рашковскій, полковникъ ар-
тиллеріи вел. кн. Литов., 321, Городен.
стар., 426.

— Оома, полковн. польной булавы вел. кн.
Литовск., 367, 397.

Мацѣевскій, Адамъ, 421

— Андрей, 388.

— Вареоломей, 420.

— Войтъхъ, 373, 420.

— Иосифъ, 367, 382, 422.

— Мартинъ, 300, 367, 420.

— Матвѣй, 420.

— Михаилъ, 224.

— Станиславъ, 407.

— Стефанъ, 420.

— Францискъ, 367, 420.

— Янъ, 405, 420.

Мацкевичъ, Францискъ, 348.

Мацулевичъ, Оаддей, земян. Городен. пов., 222.

Матѳей, священ. Бальской церкви, 6, 7, 8.

Махвицъ, Владиславъ Флоріанъ, Городен. лов-
чій, 189, 198, 214, 251.

Медушевскій, Андрей, 340.

— Иосифъ, 381.

— Кароль, 396.

Медяновскій, Антоній, 399.

Мейстеръ, Янъ, Городен. бургомистръ, 126,
496.

Менжиковъ, Александръ, князь Ингерманландіи
и Эстляндіи, 235.

Меринскій, 20.

Мечинскій, Иосифъ Дунинъ, 367, 394.

— Михаилъ, 382.

— Феликсъ Дунинъ, 367.

Мечковскій, Казиміръ, 18.

- Мидледтонъ**, Августинъ, секретарь вел. кн. Литов., 173, 175.
- Николаевичъ**, Николай, Виленскій воевода, канцлер. короля Сигизмунда I-го, 4.
- Милевскій**, Алоизій, 396.
— Казиміръ, 349.
— Стефанъ, 349.
- Миликонтъ-Нарвойшъ**, Александръ, Стародубовскій подчашій, 410.
— Людвикъ, Стародубовскій подчашій, 388, 410.
— Петръ, 408.
— Янъ, мостовничій Инфлянтскаго княжества, 410.
- Миллеръ**, Валтазаръ Михаилъ, королев. стрѣлецъ, 466, 467.
- Милькевичъ**, Антоній Ринвить, 381.
- Мильковскій**, Петръ, 406.
- Миляновскій**, Людовиеъ, 412.
- Минкевичъ**, Антоній, нотаріусъ, 539.
— Михаилъ, Филипов. мѣщан., 570, бургомистръ, 571, 574, 597, 599.
- Миностовскій**, Францискъ, дворянинъ королев. скарбу, 465.
- Минучичъ**, Александръ, 300.
- Минючицъ**, Иосифъ, 356, 415.
— Мартинъ, землян. Городен. пов., 207.
— Михаилъ, Волковскій чашниковичъ, 225, 356, 415.
— Станиславъ, 414.
— Юрій, 415.
- Мирскій**, Антоній Иосифъ, хоружій и комиссаръ Брацлав. пов., 474.
- Миръ**, генералъ, 442, 443, 446.
- Мисевичъ**, Федоръ, 372.
- Миткевичъ**, Михаилъ, землян. Городен. пов., 226.
— Стефанъ, Городен. радца, 82.
- Михайловскій**, изъ Михайлова, Владиславъ Климентъ, Заблудовскій администраторъ, 21.
— Иосифъ, 424.
— Муштафъ, 424.
- Стефанъ, 395.
— Оаддей, 372.
- Михаилъ**, король Польскій, 119, 120, 137, 576, 578, 579, 580, 581, 582.
— священ. Бальской цер., 6, 7.
- Михалковичъ**, Андрей, 399.
— Юрій, 399.
- Михалковскій**, Яковъ, 399.
- Мицевичъ**, Андрей, 411.
— Антоній, 344.
— Доминикъ, 411.
— Иосифъ, 341.
— Казиміръ, 341, 411.
— Мартинъ, 411, 422.
— Матвѣй, 341, 411.
— Михаилъ, 340.
— Николай, 336, 349.
— Стефанъ, 373.
— Яковъ, 411.
— Янъ, 299, 336, 341.
— Оома, 341.
- Мидкевичъ**, Антоній, 358, 381, 395.
— Венедиктъ, 302.
— Иосифъ, 382, 405.
— Казиміръ, 349, 349.
- Мицель**, Игнатій, капитанъ, драгун. хоругви, 463, 465.
- Мицута**, Адамъ, 18, 183, ротмистръ Волоской хоругви, 459, 461.
— Альбрихтъ, 32, Ольбрихтъ, 279.
— Антоній, изъ Ваганова, подстолій и судовой подстароста Городен. пов., 20, 27, 37, 38, 44, 107, 119, 158, 162, 163, 165, 183, 211, 216, 218, 277, 279, 283, 298, 299, 302, 304, 311, 315, 440, 447, 505, 507, 509, 516, 519, 521, 526, 529, 531, 533, 536.
— Иосифъ, изъ Ваганова, 321.
— Кастанъ, изъ Ваганова, Городельскій писаревичъ, 223, 396,
— Казиміръ Людовикъ Флоріанъ, староста Сумишскій, 15, 16, Городецскій подк-

- моричъ, 18, 32, Людовикъ, 35, 38—41, 185, 193, 199, 200, 201, 205, 207, 209, подсудокъ Городен. пов., 211, 212, 213, 214, Людовикъ, 216, 234, 239, 275, 276, 279, 282, 283, 297, 299, 308, 498—500, 519.
- Казиміръ, Сумилишскій стар., 547.
- Кароль, 18, Саноцкій чашникъ, 31, 32, 39, 152, 183, 200, 211, 234, 267.
- Касперъ, подкоморій Городен. пов., 298.
- Криштофъ, подкоморій Городен. пов., 18, 19, 186, 186, 187, 189, 234, 239, 251, 298, Городен. город. писарь, 299, 308.
- Флоріанъ, подсудокъ Городен. пов., 190, 266, 308, подкоморій Городен. пов., 548.
- Юрій, 15, 41.
- Янъ, изъ Вагалева, обозный Городенск. пов., 39, 40, 211, 540, 547, 548.
- Мицутина**, Дорота Суходольская, ж. Саноцкаго чашника, 31, 32.
- Констанція, 15, 41.
- Людовика, изъ рода Храновскихъ, Сумилишск. старостина, 38—41.
- Софья, Годлевская, Сумилишская старостина, 15, 16, 41, 498—500.
- Мишневичъ**, Антоній, землян. Городен. пов., 219.
- Млодовскій**, Антоній, епископъ, Туровскій, коадьюторъ Пинскій, опать Супрасльскій, 560.
- Млоцкій**, Станиславъ, Закрочимскій стар., 466.
- Мнишекъ**, великій коронный маршалокъ, 290, надворный марш., 405.
- Мовлевичъ**, Мартинъ, землян. Городен. пов., 218.
- Модзелевскій**, Игнатій, 560.
- Мокрецкій**, Александръ, 388.
Казиміръ, 233.
- Молна**, Іосифъ Северинъ, 424.
- Молодкевичъ**, Переросльскій радца, 571.
- Молоховець**, Михайль, землян. Городен. пов., 227, 321, 372.
- Моношка**, Янъ, 414.
- Моравицкій**, Криштофъ, 275.
- Морозовская**, Іоанна, изъ Павцевичовъ, 553.
- Мирозовскій**, Францискъ, землян. Городен. пов., 222.
— Фелиціанъ, 344.
- Морозъ**, Антоній, 357.
— Гавриилъ, ротмистръ Городен. пов., 226.
— Криштофъ, 539.
— Янъ, конюшій Городен. пов., 224, 226, 344, 381, скарбникъ Городен. пов., 388, Кибейскій стар., 410.
- Морошевскіе**, 550.
- Морошко**, генераль-маіоръ, 463.
- Морскій**, Казиміръ, изъ Морска, посолъ на сеймъ Сохачевской земли, 219, 220.
— Янъ, 221.
- Мортинъ**, комиссаръ, 130.
- Морицъ**, графъ, 217.
- Морштинова**, Малгорета, 578, 592.
- Морштынъ**, Криштофъ, 578, Филипов. староста, 580, 581, 592.
- Мостицкіе**, 479.
- Мостицкій**, Самуилъ, Стародубовскій обозный 24, 25, 26.
— Теофилъ, 26.
- Моцарскій**, Петръ, 399.
- Мрозовскій**, Францискъ, 349, 416.
- Мрочекъ**, Антоній, 533.
— Іосифъ, 222, 224, 340, 344, 367, 394.
- Мрочковскій**, Семень, 412, 584.
- Мулевскій**, Іосифъ, 382.
- Муха**, Янъ, 424.
- Мучинскій**, Адамъ Францискъ, 222, 344, 348, 372, 549.
— Андрей, 382, 402.
— Венедикъ, землян. Городен. пов., 224.
— Игнатій, 402.
- Мышковскій**, Семень, 358.
— Францискъ, 381.
- Мѣховичъ**, Іосифъ, 357.
- Мястковскій**, Андрей, администраторъ Вертелишскаго ключа, 162.

Н.

- Накельскій**, Антоній, 407.
- Нарбутовичъ**, Фелиціанъ, 402.
— Юрій, 404.
- Нарбутъ**, Антоній, 357, 367, 373.
— Климентъ, настоятель Кузницкаго базилиан. монастыря, 42, 44.
— Казимиръ, 368.
— Матей, 402.
— Михайль, 402.
— Юрій, 401.
— Ома, 399.
- Нарвойнъ**, Александръ Владиславъ, изъ Мильконта, 309, Городен. зем. регентъ, 318, 321, 331, Стародубов. подчашій, 335, Миликонтъ, каптур. судья, 340, 344, 348, 356.
— Александръ, 371.
— Иосифъ, 356.
— Касперъ, 356.
— Людовикъ, 222, 276, 345, Милоконтъ, 348, 356.
— Петръ, Миликонтъ, 335, хоруж. вел. кн. Литов., 344, 349, 356.
— Янъ, Миликонтъ, поручикъ Вилен. воевод., 340, 348.
- Наргелевичъ** или **Наргилевичъ**, Антоній Мартинъ Михайль, 293, 299, 309.
— Мартинъ, 302.
— Михайль, 302.
- Наргиловичъ**, Игнатій, изъ Немоша, стар. Жомонт. княжества, 341.
- Нарейко и Норейко**, Антоній, 358.
— Даниль, Городен. райца, 510—515.
— Францискъ, 408.
- Наримскій**, Антоній Григорій, 224, 367, Овруцкій чашн. 412.
- Наркевичъ**, Леонъ, священ. Езерской цер., 553.
— Францискъ, 406.
- Нарушевичъ**, Исидоръ, 356, 373, 395.
— Николай, зем. подскарбій вел. кн. Литов., державца Марковскій, Мадельскій, Успольскій и Пеняскій, 91.
— Станиславъ, рефендаръ и писарь, 14.
- Насильковскій**, Стефанъ, 407.
- Нацулевичъ**, Иосифъ, 340.
- Нацута**, Городенск. державца, 62, Нашута, 63.
- Невѣдомскій**, Юрій, 412.
— Янъ, 168.
- Невяровскій**, Станиславъ, 358, 359, 367.
— Янъ, 416.
- Невярдовскій**, Станиславъ, 382.
- Недвѣцкій**, Войтъхъ, 405.
— Казимиръ, 408.
- Некупскій**, Доминикъ, земян. Городен. пов., 186.
- Неличиновскій**, Михайль, мостовничій вел. кн. Литов., 321, 344.
- Непокойчицкій**, Адамъ, земян. Городен. пов., 208.
- Непомуценъ-Олизаровичъ**, см. **Олизаровичъ Непомуценъ**.
- Непомуценъ-Панцевичъ**, см. **Панцевичъ Непомуценъ**.
- Непхай**, Иванъ, 9.
- Нетецкій**, Касперъ, 402.
- Нетупскій**, Венедиктъ, земян. Городен. пов., 222, 344.
— Мартинъ, 402.
— Михайль, 402.
— Павелъ, 402.
— Флоріанъ, 402.
— Яковъ, 402.
— Янъ, 402.
- Неустрой**, Юрій, Трабчаннй, Стародубовскій ловчій, комиссаръ Гомельскаго староста, 447.

**Нивицкій, Антоній Владиславъ, Лѣтчычскій под-
чашій, 216, 283, 299, 331.**

— **Константій Михайлъ Рогала, чашникъ Ста-
родубов. повѣта, 124, 145.**

— **Іосифъ, 357.**

— **Михаиль, под. Лѣтчыч. и каптур. судья
Городен. пов., 348.**

Новаковскій, Стефанъ, 551.

Новицкіе, 25.

Новицкій, Антоній Владиславъ, 302.

— **Игнатій, 404.**

— **Іосифъ, 348.**

— **Казиміръ, 382.**

— **Михаиль, судья Городен. пов., 24, 321,
каптур. судья, 340, 373, 381, 382, Ла-
тчычскій подч., 401.**

— **Стефанъ, 222, 321, 344, 387, Оршан-
скій крайч., 401.**

Новогородецъ, панъ Васько, 9.

Новодворскій, Іосифъ, 382.

**Новосельскій, Августинъ, 42, секретарь Литов-
ской провинци Витебскій суперіоръ, 451,
458.**

О.

Оборскій, Андрей, шляхтичъ, 212.

Обрицкій, Іосифъ, Пятигорскій товарищъ, 408.

— **Мартинъ, 388.**

— **Францискъ, 357.**

Обуховичъ, Адамъ, 373, 381, 413.

— **Андрей, 222, 413.**

— **Антоній, 415**

— **Вавринець, 356, 413.**

— **Венедиктъ, 356, 413.**

— **Іосифъ, 349, 367, 381, 413.**

— **Игнатій, 222, 224, 344.**

— **Людвикъ, 373, 413.**

— **Матвѣй, 413.**

— **Михаиль, 413.**

— **Николай, 309, 349, 413.**

— **Павель, 373, 413.**

— **Станиславъ, 344, 381, 413.**

— **Стефанъ, 413.**

— **Фабіанъ, 373, 413.**

— **Францискъ, 413.**

— **Юрій, 373, 413.**

— **Янъ, 349, 358, 413.**

— **Федоръ, 413.**

— **Фома, 413.**

Обуховскій, Андрей, 356, 500.

— **Антоній, 358, 372, 382, 394.**

— **Богуславъ, 417.**

— **Казиміръ, 482.**

— **Петръ, 382, 394,**

— **Станиславъ, 344, 482.**

— **Стефанъ, 381, 394.**

— **Франискъ, 382.**

Охотницкій, Онуфрій, 321.

— **Станиславъ, 336.**

Обуховскій, Андрей, 302, 502.

— **Антоній, 348, 372.**

— **Вавринець, люстраторъ Езерскаго прихода,
293, 300, 309.**

— **Валентій, 373.**

— **Василій, 207.**

— **Леонъ, 373.**

— **Доминикъ, 372.**

— **Игнатій Михайлъ, 341.**

— **Іосифъ, 224, 340, 359, 367, 372.**

— **Матіасъ, 368.**

— **Михаиль, 309, 340, 358.**

— **Павель, 359, 406.**

— **Петръ, 207, 224, 340, 358, 359, 372.**

— **Станиславъ, 222.**

— **Стефанъ, 53, 54, 222, 335, 337, 340.**

— **Юрій, 207, 349.**

— **Яковъ, 207, 321.**

- Янъ, 224, 309, 340, 559, 560.
Обухъ, Василий, 451, 452, 457.
Овсяный, Феликсъ, чашникъ повѣту Волковыскаго, 136.
Огильва, Адамъ, 382, Огильба, 410.
Огинская, Катерина, ж. Александра Огинскаго— Усвятскаго стар., 581, 582.
— ж. Витеб. воеводы, передъ тѣмъ Линдерфова, ж. Метиславскаго старосты, 593.
Огинскій, Григорій, староста Жомойт. староста, вел. гетманъ вел. кн. Литов., 248.
— Казиміръ Юрій, староста Радшкковскій, 121, воевода Троцкій, 157, Юрій, изъ Козельска, 234, 274, 468.
— Ксаверь, Перевальскій стар., 411.
— Леонъ Куза, изъ Козельска, Троцкій воевода, 502.
— Людовигъ, Виленск. каноникъ, Бобруйскій пробощъ, 191, Виленскій коморникъ, 193.
— Михаилъ, Виленскій воевода, 398.
— Николай, надворный подскарбій вел. кн. Литов., 183, изъ Козельска, 232, 249, Францискъ, Троцк. кашт., 260.
— Юрій, Радшкковскій староста, 183, 184, 238, Юрій Кмитъ, изъ Козельска, 239.
Одаховскій, Янъ, землян. Городен. пов., 221.
Одленицкій-Почобутъ, Иосифъ, обозный Город. пов. 397.
— Станиславъ, писарь Кринской магдебургіи, 561.
Одровонжъ, Кароль, Сѣдлицкій графъ, 38.
Озембловскій, Игнатій, Берестейск. скарбникъ, 41.
— Иосифъ, Вилькомир. зем. судья, 292.
Оземковичъ, Михаилъ, 430.
Озеровъ, коммендантъ города Смоленска, 247.
Окрыцкій, Иосифъ, 357.
Олендскій, Вароломей, 415.
— Иосафатъ, 348.
— Иосифъ, 415, 416.
— Казиміръ, 340.
— Матвѣй, 348, 415.

- Михаилъ, землян. Городен. пов., 222, 340, 344, 348, 371, 388, 415.
— Петръ, 415.
— Семень, 372.
— Стефанъ, 340, 415.
— Францискъ, 372, 415.
— Яковъ, 415.
Олевскій, Авраамъ Мурза, корол. ротмистръ, 424.
Оленскій, Иосафатъ, 336, 358.
— Иосифъ, 309, 358, 367, 372, 382.
— Матвѣй, 357.
— Михаилъ, 336, 358, 373.
— Николай, 309.
— Петръ, 349.
— Семень, 293, 300, 309, 357.
— Стефанъ, 357, 367.
— Юрій, 356.
— Янъ, 356, 367.
Олехно, Городенск. державца, 62, 63.
Олешкевичъ, Хризостомъ, базилианскій настоятель, 168.
Олизаровичъ, Адамъ, 340, 358.
— Андрей, 359.
— Вароломей Янъ, хоружій Городен. пов., 223, мостовничій Городен. пов., 340.
— Викторинъ Матвѣй, землян. Городен. пов., 224.
— Иосифъ, 382.
— Казиміръ, 393.
— Кароль, землян. Городен. пов., 224, 341, 393.
— Константій Францискъ, 393.
— Лука, 341, 382, Марциновичъ, 393.
— Мартинъ Янъ, 279 283, крайчій Городен. пов., 285, 293, 299, Мар. Янъ Непомуценъ, подсудокъ Городен. пов., 331, 335, 340, 344, Гродн. земск. судья, 393.
— Матвѣй, 340.
— Михаилъ, 348, 358.
— Францискъ Янъ, Городенскій намѣстникъ и регентъ, 47, 195, 197, 261, 262,

- 293, 298, М. Франц., 299, 309, 321, 336, 340, 388, 394, 538.
- Юрий, 358.
- Янъ, земян. Городен. пов., 224, 293, 340, 348, 393.
- Оливковичъ**, Иосифъ, 381.
- Олизаровичъ**, Адамъ, 373, 401.
- Мартинъ, зем. судья Городен. пов., 380, 511.
- Юрий, 401.
- Янъ, 373, 401.
- Олинскій**, Иосифъ, 349.
- Ольковский**, Стефанъ, 348, 357.
- Олькунскій**, Стефанъ, 341.
- Ольрицкій**, Иосифъ, 382.
- Ольшевскій**, Антоній, 348.
- Фаддей, 403.
- Ольскій**, Вавринецъ Матвѣй, земян. Городен. пов., 207.
- Омета**, Казиміръ, земян. Городен. пов., 218.
- Янъ, земян. Городен. пов., 219.
- Онышкевичъ**, Гиларій, 541.
- Опалинскій**, Пётръ, 64, королев. писарь, 66, 88.
- Опоповичъ**, Михаилъ, Городен. мѣщанинъ, 118, райца, 126.
- Орловскій**, Вавринецъ, 395.
- Орѣхва**, Александръ, 373, 416.
- Стефанъ, 416.
- Оома, 416.
- Орѣховичъ**, Викторинъ, земян. Городен. пов., 209.
- Иосифъ, 402.
- Казиміръ, 401.
- Николай, 402.
- Семень, 403.
- Станиславъ, 368.
- Францискъ, 402.
- Янъ, 17, 403.
- Орѣховскій**, Янъ, 224, 357, Пятигорскій товарищъ, 408.
- Осинскій**, Переросльскій староста, 583.
- Осиновскій**, Андрей Ершовичъ, писарь, 451.
- Оссолинскій**, графъ Максимилианъ, надворный коронный подскарбій, 28, староста Сандомирскій и Хмѣльницкій, 160, 520.
- Оссовскій**, комиссаръ, 130.
- Осоховскій**, Иоаннъ, священ. Кринской церкви, 55—56.
- Оссуховичъ**, Оома, 341.
- Остиковичъ**, Григорій Станиславовичъ, воевода Трокск. и дворный маршалокъ, 67.
- Островскій**, Вавринецъ, 358.
- Михаилъ, 357.
- Осуховскій**, Янъ, Волковыйскій деканъ, 49.
- Отгинскій**, Янъ, 414.
- Оттонъ**, цесарь, установитель Саксонскаго магдебургскаго права, 510.
- Охотницкій**, Мартинъ Сузень, ротмистръ Городен. пов., 227, Ясенчиць, 388.
- Очковскій**, земян. Городен. пов., 206, 210.

III

- Павиловскій**, Игнатій, 382.
- Павликовская**, Софья, ж. Переросльскаго администратора, 593.
- Павликовскій**, Станиславъ, Переросльскій намѣстникъ, 570, 571, 574, Павликовскій, 594, 596, 597, 599, Переросльскій ландвойтъ, 599.
- Янъ, 373.
- Павловскій**, Владиславъ, 413.
- Доминиць, 415.
- Павловичъ**, Иосифъ, 349.
- Францискъ, земян. Городен. пов., 195.
- Павловскій**, Владиславъ, земян. Городен. пов., 222, 344, 388.

- Войтѣхъ, 382.
— Казиміръ, земян. Городен. пов., 234.
— Михайль, 373.
— Яковъ, 382.
- Пазевскій**, Филипов. радца, 541, 574, 597, 600.
- Накославскій**, Самуиль, 152.
- Панковскій**, Адрианъ, настоятель Черленскаго монастыря, 551.
- Панцевичъ**, Августъ, 216.
— Ант., 372.
— Владиславъ, 216.
— Иосифъ, 421, 422.
— Казиміръ, Городен. крайчій, 206, 210.
— Мартинъ, 422.
— Павель, 215, 216, 279, крайчій Городен. пов., 280, 294, 299, 302.
— Станиславъ, 216.
— Стефанъ, 422.
— Яковъ, 422.
— Янъ, 216.
- Пандеринскій**, Кароль, Мозыр. грод. судья, 401.
— Кароль Петръ, Виленскій епископъ, 440.
- Папроцкій**, Иосифъ, 372.
- Парховскій**, Иосифъ 413.
— Яковъ, 413.
- Патынскій**, Діонисій, 357.
— Казиміръ, 357.
- Пафнутій**, игумень Супрасльскаго монастыря, 3.
- Пахнотей** (Пафнутій), владыка Володимірскаго, 5.
- Паценко**, Антоній, 224, 372, 407.
— Варооломей, 224.
— Игнатій, 381.
— Иосифъ, 224.
— Казиміръ, 373.
— Михайль, 372, 407.
— Павель, становничій Гродненск. пов. 359, пленипотентъ кн. Радивиля, 360, 367, 407.
— Станиславъ, 406.
— Францискъ, 421.
- Юрій, 224.
— Янъ, 407.
— Оедоръ, земян. Городен. пов., 485.
- Паценковая**, Маріана Семеновская, землянка Городен. пов., 485.
- Пацерковскій**, Антоній, 395.
- Паць**, Михайль, Мальтійскій кавалеръ, надворный маршалокъ вел. кн. Литов., 434, 437.
- Пашкевичъ**, Доминикъ, 321.
- Пашковскій**, Винцентъ, 396.
— Иосифъ, 381.
— Касперъ, Филипов. бургомистръ, мѣщан., 570, 571, 574, 597, 599.
- Пекарскій**, Станиславъ, 358.
— Францискъ, 372, 382.
- Пелецкій-Урбановичъ**, Антоній Юрій, 584.
- Пенскій**, Войтѣхъ, Городен. мѣщан., 102.
- Пеньковскій**, Янъ, 409.
- Пеняжко**, Оома, 410.
- Перускій**, Петръ, 349.
- Пестринскій**, Игнатій, 382.
- Петельчиць**, Адамъ, 357, 399.
— Андрей, 398.
— Антоній, 403.
— Варооломей, 398.
— Владиславъ, 398.
— Доминикъ, 399, 403.
— Иосифъ, 398, 419.
— Казиміръ, 470.
— Кароль, 398.
— Криштофъ, 402.
— Петръ, 401.
— Станиславъ, 357.
— Стефанъ, 372.
— Францискъ, 399.
— Юрій, 207.
— Яковъ, 398.
— Янъ, 357, 398, 399, 470.
- Петкевичъ**, Викентій, 299.
— Михайль, земян. Городен. пов., 222, 349.
- Петрашевичъ**, Михайль, 341.

Петрашевскій, Антоній, 399.
— Матвѣй, 382, 404.
— Семень, 399.
— Юрій, 399.
— Янъ, 404.

Петровиць, Іосифъ, мостовничій Новгородск.
воеводства, 48, 50, 52.
— Станиславъ, 9, земскій маршалокъ, Горо-
ден. староста, 78.

Петровскій, Казиміръ, 358.
— Янъ, землян. Городен. пов., 195, Городен.
грод. вице-регентъ, 234, 341.

Петроскій, Михайль, 367.

**Петръ Алексіевичъ, «пресвѣтлѣйшій и держав-
нѣйшій великій государь, царь и великій князь,
самодержецъ всероссійскій и проч. и проч.»**
148, 149, 150, 157, 158, 159, 187, 191,
212, 213, 233, 234, 244, 246, 254.

**Пешко, Іоакимъ, Супрасльскій консулторъ, 15,
16.**

**Пешковскій, Евстаѣій, Городен. архимандритъ,
13.**

Пивницкій, Оома, Королев. ревизоръ, 474.

Пильвецкій, 147.

Пираскій, Петръ, 357.

Пируцкій, Петръ, 341, 412.
— Стефанъ, 349.

Писанка, Андрей, 357, 401.
— Антоній, 359.
— Мартинъ, 359.
— Матвѣй, 372.
— Рафаль, 359.
— Яковъ, 359.
— Оаддей, 357.

Писанскій, Юрій, 593.

Плавинскій, Владиславъ, 299.

**Плецъ, Іоакимъ, королев. комиссаръ, Берест.
закономъ, 249.**

**Плешевы, крестьян. семейство, записанное въ
1526 г. Ходкевичами на Бальскую церковь, 6.**

Плешкачовъ, Лавринъ, Городен. лавникъ, 113.

Плонская, Люція, 553.

Плонскій, Павелъ, 222, 349, 358, 373, 553.
— Семень, землян. Городен. пов., 216, 475,
553.
— Станиславъ, 553.
— Янъ, 475.
— Оома, 416.

**Плошкевичъ, Алексѣй, Супрасльскій базилиан.
консулторъ, 16.**

**Плятеръ, Метиславскій и Кернскій воевода, ко-
ронный секретарь, 347.**
— Теофилъ, Инфлянтскій войскій, староста
Симмерскій и Мелельскій, владѣлецъ Вей-
скаго имѣнія, 209.

Погодинскій, Мартинъ, 372.

Погорскій-Ленкевичъ, Даниль, 52.

**Мобильскій или Подбѣльскій, Стефанъ, Фили-
пов. радца, 574, 597, 599.**

Подляскій, Яковъ, 412.

Подолець, Францискъ, 396.

Поклонскій, Людовикъ, 357.

Покубята, Венедиктъ, землян. Городен. пов., 218.

**Политальскій, Антоній, Стародубовскій столь-
никъ, 214, 275, 299.**
— Михайль, чашникъ, 221, трибунальный судья
Городен. пов., 226, 344, 348, 356, 381,
418, 423, 425, скарбникъ Городен. пов.,
551.
— Яковъ, городничій Городен. пов., 200,
232, 235.

Полковскій, Войтѣхъ, 146.

**Полозь, Антоній Матвѣй, землян. Городен. пов.,
195.**

**Полнчъ, королев. секретарь и старшій комис-
саръ, 22.**

**Полубинскій, Антоній, землян. Городен. пов.,
194.**
— Казиміръ, 183, 186, 242, 279, Пар-
цонавскій подкоморій, 279.
— Леонъ, Городен. скарбникъ, 407.
— Михайль, 299.
— Стефанъ, 371.

Полякъ, Матвѣй, кузнецъ, 524, 525, 531.

- Пониквицкій, Антоній, 401.**
— Іосифъ Казиміръ, земян. Городен. пов., 195, 207, 257, 260.
— Іосифъ Станиславъ, 356, 367, 381, 382, 419.
— Михаилъ Самуиль, обозный Стародубовскаго пов., 331.
— Стефанъ, земян. Городен. пов., 210.
- Пониковскій, Іосифъ, 348.**
- Понинскій, маршалокъ, 297.**
- Поницєвицкій, Іосифъ, 372.**
- Попель, Семень, 416.**
- Поплавскій, Александръ, корол. поруч., 424.**
— Андрей, 233.
— Варєоломей, 399.
— Іоаннъ, свящ. Юровлянскои церкви, 22.
— Казиміръ, 399.
— Михаилъ, свящ. Самогрудскои церкви, 22, 23.
— Станиславъ, 358.
— Фабіанъ, 399.
— Янъ, 399.
— Ѳедоръ, 340.
- Поплавская, Софья, изъ Концевичовъ, жена священ., 505.**
— Тереза Стравинская, жена Самогрудскаго священника, 478—480.
- Поплавскій, Андрей, 479, священ. Олекшицкой церкви, 505, 506.**
— Михаилъ, Самогрудскій священ., 478—480.
- Паповскій, Янъ, 357.**
- Попроцкій, Владиславъ Янъ, 55.**
- Поровскій, 255.**
- Порховскій, Амвросій, 367.**
— Антоній, 413.
— Іосифъ, 321.
- Поръцкій, Семень, 404.**
- Потей, Людовикъ, великій гетманъ вел. кн. Литов., 240, на Рожанць и Володавъ, Вилен. каштелянъ, 263, 265, 474.**
- Потоцкая, ж. Бѣльскаго воеводы, 405.**
- Потоцкій, Криштофъ, стар. Яблѳновскій, 459, 460.**
— Михаилъ, Коронный писарь, 30, подстолий вел. кн. Литов., 308.
- Похольскій, Людовикъ, 411.**
- Поциловскій, Казиміръ, 382.**
— Францискъ, 382.
- Почобуть, Александръ, 398.**
— Варєоломей, 401.
— Венедиктъ, 382, 398.
— Іосифъ, 398.
— Казиміръ, 398.
— Криштофъ, 398.
— Михаилъ, 373, 398.
— Мартинъ, 398.
— Матвѣй, 398.
— Сигизмундъ, 373.
— Станиславъ, 403.
— Стефанъ, 398.
— Францискъ, 398, 404.
— Юрій, 398, 402.
— Яковъ, 398.
— Янъ, 398.
- Почобуть-Одлянцкій, Андрей, земян. Городен. пов., 209.**
— Антоній Іосифъ, коммиссаръ Городен. пов., 186, 257, Янъ, Одлянскій, 260, 398.
— Юрій, товарищъ передовой стражи булавы вел. кн. Литов., 169.
— Янъ, обозный Городен. пов., 398.
- Прездѣцкій, Мозырскій хоружій, 147.**
- Прейць, Казиміръ, подловчій вел. кн. Литов., 191, 466, 467, 468.**
- Прибыльскій, Кароль, 382.**
- Прижмонтъ, Доброгость, 302.**
- Притыка, Іосифъ, 594, 595.**
— Янъ, 436.
- Пришмонтъ-Хоржелъскій, Людовикъ, 357.**
- Прокоповичъ, Янъ, земян. Городен. пов., 216.**
- Проневичъ, Адамъ, земян. Городен. пов., 224, 349, 404, 405.**

- Кароль, 405.
- Мартинъ, землян. Городен. пов., 224, 405.
- Михайль, 405.
- Петръ, 405.
- Станиславъ, 359.
- Яковъ, 404.
- Янъ, 405.

Проневскій, Александръ, 256, 258, 260.

Протасевичовая, Соломонида, ж. королев. пекаря, 9.

Протасевичъ, Авдей, пекаръ короля Сигизмунда 1-го, 9.

- Гавриль Юсифъ, изъ Оструховъ, чашникъ Пинск. повѣта, 214.
- Григорій Авдеевичъ, 9.
- Кирей Авдеевичъ, 9.
- Климъ Авдеевичъ, 9.
- Кузьма Авдеевичъ, 9.
- Максимъ Авдеевичъ, 9.
- Ярошъ Авдеевичъ, 9.

Проховскій, Амвросій, 389.

Прильчинскій, Янъ, 372.

Пришихоцкій, Игнатій, 372.

Петжринскій, см. **Пестринскій**.

Птакъ, Янъ, Стародубовскій подчашій, 185, 186, 189, 192.

Пташинскій, 513.

Пузина, Антоній, изъ Козельска, Упитск. стар., 314.

- Доминиъ Криштофъ, Филипов. староста, Мстиславскій воевода, 581, 582, 583, 584.

Пузинова, ж. Мстислав. воеводы и Филипов. войта, 593.

Пукевичъ, Янъ, 341.

Пуляновскій или **Пуляновскій**, Адамъ, 403.

- Антоній, 382, 403.
- Вавринець, 403, 404.
- Варооломей, 358, 402.
- Войтъхъ, 403.
- Юсифъ, 402, 403.
- Казиміръ, 403.

— Матвѣй, 382, 403.

— Михайль, 373, 402, 403.

— Николай, 403.

— Петръ, 382, 403.

— Стефанъ, 357, 403.

— Францискъ, 403.

— Юрій, 403.

— Янъ, 402.

— Оедоръ, 403.

Прушеновскій, Петръ, дворянинъ, 566.

Пузина, Михайль, изъ Козельска, хоружій Упитскаго пов., Филиповскій староста и войтъ, 570, 571, 572, 573, 574, 585, 587, 588, 589, 590, 595.

Пузинова, Маріанна, ж. Упитск. подстоля, 586.

Путиловскій, Францискъ, 357, 400.

— Адамъ, 401.

— Андрей, 358.

— Антоній, 400.

— Юсифъ, 358, 400, 415.

— Казиміръ, 415.

— Матвѣй, 367, 400.

— Михайль, 367, 400.

— Павелъ, 367, 400.

— Петръ, 357, 367.

— Стефанъ, 400.

— Фабіанъ, 367, 372.

— Францискъ, 367, 372.

— Юрій, 401.

— Янъ, 358, 359, 367, 400, 401.

— Яковъ, 400.

— Оаддей, 357, 400.

Пухальскій, Андрей, скарбникъ Мельницкой земли, 257.

— Францискъ, землян. Городен. пов., 224.

Пуциловскій См. **Путиловскій**.

Пучицкій, Рачко, Бѣльскій судья, 5.

Пырскій, Стефанъ, 224, Панюкъ, 292, 349, урядникъ, 466.

— Оедоръ, землян. Городен. пов., 216, 300.

Пуцаловскій, Матвѣй, 382.

Пырскій, Семень, 394.

— Стефанъ, 417.

Пясты, 338, 375.

Пятковскій, Казиміръ, Городенск. подчашій, 184, 185, 197, 198, 243, 249, 257, 263.

Р.

Равицкій, Іоаннъ (Янъ), священ. Коложскаго монастыря, 529.

Рагоза, Антоній, товарищъ пятигорской хоругви, 470, 472.

Радивилова, Анна Сангушговна изъ князей Любартовъ, на Бѣломъ Ковлѣ и Смолянахъ, внягина на Олыгѣ, Несвижѣ, Виржахъ, Дубинкахъ, Слуцкѣ, Копылѣ и Клецкѣ, графиня на Мирѣ, Шидловцѣ, Койдановѣ, Копысѣ, Заблудовѣ, Кейданахъ, Бѣлицѣ, Крожахъ и Бѣлой, госпожа на Невлѣ, Себежѣ и Славатычахъ, канцлер. вел. кн. Литов., старостина Перемысльская, Члуховская, Кричевская, Каменецкая и проч., 42—44.

Радивиловичъ, Андрей, 321.

— Антоній, 341.

— Венедиктъ, 341.

— кн. Войтѣхъ, Виленск. бискупъ, 88.

— Кароль, 336, 341, 356, 411.

— Матвѣй, 336, 341, 411.

— Михаилъ, 341.

— Николай Николаевичъ, Виленск. епископъ, воевода и канцлеръ, 61, Трокскій воевода, 64, 66, 88.

— Юрій Николаевичъ, королев. подчашій, Городен. староста, 68, 70, Радивиль, Виленск. кашт., 73, 411.

— Яковъ, 341.

— Янъ, 336, 341, 411.

— Оома, 411.

Радивиловскій. Мартинъ, 413.

Радивиль, Альбрехъ Владиславъ, князь на Олыгѣ и Несвижѣ, графъ на Шидловѣ и Мирѣ, Виленскій кашт., Шерешевскій стар., 11, 12, кашт. Трокскій, 36—37, 108.

— Александръ Людовикъ, 12.

— Конюшій вел. кн. Литов., 282.

— князь Король Станиславъ, подканцлеръ вел. кн. Литов., 12, 120, 363, канцлеръ маршалокъ скарбовога трибунала, 474, 475.

— Николай, воевода Новгородскій, 296.

Радивоновичъ, Казиміръ, 413.

Радивоновскій, Александръ, земян. Городен. пов., 207.

— Казиміръ, 321.

— Маркъ, 413.

— Мартинъ Кирдей, 382.

— Матвѣй, 413.

— Михаилъ, 349.

— Францискъ, 381.

— Янъ, 251, 476, 482.

Радивоновичъ, Матвѣй, 373, 420.

— Михаилъ, 348.

— Францискъ, 420.

Радкевичъ, Николай, викарій Супрасльскаго монастыря, 546, 548, 560.

Радлинскій, Рафаль, 424.

Радловскій, Іосифъ, 341, 349, 412.

Радонскій, Адамъ, Коронный регентъ, 152.

Райкевичъ, Юрій, 358.

Райскій, Александръ, 277.

— Станиславъ, Браслав. ловчій, 249, 250.

Ракевичъ, чашникъ Городен. пов., 412.

Рагчнтъ, Антоній, 412.

— Мчхиль, 381.

— Юрій, 383.

Ракинъ, Антоній, 348.

Раковскій, Іосифъ, 357, 372, 382, 410.

Ракъ, Войтѣхъ, Филипов. мѣщан., портной, 586.

— Петръ, земян. Городен. пов., 222, 340.

- Янъ, 340.
- Расковичъ, Николай Михновичъ**, маршалокъ и секретарь, Шавленск. державца, 67, Расковичъ, 541.
- Ратиборскій, Павелъ**, 348, 373, 382, 409.
- Рдултовскій, Хризостомъ**, 329.
- Регембергъ, подловчій вел. вл. Литов.** Городен. экономъ, 158.
- Резонъ, Сокольскій плебанъ**, 410.
— Францискъ, Ковальскій стар., 409.
- Рейхель, Вильгельмъ, Прусскій обыватель**, 594.
- Релковскій, Фелицианъ, Супрасльскій казначей**, 15, 16.
- Ремпшевскій, Михаилъ**, 585.
— Семень, Филипов. войтъ, 574, 597, 599.
- Репецкій, Антоній, возный**, 405.
- Реутъ, Михаилъ**, 381.
— Францискъ, 381.
- Рефа-Жукевичъ, Андрей Игнатій**, 373.
- Решка, Антоній**, 407.
— Леонардъ, ротмистръ Мозырск. пов., 388.
— Станиславъ, 358, 359.
— Юрій, изъ Крева, земян. Городен. пов., 224, 344, 356.
— Яковъ, 358, 407.
- Решкинъ, Городенскій почтмагистръ**, 510.
- Ржевускій, польный гетманъ**, 378.
- Ригагорскій-Савичъ, Александръ, ротмистръ** Городен. пов., 388.
- Ридевскій, Янъ**, 388.
- Рицъ, Павелъ**, 533.
- Робрукевичъ, Игнатій**, 358.
- Ровба, Адамъ, земян. Городен. пов.**, 219.
— Криштофъ, земян. Городен. пов., 219.
- Ровенскій, Яковъ**, 340.
- Родевичъ, Опшмянскій ловчій**, 412.
— королевск. ротм. 424.
- Родкевичъ, Иосифъ Казиміръ**, 358.
— Михаилъ, 401.
— Николай, викарій Супрасл. монастыря, 38.
- Рожанскій, Гавріилъ**, 570, 571, 574, 594, 595, Филипов. зем. писарь, 599.
- Иосифъ, 590, 591, 597.
- Янъ, Филипов. мѣщан., 573.
- Розенковскій, Яцинъ**, 381.
- Розинковскій, І., королев. Бринскій депутатъ**, 56.
- Розумовичъ, Янъ, Городен. ройца**, 126, бургомистръ, 472, 494, 496.
- Рокицкій, Адамъ, деканъ Городен. деканата**, 478—480.
— свящ., 23.
- Роля-Закевичъ, Мартинъ**, 381.
- Ромейко, Янъ Война, намѣстникъ Витебскій**, 452.
- Ронеръ, Матвѣй, артил. генералъ**, 328, 365.
- Роникеръ, Доминикъ, на Ростокъ, Новгород. подк., Рѣчицк. стар.**, 234.
- Ропцъ, бригадиръ**, 157, 158.
- Росовскій, Станиславъ, крайчій Волковыйск. пов.**, 290.
- Росохацкій, Иосифъ**, 283.
— Казиміръ, 367.
— Семень, 226, 344, крайчій Городен. пов., 408, 367, 388.
— Юрій, земян. Городен. пов., 224, 356, 396.
— Янъ, 348, 408.
— Оаддей, 348, 373.
- Роуба, Оедоръ**, 416.
- Роха, Матвѣй**, 407.
— Николай, 422.
— Яковъ, 407.
- Рохорскій, Адамъ Игнатій І.**, 359.
- Рошковскій, Александръ**, 23, 195, 199.
— Владиславъ, 372.
— Мартинъ, 403.
— Павелъ, 358.
— Францискъ, 404.
— Юрій, инстигаторъ Городен. экономіи, 115, 257, 260, 403.
— Янъ, Оаддей, земян. Городен. пов., 224, 367, 406.
- Рошчевскій, Михаилъ**, 399.

- Станиславъ, землян. Городен. пов., 224.
— Францискъ, 418.
— Янъ, 349, Юрій, 357.
- Рубинскій**, Иосифъ, 401.
- Рудвицкій**, 327.
- Рудзкій**, Яковъ, 382.
- Рудоминъ**, подкоморій пов. Браславскаго, 525.
- Рожицкій**, Иосифъ, дворянинъ, 589.
- Рукачевскій**, намѣстникъ Трокскаго воеводства, 293.
- Рукевичъ**, Бонифатій, 293.
— Константій, 183, Оршанскій стольникъ, 257.
— Стефанъ, Рѣчицкій стольникъ, 221.
— Фелиціанъ, 402.
— Юліанъ, 348, 357.
— Якимъ, 357.
— Яковъ, судебный подстароста Городен. пов., 6, чашникъ, 48, подчашій и судья Городен. пов., 191, 340, обозный и ротмистръ Городен. пов., 344, 348, 381, обозный, 221, 356.
— инстигаторъ вел. кн. Литов., 314.
- Русиловичъ**, Михаилъ, 24.
— Францискъ, землян. Городен. пов., 222, 340, 344.
- Русиновичъ**, Бонифатій, 410.
— Янъ, 368.
- Русиновскій**, Янъ, 418.
- Русинъ**, Бѣльскій войтъ, 5.
- Руткевичъ**, Иосифъ, 398.
- Рутковскій**, Иосифъ, 382.
— Михаилъ, 372.
— Стефанъ, 372.
- Рутскій**, митропол. Кіевскій, 11.
- Руцкій**, 583.
- Рушковскій**, Янъ, 493.
- Рыбинскій**, вел. Корон. ловчій, 250.
— Иосифъ, чашн. Черн., 348, 357, 382, 388.
— Леонъ, 357.
— Петръ, 357.
— Янъ, 388.
— Оадей, 349.
— Оома, 357.
- Рыдевскій**, Михаилъ, 382.
- Рызгорскій Савичъ**, Александръ, ротмистръ, 359.
- Рызинъ**, 458.
- Рыкачевскій**, Михаилъ, Трокскій мечникъ, 32.
- Рылинскій**, Иосифъ, покоевый дворянинъ и королев. комиссаръ, 114.
- Рымкевичъ**, Казиміръ Станиславъ, судебный намѣстникъ и зем. скарб. регентъ Городен. пов., 234, 252.
— Павелъ, 424.
— Яковъ, землян. Городен. пов., 195, 243, 252.
- Рыневичъ**, 418.
- Рынкевичъ**, Адамъ, 418.
— Стефанъ, 358.
- Рыхорскій Савичъ**, Андрей, 357.
- Рышкевичъ**, Матвѣй, 372.
- Рѣнецкій**, Антоній, генераль-возный Городен. пов., 47, 48.
- Рѣпинъ**, генераль, князь, 157, 159.
- Рѣчинскій**, Янъ, 150, 151.

С.

- Сабиновскій**, Стефанъ, 293.
- Сабло**, Янъ, 358.
- Саваневскій**, Михаилъ, 404.
- Савинскій**, Андрей, 410.
- Савицкій**, 28, 522.
— Бонифатій, 356, 372.
— Матвѣй, каштелянъ Подляшскій и писарь вел. кн. Литов., 89, 591.

- Михайлъ, графъ, Подляшскій воевода, 47, 48.
- Янъ, 55, 358.
- Савиць**, Александръ, земл. Городен. пов., 222, 227, 348.
 - Варооломей, 359.
 - Игнатій, 359.
 - Иосифъ, 359.
 - Оаддей, 359, 388, 412.
- Садковскій**, Станиславъ, 302, 378.
 - Юрій, ротмистръ Городен. пов., 381.
- Садлуцкій**, Венедиктъ, Крокшанскій староста, 313, ротмистръ Городен. пов., 329.
 - Иосифъ, Крикштанскій старостичъ, 366, 382.
 - Казиміръ, земл. Городен. пов., 224, 341.
 - Михайлъ, Мостовничій Городен. пов., 226, 348, 356, 381, 416.
 - Оаддей, земл. Городен., 224, 367, 416.
- Садовскій**, Янъ, 585.
- Сазинъ-Русиновичъ**, Бонифатій, 357, 372.
- Сакиновскій**, Петръ, 348.
- Самотыга**, Антоній, 349, Самотика, 412.
 - Варооломей, 571, 595, 596, 597, 599.
 - Матвѣй, 349, 412.
- Самуѣловичъ**, Варооломей, 424.
- Сановскій**, Самуилъ, опать Коложскаго монастыря, 544.
- Сапѣга** (Соинга), Александръ, графъ на Выховѣ, Домбровнѣ, Друѣ, Шкудѣ, Деречинѣ, 173.
 - Венедиктъ, подскарбій вел. кн. Литов., 314.
 - Иванъ Семеновичъ мар. и секр., кашт., воевода Витеб. и Браславск., 3, Браславск., державца, 63, стар. Браславскій и Жижморскій, 64, 66, 88, Фридрихъ, 136, великій канцлеръ вел. кн. Литов., 163, 175.
 - Иосифъ, Виленскій коадьюторъ, 538.
 - Казиміръ Янъ, Бобруйскій стар., 508.
 - Левъ, канцлеръ вел. кн. Литов., стар. Слонимскій, Явонскій, Марковскій, Мадельскій, тивунъ земли Жомойтской, Ретовской, 451—457.

- Михайлъ, графъ на Выховѣ, Заславѣ Домбровнѣ и Сапѣжинахъ, староста Тухольскій, Волковыйскій и Кальварійскій, 140, 169, староста Гульбоскій, 301, 508.
- Николай Павловичъ, Витебскій воевода, стар. Велижскій, державца Суражскій, 452.
- Бобруйскій стар., 274, подскарбій вел. кн. Литов., 276.
- Сапѣги**, 458, 460, 461.
- Сапѣжинная**, Анна Коптевна, Павлова, ж. Вилен. воеводы, великаго Гетмана вел. кн. Литов., 508.
- Саросѣкъ**, Адамъ, 388.
 - Андрей, 388, 398, 401.
 - Антоній, 224, 356, 373.
 - Бернардъ, 400.
 - Богуславъ, 388.
 - Игнатій, 381.
 - Мартинъ, 358, 397, 398, 400, 401.
 - Матвѣй, 401.
 - Михайлъ, 401.
 - Петръ, 388, 401.
 - Станиславъ, 400.
 - Стефанъ, 400.
 - Тимошей, 401.
 - Францискъ, 372, 382, 400.
 - Юрій, 398, 401, 422.
 - Яковъ, 373, 401, 404, 407.
 - Янъ, 382.
 - Оома, 372, 400.
- Сасиновскій**, Петръ, 372, 381.
- Саццловскій**, Иосифъ, 388.
- Сацциновскій**, Петръ, 414.
- Свеншковскій**, Антоній, 382.
- Сверцевская**, Екатерина, Филипов. мѣщан., 586.
- Свизатковскій**, Францискъ, 341.
- Свирскій**, Флоріанъ, земл. Городен. пов., 207.
- Свицкій**, Матвѣй. Филипов. мѣщан., 570, изъ Шафранки, 571.
 - Оедоръ, 440.
- Свичковъ**, Матвѣй, Филипов. лавникъ. 597.
- Свѣшковскій**, Антоній, 359, 372.
 - Людвикъ, 359.

- Святорѣцкій**, Андрей, землян. Городен. пов., 224.
Святоша, Оедько, 3.
Седеневскій, Адамъ, 420.
— Андрей, 420.
— Антоній, 420.
— Доминикъ, 420.
— Иосифъ, ротмистръ и коморникъ Городен. пов., 55, 420.
— Михайль, 420.
— Петръ, 420.
— Стефанъ, 420.
— Францискъ, коморникъ Волков. пов., 420.
— Юрій, 420.
— Янъ, 420.
— Оаддей, 420.
Сезеневичъ, Иосифъ, 382.
Сезеневскій, Адамъ, 382, 487.
— Александръ, землян. Городен. пов., 231.
— Григорій, 195.
— Иосифъ, Городен. ротмистръ и коморникъ, 565.
— Михайль, 207, 265, 426.
— Симонъ, 344, 348, 372.
— Стефанъ, 300.
— Юрій, землян. Городен. пов., 207, 349, 359.
Сельскій, Владиславъ, Дорогобужскій староста, Пятигорскій полковникъ, 278.
— Иосифъ, подчасій, 221.
— Францискъ, судья Городен. пов., 226.
Селява, Казиміръ Флоріанъ, землян. Городен. пов., 195, 258.
Семашкій, Петръ, 415.
Семашко, Александръ, 419.
— Алоизій Иосифъ, 367, 372.
— Антоній, 299, 341, 349, 372, 373, 382, 418.
— Богуславъ, 405.
— Игнатій, 381.
— Иосифъ, 222, 303, 309, 341, 344, 349, 357, 372, поручикъ Городен. пов., 388, 396, 405.
— Кастанъ Оаддей, коморникъ Городен., 222, 341, 357, 573.
— Казиміръ, 192, 211, 234, 251, обозный Городен. пов., 257, 260, 292, 300, жѣрничій вел. кн. Литов., 321.
— Криштофъ, 373.
— Матвѣй, 382.
— Михайль, 341, 405, 418.
— Никодимъ, 405.
— Николай, 419.
— Петръ, 349.
— Самуилъ, 381.
— Станиславъ, 372, 417.
— Стефанъ, 382.
— Францискъ, шляхт., 107, 302.
— Юрій Петровичъ, 382, 405.
— Янъ, 405.
— Оаддей, 344, коморн. Городен. пов., 348, 358, 373, 381, 385, 388, 405, 418.
Семерацкій, 419.
— Янъ, 420.
Сеинскій, Войтѣхъ, 372.
Семичъ, Михайль, комендаръ кафедральной церкви, 17.
Семкевичъ, Иосифъ Казиміръ, землян. Городен. пов., 207.
Семкевичъ, Матвѣй Францискъ, землян. Городен. пов., 195.
Сеньковскій, Юрій, 382.
Сенюць, Вавринецъ, 373.
Серкуцевская, Констанція Михайловна, 553.
Серкуцевскій, Антоній, землян. Городен. пов., 207, 414, 415.
— Валеріанъ, 358.
— Венедиктъ, 356, 372, 415.
— Доминикъ, 358.
— Казиміръ Михайль, 207, 279, 356, 382.
— Матвѣй, 381.
— Павелъ, землян. Городен. пов., 207, 358.
— Станиславъ, землян. Городен. пов., 207.
— Францискъ, 358, Серкуцевскій, 373.
— Оеофилъ, землин. Городен. пов., 207.

- Юрій, 358, 415.
— Янъ, землян. Городен. пов., 207, 358.
Сестренцевичъ, Янъ, стражникъ Стародубовскаго пов., 48, 50, 52.
Сивицкій, Бонифатій, 418.
— Францишкъ, землян. Городен. пов., 222, 340, 344.
— Янъ, 348.
— Ѳедоръ, 357, 372, 382.
Сигизмундъ, Августъ, король Польскій, 80, 81, 82, 83, 90, 91, 128, 363, 364, 574, 576, 577, 578, 579, 582, 583, 584.
Сигизмундъ I-й, король Польскій и вел. кн. Литов., 3—6, 8, 9, 10, 62, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 74, 75, 78, 80, 82, 85, 86, 92, 99, 100, 101, 126, 127, 129, 529, 530, 545.
Сигизмундъ III, король Польскій, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 127, 129, 132, 138, 328, 330, 522, 529, 545, 566, 580, 581, 582, 583.
Сидневскій, Антоній, 382.
— Мартинъ, 382.
Сидоровичъ, Петръ, 411.
— Стапиславъ, 399.
Сидранскій, Янъ, 556.
Сизеневскій, Семень, землян. Городен. пов., 222.
Сидоровичъ, Янъ, 372.
Сикачевскій, Михайль, 358.
Сикорскій, Андрей, 400.
Сильвестровичъ, Гуліанъ, державца Виленскаго староства, 174.
Синицскій, Іосифъ, Вилькомірскій чашникъ, 408.
Синицкій, генералъ артиллеріи вел. кн. Литов., 194, 254.
Сиповичъ, Іосифъ, 414.
Сиркуцевскій, Антоній, 293.
Смруць, Іосифъ, 300.
— Іоакимъ Францискъ, ловчій Городен. пов., 331, 340, 349.
— Семень, 373.

- Скарискій**, Станиславъ Стефанъ, королев. секретарь, 154.
Скварковскій, Антоній, 357.
Скибинскій, Викентій, 349.
— Іосифъ, 348, 358.
— Михайль, 356, 358.
Скибицкій, Викентій, 381.
— Михайль, 395.
Скилондзевскій, Семень, 358.
Скиндеръ, Простовидъ, Игнатій, 383.
Скирмонтъ, Антоній Самуль, ловчій и судовой подстароста Городен. пов., 42, 47, 137, 168, 293, 317, 321, Ан. Станиславъ, 323, 331, Скирмонтъ, 451, 516.
— Матвій Мурза, 424, 539, 543, 544, 546, 549, 550, 551.
— Янъ, 516.
Скиронова, Катерина Обуховская, дочь священ. Скирона, 501.
— Тереза Скирмонтовна, дочь священ. Скирона, 501.
Скиронъ, Адамъ, Соколянскій плебанъ, 410.
— Виктоній, сынъ священ. Скирона, 501.
— Іоаннъ (Янъ), священ. Гудевицкой церкви, Городен. протопопъ, 485, священ. Лашанской церкви, 80, 500—502.
— Николай, сынъ священ. Скирона, 501.
— Янъ, сынъ священ. Скирона, 502.
Скленнискій, Стефанъ, возный Городен. пов., 533.
Скоковскій, Антоній, 349.
— Людовикъ, 166.
Скроцкій, Игнатій, 382.
Скультицкій, 460.
Скуминъ, Ѳедоръ, воевода Новгородскій, стар. Городен. Олитскій, Юрборскій и Нововольскій, 105.
Скуцевичъ, Петръ, 410.
Славета, Матвій, землян. Городен. пов., 224.
Слихтель, Іосифъ, 382, Смяттель, 388.
Слончевскій, Янъ, 357.
Слуцкій, Антоній, 399.

Слюбицкій, Вицентій, 382.

— Михайль, 382.

Смаковскій, Антоній Доминиъ, землян. Городен. пов., 186.

Смогоревскій, Андрей, землян. Городен. пов., 483, 488—491.

— Казиміръ, 299.

Смогоржевскій. См. Смогоревскій.

Смольскій, Авраамъ, 424.

Смѣлянскій, Михайль, 382.

Снарскій, Адамъ Антоній, 23.

— Антоній, 398, 399.

— Войтѣхъ Трохимъ, 23, 207.

— Вареломей Ѡаддей, 368, 382.

— Григорій, 381.

— Іосифъ Мартинъ Юрій, 331, 340, 367, Папунскій стар., 388.

— Казиміръ Самуиль Янъ, 23, 24, 399.

— Казиміръ, Филипов. войтъ, 548.

— Мартинъ, Крикштанскій стар., 411, 382, 400.

— Матвѣй, 23, 24.

— Михайль, 24, чашн., 223, 359, 399.

— Рохъ, 336, 341, 394.

— Станиславъ, 397.

— Юрій, 302.

— Янъ, 24, 201, 394, 399, 403.

— Ѡома, пресвитеръ Сидерскій, 399.

Собанскій, 34.

Соболевскій, Андрей, 383.

— Антоній, 357.

— Матвѣй, 341, 412.

— Михайль, 382, 401.

— Павелъ, землян. Городен. пов., 216.

Соботовскіе, 45.

Соколинскій, князь. См. Друцкій-Соколинскій.

— Любашъ, урядникъ, 466.

Соколовскій, Александръ, 395.

— Вавринецъ, Филипов. лавникъ, 585, 586.

— Петръ, 358.

— Яковъ, 424.

— Ѡома, 344, 356, 357.

Сологубъ, Іосифъ, изъ Девойна, стар. Санницкій и Переросльскій войтъ, 570, 572, 594, 595.

— Янъ, изъ Девойна, великій подскарбій и земскій писарь вел. кн. Литов., 166, 167.

Солтановая, Густина, монахиня Городен. базилян. монастыря, 524.

Солтанъ, Антоній, Стародубовскій маршалковичъ, 523.

— Викторъ Пересвѣтъ, Стародубовскій маршалковичъ, 530.

— Іосифъ, 357, 409.

— Леонъ Михайль Пересвѣтъ, Стародубовскій маршалковъ, 477, 523.

— Мартинъ Пересвѣтъ, Стародубов. маршалковичъ, 523.

Солятицкій, Янъ, 341, 411.

Сопецко, Антоній Іосифъ, землян. Городен. пов., 210, 211, 215, Волынскій ловчій, 216, Іосифъ, ротмистръ и каптуров. судья Городен. пов., 224, 226, 282, 309, 335, 367.

— (Сопецка), Александръ, 279, скарбникъ Городен. пов., 309.

— Богуславъ, землян. Городен. пов., 216, 279.

— Венедиктъ Станиславъ, Городен. ловчій, 19, 186, 188, 189, Волковыск. ловчій, 190, скарбникъ Городен. пов., 223, Венедиктъ, 234, 257, 335, 340, 396.

— Доминикъ Казиміръ, 183, 200, 201, 214, Смоленскій скарбникъ, 215, 216, Казиміръ, чашникъ Городен., 279, 293, 309, 579.

— Игнатій, землян. Городен. пов., 224, 340, 367, 368, 394.

— Іосифъ, 293, ротм. Городен. пов., 340, 396.

— Казиміръ, землян. Городен. пов., 224, 367, 394.

— Людовикъ, 341, 349.

— Мартинъ, 373.

- Матвѣй, 336, 341.
- Михайль, землян. Городен. пов., 191.
- Семень, 341, 344, 349.
- Стефанъ, землян. Городен. пов., 224, (Сапоцька), 293, 373, 396.
- Фелиціанъ, 373.
- Фаустинъ, землян. Городен. пов., 224, 340.
- Яковъ, 335, 341.
- Сорока.** Антоній, 341, 412.
 - Іосифъ, 341.
 - Юрій, землян. Городен. пов., 207.
 - Оаддей, 410.
- Соросекъ,** Михайль, землян. Городен. пов., 187
- Сорзковскій,** Людвикъ Янь, 348.
- Сосновскій,** полковникъ, 241, Іосифъ, хоружій Пятигорскій, 304.
- Сперскій,** Викторъ Петръ, 340, Чер. войскій, 349.
- Средницкій,** Павелъ, скарбовый писарь вел. кн. Литов., 474.
- Ставискій,** Антоній, 381.
- Стадковскій,** Янь, 420.
- Стадницкій.** Іосифъ Гизбертъ, 402.
- Статкевичъ,** Казиміръ Михайль, 260.
- Станевичъ,** Семень, землян. Городен. пов., 186.
- Станевскій,** Адамъ, 403, 421.
 - Александръ, землян. Городен. пов., 224.
 - Антоній, 421, 422.
 - Вавринецъ, 349, 417.
 - Варооломей, 367, 421.
 - Венедиктъ, 349.
 - Викентій, 397.
 - Игнатій, 349.
 - Іосифъ, 349, 417.
 - Казиміръ, 372.
 - Матвѣй, землян. Городен. пов., 224.
 - Михайль, 373, 421.
 - Николай, 420.
 - Станиславъ, 321, 421.
 - Францискъ, 416, 421.
 - Яковъ, 421.
 - Оома, 421.
- Станиславская,** Елена, ж. Варашскаго чашника, 459, 460.
- Станиславъ,** Августъ, король Польскій, 169, 170, 172, 173, 380.
- Станиславичъ,** Андрей, Городен. земск. писарь, 82.
- Станиславъ I-й,** король Польскій, 152.
- Станкевичъ,** Митрофанъ, прокураторъ Супрасльскаго базиліан. монастыря, 119.
- Станковскій,** Ісифъ, землян. Городен. пов., 201.
- Станцевичъ,** Янь, 356.
- Станцевскій,** Янь, 381.
- Старжинскій,** См. Старинскій.
- Старинская,** Фелиціана Станиславовна, 553.
- Старинскій,** Александръ, землян. Городен. пов., 214, 251.
 - Антоній, 358, 415, 416, 553.
 - Владиславъ, 553.
 - Игнатій, 553.
 - Іосифъ, 357, 414.
 - Казиміръ, землян. Городен. пов., 207.
 - Матвѣй, 358, 416, 553.
 - Мартинъ, 358, 394, 553.
 - Михайль, 293, 358.
 - Петръ, 340, 416.
 - Семень, 358, 553.
 - Стефанъ, 416, 553.
 - Францискъ, 373, 414, 416, 553,
 - Яковъ, 415, 553.
 - Янь, землян. Городен. пов., 207, 214, 358, 416.
 - Оедоръ, 358.
 - Оома, 358.
- Старкевичъ,** Петръ, 382.
- Старосельскій,** Бальцеръ Богдановичъ, зем. судья Витебск. воевода, 451.
- Статкевичъ,** Казиміръ, землян. Городен. пов., 207.
 - Мартинъ, 349.
 - Станиславъ, 349.
- Стацевичъ,** Семень, регентъ войсковой канцеляріи вел. кн. Литов., 250.

Стацкевичъ, Антоній, 382.
— Янъ, 382.
Сташевскій, Упитскій скарбникъ, 573.
Стернейко, Игнатій, 331.
Стеткевичъ, Адамъ, 395, 419.
— Андрей, 418.
— Петръ, 222.
— Станиславъ, 419.
— Яковъ, 419.
— Янъ, 341.
Стефановичъ, Казиміръ, 153.
Стефанъ Баторій, король Польскій, 85, 86, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 99, 102, 103, 126, 129, 364, 578, 579, 580, 591.
Стецкевичъ, Адамъ, 406, 423, 556.
— Амвросій, 406.
— Андрей, 356.
— Антоній, 222, 372, 406.
— Доминикъ, 406.
— Казиміръ, 406.
— Михайль, 406.
— Петръ, 406.
— Станиславъ, 406.
— Францискъ, 420.
— Юрій, 423.
— Янъ, 406.
Стодольникъ. Семень, 424.
Стобвнскій, Стан., 340.
Столкевичъ, Янъ, 371.
Стенциловскій, Войтѣхъ. Браславскій скарбникъ, 528.
Стофъ, Юрій, землян. Городен. пов., 241.
Стоцкій, Кароль Семичъ, Городен. город. вице-церегентъ, 257, 260.
— Францискъ Семичъ, 24.
Стремнискій, Юсифъ, 357, 395.
Стренкевскій, Владиславъ Михайль, 251, 260, 293.
— Яковъ, 293.
Стріенскій, Богуславъ, капитанъ, 398.
Стригенскій, Павель, войскій Городен. пов., 257.

Строганскій, Янъ, 255.
Струмило, Доминикъ, 430.
Струпицскій, Адамъ, 417.
— Александръ, 356, 417.
— Антоній, Матвѣй, 356.
— Венедиктъ, 417.
— Мартинъ, 389.
— Матвѣй, 349, 372, 414.
— Михайль Янъ, 302, 309.
— Семень, землян. Городен. пов., 207.
Струпицскій, Станиславъ, 433, 437.
Струтыцскій, Юсифъ, стар. Визанскій и Шакиновскій, стольникъ и комисаръ Вилькомир. пов., 474.
Струцевичъ, Антоній, 356.
Стрыенская, ж. Городен. войскаго, 535.
Стрыенскій, на Стрынѣ, Павель, войскій Городен. пов., 158, 188, 189, 198, 204, 248, 251, 261, 277.
— Богуславъ, 356, 371.
— Юсифъ, 356.
— Сигизмундъ, Саноцкій чашникъ, Городен. экономъ, 248, 277.
— Янъ, землян. Городен. пов., 189.
Стрѣлецкій, Казиміръ, 417.
— Павель, 417.
— Янъ, 373, 417.
— Оома, 406.
Стрѣлковскій, Александръ, 382.
— Антоній, 423.
— Викторъ, 394.
— Гиларій, 367, 400.
— Казиміръ, 417, 421.
— Криштофъ, 373.
— Константій, 417.
— Людовикъ, 381, 406.
— Матвѣй, 417.
— Михайль, 396, 406.
— Николай, 348, 367, 382, 406.
— Панель, землян. Городен. пов., 207, Казиміръ, 251, 356, 407.
— Семень, 406.

- Фелиціанъ, 417.
- Францискъ, землян. Городен, пов., 222, 345, 373, 382, 406.
- Юрій, 400.
- Янъ, 415.
- Оаддей, 373.
- Оома, 373, 394, 406.
- Стрѣльбицкій**, Янъ, 224, 397, 515.
- Стурейко**, Юрій, 349.
- Стычнеръ**, Янъ, 372.
- Суданъ**, Іосифъ, Городен. райца, 510.
- Судеовичъ**, Станко, Городенск. державца, 62, Судивоевичъ, 63, Судеевичъ, Городен. староста, 79.
- Судимонтъ**, Амвросій, 541, 560.
- Сусанъ**, Іосифъ, Городен. бургомистръ, 512.

- Суздѣвскій**, Михайль Колупайло, землян. Городен. пов., 216.
- Сульберскій**, Оома, 408.
- Суходолець**, Францискъ, подстолий и писарь. Городен. пов., 55.
- Суходольскій**, Антоній, 410.
 - Іосифъ, Ливскій подчашій, 183.
 - Янъ, Ливскій подчашій, 184, 186, 189, Тровскій подчашій, 195, 198, подсудокъ, 239, 240, 251, 257, 263, Вилен. каноникъ, Городен. пробошь, 293.
- Сухоремскій**, Михайль, 113.
- Сухоцкій**, Андрей, 395.
- Сѣкуцевскій**, Антоній, 358.
- Сяросѣкъ**, Оома, 340.

Т.

- Тальковскій**, Авраамъ, 424.
- Танагорскій**, Стефанъ, 457.
- Танскій**, Михайль, 359.
- Таркевичъ**, Янъ, 358.
- Тарковскій**. Стефанъ, каштелянъ Берестейскаго воеводства, 41.
- Татарскій-Барановскій**, Мустафа Мурза, королевскій ротм. 424.
- Тациновскій**, Петръ, 358.
- Тачинскій**. Самуиль, 409.
- Ташунскій**. Б., 358.
- Тейдеровъ**. Генрихъ, подполковникъ, 585, 586, 587.
- Тейдерова**, Кристина Вульфовичовна, ж. подполковника, 585, 586, 587.
- Терлецкіе**. 30.
- Тиминскій**, Іосифъ, Городен. грод. скарбникъ, 299, 567.
 - Казиміръ Янъ, скарбникъ и судовый подстароста Городен. пов., 116, 188, 190, 191, 234, 270, 496.
- Тишинскій**, Николай, 302.

- Товянскій**, Оаддей, 341, 349.
- Толочко**, Адамъ, 359, 415.
 - Александръ, 413.
 - Антоній, 349, 356, 357, 367, 372, 382, 388, 400.
 - Антоній Владиславъ, землян. Городен. пов., 186, 340.
 - Вавринецъ, 414.
 - Валеріанъ, 358.
 - Варооломей, 358.
 - Войтѣхъ, 24.
 - Доминикъ Людовикъ, 321, 331, 336.
 - Игнатій, 224, 349, 357, 381, 415.
 - Іосифъ, 358, 414.
 - Константій, настоятель Кузьницк. монастыря, 35, 541.
 - Людовикъ, 381, 414, 419.
 - Мартинъ, 358.
 - Матвѣй, 358.
 - Михайль, 394, 414, 415.
 - Николай, 358.
 - Севастіанъ, 358.

- Семень, 358.
— Станиславъ, 400, 415.
— Стефанъ, 358, 414.
— Федоръ, 302.
- Томашевичъ**, изъ Томашова, Августинъ, 389.
— Владиславъ, регентъ войсковой канцеляриі, 206, 210.
- Томашевскій**, Андрей, 372, 382, 408.
— Бонча, на Томашахъ, 389.
— Венедиктъ Оома, 260, 309.
— Иосифъ, 383.
— Касперъ, будовничій Городен. пов., 224, 367, 394, 371.
— Лука, 381, 394.
— Михаилъ, 300.
— Томашъ (Оома), 299.
— Францискъ, 357.
- Томкевичъ**, Станиславъ, земян. Городен. пов., 234.
- Товкевичъ**, Францискъ, 341.
- Топянский**, Иосифъ, 372.
- Точинскій**, Самуилъ, 357.
- Точицкій**, Андрей, 418.
- Трабовичъ**, Матвѣй, 524, 525, 530, 531.
— Юрій, кузнецъ, Коложскій крестьянинъ, 524, 525, 530, 561.
- Трацевичъ**, Сильвестръ, игуменъ Могилевского братскаго монастыря и намѣстникъ Вѣлорусской епископіи, 461.
- Требинскій**, Казиміръ, 189, Веленскій подстолій, 190.
- Третьякъ**, Авросій, 414.
— Антоній, 373, 381.
— Игнатій, 367.
— Казиміръ, Смоленскій чашникъ, 216, 293.
- Николай, 309.
— Стефанъ, 371.
- Тризна**, Мартинъ, писарь вел. кн. Литов., 109, 112.
- Троповичъ**, Зельманъ, еврей, 523.
- Троянскій**, Иосифъ, 381.
- Трояновскій**, Т., 372.
- Трусколянскій**, земян. Городен. пов., 241.
- Тукало**, Яковъ, земян. Городен. пов., 216.
- Тункевичъ**, Мартинъ, земян. Городен. пов., 219.
- Тупальскій**, Антоній, квартирмейстеръ гетманской гвардіи, 487.
- Туркевичъ**, Янъ, 356.
- Турчинова**, Елеонора, изъ Соботовскихъ, ж. Оршанскаго стольника, 45—47.
- Турчиновичъ**, Андрей, 257, 260, 302.
— Иосифъ, 341.
— Казиміръ, 411.
— Матвѣй, 341, 411,
— Яковъ, 336.
- Турчинъ**, Янъ, Оршанскій стольникъ, 45, надворный ковшій, 157, 159.
— Николай, Оршанскій чашникъ, 47.
- Тызенгаузъ**, Антоній, писарь вел. кн. Литов., 54, 139, 221, 223, подстолій и судов. подстароста Городен. пов., 332, 337, маршалокъ Городен. пов., 344, 345, 348, надворн. подскарбій вел. кн. Литов., 351, 356, 371, 554, 556, 557, 559, 570.
— Венедиктъ, 299.
- Тышковскій**, Янъ, 373.
- Тышкевичъ**, Андрей, ландвойтъ Вѣльской магдебургии, 539.
- Тѣслинскій**, Антоній, 381.

У.

- Уланковскіе**, Житомирскіе чашники, 549.
- Улсевичъ**, Антоній, 557.
- Улькесь**, Игнатій, 349.
- Ульчицкій**, Францискъ, 321.
— Яковъ, 411.
— Янъ, 341, 411.

- Уменскій**, надворный подскарбій вел. кн. Литов., 152.
Умястовскій, хоружій, 316, Казиміръ, 557.
Униховскій, Александръ Іосифъ, зем. судья Минскаго воеводства, 211.
Урбанскій, Михаилъ, 55, 349, 418.
Урочинскій, Семень, 356.
Усовичъ, Антоній, земян. Городен. пов., 224, 396, 547, 538.
Уторъ, Иванъ Григорьевичъ, Витебскій грод. судья, 452.

Ф.

- Фабриціусъ**, Іосифъ, 409.
 — Криштофъ, экономя Кринскаго королев. ключа, 56.
 — Станиславъ, 381.
 — Францискъ, 174.
Фальчевскій, Петръ, державца Книшинскій и Забѣльскій, 82.
Фашевскій, Войтѣхъ, 372.
Фелькеранъ, маіоръ, 196, Янъ Переросльскій грод. писарь, 440.
Фердинандъ, князь Курляндскій, 314.
Филиповичъ, Іосифъ, 373.
Фандеберегъ, Ганусъ, Городен. бургомистръ, 111, 112.
Фаневскій, Матвѣй Францискъ, 184.
Фаща, шляхт., 583.
Филиповичъ, Іосифъ, 349.
Финки, 293.
Флемингъ, графъ Юрій, Шершев. стар., 297, вел. подскарбій вел. кн. Литов., 324, Денгофъ, генераль-маіоръ, 521, 528—530, 544.
Флюкъ, генераль, 215.
Флемингъ, Юрій Денгофъ, на Барклавѣ, Володавѣ и Рожанцѣ, графъ, артиллерійскій генераль вел. кн. Литовск., староста Шадовскій и Шершевскій, 166, великій писарь вел. кн. Литов., 167, 168.
Флемингъ, графъ, 317.
Фонтанный, Доминикъ, капитанъ, 523.
Фонъ-кербекъ, Маркъ, оберштеръ Лейбъ-гвардіи Преображен. полка, 150.
Фонъ-Куркенъ, полковникъ войскъ царя Петра Великаго 151.
Фонъ-Фейтинбергъ, Антоній Юрій, 348.
Фрашковскій, Андрей, 358.
Фрейтаговъ, квартирмистеръ, 463.
Фрулевичъ, Венедиктъ, настоятель Жировицкаго Монастыря, 507.
Фулюцишъ, Матвѣй, земян. Городен. пов., 224.
Фурзевичова, Констанція Володѣевичовна, жена Парнавскаго чашн., 425.
Фурзевичъ, Доминикъ Петръ, Перновскій чашникъ, 425.
Фуровскій, Іосифъ, 413.

Х.

- Халамовичъ**, Оома, фундушевый крестьянинъ Несвижской Георгіев. церкви, 12.
Халецкій, Захарій, королевскій хоружій, 424.
 — Юрій, 424.

Харкевичъ, Инокентій, намѣстникъ Супрасльскаго монастыря, 4, 15, 483, 484, 488—491, 498, 518.

Харлинскій, Оома, 302.

Хебровскій, Иосифъ, 382.

Хелковскій, Павелъ, землян. Городен. пов., 189.

Хибовскій, Леонъ, 348.

— Михаилъ, 396.

— Рохъ, 396.

— Янъ, землян. Городен. пов., 222, 344, 357, 372.

Хискевичъ, Матвѣй, 382.

Хиховскій, Николай, 293.

— Станиславъ, 293, 381.

— Юрій, 372.

Хлевинскій, Антоній, 358.

— Вавринецъ Онуфрій Вилен. подстолій, 216, Витебскій подстолій, 309, 331, 546, 571, 595, 596, 597, 599.

— Иосифъ, землян. Городен. пов., 222, 344, 356, 367, Рѣчицкій стольникъ, 396.

Хлистовскій, Антоній, 872.

— Доминикъ, землян. Городен. пов., 207.

— Станиславъ Янъ, землян. Городен. пов., 207.

Хлопицкій, 163,

Хлосовичъ, изъ Хлосова, Антоній, 388.

— Иосифъ, 356.

Хлистовскій, Антоній, 406,

— Францискъ, хоружій, 405.

Хлѣбовскій, Мартинъ, 382.

Хмара, Адамъ, подчашій Минскаго воеводства, 140.

Ходкевичъ, Александръ Ивановичъ, господар. маршалокъ, 4, 5, Олександро Ив. Ходкевичъ, староста Берестейскій, Вилькійскій и Остринскій, 10.

— Богданъ, господар. конюшій, 6—9.

— Янъ, Виленск. каштелянъ, Жомойтск. староста, найвысшій маршалокъ, 88.

Ходоровичъ, Михаилъ, 367.

Холкинскій, Богданъ, Городен. подстолій, впоследствии Коложскій архимандритъ, 566.

Хоментовскій, Василій, Могилев. радца, 462.

Храновская, Реватицкая старостина, 415.

Храновскіе, 40 41.

Храневичъ, Матвѣй, 373.

Храновскій, Оаддей, 373.

Храпковичъ, Антоній, 357.

— Францискъ, 357.

Хребтовичова, Анна, изъ Шпилевскихъ, Литаворова, ж. Городен. стольника, 546—549.

Хребтовичъ, Андрей, 279.

— Владиславъ, землян. Городен. пов., 239.

— Игнатій Литаворъ, подскарбій каптуров. судовъ, 221, подстолій, 226, Городен. стольн., 340, 344, 348, 371, 381, 546, 547.

— (Хреповичъ), Иоакимъ, подканцлеръ вел. кн. Литов., 170, Новгородскій стольникъ, 337.

— Иосифъ, Литаворъ, Городенск. пробоцъ, 395, 541, 555, и Инфлянтскій каноникъ, 566, 567, 568.

— Кароль, 307, директоръ антиком. сеймика, 311, хоружій королев. гвардіи, 313, Литаворъ, конфедерацкій маршалокъ, зем. писарь Городен. пов., 361, 367, 395.

— Литаворъ Оома, намѣстникъ Слонимскій, 81, ротмистръ Городен. пов., 321, мечный Городен. пов., 367, 371, 394.

— Мартинъ Богдановичъ, 9.

— Михаилъ, землян. Городен. пов., 194, 195, 242.

— Петръ, 548.

— Яковъ, мечникъ и Доброгоскій судья, 14, 201, 242, мечникъ Городен. пов., 275, 283, 298, 299, 301, 307, 309, стольникъ Городен. пов., 321, 498, 502.

— Янъ, 191, мѣрникъ Городен. пов., 289.

— Янъ, Литаворъ, мѣрникъ Городен. пов., 191, 289, 348, Городен. стольникъ, 547.

— Оаддей, Литаворъ, мечникъ Городен. пов., 566.

— Оедоръ Богдановичъ, 9.

Хрестовскій, Казиміръ Станиславъ, 47.
Хрищукевичъ, павъ Якимъ, 9,
— Петръ, 9.

Хростовскій, Бонифатій, 381.
Хрусинскій, Петръ, 373.
Хуновскій, Даниль, 349.

Ц

Цвикла, Войтѣхъ, Городен. мѣщан., 118.
Цвиклинскій, Антоній, 358.
Цедровскій, Стефанъ, 144.
Цехановскій, Іосифъ, Мстиславскій старостичъ,
366.
— Станиславъ, генераль - адъютантъ Литов.
войскъ, 366.
Целицкая, Анна Гомбелевна, 583.
Целицкій, Богданъ, 583.
Цехлевичъ, Войтѣхъ, Городен. бургомистръ, 512.
Цеховскій, Станиславъ, 358.
Цешейко, Адамъ, 358, 368, 372.
— Рафаль, 348, 357, 372.
— Рохъ, 372.
Цидзикова, Кристина, изъ Браницахъ, 53—
— Фелиціана, изъ Эйсимонтовъ, 505.
Цидзикъ, Адамъ, 421.
— Александръ, 224.
— Андрей, 224, 381, 416.
— Антоній, 388, 413, 421.
— Варооломей, 422.
— Гавріиль, 416.
— Даниль, 216.
— Іосифъ, 381, 401, 416, 422.
— Казиміръ, 357, 382, 400, 412, 422.
— Криштофъ, 422.
— Лука, 373, 416.

— Людовикъ, 416.
— Мартинъ, 341, 416, 421.
— Матвій, 224, 421.
— Михайль, 299, 401, 416, 421, 505—507.
— Николай, 373, 382, 416, 421.
— Петръ, 422.
— Семень, 421.
— Станиславъ, изъ Браницкихъ, 53, 54,
349, 420, 382, 400, 415 421.
— Фелиціанъ, 381.
— Францискъ, 207.
— Юрій, 421, 422.
— Яковъ, 300, 421.
— Янъ, 216, 224, 300, 321, 373, 421,
422.

Цехлевичъ, Войтѣхъ, Городен. бургомистръ, 510.
Цешковскій, Людовикъ, Клецевскій стар., 528,
Цишковскій, полковникъ, 538.
Цикачевскій, Михайль, 372, 403.
Циханскій, Станиславъ, 300.
Циховскій, Антоній Станиславъ, 367.
— Павелъ, 372.
— Станиславъ, 372, 406.
— Юрій, 348, 358, 417.
Цишевскій, Оаддей, 409.
Цыла, Антоній, 404.
Цыса, Адамъ, земл. Городен. пов., 207.

Ч

Чаевскій, Гавріиль, 382.
— Казиміръ, 382.
— Михайль, 341, 348.

Чанъ, Вавринецъ, 382.
Чаплевскій, Стефанъ, 372.
Чаплевскій, Вицентій, 373.

- Иосифъ, 405.
Чаплицкій, Андрей, Филиповскій бургомистръ,
570, 571, 574, 597, 599.
Чаплиць, Андрей, 299.
— Иоакимъ, 372.
— Павелъ, 373.
Чарневскій, Антоній, землян. Городен. пов., 224.
Чарновскій, Янъ, 410.
Чарнявскій, Киприанъ, 415.
— Михаилъ, 373.
— Станиславъ, 415.
— Стефанъ, 382, 388.
— Францискъ, 388.
Чарнецкій, Яковъ, 358.
Чарновскій, Янъ, 358.
Чарнявскій, Станиславъ, 388.
Чарторыйскій, Казимиръ, на Клеванъ и Жубо-
въ, староста Веленск. и Усвятскій, 145.
— Михаилъ, князь на Клеванъ и Жубовъ,
Виленск. каштелянъ, Городен. староста, 14,
33, 134, 438, 447, 498, 500, 503.
Чаусъ, Стефанъ, Коложскій войтъ, 533.

- Чевчейко**, Петръ, 356.
Чернцовъ, Алексѣй, бригадиръ русскаго войска
Петра Великаго, 185.
Черскій, князь Андрей Ивановичъ, 9.
— князь Семень Ивановичъ, 9.
Чеховичъ, Фаддей, 340, 359.
Чечотъ, Иосифъ, 309.
— Никодимъ, 383.
— Фелиціанъ, 356, 415.
Чешейко, Адамъ, 224, 340, 367, 395.
— Михаилъ Усевичъ, 190, 302, Городен.
конюшій, 493.
— Рафаль, 341, 382, 395.
— Рохъ, землян. Городен. пов., 224, 394.
— Станиславъ, конюшій Городен. пов., 191,
194, 195, 201, 239, 242, Смоленск.
подчашій, 493.
— Францискъ, 299, конюшничъ Городен. пов.,
309.
— Юрій, 340.
— Янъ, 411, 500.

III

- Шаверскій**, Фабіанъ, 405.
Шальборская, Иосифовая, ж. поручика, 412.
Шанявскій, Антоній, 299.
— Андрей, Упитскій скарбникъ, 579.
— Игнатій, 222, 340, 344, 348, 359, 408.
— Игнатій Ксаверій Михаилъ, 356.
— Мартинъ Эдуардъ, 348.
— Михаилъ, 372, 408.
— Станиславъ, 357, 383, 395, на Шаня-
вахъ, Августовскій староста, 543.
Шарковскій, Николай, Городен. писарь, 510—
515.
Шафировъ, Петръ, секретарь Петра Великаго,
148, 149.
Шацкиловскій, Войтъхъ, 382.
— Криштофъ, 357, 372, 404.

- Михаилъ, 401.
— Юрій, 348, 358, 371, 372, 403.
Шварць, Венедиктъ Янъ, капитанъ и комис-
саръ Городен. экономіи, 521, 522, 529.
Шверинъ, Давидъ, 424.
Швичко, Матвѣй, Филипов. лавникъ, 599.
Шельпахъ, Антоній, 373.
— Викентій, 340, 406.
— Войтъхъ, 340.
— Иосифъ, 224, 340, 406.
— скарб. Нашкинскій, 348.
Шеметь, Казимиръ, Ойрагольскій тивунъ, под-
коморій и комиссаръ Жюмонт. княжества, 474.
Шеминскій, Войтъхъ, 404.
Шенбель, Хатіанъ, православи. землянинъ Горо-
ден. пов., 8.

Шереметевъ, Борисъ, фельдмаршалъ русскихъ войскъ, 187, 188, 189.
Шеренашъ, Янъ, 357.
Шеспахъ, Викентій, 348.
Шидловскій, Янъ, 412.
Шильпахъ, Антоній, 382.
Шилянскій, Янъ, ливничій вел. кн. Литов., 500.
Шимакъ, Антоній, 357, 400.
 — Войтъхъ, 400.
 — Иосифъ Михаилъ, коморникъ и каптуров. судья Городен. пов., 224, Правдичъ, регентъ и коморникъ Городен., 321, 331, 340, 358, 400, 409.
 — Мартинъ, 400.
 — Михаилъ, ротмистръ Городен. пов., 386, Городен. коморникъ, 394, 396.
 — Николай, коморникъ Городен. пов., 278.
 — Петръ, 400.
 — Юрій, земан. Городен. пов., 224.
 — Яковъ, 400.
 — Янъ, 400.
 — Оома, Смоленскій каноникъ, 386, 400.
Шимановскій, Антоній, 357.
 — Казиміръ, 400.
 — Францискъ, 348, 372, 382.
Шимборская, Варвара, 583.
Шинбекичъ, Матвѣй Францискъ, возный Городен. пов., 492.
Шипитка, Филип. Янъ войтъ—мѣщан., 578, 589.
Шипика, Адамъ Казиміръ Фенеевичъ, 23, 222, 340, 344, 349.

— Александръ, 349.
 — Антоній, 410.
 — Доминикъ, 340, 395.
 — Иосифъ, 381.
 — Касперъ, 388.
 — Казиміръ, 394.
 — Мартинъ, 381.
 — Францискъ, 388.
 — Ханевичъ, Матвѣй, 382, 388.
 — Янъ, 388.
 — Оома, 410.

Шлебенъ, Инфлянтскій воеводичъ, 287.
Шлитеръ, Иосифъ, земан. Городен. пов., 224, 397.
Шмигельскій, генераль, 425.
Шмойловичъ, Мовша, еврей, стражникъ Городенскихъ коморъ (таможенъ), 148, 149.
Шолкевичъ, Янъ, 373, **Шолковичъ**, Янъ, 383.
Шолухъ, Янъ, Городен. таможенный писарь, 468.
Шнаковскій, Иосифъ, 424.
 — Казиміръ, поручикъ, 468.
Шпилевскіе, 546.
Шретеръ, Янъ, скарбникъ вел. кн. Литов., 144, Шрейтеръ, 211.
Штаблевскій, Францискъ, 405.
Шульборскій, Оома, 358.
Шульць, Сигизмундъ, Городен. райца, 126.
Шуминскій, Казиміръ, 388.
 — ловчій земскій Новгородскій, 401.
Шумлянскій, всендзъ, 247.
Шумовичъ, 401, 475.

ШШ.

Шасновичъ, Василій, 24, 25.
 — Мартинъ, 24, мѣрничій Городен. пов., 25.
Щенковскій, Богуславъ, 299.
 — Семень, 349, 357.
Щасновичъ, Адамъ, 401.
 — Богуславъ, 299.
 — Михаилъ, 399, 401.

— Янъ, 401.
Щетовскій, Андрей, инстигаторъ Городенск. экономіи, 37.
Щиглевскій, Доминикъ, земан. Городен. пов., 206, 210.
Щита, чашиникъ вел. кн. Литов., 470, 471, 472.

Щить, Криштофъ Немеровичъ, чашникъ вел. кн. Литов., хоружій и комиссаръ Полоцкаго воеводства, 474.

Щучиная, Констанція Маріанна, изъ Потока Потоцкая, ж. подканцлера вел. кн. Литов., 458, 460.

Щука, Антоній, Станиславъ, 418, на Щучинѣ и Радинѣ, подканцлеръ вел. кн. Литов., стар.

Любельскій, Венкшанскій, 458, 460.

— Михайль, 373.

— Петръ, 357, 359.

— Юрій, 418.

Щутовскій, Андрей, инстигаторъ Городен. экономи, 519.

— В. Іосифъ, 336.

— Петръ, 358, 372, 382, 409.

Э.

Эйдяловичъ, Іосифъ, Преросельскій староста, 216, Эйдятовичъ, Смоленск. подстолий, 435, 436.

— Станиславъ, Смоленскій подкоморій, Преросельскій староста, 435.

Эйсимонтъ, Адамъ, 372, 402, 403, 405.

— Александръ Іосифъ Михайль, хоружій Городен. пов., 54, Городен. стольникъ, 171, 172, 402, 563.

— Андрей, 224, 341, 348, 356, 359, 367, 371, 382, Станиславъ, 388, ротмистръ Городен. пов., 388, 415, 416, вице-регентъ Город. пов., товар. Пятигорскій, 418.

— Антоній, 216, 224, 357, 367, 373, 382, 400, 403, 414, 419, Антоній Іосифъ, 367.

— Вавринець Михайль, Берестейск. коморникъ, 183, 186, 188, 189, 192, 194, 195, 207, 279, 418.

— Вареломей Янъ, землян. Городен. пов., 35, 190, 192, 195, 207, 293, 403, 415, обозный Город. пов., 418.

— Викентій, 336, 400, 415.

✓ — Викторіанъ Криштофъ, зем. судья Городен. пов., 210, 282.

— Владиславъ, 216, 418.

— Войтѣхъ, 341, 419.

— Гавріиль, 371.

— Доминикъ, 321, 349, 358, 381, 404.

— Игнатій, 404.

— Іосифъ, Унитскій стражникъ, Михайль,

войскій Городен. пов., 221, 223, 302, 304, 344, 358, хоружій Городен. пов., 367, 381, 402, 403, 415, 418, 419, 423, 424.

— Казиміръ, Жуконъ, чашникъ Городен. пов., 210, 211, Янъ, 213, 257, 302, 336, 340, 357, 382, 388, 397, 400, 415, 419.

— Константій, 403.

— Криштофъ, коморн. Гор. пов., товар. и намѣстн. Петигорскій, 419.

— Леонъ, 341, 417.

— Людовикъ, 216, 336, 358.

— Мартинъ, 216, 222, 344, 400, 403.

— Матвѣй Михайль, 210, 211, 216, 224, будовничій, 226, 279, 283, 302, ротм. Городен. пов., 309, 321, 357, 382, коморникъ Городен. пов., 388, 400, 402, 403, 414, 419.

— Михайль, стольникъ Городен. пов., 323, 358, 372, 381, 382, 399, 402, 403, 410, 419.

— Николай, 418, 419.

— Онуфрій, 400.

— Павелъ, 359, 413.

— Петръ, 224, 357, 367, 404, 415.

— Севастіанъ, 419.

— Семень, 35, 222, 344, 399.

— Станиславъ, 336, 357, 367, 388, 400, 414, 419.

- Стефанъ, 207, 279, 299, 349, 357, 367, 403, 413, 416.
- Фелиціанъ, 359.
- Францискъ, 399, 419.
- Юрій, 224, 403, каноникъ Смоленскій, деканъ Гроден., 419.
- Яковъ, 207, 216, 309, 357, 403, 415, 418, 419.
- Янъ, чашникъ Гроден. пов., 239, 309, 321, 372, 382, 400, 402, 403, 416, 418, ротмистръ Гроден. пов., 486, 487.
- Оаддей, 419.
- Оома, 399.
- Эльшертъ, Янъ, возный Гроден. пов., 511.

Ю.

- Юліанъ, настоятель Гроден. монастыря кармелитовъ босыхъ, 557.
- Юндиль, Викторинъ Криштофъ, зем. судья Гроден. пов., 186, 195, 198, 211, 212, 216, 239, 241, 257, 260, маршалокъ Гроден. пов., 275, 277.
- Янъ, на Зелъвѣ, маршалокъ пов. Волковейскаго, 107.
- Оаддей, 321, маршалокъ Гроден. пов., 351, 356.
- Юрборскій, Янъ, 381.
- Юргелевскій, Францискъ, 358, 372.
- Юревичъ, 469, 471.
- Юревичъ-Забезинскій, вн. Александръ, держав. Вилен., стар. Гроден., 62, 63, 64, 65, 66, Заберезинскій, 67, 79, 88, 127.
- Юркевичъ, Янъ, 357.
- Юровскій, Андрей, 417.
- Владиславъ, 417.
- Гавріиль, 373.
- Игнатій, 417.
- Іосифъ, землян. Гроден. пов., 207.
- Казиміръ, 417.
- Михаиль, 417.
- Николай, 417.
- Самуиль, землян. Гроден. пов., 224, 417.
- Францискъ, землян. Гроден. пов., 224.
- Юрій, 417.
- Яковъ, 373.
- Янъ, 372, 417.
- Юрчинскій, Іосифъ, 524.
- Юшкевичъ, Варооломей, 340.
- Юцевичъ, Андрей, 464.

Я.

- Яблонская, Довгнѣва, 51.
- Королина, изъ князей Радивиловъ, 51.
- Стрежислава, 51.
- князь Александръ Іосифъ, изъ Пруссовъ, на Яблоновѣ и Ляховцахъ, графъ на Лисинцѣ и Заваловѣ, баронъ на Подгорцахъ, на Яблоновѣ Литовскомъ и Старомъ Дворцѣ, дѣдичъ изъ Вихолтча, староста Курсунскій, Волпинскій, Оникстинскій, Загостскій и проч., 48, державца Раватинскій и Лаваринскій, 50 — 52, воевода Русскій, корон. хоружій, 274.
- Яблоновскій, Бонифацій, 358.
- Доминикъ, 415.
- Янъ, 357.
- Оаддей, 340, 357.
- Яблонскій, Александръ, ротм., 424.
- Самуиль, 424.

- Янъ, хоружій, 424.
Явдинскій, Іосифъ, 372.
— Самуиль, 412.
Яворскій, Іосифъ, 348.
Ягминъ, Фаддей Францискъ, 348, 411.
Ягодинскій, Александръ, 408.
— Антоій Іосифъ, 356.
Ядвинскій, Антоій, 412.
Ядлуцкій, Михайль, городскій судья Городен. пов., 55.
Язецкій, Станиславъ, 412.
Язовицкій, Станиславъ, землян. Городен. пов., 207.
Якимовичъ, Антоій, 382.
— Іосифъ, 403.
— Николай, 382, 404.
— Петръ, землян. Городен. пов., 222, 224, 341, Головня, 344, 367, 372, 381, 404.
— Самуиль, 404.
Яковъ, Польскій королевичъ, 282.
Якубовскій, А., 358, Антоій, 371, 409.
— Игнатій, 358, 359, 372.
— І. Францискъ, 358.
Ямельковскій, Григорій, 357.
— Сильвестръ. Супрасльск. священ., 563, 564, 565.
Яндынскій, Александръ, 359.
Яневскій, Юрій, 420.
Яниковскій, Янъ, 82.
Яницкій, Казиміръ, 586.
Янковскій, Владиславъ, землян. Городен. пов., 234.
— Войтъхъ, 412.
— Іеронимъ Михайль, Городен. крайчій, 234.
— Казиміръ, 300, 302.
— Самуиль, священ. Стародворецкой церкви, 50, 51.
— Францискъ, 407.
Яновичъ, Андрей, писарь вел. кн. Литов., 89.
— Станиславъ, каштелянъ Трокскій и Жомотск. староста, 63, 64, 66, 88.
Яновскій, Самуиль, священ. Стародворецкой цер., 48, Городен. Коложскій опать, 541, 565, 554, 556, 557.
Янушевскій, Криштофъ, 414.
Янчевскій, Стефанъ, 381.
Янъ Казиміръ, король Польскій, 335, 508, 578, 580, 581, 582.
Янъ III, король Польскій, 113, 114, 115, 116, 126, 129, 328, 576.
Яревскій, Іосифъ, 416.
— Янъ, 416.
Ясенецкій, Криштофъ Война, 458.
Ясенскій, Николай, писарь вел. кн. Литов., 89.
— Станиславъ, 357, 371, 410, Ясинскій, 414.
— Янъ, изъ Ясенокъ, 358.
Ясепчикъ-Оходицкій, Мартинъ, 407.
Ясинскій, Стефанъ, 357, 381.
Яскевичъ, Николай, 523.
— Яковъ, настоятель Коложскаго монастыря, 524.
Ястребскій, Казиміръ, 395.
— Францискъ, 358, 395.
Ятковскій, Юрій, комиссаръ, 542.
Яхимовичъ, Іосафатъ, Городен. опать, 557.
Яцкевичъ, Яковъ, 557.
Яшевскій, Варооломей, 502.

II.

УКАЗАТЕЛЬ ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ НАЗВАНІЙ.

А.

Августиновщина, пляцъ въ г. Филиповѣ, 586, 587, 588.	Аглоцкій монастырь, 366.
Августовская церковь въ г. Августовѣ, 543, 544.	Альбинскій Фольварокъ возлѣ г. Несвижа, 36.
Августовское староство, 250, 543.	Андрискій боръ, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Дукъ, 455.
Августовъ, городъ, 543, 544.	Антонишки, им. 250.
	Анцуты, им. въ Подляшскомъ воеводствѣ, 146.

Б.

Бакаляровская улица въ г. Филиповѣ, 585.	Бараново, им. въ Городен. пов., 394, 407, 501.
Бакштенская церковь въ Лидск. пов., 13—14.	Барбаричи, село въ Городен. пов., 439.
Бакшты, село въ Лидск. пов., 13.	Барклава, им., 167.
Баленская волость, 46.	Барщевка, село въ Городен. пов., 483, 484, 488, 489.
Бали, село въ Городенск. пов., 6, 7, 8, 9, 45, 46.	Бассарабы, село въ Городен. пов., 524, 531, 557, 558.
Бальская мельница, 46.	Батвилы, крестьян. поселеніе, Суражск. вол., 4.
— церковь въ имя Преображенія Господня, 44—47.	Бацкіе грунты въ Брянск. пов., 537.
— Спасская церковь съ придѣлами Успенія Пресв. Богород. и святителя Николая (Микола), 6—9.	Бейсагольское войтовство въ Веленск. староствѣ, 174, 175.
Баля, им. въ Городен. пов., 395.	Беновцы, село, 520.
Баля или Ковнацкій фольварокъ, 249.	Бервиха, село въ им. Сидрахъ, Городен. пов., 460.

- Бердовсчизна**, им. въ Городен. пов., 405.
Березницкая улица въ г. Филиповѣ, 485, 586.
Берестейская (Брестская) таможня 316, 317.
Берестейское (Брестское) воеводство, 39, 41, 189, 205, 234, 237, 282, 474.
 — староство, 95.
Берестовица, им. См. **Малая или Великая Берестовица**.
Берестовицкiй гостинецъ (больш. дорога), 49, — приходъ (парафія), 209.
Береховсчизна, им. въ Городен. пов., 405.
Берстанская пуца, 130.
Бильмины, им. въ Городен. пов., 400.
Биржи, им., 42, 120.
Бершты, гор., 61, 126.
Бирхловская пустошь, въ им. Дречихъ-Лукахъ, Витеб. воевод., 456.
Бобловскiй грунтъ, 49.
Бобра, им. въ Городен. пов., 408.
 — рѣка, 308, 319.
Болотная, им. въ Городен. пов., 308.
Болѣзбы, село, 432.
Борецкiй елючъ, 508, 509.
Борзницкiй приходъ (парафія) въ Городен. пов., 412.
Боцютскiй фольварокъ, въ Городен. пов., 483, 489.
Браславскiй повѣтъ, 474.
Бурни, им., 418.
Борщовка, рѣчка, въ Сураск. вол., 5.
Боярская граничная сосна, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ Лукъ, 455.
Бранищи, им., 234, 302, 517, 526, 534, 536.
Браславскiй повѣтъ, 339, 525.
- Брошковсчизна**, им. въ Городен. пов., 401.
Брусилло, им. въ Витеб. воевод., 458.
Бруская граница, на гран. им. Дречихъ-Лукъ, въ Витеб. воевод., 455.
Брянскiй повѣтъ въ Бѣльской землѣ, 537.
Брянскъ, городъ, 518, 527, 535.
Бугеде, фольварокъ въ Городен. пов., 524.
Була, им. въ Слонимскомъ пов., 508, 509.
Буринъ, им. въ Городен. пов., 600.
Бутолецы, село въ им. Препунтахъ, Городен. пов., 15.
Быльчичи, им., 416.
Быстрые, им., 168.
Быховъ, гор., 140, 173, 301.
Бѣганы, им. въ Стародубовскомъ пов., 474.
Бѣлая, им., 42, Бяла, 120.
 — Русь, 13.
Бѣлинскъ, въ Витеб. воевод., въ им. Дречихъ-Лукахъ, 456.
Бѣлица, им., 42.
Бѣлокозы, им. въ Городен. пов., 403.
Бѣлый Камень, уроч. въ Городен. пов., 30.
Бѣлый Ковль, им., 42.
Бѣлый-Стокъ, (Białystok—Bѣлостокъ), городъ, 233, 527, 528.
Бѣлыя Болота, им. въ Городен. пов., 524.
Бѣль-Истокъ, (Białystok) въ Подлясьѣ, въ Бѣльской землѣ, въ Брянск. пов., 537.
Бѣльская, земля въ Подляшскомъ воеводствѣ, 146, 355, 405, 537, 564.
Бѣльскiй замокъ, 44.
Бѣльсчизна, уволокъ грунту въ предѣльяхъ Ша-франкахъ г. Филипова, 588.

В.

- Ваганово**, им. въ Городен. пов., 20, 27, 35, 37, 38, 39, 41, 44, 107, 119, 158, 162, 163, 165, 207, 214, 216, 218, 223, 275, 277, 282, 298, 299, 304, 311, 315, 321, 440, 499, 509, 516, 519, 521, 526, 529, 531, 533, 536.

- Варшава**, городъ, 14, 28, 106, 108, 109, 110, 112, 116, 120, 125, 129, 134, 138, 139, 140, 145, 154, 156, 157, 165, 173, 243, 268, 271, 286, 300, 318, 324, 332, 333, 346, 351, 487, 520, 529, 572.
- Васедовцы**, село, 432.
- Васьковский слѣдъ**, уроч. въ Витеб. воевод., 456.
- Везки**, фольвар., 95.
- Вейсейскій приходъ**, 411.
- Вейское им.**, 209.
- Веленское или Велюнское староство**, 174.
- Велижъ**, городъ въ Витебск. воеводствѣ, 453.
- Великая Берестовица**, им., 255.
- Великое Княжество Литовское**, 20, 33, 80.
- Вербери**, село въ Могилевск. экономіи, 162.
- Верболово** (неправильно употребляемое по-русски **Вержболово**, мѣстечко, 316.
- Верболовская комора** (таможня), 147.
- Верещинъ**, им., 463, 464.
- Вертелишки**, им. въ Городен. пов., 64, 65, Вертелишки, 95.
- Вертелишская дорога**, 65.
— церковь, 330, 481, 482.
- Вертелишскій блячъ**, 162.
- Верцохи**, село, 432.
- Верховица**, им., 136.
- Верховье**, им. въ Витебск. воеводствѣ, 451—457.
- Вершели**, село въ Переросльск. стар., 435, 443, 446.
- Вигерскій камендульскій монастырь**, 466.
- Визанки**, им., 273.
- Визенскій костель**, присвоенный себѣ диссидентами, 273.
— приходъ (парафія), 412.
- Виленская епархія (діециція)**, 338.
- Виленскій повѣтъ**, 341.
— іезуитскій конвентъ, 396.
- Виленское воеводство**, 222, 249, 335, 339, 340, 343, 348, 363, 474.
— бискупство, 338.
- Вилия**, рѣка, 272.
- Вилко-Езоры**, им. въ Ковен. пов., 250.
- Вилькомирскій повѣтъ**, 293, 380, 396, 474.
- Вильна, Вильня, (Вильно)**, городъ, 10, 60, 64, 67, 69, 74, 75, 78, 81, 83, 84, 92, 104, 127, 128, 131, 132, 199, 200, 221, 240, 246, 249, 282, 283, 290, 308, 321, 328, 335, 361, 439, 472, 473, 474, 491.
- Виртилишки**, дворець въ Городен. пов., 9, 96, Вертелишки, 127, село, 292.
- Витебское воеводство**, 451—457.
- Витебскъ**, городъ, 453, 457.
- Вихольтъ**, им., 48, 50.
- Вищичи**, им., 420.
- Вишневецкая или Лобачевка**, уволога въ Городен. пов., 30.
- Владычій дворець Кіевск. митрополита** въ суражск. вол., 5.
- Войновцы**, им. См. Кузьница.
- Воннь**, фольв., 95.
— городъ, въ Городен. пов., 463.
- Волковыйскій повѣтъ**, 49, 107, 136, 168, 249, 290.
- Волковыйскъ**, городъ, 179, 180, 182.
— головачи, им., 417.
- Володава**, им., 167, 263.
- Волонья**, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ Лукъ, 455.
- Волненскій приходъ**, 405.
- Волыницы**, сельцо въ Городен. пов., 282, 290, 298, 314.
- Волысковичи**, село, 7.
- Волька**, предмѣстье г. Филипова, 571, 579.
- Вороница**, рѣчка, 25.
- Вороны**, село, 49.
- Вроново**, село въ Городен. пов., 434.
- Выбрановце**, им. въ Городен. пов., 307.
- Выгерскій камендульскій монастырь**, 158.
- Выголовка**, рѣчка, въ Суражск. вол., 5.
- Выловцы**, село, 431.
- Высокая гора**, уроч. въ Городенск. пушчѣ, 65.
- Высокое село**, въ Городен. пов., 434.

Вѣруя, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лузь, 455.
Вѣхи, сѣножать въ городен. пов., 484, Вѣпки, 489.

Вязинь, им. въ Мицк. воеводствѣ, 339.

Вязьмена, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лузь, 455.

Г.

Гаевка, село въ Городен. пов., принадлеж. Су-
 прасльск. монастырю, 490.

Гаделовчизна, им. въ Городен. пов., 404.

Галинъ, им. въ Виленск. воеводствѣ, 339.

Галково, им. въ Витеб. воевод., 456.

Ганусовщизна, им., 172.

Ганча, село въ Переросльской вол., 435, 443,
 447.

Гатище, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им.
 Дречихъ-Лузь, 455.

Гвозная, село въ Городен. пов., 20, 21.

Гданскъ, городъ, 71, 89, 102, 244, 273, 308,
 339 (нѣм. Danzig).

Гераны, им. въ Городен. пов., 308.

Гинюше, им. въ Городен. пов., 404.

Гладовщизна, фольварокъ въ Городен. пов.,
 547.

Глиндици, им., 420.

Глубокій ручай, уроч. въ Витеб. воевод., на
 гран. им. Дречихъ-Лузь, 455.

Глыбокая долина, уроч. въ Суражск. вол., 5.

Глѣбовичи, им. въ Городенск. пов., 394, 397.

Глядовичи, село, 276.

Гноеница, им. въ Городен. пов., 395.

Гнѣвинщизна, им. въ Городен. пов., 396.

Гожи, село въ Городен. пов., 469, 524, 557.

Голвно, им. въ Городен. пов., 395.

Головачи, им. съ мѣстечкомъ, надъ р. Котрою,
 въ Городен. пов., 107, 108, 395, 417.

Гомель, городъ, 447, 448.

Гомельскій костель, 447.

Гомельскія три православныя (dyzunickie) церкви;
 онѣ сгорѣли во время общаго пожара города
 Гомеля въ 1737 году 2-го сентября, 447.

Гомельское староство въ Городен. пов., 447.

Гомонтово, село въ Городенск. пов., 434.

Горай, им., 460.

Горница или Понѣмунъ, им. въ Городен. пов.,
 393, 394, 395.

Городенская архимандрія, 524.

— волость, 69.

— протопопія „протопопство“, 487.

— королевская пуца подъ Прудзами, 65,
 67, 127.

— мельница (млынъ) на Нѣманѣ, 60.

— синагога, 492.

— таможня (комора), 315, 468.

— Рѣзницкая улица, 550.

— Воскресенская церковь, 330, 550.

— (Гродненская) Пречистенская церковь, 7,
 соборная, 27.

— Экономія, 27, 55, 115, 117, 132, 136,
 152, 158, 248, 254, 257, 262, 274,
 277, 289, 291, 307, 330, 364, 365,
 366, 466, 473, 474, 477, 519, 520,
 529, 545.

Городенскій (Гродненскій) повѣтъ, 3, 4, 6, 10,
 11, 12, 13, 14, въ Трокск. воеводствѣ,
 15, 16, 18, 20, 22, 24, 25, 26, 27,
 29, 31, 33, 35, 37, 42, 43, 46, 47,
 49, 54, 55, 63, 67, 68, 80, 84, 107,
 113, 114, 115, 121, 122, 123, 126,
 127, 134, 135, 137, 150, 152, 171,
 172, 182, 184, 185, 186, 190, 193,
 196, 198, 199, 202, 207, 208, 211,
 221, 222, 223, 224, 225, 231, 232,
 235, 236, 239, 240, 243, 248, 250,
 251, 256, 257, 258, 259, 263, 267,

- 268, 275, 276, 277, 278, 279, 282,
285, 287, 290, 291, 292, 293, 294,
295, 296, 298, 299, 301, 302, 307,
311, 318, 319, 320, 324, 325, 338,
339, 344, 345, 346, 347, 348, 349,
351, 352, 356, 360, 361, 381, 384,
385, 386, 387, 388, 393, 396, 423,
424, 425, 426, 436, 437, 451, 460,
461, 462, 463, 465, 469, 470, 471,
472, 473, 474, 475, 476, 477, 478,
479, 480, 481, 483, 485, 486, 487,
488, 395, 496, 497, 498, 499, 500,
524, 544, 555, 561, 562, 563, 564,
565, 568.
- Святодуховскій госпиталь, 274, 290, 418.
— деканатъ, 578.
— замокъ, 69, 70, 117, 134, 253, 287,
307, 315, старый, 327, 426.
— іезуитскій колегіумъ, 211, 275.
— базилианскій конвентъ, 396.
— доминиканскій конвентъ, 396, 566, 567,
— іезуитскій конвентъ, (перечень его имѣній
въ Городенск. пов.) 395.
— конвентъ кармелитовъ босыхъ, 275, 557,
568.
— францисканскій конвентъ, 396.
— фарный костель, 251, 274, 290.
— женскій базилианскій монастырь, 17.
— бригидскій монастырь (кляшторъ), 255.
— мость, 83.
— приходъ (парафія), 393.
— трактъ (дорога), 486.
— коморы (таможни), 148, 149.
- Городенское архимандритство**, 13, 14.
— войтовство, 131.
— староство, 83, 95, 96, 98, 129, 248.
- Городня, Городня** (Гродно), городъ, 7, 14, 24,
27, 28, 30, 55, 56, 59, 60, 61, 63,
64, 65, 66, 68, 69, 71, 72, 75, 82,
83, 84—89, 90, 91, 92, 93, 94, 97,
98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105,
108, 110, 111, 112, 114, 116, 117,
118, 127, 128, 130, 131, 132, 133,
134, 135, 146, 147, 148, 149, 164,
165, 171, 172, 184, 186, 190, 196,
201, 202, 203, 206, 207, 208, 211,
214, 218, 232, 234, 236, 244, 246,
251, 253, 254, 257, 259, 264, 267,
268, 276, 279, 282, 287, 290, 301,
302, 306, 308, 311, 314, 315, 318,
319, 324, 325, 343, 344, 348, 351,
356, 361, 384, 385, 440, 462, 469,
472—475, 492, 493, 496, 498, 510—
515, 533, 534, 563, 565.
- Городня**, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран.
им. Дречихъ-Лукъ, 455.
- Городница**, рѣка, впадающая въ р. Нѣманъ
ниже города Городны, 83, 129, 522.
— фольварокъ въ Городен. староствѣ, 95, 201.
- Городницкая стѣна** (граница), 49.
- Городницкій дворъ**, 521.
- Горчаки**, фольварокъ въ Городен. пов., 399,
400.
- Горцизна**, улица и пляцъ въ г. Филиповѣ,
586, 587.
- Госкій приходъ** (парафія), въ Городен. пов.,
394, 410, 439, 440.
- Гостинская земля**, 255.
- Грабина Воля**, им. въ Городен. пов., 23.
- Грандзичи**, им. въ Городен. пов., 249, Гран-
дези, 276, 558.
- Грабовщизна**, им. въ Городен. пов., 401.
- Гриховъ Грудъ**, уроч., 291.
- Гробелецъ**, грунтъ, принадлеж. къ им. Миль-
ковщицнѣ, въ Городен. пов., 551,
- Гроховщизна**, плацъ въ г. Филиповѣ, 587.
- Грудка**, уроч. въ Витеб., воевод., на граби.
им. Дречихъ-Лукъ, 455.
- Грудъ**, им. въ Городен. пов., 399.
- Губинка**, село въ Городен. пов., 201.
- Гудевницкая церковь** въ Городен. пов., 485.
- Гудевичи**, им. въ Городен. пов., 486.
- Гумновщизна**, пустая земля въ им. Баляхъ,
Городен. пов., 7.

Д.

- Двина (Западная), рѣка, 272, 321, 453, 454, 455, 456, 457.
- Девойно, им., 570, 595, Довойно, 166.
- Демидка, им., въ Городен. пов., 276.
- Демидково, село въ Городен. пов., 124, 125, 187, 189, 202, 394, 407.
- Денисовская пустошь, въ Витеб. всевод., 456.
- Деречинь, городъ, 173.
- Дешновщина, им., 339.
- Дивинокъ, фольвар., 95.
- Дисна, им., 339.
- Длинная гора, уроч. въ Городен. пушчѣ, 64, 65, 127.
- Длинный боронъ, уроч. въ Городен. пушчѣ, 64, 65, 127.
- Дмисевичи, им., 422.
- Добровичи, им., 30.
- Добровода, рѣчка, въ Суражск. вол., 5.
- Довойно, им. См. Девойно.
- Довспуды, им. въ Городен. пов., 433.
- Дойлидская церковь, 470, 471.
- Дойлиды, село въ Городен. пов., 150, 151, Дойлиды, въ Каменскомъ ключѣ, 152, въ им. Заблудовъ, Неводнецкой вол., 470, 471.
- Домановщина, им. въ Городен. пов., 407.
- Домброво, им., 94, Домбровна, 140, 173, 301.
- Домбровская или Затыльная улица въ г. Филиповѣ, 586.
- Доргуны, село въ Городен. пов., 201.
- Дорогостая, им., 136.
- Дорошково, им. въ Городен. пов., 498, 499.
- Дорсувишки, им., 72, 127.
- Дорштунское лѣсничество, 329.
- Дрезня, гор., 161.
- Дреція пуци, 457.
- Дреція-Луки, им. въ Витебск. воеводствѣ, 551—457.
- Друя, городъ, 173.
- Дубасовщина, им. въ Городен. пов., 408.
- Дубинки, им., 42, 120.
- Дубавка, им., 251, 265.

Е.

- Еверолянская церковь, 330.
- Европа, страна свѣта, 353, 377.
- Езерская королевская пуца, 129.
— церковь въ Городен. пов., 330, 475, 476, 481, 482, 533, 554.
- Езерскій ключъ, 291.
— приходъ (парафія), 293, 393, 394, 395, 412.
- Езеры, им. съ мѣстечкомъ въ Городен. пов., 482, 524.
- Езуки, им. въ Городен. пов., 395.
- Еленщина, уволака грунта въ г. Филиповѣ, 589, 590.
- Ельблонгъ, крѣпость, 271, 305.
- Емелисте, предмѣстье г. Филипова, 571, 579.

Ж.

- Жарновка, им. въ Городен. пов., 407.
- Жацерляна, село въ Городен. пов., принадлеж. Супрасльскому монастырю, 490.
- Жидомля, село въ Городен. пов., 158.
- Жильвицкая Воля, село въ Городен. пов., 20.
- Жировицкая церковь, 508.

Жировицкій монастырь, 507, 508.
Жолудокъ, мѣстечко въ Городен. пов., 462.
Жомонтская земля, 95.
Жомонтское княжество, 293, 341, 474.
— старство, 248.

Жукевичи, им., 422.
Жуки, им. въ Городен. пов., 394.
Жуково, им. 14, 33, 134, 145, 438, 498,
500, 503.
Жулавы, гор., 215.

З.

Забережье, им., 63, 64, 66, 88.
Заблудовскій базилианскій монастырь, 20.
Заблудовское графство, въ Городенск. пов., 43.
Заблудовъ, городъ въ Городен. пов., 20, 21,
22, 42, 44, мѣстечко, 150, 151, 204, 277,
им., 470, 471.
Забѣльскій Доминикан. монастырь въ Городен.
пов., 274, 366.
Завадичи, село въ Городен. пов., 158.
Завалово, им., 48, 50.
Завоня, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. Дре-
чихъ-Луць, 455.
Завязъ великій, уроч. въ Витеб. воевод., на
гран. им. Дречихъ-Луць, 455.
Замковая улица въ Вильнѣ, 289.
Заневичи, им., 423.
Заповичье, околица въ Городен. пов., 403.
Заполье, им., 415.

Зарембовщизна, уволока грунта въ г. Филипповѣ,
589, 590.
Зарѣчье, село въ Переросльск. стар., 435, 443,
446.
Заславъ им., 140, 301.
Заставники, деревня въ Городен. пов., 150,
151.
Збаражскій заводъ въ Витеб. воевод., на гран.
им. Дречихъ-Луць, 454.
Зельва, им. въ Волковийск. пов., 107.
Земенская граница въ соприкосновеніи съ гра-
ницею имѣнія Дречихъ-Луць, Витеб. воевод.,
455.
Злавный ручей, уроч. въ Витеб. воевод., на
гран. им. Дречихъ-Луць, 455.
Злотки, им., 120, 122.
Зубрица, им. въ Городен. пов., 399.
Зульматово, сельцо въ Городен. пов., 580.
Зушковье, грунтъ возлѣ г. Филиппова, 585.

И.

Игнатовичи, им. въ Городен. пов., 404.
Иліашевская уволока въ им. Баляхъ, Городен.
пов., 45.
Ингерманландія, Прибалтійская область, 235.
Индурскій приходъ (парафія), 394, 407.

Инфлянтская (югозападная половина Витебской
губерніи) земля, 88.
Инфлянтское княжество, 308, 410.
Инфлянты, Шведскія, 276.

І.

Іотковичи, им., 421.

К.

- Кадышъ**, им. въ Городен. пов., 215.
Казаковцы, село въ Городен. пов., 551, Казаковцы, 552.
Казиміровка, фольварокъ въ Городен. пов., 459, 461, 557, 558.
Кайданы, гор., 42, 468.
Каленки, село, 49.
Каменецкая держава, 95.
Каменка, въ им. Кобыльяногъ, Городен. пов., 25, 347, 394, 479.
Каменки, им. въ Городенск. пов., 339.
Каменный Бродъ, урочище въ Заблудовск. графствѣ, Городен. пов., 44.
Каменскій ключъ въ Городен. экономіи, 152.
— приходъ (парафія), 417.
Капличище, уроч. въ Городен. пущѣ, 127.
Кароли, им., 417.
Карповичи, им. въ Городен. пов., 291.
Касненскій униатскій монастырь, 298.
Касня, им. въ Городен. пов., 298.
Каспля, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 454, Каспея, 455.
Катенишки, им. въ Жомойт. княжествѣ, 293.
Катовицзна, плацъ въ г. Филипповѣ, 585.
Квасовка, фольварокъ въ Городенск. староствѣ, 95.
Квасовскій приходъ (парафія), 209, 393, 394, 405.
Кельчи Старые, им. въ Рѣчицк. пов., 474.
Кіевецъ, фольв., 95.
Кланино, им. въ Пом. воеводствѣ, 348, 388.
Клеванъ, им., 14, 33, 134, 145, 438, 498, 500, 503.
Клевино, село въ им. Супрасляхъ, Городенск. пов., 10.
Клейвы, им. въ Городен. пов., 201.
Клепачи, им., 537.
Клецкъ, гор., 42, 120.
Клечковъ, им. въ Городен. пов., 226.
Клещеле, фольвар., 95.
Кличово, село въ Витеб. воевод., 457.
Климова Быль, уроч. въ Суражск. вол., 4, 5.
Климовскій Доминикан. монастырь въ Городен. пов., 274, 400.
Кловская волость, 172, 173.
Клянкупе, им., 250.
Кнезиновщицна, въ Витеб. воеводствѣ, 456.
Княжій-станъ, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Кобринская держава, 95, 96.
Кобыля-нога, им. въ Городен. пов., 25.
Ковалевщицна, фольварокъ въ Городен. пов., 469.
Ковенскій повѣтъ, 250, 276, 293.
Ковна (Ковно), городъ, 61, 71, 72, 87, 89, 90, 93, 94, 102, 103, 104, 126, 127, 191, 292.
Ковнацкій грудъ, 291.
Коденецъ, фольв., 95.
Кодень, городъ, 136.
Косминя, земля близъ с. Гвозной, въ Городен. пов., 21.
Козаковцы, село въ Городен. пов., 47, 48.
Козельскъ, городъ, 232, 234, 249, 314, 468, 502, 570.
Козловицкій застѣнокъ, 290.
Козловичи, им., 416.
Койданово, им., 42.
Кола, городъ, 181.
Колаковщицна, плацъ въ г. Филипповѣ, 586, 587, 588.
Колбасенковый плацъ въ г. Городиѣ, 282.
Колбасино, им. въ Городен. пов., 395.
Колки, им., 30.
Колодезь, урочище въ Витебск. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 454.

Коложа, им. подъ г. Городною, 116, 273, 541, 542, Коложскіе грунты, 545, 546, 566.

Коложская церковь, 522, 529, 530,—во имя св. мучениковъ Бориса и Глѣба, 566.

Коложскій, древній православный, впоследствии базилианскій, монастырь во имя св. мучениковъ Бориса и Глѣба, подъ городомъ Городною, на правомъ берегу рѣки Нѣмана, 116, 273, 494—496, 521—523, 524—526, 529—531, 534, 541—542, 544—546, 554—555—560, 565, надѣленный фундами отъ Литовскихъ князей, 566, 567.

Коложское опатство, 566.

Контусовщина, пляцъ въ г. Филиповѣ, 586. 587.

Кониухи, королев. село въ Городен. экономіи, 28.

Копыль, им., 42, 120, Копыла, 136.

Копысь, им., 42, 136.

Корытки, село въ Городен. пов., 434.

Корицискій приходъ (парафія) въ Городен. пов., 409.

Коркляны, им. въ Городен. пов., 412.

Королевецъ, городъ, 462, 469.

Корона Польская, 117, 160, 181, 191, 217, 295, 318, 351, 490, 491, 527.

Корчинъ, городъ, 181.

Корчикъ, им., 413.

Котра, им. надъ рѣкою Котрою, въ Городен. пов., 53—55, 95, 393, 394, 395, 417.

— рѣка, 107.

Котранская церковь во имя св. Георгія, 52—55.

Котранскій ключъ, 330.

Когяны, фольв. въ Трокск. воеводствѣ, 275.

Коханово, им. въ Городен. пов., 395.

Коханы, им., 249.

Кочановичи, село возлѣ г. Несвижа, 12.

Краковъ, городъ, 3, 97, 98, 103, 105, 128, 129, 132, 138, 581.

Красникъ, фольварокъ въ Городен. староствѣ, 95.

Красовка, им. въ Городен. пов., 409.

Крево, им. въ Городен. пов., 224.

Кременецъ, городъ, 30, 249.

Кремянцы, им., 107, 108.

Кривинъ Великій, Олѣсь, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.

Кривка, рѣча, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, впадаетъ въ Запад. Двину, 455.

Кривый боръ, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 454.

Кринки, им. въ Городен. пов., 25, дворъ, городъ, 55, 56, 94, 95, 401.

Кринская церковь въ Городенск. пов., 55, 56, 330.

— Свислоцкая улица, 56.

Кринскій ключъ въ Городенск. эконом. и пов., 55, 56.

— приходъ (парафія), 209.

Криштофовскій дворъ, въ Городен. пов., 459, 461.

Кробляки, им. въ Городен. пов., 401.

Крожи, гор., 42, 120.

Кролевецъ, городъ, 89, 90, 93, 94, 102, 103, 104, 192.

Кропляки, им. въ Городен. пов., 393.

Кружки, село въ Переросльск. стар., 445, 447.

Крупники, им., 537, 538.

Кудрисовщина, им. въ Городен. пов., 404.

Кудялы, им. въ Городен. пов., 307.

Кузница, им. въ Городенскомъ повѣтѣ, 16, 18, 31, 32, Кузница или Войновцы, 35, 39, 40, 41, 49, 95, 152, 282, 290, 308, 314, 335, 547, 560.

Кузницкая церковь, 15, 16, 18, 31—32, 41, 290, 314, 335, 540.

Кузницкій базилиан. монастырь, 32, 35, 40, 41, 282, 314, 335, 365, 448, 539—541, 559, 560.

— приходъ (парафія), 393, 396.

Кулики, им., 419.

Кульбаки, им. въ Городен. пов., 393, 394.

Кундзинь, им., 31.
Кундзиче, околица, 402.

Курляндя, курлянд. губ., 355, 440.
Курляндское княжество, 246, 271, 272, 326.

Л.

Лабенская церковь въ Городенск. экономіи,
27, 28, 522, 530.

Лабенскій ключъ въ Городенск. экономіи, 27.
— дворъ, 28.

Лабно, фольварокъ въ Городен. староствѣ, 95.

Лавный, ручай, въ Витеб. воевод., на гран. им.
Дречихъ-Лукъ, 455.

Лазовичи, им. на гран. им. Дречихъ-Лукъ, въ
Витеб. воевод., 456.

Лановичи, им. въ Городен. пов., 406, 442,
446.

Ланеники, сельцо, 249, 557.

Лашанская церковь, 80, 501, 502.

Лашаны, им. въ Городен. пов., 502.

Леженицы, им., 138.

Лейнунскій приходъ (парафія) въ Городен. пов.,
411.

Лемницкій господар. дворъ, въ Витебск. воевод.,
на границѣ им. Дречихъ-Лукъ, 455.

Леники Дубы, обрубъ въ Витеб. воевод., на
гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.

Ливейская земля, 347.

Лидскій повѣтъ, 13; 170, 218, 292.

— замокъ, 218.

Липово, село, 431.

Липская церковь въ Городен. пов., 463, 465.

Липскій приходъ (парафія) въ Городен. пов.,
410.

Липскъ, им. въ Городенск. пов., 7, 38, Вои-
нинское имѣніе съ мѣстечкомъ, 463, 465.

Лисанца, им., 48, 50.

Лиски, сельцо въ Рѣчицк. пов., 549.

Литва, гусударство, 282, 287, 308, 320, 366,
462, 545.

Литовская провинція, 41, 217, 222, 245,
282, 314, 451.

— сторона, въ Витеб. воевод., на гран. им.
Дречихъ-Лукъ, у Западной Двины, 455.

— экономія, 545.

Лишовскій Доминикан. монастырь въ Городен.
пов., 274, Лисковскій конвентъ, 282.

Лобачи, им. въ Городен. пов., 29, 30.

Лоздѣевское войтовство въ Новгородской эконо-
номіи, 503.

Ломазы, гор., 95,

Лосоена, село въ Городенск. пов., 19, 41, 124,
125, 209, 276, 366, 396.

Луменскій приходъ, 405.

Лысковичи, село въ им. Баяхъ, Городен. пов., 7.

Лычина, им., 517.

Лыщицкая пуца, 130.

Львовъ, городъ, 335.

Любельскъ, городъ, 73, 74.

Любовицкій чистый мохъ, уроч. въ Витеб.
воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.

Ляховцы, им., 48, 50.

М.

Мазурковская волость въ Городен. пов., 437.

Маковляны, село въ им. Сидрахъ, Городен. пов.,
460.

Малаховичи, им., 249.

Малая Берестовица, им., 51, 402.

Малая Ганча, с. См. Переломъ.

Малая Пруска, село въ Мазурковск. вол., Го-
роден. пов., 438.

Малопольская провинція, 366.
Малышинъ, им. въ Городен. пов., 396.
Малявицкая пуца въ Городен. пов., 530, 545.
Маровилла, им., 347.
Массальщизна, фольварокъ въ Городен. пов.,
близъ г. Филипова, 581, 582, 583.
Матѣвщизна, им., 420.
Мелькины, 594.
Чельницкая земля, 257.
Меречь, городъ, 72, 127.
Мечовщизна, околица въ Городен. пов., 400.
Микелевскій фольварокъ въ Городен. пов., 459,
461.
Микитинъ-ручей, уроч. въ Витебск. воевод., на
гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Милейчицы, фольв., 95.
Милошевщизна, им. въ Городен. пов., 275.
Миленки, им. въ Городен. пов., 401.
Мильковщизна, фольварокъ въ Городен. старо-
ствѣ, 95, им., 551, 552.
Мильконтъ, им. въ Городен. пов., 309, 318.
Минскій замокъ, 12.
Минское воеводство, 140, 205, 211, 226, 474.
Минскъ, городъ, 233, 453, 573.
Мироншкы, грунтъ возлѣ г. Филипова, 586,
Мирунишки, 594.
Миръ, им., 11, 36, 42, 120.
Мисевичи, им. въ Городен. пов., 505, 506.
Михалово, им. въ Городен. пов., 21.
Мицутино поле на границѣ Городен. пуци, 127.
Мишкиники, им. въ Городен. пов., 401.
Могилевская держава, 96.
— экономія, 162, 521.

Могилевскій базилианскій братскій монастырь,
461, 462.
Могилевъ, городъ, 167, 462.
Монтавскъ, им., 272.
Моркины, им. въ Городен. пов., 205.
Морскъ, им. въ Городен. пов., 219, 220.
Морштыновщизна, грунтъ возлѣ г. Филипова,
въ Городен. пов., 582.
Москва, городъ, 211, въ смыслѣ государства,
455, 508, 545.
— рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им.
Дречихъ-Лукъ, 455.
Московская Смоленская граница, въ Витеб. вое-
вод., 455.
Московское государство, 448, Москва, 455.
Мостице, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им.
Дречихъ-Лукъ, 454.
Мостовая улица въ городѣ Городнѣ, 495.
Мостовская волость въ Городен. пов., 113, 114.
— пуца, 292.
Мостовскій ключъ, 246, 292.
— приходъ (парафія), 418.
Мосты, фольварокъ въ Городен. староствѣ, 95.
Мотоль село, 581.
Мохъ великій Березовый, уроч. въ Витеб. вое-
вод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 454.
Мочидлы, село въ Городен. пов., 434.
Мочило, колодезь, въ Витеб. воевод., на гран.
им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Мрочковщизна, грунтъ близъ г. Филипова, въ
Городен. пов., 584.
Мстиславское воеводство, 474.
Мшара, въ Суражск. вол., 5.

Н

Нарва, рѣка, течеть чер. Суражск. вол., 4, На-
ровъ, 5.
Невель, им., 42.
Неводница, рѣчка, въ Суражск. вол., 5.
Неводницкая волость въ Городен. пов., 471.

Нейбургъ, им., 274.
Некотете, см. Хорошій мохъ.
Немоши, им. въ Вилен. пов., 341.
Несвижская церковь, 36.
— Виленская брама (ворота) 11.

- Несвижская** Георгіевская церковь, 11, 12.
 — Пречистенская церковь (старая), 11.
Несвижскій, землянь, 12, 36.
 — Іезуитскій колегіумъ, 469.
Несвижъ Старый и Новый, городъ, 11, 36, 42, 108, 120.
Нестеровичи, им. въ Городенск. пов., 53, 54.
Нестеровыя поля въ Суражск. вол., 5.
Нета, рѣка, 61, 67, 71, 72, 73, 79, 87, 126, 127.
Нетечи, им. въ Городен. пов., 406.
Нетупа, им., 402.
Нецкій дворъ въ Августов. староствѣ, 543.
Нешковичи, им. въ Городен. пов., 25, 26.
Нюлы, им. въ Городен. пов., 477.
Новая Воля, село въ Городен. пов., 21, въ Заблудовскомъ графствѣ, 43.
Нововольская церковь во имя Рождества Пресвятой Богородицы, 43, 44.
Новгородская экономія, 503.
Новгородское (Новогрудское) воеводство, 48, 275, 503, 504.
Новодворскій влючъ, 519, 520.
Новодворская церковь, 330.
Новодворскій приходъ (парафія), 394, 407.
Новоселки, королев. село въ Городенск. экономіи, 28.
Новый Городекъ или **Новгородокъ** (Новогрудокъ), городъ, 62, 63, 232, 246, 275, 503.
Новый Дворъ, фольварокъ въ Городен. староствѣ, 95, им., 138, 275.
Нѣманъ, рѣка, 27, 60, 61, 67, 71, 72, 73, 79, 83, 84, 86, 87, 89, 89, 90, 92, 106, 117, 126, 128, 129, 132, 164, 165, 272, 273, 306, 314, 469, 477, 493, 545, 546, 557.

О.

- Обуховичи**, им. въ Городен. пов., 394, 413.
Обуховъ, село, 276.
Огдѣвская пустошь въ им. Дречихъ-Лукахъ, въ Витеб. воевод., 456.
Одельскій приходъ (парафія), 209, 393, 394, 397.
Одельско, фольварокъ въ Городен. староствѣ, 95.
Ожи, им. въ Городен. пов., 524, 525, 530, 531.
Озера, фольвар. въ Городен. староствѣ, 95, 96.
Озерки, ручей, въ Витеб. воевод., на гран. Дречихъ-Лукъ, 454.
Озибачь-мохъ, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Озовъ, 254.
Олексичи, им. въ Городен. пов., 407.
Олексѣвская пустошь, въ им. Дречихъ-Лукахъ, въ Витеб. воевод., 456.
Олекшицкая церковь въ Городен. пов., 505—507.
 — корчма, 506.
Олекшичи, им. въ Городен. пов., 506.
Олендская экономія, 521.
Оленничи, им., 415.
Олешка, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Олитская держава, 95, 96.
Олыка, им., 11, 42, 108, 120.
Олькускія горы, 305, 324, 333.
Ольшанка, предместье г. Филипова, 571, 579, 590.
Ольшаны, им., 64, 66, 88.
Ольсъ Великій-чистый, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Орубезье, уроч. на гран. им. Дречихъ-Лукъ, въ Витеб. воевод., 455.

Орѣхвичи, им., 416.
Орша, городъ, 343.
Оршанскій, повѣтъ, 163, 173, 275, 314,
329, 451—457.
Оская дорога, 65, въ Городен. пущѣ, 127.
Остафѣевскій фольварокъ имѣнія Баль, Городен.
пов., 45, 46.
Осташи, село въ Городен. пов., 524, 525.
Острая-Брама, Острыя ворота въ Вильнѣ, 314.

Островець, им., 339.
Островокъ, фольварокъ въ Городенск. пов., 394,
им., 425.
Островъ, село въ Сокольскомъ лѣсничествѣ, 137,
138, 139.
— им., 275, 308, 366.
Ошлятинская пустошь въ им. Дречихъ-Лукахъ,
Витеб. воеводства, 456.
Ошмянскій повѣтъ, 339, 474.

II.

Набіяница, гор., 80.
Павловка, село въ Переросльск. стар., 444,
447.
Павлюковщизна или Мрочковщизна, фоль-
варокъ въ Городен. пов., 583, 584.
Паневичи, им., 421.
Пархимовскій плацъ въ г. Старомъ Несвижѣ,
11.
Пашковщизна земля, дворець, въ Городен. пов.,
возлѣ р. Нѣмана, 7, 8, 9.
Перевальское староство, 264.
Перездемъ, им. въ Рѣчицѣ. пов., 474.
Переконы, уроч. въ им. Нешковичахъ, возлѣ
уроч. Самогруда, въ Городен. пов., 25, 366.
Перелайная гора въ Суражск. вол., 5.
Переломка, село въ Переросльск. стар., 447.
Переломъ или Мая Ганча, село въ Переросль-
ской вол., 435, 444.
Переломское лѣсничество, 266, 466, 467.
— староство, 267.
Перелка, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран.
им. Дречихъ-Лукъ, 454.
Переросль, городъ, 436, 440, 571, 585, 594.
Переросльская волость, 435.
Переросльское староство, 435, 440, 442.
Перна, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им.
Дречихъ-Лукъ, 455, 456.
Перстунское лѣсничество, 266, 267, 466, 467.
Перстунская пуца, 545.

Песковцы, село въ Городен. пов., 469.
Петельнице, околица въ Городен. пов., 398.
Петрашевичи, им. въ Городен. пов., 404.
Петрково, гор., 79.
Пещанка, им. въ Городен. пов., 394.
Пещово, крестьян. поселеніе Суражск. вол., 4.
Пилиповые Груды, уроч. въ Витеб. воевод.,
на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Пинская епископія, 532.
Пинскій повѣтъ, 30, 411.
Пинское войтовство, 532.
— староство, 532.
Пинскъ, городъ, 191, 192, 240.
Пирошки, село въ Городенск. экон. и пов.,
подъ г. Кринками, 55.
Писаревцы, им. въ Городен. пов., 401.
Плебанцы, село въ Городен. пов., 439.
Побіянцы, им., 127.
Подберезье, им., 276.
Подгорцы, им., 48, 50.
Подляское воеводство, 146, 355.
Подлясье, область, 89, 102, 103, Подлясье,
483, 489, 537.
Подляхія, область, 89.
Подруйскъ, им., 412.
Подстариня, околица въ Городен. пов., 475,
476.
Полодково, им., 249.
Польша, государство, 181.

Полотково, им., 276.
 Полоцкая кафедральная церковь, 247.
 Полоцкое архиепископство, 13.
 — воеводство, 388, 474.
 Полоцкъ, городъ, 247.
 Польша, 366.
 Поморское воеводство, 348, 566.
 Пондово поле въ Городен. пушѣ, 64, 127.
 Поѣмунъ, им. въ Вилькомир. пов., 293, Поѣмунъ или Горница, 393, 394, 395, 396.
 Попова Гора, церковная сѣнжать возлѣ г. Несвижа, 11, лежащая урочищемъ въ Яцковомъ Угль, 36.
 Пороговская граница въ Суражск. вол., 5.
 Попортскій монастырь, 366.
 Порослово, село въ им. Супрасляхъ, Городенск. пов., 10.
 Пососна, им. подъ г. Городною, 171.
 Потоки, село въ Городенск. пов., 20, 21, 22.
 Потокъ, 458.
 Потоцкая церковь, 20, 21.

Почобуты, им. въ Городен. пов., 397.
 Препунты, им. въ Трокск. воеводствѣ, въ Городенск. пов., 15, 275.
 Прероскій приходъ, 412.
 Проневичи, им. въ Городен. пов., 404.
 Пружона, фольвар., 95.
 Пруская земля, 114.
 Прусское королевство, 380, 426.
 Прутцы, им. возлѣ Городен. пуши, 63, 65, 127, Прутчи, 129.
 Пузычи, фольварокъ Супрасльскаго им., 10.
 Пуляновичи, им. въ Городен. пов., 403.
 Пундево, поле въ Городен. пушѣ, 65.
 Пуни, им., 72, 127.
 Пунскій приходъ (парафія), 209, 412.
 Пунское лѣсничество, 276.
 Путришки, им. въ Городен. пов., 394.
 Пуцилки, околица въ Городен. пов., 400.
 Пыра, рѣка, 53.
 Пышки, им. въ Городен. пов., 477.

Р.

Рабовичи, им., 266.
 Равишки, им. Вилькомир. пов., 293.
 Равское воеводство, 219.
 Раднѣ, им. въ Городен. пов., 458.
 Рахтовизна, полуволока грунту на предмѣстьи Ольшанахъ г. Филипова, 590.
 Рачки, им. въ Городен. пов., 241, 431, 432.
 Ремисовицзна, пляцъ въ г. Филиповѣ, 586, 587.
 Рига, городъ, 326.
 Римъ, гор., 279, 366.
 Ринскій повѣтъ въ королевствѣ Прусскомъ, 426.
 Рогавка, рѣчка, въ Суражск. вол., 5.
 Рогавинская экономія, 288.
 Рогачевская Кузьмо-Демьянская церковь, 549.
 Рогачевскій монастырь съ церковью во имя святыхъ безребренниковъ Космы и Даміана (или Кузьмы и Демьяна), 549.

Рогожина, фольварокъ въ Городенск. пов., 464.
 Рожанецъ, им., 167, 263.
 Рожанскій Доминикан. монастырь въ Городен. пов., 274.
 Розъѣздный, боярскій станъ, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
 Рокотинскій слѣдъ, уроч. въ Витеб. воевод., 456.
 Романово, им. въ Хелмской землѣ, 30.
 Роснуда, рѣка, течетъ близъ г. Филипова, въ Городен. пов., 585, 586, 589.
 Роспудъ озеро, близъ г. Филипова, въ Городен. пов., 581, 582, 583.
 Роспуды, фольварокъ возлѣ г. Филипова, въ Городен. пов., 581, 582, 583.
 Россійское государство (панство), 321.
 Россія, государство, 379.

Ростовизна, I ув. грунта въ г. Филиповѣ, 590.
 Ростокъ, им., 234.
 Руда, рѣчка, 25.
 Рудницкая улица въ Вильнѣ, 249.
 Рудовичи, фольварокъ въ Городен. пов., 406.
 Рудомина, сельцо въ Вилен. воевод., 249, 339.
 Румшишки, им., 72, 127.
 Русская провинція, 325.
 Русская Весь, село въ королевствѣ Прускомъ, въ Ринскомъ повѣтѣ, 426.
 Русская сторона въ соприкосновеніи съ границею им. Дречихъ-Лукъ, въ Витеб. воевод., 456.
 Русоты, дворъ-дворецъ въ Городенск. пов., 7, Росоты, им., 250, 556.

Русь, русск. государство, 4, Русія, 6, 13, 15, 28, 29, 30, 39, 50, Русія, 51, 52, 54, 501, 503.
 Руты, им. въ Новгородскомъ воеводствѣ, 504.
 Руцкій ключъ, 250.
 Руце, им., 33, 517, 526, 534, 536.
 Рынки, село въ Городен. пов., 434.
 Рѣпля, 49.
 Рѣчица, фольв., 95, 343.
 Рѣчицкій ключъ, 250.
 — повѣтъ, 474, 549, 563.
 Рѣчь-посполитая, государство 43.

С.

Садовщица, пляцъ въ г. Филиповѣ, 586, 587.
 Саксонія, королевство, 324.
 Салаты, фольварокъ въ Городен. староствѣ, 95, 96.
 Самборы, им. въ Городен. пов., 394.
 Самогрудская церковь во имя св. ап. Петра и Павла и Успенія (wniebowzięcie) Пресв. Богородицы, 23—26, 478—480, 561, 564.
 Самогрудъ, урочище въ им. Нешковичахъ, Городенск. пов., 25, фольварокъ, 564.
 Самогруды, им. въ Городен. пов., 400.
 Самострѣльники, им. въ Городен. пов., 394, 406.
 Самсоновщица, кретьн. грунтъ въ им. Дречихъ-Лукахъ, въ Витеб. воеводствѣ, 456.
 Сапроновыя Нивы, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
 Сапѣжины, им., 136, 140, Сапѣжина, 301.
 Саросѣки, околица въ Городен. пов., 401.
 Свильня, им. въ Городен. пов., 522.
 Свяцкъ, дворъ въ Городен. пов., съ него десятина на Бальск. церковь, 8, 9.
 Себежъ, городъ, 43.
 Сезеневичи, им. въ Городен. пов., 485, 486.

Сѣлко, село, принадлеж. къ Волпинскому имѣнію Липску, въ Городенскомъ пов., 463.
 Семашки, им., 415.
 Семашковщица или Климовки, ваплица въ Городен. пов., 393.
 Семеновская пустошь, 457.
 Семигальское княжество, 271.
 Сенькевичи, им., 537.
 Сидры, им. въ Городен. пов., 399, Сидран. приходъ, 408, 458—461.
 Сижаны, село въ Трокск. воеводствѣ, 275.
 Синій камень, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
 Скидель, фольварокъ въ Городен. староствѣ, 95, 96.
 Скидельская церковь во имя Покрова Пресвятыя Богородицы, 53, 54, 330.
 Скопскій монастырь, 366.
 Славатычи, им., 43.
 Славковское дикое болото возлѣ г. Несвижа, 11, 36.
 Слойки, им. въ Городен. пов., 307.
 Сломянка, село въ им. Сидрахъ, Городен. пов., 460.

- Слонимская экономя**, 508.
Слонимскій повѣтъ, 508.
Слонимъ, городъ, 81, 508.
Слуцкъ, гор., 42, 120.
Смецуховка, село въ Переросльск. стар., 445, 447.
Смоленское воеводство, 474.
Смоленскъ, городъ, 247.
Смоляны, им., 42, Смоляны или Чарновиране, фольв., 412.
Сморлюны, село въ Трокск. воеводствѣ, 192.
Соболевскій ключъ въ Городен. пов., 204.
Совково им., 276.
Соколда, рѣка, 25, 273, 545, 546.
Соколка, им. съ мѣстеч. въ Городен. пов., 480.
Соколиное имѣніе въ Оршанскомъ пов., 451—457.
Соколовщина, пляцъ въ г. Филиповѣ, 586, 587.
Сокольская королевская пуца, 119, 120.
 — экономя, 120.
Сокольскій приходъ (парафія), 394, 409.
Сокольское лѣсничество, 120, 137, 138.
Сокольцо, им. въ Городенск. пов., 23.
Сонковщина, см. Пашковщина.
Сонная, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Сохачевская земля въ Равскомъ воеводствѣ, 219, 220.
Станевича, им., 417, 421.
Старина, им. въ Городен. пов., 394, 399, 553, 554, фольварокъ, записанный на фундушъ Самогрудской церкви, 561, 562, 564.
Староберзняянская держава, 412.
Стародворецкая церковь въ Волковійск. пов., 48, 49, 50, 51, 52.
Стародубовскій повѣтъ, 48, 124, 474.
Старый Дворецъ, им. въ Волковійск. пов., 48, 49, 50, 51, 52, 249.
Степиковщина, фольварокъ въ Городен. пов., 275.
Стернейки или Сторнейки, им. въ Городенск. пов., 18, фольварокъ, 282, 290, 298, 308, 314, 335, 365.
Стоклишки, мѣстечко въ Стоклишскомъ староствѣ, 139, 140.
Стоклишское староство, 139, 140.
Стоцкій Доминикан. монастырь въ Городен. пов., 274.
Струня, им., 52.
Струнинъ, им. въ Городен. пов., 394.
Стрыевская пуца, 130.
Стрыевское лѣсничество, 276, 329.
Стрыеня, им. въ Городен. пов., 189, 251.
Стрыковское лѣсничество, 250, 290.
Стрѣльцы, им., 152.
Суденевичъ, фольв. въ Вилен. воевод., 249.
Сурасль, имѣніе въ Городенск. пов., 10, 541, 560.
 — рѣка, 10.
Сурасльская монастырская церковь во имя Благовѣщенія Пресв. Богородицы, 10.
Сурасльскій базилианскій монастырь, 3—6, 10, 15, 16, 18, 19, 25, 31, 33, 34, 38, 39, 41, 119, 120, 247, 273, 314, 335, 483, 484, 488—491, 498—500, 517—518, 526—529, 534—535, 536—539, 541, 559—560, 561—562, 563—565.
Сурасльское опатство, (архимандрія) 15, 16, 564.
Суражскій замокъ, 453.
Суражъ, городъ въ Витебск. воеводствѣ, 453, 454.
Суражская волость, 4, 5.
 — дорога, 5.
Сурская, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 454.
Суружичъ, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Сухничи, королев. село въ Городен. пов., возлѣ уроч. Самогруда, 25.
Сухія Ляды, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Сухое село въ Городен. пов., 433.
Сѣдѣвичи, им., 420.

Сѣкирка, село въ им. Сидрахъ, Городен. пов., 460.

Сѣнка, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455, Сѣнковка, 455.

Сѣнковый мохъ, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.

Сѣножацкое староство, 549.

Т.

Тарасовскій слѣдъ, въ Витеб. воевод., 456.

Тейдоровскій плацъ въ г. Филиповѣ, 585.

Тендчинъ, им., 520.

Теребазъ, въ Витеб. воевод., 456.

Товтовичи, им. въ Суражск. вол., 5.

Толочки, им. въ Городен. пов., 393, 394, околица, 400, 414.

Толочковщина, им. въ Городен. пов., 394.

Толче, околица въ Городен. пов., 400.

Томани, имѣніе въ Гродн. пов. 389, 394.

Томашово, имѣніе въ Гродн. пов. 389.

Топиловка, село въ Мазурков. вол., Городен. пов., 438.

Тополянская церковь, 20, 21.

Тополяны, им. въ Городен. пов., 20.

Торунъ, городъ, 88, 90, 91, 103, 129.

Точка, село въ Городен. пов., 21.

Трашкуны, им. въ Вилькомирск. пов., 380.

Трибушковскій фольварокъ г. Несвижа, 11, 36.

Трипутъ, село въ Городен. пов., 483, 488.

Трозна, рѣчка въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.

Троицкая улица въ г. Гомель, 447.

Трокскій повѣтъ, 276.

Трокское воеводство, 15, 192, 205, 259, 275, 293, 388, 431, 474.

Троя, городъ, 298.

Трумпы, село, 49.

Туровская церковь во имя Преображенія Господня или Спасская, въ Котранскомъ ключѣ, Городен. пов., 330.
— епископія, 532.

Туровляны, им. въ Городен. пов., 555, 557.

Туросна, рѣчка, въ Суражск. вол., 5.

Тыкотинъ, гор., 33.

Тыкотинъ, им., 517, 526, 534, 536.

Тычинъ, им., 33, 526, 534, 536.

У.

Убовщина, им. въ Городен. пов., 401.

Узловце, им., 249.

Уйголовка, уроч. въ Суражск. вол., 4.

Упитскій повѣтъ, 216, 218, 570.

Усвяча, рѣчка, въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455, 456.

Уснарь, им. въ Городен. пов., 209, 394, околица, 399, фольварокъ, 562.

Усотинское верховье, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.

Ф.

Фабіановщина, им. въ Городен. пов., 394.

Фащево, им. въ Городен. пов., 408.

Филиповка, рѣчка, течетъ возлѣ г. Филипова, въ Городен. пов., 585, 586, 587.

Филиповская Шостквская волость, 590.
Филиповскій приходъ, 412.
Филиповское, староство, 572, 573, 579, 583,
 584, 590, 591, 592.
 — войтовство, 575, 578.
 — ландвойтовство, 578.
Филиповъ, городъ въ Городен. пов., 570, 571,
 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 578,
 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586,

587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594,
 595, 596, 597, 598, 599, 600.
Форостово, фольварокъ Супрасльск. имѣнія, 10.
Форошкія поля, въ Сураск. вол., 5.
Фороща, 5.
Фортунаново, поселеніе въ им. Баляхъ, Городен.
 пов., 8.
Фощъ, болото на гран. им. Дречихъ-Лукъ, въ
 Витеб. воеводствѣ, 454.

Х.

Хвосты, село въ им. Супрасляхъ, Городен. пов.,
 10.
Хилимоновцы, село въ Новодворск. влючъ, 519,
 520.
Хирицкій пляцъ въ г. Филиповѣ, 586.
Хлистовичи, им. въ Городен. пов., 406.
Хлосово, имѣніе въ Гроден. пов., 388.
Хмѣлевщина, им. въ Городен. пов., 26, 401,
Ходоровка, королев. им. въ Ходоровск. влючъ,
 Городен. экономіи, 115, 116.
Ходороскій влючъ въ Городен. экономіи, 115,
 116, 291.
 — приходъ (парафія), 292, 408.
Холмская земля, 463, 464.

Хороскій приходъ (парафія) въ Городен. пов.,
 410.
Хорошій мохъ, назыв. Некотете, уроч. въ Ви-
 теб. воевод., на гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Хорошій, ручей, тамъ же, 455.
Хороши, им., въ Городен. пов., 33, 483, 537.
Хоклекъ-Лужокъ, уроч. въ Витеб. воевод., на
 гран. им. Дречихъ-Лукъ, 455.
Хороши, им. въ Городен. пов., 488, 527, 534,
 535, 538.
Хребтовцы, село въ Городен. пов., 548.
Хромовичи, село Мостовской вол., Городен. пов.,
 113, 114.

Ц.

Церковный мохъ, уроч. въ Витеб. воевод., на
 гран. им. Дречихъ-Лукъ, 454.
Цехановщина, лугъ, 291.

Цещевле, им. Городен. базилианъ въ Городен.
 пов., 396.
Цидзики, им. надъ рѣкою Шырею въ Городен.
 пов., 53, 54, 416.

Ч.

Чашейки или (въ послѣдствіи времени) **Чеще-**
вляны, фундушевое имѣніе Городен. Колож-
 скаго монастыря, въ Городен. пов., 566.

Чемонадовское воеводство, 314.
Череконь, городъ въ Могилевской экономіи,
 162.

Черленскій базилианскій монастырь, 48, 145, 551, 552.	542, 554, 556, 557, 558, Чещевляны, первоначально Чашейки, 566.
Чернобыль, им., 136.	Чомородовское войтовство, 329.
Чертовый приходъ (парафія) въ Городен. пов., 405.	Чостковская, Филиповская, волость, 590, 591, 592.
Чесновиче, околица, 401.	Чостковскій дворъ, 580.
Чещевляны, им. въ Городен. пов., 524, 525,	

III.

Шавлеевская пустошь, въ им. Дречихъ-Лукахъ, Витеб. воевод., 456.	Шерешевъ, городъ, 168.
Шавленская держава, 95.	Шиловецъ, им., 11, 36, 42, 120, 249.
— Экономія, 273, 363.	Шимаки, им. въ Городен. пов., 394, 400, 401.
Шадюнское войтовство въ Трокскомъ воеводствѣ, 192.	Шилитка или Шинитка, мельница надъ р. Роспудою, близъ Городен. пов., 585, 589.
Шадюны, им. въ Городен. пов., 205.	Шинки, им. въ Городен. пов., 394.
Шаль, им., въ Витеб. воевод., 454.	Шкуды, им., 173.
Шандынъ, стокъ въ Сураск. вол., 5.	Шлово, городъ, 167.
Шапявы, им., 543.	Шляны, им. въ Ковен. пов., 293.
Шафранка, предмѣстье г. Филипова, 571, 579, 588.	Шостаки, село въ Оршан. пов., 314, 329.
Шацилы, им. въ Городен. пов., 403.	Шукри, сельцо въ им. Клямкупъ, 250.
Шепутовскій пляцъ въ г. Филиповѣ, 581, 582.	Шумелева пустошь, 457.
	Шупене, им. им. въ Оршан. пов., 275.
	Шушково, уроч. въ Городен. пов., 29, 30.

III.

Шебра, гм. въ Городен. пов., 192.	Щодруха, им., 431, 432.
Щербовичи, село, 276.	Щучинъ, мѣстечко въ Городен. пов., 458.

Э.

Эйсимонтовскій приходъ (парафія), 209.	Эльгетышки, им. въ Вилькомир. пов., 293.
Эйсимонты, им. въ Городен. пов., 394, 402, околица, 414, 415, приходъ, 418, 419.	Эстляндія, (Эстлянд. губ.), 235.

Ю.

Юрборская таможня (комора), 147, 316. | Юревичи, им., 417.
Юргелевщина, околица въ Городен. пов., 400. | Юровлянская церковь, 22, 23.

Я.

Яблоново, им., 48, 50. | Яновка, село въ Мазурковской вол., Городен.
Яблоново Литовское, им., 48, 50. | пов., 437.
Яблонское село въ Городен. пов., 433. | Яново, село въ Мазурков. вол., Городен. пов.,
Якубовичи, мѣстечко, 148, 149. | 437, 438.
Ялово, им. въ Городен. пов., 29, 53, 124, | Яриловка, им. въ Городен. пов., 405.
157, 289, 294. | Ярославецъ, им., 366.
Яловскій приходъ (парафія) въ Городен. пов., | Яски, село въ Городен. пов., 433.
405. | Ятурески, базилян. им. въ Волковыйск. пов.,
Ямполье, въ Городен. пов., 30. | 168.
Яловское староство, 169, 170. | Яцовый Уголь, урочище возлѣ г. Несвижа, 11,
Янево, гор. 5. | 36.
Янкелевка, село въ Городен. пов., 434. | Яченская церковь въ Городен. пов., 516, 517.
Янная Греда, уроч. въ Витеб. воевод., на гран. |
им. Дречихъ-Лукъ, 455.

III.
УКАЗАТЕЛЬ
НАЗВАНІЙ ПРЕДМЕТОВЪ.

А.

Академія, Виленская и Краковская, 291, 308, | Акаѳистъ, 7.
328, Львовская, 335, 339, 366.

Б.

Базиліане, Супрасльскіе, 16, Бузьницкіе, 282, | Бортныя земли, 7.
308, 314, 328, 335, 396, Могилевскіе, | Бочка Виленская (мѣра), 493.
461, 462. | Братство Могилевскаго базилиан. монастыря,
Бенедиктинки, Виленскія, 328, 339. | 461, 462.
Бернардинки, Городенскія, 276, 306, 366. | Бригидки, Городен., 249, 366.
Бернардины, Несвижскіе, 11, Городен., 330. | Булава (знакъ гетманской власти) вел. кн. Ли-
Борти, 35. | тов., 169.

В.

Война, Шведская, 290, 459, Московская, 580, | денбургское, 307, 333, Россійское, 347, Мо-
Пруская и Шведская, 581. | сков. и Шведское, 425.
Войско, Шведское, 276, Русское, 297, Бран- | Воскъ, выдѣлка изъ него свѣчей для Несвиж-
ской Георгіевской церкви, 12.

Г.

Глейтъ, охранный листъ, 169. | Гостиница, или заѣзжій домъ, Самогрудской цер-
Гоны бобровые, 457. | кви, 25.
Госпиталь, (szpital), Самогрудской церкви, 25. | Грони, широкіе, 456, 457.
Господиня (госпожа), Пречист. Богородица, 7. | Губернаторъ, управляющій въ имѣніи, 405.

Д.

Данина (дарованіе), господарская, 4.

Дань, гуменная, огородная, прутовая, лосвая, 576.

Дерево бортное, 456.

Десятина на Бальскую Спасскую и Городенскую

Пречистенскую церкви, 7, 8, 9,—на Тополянск. церковь, 21.

Діаконъ, 7, 8.

Дьякъ, церковн. причетникъ, 25, 43.

Доминикане, Городенскіе, 328, 362, 396, 537.

Дякло, дань ссыпкою хлѣба, 7.

Е.

Евангеліе, вписаніе въ напрестольное евангеліе фундаша, даннаго Ходкевичами Бальской Спасской церкви въ 1526 г., 8.

З.

Земство (земское право), Городенское, 556.

И.

Императрица Всероссийская (Екатерина II-я), 362, 379.

І.

Іезуиты, Городен., 282, Краснославскіе, 299, 308, 395.

К.

Кагалъ, Городенскій, 194, 262, 264, 366, 492, Крипскій, 562.

Каденція, Виленская и Русская, 339.

Камендулы, Вигерскіе, 250, 266, 274, 289, 292, 413, 465—467.

Каноны Тридентинскаго собора, 40.

Канонизація Іосафата Кунцевича, 273, канонизація благославлен. Чеслава, 279.

Каптуръ, Городенскій, 289.

Кармелиты босые, Ковенскіе, 292, 307, Виленскіе при Острой Брамѣ, 314, 396.

Князь, великій Московскій, 90.

Коллегіумъ Городен. іезуитовъ, 275.

Коммиссія Курляндская, 289,—Радомская, 339.

Конфедерація, Сендомирская, 183, 244.

Кушцы, Московскіе, Могилевскіе, 316.

Кутья, 8.

Л.

Ладанъ, 8.

Литовское или Русское право, 59.

Ловъ, охота, служба, 457.

Луцкіе православн. епископы, 29.

Люди похожіе, 453.

М.

- Магазины** хлѣбные, Городенскіе и Ковенскіе, 157.
Магдебургія, города Городны, 494, Бѣльская, 536, 539, 561, Филиповская, 541, 584, Переросльская, 586, 594, 598.
Медница, сосудъ для мѣры меду, 12.
Медъ, дозволеніе священникамъ Несвижской Георгіевской церкви два раза въ годъ сытять по 10 медницъ меду, 12.
- Менница** (монетный дворъ), 311.
Митрополиты, 7, 8, Кіевскіе, 13, 21, 28.
Молебень, 7.
Монархія Россійская (Екатерина II-я), 295.
Москалы, Московскіе люди, 477.
Мыто мостовое, 108, 109.
Мѣра Краковская, въ г. Филиповѣ, 576.

Н.

Неблагословеніе митрополитовъ, какъ наказаніе за нарушеніе церковныхъ фундушей, 8.

О.

- Образъ**, чудотворный Пресв. Богородицы въ Жи-
ровицкомъ монастырѣ, 508.
Обрубный листъ, ограничительный документъ, 5.
- Обѣдня**, „обѣдню служить“, 7, 8.
Ординація Острожская, 329.
Охота королевская, 60.

П.

- Пакты** Карловицкія, 244.
Пагментная грамота короля Сигизм. I-го Су-
прасельскому монастырю, 3, 10.
Перекупщики, 117.
Піары, Виленскіе, Болотненскіе и Геранскіе, 308.
Повѣтріе, зараза, 431, 433—438.
Погребъ (sklep) для храненія судебныхъ актовыхъ
книгъ, 134.
Подводы, подводная повинность, 81, 457.
Подданные (крестьяне), вольные, 456.
Подоянке, жители г. Городны по другую сторону
рѣки Нѣмана, 60, 86, 87, 126.
Пожаръ, истребившій г. Гомель въ 1737 г.,
447.
Позвоиное, денежная дань, пошлина, собираемая
на церковь въ день храмоваго праздника, 8.
Полкъ, лейбъ-гвардіи Преображенскій, 150.
- Понихида** (панихида), 7.
Поповити обновить, возобновить, (границы), 5.
Поправа (исправленіе) Литовскаго статута на
Волковск. сеймѣ въ 1582 году, 179, 180.
Порта Отоманская, 125.
Право русское или Литовское (статутъ литов-
скій), 86.
— Магдебургское, 59, 60, 68, 86, 91,
магдебургія, 355, 510, 576, 578.
Предѣль (придѣль церк.), 7.
Презента на приходъ, 21.
Пресвитерство, священство, 21.
Престоль, 6, 7.
Прихожіи чоловѣкъ, откуда нибудь пришедшій
крестьянинъ, 5.
Проклятіе, какъ Божія кара нарушителямъ цер-
ковн. фундуша, 8, 9.

Проскурня или **Проскурница** (просвирия), 78. | **Пруссы**, прусскій народъ, 48, 50, 51, 61, 67,
Прескуры (просфоры), 7, 8, 9. | 71, 72, 73, 79, 87, 126, 127, 147.
| **Пѣвчіе**, Самогрудской церкви, 25, 26.

Р.

Рада, Любельская, 232, 233, Новгород., 235, | **Революція**, Шведская, 315.
Варшав., 240, 244, 248. | **Реестръ** драгоценнымъ вещамъ, 426—430, 452.

С.

Свѣчи, церковн., 8. | **Сорокоустъ**, 8.
Седѣнье, „за седѣнье дать попу“, 7, 8. | **Суды**, бурмистро-радецкій и войтовско-лавничій,
Смотръ военныхъ силъ Городенскаго повѣта, 171, | разграниченіе сферы ихъ дѣятельности, 577.
172. | **Суммы** Неаполитанскія, 305.

Т.

Таможня (комора), 315, 316. | **Тункель**, отъ древне-нѣмецкаго слова Tong, —
Татаре, народъ, 124, 125, 161, 283, 296. | сельскій судья, сотникъ, 453, тинкель, 454.
Типографія Сунрасльская, 273.

Ф.

Францисканы, Городенскіе, 298, 396. | **Фундуши**, 15, Лижковскій, 249, Коложскій, 273, 314.

Х.

Хазакъ, (еврейск.) подтвержденіе кигилотъ аренды | **Храмъ**, 7.
на недвижимое имущество, 277.

Ц.

Царь, Московскій, 148. | **Церкви**, три дизуниція въ г. Гомель, въ 1737
Цехъ, Городен. рыбацкій, 116—118. | году сгорѣвшія, 447.

Ч.

Чолобитіе, 10.

Ш.

Шведы, 157, 584. | **Шкатулка** (шкатула), оправленная въ серебро,
Школа, рижская, 347. | 426.

Я.

Ярмарки, 8, 60, 73, 87, 115, 116, 139, 140.

